Л 65
3437

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 5736

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 10. јануара 1882. | Бр. 1.

„Стармали“ излазе тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 6, — 5, — 2½ динара. — Ваљскиг и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Излаже штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Песма о оном алоју

што се недавно расцветао у Карловцима

Сто година ј' требало
(А можда и двеста)
Док се томе алоју
Расцветала креста.

С југа ј' амо дошао,
Да му ништ' не смета;
Карловце је пашао,
Где ће да процвета.

Чекао је, чекао
У стакленом хладу;
Гојно је у себи
Бог зна какву наду.

Чекајући чекајућ'
Бог зна шта је снив'о;
Дворски га је баштован
Ко зна чим залив'о.

Можда су га калуђери
И штицкали крадом, —
Еле он се расцвет'о
С потпуном парадом.

Прогледа'о је очима
Црвеним по свету, —

„Но, алоје, јеси-ли
„Стиг'о своју мету?

„Та јеси-ли захвалан
„На тој пези трајној?
„Де захимиш радошћу
„Нашој клими сјајној!“

А он место радости,
Оборио главу,
Па погледа пи у ког,
Већ само у траву.

„Ој алоје, алоје,
„Незахвални цвете!“
А он ти се заплака
Као мало дете.

„Господине Стармали,
„Целом свету кажте:
„А ратос вам Карловаца
„И те дворске баште, —“

И још нешто рече ми, —
Ја окренух пете,
Не рад слушат' алојеве
Алојалитете.

Стармали.

Обичај је у свих владалаца, да се о новој години достојних личности сете и да им на рушпцу од дугмета што придену.

Ни „Стармали“ не треба да заостане иза тога обичаја.

Наш гороподни орден за велике заслуге још није готов, — тај ће се тек ове године ковати.

Међутим готова је наша мања

КОЛАЈНА ЗАМЕРИТЕ

коју ево свечано приписујемо на груди следећим избраницима:

1.) Господину Светоз. Кушевићу. (Његова бо је заслуга, што колајне већма воли, него све друго на свету.)

2.) Сомборском проти, који се не женира и испод тарабе провући се, знајући да ко се сам понизи тај буде узвишен.

3.) Оном канонику у Осеку, који је пред богом и пред људима рекао, да Срби немају отаџбине.

4.) Свима оним Србима посланицима на загребачком сабору, који ће и од сада подупирати бана и његову јаку и Србима тако добронамерну владу.

5.) Оним младим омладинцима, који су се од трудног родољубља и Србовања већ уморили, па се сада одмарају на ловорима будућих векова.

6.) Оним министрима, који су *избогеровали* Германа из мирне и безопасне реке наше (негдашње) аутономије.

7.) Овој Београдској пракси, која баш на туђин дан стреља, а небоји се да ће добити чирева.

8.) Др. Стевану Павловићу, — који је под старост поклонио свој популаритет, — а тек немо видети коме и за што.

9. Проти Панићу, који на Бечкеречкој гимназији предаје младим Србима науку заборављања српског језика.

10. Барону Ј. Живковићу, који је имао толико моћи и шваде, те је мад. влади разјасниво, да онај клуб у који се он био уписао, није Милетићев клуб, него велике народне странке.

11.) Оним београдским шаљивим листовима, који свога митрополита сликају на љуљашкама и у таким шкандалозним позицијама, од којих ми архијерејско достојанство штедимо, — ма и сам Герман кроз то вирно.

12. На последак придева исту колајну и „Стармали“ сам себи. За што? За што, што не уме тако шаљиво да пише, да сваки 10 дана, бар по један одметак *акције* од смеја.

За овај мах, и за почетак нека буде доста. „Стармали“ неће чекати другу нову годину; и у току ове године неће он бити штедљив са давањем овог одличија.

Коме је даклем жао, што је овом празником превиђен или прескочен, нека се нада и подобатељно влада, па немо се и њега скорим сетити.

Стармали.

Шетња по Новом Саду.

XCIX.

Сара Бернхардова и Герман Аиђелић славе сада своје тријумфе и *заносе* своје поштоваче, те они тако *занешени* чисто су *индани* од одушевљења и дише се чаробној *вештини* њиховој, којом су они доспели до тог највишег басамака славе и величине.

То је све из *сујете* и на *громљења за новцем*, што побуђује — Сару Бернхардову, да по овој зими путује по свету. Зар не би боље било да седи у топлој соби на миру, н. пр. у каквом манастиру, — јест, јест, *манастир је за такве особе* — као што је Сара. Па узмите само онај несретни случај *у Бечу* са позоришем, у којем је она играла: *као неку проклетну да је унела у кућу јер кука изгоре и пропаде и толики народ пострада — само сребе да ту персону у Бечу нико ни познао није!* И у *Пешти* се бавила, као што знамо из оних подлистака о њој у „Застави“. Ту је та особа играла такође *свакојаке улоге*, и врло се *допала ченгићанској господи* и они беху за њу *јако заузети*. После је отишла у Одесу, дакле на *море*, али и јесте неко *морско* створење, неко *морско чудо*, јер и онде су јој се дивили и чудили. — Кажу сви да је *висока стаса* и да особито воле „*даме* са камелијама“, јер ту улогу најрадије игра и то с великом ватром и одушевљењем. На *тоалету* издаје многе новце — ал до којих она лако долази —, кадикад носи дугачак *скут* („шлеп“), те мора да има и своје *скутоноше*. Косу има *дугачку*, а што се *талета* тиче — но хајде мањемо се народних пословица! Духа је кажу *чаврлуско, шиекулантиноз*; но то се види и по целој радњи њеној: непрестано *тумара*, овамо онамо и тражи *шибара*.

Толико о Сари.

Што се тиче Германа Аиђелића — но о њему је већ говорено (по разним новинама и иначе). Познајете га сви и знате, па на што да се сад *понавља једно и исто?*

Онамад су ишле депутације да ручају — хоћу рећи, да га поздраве.

Највећма ме секира, што је прва била *тоцкачка девутација*. Мене то као православног Србина љути.

На дан пиштаљације видео сам тамо и г. Ј. и г. Г. *Два вола* беху искићена и уз свирку вођена по варошки да увеличају параду, а после су *овет дошла у сиротињу* и раздељена. Боже мој, чудно је и то с тим воловима! *Најпре их употребе да увеличају параду, а кад је све постигнуто и прошао ватар, а они воловима — нож под врат!*

У почаст славјеницу назваће Карловчани и неки брег близу Карловаца његовим именом.

У „Турском Народу“ пева неко једну одушевљену химну Герману, у којој вели, да је Герман њихова душевна „*нива*.“ Не знајући шта реч „*нива*“ значи запитам једнога Бачванина. Он ми на то одговори шта је то и *за кога је*.

Него су фалили народњаци, што су искали да се сабор *продужи*. Треба ли су напротив да су захтевали да се *ускори*, да се *што скорије сазове*, онако ће они сад у жељи да нам по вољи учине, *продужити* и то што све *дуже и дуже продужити* и *отегнути*, па онда бог зна кад ћемо доћи до њега. Ја сам то још г. 1869. замерио, ал онда ме нису слушали, па ево ни сада.

Него право и искрено морам рећи, да су ми се избор патријара и оне параде тако јако допале, да би чисто желео *да опет што скорије видим такву свечаност!*

Аб.

Слике и неприлике.

Мото:
Где је новац темељ брака
Ту је чуда свакојака.

I.

Пре него што загазимо у приповетку, неће бити згорег да читаоце моје упознам са сека Фемом.

„Одите, одите, сек' Фемо, да вас приказем поштованој публици! Она много што шта уме кроз прсте да гледи. Та одите де!“

Неће да дође.

Стиди се.

Е па добро. — доћи ће она доцније, док се мало налицка; а међу тим можемо ми коју рећи иза њени леђи. Е где јако, а као за што да не реквемо. Уме и она да рекне за нашим љељама што.

Фема не би била ружна девојка, да је поле налик на Розауру Монталбовићеву, или на Јулију Ромеову, или на Хелоју Абеларову, или (ах!) бар на фрајла Јуцу, под чијим сам прозорима ја негда тако радо, (ах!) тако радо осипао новосадску (pro me)наду.

Али она није била ни мало налик на њих. И то је сва спољашња мана њезина, — чему она није *крива*, а није ни *рода*, а није ни *наказа*, јер је висином и возрастом као Јела (Гроздићева — којој је и сама „штикла“ на ципели већа од прста Краљевића Марка.)

Кажу да Фема има необичан нос, али ја вас уверавам да је баш тај нос одушевљавао многе песнике на писање стихова (познајвише епиграма).

Кажу да Фема има повеља уста, и да би њен пољубац морао бити од по рифа уз дуж. Али ја нећу да водим полемику са таким људима који пољупце на риф мере.

Кажу да су Фемине очи баш као у гуска. Ајде, баш ћемо видети је-ли тако, кад се Фема појави.

Кажу, да су јој лице нољци мало прорешетали. Ако је то истина, онда није потребно да је ми даље решетамо, — јер она је и тако врло осетљива и на уздисање склоњена.

Фема је девојка између 20 и 50 година. И у тим најопаснијим годинама смртно се она заљуби у једног младића од својих (т. ј. његових) 35 година. Шест пуних година љубила га је она тајном љубављу, што но кажу „платонски“, тек седме године улучи јој се прилика, да се упозна са њеним Гавром, — тако се звао идеал њених снова.

То се зове јуначко срце имати. Шест година крштом љубити. Дајте ми данас још који пример таког стрпења било у варошки или у селу, и ја ћу вам за награду, — таки престати даље придепедати.

Истина, Фемина је љубав била тајна само за Гавру, али све врачаре и картаре знадоше за Гаврино име.

У седмојзи години тајне њене љубави већ се примећивало на лицу њеном да је озбиљно заљубљена. Почеше јој неки чирева по лицу излазити. Помислите само тај малер, љубазница, на чир на врх носа! баш као да јој је ко неку цвеклу на нос прилепио. — На ни пре ни после, него баш сад, кад јој се пружаше најлепша прилика да се са Гавром у друштву састане.

Њена најискренија друга, Рокса пекарева, удаје се, па је рада о престену малу забаву да прави. Разуме се да ће ту свега бити што срце и стомак весели. Неће ни гајдаш валити; иначе би весеље изгледало као покојног прит Авакума даћа.

II.

Дође и дан престена. Фема се реши, ма како било да иде на весеље, јер ову прилику не сме пропустити, где ће се са Гавром најлакше из ближе упознати, — и њему шестогодишње патње свога тајном притиснутога срца, онако отворено, својски, искрено исповедити.

Само шта ћемо с носом?!

То је чвор. И још те какав чвор. Најбоље би било, кад би га могла код куће оставити; макар половину само! Та онда би и са осталом половином већ напирсала, да-ли ју Гавра љуби. Али ко је још нос остављао код куће кад иде на весеље! Свако ће помислити увидети, да је то само таштa машта, да је то била само тренутна мисао пусте, неостварене жеље безазленог срца Феминог.

Еле шта да се ради?! Нешто се мора радити. Но љубав је досетљива била увек. Она је досетљива и сада, — она ће бити досетљива и од сада. Феми паде нешто на ум, и она рече одважно: „Добро даклем, нека иде цела кутија рајспулфера на жртву оном вечеру! Ја сам сирота, рајспулфер је скуп, — али ја ћу и то прежалити“.

И цела кутија рајспулфера оде на покривање чира. – Нос је истина тиме још мало већи обим добио, — ал је бар престало оне цвекласто црвене боје која ни н. Николином носу не стоји добро.

Друштво је већ било. Ни Гавра не сме да фали. Јер да ов случајно није дошао не би ни ја моју приповетку могао наставити.

А сад — — — јесам ја казао да ће она доћи. само док се подобатељно налицка. И ево је, ево сека Феме. Девојку не треба судити по гласу, који за њом иде, — најбоље је видети, па сам о свему судити.

*

Кад су за вечеру седали, Фема ухвати место баш изреко од огледала, како би и Гавру који је под огледалом седео и свој искривљени нос видети могла.

Гавра баш није био човек од етикета, тај вам цело вече није Фему послужио ни печењем ни салатом, ни вином ни бермутом, ни гурабијом ни пуслицом, већ је још она њега морала да дворн.

При вечери се наравно напијале и здравице, певало се и шалило се, кад, на прага, неко из друштва замоли сека Фему да и она одпева једну песмицу. Она се поче као стидети и изговарати, да није при гласу, да има кијавицу и шта ти ја знам; али на последак не имаде куд, већ да пева. Удеси двоструким гласом (вала да је дует требао да буде) најновију песму: „Ах престаните певине, око мене тичице“, и то са таким ефектом, да кад је у сред песме неко од слушалаца прснуо у смеј, онда сви остали, у један мах као на команду то исто учинише.

Фема то није схватила као знак доброг расположења, него као неку, боже прости, увреду и хтеде с места да зброде и оде из друштва, — но на њену највећу срећу, Гавра јој проговори ове утешителне речи. „Немојте, молим вас, сека Фемо, замерити мојим друговима, то су вам људи, који не разуму нотално певање, па за то и незнају да оцене ваш анђеоски глас. Будите уверени, ви певате као славуј, још лепше него славуј, — ја бар никад нисам чуо славуја да тако трилира, као ви.“

Фему то утеши и збуни и очара и разнежи тако, да није знала шта да одговори. — Наше се да уздахне, и то мало јаче, (да и Гавра чује) те, на несрећу угаси лампу која је баш пред њом стајала.

Мрак . . .

Ништа се невиди. Само се чује како неки весељаци све скачу у вис од тешка смеја. — Фема нечује ни то, она осећа само да је сазрео њен дивнашњи план; сад треба на пристима обићи око стола и шапнути Гаври на ухо само две три речи, ох само две три речи, он ће их већ разумети. Она пође, — у том један весели брат који је још скакао од смеја замаче руком да загрли свога друга, на фљас! сеп Фему баш по посу, — баш по чиру.

Стотину светлаца изиђоше јој пред очи; али она „нити писну нити зуби шкрину“. Она неодустаје од своје намере. Пожури се, док се није свеча упалила, па дође до оног места где је Гавра седео, мете му руку на раме и нежно му прошапута, све, све што јој је шест година као синьи камен на срцу лежало. А кад јој он ћутећи само руку стиште, онда га она загрли, у знак да се душе њихове разуму.

У тај ма унесоше из кујне свећу, а Фема дрекну што је игда могла, јер сад тек опази, да је у место Гавре, загрлила Јашу гајдаша, који је иза Гавриних леђа на клупици седео.

(Свршиће се).

Пуслице.

Даклем Чеси ће канда имати свој универзитет пре у Америци (у Кедар-Рапиду) него у својој отаџбини. — Хеј да смо се и ми сетили па одсекли парче автономије наше и послали је у Кедар-Рапид на сохранење, — да остане бар за семе!

У Пешти и у Бечу пробали су не давно, Мата-фугегос; а то је нова справа, којом се ватра гаси. То је лепо! Но још боља би била каква справа, која би стала на пут, да се ватра не потпаљује тамо, где је нико не жели. (Али против таког Мата-фугеоса дигла би се руљом сви бечки и пештански новинари).

Пст! мирни будите. Сад баш предаје даљске рачуне наименовани администратор Анђелић наименованом патрицају Анђелићу. — Мирни будите, — да се човек не забуни!

Чивутски новинари зову Стојана Ковачевића Ранилдинијем. Ти ће новинари још увести у моду ону стару, већ заборављену песму:

„Ранилдини, где да т' најем?
„Хитни дерхтућ за тобом.
„Испред мене, ах, чезнеду
„Сва јестества красоте — — —“

Велька амалбашу стрељали, су (на Карбурми) баш на туцин дан. Кад је баш морало бити тако близу божића, оно је требало дочекати бадњи дан, онда има доста славе, на бар да му божићну сламку прекину над главом.

„Zombor és vidéke“ тако се зове нов лист у Сомбору, који не пеше Србима ни оца ни матер, — само их лепо моли, да му учине ту љубав, па да се — помандаре. (Nota bene, то није какав шаљиц, него се држи са свим за озбиљног.)

„Родољуб“ излази од нове године у већем формату. Томе се радујемо. И желили би да се сви наши *родољуби* на њега угледају, па да се и они од сада показују у већем и јачем облику.

Да не би прота Бранковић велики скок на једаред учинио, за то га је „Пешт. Ллојд“ наименовао већ за „архимандрита Суботичког.“

Теше нас да се не бојимо: „зна ће“ вели „и Анђелић шта је право“ (Да богме, он је учио права у блатном потоку — Sárospatak-y).

Новине јављају ово: У месту Унару у Шпањској нашу на бадњи дан гладни курјаци у цркву, — и направе триста чуда и крвава јада. — Даклем то је *шпански* обичај да гладни вуци упадају у мирну свету цркву. — Е сад разумем и „Стикса“.

Тира. Даклем наши нови домаћи жандари појавили су се већ и то прво у Темишвару.

Спиро. Али ја нисам чуо да је у Темишвару баш највећа несигурност. Несигурност је већа у другим пределима.

Тира. Ето ти га на! Та они нису стражари несигурности, — него сигурности.

Тира. Је-ли Спиро, је-ли истина —

Спиро. Јесте.

Тира. А шта јесте?

Спиро. То што нисам читао у Бечким и Пештанским новинама.

Тира. Били ти мени, Спиро, знао казати шта је то Verwesung.

Спиро. Verwesung је немачка реч и значи то што и трухљење, трулеж.

Тира. А, даклем то је намењено нашем црквено-школском напретку још онда, кад је наименован Анђелић за „Verwesera“ патријаршије.

Наша новија лирика.

Управо треба да сам рекао: „Наша *најновија* лирика,“ јер ће овде о *најновијем* несмана неким бити реч, но кад сам већ казао „новија“, онда нека остане тако, мрзи ме да бришем.

Седим ја пред нову годину на мојој столици пред писаћим столом и шчудирам шта ћу да пишем. Да ли какав уводни чланак о соди-води или чивутњи Сари Бернхардовој, или да пишем какву „Читуљу“ за „Јавор“, или пак који уштипак за „Стармалог“, или да ли да пишем љубавно писмо каквом дужнику или да пишем рачун каквој лепој госпођици — доста то, да су ме сврбили прсти и по што по то морао сам сести да пишем. Пошто нисам унапред ни о чему мислио, и како нисам имао никакве теме, никаквих мисли и никаквог одушевљења, то сам се онда наравно решио да пишем — *нешто*.

Нисам ни сањао, каква ме помоћ чека, какве ће ми се теме ставити на расположење. Помислите само, седим ја тако, пален по деветнаести пут једну аустријску цигару, а неко куц-куц на врата.

— Добар дан, господине! рече мој добри Шандор, разноситељ „Заставе“.

— Добар дан, Шандоре.

— Ја би вас молио господине, да ми напишете „поздрав“ читаоцима „Заставе“ за нову годину.

— Хоћу, Шандоре, хоћу.

Шандор оде, а ја сам хвалио бога, што дођох без многог лупања главе до згодне теме, те му написах овај

Поздрав на нову годину 1882.

Познајете л' ви „Заставу“.
Седамнаестолетну жену?
Одавна је ја разносим —
Већ сам стеко и диплому.

Познајете — како не би!
Носим вам је двеста пута.
Било сунце или киша,
Или била зима љута.

Ви читасте чланке њене,
И занимљив многи опис,
Нико није забрањи'о.
Licetque — упек — **vobis**“.

О Бизмарку, Калвокију,
Сари Бернард, о слободи,
О Стојану и Герману,
И анатеринској води.

А кад вам се на „Огласе“
Један поглед кадгод оте —
Ту најбоље: соду, капље,
Оглас звона' Ђорђа Боте.

„Нема више зубобоље!“
„Чај Виљемов — нектар исти —!“
„Конфекције за госпође“.
И „нилула, што кре чисти!“

Тако сам се целог лета
За потребе стар'о ваше,
Те сам чисто малаксао,
Јер ме бриге обхрваше.

Желећи вам сваку срећу,
Са напретком сваким леним,
Молио бих да с' старате.
Да се мало сад поткрепим.

Шандор разносач „Заставе“.

Таман ја довршио, ал' ево ти нашег Паје, разносача „Српског кола.“ Одмах сам помислио, да ће и он то исто желити, па се нисам ни преварио у нади, јер и он је хтео да из поштовања према читаоцима „Кола“ честита им нову годину.

— Дођи Павле после подне, биће готово!

Таки ударим и његов поздрав на шап, уместо коже узмем хартије, уместо шила — перо, место њириса мастило и тако скрпим ове наглавке:

Поздрав на нову годину 1882.

Лети „Коло“ наоколо,
„Српско Коло“, коло лако,
„Хајд' у „Коле“, ко ј' за коло“
На челу му чита свако.

Но лако је читати га,
Поред чаше, тоње нећи,
Ал' свуда га разносити —
То је терет много већи.

И по блату, и по снегу,
Или макар ветар био —
Водит' „Коло“ по вароши
То баш није пос'о мио!

А ја сам га — к'о што знате —
Целог года мор'о водит',
По калдрми крезубавој,
И чапашу мор'о ходит'.

Но није ми труда жао,

Нит' се грозим зимске пизме,
Ал' трчкајућ по сокаци
Изџер'о сам троје чизме!

Од срца вам свима желим,
Сретну јану, меке снове.
Сваку срећу и напредак,
Мени само — чизме ново!

Паја, разносач „Српског Кола“.

Али свака сила за времена, а невоља редом иде. Ево још неког, где куца на врата.

— А шта ћеш ти, Стевице?

Стевица је нешто тихо говорио, више у себи него из себе.

— Кажи јасније шта желиш, немој тако тихо говорити к'о поп Јефта.

— Молим да ми напишете поздрав за нову годину у стиховима.

— Да ти напишем поздрав за нову годину? Па какав си ти господин, кад хоћеш да ти ја поздравим нову годину у песми?

— Та није, него ја би да разнесем по вароши.

— А какве новине ти разносиш:

— Молим ја разносим „*Стармалог*“, „*Невен*“ и „*Илустроване новине*“.

— О, то мора бити да ти листова имају врло много претплатника, кад ти један, и то тако мален, можеш све сам да разнесеш! — Добро, добро, написаћу ти. Дођи прекосутра.

— Ал' молим сутра је нова година, а треба још данас да се и сложи, коректира, штампа и сутра разнесе.

— Е кад је тако а ти дођи око подне. Ти си мали, па ће бити мала и песма.

Кад је отишао ја задремам па напишем овај поздрав.

Поздрављам свима нову год. 1882 живили!

Ја сам мали, али славан
Важан човек — ко што кажу —
Најславнији јербо људи
Потпуно се са мном слажу:

Андрашија теребенки
— Грофовска му крупа сија —
Он вам није више канцлер!
А то исто — писам ни ја.

Папа римски, отац Лео,
Политичке нема власти,
А то исто од приљике
И о мени да се каже.

А Бизмарка славног мужа,
Језуите с' радо клоне,
Исто тако к'о што и ја
Лицемере мрзим оне.

Нашег Чеде финансије
Но ергавом путу греду —
А верујте да ни моје
Нису са свим баш у реду!

Стевица разносач „Стармалог“ „Невена“ и „Српских Илустрованих Новина“

Док сам тако дремајући писао, дође ми *послужитељ овдашње занатлијске задруге* и замоли крат-так поздрав за визиткарту. Узмем кантар и одмерим му овај поздрав:

Новог лета што долеће,
Нека буде — жели — свима:
Сретно л е т о и п р о л е ћ е,
Сретна ј е с е н, сретна з и м а!

Н. Н.

Мислио сам да сам тиме одужио и смирио се — јер верујте и стихотворисања се човек засити, и ако многи судећи по нашим новијим песницима то не верују.

Но ево ти црних *брачара*, са белом хартијом у руци — моле да им напишем поздрав.

Па онда ево ти *стражара на врх куле ватрогасног друштва* — ништу поздрав у стиховима.

И т. д.

Наравно да сам свима задовољити морао. Написо бих овде и стражарске и опанчарске поздраве, али су врло сентиментално испале, те би сувише дирале у срце, те их нећу овде у другом издању претштампавати.

„*Јавором*“ разносач није ишао да честита, овим начином, с тога ћу овде „на општу жељу“ (као што кажу често директори позоришта) да претштампам један поздрав прећашњег разносача „Јаворовог“. Он гласи:

На нозо лето

Гусле моје „Јаворове“
Р а з н о с и т е моје гласе
К о ја „Ј а в о р“ што р а з н о с и м
Тек што с' штампа и изда се.

Све новине доцкан дођу
Ал' „Ј а в о р“ је изузетак —
Пре времена увек иде:
Разнесем га још у петак.

На читате на тенане
„Ужива те“ — што 'но вели —
Читајући лепе песме,
И р и п о в е т к е и п о в е д е.

Политиком, ратовима,
Док вас други грозно муче:
А „Јавор“ вам пева песме
„Срце моје“, „Шалај луче!“

Та „Јавор“ је много бољи,
Нег л и с т о в и други што су:
(П о р ц и ј а ш и, а м т с д и п е р и
И п а н д у р и што вам носу.)

Док вас ови „опозиђу“
Кад је „ф е л и т“ која вексла —
„Јавор“ вам пева предавања
Од Дарвина и од Хексла.

Док вам други „штајер“ кроје
И деру вас све на фоте;
А „Јавор“ вам приповеда
Х у м о р е с к е, а н е г д о т е.

Носећи вам дакле „Јавор“
У кућу вам носим мира;
Ал' сад чујте још и ово,
Што вам збори моја лира:

Поздрављам вам нозо лето,

Грлила вас ваздх срећа!
И ја свакоме благодарим,
Ко се мене данас сећа . . .

Н. Н. разносач „Јавора“.

* * *

Да не би било каква неспоразумљења, изјављујем да Анђелићев поздрав писам ја доленотписани штилизовао.

Абуказем.

Из Сарајева

Ових дана приређен је други концерат у Сарајевској касини. Програм је био веома занимљив.

Прво је свирана „*Морска тишина и срећна вожидба*“ (увертира од Менделсона).

Трећи комад био је: „*Велика фантазија*“.

Шести комад био је: „*Мађарска рапсодија*“.

Мени је здраво жао што писам био на томе концерту, те сад морам само у духу себи да представљам ту *морску тишину*, ту *срећну вожидбу*, ту *велику фантазију* и ту *мађарску рапсодију*.

Ст.

Улазница за „Фарбл.“

За карташку читапку.

Наш добри брат Зала из Ментосаша има обичај, да кад му је у његовом селу дуго време, а он дође мало овамо у Нови Сад да прекарта, хоће рећи, на прекрати време. Тако би и онамад у понедељак. Он већ из искуства познаје топографију наше вароши и зна добро, где ће наћи друштва, које уме да прекрати не само време, него и буџелар. У кавани код „зеленог кеца“ увек су добри пријатељи на окупу и они као голубињи људи волу кад седне с њима и који брат са стране да окуша своју срећу, а брат Зала је чувен на далеко са своје добре нарави при картању, а специјалитет је његов увек био и остаће тако звани „фарбл.“

Но кад дође брат Зала у кавану, а браћа већ седе и увелико играју. Места су сва била попуњена као у каквом бечком позоришту пре него што ће букнути ватра, те за нашег брат Залу не беше места.

То је Зали врло мучно било, јер га је јако сврбио леви длан, па је био уверен да би при „фарблу“ *добио*, само кад би имао места да игра.

На то ће један кибиц приметити.

— Господо, то није у реду, да ви тако седите и картате се, а нестарате се да и гост добије места. Него који вас је у добитку ваљало би да устане, па да устури нашем брат Зали своје место, да се и он наслађава.“

Но сва браћа ником попикоше, али непомиче брат Маринко из Подрумља, него вели:

— Ја губим 50 фор,, па кад будем повратно, ја ћу моје место уступити брату Зали.

— Гилт! повикаху сви.

Мало време за тим постојало, а брат Маринко ће рећи:

— Ево повратих све до 5 фор. Сад ако ћеш ми брат Зало, накрмити тих 5 ф. ја ћу ти уступити место.

Брат Зала је то једва дочекао и тако купи себи место за 5 фор. Ово је редак случај у хроници карташкој, да који *кукује* себи места и с тога сви пријатељи закључише, да се то забиљежи у „Стармаломе.“

Сад само имамо још да додамо, да је брат Залин леви длан имао право и да се откупнина од 5 ф. не само исплатила, него још и богати плод довела, јер се десетороструко „фруктифицирала.“

Сви су викали, на питчемо и ми:

Живио брат *Зала из Ментосаша!*

—аван—

П и т а њ е.

Из српске се душе *сторе*
Сузе краду,
Нови јади доприлазе
Старом јаду.
Нове муке намећу се
Старој муци.
Да л ће томе што помоћи
— „*Нови* Звуци“???

Старко Недић.

О неком државном већу.

Ова кућа управ' шта је?
То се тешко казат' може.
То је поље, где с' партаје
Непрестано гложе.

Свако гладан, — нико сит; —
Разеселе се!
Та ево вам — дефицит,
На поделе се!

(Hum L.)

Мале крупниције, или крупне малиције.

I.

Српском роду

Јеси-л' умр'о, роде? — „Нисам.“ —
Немој ни умрети!
Јер тај није на умору
Ком се страшно прети.

II.

Господину Т . . . .

Господине, ви „перете руке,“
Велеш да ви томе криви нисте
А молим вас, зашт' „перете руке,“
— Ако су вам чисте?

III.

О инсталацији.

Кад се буде инсталир'о,
Од признања сама,
Пуцаћеду прангије чак
У Кривошијама.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Ово није ради угледа.

У Бечкереку има државна велика гимназија, — на којој се зове да се и српски језик предаје.

Ја сам тако срећан те имам сина, који је опет тако срећан те се у тој гимназији учи.

Пре негде дође моме сину један му друг, ђак из IV. разреда, а ја га запитам шта се пре подне у школи радило.

„Било је шок посла“ одговори ми он; „прво сам *кикеревоово савак*, уписао их у *сотар*, после сам правио *фордеташ*, уписао га у *тистазат*. Сад морам добити из мађара јелеш.“

Пре опет рече ми мој рођени син:

„Видиш, тата, ти кажеш да Јоца учи, а он данас *фелеловао* из *фелдрајза* па добио *кеџет* и записали су га у *осталкеја*“.

Живео прота г. Љ. Папић, који од те гимназије вуче плату за прадавање српског језика!

Н— Н— у БЕЧКЕРЕКУ.

Si duo faciunt idem, non est idem.

Познато је да Ристалдо Ковачевић, у Херцеговини недира иницијере. Он их пушта да раде свој посао. И то је похвале достојно.

Али у Србији, у *доловаме* реке *Дрине* (даклем *Дринадо*) и тамо се нашли неки иноземни шпански официри, на нешто мере и бележе, што неспада у трасирање жељезнице. Њих српске власти пуштају да раде што им је воља. А бечка „Преса“ ни мало не замера, српским властима, што се у овом погледу угледају на Стојана Ковачевића.

Ко не жели даље држати наш лист, молимо да нам натраг поврати овај први број, који шаљемо свима дојакошњим нашим предплатницима, па и онима који до овога часа још нису поновили предплату. **АДМИНИСТРАЦИЈА „СТАРМАЛОГ“.**

Распис награде.

Уредништво овог листа расписује награду **од 30—40 фор.** за најбољу оригиналну хумореску, која буде штампана до краја јуна у овоме листу.

Хумореска нека не буде мања од 3 — а ни већа од 8 страна „Стармаловог“ формата.

Ако ко пошље свој састав без потписа свога правог имена, нека бар уредништву јави своје име, са уверењем да је хумореска заиста оригинална.

За пресуднице умољаваемо три позната критичара, на којих се пресуду и Матица Српска ослања. Уредништво „Стармалог.“

Нове књиге.

Послате уредништву на приказ.

Шила и свтира од Абуказема сп. П. издање књиж. Луке Јоцића и др. у Н. Саду 1881. Штампарија др. Сп. Милетића. Цена 40 нов.

Pjesma o pjesmi. Od Jos. Modrića. U Trstu tisk. I. Herrmannstorfera 1881.

Главни каталог забавних, поучних, школских и прир. књига, музикалија, мапа и т. д. књижаре Л. Јоцића и др. у Н. Саду 1882.

Zur Länderbank-Debatte. Wien 1881. Druck von R. v. Waldheim.

НОВИЈИ ЛИСТОВИ

које добија уредништво у замену.

Београдски Дневник. Лист за трговину, обртност, домаће и стране новости. Уредник Коча Јовановић. Годишња цена 10 ф. Излази сваки дан.

Српске илустр. новине, за забаву, поуку, уметност и књижевност. Уредник С. В. Поповић. Наклада и штампарија А. Пајевића у Н. Саду. Излази сваки 16 дана два читава табака. Цена годишња 12 фор.

Бачанин. Лист за материјалне и просветне интересе народне. Излази у Вршцу сваке недеље, наклада књижаре Марковићеве. Цена на годину 5 фор.

„Нова Звуци“, лист за забаву, поуку и књижевност. Власник Јаша Томић. Издавалац и одг. уредник Спиро Поврајац. Излази сваког вторника у Бечу. (Администрација Wien IV. Goldegg-gasse Nr. 18. Цена 6 ф. на годину.

Борба. Излази у Београду (у место и у пранку досадањега „Радника“) трипут недељно. Уредник и издавалац М. Ценић. Штампарија задруге штампарских радника. Цена (за Аустрију) 16 ф. годишње.

Ђаволак. Шаљиви лист са сликама. Излази у Шиду двапут месечно. Власник и Уредник М. Мауковић. Цена 3 фор. годишње.

Требовић. Забавно-поучни лист. Издаје и уређује Павле Јовановић. Излази двапут месечно у Сарајеву. Цена (за Аустроугарску) годишње 4 фор.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 12-ти

доносе овај садржај: Забава: Шумарева ћерка. Приповетка из српскога живота. (Крај прво књиге) од С. В. П. — Песме: Издајница од В. Ђ. Јакшића. — Земљопис: Горње Албаније. — Преводи: Најбољи начин, приповетка Сакер-Мабоха, превео Сава Петровић. — Из разних крајева: — Успомене из Италије, Болоња (Сиршетак) од др. Ђ. Деје. — Песме: Сиомен, од Воисланд. — Старих горе уз катарку по Хајну од В. Бранчића. — Књижевност; Како би се могло унапредити и обезбедити наша књижевност? од С. В. П. — Страни писци: Леополд Ранке. — Уз наше илустрације: Скендербег — Грбови српских земаља. — Маљепиевска долина. — Књижевне белешке. — Чигуља. Владика Војновић. М. Мауковић. — Разрешење коњичког скока. — Одговор проф. А. Сандаљу. од Милана Савића. — Читалачкој публици. — Слике: Леополд Ранке — Борбе Кастриотић Скендербег, — Арбанашки пастир. — Арбанашки војник наоружан. — Арбанашко оружје. — Народна војска арбанашка — Грбови српских земаља.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца, а за стране земље 12 фор. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена г. г. скупљачи, као и накладна штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 20. јануара 1882. | Бр. 2.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 6, — 5, — 2½ динара. — Ваљани и одговорни уредник Змај-Јовин Јовановић; главни сарадник Абукасем. Најпре штам. парија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукопис се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплату и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Овако Му пева

његов пријатељ, кад се добро накрешe на постаре некрен.

Да тешким ногам' на тонућег брода
Најахаш крму, — присташе господа,
Видех' да на њих твој облет срља,
Баш као крља.

Ногам' и рукам', ушима и носом
И русом главом, сваком на њој косом,
Ти си се уп'о из петних жила
Доћ' до крмила.

Сад си на крми, где ћеш славу стећи,
Бродећи, бродећи, крмећи, крмећи,
Како си дош'о до тога дичан,
Ја већ свуд причам.

Сад гладну, жедну позивај браћу,
Зови их на пир, зови на дању,
Ал да ти дођу у помоћ сви заједно,
Нас не зајази.

Зар мислиш, да је некакво пачело
Нас, блудне синке, за тобом повело?
Ако с' икад мого веровати у то,
Вараш се љуто!

Ми појимо богу за готове новце,
Трговиља ј' *ваша* за *ваше* трговце!
Обећања твоја ако су тек шала,
— Биће шкандала.

Сад на тебе иде, сад на тебе срља,
На једну крљу стотина крља,
Јер ми нисмо душу грамзљивој хали
Залуд продали.

Ми знамо шта смо скривили роду
Бушећи јаме на народном броду,
Па кад ће душа вечно да нам пати,
— Бар пек нам се плати.

Пишућ' ти оде, сами се смејемо,
Ал ми и друкче зборити умемо,
А тиква она, коју сеје пако,
Та пуца јако.

У тој смо тикви радили слошке;
Пузили по њој четвороношке.
Тиква је зрела, — даба је кључа,
— Тиква већ пуца.

Аца

Ради обавештења.

Као што је свима познато, ја сам остала *удова*.

Нека никоме не буде зазорно, што види, да ја сад не плачем. Ја сам плакала доста, док нисам била удова. За то сам преме и све своје црне аљине подерала.

То је узрок што ме сад не видите у црнини.

Удова Еп. Бачка.

Ма да није време шали; ма да нам је жучкаст смеј;
Ми морамо данас славит' један мио јубилеј.
Буквице се, будите се, и питате: Зашто то?
„Под *„Шестьма Новоситскима“* данас пише цифра сто.

Абуказем данас шеће стотинити ево крат.
Стократно му хура виче сваки Србин, сваки брат,
Радо њиног осећања изражавам мол и дур,
Та и ове педесете ја му бејах трубадур.

Шетај, шетај, гази блато, Абуказем' браце наш,
Гази блато, обилазо, ти га добро'газит' знаш!
Нека ти се чујна псује, не гледамо на њу ми, —
Ми гледамо *сасвим друге*, — а то *нуно* имаш ти.

Деведесетседмет пута обишао си српски јад;
Деведесетседмет пута показ'о си да си млад.
Многи пузећ' брзо стигну до трнеже, — лако ј' то, —
Колко си се ти находи'о, док смеш рећи: „ну је сто!“

Сто си стиг'о, или да ли и благоват' смеш за њим?
Радо би те са тог стола послужили, — али чим?
Тебн неби нпо био буфтек, што нам с горе дат,' —
Боље остај жедан, нег да пијеш кис'о мађарат.

За тн терај даље, даље, обилази сваки кут, —
Шетај двеста, шетај триста, — само не мој *тисуђ*-пут!
Шта ја реко?—Сад поричем, — ти већ газиш тисућ пут.
Та је оно, што је добро, што је *јотан*, што је *gut*!

Зато даље, даље, даље, пријатељу рода свог,
За то даље, даље, даље, — и у Даљу, и ту ј' бог.
Бог ако нас кушат' воли, за то ће нам дат' и моћ.
Добро јутро правом путу! кривом путу лаку ноћ!

Одушевљени трубадур непоколебиве државе
Стармалије.

Шетња по Новом Саду.

С.

Сад кад имамо *три* патријарха — *два* изабрана и *једног* именованог — да би се све странке задовољиле, најбоље би било, да се и добро митрополије на њих троје поделе, те да један добије *Даљ*, други *Бело брдо* а трећи *Борово*. Што се пак *Дунава* и *рибољовне* тиче, ту би се деоба могла такођер праведно спровести: валало би дати намеритя (и онако имамо сад због грађења железнице силне инџиније у нашој средини) колико акова седе има у Дунаву, па поделити на три једнака дела, а што се *рибе* тиче могло би се такође тачно избројати и поделити, или би се имало раздељити по врсти рибе, тако би н. пр. *сомове* имао дебите онај, који их и иначе најрадије око себе кући.

Што се *службе* тиче, могли би и ту поделити посао, те први да служи богу, други народу, а трећи — ономе, коме је и до сад служио.

Тим би начином све партије биле задовољене и онда би се досадања борба могла преобратити у корисницу по народ, јер би се могао сазвати расправни сабор, на ком би се наше идеалне уредбе црквене и школске могле узети у претрес, на можда би се при свом савршенству њиховом нашла нпак која маленкост, која би се могла исправити или допунити.

Него је то био ужасан штранац, што је човек имао ових дана да поднесе. Изгледало ми је да је готово рећи све једно: или загледао у какан чивутски дућан, где се *свашта* продаје, или пак заправо у позиште, где се тако исто свашта пише и продаје. И онде и онде наилазиш на свакојаке зарђане ствари, побацане на гомилу једно преко другог, да им незнаш крена имена. Као год што у чивутском дућану видиш зарђано гвожђе, старе хаљине, издеране торбе, искрпљене тепсије, подрте ципеле и посаће Чивуткиње, тако и у позиштима нагазиш све на неке зарђане карактере, нека стара обећања, издеране законе искрпљене депутације, подрте привилегије и посаће великодостојнике.

Читаш, боже, читав хаос од новости и збитија: наметање за патријарха, „Окаљано поштење“ (*весело игра*), „Karlovitzer Congress-Correspondenz,“ панегирик Грозноме, Бизмарково стоваришше разне боје политичара, Тисин одговор на интерпелацију, два управљена вола, Германову биографију, млађеву сламу, бламажу Шпеве Јоановића, задање нове лудпице, покретање новог политичког листа, огласе на нове клепетупе — и бог свети зна шта та хартија (и народ) има све да издржи и да за своје новце купује!

Али шта нам је стало за новце! Имамо ми хвала богу доста новаца, јер кад смо ми могли издати 40.000 фор. да добијемо Германа за патријарха и уз то осам недеља дангубити и далеко од својих породица божић по бирцуви и „фелдбетима“ проваћати, за што не би ми и на друге тако исто корисне и благотворне ствари трошили новце?

Ја бих драговољно пристао, да потрошимо још коју хиљаду, те да још којег заслужног мужа ухвелебимо, на куд је отишло јуче, нек иде и уже! Тако бих ја радо пристао, да се потроши која хиљада, пак да наместимо Лоту за великог жупана у Афганистану, брудера Јашу за уредника званичних новина у Тунгузији, Ану Зуба за „оберкелермајстера“ у Месопотамији, поп-Серавима за тајног саветника у Јерусалиму а Грозпога за кортеса у Шпанији (кад није испало за руком баш у Карловци, а оно макар у којој другој шпанској вароши)

Уверен сам, да би за ово гласала и цела народна странка, макар што је из клерикално-чивутске главе пошло, да се распала, јер у њиховим се главама све распада и којекуда распршти.

Онда би настала влада *средњака*. А знате ли ви шта су то *средњаци*?

Народна пословица вели: ко у среди, *злата* преди. Даклем видите, да се ту тиче *злата* и да је то нешто

ради *злата*. А кад узмете у обзир шта се све у *среди* налази, онда ће вам бити јасно. Између *белога* и *црнога* налази се по спектралној анализи *шушмурасто*, средњаци су дакле *шушмураста партија*, која ће чуда да почини и народ у храм благостања да доведе. Између „*хоћу*“ и „*нећу*“ *средина* је: радићу како се „с више“ заповеда, јер немам своје воље; између *неба* и *земље средина* је *празан ваздух* или тако звано *ништа*, а из *ништа* је читав овај свет са пацовима, улизицама и змијама заједно створен. Између Срба у Новом Саду и Срба у Карловцима у *средини* су мајурски *католици*, дакле би *средњаци* значило и *католичка странка*. Између Бошуа и београдских министара је у *среди* таковзана генерална „*Унија*“, дакле би се средња странка могла назвати и „*унијатска*“ и т. д.

Као што се већ и на овог кратког наговештаја види, *средњаци* би били прави усрећитељи наши, с тога их треба својски пригрлити и загрлити, али јако, јако загрлити и *стиснути*.

Збиља, а знате ли ви, да је „*Стармали*“ ушао увелико *у нову четврт* и чека ваше *честитке са свију страна*, које су на нову годину изостале!

Та ваљда је већ време, да и њега ништалирате и да му будућност осигурате! **Аб.**

Нова мода.

1. У трафици.

Муштерија. Молим једну вирџинију цигару.

Трафиканат. (Извади из кутије једну цигару и пружи муштерији). Изволите.

Муштерија. Молим ја хоћу да *по својој вољи изаберем*, већу *наметнуту* и *напменовану* цигару!

Трафиканат. Не може бити, такса је сад мода.

2. У породици.

Отац. Дакле синко ти се морам женити, крајње је време, и то мораш узети Савку Пивницњеву, јеси л' разумео.

Син. Али за бога, оче, пустите ме да ја *изаберем* себи жену по вољи, ја нећу *наметнуту*, нећу *напменовану жену*.

Отац. Ћути па слушај; тако је сад мода.

3. Претплата.

Скупитељ. Овај новац дакле што сте ми дали послаћу уредништву „Недељног листа.“

Претплатник. Молим нисте ме добро разумели: мени тај лист не треба, ја ту претплату дајем за „Родољуба“ —

Скупитељ. Не може то бити како ви хоћете, него ћутите па читајте „Недељни лист“; он вам се *напменује* за ваш лајбжурнал; такса је мода.

4. Код болесника.

Болесник. Шта ћу радити, господине, ја имам јаки кашаљ, дајте ми лека.

Лекар. Ево вам овај мелем, па превијајте; то није кашаљ, него ја хоћу да је то чир, разумете ли, такса је сад мода; не може то бити по вашој вољи!

5. Код шеширџије.

Муштерија. Дајте ми један шешир, остао сам са свим не само без шешира, него сам готово и без главе —

Шеширџија. (Извади један мађарски пропки шешир с пером и гајтанима). Ево узмите!

Муштерија. Не носим ја такве шерпење, него дајте ви мени да ја *изаберем по својој вољи!*

Шеширџија. Нема ту ништа; овај морате узети. Такса је мода.

6. Код ципелара.

Муштерија. Молим пар ципела; ево ове ми се чине да ће бити добре.

Ципелар. Те ја вама недам, него узмите ево ове, од куд вама привилегија, да ви бирате по вашој вољи?

Муштерија. Али то су мале и тесне, па ће ме *жуљати*; мени да је да добијем такве, које ме неће *тиштати* и *гулити ми кожу*; с такими ципелама бих ја *рамао* и *уздисао од бола*, те их се забансао!

Ципелар. Не марим ја за то ништа, ви само плаћајте па ћутите; такса је сад мода!

7. Пред крштењу.

Отац. Ја сам дуго мислио какво име да *изаберем*, и решио сам се, да ми детету дате име *Бранислав*.

Кум. Немате ви ту ништа заповедати ни бирати. Дете се мора звати *Ништо*. Такса је сад мода.

* * *

Такса је сад мода и при избору других ствари н. пр. при избору капута, дуванкеса, оцила, прота, великодостојника и т. д. тако да кад хоћеш капут — добијеш дуванкесу; кад хоћеш великодостојника — добијеш оцило и т. д. **Аб.**

Изражена захвалност.

Ономад се састанем са једним братом Мађаром из Пеште и захвалим му, што смо добили патријарха, и то баш Апћелића.

Он се мало зачуди.

А ја му мало разјасних. Рекох му, да ми то сматрамо као знак, да ће се сада одустати од уважања мађарског језика у наше српске основне школе. Та ево сада је доказано, да за полученије виших и највиших звања, није потребно знање мађарског језика: Јер код толики наши владика, који добро знају мађарски, постао је патријарком баш онај, који не зна ни бекнути мађарски.

Мој Пештанац поче се смејати.

А ја приватим.

Те смо се тако смејали, — а мало је рећи, читав четврт сата; у том смеју смо се и растали.

Ја се више не смејем. А мој Пештанац, ко зна, можда се још и сада смеје. (Само да га не заболи трбу! — јер то бива од многа смеја).

Уштипци.

△ „*Турски народ*“ глорификацијући свеколикину Анђелићеву вели, да је на ручку о инаугалацији било 600 гостију; „*Српско коло*“ пак тврди, да их је било до 1000! — „Турски народ“ дакле кући и умаљује славу Анђелићеву.

* * *

✱ У позоришту и у јужној Далмацији престаља се „*Рат у мирно доба.*“ — Само не знамо којем ће *Јовановићу* публика више аплаудирати, да ли преводиоцу тога позоришнога комада или ономе фелдмаршалу.

* * *

□ Новосађани су у великој жалости, што се један велики господин одавде одселио, те их оставио. Као знак жалости долазе они сад и на балове — *у црној одећи.*

* * *

⊙ „*Сарајевски лист*“ нада се, да ће ступањем Германовим на „патријаршески“ престо наступити „нова ера *трезвена* и *озбиљна* рада“ и т. д. — а зар је под администраторством био рад *пијан* и *шаљив*?

* * *

\+ „*Сарајевски лист*,“ кога уређује г. Иван В. Поповић, тако велича Анђелића, да ни чисто долази као нека заиста и као жалење, што га нису за *сарајевског* митрополита наименовали.

* * *

? Даклем је Бонтутова „генерална унија ајзенбанкротарала. „Виђело“ о овоме још ништа не јавља.

* * *

½ Даклем у Сомбору имамо *универзитет*. Тако бар мени изгледа по оном огласу у „Родољубу“ (бр. 1.) где се вели: „Сомборска *свеучилишна* омладина приређује забаву и т. д.“ — То им је ваљда прота нарадио преко Германа.

* * *

§ Ономад кад су трчали по Карловци они волови — учинило ми се, да сам заиста у *Шпанији*, где се борци вијају и туку с биковима (тореадори), и чисто бих мислио „Стикса“ за опроштење, што сам посумњао у истинатост његових речи, да су т. ј. Карловци у Шпанији.

* * *

✕ Да је видео пок. Сава Текелија како је *римска* општина у Карловци, дакле *Римљани*, прва била, која је пошла да Герману честита, он би без сумње наново написао књигу „*Римљани у Шпанији.*“

* * *

☛ „Нестер Лоја“ доноси, да је г. Герман Анђелић поклонио „*Мађарском географском друштву*“ у Пешти 100 фор. Је ли то с тога, што је друштво *мађарско*, или с тога, што је *географско*, па на признања, што пештански географи држе, да су Карловци у Шпанији а Рума у Србији?

Пуслице.

Сад опет бечка „Преса“ у 2. свом вечерњ. листу од 19 јануара вели, да се Анђелић живо борио на интересе српск. народа и цркве, на конгрегацијама у *Сриј.* (Ту је ваљда и стекао симпатије комесаровог секретара гдна *Сриј.*)

Кажу да се сада, не само шокци, већ и саме шокице вијају презелено радосне (као да су оне добиле патријарха).

Новине јављају како је један Мађар спавао по године застопце (шта ли је, боже тај тек сањао!)

Хм! хм! Крпошијанци још нису ни асентирани, а већ иду у рат! (веле „Hum. L.“)

И ово нам новине јављше, да је један пацијенат убио свог доктора. (Verkehrte Welt.)

Где ћеш ти са љубопитљивим дететом изићи на крај.

Ја вам имам са мојим Ђурицом живу муку. Кад ме окери запиткивати онда не могу да га се отресем. Тако ме јуче склепта овако:

Ђурица. Је-ли, тата, на чему су писане старе привилегије?

Ја (му кажем).

Ђурица. Па од чега се правио тај пергамент?

Ја (му кажем.)

Ђурица. Па јесу-ли тима псима живима дерали кожу?

Ја (се чиним као да не чујем.)

Ђурица. Ал ти пси ваљда нису били вернн?

Ја (се намргодим.)

Ђурица. А јесу-ли ти кукавци цикали, кад су им кожу дерали?

Ја (покажем му шаку.)

Ђурица. Јели, тата, а деру-ли и сада коме кожу с леђа?

Ја. Јес' чуо, дерање, ти ако мене волиш, не смеш ме са толиким питањима мучити.

Ђурица. Је-ли, тата, а за што ја, кад тебе волим, да немам код тебе приступа?

Ја (замавем шаком по Ђуричином туру и добро га испрашам.)

Ђурица. Је-ли, тата, па волим-ли ја тебе сада већма, кад ме бадава истучеш?

Ја (дохватим прут). Видиш-ли ти море овај прут.

Ђурица. Је-ли, тата, а чиме ћеш ме тући, ако се тај прут сломије?

Ја (одговорим нешто енергично, — не знам ни сам шта.)

Ђурица је још нешто запитао, — али то већ нисам чуо, јер сам побегао у другу собу.

Тако вам ја имам кубуре са мојим Ђурицом.

Филип Јефтић

(по невољи) дописник „Стармалов.“

Ђира. Је-ли Спиро, колико нас кошта овај последњи сабор.

Спира. Ја држим да ће нас коштати од прилике на шездесет хиљада фор.

Ђира. Уф да грдне штете.

Спира. Али толико ће Анђелић накнадити из својих прихода.

Ђира. Е да!!

Спира. Тако је бар обећао, кад је био у Пешти.

Ђира. Је-ли то онај исти Швикер, што је била реч, да ће му Матица Српска дати помоћ, да може и даље писати о српским стварима?

Спира. Јесте, то је тај исти Швикер.

Ђира. О ала ми је жао.

Спира. А шта ти је жао?

Ђира. Што му Матица није дала помоћи, па да —

Спира. Па да —

Ђира. Па да не пише о српским стварима.

Слике и неприлике.

(Свршетак).

III.

Малер за малером.

Кад се једном прекине еластичан гојтан, на коме је напнизан ђердан малера, онда се то котрља, — ето као што видесте.

Да се не би и даље котрљале бројанице Феминих малера, и то на све већи кикот и смеј раскалашених гостију Роксина весеља, она поче озбиљно помишљати, а како би било, да побегне кући, — па да загњури главу у јастук — па да се покрије јорганом три педи преко главе, (да јој ни врх од увета не вири у тај гадни свет) — па да ћути, ћути, до —

Али у тај мах зачу она још и Гаврино смејање, зачу како Гавра честита гајдашу на срећници из ненада, како му се нуди за кума, или бар за стара свата, кад му срећа дође до певачања, — и како се после те понуде опет слатко, слатко смеје. —

Гавра се још смеје, — а Фема већ огрнула своју велику, дуклебљу мараму (и то с налича).

Гавра се још смеје, — а Фема је већ залупила вратима и рекне: Више кидале и Роксу и њен претен, — дабогда и т. д.

Идући брзим кораком по благој месечини кући, заверила се Фема да ће срце своје са три тарабе оградити, па макар још сто година живела, неће више љубав у њено срце завирити; не, зацело не!

И сек' Фему, која је и до сада била вредна, кућевна и поштена девојка (само без довољно чврсте тарабе око срца) од сада нико не виде у каквом друштву или весељу.

Прођоше и Роксини сватови. И ма да су трипут по њу фифера слали, — Фема остаде код куће — шијући и радећи; сама себе због дојакошње слабости своје корећи, па онда опет овако правдајући: „Та ја сам само за Гавром уздисала, и ни за ким више на свету, — волела сам га верно и потајно — па зар је то такав грех!“

Прођоше Роксини сватови. Прође још много много сватова. Момци се жене, — девојке се удају — један другоме иде на лепак. Али Фему не запроси ма да нема чирева, ма да јој не треба више ни рајспулфера, — ма да се горким искуством користила и слабост своју надјачала и неку примерну, филозофску мир ноћу духа стекла. — Њу нико не запроси, — јер ј она сирота девојка, без банака и талира, која од своје ји десет прстију поштено живи, још и матер своју рани-

IV.

После године дана јави племенити магистрат, да је неки процес добивен, — неки процес, који је још њен покојни муж терао и терајући га (помоћу поштених адвоката) себе упропастио.

Да је то што зло било, чуло би се далеко. Али процес добити, то јест управо 4000 фор. добити, то је нешто добро, — за то се то није чуло на далеко, — него само по тој варошi, где је Фема живела.

Чуо је то и Гавра. Доста зло кад неби он још понајпре чуо, — а да за што је у магистрату! (Ваљда не само за то да мастило мења).

Тога истога дана доби Фема деп пукет цвећа.

Од кога?

Од Гавре.

Фема сада наједаред постаде „партија“.

И другчији момци, него што је Гавра, почеше сада шпартати око ниског прозора Феминог стана.

Јест', — ал ко ће први песму да јој напише?

Гавра.

Срце Фемо, душо Фемо,
Благо моје преголемо!
Тужан Гавра дуго ћути: —
Ал то с' мора прекинути.

Мани руком, росни цвеће,
Лептирова одби рој, —
Реци само да си моја.
Па абиде ја сам твој.“

Песма, као што видите, није рђава, — (да је послао уредништу „Фрушке Горе“ — била би зацело и штампана). Али Гавра је и у прози остао доследан. Куд је год дошао он је трубио, како је Фему већ давно љубио, али није имао прилике, да јој то каже; а — вели — само се тога бојао, да не добије кошар. Ово — вели — истина, да Фема није нека шпагаруша, нити ју чуварје дете, али у толико је зрелија и паметнија. — Па онда, — не пита он, је ли Фема лепа, — он баш и нетражи лепоте ни красоте, њему треба кућевна девојка; девојка с којом се може основати будућност једне породице, и сва срећа брачног живота.

Стари г. сенатор, кад је то чуо из Гавриних уста, рекао је: Valde bene dicit!

Али шта ће рећи Фема на то?

Фема је Фема. Кад је могла волети Гаврy шест година *тајно*, — што не би сада срушила три тарабе, и пружила Гаври руку *јавно*, пред целим светом, — и рекла му:

Фема
Нема
Штита ни оружја,
Ране старе
На ново се жаре:
Руку пружа,
Прима свога мужа.

И она одби друге красне прилике, заборави ону увреду, још од Ружиног пртена, — и, ево је данас већ зове се госпођом Гаврилицом.

И ја сам био у сватовима, и желео сам им искрено свану, најбољу срећу.

V.

Нема ти ништа лепше на свету, него кад муж и жена живе као голуб и голубица.

Само што то не бива здраво често.

Ал кад се тако живе, — то је заиста лепо.

Но лепа је и то сума 4000 фор.

Кажу, да са 4000 фор. може човек ударити темељ великом богатству. (Само не сме човек бити карташ).

„Е, не сме да!“ мишљаше Гавра. „Ал ја смем и то!“

Данас ти наш Гавра нешто мало добије на кецу. Сутра опет то изгуби на седмици. Прекосутра изгуби оно, што јуче није добио, — а не добије оно што ће други дан изгубити.

На њега се судбина мршти (у кафани) — зато се он опет мршти код куће.

Њега туку (у кафани), — а он то опет враћа (код куће — жени својој.)

Новци, због којих је Фему узео већ давно потрошени. Љубави, бар од његове стране, није никад ни било.

Јад и чемер, кавга и инат, батине и клетве, — то постаде слика њиховог брачнога живота.

Смрт се смиловала на јуначну Фему, која би можда срећнија била да је при избору свога мужа мало и разум за савет запитала. Она умре од суве болести.

А шта би са Гавром? Он је своје место у магистрату већ давно изгубио. Сад други тамо мастило меша. Он је сада клуподер свих кафана, особито оних где се коцкају. Ту он и жедан и гладан преседи по целу ноћ и по каткад (кад изврне од кога једну форинту) онда и кибицује.

Карташи, који се још држе, више пута загледе се у Гавру — и онда им се чело страшно наоблачи; — ко би их знао шта мисле. —р.

Ала је то штета!

Ала је то штета, што талијанска варош Болоња није мало ближе, н. пр. тамо где је сад Ечка. Како би онда родитељи оних ерчића, што слушају Бечкеречку гимназију, могли лако слати децу своју, да се поуче мало и у српском језику.

Н. Н.

Кратак роман.

(Мало, али врло мало, по немачком).

I.

Жужика је била проста, али млада куварица.

Он је био прост, али млад војник (од бранче топџијске).

Има томе већ два месеца дана како он *баје* око Жужике.

Што он *баје* око Жужике, то има смисла. Јер он се зове Сима *Бајац*; а она је заиста *бајна*.

II.

Било ведро, — па се наоблачи.

Војничка труба, која је досад неким благословеним *миром мирисала* (срцу Жужикином), сада на једаред загрми: трата-*рата-рат*.

„На зар и ти нораш да идеш, Симо?“

„И ја морам да идем, Жужика.“

„Ах!“

„Ох!“

„Симо, ти ћеш ми бар писати“.

„Жужика, ја ћу ти писати.“

„Ја не тражим од тебе да ми пишеш много. Ја знам да војници у рату не могу много писати. Али се надам да ћу ти писати често. Ма две-три речи, — само да не сумњаш о мојој љубави“.

„Ти не можеш ни тражити, да ти пишем много. Ти знаш да војници у рату не могу много писати. Али се надај да ћу ти писати често. Ма две-три речи, — само да не сумњаш о мојој љубави“.

„На здогом, кад је тако!“

„На здогом, кад није друкчије!“

III.

Жужика је тако, где је и досада била.

Сима је тако, где до сада никад није био, — а можда није ни желео бити.

Дим је око Жужике — у кујни. Јер су дрва влажна Можда од суза њених.

Дим је око Симе — у шанцу. Јер је барут сув. Можда од уздаха његових.

У овом диму сећа се она њега.

У овом диму сећа се он ње.

Прво писмо које јој је писао, гласило је овако.

„Ох како те љубим ја.
Сима Бајац
топџија.“

IV.

Жужика не зна шта ради. Она сипа со у штрудлу са млеком, а посипа салату са шећером — Доста тога да врши своју дужност.

Сима зна шта ради. Он пали топове. До душе не зна на кога, за што и кошто. Ал он врши своју дужност.

И он вршећи савесно своју дужност постаде капларом.

Прво писмо, које је сада (као каплар) писао, гласило је овако:

„Љубав бурна, као вал —
Сима Бајац
капорал“.

V.

Она се њега сећа дању и ноћу.
Он се ње сећа ноћу и дању. — То је сва разлика.
Она би чисто пошла у рат.
Он би се вратио у мир. — То је већ мало већа разлика.

Али он је добио сада већ три звезде, — и ево, може већ да јој пише са неким новим поносом. И пише јој у кратко, али овако:

„Ја те љубим, сада текер —
Сима Бајац
фајерверкер“.

VI.

Сува е' пени, — а запрашке сичу
Пушка пуца, — а топови ричу.
Куварице — већ новине сричу.
А јунаци — оружани вичу.

Жужика није авансирала ни за један степен. То је за то, што није била у рату.

Сима је данас постао потпоручником. То је зато, што није седео смирен. (Ма да би то радо учинио био.)

Пре подне потпоручник, — после подне поручник. То е тако ратна срећа (а Жужикина несрећа).

VII.

Жужика седи у кући и тужним гласом пева: „Горо, горо, висока си, Симо, Симо, далеко си!“

„Господин Сима“ облачи рукавице и пева: „што се боре мисли моје“ —

А знате-ли што су се борише мисли његове?

Он ко вели, ја сам сада официр. А добра моја Жужика, она је без сумње још и сад куварица. Официр, и куварица! — Слажели се то? — Како би се то слагало? Па?

На одржавши победу поводобивеног карактера над старим симпатијама своји, седе и написа Жужики (последње) писмо. Које гласи евако:

„Моја љубав губи слик —
Сима Бајац,
поручик“.

VIII.

Како је било кукавној Жужини, — то не спада у регистер „Стармалов“.

Али толико тек прибележити смемо, да је господин Сима, по свршетку рата напшо „добру партију“.

Оженио се.

Судбина се том приликом није *разјорила* на њега, но судбина остаје јарац, — (баш као да хоће да освети кукавну добру Жужику) сада у виду „добре партије“ боде непрестано „г. Симу“ у нос.

Не боде га тако јако, да му раздере поздрве Али га боде тако „наспитано“, да јунак наше приповетке пшта друго и не ради, него ——— кија.

А кад ко кија у реду је да му кажемо:

„На здравље!“.

Полиприлимализаливодијус.*)

*) Ово сам име за те изабрао, да га не би ко случајно запамтио.
Полиприлимализаливодијус. с. р.

Непријатељ немачког вица.

Наш „Стари Домишљан“, познати је непријатељ немачкога вица. Где год може он га осакати.

Сад је изумео врло вешт начин, да се немачком вицу освети. Кад што са немачког преведе, он се труди да то тако буде, како ће се виц са свим изгубити.

Овомад је нашао негде овај немачки виц:

Frage. Welcher Handels-Artikel findet die meisten Abnehmer?

Antwort. Der Hut.

Он је то овако превео:

Питање. Који еспап највише пролази?

Одговор. Шешир на глава.

Ово је најлепши начин све немачке вицеве утући у главу; — само ваља увек и назначити да су то немачки вицеви, јер без тога се племенита цел изјалови.

Калимегданција.

Како се долази до јефтиног бермета.

Од неколико година има у * општинска биртија, у којој је бирташ Андрија Поп — немац. У тој биртији је најревноснији гост сеоски поп — В. Пре неког времена наручи бирташ Поп некоме Карловчанину, да му пошље аков бермета. Баш пред светог Николу ове године пошље Карловчанин наручени аков бермета по једноме Ковиљцу, који је имао туда да прође, и замоли га да тај бермет однесе Попу бирташу. Ковиљац запита стогав у *, где је Поп бирташ, и кад га упутише и он виде у биљцу поп В — у, те мислећи да је он тај Поп бирташ (јер га је и иначе у томе бирцузу пре проласку у век видао) то пред њему оно аковче с берметом и рече: „Ево ти је послао Н. из Карловаца овај аков бермета.“ — „Ао, Аполона му! рече обрадовани поп — В., баш му хвала!“, те даде после однети буре својој кући и није дуго трајало, па је попа свевао бермету за душу „Вјечнаја памјат.“

На пожурницу добије Андрија Поп, бирташ, одговор из Карловаца, да му је бермет послат у своје време по неком Ковиљцу и после четрнајст дана дозна се судбина берметова по целом селу. Прави газда дође попи и заиска да му плати бермет, но овај му одговори, да се за ово, што се на поклон добије не плаћа, а њему је Ковиљац казао, да је њему бермет послат, а и на бермету је писало, да се бермет „Попу“ даде.

Напослетку није остало ништа друго, него да се сад празном бурету отпева: Вјечнаја памјат!

J.

Две светлости.

У Србији с' сада две светлости боре;
То ј' приликa сретна;
Једна ј' светлост *госпа*, друга
Електрицитета.

Нек победи макар која;
Мила ми је свака.
Није мени до партаја, —
Само нећу мрака.

Калимегданција.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Безазленост.

Отац један у Карловцима стаде да кара свога синчића, што се некуд био изгубио, па га цео дан не беше код куће. То је било у очи инсталације.

— А где си ти скитнио цео дан био?!

— Молим, био сам код двора.

— А шта си тамо имао да бленеш?

— Ишао сам тамо да видим — —

— Но, па шта си видео код двора?

— Видео сам *два шарена вола.*

Sancta simplicitas!

Од горе.

„Све што је добро долази *од горе.*“ Тако вели општа пословица. Може бити да је тако. Али само не онда, кад је на пример војска у равници *доле,* а Пиндапини (на степама) *горе.*

Распис награде.

Уредништво овог листа расписује награду **од 30 40 фор.** за најбољу оригиналну хумореску, која буде штампана до краја јуна у овоме листу.

Хумореска нека не буде мања од 3 — а ни већа од 8 страна „Старималовог“ формата.

Ако ко пошље свој састав без потписа свога правог имена, нека бар уредништву јави своје име, са уверењем да је хумореска заиста оригинална.

За пресудионе умолићемо три позната критичара, на којих се пресуду и Матица Српска ослања. Уредништво **„Стармалог.“**

Позив на претплату
на
ШКОЛСКИ ЛИСТ
за годину 1882.

Са 24. бројом завршује се тринаеста течај „Школскога листа“ и излази претплата скоро свима нашим претплатницима. У програму листа и начину излажења неће се ни идуће године ништа мењати, а биће озбиљна брига уредништва, да „Школски лист“ буде сваком годином све бољи и бољи. У нади да ће нас српски народ и нарочито српско родитељство и одсада и умно и материјално потпомагати, у варено претплату за г 1882.

Цена је „Школском листу“ у Аустро-Угарској монархији, у Босни, Херцеговини и Црној Гори 3 ф. авр; а за по године 1 ф. 50 н.; у Србији за целу годину 8 динара; а за по године 4 динара. Који од гг. учитеља пошље новце за шест претплатника добијаће лист на дар, а који скупи три претплатника, добијаће лист у пола цене. Исто тако добијаће лист у пола цене и они гг учитеља, којима је годишња плата мања од 300 фор. даље сва гг. слушаоци богословије, приправници и приправнице.

Претплата се шаље поштанском упутницом уредништву „Школскога листа“ у Сомбор (Zombor, Ungarn), а претплату за Србију прима књижара г. Велемира Валожића у Београду. Молимо да нам се не шаље претплата за краће време него за по године.

Нашим црквеним општинама стављено је високим школским саветом у дужност, да држе „Школски лист“ за своју школу, нашто обраћамо пажњу гг учитеља.

Уједно позивамо ућудно високодостојнике и имућне чланове народа нашег, да изволе и за год. 1882 даривати „Школским листом“ сиромашне школе наше, особито у будимској и горњокарловачкој епархији, у источном Банату, Босни, Херцеговини, Далмацији, Боки и Црној Гори. Имена њихова износићемо као и досада благодарно на јавност.

Новим претплатницима дајемо све бројеве „Школскога листа“ за г. 1881. за само 2 ф. (½ динара). Али пошто потпуних екземплара нема много, то молимо ону господу, која на исте рачуна, да се са наручбинама пожуре. И од год. 1880. имамо још бројева од друге и треће трећине године, које све дајемо за 50 нов. (1 динар).

У Сомбору 31. децембра 1881.

Никола Ђ. Вукичевић,
уредник „Школскога листа.“

„НЕВЕН“
Чика Јовин лист

доноси у своме *прво*м броју за 1882 ове чланке: 1. Проклети ковач. Прича Ј. С. Б. 2. Разни укуси. 3. Старо и ново лето. Песма (са сликом) од Чика Јове. 4. Глас арханђелов. Прибележио Ј. 5. Ватротасци. (Са сликом). 6. Шишмиш-риба (са сликом). 7. Коњ и врабац, песма (по немачком). 8. Читалиште. 9. Свети Сава, песма (са сликом) од чика Јове. 10. Опсена — али природна (са 2 слике). 11. Наши разговори Ш. од браца Мите. 12. Што много вреди, то се не замеће. 13. Даштања. 14. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шиље се на адресу **Штампарије А. Пајевића** у Новом Саду.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америкаиској системи
сигурне од ватре и харе
из фабрике
ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА
у БЕЧУ

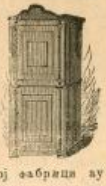

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици ау цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

1—35

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 30. јануара 1882. | Бр. 3.

„Стармали“ излазе трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 6, — 8, — 2½ дуката. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најденића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата „све што се тиче администрације, штампарији А. Најденића у Новом Саду.

Позорје

из најновије жалосне игре.

ЛИЦА: *Разна, — али повајвише са покуњеним носовима.*

Бонту.

Ајао!

Са свих страна.

Шта се то чује?
Да ли ко болује?

Бонту.

Ајао!

Телеграфска жица.

Не болује, — већ то „јао!“
Значи да је већем пао.

Министар фин. Чеда.

Шта, зар и то бити може!
Што ћу, боже, што ћу боже!
Куда ли ћу из те коже!

(Сцена се мења. — Ноћ. — Париз.)

Министар фин. Сеј.

Ко то бакће у сред ноћи?
Кога иде моје очи!

Мин. фин. Чеда.

Ја сам мали Чеда;
Дотера ме беда.
Довуче ме криза
Ево до Париза.
На души ми велик грех,
Господине Сеј.

М. ф. Сеј.

Јест, моје је име: *Сеј;*
А то за то, да ме сети:
Што *посејем*, то ћу *жњети*.

М. ф. Чеда.

Светујте ме сад, —
Je suis très malade!
То је страшна ствар,
Et sans espoir.
Страшно је то, — хеј,
Господине Сеј.

М. ф. Сеј.

Јест, моје је име: *Сеј;*
А то за то, да ме сети:
Што *посејем*, то ћу *жњети*.

М. ф. Чеда.

Шта велите, — шта!
Глув сам, ma Foi!
Не нађем ли овде лека,
Мене срамна пропаст чека.
Не смем ићи dans mon Pays,
Господине Сеј.

М. ф. Сеј.

Јест, моје је име: *Сеј;*
А то за то, да ме сети:
Што *посејем*, то ћу *жњети*.

М. ф. Чеда.

Ох разумем шта то значи;
Ра-ра-зу-зу-мем.
Ви велите: што сам *сејо*,
То сада да *жњем*.

Анђели Видела (певају промукло).

Шири бари, шури бури
Да се само забашури
Овај јад —
Да с' не шири даље пад.
Мажи, лепи, крии, пиши,
Рендеши, чатлаши, —
Да не види српски свет
Овај чудни кривоплет,
У ком седи кабинет.

Анђели сложене опозиције.

Тако ли је даклен Немезида хтела!
Викали смо доста из града из села.
Колико је год било самостални гласа,
Бојали се неког из напад ужаса.
Викало се: стан'те, нису добри пути!
Стан'те, бога ради, — на добро не слути.
Ал се јавно мнење безобразним рече.
А опасност ено, на брзо се стече.

* * *

А богови силни наших праотаца,
Сачувај нас нових, тешких ударца!
Нека пада Бонту, — а баш и сам Чеда, —
Само невин народ нек не сваће беда!

Калимегданција.

Шетња по Новом Саду.

CI.

По бурноме мору нашег народног и политичног живота пловећи и лућајући се на таласима, што их узбуњене бокешки устаници и наметнути митрополити, прошавши поред Скиле Чедине жељезнице и Харибде Бонтуовог банкротства, стигосмо онамад хвала богу сретно у мирно пристаниште — „*пик-нико*,“ што га наше одличне господе приредише у почаст нашим милим глумцима и још милијим глумицама.

У томе мирном пристаништу одморно се и ако само за кратко време брод нашег душевног живота са катарком наше пажње, точковима наше судбине, једрима наших нада и ојаком наше огорчености.

Војничка труба огласила је око осам часова у вече да је време поскочити на ноге лагане, те једни командовани беху да направе каре‘ и у облику „*кола*“ да опколе непријателя — лепе забаве и друштвеног весеља, а како се у „колу“ том опкољен напао само празан простор, васељенско „ништа,“ то се увидело, да таквог непријателя у овоме друштву и нема; други пак латише се по команди оштрих *ножева* и неког *тројубог оружја*, што је наличило на Нептунов тророжац, само што не беше тако велико, те стадоше немилице *сећи*, *набадати* и *томанити* све оно, што — вегетаријанци не волу а што беше на столовима тако дивно поређано, да ни који карловачки „благојејанац“ не би могао замерити.

Столови беху наместени са обе стране дворане и отегли су се у дужину као меморан Јаше Игњатовића и чинило ми се да и немају краја, док није мој кум на оном крају запевао „многаја лета‘‘, те тако сви увидесмо да има и другог краја, а не само овог, где је седела госпођица Босиљка.

И једна и друга војска владалац су се са свим по упутству Бранка Радичевића. Они тамо држаху се команде:

Пупни, скочи,
Ситно крочи,
Па заведи
Па проведи!

А овим другима је била ратна лозинка:

Каква *чаша*, така *срећа*,
Дајде ону, та је *већа!*

На столњу једном пред позорницом беше од колача вештачки направљена позорница и на њој столић, а за овим седе четири госпе — све од шећера и колача — те играју „фрише фире.“ Уз њих стоји „*мајмун*,“ који представља „мужа“ (валда по оном немачком „*мајн* мон“) и држи у рукама „напрстак,“ као да би хтео рећи: Паметније ће бити да мијете својој деци кошуљице —.

Кад се забава ова сутра дан продужила писам више видео на ономе месту ту *вештачку* позорницу од *шећера*, али сличну сцену играше неко, ко је слађи од шећера — наше *госпе*, да би се одржало оно: Nulla dies sine linea.

Што се моје маленкости тиче ја сам спадао у странку, која би се у неку руку могла назвати *клерикалном*, јер смо само *седили*, *јели* и *пили*. За седање за совру употребио сам време, кад сам уверен био да ћу моји бити најмирнији, да ме неће нико узнемиривати, а то је кад су — *женске бирале* („даменвал“). Посматрајући онај дивно наместени сто сећао сам се бокешких усташа: кад би нешто пустили једно двајестину на оне торте, мајонезе, шунку, печење, индијанске кропље и „шаумролне“ — не би било нужно да се ми сутра дан и по други пут трудимо на преостатке, који су после нас скоро 200 гостију заостали.

Можда би се оваква храна Бокезима боље допала, него ли непрестано што једу „дебелог меса овнујскога,“ а то би и по државу нашу било пробитачније, јер овака јела праве питому нарав и нежан састав тела, те би људи били мирнији и покорнији С тога би држава добро радила, да заведе у оним крајевима најпре *благостање*, да оне људе размази и онежна, те да видите како би скорим читали по новинама: „Бокељска једна чета завукла се у шуму и играјући „фриште фире“ частила се тортама и пила беле каве.“ — Или: Једна разбојничка чета Кривошијана упала је ноћу у посластичару неку у Котору и однела 200 комада „шаумролна“ и 3000 пуслица.“ — Или: „На-

ша војска нападнута је од 50 које мушких, које женских усташа из јужне Херцеговине, које силом дођоше да се ангажирају на четворку и то у врло великој *колони.*“

Ово би управо било неко прелазно стање код Бокеза, док се неби[з]асвим *цивилизирали*, али то прелазно стање неби било тако немило по нас (Дуструјанце), као што је ово садашње њихово *прелазно* стање, т. ј. кад *прелазе* тамо куд по нашем схватању не треба. А да и они сами имају воље да се *цивилизирају*, о томе ваљда неће нико посумњати, ко зна, како се они већ и сад заузимају за то, да буду — *цивилни.*

Но мислим да ће повољније бити драгом читаоцу, да се из Кривошија вратимо опет на „пик-пик.“

После првога дела игара, нарочито после друге четворке, настао је „Waffenstillstand,“ примирје, или салонски да се изразим: одмор, Срби кажу „Ruhe“. Ал какав ми је и то одмор био, кад сад тек настаде прави рад: једни наздрављају, други куришу на смрт и живот, трећи се куцају и пију, четврти једу, пети пуше, при свем том, што су по дворани висиле *на штету ерара* обешене таблице, на којима се гости умољавају, да до 12 сах. *не пуше.*

Здравице су прво падале на оне, којима је цела забава у почаст намењена, т. ј. нашим милим члановима позоришне дружине, па онда вредним и милим приређивачицама ове пријатне српске забаве, нашим врлим Новосаткињама.

Кад смо се разишашли кућама. већ су и свеће по прозорима гореле — можда светлије него при карловачкој инсталацији, а и млекарице и пекари носили су већ свој еспап по кућама као да се и онде неки приватни „пик-пицк“ спремају.

Домаћи су већ свуда по кућама поустајали и седајући за „ручуштук“ можда премишљали шта ће оногa дана кувати за ручак и по коме ће послати — претплату на „*Стармали*“, јер је већ крајње време, да и ту беду скину с врата, да не чангриза толико због тричаве форинте.

Аб.

Није ми било суђено да будем играч.

— О човече, од кад ја тебе тражим. Обишао сам целу варош, и срећа твоја, што сам те нашао, јер ево сад је четири сахата, а још данас хоћу да те одведем у Н. на бал. Нема ти нигде лепшег уживања него на сеоском балу и да се сад ниси самном састао, пропустио би ту лепу прилику.

Овим речма насрне на ме мој пријатељ Пера, иначе и мој колега, јер обоје беасмо правници.

— Хвала ти на пријатељској љубави, врло сам ти обвезан, али ти најбоље знаш, да ја немам обичај играти и у напред те уверавам, да ме ни сада нећеш на игру навести. Шта бих ја дакле тамо радио? Да ти ваљда завидим на доброј вољи, или да девојке гледам? За то ми није потребе ићи на село; до вече могу стотину лепојица видети у позоришту.

Тако сам одважно говорио, да сам зацело држао, е ће се мој брат Пера одма окренути и као што је дошао, тако и одјездити, да другог сапутника тражи. Ал' сам се преварио у рачуну. Пера ми поче описивати све драже бала и то таким одушевљењем, да сам се већ и сам на балу осећао; тек сам се онда трго, кад ме једна шиљарица путујући својом поштено у ребра лупи и да неби тај јед у мени остао, продерем се на Перу како сам само могао, продерем се: „Нећу ићи! Пунктум!“ и тиме се окренем на десно, оставим мог брат Перу на улици и одем кући.

Заиалим лулу, узмем књигу и псујући шиљарицу. бал, Перу, путују, изваним се као какан Султан, — на диван.

Тек што сам се наместио и два листа превртио, отворе се врата и ко утрчи у собу? Мој пријатељ и колега Пера, који ми опет поче лепоту бала сеоског описивати; — и то са тако живим бојама, да ми се чисто дошло.

Та за бога немам ни ја срце од камена, мене је баш дирнуло Перино пријатељство, те сам му шао око врата, а он ме окреће по соби. Да лепе братске љубави!..

Затим се баци у позитуру и као прави говорник стаде ми хвалити моје пријатељство и (— сад додаси тек оно право! —) са једном „малом молбом“ изиђе на среду:

Рече су му биле просте, али искрене.

— Драги Пајо! Имао би једну малу молбу да је управим на тебе и надам се ... знаш ... у великој сам неприлици ... знаш ...

Ђаволски ти нос има тај Пера: намирисао је тајне пет печата, он већ зна, да сам јутрос добио писмо с новца.

— Ваљда си гдегод захладнео? — запитам са саучешћем.

— Махни се, бога ти, кад би само то било ... али помисли само, немам баш-ни пребијене паре у џепу.

— То је жалосна ситуација; али ту је лак и савет: кад немаш новаца, немој ићи на бал.

— Ласно је теби говорити, али ја не могу изостати знам зацело, да ће тамо бити и Софија Лазићева, па ја да не будем тамо? ... и тако се горко насмејо, да ми је жао било кукавног младића.

И ја се разнежих.

— Знаш шта? ево руке, а ево ти и џепа, на сад хајд'мо!

Ко је био срећнији од Пере!...

* * *

Кад су нам кола пред осветљеном, зеленим гранама исплетеном шатром стала баш се свршило прво коло.

Пера утрчи међу играче, а ја седнем на једну клупу пред шатором, одкуд сам веселу младеж сву прегледати могао.

Све сама непозната лица; и да нисам кадкад опазио Перино увек смејуће се лице, бог зна, шта бих мислио, где сам. Једном речи: нисам био у свом елементу.

Из тих мисли трже ме вика аранжерова.

— За четворку се тражи један играч! Још само један играч.

Сеоски балови обично имају ту слабу страну, да што више играчица има на њима, тим мање играча. И овај наш бал не беше изузетак. Шта не би у оваким приликама играчи радили играчицама за љубав? Трче, јуре од једног до другога и тешко оном, кога зао удес на пут им стави; ухвате га за врат, ушуку га немилице и мора

играти знао, не знао. Атакираће у таким приликама и на самог калуђера.

То сам ја све унапред паметно расудио и да би ме та несрећа мимошла, пустим главу на астал, а аранжери, мислећи у себи: „но овај се већ наспирао, тај тешко да ће у оваковом положају знати такат држати,“ разиђу се на све стране, да бољу срећу нађу.

Већ сам се почео потајно смејати доброј мисли својој, кад уједаред ево ти мог брат Пере, шчепа ме за раме и очајним погледом стаде ме вући, „јер је нужда највећа“.

— Ја да играм? Зар ме ти нећ познајеш?

— Али, драги Пајо, хајде! какав је то млад човек у данашње доба, који не игра?

— Озбиљан млад човек. — одговорих му суво.

— Чини ми се, ти се не бринеш за будућност? Верују ми, никад нећеш жену добити; ја, с' моје стране да сам девојка, небих се никад удала за таког човека, који ни играти не зна.

Сваке недеље читам статистику рођених и умрлих и приметио сам да се увек више женске деце рађају, него мушких и да зато опет више мушких умиру; тако вальда ћу и ја моћи добити жену? . . . Али ми Пера опет бригу задао. Ако има право? . . . кад сам био од 10 година добро се сећам — за 7 дана сам се наситио играња. Вальда сам штогод баш и научио; али ко би знао, колико сам пута ја то све већ заборавио.

— Хајд' нани се! молим те. Та радо бих ја играо, само кад бих знао.

— Та то не смета ништа. Ради само све оно, што твој сусед ради, а ја ћу ти већ оком показивати.

— Али не познајем ни једну играчицу.

— Приказаћу те, ако хоћеш, свима редом.

— Али ћу својом хрђавом игром покварити целу четворку.

— И то не чини ништа. Ко ће знати, да си баш ти покварио игру, а не други во. Почећемо на ново. А ти знаш, ко репетира, онда се тек добро учи.

Није ту могла више помоћи ни литија; тако ми је напунио главу, да сам се морао предати.

— Хајде де, кад није друкчије, — рекнем и мученичким лицем наумим да устанем. Аљ' помислите само ту несрећу! . . . . трр!ррс! . . . . на коленишта се бели нешто, широко к'о шака! Један безобразни ексер продро ми нове новцате црне чакшире на коленишта. Ето сад изволте играти!

И тако они и без моје високе личности одиграше свечано четворку, а ја сам седео до зоре на клупи за столом, погледајући чешће онај кобни ексер, који је моја колена тако немилостиво нагрдио.

На како доцде, тако и после, никог нисам усрећио игром својом.

И шта мислите; јесам ли због тога осуђен на вечито бећарски живот, т. ј. да никад жену недобијем?

Нисам; јербо о ускрсу ће бити година, од како имам женицу, „ко румену ружицу.“

А ако ме ко запита: шта је с' Пером,? могу му казати, да се још није оженио, ма да је с' неколико година старији од мене; на сваком балу је „фортепцер“ и још није могао себи жену да — истанџује.

У БП. 1882. Прер. **Емил Јовановић.**

У ШТИПЦИ.

△ Није се сам о *Пенту* заузела за Анђелића, да буде патријар, него и *Будим*. То јест: пеш *Будим* из Мартинаца.

* * *

✱ Чивутски *рабин-пер* Давид Леви из Вуковара честитао је као што ма царске новине пишу — Анђелићу наименовање. Зиам да су се сви Чивути *крстили* од чуда.

* * *

⊙ Неки Шокац викао је о инаугурацији чешће и у неприлике „Живио“; кад га неко опомену, да нема смисла у непреме викати, одговоре он: Е па кад ми нису казали *кад* треба да вичем!

* * *

§ Краљ Вукашин доказује, да није Чеда Мијатовић убио српске финанције. (Ово је реканш, јер је и Чеда доказао да Вукашин није убио Уроша).

* * *

+ Приликом инаугурације свирали су „Анђелићев марш!“ — Неки држе, да га је „Стармали“ у ноте ставио.

* * *

☛ Да је сад нешто ова скупштина београдска, која је лане решавала питање српске железнице љубопитљив сам; како би *сад* тласала? Ко није био паметан а priori, када би сад био a posteriori (Само што би онда јефтиније прошли).

* * *

☕ „Стари Домишљан“ домишљава се, да измисли какав нов сапун, којим ће опрати своје матадоре; од прављења сапуна сав се већ и он сам *запенушао*.

* * *

□ Ко каже да се српска влада слаже са мађарском, кад сто док мађарска влада *намешта* митрополите, српска их *скида!?*

* * *

= Чеда је отишао у Париз да прави визиту Бонтуу, но Бонту се извинио да му не може вратити визиту, јер је болешљив, нати од *затвора*.

* * *

× Свака реч има своју историју. Тако кажу да је реч „*Видело*“ постала овако: Кад је Бонту у Београду правио неке операције, он је саветовао некој господи: „*Ви дељите!*“ И бист — „*Видело*“!

* * *

§ „Турском народу“ није по вољи најновије позориште дело Лазе Костића. То се заиста чудимо, да му *митрополит*, као што је био *Викентије Јовановић* (о којем је у том Лазином делу реч) није по вољи!

Аб.

Зравица са водом.

Ономад је генерал Скобељев наздравио неку страшну здравицу, али не с вином него с водом.

И то има смисла, што је баш с водом наздравио. (Водом се може много шта опрати).

Озбиљан предлог.

Највише место на врху нашег културног достојанства попуњено је именовањем. То је факт.

Народни посланици најбоље за добро свршен чин као такав признати, — а за сада им се прилика не даде рећи ни то што су хтели рећи.

Ни народ нема куд, него свршен чин трпети,— кад тако решише саборски посланици, којима је народ своје поверење поклонио. Одустало се од оних манифестација, какве су некад чинили протестанти, при повреди њихове автономије. — Је ли то добро, или није, то ће време показати.

И ево већ најсамосталније српске новине, доносе извештаје, у којима спомињу „*патријарха* Анђелића“. Очи засуе поштеном Србину кад то чита.

Именовани може све своје функције обављати већ као митрополит. Са достојанством патријара нису никакве нарочите дужности или права скопчане. Толико година имали смо ми само митрополита. На пуне велике титуле именованога, немогомо ми избрисати реч „патријар.“ Али бар не морамо пуну титулу или ту најзначајнију реч употребљивати — Та и владаоци имају своју велику и малу титулу. На у обичним приликама употребљује се само мала

Ја предлажем журналистици нашој, и иначе сваком свесном Србину, да ми назив „патријарх“ са поштовањем метемо у оставу и сахрану срца нашег, — да се овом прилком не отрца та реч (за коју иде и назив „свети“). Доста је од нас, кад се већ мора по новинама именовани спомињати, доста је од нас ако га називамо именованим митрополитом.

А свету реч „патријарх“ чувајмо до сретнијих времена, да је чисту поклонимо ономе заслужнику, кога права заслуга његова, чиста љубав и *слободан избор* народа дигне на то достојанство.

То је мој предлог. **З. Ј. Ј.**

Са делегација.

Знате ли како изгледа на делегацијама? Знам да не знате, — зато ћу вам казати.

На делегацијама сада изгледа као на егзерцирплацу. Министер вичe: Gebt' Acht! (То јест иште 8 милијона.)

О плажењу језика.

Кад се дете непријатно влада, па плази језик, — онда му се каже, да ће му попа језик осећи.

Добро. Али кад се попа тако влада, и то на сабору. — кад попа плази језик, ко ће њему језик осећи ? — Морао би сам митрополит. Ал он неће (јербо му је брат.)

Даклем, господо плебанози, плазите језике, вама је слободно. **Р.**

Ћира. Даклем на мађарској делегацији пала је и та реч, да су Бошњаци и Херцеговци стеније.

Спира. Но, можда баш и нису стеније, само доста тога, да им они не мирише.

Ћира. Било како било. Али ја знам да се људи туже само онда на стеније, кад им дођу у кућу, — али тражити стеније, отимати се о њих, и опет тужити се на њих, — то је нешто сасвим ново.

Ћира. Даклем већ и г. Анђелић научио је једну и по речи мађарске.

Спира. Е да?!

Ћира. Он је научио и већ је у Пешти и казао ову реч и то *кеше нем*(ам)

Спира. А шта су му Они на то одговорили?

Ћира. Одговорили су му: „Ништа, ништа, — може то бити и без кесе.“

Ћира. Даклем Мађари су српско (Трифковићево) „Љубавно писмо“ радо примили, и у њему уживали. То је красно.

Спира. Хеј. хеј, камо наше лепе среће. — и наше и њихове, — да ми само таке, и никакве друге ствари један другом дајемо и један од другога примамо!

Ћира. Кажи ти мени, како се то слаже? — Ми смо ушли у Босну са намером да *цивилизирамо*. Је ли?

Спира. Тако је.

Ћира. Али узимање Бошњака у нашу војску мени више изгледа као *милитаризација*, него као *цивилизација*. Шта велиш на то?

Спира. Ћутим као мушица.

Стање воде.

Због тога, што ове зиме није било снега, вода је у рекама тако мала, како давно није била.

Кад би се случајно у каквом високом господину на једаред пробудила савест, па би од гриже њене скочио у Дунав, не би нам се ни удавио. Само би се мало покваснo, (ал то му не би шкодило, на то је он већ навикнут.) —р—

Жалосно, жалосније, најжалосније.

Жалосно. На Цетињу упразнила је митрополитску столицу — смрт. (О неумитна смрти!)

Жалосније. У Београду упразнила је митрополитску столицу — партајска енержија. (О неумитна партајска енержијо!)

Најжалосније. У Карловцима упразнио и попуњио је митрополитску столицу trésvertueux b a n alisirat предлог — чији био даби о. (О неумитни предложе!)

Опет наша новија лирика.

Кад је човек у каквој невољи а њему је лакше кад види да није сам, него да има и других смртних људи, који на исти начин страдају. После оног мог дифтеритиса, који сам себи навукао од многог певања о новој години, певајући т. ј. *честитке* у стиховима, ја сам сам себе прославио овде у „Стармалом“, јер кад човека неће други да слави и величају, онда је најбоље да он сам то учини, као што сам и ја чинио навесав своје честитке овде у листу и пред ону публику, којој пису ни намењени: јер честитке оне намењене беху *претплатницима* „Заставе“, „Јавора“, „Илустр. новина“, „Невена“, „Срп. кола“ и т. д., а сваки ће ми допустити, да се налази још људи у Србији, који *нису претплатници тих листова*, дакле их се оне честитке *не тичу*, те на што да их читају?! На ја сам их ипак изнео пред ширу публику, а у *ширу* публику спадају нарочито *трбушасти игумани, солгабирови, кнезови* и многе *друге* и *противнице*.

Но писам ја сам — а то ми на утеху служи — бомбардован картечима разноситељских захтевања, да будем тумач њихових осећања према благонаклоњеној публици, но има један страдалник, који је читаве *две књиге* написати морао, да протумачи и најфинији нијансе нежних осећаја *писмоноших* према њиховим добротворима, који им благонаклоно допуштају, да им писмоноше смеду читаве године дана доносити *писма* (н. пр. о томе ко је умрло, ко је у Паризу банкротирао, чија се мачка омацила, чија је крмача утекла, ко се развео са женом и т. д.) и *новине*) „Pester Lloyd“, „Kikeriki“, „Bazar“ и т. д.)

Таквим меценатима наравно, да је по примеру Хорацијевом најугодније излевати осећања у форми *„Оде“*. За то и налазимо у једној од горепоменутих књига и то у *„Поступку“* једну „Оду“, али не „Оду“ личности каквој, јер не стоји то, да нас само људи, меценати, усрећавају, него има и ствари, које *усрећавају* нас смртне људе, а од ових на првом месту стоји *порез* и његов конкретни репрезентант, *порезна књижица*, па тој порезној књизи пева честитач, односно писмоноша ову „Оду“:

О д а

(шта мислите коме?)

Порезној књизи.

Књижице, књиго, ред је на Тебе.
Хоћеш-ли оду? — О за што не би!
Била' у трњу, била у цвећу,
Ти ниси никад казала не ћу.

* * *

Тебе је лако познат' са лица;
Немаш увеза, немаш корица.
Тако си проста — к'о баба стара,
И опет тако пуна — цифара.

* * *

Никоја књига од Тебе тања, —
А цео народ о Теби сања.
Никоја књига од Тебе нања, —
И опет тол'ко много — издања.

* * *

Другим је књигам' постање спорно;
Ти си без сумње дело изворно.
Јер Ти и душман признати мора
Милијон, и још више извора.

* * *

У многој кући просветна века
Ти си васцела библиотека.
Многи се скоч'о од умна поста, —
Ал Тебе има — на му је доста.

* * *

Школа је наша школа обвезна, —
Ал ипак многи читати не зна;
Из друге књиге баш ни запети, —
Ал Ти и таке учиш памети.

* * *

Још нешто лепо из Тебе сјаји:
— Друга се књига губи, затаји;
Ти си нам увек верно имање,
Нит Те ко иште на прочитање.

* * *

Ој књиго, књиго слава Ти слава!
Вечита брига порезних глава,
Ко Твојој моћи прокосит' моће, ?
Врашки с' опече, ђаволски проће.

* * *

Неки Те хуле са свезе Твоје,
И веле да си званичне боје,
А то је само потврда ниска, —
Ти си баш доказ слободна тиска.

* * *

Што јесте, јесте: проза си сама:
У Тоби нема стиха, песама:
Ал ипак за то близина Твоја
Загрејат' уме људе — до зноја.

* * *

На Тебе пада замерка стална
Да ниси књига сентименталиа, —
Ал нај' ми друге која нам груди
На шири дубљи уздисај буди.

* * *

Нека их, нек Ти налазе мана!
Ти стојиш јача од свих романа,
Јер ко би данас с романа плако?!
— С Тобом у руке и то је лако.

* * *

На зато и ја у чела зноју
Избацих оду у ,славу Твоју.
Највиша књиго над свим књигама,
Највиша бриго над свим бригама!

* * *

Ја знам да ниси на мене спала
Ни Ти ни Твоја слава и хвала, —
На служби стоје Твојојзи слави
Добоши други, — добоши прави.

Друга пак књижица узима човека од *главе* до *пете* или не, него од *пете* до *главе* и честита му овако:

1882.

Осим многих лепих жеља,
Што сам данас за вас сновʼо,
Поштовани читаоци
Ја вам желим још и ово:

Ајдʼ да почнем одоздоле:
Ја вам желим ноге лаке,
А ногама желим сложне
И напредне све кораке.

Коленима вашим драгим
Не знам казатʼ жеље веће,
Већ у разним незгодама
Да не клецну, — да не клече.

А **трбуху**, — шта ћу њему?
И он има права своја.
Постом нек се не претања,
Мрсом нек се не прегоји.

Желуцу вам желим снаге,
Нек сваллада, нека свари,
Што му груну дипломате
И изнесни новинари.

Више стомʼка, с леве стране,
Стоји срце — живо било:
Где год људи лете срећи,
Ту је срце десно крило.

А сад руке, — шта ћу њима?
(Радом, трудом оне сјаје)
Једна нека доста прима,
Друга нека доста даје.

А сад плећа, — та су слаба,
— Терет их је измучио —
Нека плећа буду јача.
Па ма терет — мањи био.

Више плећа врат се диже,
— Нек поједе много сарма!
А да сарме боље прођу,
Не било му с ногља јарма.

Колʼко људи, толʼко глава,
Колʼко глава толʼко људи, —
Ал ја желим, да не буде:
Колʼко људи, толʼко људи.

Ко саблажи разне људи,
Извршиће дивно дело;
То је славно, — ал је главно:
Поштен образ светло чело.

Са овим је мени олакшано, кад видим, да и друге моје колеге — песници — морају да буду тумачи *губих* (писмоношких и разносительских) искрених осећаја, а много пута је то и лакше, него ли своје сопствене осећаје на видик износити. Тако би ја увек пре смео изнети на видик осећаје Аце Зуба неком господину, него ли своје сопствене.

Dixi et salvaladi animam meam. **Аб.**

Благослов папин.

Сада тек чујемо да је г. Бонту и његово друштво имао нарочити благослов папин. (А ја сам држао да га је Анђелић благословио). —р—

? ? ? ? ?

Кад какав српски попа, — не марим, макар био и прота — прими на себе дужност (наравна ствар: не без добре плате) да српску децу, која на некој мађарској гимназији иначе ни речице српске не чују, да ту децу у свом матерњем језику обучава, — а он ту дужност, која је и и тако обешена на врбов клин, зепише кредом на дувар или угљеном у оџак, — како би је лакше заборавити могао, — онда се питање раја: Смели се за таког попу (не марим, макар био и прота) употребити реч: *мебрига*.

Одговор. Ако је свештеник, не сме се та реч употребити.

Питање. А за што?

Одговор. Јер он то не заслужује. Него на против, треба казати: *Брм га!*

Јуридични уздисај.

Знам да се случају не може судити. Али да кад би се могло, и ја да сам државни тужилац, ја би баш случај довукао у истражни затвор.

Помислите ви само тај случај!

Ми изберемо патријарха. Не буде потврђен. Добро!

Ми изберемо другог патријарха. Не буде ни он потврђен. Добро!

Остане нам још само један владика, кога би народ могао изабрати и кога би и изабрао био, владика Вујковић. И таман кад рекосмо „тринут бог помаже!“ и спремисмо се за трећи избор, — а тај један и још те могући владика учини Анђелићу ту љубав и напрасно умре.

Случај. Случај. — Да богме да је случај, — и још те како жалостан.

Али само кад би ја тај случај могао ухватити за јаку, — гром и пакао! обесио бих ја њему таку криминалну акцију, да би се све осрʼо, — т. ј. да сам ја државни тужилац. и да се случај може за јаку ухватити.

Бр.

Нешто лепо.

А. Би-ли ти мени знао казати што лепо из Вршца?

Б. Би.

А. Па хајде реци.

Б. Расолопирество.

Чудно време.

Чудно је то време,
Кад у цркви видиш пуке,*)
А жандари и заптије
Беже у хајдуке.**)

*) То је било у Италији, као што смо већ у *прошлом* броју јавили.
**) И то се може читати у новинама.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Новије књиге.

Послате Уредништву на приказ.

Хиљада и једна ноћ. Арапске приповетке са бојадисаним сликама. Књига II. Накладом Косте Мандровића у Бечу. Цена 1 фр. 50 новч. или 3 динара. (408 страна).

Одговори Администрације.

Господ. Ђ. Ј у Темишвар. Можете свакоме слободно казати: да г. Стеван Живковић тамошњи грађанин, од постанка нашега листа драговољно сам скупља предплату на „Стармали“, за који труд свој не само да нигда није ни једне пребијене паре рабата задржао, него је свагда подпуно платио и онај примерак који нему иде. Ово је прави родољубив скупљач, који налази једину награду за свој труд у томе, што приноше од своје стране за одржање листа, за који држи да је нашем народу нужан. Желимо сваком ваљаном српском листу повише оваких родољубивих скупљача, као што је г. Стеван Живковић у Темишвару.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме другом броју за 1882 ове чланке: 1. Ко си ти? Песма (са сликом) од Чика Јове. 2. Проклета ковач. Прича Ј. С. В. (наставак). 3. Незналице, лењивице, песма за малу децу. 4. Мени је стид лагати. 5. Чувај мис'о! 6. Уф! песма (са сликом) од чика Јове. 7. А! песма (са сликом) од чика Јове. 8. Опсена — али природна (са 2 слике). 9. Голуб, песма (по Валхару). 10. Овејана зрица. 11. Ватрогасци. (Са сликом) свршетак. 12. Разноврсје. 13. Даштања. 14. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шиље се на адресу **Штампарије А. Пајевића** у Новом Саду.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 13-ти

доноси овај садржај: 1. Забава. На илиној стази. Приповетка из српскога живота од С. В. П. — 2. Песме: Где је срећа? од Николе В. Ђорића. Ноћ на селу од Петра Ј. Петровића. — 3. Српске старине: Манастир Шишатовац у Фрушкој Гори, од Пантелејмона Јеврића. — 4. Позориште Цар Јован трагедија М. Поповића, оцена Милана Савића. — 5. Преводи: Звездан-Бепо. Новела П. Хајза. — 6. Из разних Крајева: набирци по којим ратним белешкама. — 7. Правне науке: О праву на прибежиште и о издавању злочинаца од др. М. А. П. — 8. Књижевност: Песме Бранка Радичевића, критика од п. — 9. Уметничке новости: Пера Сегединац, Д. А. Сландански. Чарл Бланк. Нова репродукција слика. 10. Научне новости. — 11. Уз наше Илустрације: Манастир Шишатовац. Смрт Вановићевића. Кавказка девојка. — 12. Друштва. — 13. Књижевне новости — 14. Читалачкој публици. 15. Слике: Вићентије Поповић од С. Николића. — Шишатовачки уроси од Валтровића — Николића. Манастир Шишатован од С. Николића. Вановићева смрт, од Ј. Матејка. Кавказка цура од К. Лендела. Бачки растинак силуета Бранка Радуловића.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца, а за стране земље 12 фор. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена су г. скупљачи, као и накладна штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Распис награде.

Уредништво овог листа расписује награду **од 30—40 фор.** за најбољу оригиналну хумореску, која буде штампана до краја јуна у овоме листу.

Хумореска нека не буде мања од 3 — а ни већа од 8 страна „Стармаловог“ формата.

Ако ко пошље свој састав без потписа свога правог имена, нека бар уредништву јави своје име, са уверењем да је хумореска заиста оригинална.

За пресудионце умољићемо три позната критичара, на којих се пресуду и Матица Српска ослања. Уредништво „Стармалог.“

ОГЛАСИ.

Кућа са празним плацем у Ст. Пазови бр. 26

на лепом месту, зидана од тврдога материјала, са више соба, кујном, магазином, шталом, баштом, **продаје се из слободне руке** под врло пробитачним условима за купце. Упитати вала власницу куће г. Катарину Вујевић у Н. Саду у кући гг. Елисавете Брановачкове, или у Старој Пазови код гг. Пауновића и Јанковића.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи сигурне од ватре и харе

из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици ну цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

1—35

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗЕМЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. У Новом Саду, 10. фебруара 1882. Бр. 4.

„Стармали“ излазе тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 9, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Ръкописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Четир коња.

(Ову сам песму чуо онамад од Симе гајдаша; а човек ми се куне својим гајдама, да је није сам измислио.)

Четир коња, — ја их знам;
И на њима сребрн ам.
Четир коња вреде млада.
Баш десет илада

* * *

Четир коња, — свилен бич:
Вози се ———вић.
Кад се вози брке глади,
Зафаљује бради.

* * *

Далеко су у штали,
Ал их госа не жали.
Сад ма цркли, сад ма пукли, —
Њега су извукли.

Ево још једне.

(Ову сам опет чуо од берберских момака; певају је уз тамбуру, кад немају кога да брију.)

Прељи ора процвет'о,
Није чек'о на лето.
Да је чек'о на лето, —
Никад не би процвет'о.

Па гле, — још једна!

(Ову певају наше сеоске девојке, — кад им је срамота да плачу.)

Ево зиме, — ал нема снегова.
Божић прође, — ал нема сватова.
Момак проси, — а девојка ћути.
Рузмарин јој на прозору жути,
Отац кара. Мајка преговара:
„Иди, ћери, своју срећу бери!“
Братац пита: „Што си поносита?
Цура седи, у мараму гледи:
„Марамице, сама сам те ткала, —
„Како би те *плећаношу* дала!“

(Из збирке новијих песама, које још нигде нису штампане)

Шетња по Новом Саду.

СП.

Од неко доба не може човек у Новом Саду корачнути, а да не нагази на какав бал, игранку, „Беседу“, „пик-ник“, чупање пекарских шегрта, шокачке сватове или друго какво, томе подобно, весеље. Од толиких забава већ су ми се скоро сасвим издерале гласе-руканице, што сам их добио приликом укопа једног господина пре седам година, те их сад на сиома баловаима носим — у цену. Да сам играч могао бих за то време још који пар потрошити, а овако сам *утеђео*: јер док други играју у рукавицама, ја дотле у рештаурацији нијем без рукавица.

Али као год што се у друштву кадкад и калуђер ожени и као год што код нас пишу песме и они, који немају дара песничког, тако и ја, кога муза Терпсихора није ни мало даривала даром хитрине у ногама, морам кадикад да сматрам патос од дворане за живу жеравицу, те да одскачем и бегам у наоколо т. ј. да играм, а то нарочито онда, кад се нашим женскињама даде грађанско право *избора*, или да се новосадско-соморборски изразим: кад је „*далемвал*“.

Тако сам и онамад на читаоничкој забави страдао. Не мислим то, што су ме за плаћање музике онако одерали или што сам морао седети уз врата од ходника, која су се непрестано отварисала, па мене леденом лепезом хладила, те сам сутра дан, и ако иначе нисам горд човек, с *укоченим врагом* сокаком ишао, него је страдање моје било у томе, што су се наше

миле женскиње о мене тако отимале, као да нема на игранци и других играча осим моје *маленкости* (ова реч не долази од *малене косе*). Завидео сам онда и Бонтуу и Добранском, јер њима — с оне стране браве — тако што не може паспрати. Но ја сам опазио да је то женска *завера* против мене, и то врло опасна, особито сада кад Алиса Хертлај тумара по Боци Которској, а провидео сам да у тој завери лежи уједно и *освета* због „Стармалога“ и честог блажене успомене „*фриш фира*“ у њему, па сад господје наше науминше да искале срце (ал' нису *искале срце*) на мени, те наумише да ме *уморе*. Јест, јест, да ме уморе *игром*, кад ја њих толико *умарам мојим чланцима у „Стармалом“*. Ствар је удешена врло дипломатски. Али су ипак после и непријатељи моји (не мислим „далкелнере“) признати морали да је *победа* била на мојој страни, јер је већ и то само по себи сјајна победа, што сам ја овако скроман играч имао при „даменвалу“ све играчице за себе, док су други играчи продавали першун у реституацији и мене завидљивим очима преко рамена (и пуне чаше) гледали!

Но ја сам се дуго забавио око својега „*ја*“, око *себе самог*, те ће помислити когод да пишем „*мемоаре*“ за „Недељни лист“, с тога се морам обазрети мало и на тућу славу, а не само сам своју славу ширити по свету, ваљда има и других славних играча осим мене.

Знам да ћете таки помислити на господина Чеду и на *његово играње* на балу берзанске шпекулације. Ја сам се као што рекох при ономадашњем „даменвалу“ изиграо, али и госп. *Чеда се изиграо*. Између мене и њега разлика је та, што се он држао *Париске моде*, па је рђаво прошао, ја сам пак увек био противник свега, што се за нас у *Паризу* кроји и бојао сам се увек мустре из Париза. Но не може му се замерити и пребацити, јер он је ипак патриотски радио: он је пустио да париске „*банке*“ (и њихови агенти) дођу у Србију, а не да по досадањем обичају српске *банке* одлазе у Париз. Ал што се он преварио у рачуну, томе није он крив, јер од министра се ни у вељим земљама не тражи да морају положити испит *зрелости*, а само би овај био јемство за свршену рачуницу. Овако он није славан рачуница као *Адам Ризе*, па да не може пофалити, а другога нису ни *Адаме* сви бог зна како вешти, ено и онај први *Адам* протеран је из кабинета, који се звао *рај*, и пошто је и он неке туђе *јабуке наклирао*, то су због њега и други невини људи до *наклада* дошли. Да ли је и Чеда од Бонтуа какву *јабуку* добио, и то јабуку која је *забрањена*, то не знамо, па за то не знамо хоће ли он у своме рају дуго благовати или ће пак морати „у зноју лица свог заслуживати хлеб и „гефроренес“ свој,“ као ово Адам, кад је са својом Елодијом морао из раја да се превезе на чамцу, или као што други историци доказују на дрегљи у други крај света, у „*удол плачевнуу*“, а не више „*млаћевнуу*“.

Овде сад нећу више да спомињем и позивам на претплату на „Стармали“, јер је то учињено „Недељни лист“, донесав девет и по метара дугачку и прилично *зубату* песму, посвећену „дечку“ „Стармалом“ а нама нема лепше препоруке, него кад такви листови имају *зуб* на нас.

Аб.

С а т.

Анђелићев посао
Ићи ће ко сат:
Тако вели Вакат,
Тако Хаџикат.

По том ће се сату
(Док бољи не нађе)
Рихтовати сунце,
(Кад треба да зађе).

По том ће се сату
Управљати сове,
И дизати тамо
Куд их тама зове.

По њему ће хукат'
Боктерова труба,
Када ваља гасит'
Огањ родољуба.

По њем' ће се владат'
Још и многа сеха;
По њем' треба да се.
Ет цетера греха.

На иде ли већем
Овај *сатић* славни?
Питају се туркоси
(Маском православни).

Јесу л' *сату* точкови
У *сат*(ан)ском реду?
Јели већем овај сат
Ноч'о своју чреду?

* * *

Још се није захук'о
— Као да се жаца,
Као ја му, — (је л' Стармали? !)
На точковма још фали
Неколико — *зуб*Ања

Хјак С.

Ђука и Шука.

Ђука. А зашто наше трговачке породице не хтедоше да дођу на игранку трговачке омладине, што је ради *болудуких* чланова јој приређена?

Шука. Е на баш за то! Ко је још видео да се за *болесничке* приређују балови! — *Мађарски и „мирни“ су здрави!*

Аб.

Закон за „кибице“!

§. 1. Као кибиц при картању има се онај сматрати, који се о туђем трошку забавља и прекраћује време и ужива у туђој љутини, коју игра изазива.

§. 2. „Кибиц“ сме бити само онај, који званичном сведоџбом докаже, да већ нема шта више да изгуби.

§. 3. Како су кибици обично бадаваџије и рђави играчи, то закон о слободи заната нема за њих употребе.

§. 4. Кибици су дужни уљудно се обући. За време вршења свога заната не смеју пушити смрдљива дувана нити аустријске цигаре.

§. 5. Кибици морају бити рђави анатоми, те н. пр. држати *језик за зубе*; што више виде, тим више морају ћутати. За време играња морају играчима додавати ватре за цигару, цигаре играчима пудити или наручивати; исто тако и пића. Дужан је даље сваки кибиц имати пред собом пуну чашу, како би је играч у забуни могао испити. Ако која карта падне на земљу, он ју је дужан подићи и очистити.

§. 6. Ако који кибиц примети да когод у игри вара, то је званично обвезан да се у онај пар накашље; с тога кибици, који немају хроничан или магарећи кашаљ, морају се док кашаљ траје свога позива одрећи.

§. 7. Ако играч који у забуни умакне и заборави платити што је имао, онда су кибици обвезани платити само за карте.

Из законика разних држава и народа
склопио **Шишмиш.**

Подерано.

Опомад су, на сред Беча
Подерану нашли банку;
Сви се чуде: „Ко би јоште
Данас деро пладарку!“

Не чуд'те се, људи божи;
То ту бива више реди;
Подерало с' онде штошта,
Што још много више вреди.

ж.

Катедрална бубнуотека.

(из разних предела)

Људи, који се роде глуви, могу живети сто година, — и умру — па ни онда не науче говорити.

Станковићу, ви седите код прозора, одакле се види сат. Кад избије дванаест сати, кажите ми, јер данас морам мало раније да завршим.

Видите, господо, земља се наша окреће, а ви је не видите.

Математика је тешка наука. Та то ви знате као и ја.

Од Шекспира до данас проћи ће још хиљаду година, — и такав се родити неће.

А шта ту треба доказивати, — питајте само Краљевића Марка, — не марим, питајте и самог Душана: је ли он био Србин.

Шајковићу, — како ли се зовете, — ви чујем да читате неки „Стармали“, — но, па јесте ли за то што паметнији од мене?

Ја сам некима још синоћ казао, шта је моја намера била. Казао сам и за што писам био верификиран на сабору. Казао сам шта мене руководи. — Али сада да пређемо на што паметније.

Рибе највише једу људи, који посте; а једу их и калуђери.

Та ви немате појма ни о вишем чему, а како би вам ја могао ову маленкост доказати !!!

Има у историји много, врло много владалаца, који ни дан данашњи не знају за што су убијени.

Још сам нешто хтео да почнем данас, — али то ћу сврштити сутра.

И где невоље. — све то мора да
дозна **Стармали.**

Збркане новости.

Чеда Мијатовић сретно се вратио из Париза у Београд . . . где ће му је приређен веома свечан дочек и примљен је с великом радошћу и одушевљењем: Мађарски уметник *Мункачи* стигао је у Будимпешту . . . поште је претрпео велико кораблекрушење са генералном Унијом. — Руски ђенерал *Скобељев* — пробавио је веселе дане у Карловцима . . . *Ага зуб* кад је наздрављао усуо је у чашу воде место вина! — У бољу код *Леденца* . . . било је врло весело и играло се до зоре; опомад беху неки сватови у *Сентомашу* . . . један је погинуо а 30 рањеника одвесени су у Котор. — Брошура „*Поздрав Анђелићу*“ препоручује овоме . . . да састави ново министарство; кнезу *Милошу* саветују са свију страна . . . да растера своју околину и да се измири са саборском већином, која је гласала за другог.

Аб.

Уштипци.

△ У београдском позоришту давали су недавно комад: „*Тражи се* **Васпитач**“; — богме сад га можете тражити, кад га нисте хтели претплатом потпомоћи, док га је г. Бакић издавао!

* * *

≙ Даклем српска влада није нашла на правог *Мојсија*, који ће је провести у земљу обећану! Овај њихов *Мојсије* и сам изјављује, да је некомпетентан.

* * *

⊙ Мађарске новине веле да је у Кикинди ухваћен неки „руски емисар“ *Костић*, друге вели *Христић* трећи *Ристић*, а четврте *Крстић* — молим је ли то све један или су њих четворица, или је какав Чивутин, па мења имена? Или су ти новинарски извештачи мало непоуздани?

* * *

§ Они који су лане у Београду викали Бонтуу „*Браво!*“ — наслутили су му — *браву*.

* * *

□ Господо министри београдски! Ако неможете Србији вратити изгубљених 30 милијона франака, а оно бар вратите митрополита *Михаила*, њега хвала богу још није бонтуов крах покосио!

* * *

✕ Анђелић благодари богу, што је сниспослао Бонтуово банкротство и Мојсијеву инкомпетенцију, те је сад он мало миран од „Стармалога“ и других напасти овога света.

* * *

? Пролеће се приближује, чисто ми већ миришу пароброди на Дунаву и чисто ми се чини да сам већ угазио ногу на новосадској ћуприји.

* * *

☛ Наше *трговачке народнице*, које не хтедоше да дођу на игранку *трговачке* омладине, у корист „**болничке** задруге“, брзо поправише своју погрешку, те дођоше у великом броју *на мађарски шушкарски бал*.

* * *

⚌ Кад наше *народно* позориште селећи се из Новог Сада најми кола од *Чивутина* код живог *Србина* подузетника (који је мимогред буди речено на акцијама позоришног здања штетовао, осим тога поклоне друштву у оделу и оружју чинио), онда ми питамо: каква је то позоришна *игра*? **весела** или **жалосна**?

* * *

δ Прота Бранковић читајући речи старога филозофа: „*Гноти сеаутон!*“ („*Познај самога себе!*“) вели: богме су ти стари мудраци људима тешке задатке постављали: ја бога ми чисто *не могу сам себе да познам*.

* * *

⅄ Неки астрономи измишљавају нов телескоп („далекоглед“), којим ће се догледати даљина сазива српског сабора. **Аб.**

Пуслице.

Мило нам је што су наше врсне Новосаткиње, тако лепо испратиле позоришну дружину, приредивши јој свечан *ник-ник*. (Многи са стране питају нас: које су госпође дале *ник*, а које *ник*.)

За што Egyetértés и друге новине најрадије спомињу име херцеговачког јунака Метка Старјекића? — *Одговор*. За то, јер се још није родио.

Ја сам мислио да ће *окупација* наша бити бар у каквој великој *кади*. А где сад, она спала на „*Корито*.“

У Бечу се убио један пекар, само зато што су му лопови украли ордене. За то је најбоље да се човек и не навикне на таке ствари, без којих му после живот ништа не вреди.

Једној девојци нарастао курјук на лицу, — и то баш на врх носа, — и то баш у Пешти

„Турски Народ“ грди Перу Сегединца, вели, да изгледа као неки Буњевац. — Е где, зар већ ни Буњевци нису више у гнози!

Која и Моја.

Која. Јеси л' чуо шта је ново у нашем селу?

Моја. Та чујем да попа купи милостињу на ранише, као да немамо преке потребе — ено какна нам је капела, но то му је девета брига!

Која. А јеси л' чуо да наш попа не иде више у бирцуз?

Моја. Е, то ми је врло мило, тако и треба свештеник да се влада . . .

Која. Да, да, не иде више у бирцуз, ал' је бирцуз направио код своје куће, одакле грађа никад и не избива!

Моја. Хо, човече, па то је још горе!

У Ф—у **Халефусинаминазиковски.**

Шта је најбоље.

Најбоље је Бечким и Пештанским новинама никако и не угађати, јер оне се сада налазе у такој умној тразвици, да им ни најбоља инпиницијa не би могао жеље потрефити.

На пример: Оне једнако реже на Црну Гору, јер веле да није довољно јак кордон ставила дуж своје границе, према немирним пределима.

А те исте новине, у то исто време искачу из коже од љутине, што Србија сме и помислити да стави (не цео *кордон* већ само) мало *кора* дуж границе, према Босни. — — — А то значи: „крив си ако овако радиш, крив ако онако радиш. Јер мени се тако хоће, да ми будеш крив!“

Ћира. Ако архимандрит Н: поставе владиком, — ја ти кажем, — то има смисла.

Спира. А каква смисла то има, волео бих ја да знам.

Ћира. Јер нико неће знати тако добро *новчити*, као он.

Спири. Кланьам ти се разлогу.

Ћира. До сада се већ деветнаест особа убило, све због злосретног Бовтуа.

Спира. Можда је српски министар финансије за то и отишао у Париз.

Ћира. За што?

Спира. Да им представи, како је то лудо, због такс багатсле убијати се.

Ћира. „Нестер Лојд“ зна и то, да су Руси наручили у Лондону 9000 кила Хинина,

Спира. Уф! 9,000 кила Хинина! Та то је кадро не само да излечи, него још и да проузрокује многе грознице.

„Слоге ради.“

У беломе Београду
(Блистао му увек бласт:)
Ту је био, све до скора
Један ваљан, стручан лист.

Добру вољу, зрелу мис'о
Ту си мог'о увек наћ';
Лист је био непартајан,
А звао се „*Васпитач*.“

Грејала га чиста љубав
Васколиком роду свом;
Грејала је *она њега*,
А он *друге* грејо *њим*.

Ужив'о сам гледајући
Какво с' семе онде сади.
И тај лист је мор'о престат,
К'о што веле: „*Слоге ради*.“

Хај, ми знамо да се слога,
Нама доста ретко јави,
Ал кад с' јави, тад бар хоће,
Да нам што год лепо — сплави.

Слого, слого, на *том* послу
Ти од требе ниси била!
Јер *то исто*, *исто тако*
И неслога б' учинила.

А. Х.*)

*) Ову смо песму примили, јер по потпису и по *тону*, нагађамо ко нам је послао. А ми са наше стране, молимо слогу, да се ненађе увређена; надајући се и жељећи, да се она у новом листу „Учитељу“ покаже у сазидателнијем лепшем и трајнијем облику. И у то име поздрављамо нов лист „Учитељ.“ Ур.

Чупави чланци.

IX.

Данас баш не зна човек куд ће пре што да *баци*.

Или ће да *баци* три-четир крајцаре за какав (гут)-морген — или (гута)забенд-блат, па да чита, како „разбојници“ падају као киша (а расту као трава).

Или ће да *баци* уздисај тамо, где тога и тако доста има, — али ништа не помаже.

Или ће да баци поглед горе на небо, па да пита: Је-ли још жива вечита правда? а ако је већ умрла или у пенсију стављена, ко је на њено место *наименован*?

Или ће да *баци* рукавицу берлинском конгресу у (слепе) очи, што није умео од онако лепог теста да умеси тако стање, од кога сад не би јевропски мир добио колику (и то још *колику колику*).

Или ће да *баци* сву бригу за леђа, па да каже куд пукло да пукло! Знао сам ја да ће то изићи на то!

Да, да, давно сам ја већ рекао:

„*Мој Алиле, добра бити неће*“.

А по чему сам ја то нагађао? — Можда по томе, што сам опажао на свему, што се год са *Добро* (Д) почиње, неке кобне знаке. На пример:

Дунав, та слободна река, остаде целе зиме гола, нага, без јапунцета, — још су јој без невоље код Новог Сада и појас (ћупријУ) скинули.

Дуван, од којег се све скупље цигаре праве (и кваре), почео је од неко доба ђаволски да смрди.

Депутације (покачке) спале су на то, да извлаче на блата туђе параде.

Древни филозофи, падају у недоумљење, хтели би још који тек да заболу у болесну ногу, — али још не знају како да почну.

Дан, хвата грозница (кад се сети, колико је изелица на њега зинуло).

Дувне су у губитку. Истина, још не губе надежде али губе ђаке.

Дисконтиони фонд. стење и јечи (Нагомилало се одвише пијавица, па не зна како да се неких отресе).

Друмови нови, (у Босни) пожелели Турака, — али Турци отишли у хајдуке.

Добошари, већ и они купу многе егзекуције јер се боје да ће им од непрестана добошања отпасти руке. (Боље би било да се добош провали).

Дукати, дигли се на премишљају, где би се најсигурније, за неко време притајили.

Дикломација, ушепртљила као пок. поп Максим по цркви (кад је знао, да јесте неко вечерње, ал није знао какав ће светац бити сутра).

Делегације, њима се раскламитали трофони логике, па су заборавиле питати Хуз-Цигања, — хоћу рећи гр. Андрашију каква је то „банда“ и „баталион солдати“, који је до сада прогутао толике милијуне, — а сад му треба (ради боља апетита) мало *дувара* који не кошта више од 8 милијуна форинта!

И т. д. — и т. д.

Даклем ето и сами видите, да се од неко доба све што се год са *Добро* (Д) почиње, налази у неком

мргодном расположењу — (чему ни ја, ни ви драги читаоци, нисмо ни мало криви).

Елем ја сам онда сам почео бивати пророком, кад сам рекао: „Мој Алија, добро бити неће.

А и какво ми је то добро, кад се човек заплете у таку игру, у којој је зло изгубити, — а ко зна, можда још горе — добити.

Но када већ човек не остане код куће, код своје жене и деце, него оде у кафану, на чашу *теја* (с румом), а ту загази у опасан фарбл, онда је покојни браца Ст. Ђ. умео у по игре да устане, па да каже: „Нећу више да се играм!“ — А зашто? — „Јер има толико много кибицера“. (То би рекао, па би отишао, и ако не кући, а оно бар у другу кафану, где је мање кибицера. Ал кад је као солидан човек отишао кући, онда се у јутру најмање кајао).

Д-хе! Сад тек видим да сам и сам застрањо. Ја сам се у улози пророка тако *„код куће“* осећао. Па би требало ту улогу и да продужим. А то је и дужност сваког лојалног грађанина, да каже што мисли, и што му се претсказује.

Даклем чујте! Мени се претсказује — — — а јао! — —

„Шта ти је?!“ (питате ме ви).

Боцнула ме зоља. Баш у језик.

„Каква зоља?“

Зоља, у виду старе латинске пословице која вели: **Nemo** Prophetа in Patria.

„А шта то значи?“

То значи: ко хоће да буде *пророк у свом отачаству тај мора бити* — **нем.** (Што lâtom **нем** latom што akarom **нем**akarom, што tudom **нем**tudom, — што „Egyetértés“ ir **нем**ir, ит. д.) — За то ћу и ја моја поштована и непоштована (има их од разне феле) прорицања да продужим *нем-ушти-м* језиком, шат ме и тако разуму они, који су имали прилике и неприлике, да се у том језику изнебују.

Питања — у ветар.

За што бечка „Преса“ о министру Лешјанину није и пре говорила, да је „Полуристићевац,“ — него сад тек кад је пао?

*

Хоће-ли још који министар таки бити „полуристићевац“ (или сасвим Ристићевац), ако се случајно спотакне и падне.

*

Колико водених чланака могу написати јевропске новине из оне чаше воде, коју је Скобољев попио, кад је нешто наздравио?

*

Зашто наши стари солгабирови и нови жандари гоне хајку на „Панславене,“ (које не могу ухватити, — јер их нема), — а не вијају лопове, (које би могли ухватити, — јер их и сувише има.)

*

Снива-ли кад год Анђелић покојнога владику Војновића, (да му бар у сну захвали, што је својом напрасном смрћу трећи избор онемогућио.)

*

Ако су Милан Грозни и Јован Турконосни дакрили Анђелићева, како тек морају изгледати они, који су му реп?

*

За што Милетића и сада не затворе, — кад ни сада није крив?

*

Мислили Бизмарк (за сваки случај) оно што не мисли, или мисли оно, што други о њему мисле да мисли?

*

Хоће-ли браћа Хрвати увидети (али скоро, — јер после може бити касно) да једанпут један није два?

*

Кад нова драма „Пера Сегединац“ донесе народном позоришту у две претставе 900 ф. — сме-ли таку драму „Турски Народ“ пропустити, а да је не нагрди?

*

У каквом се *состојанију* налазе они предели нове Аустрије, који нису у додиру и дослуху са *Стојаном*?

Срећни догађаји.

Министар Чеда успео је у Паризу толико, да се неће на јавност износити цепни нотицбух Бонтуов, у коме је забележено, куд су отишли они милијуни, о којима у редовним протоколима нема рачуна.

У Пешту је срећно стигла она Мункачијева слика, која учи, како треба Пилати да перу руке, кад једаред већ доцкан буде.

Ана З. се срећно опростио оног *бандурма* (пљоснате глисте), који га је већ давно мучио, — и велику му грижу у пређи проузроковао (особито кад је пио млека) Тога бандурма метуо је брудер Јаша у спиритус, и може се видети у 5. броју „Нед. Листа“ (у форми неке песме).

При претресању куће г. Тоше Милића у Кикинди није се нашло ништа, што се тако жељно тражило. Само се нашло неколико у буџаку сакривених *алманаха* (стари омладинских календара), — и ти се сада срећно званично читају.

Салајев је предлог у Пешти срећно пропао, иначе би брудер Јаша морао платити сто фр. штрафа, ако неће, да му се фирма зове „Vasárnapi Ujság“.

Прва ракета.

Изишла је ово дана једна књижица, на којој наслов пише да је „Поздрав“ Герману.

Та је књижица с почетка тако лаким, ведрим стилом писана, да ја у први ма помисли: ово је из пера једног познатог и увек напредног народног борца.

Ево један уломак из те књижице:

И зар није то детињарија дика, трубити на сва уста, да Срби имају неограничено право избора патријарха, и да им до сада нико то право крњио није. „Али“ — сад долази мудрост — „то је право само милост државе; ако се постигне потпуна сугласност, држава увек задржава себи право, изабрану неповољну особу одбити, ако се не постигне сугласност, те ако само један глас створи у сабору ту несугласност, онда држава себи право задржава ону милост ускратити, и патријарха именовати, који је при избору добио један глас. Држава ће се истина већ унапријед постарати да њезин кандидат — био он администратор од владе постављени или небио, добије бар један глас; ал право избора остаје српском народу ипак нескривено.“

„Чико! А што ми ниси са вашара донио колача?“ „Е сиико! умро колачар.“ Тако се са малом дјецом говори.

Пријатељи искрености, макар како тугаљива био положаја, треба отворено да кажу ово, што им је на срцу. Угарска је влада требала достојно угарске државе посумњити, те српском народу отворено од прилике овако изјавити: „Чујте нас Срби, браћо по невољи! Ваша нам је аутономија ходијала. Ваш црквени сабор бан нам је кост у грлу. Ви са Вашом аутономијом и Вашим сабором створите државу у држави.*) Особито нам је мрско Ваше до сада неоспорно право избора патријарха; овај је душа синода, који епископе бира, и тако ми нисмо сигурни, да ће Ваши црквени частници бити свагда лојални грађани угарске државе. Они зависе од патријарха, а овај је морално обвезан већини сабора, која га је бирала, а већина сабора исто тако као и већина српског народа нама није пријазна, као што ни ми народу нисмо. Нека буде крај свему тому. Ми смо то наумили, и то бити мора, било то Вама по вољи или не било. Ми смо могли Вас обмањивати па Вас пустити, да се играте сабора, непотврђујући ништа, што Ви закључите; ми смо Вам могли и ту радост оставити, да бирате патријарха а ми да га због виших државних интереса или сасвим без мотивирања одбијамо, све дотле, докле несладне књига на једно слово. Тада тог јединог или морате бирати или нама препустити. да га бирамо. Ми смо могли још и даље ићи, па из догађаја од године 1842. када су већина и мањина сабора молили државну власт, да „изнимно за онај један случај“ именује митрополита, изводити закључак, да је изнимно за један само случај то исто, што и свагда и за ијечита пренена (логичност закључка очевидна је) — ми смо могли, да би мањина за нашег кандидата гласајућа што већа испала, преко нашег комесара пресију на Ваше саборске посланике чинити, дајућ сваком поједином сјајне повуде, и апелујућ на његову лојалност — али ми сва та мајушна средства презиремо, него Вама нашу постојану вољу и тврду намјеру одкривамо, како следује: „С разлога тога, што је стомак (конституција) угарске државе тако слаб, да бодљива и шљунковита јела, као што су Ваше саборисање и избор потријарха никако сварити неможе, те ју одмах грчени спопадају, када их прогутати покуша — ми овим једанпут за свагда све те и онако излишне ствари укидамо — и за извршење ове наше одлуке има се побринути кр. комесар и заповедник тврђаве Петроварадинске.“

— — — Дабогме да би то биле речи јасне, одважне и искрене, које би далеко боље доликовале једној европској држави, него познати поступак њен.

Јел-те да је то добро казано!

Е, али то је само мамак, да безазлени читаоци радије пођу за безименим писмом на — танак лед.

Ви даклем, браћо, ову књижицу не морате куповати. 1., Зато, јер ћете је и бадава добити, 2., зато, јер оно што је у њој истине, то вам је ево „Стармали“ изнадио и приказао.

А оно друго је блутава месојећна шала. Н. пр. Да Герман „има поштене намере“, да у њега „има црквене ревности“, да је он по осећању „прави син српског народа“, да висока влада „неће наши епископи није могла бољи избор учинити“ да „православном хришћанину мора сваки фунгирајући епископ бити по вољи као патријарх“ итд.

Напоследак безимени писац учи наименованог митрополита, како да се влада, „а да се ни најмање не огрешн о своја досадашња стара црквено политична начела“, и вели ако он послуша безимењца, онда ће Герман доживити још и то „чудо, да ће његови противници, да ће народ листом на ње'ову страну прећи.“

Ово је прва ракета неке средње странке, — која ни мало није подобна да народу очи завара. Ми остајемо при томе, ко се год оваким начином народу на кркачу попне, тај никад не доби љубав народа. Иначе због јавни морале, због карактери, — који сте још једини у стању да нас спасете.

Наше је тврдо уверење, да ћемо пре или после дочекати руку судбине, ма у ком облику, а она ће љуто казнити недела, која се не могу опростити.

Стара опомена списатељима.

Још у старо доба
Римљани су знали,
Зашт' су перо писаће
„*Калямус*“ом звали.

Јест', перо је за то
„*Калямус*“ом звато,
Списатељи да се сете
На — *Калямитете*.

Армалист.

Пургаторијум.

Кад је газда Бартулу дошло до умирања, он поручи доктору да се више не труди к њему, јер и сам види да му се не може помоћи. Него онда, ради душевне утехе, позове фра Иву из клоштера, да му он коју паметну рекне

Фра Иво дође, и поче му овако говорити: „Е мој

*) Вала није баш тако! У.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

газда Бартуле, теби је жао умрити. А ти и не знаш како је лијо на овом свету. Зато сам ти и дошао, да ти придочим све красоте рајске свитлости. Али пре тога морам ти *описати пургаторијум* —“

Уђе му у реч газда Бартул. Махну руком и рече: Немојте се трудити, фра Иво, мени је и доктор већ *прописао пургаторијум*, — али као што видите, није ми ни то помогло.

Бубнотека,

(Прештампано из Београдских „Срп. Новина“ бр 19. 1882.)

ЗАХВАЛНИЦА

На дан моје славе 7 ов. мес. из разних места, 10 мојим пријатеља, честитали су ми празник денешама а двојица поштом, а у месту лично су ме походили око 170 особа и то чланови свију струка, представници овд. паробродстанице и железничке пруге, извесни комисари, министар грађевине, први трговци овд. вароши, главније занације, и из просветне струке, свештенство, професори и учитељи тако, да су ме неки и сутра дан походили и изјавили ми своја усрдна честитања и пожавали ми најлепше жеље за напредак мог положаја и бољу будућност моју и моје породице.

Као скромном грађанин овде тронут и изненађен овим многобројним и срдачним жељама и симпатијама, а отежан толиким поштовањем поред моје моралне обавезе, овим путем свима и овде и на страни изјављујем моју дубоку захвалност с том искреном жељом, да и они дочекају своје славе здраво и весело и да им се све праведне жеље испуне

10. јануара 1882 г. у Смедереву Н. МИЉКОВИЋ
управник царинарнице

Кад су томе господину тако миле честитке и одликовања, сво му прати и „Стармали“ свој орден **ЗА МЕРИТЕ**:

да се може и тиме пред светом похвалити. (Нас не кошта ништа, па што не би човеку ту радост учинили.

Новије књиге.

Послате Уредништву на приказ.

Ђумручки закони и записи. I. део: Закон о устројству ђумрука. — Закон о наплаћивању каддрмине. — Уредба о скеларини. — Правила ђумручке службе. По одобрењу господина министра финансије. Уређује и издаје Алекса Миловановић. Београд 1881 штампано у штампарији задруге штампарских раденика (Обилићев венац). Цена 3 динара.

Нови листови.

(које уредништво добија у замену.)

Здравље. Лекарске поуке народу. Из Цетиња. Уређује Др. Милан Јовановић-Батут. Излази двапут месечно Цена 4 фр. годишње.

Срнкиња. Поучан и забаван лист за наше женскиње у Панчеву. Излази двапут месечно. Цена за Аустро-Угарску годишње 3 фр. За Србију и друге земље 7 динара. Издаје и уређује Јован Поповић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

„ЗДРАВЉЕ“

лекарске поуке народу.

Уређује др. М. Јовановић-Батут.

Излази на Цетињу два пута у мјесецу. Стаје за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 4 фиор. годишње. За Србију и друге краје 10 динара или франака. Претплату примају за Црну Гору уредник, за Аустро-Угарску П. Рамадановић у Котору, за Србију књижара В. Валожића у Београду, а осим тога и сви други наши књижари.

Од ове године изашла су два броја.

Садржај 1. броја: У очи нове године. — Бушено уво — Утро. — Сјечена рана. — Постеља. — Рибица или шкрб — Доношче. — Календар „Здравља.“ — Ситнице. — Ков. чежић: Лекарски одговори и савјети. Лекарска питања. Кореспонденције. Читајте.

Садржај 2. броја: По кући и млијеку. — Прве погрјешке. — Дјечије играчке. — Риба. — Кашаљ. — Болесниково падање. — Од зрака до мрака. — Неки лијекови. — Кончежић: Лекарски одговори и савјети. Лекарска питања Кореспонденције. Читајте.

2—3.

ОГЛАСИ.

Кућа са празним плацем у Ст. Пазови бр. 26 на лепом месту, зидана од тврдога материјала, са више соба, кујном, магазином, шталом, баштом, **продаје се из слободне руке** под врло пробитачним условима за купце. Упитати власницу куће г. Катарину Вујевић; у Н. Саду у кући г. Елисавете Брановачке, или у Старој Пазови код гг. Пауновића и Јанковића.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи сигурне од ватре и харе

из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици ау цени знатно јефтиније. — Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

3—35

ШТАМПАРИЈА А. ПАЛЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 20. фебруара 1882. | Бр. 5.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 8, — 5, — 2½ динара. — Књижне и одговорне уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уредишву (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Телеграми.

Из Пеште „Стармалом“. Ових дана ће на угарск. дијети министар председник Тиса српске посланике интерпелирати овако:

1.) Држели српски посланици, да сам ја поступцима мојим од ово две године дана на српску црк. школску автономију само зинуо, или држе, да сам је већ и појео?

2.) Ако држе, да сам ја на њу само зинуо, за што ми бар не кажу: Добар апетит!?

3.) Ако пак држе, да сам је већ појео, за што ми бар не кажу: На здравље!?

4.) Јесам-ли ја, — као министар-председник дужан трпети од њих така грубијанства; да ми се за толико моје заУЗИМАЊЕ не каже ни „Добар апетит!“ — ни „На здравље! — ни „кис ти ханд!“ — ни „Саламалеh!“?

„Стармали“ у Пешту. Ја сам примио и ево штампам ваш телеграм, и то на челу листа, — али не примам одговорност на себе.

Из Будапеште — доле. Је ли већ наш љубљени гост. Герман ушао у улогу Светости?

Из Врдника — горе. Није још са свим; — сад се тек почиње светити.

Из Будапеште. Шта ради наш слатки брудер Јаша?

Из Новога-Сада. Данас је сахрањо др. Свет. Милетића. И сада, хвала богу, неће о њему више говорити ништа, — или: de mortuis nil nisi bene.

Адреса благодарности Скобељеву.

(Подноси је целокупна јевропска журналистика.)

Не питамо: твоје мишље
Је л приватно или није
Новине су наше жедне, —
На флиспапир свашта пије.

Не питамо: да л ти зборит
Мисли своје или туђе.
До тога нам није стало:
Јеси л извор — ил оруђе.

Нама треба нешто ново
Кроз празнину да зазвечи.
И рукама и ногама
Закачисмо твоје речи.

Не питамо дубље, даље.
Због ј' твога јака сила.
Створила је ево ново
Црно море — од мастила.

Воденице наше празне
Сад добише нова млева.
За то кличу новинари:
Бог да живи Скобелева!

Ево већем месец дана
Њим се ступци наши гоје.
Такав човек вреди злата
За новине — макар које.

Иде време, па ће касти:
Е да ли је што у ствари.
Свакако су Скобељеву
Благодарни новинари.

Шетња по Новом Саду.

СШ.

Једва једанпут дочекасмо, да мађарска влада забрани тога „*Перу Сегединца*“ — а требали су га још г. 1735. да забране, јер онда је био много опаснији! Данас би пак ваљало забранити *Стојана Ковачевића, Салка Фуртија* и *Тунгуза*, који нас сто милијонима стају, док за „Перу Сегединца“ имадосмо само 1 фор. уланице да платимо и да један „костимбал“ њему за љубав прекуцкимо. Но паравно онда још не беше рођен професор *Будаји*, који истина ни речи српске не разуме, али је ипак умео као женијалан човек да у „*Ујвидеку*,“ и у „Пешти *наљубку*“ свој суд о делу Лазе Костића *непристрасно* изрече и мађарску владу упозори на опасност, која од овога комада прети, јер се у њему представља митрополит Вићентије), који је хтео *Србе да изумрати*, те је народ *против њега огорчен*, а такав је митрополит и по владу и по народ опасан, а влада се мора старати, *да таквих митрополита не буде*, него да Срби само поштене и родољубиве архипастире добију и поле.

Ја рекох за „Перу Сегединца“ да је то позоришни *комад*, а и заиста је ово, што смо на позоришници гледали, био само један *комад* од онога, што је Лаза написао, јер је управа позоришна господину Будајију за љубав врло много *избрисала*, али то њему није доста, он би желео, *да се цело дело избрише*, па онда да се представља.

У осталом митрополита Вићентију било је са свим *излишно* сада из гроба покретати, кад он има у свету достојне *замене* — потражите само, пак ћете је наћи гдегод у држави Данској, где свакојаке трулежи имаде.

У самој мотивацији забране каже се, да се комад с тога забрањује, што има у њему сцена, које сећају на данашње прилике. Ал' онда би ваљало и све друге представе наше забранити (као што су и немачком позоришту у Пешти забранили, но Немци ипак при изборима граде Мађарима већину), а ваљало би их забранити с тога, што и оне све сећају људе на данашње прилике.

Тако н. пр. ваљало би забранити „*Гордицу*“ — јер и данас има много Кир-Јања, због којих не може ваша виша девојачка школа, наше позориште и други заводи да процветају. Ваљало би забранити и трифковићево „*Љубавно писмо*“, јер се налази и сада још младића и девојака, који пишу једно другом љубавна писма. Требало би да се забрани и комад „*Окаљано поштење*“, јер и то нас сећа на многу господу на високим местима. Исто тако требало би сви *новинари* да се заузму, да се и „*Лажа и паралажа*“ од сада не сме више износити на позорницу. И „*Рат у мирно доба*“ излишно је при данашњим околностима нашим да се и на бини преставља, доста нам је и без тога. Ни комад „*Ој људи, што се не жените*!“ не би требало да се преставља, јер мени се све чини, да има још и данас по декоји грчки младожења, те би нас дакле сећао и тај комад на прилике, које и данас постоје. Тако исто могао би и „*Женски рат*“ са свим изостати, јер тешко ће се који муж зажелети да га забаве ради види. Комад „*Прилепчино*“ такође сећа на наше прилике, јер и дифтеритис, „фриште фире“, покретање нових листова и т. д., и то је *прилепчино*, па би изгледало да се комадом на то нишани.

Све би те комаде *Будаји* требао у „Пешти налотку“ да опише као опасне и на данашње наше прилике потсећајуће, а на против, нека се дају само такови, који ни мало не служе за огледало данашњега стања и не потсећају ни мало на Тису, Анђелића, Будајију и друге високе људе, дакле ваљало би да се дају: „*Слобода*“, „*Поштење надуже траје*“, „*Доситеј Обрадовић*,“ „*Обрана православља*“, „*Две сиротице*“, „*Лаворика и просјачки штап* и т. д.

Збиља г. *Будаји* вели, да је Лаза Костић црпео материјал за своја „Перу Сегединца“ *из мађарског дела некога М. Пап.* На како им, ђавола, није пало на памет *да то мађарско дело* на времена *забране* те не би могао Лаза из њега материјала црпети!

А шта вели на ову забрану *историја*? Историја за коју посланик Мезеји ономад на угарском сабору рече, да му је она компетинција од свију, јер *она не срама субезимије из дасконицнога фонда.*

Аб.

Руске рубље у Вршцу.

Полицијско-шаљива причица у седам глава.

I.

Вашанге су... Куд год се по вароши окренеш, свуда наилазиш на беседе, игранке, пик-нике, маскен-балове, нарен-абендове, расолонирства и т. д. То све сауша чини да се људи у то доба године најпише жене и удаје и ако врло добро знају, да тиме у самој ствари само славној конзисторији посла праве. Али у том свеопштем лудилу није чудо, ако човек зажмури, па се — ожени, а после ће се већ филозофски тешити: „Та писам ја сам што сам тако прошао!“ — Тако је у читавом свету, па тако и у Вршцу, који је иначе са своје несреће и са протеривања чувен по свему Српству. Па ипак су пријатни боље провели последње вашанге, него сви други Варошани; јер за њиховно што веће „увеселење“ постарала се и сама — државна власт, која — као што је опште познато — о нами свима води очиглед бригу. Ове године у овом, а до друге ће у другом месту учинити свој „фашингешерц.“ —

II.

Није чудо, што је у том добу општег женења и удавања наумио и смирени вршачки грађанин С. А. да ожени своја јединца — узданицу своју.

Што наумио — то и учинио. Али у Вршцу не мога или не хтеде ожењити сина, већ му нађе девојку у поносној Кикинди, у престоници некадањег банатског дистрикта. Бадава, што је једно за друго, то се нађе на ма једно на једном, а друго на другом крају света било!

III.

И дође дан венчања! И дојезднше железницом вићени сватови са вршачке куле у поносну Кикинду! И благослови пош вечити сдуз двају тела у једну душу, освешта „бити инајући“ хармонију, која треба између мужа и жене до гроба да влада!

IV.

Седоше сватн за ручак... Пило се, певало и веселило, као што је то обичај у српским сватовима. Разуме се, да је ту и гајдаш био. Јер сватови без гајдаша, то је као салата без печења. Но али коме то не би већ непознато било? Непознато ће широј публици бити то, да се младожењин отац тако раздрагао, да је у свом усхићењу даровао послужитељима (који су му доносили вино) четир рубље, што су му преостале још из старих добрих времена.

После тога крену се сватн са новом младом на жељезничку станицу, а одатле управо у Вршац.

V.

Кикиндски државни одветник, који је то звање пре неколико година отправљао у Белој Цркви, где је имао част, да се изближе упозна са затвореним политичним кривцима из Вршца — тај државни одветник дакле начује за рубље и позове послужитеље к себи. Ови му отворено рекоше од кога су их добили или не знају, да ли младожењин отац још има, и ако има, да ли много таквог новца. „Хм! није чист посао! Рубља је сама по себи опасан агитатор, особито у данашњем добу не више телеграфа, жељезница и пароброда, — то је отрцана фраза — него у добу Скобељева, Кривошијана и Херцеговаца“ помисли он у себи, а сав се од грозе стресао, па о својој сумњи одмах извести надлежну власт. Ова пак, уздевши основане разлоге државног одветника, телеграфским путем нареди вршачком градоначелнику, да с места спроведе преметачину у кући споменутог смиреног и лојалног грађанина.

VI.

Подиже се чета мала, чета мала, али одабрана: пандури, варошки „вактмајстор“ са градоначеником и великим бележником на челу упутише се свечано запрежничкој леглу, где ће по свој прилици наћи бар неколико џакова руских рубаља, ако не баш пун подрум динамита, барута, патрона и нитроглицерина, а на тавану неколико батерија од оних грдних руских топова...

VII.

И ставише око куће стражу, и преметаше сву кућу до краја, и не нађоше ништа! Свеснва домаћег прага би оскрнављена због четир рубље, што их је младожењин отац поклонио послужитељима, а — имогрел буди речено — он (младожењин отац) би се сам највећма радовао, кад би му био пун подрум рубаља

Морал: Треба ићи у Русију, па тамо потражити рубље, ако их „муска“ хоће да да, а потреба их тражити у нас, којима су за порезу однели и последњи бакрач.

Владимир.

Посланије у Вршац.

Ето видите браћо, како је опасно имати рубље. Човек који случајно при себи има рубљу не зна ни сам је ли руски агенат или није. Ја знам да томе ви нисте криви. Така су времена. Свакако је имање рубаља опасно по личну слободу.

Но ви сте људи који тргујете са страним земљама, — зато ће се код вас наћи још која рубља. А да би вас од какве беде невидовне сачували, ево „*Стармали*“ изјављује, да он *прима претплату и у рубљама.*

Народне светковине.

Можда ће се скоро у Карловцима порушити стари трошни дворац српске патријаршије, и на месту, на коме је Герман *ногом* стао, ударише се темељ новој велелепној згради, која ће (као што читамо у 2. бр. Срп. Ил. Н.) бити „груписана у виду *потковице*“.

* * *

За пет година (ко жив и дочека) славиће се петстогодишњица, како је Вук Бранковић прокрчио пут српском издаштву. Ово ће бити тужна светковина. Извесни господни труди се, да за ту тужну светковину, све што је српско — буде у црно завијено.

* * *

После десет година (а можда и пре) држаће се парастос спомену оних карактера, који су пали у вирове златне средине.

* * *

На водени понедеоник примаће „Недељни Лист“ честитања своме морском родољубљу.

* * *

Јуна месеца биће у Кикинди велика слава. Онда ће бити управо година дана, како школски одбор није држао своје седнице.

Није му испало за руком.

Један катихета хтео је да свој пастирски позив деци јасно предочи, — али тако да они сами то увиде.

Наводио је разне примере. Али деца се још не сећају.

На последак рече: Ево, узимо случај, мила мала моја дечице, кад би ви на пример били овчице, шта би онда ја био међу вама? (то рече и устаде, да се боље види колики је он већи од њих.)

Сва деца ћуте. Само се једно промисли па рече: „Ја знам, ви би онда, господине, били оваи.“

Мушки и женски мозак.

Професор анатомије говорно је о мозгу. И пошто је уверио слушаоце своје (међу којима је била и једна слушалица), да се при толико њихда сексирања увек нашло, да је мозак у мушких већи него у женским главама, — окрене се он баш тој јединој слушалици својој и запита је: „Но, госпођице, какав резултат изводите ви, из тога доказаног факта?

Слушалица. Из тога доказаног факта изводим ја овај резултат, — да се при оцени мозга не гледа на количину, него на — каквоћу.

Отац, сину.

Море деране! а јесил ти спреман за испит?

Ох! мили оче, ја сам на свашта спреман, одговори син отцу.

Уштипци.

△ Из *Кикинде* се туже људи, да њихов местни *школски одбор* већ скоро годину дана није држао своје седнице! — Ми се обично тужимо на *владу*, кад нам је што неправо, ал' у овом случају ваљда нећемо опет Владу кривити!

* * *

⚖ „Видело“ доноси (по њега) радосну вест, да је Бонту пуштен на слободну ногу. Нога му је дакле слободна, ал да ли и савест?

* * *

✱ *Претплатници* се „*Стармолоа*“ угледају на тактику фмл. Јовановића, те с малим трупама нападне, ал' кад ће већ једанпут *напасти на нас с великом силом, те нас осводити и окупирати?*

* * *

+ У варошком представништву новосадском предлагано је јесенас, да се подигну у нашој вароши *леденице* за болеснике, као што има у Бечеју, Сентомашу и другим мањим местима. Но како је прошла зима, а од оснивања *леденица* ни трага, то с правом можемо држати, да и наш магистрат чека, да **Леденице** од Кривошијанера освоји.

* * *

δ Један дезператан дужник обећава своме кредитору (који већ такођер почиње дезперирати) да ће му дуг платити, чим се сазове седница новосадског *здравственог одбора* варошког. (Ово би стари рекли: ad calendas graecas!)

* * *

〓 Како наше школске ствари још никако нису уређене и како су још млога школска питања нерешена, то један школски лист доноси чланак: — *„Пешчера на острву Форментари.“*

* * *

§. И *Господичанци* су већ сити били *„наљемовског“* господе, те једна једанпут добише *„по волн народа изабраног бележника“!*

* * *

□ „Турски народ“ вели за Aцу Зуба да је *„чувени песник народни“*, а за Јову директора, да је *„славом увенчани певач“*. На то им треба дићи споменике на дотичном карловачком — Парнасу.

* * *

× Београдске су новине пуне све самих *изјава* са милијон потписа, а како то изгледа ево нека вам каже последњи (28.) број „Видела“: ту је *први чланак изјава Ал. Поповића* неком *Средоју Крчетинцу;* почиње се та изјава на првом месту, па испуњава *пуних 11 стубаца!* А од оног, што је читаоцу још преостало износи *више од читавог ступца изјава браће Кулика* о некој турској чесми, па онда долазе *огласи!* — Иначе су сви чланови редакције здрави и ишту за свој лист ван Србије *32 франка* на годину! Похитајмо браћо ко воли пиљарске изјаве и огласе на празне пљанџеве у Космајској улици бр. 44!

Аб.

Пуслице.

Аустриски Немци *боје* се да ће се Аустрија ославенити. Херцеговци и Бошњаци *боје* се опет од понемчења и помађарења. Но *бојна* гласови, које чујем из немачких кругова, изгледају као нека шала, према *бојним* гласовима, које чујемо (и не чујемо) из кругова балканских.

Ових дана пронашао се најбољи доказ, да су сви људи Мађари. А то се доказује тиме што само *Ембер* долази од корена *Ембрио.*

Што се тиче новог штандрехта у Далмацији, мора се признати да је доста либералан. Судијама остаља се на вољу, да се не морају строго држати вешала, могу се послужити и другим којим начином смртне казни.

Кад београдско „Видело“ дође до тога уверења, да оно није само *видело,* него да је много штошта и *предвидело,* — онда ће да богме већ доцне бити.

Post hoc ergo propter hoc.

У једној вароши, која је подалеко од Сарајева, давала се опомад у српској читаоници *сад у пост игранка.*

Био је ту и један гимназиста.

Истог запита сутра дан професор латинскога језика: Шта значи то: post hoc ergo propter hoc (Слагачу за љубав протумачићемо да то значи: *„после тога, дакле због тога“*).

Гимназисти је у глави била играпка, која је у *пост* приређена (јер се у мрс није имало времена), те ће рећи:

„**Пост** *је ово, дакле* **због тога**“- (А нишанно је да као тиме каже, да је због тога играпка приређена).

Аб.

Што више то горе.

У првом спрату: Љубезни Емиле! ти си јуче на вече опет доцкан кући дошао, и то је већ четврти пут ове недеље, помисли драги на будућност а и на мене! — Угледај се само на адвоката који над нама станује . . . .

У другом спрату: Драги мужу, ти и опет! знаш ли ти, да је ово већ пети пут у овој недељи, осуди-ћете књиговођа што над нама станује угледај се само на њега!

У трећем спрату: Јес ти чуо! ово већ даље не иде, у недељу дана шест пути изостати, то је већ преко мере, зар те није срамота бар од тог поштеног шустера што над нама станује?

У четвртом спрату: Тако! лепо, жалосна ти мајка, та ево већ недеља дана како ми сваку ноћ пијан кући долазиш, шта ти мислиш? древна пијанице! та ако те чује г. поджупан што у првом спрату станује никада ти више посла дати неће.

Тира. Ти се чудиш, Спиро, што је Герман ваљаног намесника Митрофана преместио из Беочина.

Спира. Да богме да се чудим

Тира. Не чуди се ни најмање. Под Германовим православљем премештају се и сами свеци. Ето у Питељу су преместили три Јерарха. — И то не у напред, — него још један дан у натраг. А „Турски Нар.“ вели да је то „по уставу.“

Тира. Је ли истина да у Босни продају људе на цивилизацији, — хоћу рећи на лицитацији.

Спира. Не знам брате, ал тако сам нешто и ја чуо.

Тира. Па верујеш ли ти томе.

Спира. Па што не би веровао. Та ја сам видио и овде код нас људи, који не чекају да их други продаје, већ сами себе продају.

Епиграми.

I. Једном премишљалу.

Питају те: куд си наг'о?
А ти само склапаш очи:
„Ја бих радо поштен био,
— Ал се бојим зло ћу проћи.“
Хеј, мој брате, кад поштење
Дође до тог сраба,
Онда га је канда већем
Капарас'о — даба.

II. О неком новинару.

За некога новинара
Вele: *Има дара.*
И ја велим, има,
И то — од Мађара.

III. Позориште београдско.

Позоришна публика
Пати од *немара.*
Управа се за то стара
Да бар у ње буде — *Мара.*

Још један сат — од оних.

У 25. бр. „Београ. Дневника“ читамо ово:

„Кварт варошки стално је под истрагу познату блудницу, Драгу Петровића, за крађу *сахата* Јозефу Симоновићу, момку „*Генералне Уније*“.

Да не би она девојка на праведи страдала, молимо сл. полицију да се добро увери, је-ли баш она тај сат *украла*, пошто је још од лане познато, да сатови „Генералне Уније“ и сами скачу у блудничке џепове.

Опет браћа Хрвати муте воду.

„Што писам давно, то јутрос рано...“ каже једна стара песма, којој је рефрен „тик тик так, тик ти рикти так“.

Тако и ја писам одавно већ читао, да браћа Хрвати дирају у живац наш, те ме одавно није ни заболело.

Једва једанпут добих јутрос књигу „Beiträge zur Literatur der **kroatischen** Volkspoesie“, из које сам много што шта дознао, што ми пре није било познато или сам погрешно схватао. А биће да писам ја сам, него и ти са мном заједно, драги читаоче.

Ево чуј.

Ти си држао, да је *Максим Црнојевић* био Срби, исто тако и *Краљевић Марко* и *Косовски јунаци*. Ал се вараш, драги читаоче, ти си са мном заједно насео.

Горња књижица, коју је написао *прави чисти овејани Хрват*, неки **S. Singer**, доказује начином још нечувеним, да су то све били прави *Хрвати* и да су песме о њима чисто *хрватске*.

Он вели да „unter allen Völkern, welche Material zu einer Volksdichtung besitzen, die **Kroaten** jedenfalls die meiste Aussicht zur Realisirung eines Nationalepos haben. Diese Volksepopäe wird aber ebenso wie bei den Hellenen in Iliade und Odyssäe auch **bei uns** in zwei grosse Abschnitte zerfallen: der eine wird die Thaten und Erlebnisse des Volkshelden Marko Kraljević besingen, wogegen der andere Abschnitt die traurige Affaire auf dem Amselfelde „Kosovo polje“ zum Gegenstande seiner Betrachtungen haben dürfte.“

Ето видите даклем, да је *Краљевић Марко*, син Вукашинов, био прави Хрват; а што се овог другог тиче, то нам може на утеху служити: ми смо до сад држали, да смо ми *Срби* на Косову царство изгубили, а ово видите, писмо *ми* то били, него Хрвати, из тога даклe следује, да наше царство још постоји, и то онако како га је Душан удесио.

Сад слушајте ову паметну логику Хрвата Singera:

Енглези су, вели, такође преводили *хрватске* песме и John Bowring их је издао под насловом: „**Servian** popular poetry“.

Даклем видите, Енглез је издао **хрватске** песме, под насловом „**Servian** poetry“.

Даље:

Митрополит Стратимировић је неког Секача дао да о његовом трошку учи - *хрватски*! И овај је после преводио *хрватске* народне песме и издао их под насловом: „**Serbische**“ Lieder und Heldengesänge“

Е глете сад само неблагодарног Секача! Митрополит Стратимировић га дао да о његовом трошку учи *хрватски*, и он преведе *хрватске* песме, а на књизи метнуо „**Serbische** Lieder у т. д.

Тако даклем сад, драги читаоче, чуо си шта ти *Хрват* Singer вели и научи се од њега.

Ти ћеш питати: А ко је тај Singer и како се *крсти*?

Али:

Не пита се ко се како *крсти*.
Но шта су му напикрабали прсти.
Какво ли га напоиле вино.

Још завршујем ово са рефреном у почетку спомињуте песме:

Тик тик так, тик ти риктик так! **Аб.**

Просидба.

Хумореска Лазе Панчића.

I.

Филистерија свугде преовлађује... Набељене жене, опрљене уседелице, кајишари, џандрљине старовоље и грудоболни покајници, сви они из једног гласа најстрожије осуђују оне чланове људског друштва, који уживају у добром белом или црном вину и који поштују гајдаша, цигане и тамбураше. Ове задње, т. ј. што поле вино, жигошће јавно мишење као „лумпове“, расипнике и т. д. Ја не делим такво мишљење. Но нека нико не помисли, да је то „oratio pro domo“. Боже ме сахрани! Али ја сам дошао до тог уверења, да су они најбољи људи, који се веселе, јер ти немају времена, да своме брату очи копају, да своје ближње оговарају и опадају, него се грле, љубе и певају, и никад с тога не могу њима окладати црне и зле мисли. Помислите само, у колико би наш народ сретнији био, да је н. пр. А—h таков човек, који из дана у дан пије*) и весели се, пева, грли и љуби се, а пред зору прати се са тамбурашима или пак са гајдашем? Зар мислите, да би онда имао времена, да свом својом снагом трна у мртвачки сандук нашу автономију? Никада! Таквим животом може бити да би дотерао до просјачког штапа, или до *delirium-a tremens*-а, али то би била само његова лична несрећа, а не би један читав народ за срце уједо. Његови ближи рођаци и пријатељи жалили би и помагали би га у невољи, али не би жалио један читав народ, који је заслужио лешу судбину...

Но то су и суишне озбиљне ствари, и ко зна, куда би нас одвеле, кад би о истима даље говорити хтели, те с тога боље је, да прекинемо, а А—h у једномишљеницима му нека се испуни све оно, што они своме народу желе.

Из тог разлога дакле прелазим на причу, за коју стојим добар, да је од речи до речи истинита. Моје су само речи, а факт се збиља догодио у животу, а штов. читаоци извиниће ме, ако из обзира према живим лицима, што у овој причи играју улоге, не наведем њихова права већ измишљена имена. У осталом, таквог се обичаја држе сви писци, па се дакле ни мени такав поступак не може у грех уписати.

Нема гостионе над гостионом код „бокала“! Али богме нема ни таквог гостионичара! Човек интелигентан, доброљудан, весељак и патриотичан — ето, у то неколико речи лежи његова сва карактеристика. Спољни изглед одговара му унутарњим особинама. Смеђа ока а дуначна погледа, повисоког стаса, покрупнијег телесног склопа, густих бркова, једном речи: мушка га лепота краси! Ето, тако изгледа гостионичар код „бокала.“

Исту гостиону и гостионичара познају сви у вароши. Гостију пре девет сати у вече ретко кад има. Тек у десет пали облигатни фењер с пола на прати и онда се почињу скупљати и редовни и нередовни гости. Когод хоће спечано да утуче једно вече — тај овамо долази и ту увек наилази на весело друштво, које не мари ма до зоре трајала терезенка. — Тамбураши никад не избивају из те гостионе. Гостионичар код „бокала“ глава им је. Не само што их он руководи, а свађе и размирице међу њима расправља и на опште задовољство решава, него је и прави вештак у прављењу тамбура. Он даје и „лекције“ у свирању на тамбури, и не један трговац, чиновник, пре паранд или универзитетлија долази к њему, да га у тој племенитој спирци поучава!

Ко први пут уђе у његову гостиону, мисли, да је ушао у какву фабрику од тамбура — толико их има повешане на зиду у другој соби, где се обично весели „интелигентно“ друштво. У првој пак седе „неинтелигентни“, т. ј. они, који попију чашу две вина па одлазе кући.

Гостију има — као што већ рекох — редовних и нередовних. Редовни су они, који долазе сваког дана око десет сати у вече па остану све дотле, докле траје и весеље. А нередовни су пак они, који су се ма из ког узрока решили, да весело проведу једну ноћ, било да „насекирају“ своје жене, било из „дешперата“, или било да старијима својим „пркосе“.

У редовне госте бројао се и Војин Десић, млад посједник од својих 30 година. За њега вели наш гостионичар, да је човек доброг срца али луде главе. Ја не могу да сам тако строг, управо неправичан, јер оно, што нам гостионичар зове „лудом главом,“ то у самој ствари није ништа друго, но зла судбина, која Војина од рођења његовог на све до сада непрестано прати. Може бити, да ми нико неће веровати, али ја сваког са свим озбиљно уверавам, да је Војин Десић двапут крштен. Било је то овако:

Кад су невино детешце, дојчијег Војина, носили на крштење, мислила је бабица, да је он женскиње, па тако је куму и попу рекла, те му они наденуше лепо име: Персида. Али кад бабица и кум дођоше кући, пронађе се при ближем испитивању, да новокрштена Персида није женског већ мушког рода, те с тога на врат на нос отрчаше поново у цркву, где још нона затекоше. Сад га је поп исново крстио и кум му даде мушко име: Војин.

Од тог доба Војину је несрећа увек перна дуга била. Ето, он хоће одавно да се ожени и да се једном махне бећарског живота; али никако да му то испадне за руком. Извикали су га за великог „лумпова“ и расипкуће, па гдегод куће на врата, свуде га одбијају. Разуме се, да га то још већма дражи и — тако вели он — ако ни сам никад био „лумп“ — сад баш морам постати. Јавно је мњење неправедно и безобзирно, па често пагони појединца, да постане баш оно, што тај појединац није ни сањао да буде. „Боже мој — мишљаше Војин једном у гостиони — зар је то грех, кад немам никаква посла, ма ми је дуго време кад седим сам између четир зида, те с тога баш морам доћи овамо, да прекратим време? После, зашто је бог створио јавор, челик и кору на трешњи, ако не за то, да се одатле праве тамбуре, жице и „терзијани“? Најзад, за што не би пошла која од лепота пола за мене

*) До душе он не пије — из правде. Сл.

па ја не бих принуђен био, да у заносном свирању тамбура или у брујању гајда заборављам, да сам сам на овом свету, кога код куће нико не чека, а онде у гостиони ужина у веселом друштву са својом браћом? О читаво бих краљевство, заједно са свим апаратом његовим, дао за једну жену!“

Ове задње речи нора бити да је гласно изговорио, јер га у тај мах његов пријатељ, Милан Црнић, осломи овим речима:

„А зар би се ти збиља женио, Војине?“

„Ко? ја?“

„Ти да, ти!“

„На поклетку, за што и не бих? Ти дођуше ниси ожењен, али држим, да и ти против брака ништа немаш.“

„Ах, о томе нема ни разговора! Ја поштујем брак као сајуз двеју личности, које једна другу узајамно воле и поштују и био бих одма готов ступити фактично у брак, кад случајно не бих знао за толико примера, што ми и срце и душу испуњују страхом и ужасом, кад само и помислим на тако што.“

„Ти свакако криво судиш. Твоја је ваздa напика била, да из појединих случајева изводиш закључке на целину, но томе морају твоји закључци погрешни бити.“

„Али појединости сачињавају целину и с тога неће бити да ја баш тако јако неправо имам. Ево — и том приликом показа Милан руком на једног младог човека, који је преко од њих за истим столом седео — узми пример од нашег пријатеља Каменка Богића! Он је сад од неколико дана „распуштеник“, а за што? Просто с тога, што је као човек остао с нама мало дуже у друштву, па кад је пред вору дошао кући, није му хтела жена отворити врата, него се кроз прозор на њега бацила — „неглајсем“.*) Он као човек истави врата и уђе унутра, а жена му се, кад је ушао у собу, баци сад на њега папучом. Може ли се то трпети. Па хајде да се такав „атентат“ само једанпут догодио — могао би се и опростити, али пошто Каменко четиње остаје у друштву, то се — разуме се — такве сцене четиње и догађале, па кад би он то мирно спосио, докле би онда дошао? Био би просто под женином папучом, а дотле се понизити не сме ни један свестан човек, и за то се Каменко морао оделити од своје жене.“

„Све да има Каменко и право — то је увек само један случај, који нимало не осуђује брак у опште.“

„Охо, пријашко мој! Ако те не мрзи слушати, ја ћу ти такве „поједине“ случајеве до зоре ређати и с тога се ја потпуно слажем са оним Немцем, који је рекао: *Die Ehe ist das Grab der Liebe.*“

То су назори, које човек радо слуша уз кућање чаша и веселим песмама, но који се нимало не подударају са истинским животом.“

„Па добро!“ — одговори му Милан немарно — Ја нећу ни да покушам да те из твоје илузије ишчупам. Ја ти желим, да се што пре ожениш, па не само да ти желим, него ћу ти и фактично помоћи да жељену мету достигнеш, само ако је тебе воља.“

„Како да не, мили брате!“ ускликну Војин гласом пуним усхићења и радости. „Само да се једном опростим овог бећарског живота, па ћу ти до гроба бити благодаран, драги Милане!“

„А зар ти се овакав живот не допада?“

„Није баш да ми се не допада, али тек држим, да је много лепше, кад се две душе слију у једну, кад у божанственој хармонији . . .“

„Па је ли ван другог бацају „неглајсе“ прекиде га Милан.

„Ох Милане, ти си грозан!“ карао га војин.

„Но на красно и лепо! Ја ти нећу кварити вољу, него ћу све снаге употребити, да ти као прави пријатељ помогнем, да би ти што пре своју намеру постигао, а после. . .“

„А после — прекиде га сад Војин — живећи у потпуној срећи и блаженству, па и ако би спољне прилике баш и нагониле по који облачак на моје ведро чело — исти би одмах разгонило сунце, што ће сјати из очију моје миле жене; а сваки уздах претворио би у најслађу сласт онај мед, што ћу га ја пити са усана моје љубе.“

„Дивота! Ти си човек на свом месту. Мене си управо очарао твојим лепим назорима о сладостима брачнога живота, и ја бих сам био последњи човек кад неби на руку пошао, да твој идеал у животу оствариш!“

„О хвала ти пријатељу по сто пута!“ задахнуо је Војин.

„А сада чуј, шта сам смислио.“ Војин примаче столицу ближе Милану и замоли га да тише говори, да не би и од других ко њихов говор чуо. Оно дођуше остали су певали, а тамбураши су свирали, па се говор не чује, но тек опрезност није никад шкодљива, и за то Војину мора дати свако за право, што је од Милана тражио да овај тише говори.

(Свршиће се.

Анчица, матери

Јели Мати, штаје то „Телефон“? Е то је такова справа дете моје, да кад у њу шта наговоримо, чујете чак на крају вароши.

Кад је тако мати, онда је и тетка Јула „Телефон“ јер чула сам ја отац више пута рече: само Јули ваља казати, па ће већ читава варош знати.

Бранко Д . . . . . вич.

Из Кикинде

нам је и њихов дични посланик Стевица, залагао свој моћни уплив код министра Трефора у корист Аћелићеву. Он је рекао министру: Ако Аћелићу не помогнете да постане оно, што жели, он ће тако иступити из православне вере (ő mindjár a hitből kitér.)

(На то се сигурно министар уплашио, да је рекао: Боље сви остали Срби да иступе из вере, него овај један. — И ово је један прилог за велику књигу, која ће кад тад пробити на свет, — а наслов ће јој бити „како се постаје српски Митрополит“)

*) Је-ли ово и „штета“ у њему? — Ако није, то је већ олакшавајуће околностељство. *Ст.*

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Допуна.

к расписаној награди.

Познато је 81. и 82-ој години деветнаестог века да је на главу Стојана Ковачевића расписана награда од 100 дуката. Овај распис допуњава се сада тиме, што се препоручује сваком, који Стојанову главу уједа, да је тако осече, да уједно не буде и нос осечен. Јер цивилизација се гнушава од сечења носова; то само варвари чине.

Бирајте другу тему!

Овомад смо имали у „Срп. читаоници“ *прво јавно предавање.*

Г. Ђорђе Рајковић, наш вредни и заслужни књижевник, изнадио нам је из прашине опет једну заслужну главу, школског реформатора *Уроша Несторовића*, те нам разложи његов живот и његове велике заслуге и рад око унапређења наших основних и учитељских школа.

Но г. *Рајковићу* морамо приметити, да од сада друге теме бира за своја предавања, јер ево не дође *скоро ни један професор, ни један учитељ* ни један *свештеник*, јер наравна ствар, шта ће они да слушају те ствари, кад они добро знају шта су њихови предходници урадили, па настављају њихов посао. Него би препоручили г. Рајковићу н. пр. ове теме:

1. Кад су женске најдуљиније.
2. Шта је то љубав и чиме се трују пацови.
3. Тоцилање на леду са вратоломног гледишта.
4. О великом преферанцу и његовом односају према празним бућелара.
5. Како се свети водица и како се свети винцу.
6. Кад су мушки лепи или фотографија мамурлука и т. д.

Онда ће валда наша публика уопште боље се одазвати предавањима, а и педагози наши валда ће се већма интересовати за њих.

Један, који про рајковићевог предавања није никад ни чуо за Уроша Несторовића.

Наивност.

Мали Светозар се играо на патосу ређајући своје солдате, а његов добри отац седео је и читао новине. Кад ал неко закуца на вратима и у собу уђе — уја Коста.

— Добар дан! рећи ће уја Коста врло промуклим гласом.

— А што си ти тако промукао, запитаће отац светозарев, валда си ноћас *терао кера?*

— *Је л' нашу Дијану?* запита мали Светозар у својој безазлености.

(Добро је док још не знамо шта то значи „терати кера“).

Одговори уредништва.

У Лок. И ви сте зар озбиља мислили, да ћемо ми ове девојке, ни криве ни дужне, само због њихових телесних мана, изнети свету на ругање, — и да би то ко радо читао! — Ми писмо (и не желимо бити) тако цивилизовани као немачки сатир. листови, који Сари Бернардовој кад већ не могу друге мане да јој нађу, непрестано се ругају, што је иршава. — Ако у нашем месту нема што друго за замерање, што би се лечења ради на јавност изнети могло, онда сте ви најсретнија, од свих Срба на свету.

Г. Т. М. Сент — Послати чланак не можемо примити, јер и сами одобравамо закон, који на то иде да се отежа набављање отровних и шкодљивих ствари народу, за који се зна, да те ствари на зло употребљује. Али за то слободно пошљите оно друго, можда ћемо се у томе боље сложити.

3—3.

ОГЛАСИ.

Кућа са празним плацем у Ст. Пазови бр. 26

на лепом месту, зидана од тврдога материјала, са пуне соба, кујном, магазином, шталом, баштом, **продаје се из слободне руке** под врло пробитачним условима за купце. Упитати ваља власницу куће г. Катарину Вујевић; у Н. Саду у кући г. Елисавете Бранковачке, или у Старој Пазови код гг. Пауновића и Јанковића.

ВЕСЕЛА МУЗИКА

36 омиљених шперета

и опера у најлепшој смеси

и 50 игара од Штрауса

за гласовир, шиље све укупно по јефтиној цени од само 4 фор.

Књижара МОРИЦА ГЛОГАУ-а

Hamburg, Graskeller 20

о нашем трошку поштом.

КАСЕ

по најновијој американској системи сигурне од ватре и харе

из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати. 4—35

ШТАМПАРИЈА А. ПАЛЕНИЋА НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 28. фебруара 1882. | Бр. 6.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Сретан био овај дан!

(22. фебруар 1882.)

Даљини се *ближе* жељом, —
Српски је то *близ* и *даљ*.
Душе кличу надом вељом:
„*Живио нам српски краљ!*“

Повесница нема скока,
Иде, куд је води суд.
Иде напред и кад с' враћа,
И кад иде у кривуд.

Та зар Дунав иде право?
Иде л' право грома стрел?
Иде тамо — иде амо —
Али нађе своју цел.

Гле, у прошлост петвековну
Народ слази бригован;
Диже круну, што је давно
Легла спати вечни л' сан.

Сторе славе гласи брује.
Народ пите *нови* сјај.
Глув је, који сад не чује
Тог усклика ушисај.

„Ко то буди прошлост стару?
Зар будућност нема све?“. . .
Круна пита — одговорит'
Да ли, да ли песник сме!

Не, — кад народ цео збори
Песников се губи глас.
Јача с' песма данас ори,
Коју пева народ вас.

Клик се вије, да пробије
Облачнога неба свод.
„Кнез-Милане, сагни главу,
„Да ти круну мете род!

„Па је онда круницану
„Дигни, гледај многи јад!
Ако ти је круна хладна,
Алем јој је — топли над.“

Тако народ данас зборн,
И у круни тражи спас.
На нека се песма ори,
Народов је први глас.

Ма да ј' песник друге вере,
И данаске, к'о и пре, —
Ал' он зато голом главом
И у туђу цркву гре.

Он је вере шире, више,
И данаске, к'о и пре;
Ал' је ником не намеће,
Он је пушта нека зре.

Вера му је тако силна
Као вечног духа лет:
Да будућност носи свима,
Свим народна *једам* цвет.

Будућност ће једном синут'
У најлепшем сјају свом,
Сви краљеви своје круне
Поскидаће тад пред њом.

Новом добу неће требат' —
Ал' док дође данак тај,
Срб ће чуват', — Срб ће бранит'
Српске круне поштен сјај.

Провејаће једна мис'о
Свих српских груди жар;
Да ојача своју снагу
Згрлиће се млад и стар.

Душман неће дочекати,
Да с' раздора Србин мре, —
— Сваки своје уверење
Жртвоваће много пре.

Кад се пита о животу,
Снагу ј' дизат': прва лек,
Без живота Србину би
Залуд дош'о бољи век.

Само тако ја разумем
Данас општи српски клик.
Само тако наше жртве
Добијају свестан лик.

Химне пева' ја не могу —
Не осећам с' на то зван.
Ал' се могу молит' богу:
*Срећан био овај дан!**)

Шетња по Новом Саду.

CIV.

Први зраци *пролећа* већ се појављују у природи: мноштво љубичица већ у велико пиће у рупицама од дугмета наших курмахера; невина дечица наша већ су почела пролетње хаљинице и шкрофље да добијају; дунавске лађе већ су започеле да плове и да путнике и мађарске касире носе у далеке крајеве света; паробродски (и руски) агенти већ су се по новинарским извештајима дали у велики посао; рибари и пештански министри пецају сомове; невине птице ласте већ су се кренуле из Африке, да направе места другу Емилу Холубу, који се спрема да опет путује у афричанске пустиње; топлоту и грејање већ почињемо и без новаца добијати из небесне фуруне; а, хвала богу, и у Београду је сијнуло и оно давно очекивано исторично „*пролеће*“, које нам донесе красни цветак и украс — *краљевину српску*!

У пролеће обично скида човек са леђа и грбаче *тешке* хаљине и огртаче, дај боже, да с овим пролећем скинемо и ми све што нам је *тешко* било на грбачи, дај боже, да у новој *краљевини српској* засија сјајно и топло сунце *слободе, слоге, среће, и благослова*!

А од кога зависи *слога и јединство, братство и љубав* у земљи Душановој, у земљи српској? Зависи ли од светога Боне или од хинеских мандарина? Зависи ли од орангутана на острвима Борнео и Сумартри или од Зулукафера и од бубуљице на носу перзијског шаха?

Не, не, ја бих, рекао да то зависи од — *нас самих*, од *нас самих*, од нашег срца и разума, од наше воље и памети. Је ли боља *мржња* него *љубав* Је ли спасоноснија *свађа* од *мира*? Је ли боље *расторјено руше*ње него *заједнички рад*?

Па ако није онда одобацимо мржњу и свађу, маимо се рушења и квара, и пригрлимо братску *љубав* и блажени *мир* и латимо се сложнога *рада* у корист отаџбине, на нека престану потребе новинарских вечитих препирака, бесплодних полемика, празних и пакосних „*њава*“, и нека све то утоне у мору заборава, а што је ко погрешно нека исправи, а од сада нека под жезлом новога краља српског процвета земља Србија све лепше и лепше, све бујније и бујније на срећу и дику свима синовима Србије а на радост васцелом народу.

То би желили ми одавде браћи својој у суседној монархији, а браћи и по крви и језику!

Но сад још долази питање: *ко* ће извршити свечани акт крунисања у Жичи седмократној? Где је црквена поглавица, што је благословила војску српску, кад се кренула пре неку годину да извојује независност кнежевини и спреми пута краљевини српској?

Ми се одавде издалека надамо, да ће први чин *краљевске* владе бити, да се народна радост увелича тиме, што би се позвала *она чиста рука, да благослови и новога краља српског* и онда би држали, да је Србија земља сретна. јер у своме крилу грли праву и искрену браћу и пријатеље отаџбини, а не — — —, но, лепа стварі Та зар је ово „*Стармали*“, за који ја пишем?! На што ви то мени нисте пре казали? А ја бога ми, држим, да пишем за „Хришћански весник“ или за други који наш ваљани црквени и педагошки лист! Та за „Стармали“ треба писати *шаливо* и *закрдијашки*, а не поповати вазда о свађи, несложи, мржњи и т. д., та то нас *и од куће тера*!

Ал бадава је сад. Сад су ме тако обузеле мисли о краљевини српској, о слози и љубави, о поправљању учињених гиксера — да ме је скроз пробила најсвечанија озбиљност и не пада ми на ум ама баш никаква шала и закрдија, а и да ми падне, ја би се нашао на њу увређен и оправно бих је до сто „Домишљана“!

*) Под правим утиском опште радости, при укрштају разних осећаја, мисли, дужности (српских и надсрпских), оте ми се у једном тренутку ова песма из душе. И ја је онаку, као што је, неуглађену (али искрену), непоравњану, да и непрочитану, пуштам у вихор данашње радости, уверен, да она није излив само моје, већ излив још многих српских душа. З. Ј. Ј.

С тога нека опрости драги читалац српске крви и српског осећања, што ни број „Стармалог“, који после **22. фебруара** изиђе, не може да се шали и да сатирише, јер *шала* и *сатира* би га морала да сети на неке личности, које би му помутиле ведри и радосни расположај душе у овом свечаноме тренутку.

Аб.

Жалосна парница.

С леве стране стоје: *Лаж, буњило, користољубље, одметање, подметање, кукавштина, уливање, вукодлачије и т. д.*

С десне стране стоје: *Истина, свест, понос, правда, чисто родољубље, српско уздање и т. д.*

Дух времена (седи на председничкој столици; суче брке, — хвата муве, — погледа каткад на сат, — и пушта партије да алегирају).

Лаж, буњило и т. д. Срби под угарском крупом треба да се поделе на две партије. Тако ћемо и ми боље одговарати начелу дуализма, што је основни темељ данашњих односаја, и угодићемо намери меродавних кругова.

Истина, свест и т. д. Ми држимо да је слога и споразум најбољи лек нашем болу.

Лаж, буњило и т. д. Вашем болу, — хе! Ал нас ништа не боле, па нам не треба ни лека.

Истина, свест и т. д. Заболеће и вас љуто, само чекајто мало.

Лаж, буњило и т. д. Нама није до чекања. То је већ решена ствар; Срби се морају и то својски поцепати. Морају се дотле борити, док једни друге не поједу. То је већ тако наређено. Сад само треба да пребројимо војске, — да знамо ко је чији.

Истина, свест и т. д. А на што је то?

Лаж, буњило и т. д. То је већ тако наређено, — да се јасно зна ко је чији.

Истина, свест и т. д. Добро, а ви избројте вашу чету, нас је и тако мало. А оно остало је наше.

Лаж, буњило и т. д. Ајак, ви морате избројити своје, — или ви канда већ и немате никог свог.

Истина, свест и т. д. (Зазире се у лицу) Сви који су пријатељи тужном Србинству, ти су *наши*. А који нису *наши*, ти су — *ваши*.

Стармалов извештач. (Слуша кроз прозор и бележи): „А који нису *наши*, то су — *ваши*.“

Ст. Извештач.

Питања.

на која ти се само одговара.

Ко је први и од Јапола?
Ко је без воље народне инштаљирањ?
Ко је онај клики — која гроб автономији копа, вољ?
Ко није биро сретства за постигнуће цељи својЂ?
Ко је задао народу српск. велики болЊ?
Ко се клетве народне не бојИ?
Ко се хваста да му је у бичу и брзачу моЋ?

Грба.

Из Сомбора.

Има једна *стара песма*, која каже:

„И жалостан мор'о би се гротом смејати,
Сомборске се фрајле стиде *коло* играти;
Све туђе игре играју,
И туђе књиге читају“.

То је *стара* песма али није све рђаво што је *старо*, н. пр. старо вино. А друго ми добро знамо, да старе ствари често долазе опет у моду. Ето на пр. сад хоће опет *кринолин* да се уведе и већ се у Француској и носи.

Па кад је тако, за што и она споменута стара песма не би могла опет доћи у моду, особито, ако би одговарала истини и околностима.

Хајде да видимо.

У Сомбору је недавно давана *српска беседа*. Ту су многе српске госпе сјајиле својом — одсутношћу. Хе, боже мој, не треба томе замерити: хрђава су и оскудна времена, нема се новаца за добровољни прилог, за хаљине и шлепове, за рукавице и цвеће; а друго, можда је било и других препрека: једну је госпу можда болео зуб; друга је ваљда иначе била болесна, па је морала звати Чивутина доктора да је лечи; трећа је можда баш то вече морала да даје „јауза“; четврта је баш читала зар какву занимљиву новелу у „Ueber Land und Meer“-у, те од љубопитства није могла да прекине; пета је ваљда хтела да доврши нову „корпу“ коме за имен дан и т. д.

Дакле нема замерке, што не дођоше на *српску* беседу.

Али:

Наскоро за тим давала је забаву *мађарска дамарда*, (она иста, што јој је г. Ђока Михајловић поклонио лане 50 фор.) Па то вече није неке Српкиње које не беху на „Беседи“ српској, ни зуб болео, ни оскудица у новцу задржала, нити их је то вече Чивутин лечио, нити су коме спремали „*корпу*“, него лепо дошловше на својим шлеповима и доведоше и своје мужеве и рођаке. Да смо *Весели* . . . . . !

На ово „Стармали“ има само да каже: Jó mulatságot kivánok! Или да запјаче песму:

„И жалостан мор'о би се гротом смејати
Сомборске се фрајле стиде *коло* играти,
Све туђе игре играју,
И туђе књиге читају“.

Брате Ђено, мани се ти „Ђулића“, нека они остану српски, него преведи ти њима ову песму на мађарски!

Аб.

На балу.

На балу за време кадрила рећи ће неки фићфирић својој тенџерки:

— Ви рекосте, госпођице, да ваш отац има две куће.

Она. Јесте, две куће и велики виноград.

Он. Но дакле, и ви још сумњате о мојој љубави.

Уштипци.

§ *Чивутин* Singer доказује сада, да Марко Краљевић није био ни Србин ни Хрват, него баш прави *Чивутин*, јер је с Турцима често *правио шпекулације*.

* * *

□ Јања Игњатовић доказује у 7. бр. свога листа, да *Вук Бранковић* није био *издајица*. Није, Јапо, није, можеш се дакле слободно с њиме руковати!

* * *

× Бискуп Штросмајер написао је и другу окружницу, у којој учи „*пристојности*“ наше владике, који су му *одговорили* на његово прво писаније. Ја мислим да баш „пристојност“ захтева на писмо *одговорити*, а „*непристојност*“ би се имала пребацити онима, који *нису одговорили*.

* * *

+ Пошто је сентомашки учитељ који је био вешт *баштован* захвалио на служби и отишао из Сентомаша, то сад Сентомашани расписују стечај за учитеља који се у *виноградарству* добро разумена.

* * *

⊙ Даклем видите, да код нас свесних Срба помаже јавна реч и опомена. Лане смо викали, што у овдашњем мађарском клостеру има 42 Српкињице, а сто видите, ове године има их само 40! (А оне две иду у *мађарски „бургершул“*).

* * *

Један Сомборац кад је прочитао у „Пешти наплотку“ грдњу против „Пере Сегединца“, таки се расрдио и — поклонио мађарској „Даларди“ 50 ф.

Аб.

Опасно, опасније, најопасније.

Данас је *опасно* одмора ради гдегод на клупу сести. Јер после кад човек *устане*, могу повикати да је *устао*, па ето да га затворе.

Још је *опасније* ако кога гурну, а он не падне на нос, него на леђа. Онда могу да повичу: овај не љуби своју домовину.

Најопасније је данас бити вешерка. Јер ако њушкала намирише код ње рубље, казаће таки: Ово није чист посао!

Нов начин лечења.

У држави Санфранциско сваде се два доктора при постељи једног болесника. Не само да се сваде, него се још и потуку. Болесник се томе толико смејао, да се сам оздравио. А зато њему је баш и требало. И он од тога оздрави.

Пуслице.

Оно што јесте, јесте. Сад већ увиђам и ја, да устати *не браше* своју слободу, — (него им је други *браше*).

Др. Петар Михајловић у своје младо и зрелије доба радо је читао клоштокову Месијаду. — Ал да ће му Анђелић бити Месија, то онда још за дело није ни сневао.

Дунав је на неким местима тако плитак, да се многи новинари забринули, како ће своје уводне чланке писати.

Новине ономад донесе глас, да се довлаче неки људи, који Тисино добро шпијонирају. — Но верујте ми, ти су људи или људи или безобразњари. — Да су они паметни, они не би шпијонирала Тисино добро, него Тисино зло; — то би имало више смисла.

У Хрватској мора бити да је правда јако отела мах и обезобразила се. Ономад су тамо суспендовали шест правдохранитеља (адвоката).

Пожунско-чивутске „новине Pressburger Zeitung“ доносе белешку под насловом „Nationalitätenkampf“, у којој се приповеда, како у Новом Саду трешња између народности отимају маха у обиљном виду. *Скоро сваки дан се туку на јавним местима милитерци са цивилима.* Најизгредније се влада *српска омладина*. Ови млади људи тражећи по што по то сукоб иду гомилама *оружани са револверима* по улицама, где мирне људе терају са тротоара. Шта више и позоришне и друге јавне забаве посећују *са револверима* у џепу, и т. д.

Кад је г. дописник већ почео, требао је потпуно ствар да приповеди у чему је, а кад он није ево ја ћу.

„Српска омладина иде *наоружана* — мит осконима и дурбинима по улицама и чивутским пожунским новинама и *тражи по што по то* дописников *мозак и памет*, но до данас никако га не мога наћи и ово је бацило цело грађанство у велику бригу.

Писца пожунске потиће не знамо, али га „Бач. бодрогер Пресе“ одаје, јер вели да су писци „Lumpaci Vagabundus und Consorten“. Не знамо је ли ова фирма *судски* протоколирана, али ако није требало би што пре *суд* да је потражи и да их онако људски каким тешким *протоколом* (по перу) одалачи.

Аб.

Ћира. Даклем Јаша Игњатовић вели, да је Пера Сегединац био „*дубијозан*“ Србин. Верујеш ли ти то?

Спира. Могу и веровати. То јест ако ми брудер докаже, да Пера није умр'о на мукама јуначким, већ да се угушио у салу каквог диспозиционог фонда, — онда не само да ћу веровати, него ћу се и заклети, да је Пера Сегединац био „*дубијозан*“ Србин.

Ћира. А има-ли и данаске у протоколу живих који „*дубијозан*“ Србин?

Спира. Има, да како; али само у полак.

Ћира. А који су то?

Спира. Сваки овај, који пред пештанском господом *дуби*, ал зато ипак није увек *јозан*.

Ћира. Јаше је министар финансије Чеда доказивао скупштини да „*Генерална Унија*“ и бечка „*Лендербанка*“ није све једно и да оне ни у коме смислу *не иду упоредо*.

Спира. Но, па ето видиш да је он имао право!

Ћира. Е да?

Спира. Та сад су о томе сви уверени, да „*Генерална Унија*“ и бечка „Лендербанка“ *не иду у поредо*, — него *долазе једна за другом*.

Ћира. У Далмацији многе најмирније људе, само за то што носе црногорске *капе*, *цитирају* пред полицију.

Спира. А знаш ли ти како се зове тај посао?

Ћира. Не знам.

Спира. То се зове *капацитирање*.

Ћира. Даклем већ су и „Српском колу“, одузели поздеби. За што је то?

Спира. За што? — За што? — Зашто се зове „Српско Коло“ — зашт' се не зове н. пр. „*Мађарски чардаш*“, или „*Немачки валцер*“, — па га онда не би гонили.

Просидба.

Хумореска Лазе Ивичића.

I.

(Свршетак).

„Није друкчије него те баш ја морам срећити — настави Милан свој говор са свим тихо. — Ја имам у селу П. неку моју далеку рођаку. Она је кћи тамошњег попа; она је врло млада девојка, тек ако јој сад има 18 година а добија 6000 фор. мираза. Тамам „партија“ за тебе! А и иначе је девојка мирна и скромна; у каква модерни институт није ни завирила, даклe нема ни појма о еманципацији женскиња, а то је данас главни узрок, што има толико разводних парница и што конзисторије имају много више посла, него што имају уредници око подизања новаца, који им је упућивцом као претплата утекао. Па шта велиш, голубе мој, кад бих ја сутра тамо отишао и за тебе коју „добру реч“ рекао? а?

„Ох драги брате! уздаху Војин, и сузе му на очи ударише. „Ти би ме тиме за целог мог живота обвезао.“

„Махни се сентиментализности! Та ми смо за бога пријатељи од вајкада, па као такови дужни смо један другом на руку ићи. Ја ћу сутра собом повести и нашег пријатеља Каменка Богића, знаш он је човек ожењен, на има више „форме“. Ја сам додуше рођак, али сам момак, па с тога лепше је ако у име твоје говори још и један ожењен“.

„Али за име света, Милане, та Каменко је распуштеник! повика препаднуто Војин.

„Којешта! Ти ћеш нам дати твоје коње и кола, а они тамо у селу П. зар они знају да је Каменко „распуштеник“? Он ће тамо представљати примерног мужа — и за даље се немаш шта бринути. Сви је друго моје посао. Ти само чекај на наш повратак. на онда с нама заједно опет у село П., да званично запросиш моју лепу рођаку . . “

„Ох!“ уздаху Војин пун миља. радујући се блаженству. . . . „и да — настави Милан — уславимо, кад да буде претен а кад сватови.“

„Ох!“ ускликну Војин сад још пунији миља, па у том сладострасном душевном расположењу жестоко загрли Милана и пољуби га ватрено.

„Охо! шта је то?“ повика Каменко Богић, који је донде слушао тамбураше, па га је сад из његовог дубоког музичног уживања тргло пуцкање војиновог пољупца.

„Пристајеш ли дакле?“ питаше Војина Милан, не обазирући се на каменково питање.

„На све!“ одговори Војин одлучно.

„Добро! А сад да пијемо „алдумаш“ до три сата, па онда ћемо ја и Каменко понети од куће црно одело и кошуљу, те ће мо доћи к тебе. Одатле пак на кола у слано село П. — пристајеш ли ти Каменко, на „алдумаш“?

„Увек и сваком приликом, иакар ми узрок никад ни не казали“ одговори овај.

„То је човек! А сад да пијемо“ ускликну Милан, па наручи тамбурашима да свирају сватовца, а пре тога морао је донети гостионичар приличан број литара вина на сто.

Тамбураши засвирале сватовца . . . Ох! како се оне меланхоличне речи у сватовцу испод веште руке свирача са тамбура у меке и танке звуке разлежу, па таласујући се по ваздуху, како мило и слатко потресају живце и чула човечија! А тек како је специјално Војину око срца било?! Док су се лагано разлегали звуци у почетку сватовца, њега је свега обузела нека милина, неко грозничаво очекивање, а у својој узаврелој фантазији, у оном милом осећају, што човечију душу и срце испуњује миљем и слашћу — видео је он, како брат изводи за руку своју сестру а његову будућу верну љубу! Па тек кад тамбураши убрзаше, кад изгледаше, да се свир претворио у миомир — онда, ох онда Војину ударише сузе радости на очи, па је хтео своме милом узбуђењу речима израза дати, али му силни и бурни осећаји угушише глас, те није могао ни речце прозборити, него је само дрхтећућом руком из боца пилавао ча-

ше, од којих је сваку прелио, највише пак своју сопствену, што значи, да су сви једни биди, а он понајвећма.

Тамбуре престаше, а чули се сад само мили звуци од куцања чаша, по којима је стручњак могао одмах познати, да су „ветерани“ ти, што се куцају. Јер и по куцању чаша познаје се понајлија, а познаје се и извештбани мајстор — извештбана рука. Кад се понајлије куцају нама ти ту ни трага од какве естетике и благозвучности, већ како незгранно узимљу у руке, тако исто незгранно и ударају чашу о чашу, што страшно вређа очи и уши онога, који цени естетику и који је навикнут на благозвучност. Међу тим, код „ветерана“ је то са свим друкчије! При куцању код оних горњи крајеви чаша љубну се тако нежно ал ипак страсно, као што ваљда ни драги своју драгу не љуби, а одмах затим благогласно додирну се и доњи крајеви, па из те благозвучности јасно се чују речи: довде мораш испити! Бадава, без куцања нема правог весеља! Као што обична вода постаје „водицом,“ т. ј. светом водом, чим је поп освешта и тури босиљак унутра, тако и куцање облагорођава пијење и весеље. Што је дакле воли босиљак, то је весељу куцање С тога се ја ужасно једим кад видим како филистри пију своје вино или пиво а не куцају се, док међутим „бранденбургерина“*) неприја пије, док се не куцну! То је по мом мишљењу учињено напредак цивилизације, који се често огледа и у сићушним формалностима.

Пре нег што пређем даље, могу још додати, да се наше друштво, што се искупило у гостиони код „бокала“ уз свирање тамбураша до три сата куцало, и веселило, а за тим се разиде.

II.

У Војиновој кући велика је спрема.

Милан и Каменко седе у ходнику за малим астал чићем, на крчугу ракију и залажу се пурећим зеничкама, што их је сад баш донео пекар. Код њих доле на земљи лежи повећа путничка торба, у којој се налазе дне кошуље њихово црно одело и још неке ситнице. Војин пак метуо је у једну омању торбу хлеба и ладна печења, што се у кући од уче нашло, а и напунн чутуру, која је управо толико велика била, колико она, што јој наш Змај спевао оду. Међутим је слуга очешао коње, наказао кола, једном речи, све је за пут спремно.

Милан је при ракији саопштио Каменку у чему ће се његова мисија у селу П. састојати, а Каменко је на то одмах пристао и ако је — тако рече — Војину добар пријатељ, па би га с тога требао одвраћати од корака, ког је наумио сад да учини. Али Милан је брзо умирио његову пријатељску савест. А напослетку, за што да се Војин не жени? Зар мора будућа војинова жена каква чангриза бити? Девојка је — као што Милан тврди — лепа и добра на ето среће за Војина! Али тако се вели за сваку девојку, па одкуд онда толико злих жена? Ех, ко ће још о томе главу разбијати! Човек треба све сам да искуси па ће се онда тек опаметати, и с тога баш треба да се Војин ожени. — Тиме је Каменко своју савест потпуно умирио.

Око пет сати седоше Милан и Каменко на кола, пошто се пре тога са Војином изљубише. Кочијаш окину коње, и проснули пренуше се на пут. Војин је дуго гледао за њима и махао руком и марамом, а у ушима му непрестано брујао свагован . . .

Милан и Каменко путовали су дивно; на првој штацији поједоше хлеб и печење, а до села П. смирише и чутуру. У исто село стигли су после десет сати, па одседоше у сеоском бирту, где су се умили, преобукли и дотерали. Пред поћи одоше да учине „штатсвизиту“ поп-Марку — тако се зваше Војинов таст in spe. Овај их је са својом женом свесрдно дочекао, особито се Милану обрадовао, кога није већ толико година видео. — Поп-Марко их одведе у гостинску собу. Милан му за тим у неколико речи објасни цељ њиховог доласка. После Милановог обајшњења прихвати реч Каменко и поче хвалити Војиново имање. Разуме се, да је говорио и што је истина и што није. Рече, да Војин има двокатну кућу, која годишње силну кирију вуче; за тим има још две сесије земље, 12 јанаца винограда; осим тога пун му је подрум вина, а хамбарови жита и кукуруза, на пустари има сто глава волова, а уз то подоста готовог новца у вертхајмовој каси најновије конштрикције.

„Па знате — тако настави Каменко — где толико има, ту и пропада много, кад нема жене у кући. Бадава, жена држи кућу“.

„Тако је, господине“ одговори поп-Марко. „Моја Даница додуше још је врло млада, па је не бих хтео радо удати још, али ја као добар отац не смем кварити срећу мог јединчета, кад се каква лепа прилика појави. Ох! моја је Даница прави анђео! А уз то дајем јој 6000 ф. готових новаца . . .“

„О молим вас, пречасни господине — прекиде га Каменко — што се новаца тиче — то махнимо на страну. Мом пријатељу Десићу главно је да добије лепу и ваљану газдарицу, а оно другу је споредна ствар“ (разуме се да и то није била истина).

У том уђе и Даница унутра, и то са ракијом.

„Ма цher cousine — у твоје здравље и за твоју будућу срећу!“ рече Милан, куцнувши се са Даницом, која је поруменила, покасила за тим мало усне ракијом, па своју чашицу отпет метнула на послужавник. Милан и Каменко разуме се да су искапили до дна.

„Изволите мало „слаткога“ понуди их Даница, али они су се више обазирале на ракију него на „слатко“.

„Страшно се на тебе срдим, Милане, и никад ти нећу моћи заборавити“ тим речима упаде у собу домаћица.

„За што, драга теткице? Та ја бих се пре убио, него што бих вас хтео хотимице увредити!“

„А што нам ниси писао да ћеш доћи с овим господином, па бих сам се ја боље преправила, и овако морађете се при ручку задовољити с оним, што се буде затекло“, одговори домаћица са умиљатим смешењем, као

*) Нек ми опрости г. Јаша Игњатовић, што сам употребио овај његов израз. Ја га не бих употребио, да га је он изрекао сада, када се братом и потвором баци на срп. омладину. Али он је то изрекао још кад је писао „Србина и његову пејсију“, дакле још у оно доба, кад је он и сам држао да су и. пр. Крижевцијани пред све занемарености своје ипак људи а не — чудовишта, која хоће срп. омладина да нам натури на леђа. И опет живините г. Јакове Игњатовићу из предашњег доба, јер од г. Ј. Игњатовића из садашњег доба не бих имао шта узети а да се не упрљам.

да се сама диви својој мудрости, како је у исти мах и покарала Милана и позвала госте на ручак.

„О драга четкице, ми ћемо већ тиме бити потпуно задовољни“.

„Немојте молим вас милостива госпо да се због нас узнемиравате. Бар ја бих се несретним осећао, кад би сте се ви због мене трудили, јер ја сам амо дошао, да се са г. супругом о некој важној ствари проразговорим, а никако да вам правим галаме у кући.“ То је држао Каменко за нужно да одгори на домаћичин позив.

„О молим, молим, ви сте нам врло мио гост; али мораћете се задовољити тиме што се буде нашло јер ми се нисмо приправили, чему је једино Милан крив“.

„Молим, молим,“ и тиме се сврши тај облигатни церемоњијал. После овога послала је мати Даницу у кујну тамо да надгледа, а у самој ствари с тога, да би се могло комотније говорити о њој а без ње.

Каменко до неба хвали војиново имање и пита, да ли да Војин иђуће недеље сам лично дође, да у њих запроси Даницу, односно да ли се сме надати повољном одговору. Попадија са своје стране пристаје; а ако се момак допадне девојци и она њему — она ће дати свој благослов. И поп-Марко нема ништа по преци, само вели, да је нужно да Милан собом понесе и „грундбухсекстракт о свом имању, кад буде дошао да званично запроси Даницу. То је ради реда, да знамо на чему смо, а Даници даје 6000 ф. Проводадија је задовољан и вели, да ће се Милан до ушију заљубити кад види девојку.

„Али пре тога — рече поп-Марко — молим вас још за нешто, на које ми као поштени људи морате искрено одговорити. Ја познајем од старина породицу Десница и мило ће ми бити, ако се с њоме опријатељим. Али ја њу једницу не бих дао ни за највећег богаташа, кад би овај пијаница био. Пијаница муж је убица своје жене. С тога вас братски молим, да ми искрено кажете какво је г. Десник моралног поведења са тачке зрењања на пиће?

„Не пије никад ни капи!“ одговори Каменко свечано.

„Ни капи!“ потврди Милан, пошто је искапио чашицу ракије.

„То ми је мило рече поп Марко простодушно, а Милан и Каменко згледаше се, па хтедоше прснути у смех, али се ипак задржаше, сетивши се озбиљности подожаја у ком се налазе.

Најзад их позову на ручак.

„Мени се, Кеменко, мути ракија. Неће добро бити!“ шапну Милан Каменку на уво.

„Јако нас терао да успут смажемо ону чучурентину И мени није добро. Почиње већ и језик да ми се преплеће, а и сан ме хвата“ одговори му Каменко опет тако исто тихо, а Милан је само вртио главом.

После говеђине ударише у вино. Поп Марко је изнео неко старо црно вино, што обара људе. Каменко и Милан хтели би да се уздрже, али рђаво су се навикли, да испију увек чашу, кадгод се кућну, а поп Марко, не знајући, да су они неспавани и да су толико пута мењали пиће, — навали на њих нуткајући их свесрдно да пију.

Код печења наздрави Каменко домаћину, милостивој госпи и веленштованој госпођици, којој жели сваку срећу и да се што пре уда. Милан на то удари у „многа љета.“

После тога фласа за фласом иде, а песма се за песмом ори. Милан већ не распознаје тетку од Данице, а Каменка од поп Марка и обратно. Каменко пак тако преплеће језиком, да се и сам озбиљни поп Марко морао насмејати, Милан мисли, да је у крчми код „бокала“, па заповеда тамбурашима да му свирају велико банатско коло. За тим устаде са столице, па поче звиждукати и играти коло. Тако играјући, управо батргајући се неколико минута, дође до дивана, падне на њ' и ту заспи после неколико тренутака. Каменко пак са свим је клонуо; руке је метуо на астал, а главу наслонио на руке, па тако је заспао, као што је то његов обичај био да чини у крчми кад се напије.

* * *

Пред вече тргао се Каменко се сна, на чудновато погледа око себе, јер на први мах није се могао сетити, где се налази Но после неколико тренутака постаде му ситуација јасна, па му и нехотице излетиће речи: „Ej Војине, тешко теби, какве си проводадије нашао!“

У том истом тренутку тргао се и Милан, а узверени поглед сукоби му се са каменковим. Неколико минута посматрали су се ћутећки, не знајући, шта да један другом рекну. У то уђе у собу и поп Марко озбиљним, управо срдитим погледом. Сад се Милан и Каменко најпре још у већем чуду. Најзад се Милан колико-толико прибере-приђе попу Марку и рече му дрхтећим гласом.

„Извините, г. течо, што смо се у вашој кући тако заборавили- Али што је било, то се више неда изменути, а може бити да је оно баш и добро по вашу дивну ћерку. Јер ето, какви смо ми, такви је и исти и онај Десник, за кога треба ваша ћи да пође, па ако хоћете Даницу да убијете, а ви му је подајте. Dixi et salvavi animam meam!“ изговори Милан тако, као да му је тежак камен пао са срца.

„Ох хвала вам но сто пута драга децо, што сте се показали у својој правој боји, те тако спасосте моју ћер од тако грдне пропасти, која јој претијаше. Сад ако хоћете пијте до зоре — ја вам нећу ништа замерати, него ћу нас још из захвалности сам служити.“

„Хвала лепо, пречасни господине“ одговори Каменко, коме је до тог стало, да се што пре очисти на поцине куће, само да не мора попадији и Даници погледати у очи. Такво мишљење делио је и Милан и с тога они одоше и ако их је поп Марко свесрдно задржавао.

Попадија и Даници не рекоше ни „збогом“, већ чим стигоше до својих кола, седоше, па одјурише натрag у варош.

* * *

После поноћи око једног сата стала су кола са Каменком и Миланом пред гостиону код „бокала“. Кад је чуо, да су нека кола стала, Војин је изашао на поље па у надн, да ће чути лепе гласове, раширио је руке, да се са силазећим пријатељима загрли и изљуби. Милан га одгурну са речима: „Окај се женидбе, већ хајд да пијемо!“ а кад је ушао у крчму, заповеди тамбурашима, да свирају: „вечњаја памјат“.

„Шта је за име света Милане?“ питаше усплахирени Војин

„Ниje ништа — одговори му Милан — Тамбураши свирају а ти певај „вјечњаја памјат“ и твојој љубави и твојој женидби. Ето, то је све! — а то мислим да ти је доста“.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Грбави преводи.

(Превела с немачког Грба.)

Er wurde feierlichst installirt
Био је свечано ушталовљен.
In seiner Residenz wird ein geselliges Leben geführt
У његовом двору води се калфински живот.
Er ist verantwortlich für sein Handeln.
Он је одговоран за његово трговање.
Das Volk wird ihn verdammen.
Народ ће га долмом обградити.
Er ist auch ein geheimer Rath.
Он је и тајни точак.
Das Schwert des Scharfrichtes wird ihn schon erreichen.
Мач оштрог судца постићи ће га већ.
Er hat sich aus dem Staube gemacht
Направио се из прашине.
Er machte ein Stich mit grün As
Направио је убод с зеленом стрвином.

Грба.

Ребус.

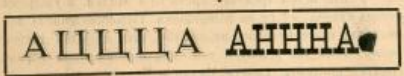

Решење и имена оних који реше биће штампана (ко жели крупним, а ко жели ситним словима) у 9. броју „Стармалог.“

Збиља! А знате-ли ви зашто „Стармали“ доноси по каткад и ребусе? — Ни то није без неке. То је рад будења *решителности* у нашем народу. (Даклеи видите, да „Стармали“ ништа не чини без плана и разлога.)

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 16-ти

доносе овај садржај: 1. Забава. На клизавој стази. Приповетка из српског живота од С. В. П. — 2. Народни добротвори: Митрополит Стефан Стратимировић, од С. В. П. — 3. Песме: Десет заповеди Божијих од °. — 4. Историја: Седница римског сената од 5. дец. 63 год. пр. Х. од Јована Туромана. — 5. Песме: на висини, од Вл. М. Јовановића — 6. Преводи: Звездан-Бенс. Новела П. Хајза превео Ј. Грчић. — 7. Из разних крајева: Набирци по мојим ратним белешкама IV. Са Цетиња преко Рисна и Кривошија на Грахово. — 8. Уметност: Шта и колико чинимо за уметност? П. од С. В. П. — 9. Научне новости: Астрономске белешке за Март. Археологија. Метеорологија. Научно путовање. Геологија. Хигијена. Статистика. — 10. Уметничке новости: Сликарство. Уметничка индустрија. — 11. Словенски писци: Аугуст Шеноа. — 12. Уз наше илустрације: Књегињ Данило А. Петровић. Реци, друго, који је? — 13. Смесице. — 14. Библиографија. — 15. Слике: Аугуст Шеноа. Књегињ Данило А. Петровић. — Венац књегиње Милене на гробу цара Александра II. — Венац књегињ Данила на гробу цара Александра II. — Реци, друго који је?

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца, а за стране земље 12 фор. Претплату у Србији примају сва тамошња књижаре, а у осталим крајевима умољена су г. скупљачи, као и накладна штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме четвртом броју за 1882 ове чланке: 1. Бар се данас неће заспати! Песма са сликом) од Чика Јове. 2. Три молитве, црте из живота. 3. Ево шта ја знам о коњиву! Ј. С. В. 4. Ромул и Рем (са сликом). 5. Надај се! Н. 6. Са висине, песма (са сликом) и оцачар од чика Јове. 7. Драговољна смрт једног римског младића (са сликом). 8. Тигрићи и дојкиња им (са сликом). 9. Пајчац, по народној приповетци. 10. Умереност. 11. Савет Соки, песма Ђорђа Јовановића. 12. Невоља га тоне, песма Ј. Г. 13. Пословице и друге мудре речи. 14. Број 3 врло је знаменит. 15. Врабац об зиму. Песма од Пр. 16. Разноврсије. 17. Даштања. 18. Нове књиге. 19. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шиље се на адресу

Штампарије А. Пајевића
у Новом Саду.

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЛЕЖЕЊЕ

од красних угаситих врста живине, што се зову **Брама и Кохинхина**, које су боје јаребичине, а тако и **пилиће** од тих врста живине, разашиље

Јован Требић у Н. Саду,
(1—6.) (казанџијска улица).

КАСЕ

по најновијој америчанској системи
сигурне од ватре и харе
из фабрике
ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА
У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наруџбине прима и од правља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.
5—35

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 10 марта 1882. | Бр. 7.

„Стармалић“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказам. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Што слободно, слободно.

Слободно је било влади
У Бонтуву тражит' спаса,
Не вермати са висине
Опомене општа гласа.

И већини скупштинара
Би слободно и у власти
На владино јектење
Тихим гласом: Амин! касти.

Слободно је — ја да како —
И Бонтуву било пасти
Услед тога, српској брзи
Задрктати од пропасти.

Слободно је било питат'
— Та за бога скупштина је —
Запитати за ту штету,
Да се знаде колика је.

Слободно је било питат'
Десет петнаест, двајест пута,
И министру на то ћутат',
— К'о ваљушак кад прогута.

И стрпењу би слободно
Догорети до поката,
И педесет седам пута
Цабансат' свог' мандата.

Слободно је не дати се
Да ме брију без сапуна,
Него рећи: кад је тако,
Идем кућа,—шта ћу туна?

А народу слободно је
Рећи њима: крпи писте!
Сме слободно народ бират'
Посланике ове исте.

Кад то буде, тад остаје
И министру слободице:
Раскиселит' своје лице,
Па се склизат, са столице

Слободно је на видело
Истерати, што се крије;
Да се знаде, јели влада
Одговорна, — или није.

Калимегданџија.

Шетња по Новом Саду.

CV.

Благо тим београдским новинама! Њима је бар лако излазити, јер уредници не морају да лупају главе, шта ће за лист свој писати, него они донесу најкрупнијим словима какву „*Изјаву*“ за или против којег министра или кмета, па онда на њиху по 175 потписа разних писара, амала и бузација, те неколико таквих „Изјава“ напуне цео лист тако, да једва још остане мало празна места да се смести оглас којега адвоката, који изјављује да нема ове године *крсна имена* и да има 10.000 употребљених поштанских марака на продају.

Али код „Стармалог“ то много теже иде. Нема вам горе, него кад треба лист да изиђе, а овамо нема „штофа“, јер се случајно не чује ни за којег солгабирова да је ухапсио каквог босанског просјака и сам у „Пестер-Лојда“ телеграфирао своје јуначко дело, које га Тиса препоручује; нема гласа о каквом попи, да није хтео кога да венча, што неће место „молитве“ да пружи попу 15 фор.; нема вести о каквом калуђеру, да се у пријавору потукао; нема новости из Каћа о Ћири Бабину и његовим Дон-Гихотеријама; не-

шта се не чује о манипулацији са Рацковићевим фондом у Кикинди и т. д., а кад таких новости нема, онда се седи по три сахата и гризе перо, а оног митолошког Сатира са козијим ногама ни од корова, побегао негде у шуму, па га је чисто срамота, што нема кога да узјаши, те седи у својој пећини и бадавадише, канда је члан новосадског санитетског одбора.

Но у заштиту мојој према београдским политичним новинама паде ми на памет: како би било, кад би и ми у „Стармалом“ доносили какве „Изјаве“ са стотинама потписа, тим би се лист онда могао лако испунити, па ма и не остало места за огласе на „Невен“, јер то и онако нико не чита и не зарезује.

Сад је само питање: какве би те „Изјаве“ имале бити?

Ми овде немамо министара, с којима би незадовољни били; напротив још су они *с нама* незадовољни и шиљу нас у Америку. А немамо ни Милије Миловановића ни Арсе Дреновца, народних посланика, против којих би начелник среза темишког, нарочито у општинама кукљинској, беловодској и коњушкој, говорио да су превратници. Немамо ни сувишних књижевних радника, од које би неке као излишне ваљало у „Отаџбини“ и у „Раду“ грдити и одрађати од литерарног посла. Једном речи, код нас би тешко било онаке „изјаве“ писати, јер смо видели и код последње повреде нашег живља народног, наше автономије у њеном врху, да се нико и не миче и општине се уљуљкавају у блаженом задовољству и срећи, те не дају повода ни посланицима на мађарском сабору, да буду тумачи њиховог душевног расположења у том предмету, него ћуте, као да су манипуланти неке панчеваче штипендије.

Но можда би се ипак могле какве год „*Изјаве*“ са својеручним потписима и код нас завести? На пример да покушамо написати неколико „изјава“, па покупити под свазу што је више могуће својеручних потписа.

На пример:

— „Ми потписани обвезујемо се, да ћемо од сада *редовно сваке недеље са амвона поучавати наш свет у корисном знању и моралном владању.*“

(Доваше 800 потписа православних свештеника)

Или:

„Ми долепотписани чланови „Српске читаонице“ у Новом Саду увиђамо да је срамота, што се од нас толиких само њих 7 уписало у читаоничку *невачку дружину* и ево свечано обећавамо, да ћемо сви листом, који умемо датом приликом сонорио „многа љета“ да певамо, уписати се да учимо и св. литургију и друго лепо и племенито певање.“

(Следују 300 потписа).

Па онда могла би доћи, да испуни лист, и ова изјава:

„Потписани невадањи текелијци питомци, а сад адвокати, лекари, професори и чиновници, готови смо да приложимо по могућности новчан прилог, да са пок. добротвору нашем Сави Текелији достојан спо-

ПОДЛИСТАК.

Освета ђаволска.*)

Предговор

Пред зору умукне песма славујева,
женијалног певца што у мраку пева,
који се не боји од ноћних стражара,
те дан кад осване тад се тек одмара;
па то је у реду, он к'о да погађа:
две у једно песме не требају нама,
јер дан кад се јави тад се живот рађа,
а живот је права песма над песмама.

Шта хоће од песме паметни и луди,
да им буди радост, весеље ил' тугу?
а тог у животу и свагда и свуди,
те крај живот-песме ја не тражим другу.
Је л' весела песма: ви се њом смејете,
а у живот-песми смехом да пукнете.
Је л' жалосна песма: онда дира јаче,
а у живот-песми ту се својски плаче.

И то вала знати: да вештачке песме
коштају новаца; из живота песме
те су забадава, јер творац живота
то су Бога Сунца светлост и топлота,
а то је задаво што је сунце веће,
и у себи носи одисконску силу,

те к'о лептир свећу земља га облеће,
ово зраком љуби пратилицу милу.

Још вештачке песме ви само читате,
и често су препис од живот песама;
ове из живота те собом гледате,
а ове су тачне, не са погрешкама.
И ја нудим препис из песме живота,
будем ли вас лат'о моја је срамота,
глед'о сам да препис што тачнији буде
мањ ако — запете писам мет'о сауде.

Ал' ко је још тачно живот описао?
Па и ја га писам копирати знао,
Знакове мењао, додавао, брис'о.
трудио се тако те ово напис'о.
Ја баш и не тражим похвалу вештака,
јер очима видим а ушима чујем,
те су ми излишна измишљања свака:
што видим и чујем ја то — записујем.

Прича.

Јављо се сунце, а крилате зраке
обасјале варош и мирне сокаке,
на пале у прозор на једњу шареном,
ту се полубиле са ружом руменом;
а после полуцца зраци даље крећу
— и тиме се одма на посао дали —
крај завесе танке у собу улећу,
шта су тамо вид'ли, а ми смо дознали:

*) Послато на песничку награду

У.)

мен подигне, јер је срамота, да то за 40 година није учињено.

(Долазе 250 потписа).

Могла би за нужду ући и ова изјава:

„Признајемо да смо до сада спрам своје *деце* и оних *глупих* људи, који се за њих брину и за њих пишу, врло немарни и незахвални били, с тога ово наумили смо, да погрешку своју поправимо и хоћемо за своју децу од сада боље да се бринемо а ове труд бенике својски да потпомогнемо, да не малакшу и не чабашшу се, те ћемо се претплатити на „Невен“, „Голуба“, „Српче“ и српске дечије добре књиге.“

(Долазе 500.000 потписа српских родитеља).

Оваких изјава могло би бити и више, и „Стармали би их радо доносио, но као год што нико не чита ни оне изјаве у београдским новинама, тако држимо да не би ни ове, него би многима за љубав било добро, да се од сада на јеловницима и на картама по гостионицама томе подобне изјаве и предлози доносе, те ће можда ипак коме упасти у очи.

Још имам једну изјаву на ћу онда завршити, да не би ко помислио, да не ће бити овој шетњи ни краја ни конца, као ни роману Јапином „Ђурђе Бранковић“, који је започет још г. 1857.

Изјава је то ова:

„Ми изјављујемо, да ћемо се сви листом претплатити на „Стармали“, јер док нас други листови жалосте новим конзум-штајером, биткама у Кривошијама, новим зајмом од 12 милијона, позивима на ирганке усред часног поста, и другим жалосним стварима, дотле нам „Стармали“ доноси све саме *веселе* ствари, као: Српкиње на сомборском мађарском балу, српски прилози на сомборску „Даларду“, свађа између два наша ваљана писца у београдској „Отаџбини“ и „Самоуправи“, и т. д.“

(Следују . . . . . потписа). Кад видимо на крају године колико је дефицит, онда ћемо изнети колики је број потписа у истини био. **Аб.**

Уштипци.

‡ Бошту над је чуо да је српска краљевина *прокламирана*, кажу да је рекао: А ја сам хтео да буде *прокламиђена*.

* * *

⊙ „Стари домишљан“ направио је врло добар виц, који се свакоме допао, он је т. ј. — *престао да излази*. (Сви су се *смејали*.)

* * *

□ У Београду има српска краљевина *на папиру*. (Т. ј. новине „*Српска краљевина*“, иначе она је друга, хвала богу, и у ствари).

* * *

§. Битиља чтеније: И бист „*Независност*“, дењ први; и „*Независност*“ роди „*Нови век*“, „*Нови век*“ же роди „*Ново ослобођење*“, „*Ново ослобођење*“ роди „*Народну одбрану*“ „*Народна одбрана*“ роди „*Сра-*

На постељи свилној лепа лежи мома
враголани зраци љубе ју у чело,
љубећи је тако обасјали ома
њене очи *црне* и лице јој *бело*.
[Шта су даље видели, ја причат' не могу,
је л' појетска слика и лепота ногу
или прозаична, ја ценит' не умем,
почетник сам, ћутим, ту се не разумем.]

Над главом јој лебди муза „*Дуго време*“,
и дверлене шалфе „*Зевање*“, „*Досада*“!
очи је упрла у шарено стење,
па и шта ће друго лепотица млада?
Мисли, тако, мисли, мисли свакојаке,
све од реда празне па све подједнаке,
јер забавну књигу спустила је доле
„*Нану*“ грозан роман од *Емила Золе*.

И најзад устаје, — седа за пијано,
звуци слатко брује бурно ил' тихано,
да, за њено уво, ал' ко други чује
са ужасом прича уву пако му је.
Музика престаје. Сад узима књигу,
ал' сачувај боже да је то „француски“,
много теже ствари њој задају бригу:
јер schoking је врло не зборит' *енглески*.

И докле се учи, и језик се ломи,
да с' *енглески* каже: јесмо или нисмо,
дотле на столићу, пред носићем моим,
лежи мало, *српски* написано писмо,
па у њену речи: *куча* и још *куде*,
ал' то ипак није бог зна какво чудо,
погрешка је мала, само, то је ђаво:
што у место *бело* она пише *цело*!

[А када се почне енглески учити,
Кад године дођу, те се зна љубити,
или кад се почне с *ђаволом* играти:
онда ваља тачно *бело* написати;
јер ђаво је ђаво, он не трпи шалу
да му се подсмева девојка несташна
он се радо свети за увреду малу
а таква освета може бити страшна.]

Онда дирну звонце: на тај позив брзи
у собу улази друго неко чедо.
Да вам га представим, ако вас не мрзи,
Јер оно је лепо ма да није бледо.
Ил' ево ваш слика: на прозору ружа,
бледа госпођица друга, бела ружа,
трећа — морам рећи — ружа је румена,
опростите, то је — собарица њена

Госпођица има нежне, слабе руке,
облачење тешко дало би јој муке,
јер по дана ради — да углади нокте,
те не би с' обукла кад год јој се прохте.
А новац за што је? Да га други служе.
Кад већ отац плаћа одело и свилу
— а куд иде јуче нек иде и уже —
нека мирно плаћа ћерци — облачињу.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ БЕОГРАД

ску краљевину“, и тима свима Призренчевим листовима одузе Аустрија поштански деби! —

* * *

= Рачунски задатак: Кад Новосаткиње неће да долазе на *јавна предавања* (којих имамо целе године само *четири*), колико година морају онда оне играти „*фрише фире*“, па да им деца буду за *мађарске клостере* потпуно зрела и тиме осигурају сриству *здраву будућност*.

* * *

✕ Дрманин одветник у Кикинди узео једнога лекара под истрагу и сву му је кућу испреметао с тога што је наредио код једног болесника *руску* купатила.

* * *

⚖ У Панчеву су ухватили једног сумњивог човека и нашли код њега неке папире, на којима беше име и самог цара руског Александра III. (Беше „*отличитом*“ аустријске регименте *Александра III.*)

* * *

✱ Најпосле можда неке наше госпође због тога неће да долазе на *јавна предавања* што су *бесплатна;* па како би било, да се удари такса, улазница, а чист приход да се намене онима, које су од честе „*клатке*“ у „*фришефиркици*“ пострадале?

* * *

☛ Још најпослије, можда би најблагодарнији посао био, да се од сада приређују корисна предавања за наше ваљане *занатлије* и честите *тежаке*, они би можда боље умели уважавати труд и заузимање наше око тога, кад је госпођама и госпођицама досадно да слушају.

* * *

≙ И у Земуну су ухватили једног *агента*. Баш је био код *народа*, кад је овај полазио. Имао је капу са златним портом, калпак као што носе *руски* официри. Rideant consules!

* * *

ƨ Сад има у Београду и лист „*Звоно*“. Од сад дакле што „Српске новине“ донесу то је „*званично*“ а што „*Звоно*“ буде јавило, то ће бити *звонично*.

* * *

☽ „Стари Домишљан“ у своме 33. броју доноси међу мудрим изрекама и ову исповест: „У данашње време бити поштен са свим је неблагодарна ствар“. Овај „виделовачки“ доплгенгер врло је искрен — то му се мора признати.

* * *

△ Ономад је парох из Врбаса Миловановић са неком депутацијом у јанковима дошао на „*ходочашће*“ у Н. Сад. Кажу да је дотичном рекао: Поуздајте се у нас као у *Врб*-ас-*ов* клин! **Аб.**

Пуолице.

Сад тек доноси „Турски Народ“ утешителну вест, да је на ручку о инсталацији било шест асиџета пре говеђине. (Е па онда човек да не буде Анђелићевац.)

„Des Weibes Leib ist Hohelied der Lieder“,
није залуд рекао враголасти Хајне,
па да тако буде доноси се мидер
и њиме се стежу њене груди бајне.
Ви вичите; а ја нећу прећи ћутке,
што не бих имали и лепших чудеса,
лутке са костима, од крви и меса?

Човек је истина божије створење,
па што не б' помаго своје савршење?
Рођењем добија он све што му треба,
што вештином не би и што му не треба?
Јест природа сама најлепша лепота,
ал вештина треба других идеала;
дотерат' природу то није грехота
само кад су средства невина и мала.

У соби је видно; њено облачење
било би поучно, пикантно к'о роман;
ви би радо гледи, ал' моје мишљење
то је: све не знати, тако бити скроман.
Ал' кад смо већ ушли, натрат се не може
то ви зажмурите — [сад помози боже
ја ћу за вас гледат', да с' не спотакнемо]
док се не обуче . . . сад даље хајдемо.

И то ди вам кажем, пре но пођем даље,
а ви за мном с вољом или баш без воље:
видите стихове добре ил рђаве.
Ја сам показао како да се праве,
ал' то скупо кошта, јер нам троши време,
зато нек помогне мудрост Франклинова
„Време вам је новац ил' „новац је време“
зато хајмо даље али — без — стихова.

Собарица гледа на лепоту ружу,
па додајући моми кутију са брашном
[не брашном пројини него од — пиринча]
рећи ће, церкућући као госпођица:
„Ах! како је дивна ова слатка ружа,
расцветана тако пуну љубав значи;
њен пупољак само тек наклоност прву“.
Госпођица гордо смиче раменима
и она церкуће ал' на лепши начин
„Гле! ара собарица и љубавне знаке!
Само од куд теби толикога знања,
да л' из „Говор цвећа“ Анке Чобанићке,
ил од љубазника берберина каквог
што даме фризира у тамбуру бије
уз то чита песме од Мирца Схафије“

Собарица прима лекцију на ћути,
јер она зна да се млађем не пристоји
бити се ил' свађат са својим старијим
Сунце одскочило, свак' за посо хита.
На реду је неће и изесан часак,
кад младић изведи улицом пролази,
да пред прозор стане, кад се она јави,
— она, госпођица а не собарица —
да пита за здравље, спавање, сниване,
и пољуби руку — али то сам слаг'о,
јер прозор је висок, да руку домаши

У Пешти ће скоро бити изложба књига, — сигурно и новина и повремених листова. Не би згорег било том приликом *изложити* и касу диспозиционог фонда (т. ј. ако је од дрвета).

Већ падају ордени на неке калуђере и архимандрите, и то не ма на кога, већ на оне одабране, којима је баш и „Стармали“ хтео да придене своју колајну *за мерите*.

Неки се чуде, зашто се карловачки Митрополит сада ређе вози. Али други веле да и то има свога природног узрока, — јер су му каруца на репаратури.

Ништа не би смешније било, него да оживи Краљевић Марко (макар само на пет минута) па да запне свој прст кажипут за палац, тако да га стави пред нос хрватском списатељу г. Сангеру, па да га запита: Но, јиделес, реци ми сад у брк, јесам ли ја Србин, или нисам.

Пре неки дан читам у извесним немачким новинама где вели: „Аустро-Угарска стоји на 25. чланку Берлинскога уговора.“ (Даклем тима новинама слободно је казати да Аустро-угарска *гази* Берлински уговор, — па их опет глава не заболи).

Ћира. Је-ли Спиро, је-ли „Стари Домишљан“ баш од истине умро?

Спира. Не знам је-ли *од истине* умро, али знам да није могао *од шале* умрети, — јер од тога није никад ни боловао.

Ћира. Видиш како је добро што Црногорци нису метли баш здраво густ кордон на своје границе.

Спира. А за што?

Ћира. Због оних бомба, што се од великог пријатељства почеше котрљати преко међународног права и преко граница, које би иначе направиле више руна у кордону и у међусобном добром односају.

Ћира. Је-ли истина да рањени усташи (који ма да су усташи ипак су људи) грозне муке чате. Нашлазе горски зверови, па их у пећинама скривене живе раскидају.

Спира. Кажу да је то цела истина. Али ипак ће се нешто учинити и за њих.

Ћира. А шта?

Спира. Друштво Црвеног крста у Београду, да ће им до године у ово доба за у спокој душе — годишњи парастос.

море би се пети уз фењерски дирек,
што је годинама уз прозор дремао,
а тај посо није баш за кавалјера,
и он никад није тако учинио,
али тек је дош'о и пред прозор стао:
стао јер на земљу није *сести* хтео.
А на прозор стаје — то још не *на прозор*
но мимо прозора — госпођица што се
слатко подсмевала, али лепо пажти
„Ружа расцветана значи љубави пуну“,
а њезино срце, нежно, *осећајно*
осећа одавно тако *осећање*,
[јачину видите из тих трију речи]
па то треба јавит' оном ког се тиче.
Време за то згодно: несташно пролеће,
а мирисна ружа црвена ја' бела,
баш као створена за љубавне знаке,
нит на кромпир личи нит на лук мирише,
од срца нежнога другом нежном срцу
нежно ће тумачит нежна осећања.
За момка с' небојте, он ће разумети,
јер он нит' је луда, нити fou ни Dummkopf,
те кад ви речете: паметна је она,
ја ћу одмах рећи: он је паметнији.
Госпођица мила довата се руже,
час бледи, румени, сад дршће и зева,
јер час се примако да се ружа прими,
[а у ком часу узбуђење ту је
а многи зевају кад су узбуђени]
Али ох несреће! она спушта ружу
[он је очекује к'о озебо' сунце,
ма да је то било у месецу Мају]
а са ружом лепом са прозора паде
младићу на главу и пуи земље лонац,
лонац у коме је ружа становала
Ах, то није нежно, нити љубан значи.
Бар до сада није то било у моди,
нит је Сафи знао за нежности такве.
Па како је моћну глава слабе граје,
[не морте се смејат' он је тако рођен]
а лонац од преша тврдог као камен:
удар је опасан, несрећан и грозан,
[ви додајте сами какав страшан придев]
и младић вам пада као цвет покошен,
тако исто пада и покошен коров.
Госпођица пада на противну страну,
у столицу меку — дабогме у несвест,
а пре тога лако повукла за звоно
Собарица трчи, лети све без душе,
[душу обесила о клинац у кујни
да при важном послу како јој не смета]
дође, види, плаче — и дозиве мајку:
мајка кука отац — нит' кука нит плаче.

(Свршиће се.

Најновије наредбе.

1. Строго се забрањује свакоме ићи преко нове жељезничке ћуприје у Н. Саду све дотле, докле год ова не буде готова.

2. Из празне чаше не сме се нико усудити да пије.

3. Нико се не сме отимати, да порцију, коју је већ једанпут платио, на ново плаћа.

4. Омиљена лектира званичних огласа у „Српским новинама“ не дозвољава се онима, који су те огласе већ једанпут прочитали.

5. Ономе, коме је батином глава с једне стране разбијена, строго се забрањује, да нападачу и другу страну окрене, да га одалами.

6. Ономе, ко има злу пуницу, забрањује се да је непрестано зивка, да му дође у госте.

7. Српским владикама забрањује се напамет учити Штросмајерову нову окружницу.

8. Ко има севотину у свима зглавцима забрањује му се цепати дрва, играти валцер и премењати се на пајвану.

9. Ко је од рођења нем и глув да се није усудио интерпелисати на београдској скупштини Чеду Мијатовића због Бонтуове усрећителне жељезнице.

10. Ако би коме случајно одредили мањи паронијал, него што је плаћао прошле године, мора то стрпељиво сносити и ћутати.

11. Ако је која тргла случајно ћерљен и разбила пенцер, нека зове „клозера“.

12. Кад којег уредника осуде на затвор, нека не носи са собом у арните сунцобрана.

13. Кад ко похара касу и побегне, нека не оглашује по новинама место свога пребивања.

14. Кад ко упадне у новосадској калдрми и угне ногу, нека други пут обиђе то место.

15. Кад ко „Стармалог“ не добива, нека пошље за њега претплату. **Аб.**

Ћука и Шука.

Ћука. Даклем јеси л' чуо, да су у Београду положили —

Шука. Шта вађда темељ жељезници —

Ћука. Та то је већ старо, него —

Шука. Аха знам, положили су министри рачуне с Бонтутом.

Ћука. Немој бити брзоплет. Положили су —

Шука. Шта, вађда су положили преко зиме сва дрва.

Ћука Мани се тога, него слушај; положили су —

Шука. Непеснтани професори положили су прописане испите, на што не кажем одмах.

Ћука. Та ћути човече, не спомињи испите, него су положили —

Шука. Усташи су у Кривошијама положили оружје!

Ћука. Ја о Београду говорим. Положили су скупштинари, њих 57 своје мандате.

Шука. Е на какво ми је опет то чудо, карловачки посланици требали су положити још пре два месеца.

Аб.

Ситна приметба.

(Не заслуж је ни да је читате.)

А. Зашто Матија Бан у „Slovincu“ штампа своју стару драму „Ванду“ *латиницом*?

Б. Тако предмет доноси собом. Јер је Ванда била краљица пољска. А пољаци се служе *латинским* словима.

А. Врло добро, — увиђам да је тако. Али зашто онда оду Султану није штампао *турским* словима? — Та ту је опет предмет *тако* доносно собом.

Б. Е, онда је фалио, као човек. А баш ћу му казати, други пут ако успишне оду Султану нека је штампа турским словима. Па бар ми, којих се то не тиче, нећемо ни знати за њу.

А. Реци-де му, реци, али само онако из далека да се човек не нађе увређен. —**трц**—

Досетке наивности из др. и дечијег света.

(Продужење).

Један трговац дође да мете писмо у сандуче поштанско, где се обично писма мећу. Једно мало дете, од не пуних шест година, притрча му и рече: „чичо не мој ништа да мећеш у то сандуче; дође један човек, па све однесе“.

Већ је било полак десет сати кад је мала Мина дошла у школу. Госпођица је пита зашто је тако доцне дошла? — Она ћути.

— Па шта си радила до сада код куће?

— Седила сам па сам плакала.

— А зашто си плакала.

— Бојала сам се, да ћу се закаснити у школу.

Разговарала мати са својим малим Ацком о његовом покојном ујa Пери, како је био вредан, како је био добар, а сад је на *другом свету*.

„Је-ли, мати,“ запитаће Ацко, „а они који нису добри, кад умру, остану-ли и они на *другом свету*“.

Матери се то питање учинило чудно, она рече да и ти дођу на *други свет*, па онда запита Ацка: „А да шта си ти мислио, куд они дођу?

Ацкова сестра требала је да се уда за неког господичића, који је био страшно висок, телом (али низак мозгом), па девојка није за њега марила. Једног дана седоше да ручају, а гост им је био тај несуђени девојчин просилац. Таман почеше да ручају, а Ацко запита сестру своју са свим гласно: „Је-ли, сешо, а зар неће доћи дугачки мајмун?“

Девојка поцрвени до ушију и промуца: „какав дугачки мајмун?“

„Па ти си јутрос казала, да ће код нас ручати и дугачки мајмун.

(Младожења је из тога видео, колико је куцнуло и никад више није завирио у кућу).

Учитељ. За што се смејао Хам својем оцу Ноју?

Бак. За то јер је Ноје био пијан.

Учитељ. А би ли ти могао бити тако опасан син као Хам, — би-л се ти могао смејати својем рођеном оцу?

Бак. Не би.

Учитељ. А за што не би?

Бак. Јер ја већ онда у велико спавам, кад мој отац долази кући из биртије.

Мило за драго.

У једној повећој гостиони вароши О. сеђаху при два једно према другом намештена стола, и то за првим један млад ђаћман, — а за другим неколико ђака гимназиста.

Ђаћман је имао и једно псетанце „Азорла“ који сада напусти свога госу и приближивши се ђацима стаде им се улагивати. У том ће један од ђака (по свој прилици бачван и то још из Мартоноша) нехотице очепити „Азорла“ нашто овај стаде јаукати.

— Ком хер мајн либер „Азорл“, рече ђаћман, сутра ћу те послати у гимназију, па ћеш и ти постати штудент.

— Јест! додаде ђачела, али ако при испиту паднеш, онда ћеш бити ђаћман! . . .

по немачком

Бранко Д . . . . . вић.

Пашић и Плашић.

Вођу опозиције у београдској скупштини *Пашића*, назвао га неко *Плашићем*.

Али граматика нас учи, да глагол *плашити* није само повратан него и прелазан, те *Плашић* може да значи и онога, који се *плаши*, али и онога, који је у стању друге да *поплаши*.

Међу *министрима* има и добрих *филолога*, те ће ваљда знати за кога је Пашић — *Плашић*.

Два филозофа.

Демокрит се свуда смеј'о.
Хераклит је плак'о свуда.
Од њих двоје ко је био
Паметнија — сакалуда? . .

(Д. Г.)

Лепа утеха

Један генерал завршивши педесет година војене службе ступи у пенсију. Сад му је опет било дуго време, — шта ће? Него се ожени. А пошто се у свету увек налази и девојчица, које су раде бити генералице, то он доби лепу младу женицу. А пошто је људима суђено, да увек имају неку бригу, то се он сад забрину, хоће ли његов брак уродити каквим плодом. И он запита свога лекара:

— Господине могу ли се ја надати да ћу имати деце.

— *Надати се* баш много не можете одговори лекар, али се утолико више можете бојати, да ћете имати деце.

Највећи магарац.

Радивој и Душан иђаху једнога дана из шуме. На путу их сретне њихов деда и запита их:

„А где сте били децо?“

„У шуми,“ одговорише Радивој и Душан.

„Па шта сте видели у шуми? запита их опет деда.

„Е, деда, видели смо једног тако великог магарца баш као што сте ви“, рече Радивој

„Није него роткве“ узе реч Душан, тако великог магарца као што је наш деда нема на читавом свету“.

Одкуд је Бога знала . . .

Мали Велимир, који тек четири године стар, односно млад беше, рече једног дана својој матери: „Јели мати, одкуд је бога знала да ја тебе највољнијем те је тебе за моју матер изабрала?“

Новије књиге.

Послате Уредништву на приказ.

Познавање и неговање човечијег тела за ученике основних школа написао Светозар Милетић учитељ. (Друго поправљено издање). У Земуну издање и штампа Србина-Милоша Грабовачког 1882

Одговори уредништва.

„Ма л“ не би руковаше“. Гвоздено стрпење морао би човек имати, да прочита два табака онака рукописа, — и то би се подерало још при првом табаку. Тих жртава не иштите најпре од уредништва, на онда од слагача, а најпосле од коректора. Јавите, адресу, куда да вам се пошље рукопис Дајте га читко преписати, и тако нам изволите послати Онда ћемо прочитати и видите је-ли за нас.

„Шта велите— ?“ Велимо да чланке, који нам се не пошљу цели и не узимамо у обзир. Зато тај почетак нисмо ни сачували. *„Изгубљен мандум“* и друге ситнице доћи ће на ред.

„Јаковаше царовање. Не знамо каде, а можда ће и скоро изићи.

„Проводација“. Нема баш никакве вредности.

„Професорова кћи.“ Ако је заиста тако лепа, као што је описујете онда је заслужила бољег приповедача.

У Карловце. Штедионицу нашу не треба истицати, ако је све тако, као што кажете. Али ту ствар треба изнети најпре у коме другом листу, на онда да је „Стармали“ дочека.

В. Р, В. Употребићемо нешто, али у другој форми Хвала вам на обавештају.

б—р. Песму „Мрачњацима“, кад би нешто изостало, а нешто се додало — онда би уврстили у лист. Завршетак би морао бити са сним другим.

Исправак.

У прекашњем (6) броју овоју овог листа, у првој песми, строфи седамнаестој поткрала се једна штампарска погрешка.

У место: *„жртвовање“*, треба читати „Одложиће“.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме петом броју за 1882 ове чланке: 1. О лисици (са сликом) од —о—ћ. 2. Баш је то несрећа! (са сликом) 3. Цигани у Бесарабији песма (са сликом) од Чика Јове. 4. Три молитве, црте из живота. 5. Годишње белешке. 6. Бобук од сапунице, песма (са сликом) од Чика Јове. 7. Како пролазе они, који се радо хвале. 8. Хтео да прави злато, па испао порцулан, (са сликом). 9. Летошња врућина. 10. Змај, песма од —ар Ар— 11. Лаокон и синови ку, (ремек-дело старог вајарства) (са сликом). 12. Бог се брине за сиромашке, послао Браца Мита, 13. Еркул и лопта. 14. Дуг, који се не може вратити. 15. Не помаже сад. . . . песма од Ђорђа Јовановића. 16. Разнолије. 17. Даштања. 18. Решење даштања. 19. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читаном табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шиље се на адресу **Штампарије А. Пајевића** у Новом Саду.

Нова књига.

Сад је баш изашла из штампе нова књига:

П. П. ЊЕГОШ

ПОСЉЕДЊИ ВЛАДАЈУЋИ ВЛАДИКА ЦРНОГОРСКИ

од В. М. Г. Медаковића

Књига има 12 штампаних табака велике 8-не, на лепој сатинираној хартији са ове четири слике: 1. Лик владичин. 2. Заклетва Црногораца над св. владиком. 3. Избор и проглас владичин за господара. 4. Црногорац при закључку мира са Ћесаровцима.

Цена је књизи 1 фор. или 12 гроша.

Књига се по ову цену може добити у свима главним местима код тамошњих књижара, а ко жели за себе или за распродају наручити на више ових књига нека се обрати подписатој штампарији.

У Н. Саду 5. марта 1882.

Штампарија А. Пајевића.

Молимо све српско-хрватске журнале, да овај кратки оглас у својим листовима донети изволе.

Распис награде.

Уредништво овог листа расписује награду од 30—40 фор. за најбољу оригиналну хумореску која буде штампана до краја јуна у овоме листу.

Хумореска нека не буде мања од 3 — а ни већа од 8 страна „Стармаловог“ формата.

Ако ко пошље свој састав без потписа свога правог имена, нека бар уредништву јави своје име, са уверењем да је хумореска заиста оригинална

За пресудиоце умољавамо три позната критичара, на којих се пресуду и Матица Српска ослања. Уредништво „Стармалог.

Прво ц. к. овл. дун. паробр. друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 15. до даље — почињући Марта. наредбе.

У ЗЕМУН, ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати пос. подне.

У ТИТЕЛ: недељом у 5 сати пос. подне.

У БУДИМ-ПЕШТУ: недељом, средом и суботом у 11 сати пре подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЛЕЖЕЊЕ

од красних угаситих врста живине, што се зову **Брама и Кохинхина**, које су боје јаребичине, а тако и пилиће од тих врста живине, разашиље

Јован Требић у Н. Саду,

(2—6.) (казанџиска улица).

КАСЕ

по најновијој америчанској системи сигурне од ватре и харе

из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цена знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати. 6—35

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 20 марта 1882. | Бр. 8.

„Стармали“ излазе трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Класник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најдањла у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најдањла у Новом Саду.

СТРАЖА НА КАЛИМЕГДАНУ.

(Јесило се прошле недеље, тога ради, да ја имам о чему песму написати).

Halb zog sie ihn, halb sank er hin
Und ward nicht mehr gesehen. *Göthe.*

Калимегдан стоји за се
К'о памтар стара света;
Леђа му се парком красе,
По ребру му стража шета.

Стража шета уском стазом,
У даљину гледа сиву,
Забавља се гледајући
Ону красну перспективу.

Чисто му се врте глава
Пред простором пешмерним:
Опијен је, занешен је
Тим изгледом белведерним.

У суседству пријатељском
Њиве, поља, места види,
Оданде се гласи чују,
Као неки шумеранди.

Шета, шета, клиском стазом,
Сигурност му своја гове;
Гледа преко, у Земуну
Како вешто рибе лове.

Шета стражар уском стазом,
— Та стена се не потреса, —
Само кашто ветрић духне
(Свером својих интереса)

Шета стражар клиском стазом!
И музику с парка чује;
Музика је здраво лепа,
Па га чисто успављује.

Гледа тамо, шта се зида,
Жељезнички мост се спрема,
Шета стражар уском стазом
Гледа, слуша, па задрема.

Стаза клиска, — стена стрма, —
Жељан жртав' Дунав плави, —
Стражар дрема, — па га нема,
— Њега дремеж стрмоглави.

То се збило онамадне
(Из „Пресе“ сам чит'о старе)
— За то ваља будним оком
Да пазимо — на стражаре.

Дорћолац.

Шетња по Новом Саду.

CVI.

Некадањи државни канцлер у Бечу, господин Бајст, рекао је једном приликом у „рајхсрату“: „Свет види моје смешење се лице, али *не види моје непресавање ноћи*“. Ми мали људи имамо више пута неке сличности са великим људима, који држају Европом и на чију реч се границе државне помичу — и то кад даље, а кад богме и ближе центруму. — Тако и ја долазим данас у прилику, да могу пред светом оне исте речи бајстове изрећи, а да имам потпуно право. Он је онда разумевао непресавање ноћи од бриге и посла око усређивања народа' у Аустрији, а *моје* непресавање ноћи имам ја да захвалим некој јогунастој ревми и севотини у целом телу, а нарочито пак оној врсти,

која се зове популарним језиком: *вештачна шурњава* (Hexenschuss), и на коју се хвала богу за сад још не плаћа порција, те по либералним нашим законима, може је сваки грађанин *стећи*, и од ове *тековине* не ште држава за себе и своје чиновнике убирачених 70 процената, које би ми као лојални грађани драговољно уступили.

Пишући дакле овако за „Стармалог“ више пута морам да се сетим Бајста, те да уздахнем: „*Свет види моје смешење се лице, али не види моје непрестајане ноћи*“.

Но како је сваком човеку, особито који је већ порезна глава, лакше кад се у каквој невољи коме потужи или над пусти срцу на вољу те који пут *уздахне и јаукне* то се вала ни мени неће замерити, ако пишући ово будем који пут принуђен болом и сећањем у којој год провинцији мојега тела, да јаукнем и уздахнем: мени ће онда бити лакше, а претплатнике (а особито непретплатнике) неће то ни онако заболети.

Елем да дођем на саму ствар, т. ј., да вам што-год причам, шта сам у шетњи мојој по Новом Саду, којегде приметио и опазио.

Дакле пре свега да се сетимо нашег добротвора и усрећитеља Бонтуа —

(*Ајао, ала ме љуто заболи!*)

— мора се признати, да он краљевину Србију није општао, јер он са *краљевином* том није ни имао никаква посла, а што она влада у *књажевини* Србији није боље очи отворила, томе није крив Бонту, као што га неки тако јако *криве*, да би човек од њега могао већ левчу направити.

Други „благодјеј“ народа нашег, то је господин *Анђ* —

(*Јао, та ово је бол, да се не може више смоћи, баш ме је до срца заболело!*)

ал банди градској не може нико замерке наћи, она је заиста целога ручка о пиштализацији дивно *свирала* и то тако дуго да су се сви *насмирали*, а како музика „весели срце человјека“, то су се сви *весели* разишли куд који. А онај, који је повод весељу и радости чијој, тај се заиста може назвати „*благодјејем*“.

Даље сам опазио у шетњи мојој и то, да наше господје *све знају* и да им *више ништа не треба да уче*. То сам увидео из тога, што оне не осећају потребе, да иду на *јавна предавања*. —

(*Ах, ала ми свему љуто кроз све живље, та хоће ли већ једанпут бити краја тој невољи!*)

оне дакле знају и познају све наше заслужне педагоге, васпитаче њихове деце и знају њихове принципе, на шта ће им предавање о *Несторовићу*; оне познају и све наше друштвене прилике и познају им типове, па шта ће им предавање о *шегиграцијама*; оне су кроз проникле психологију животиња, с којима живе, знају добро цео свет живота на свету, па нашто им предавање о томе *на што су животиње и да ли оне имају душе и разума*; оне знају какве врлине треба да красе женску главу, па на што им у предавању износити узоре *грчке и римске*!

Приметио сам у шетњи по Новом Саду, да се у југу наше државе многа крв узалуд пролева —

(*Ајао, дајте ми бенџелука да ништа не осећам, ово је већ и сувише!*)

— но даће бог, да се ипак на добро окрене!

Што се тиче новосадске *калдрме* —

(*Уф, ах! ме заболи чланак у ноги!*)

она се сад оправља и дебело песком посипа, те како

ПОДЛИСТАК.

Освета ђаволска.

(Свршетак).

Калдрма је тврда; младићу је зло
ов није навик'о на нежности такве,
и ја не знам шта би и било од њега.
Али милосрђа још у свету има.
Зар случај је хтео, ви ректе судба:
туд пролазе људи што уз кола иду.
опшрим оком гледе, тако бригу бригу
да по улицама има мање душа,
јер ови јадници — згрозите се на њих —
гомилу живота премилих човеку
на свет онај шкоду и васиљим путем
зар не знате ко су? — Сетите с Бајрона,
коме нас је био пријатељ најбољи;
па сад разумете: туд пролазе људи
[у рукама замке] што ватају псе.
Виде младић лежи у злој несвести;
стужи им се срцу, побацају замке
јер их не требају, загрну рукаве,
један га подигне, други му помаже
и лако га носе — али не у кола
јер то би их могло однеет на робију —
већ к'о се прилични у прву кафану
за тим у болницу да се младић лечи.
. . . . . .
. . . . . .
[Ако је по вољи, место тих тачака
нек женски замисле; јаук и болове
болест младићеву... запаљење мозга...
а мушки се сете: лепе госпођице
и њених уздаха... туге, плача, страха.
Може и обратно, ко се кога сети;
знамо „De gustibus non est disputandum“
или што се српски а простачки каже
„неко воли попа неко попадију“
па ко кога воли тога нека жали,
а то к'о што рекох место тих тачака.]
. . . . . .
. . . . . .
А шта ли когод: шта је даље било?
Ено шта је било: Младић оздравио.
У лекарству има много напредака,
а лекари вешти, сами с' чуде себи,
један смисли ово, други удесно
те мишу из рена репић израстао,
трећи опет неком променио очи,
а четврти коме одсекао ногу,
то ли не е њему заленити главу.

већ неколико дана дува луда ветрина, то се песак диже не само у ваздух, него и кроз отворене прозоре у собе, а тако исто и кроз отворен нос и уста и у џигерице наше, али, што рекао Венкхајм, „коме није право *нек се сели!*“ те ћемо и ми ако нам собама песак шкоди моћи се у други сокак селити а ако нам *џигерицама* шкоди, но, и онда се можемо *селити*. Само нека је наш здравствени варошки одбор живиздрав!

Иначе је код нас све у реду, особито што се тиче *јавне сигурности*. Ономад сам прошао пред вече послом кроз неке наше *салаше* —

(*Ајао, ала ме ребра заболеше!*)

— онде је све у свом реду, никоме ништа не фали, многима не фали *ни разбијена глава*. Хтедох свратити и на рогаљ, да видим како се добри народ наш сад у пост кад нема музике, невино забавља играњем „бубалице“ и т. д. и изјавим ту своју жељу моме кочијашу, но у тај пар се нешто промешкољим од моје ревме, а кочијаш опази то, те не знајући шта ми је, примети ми: *Ваљда вас сврбе леђа, господару!*

— Та не сврбе, него ми *севају и боле ме*.

— На добро, вели кочијаш, хајдемо те, онде има вештака, који умеју добро *натрти леђа* . . .

Но у тај пар пуче неко из револвера — то беше један благонадежни јуноша од 16 пролећа, а други се момак стропоштао на месту *мртав*.

Онда сам нагубио вољу да се лечим, него замолим коње, да из признања и захвалности, што сам се ономад на предавању онако својски заузео за њих и друге животиње, убрзају кораке и да ме што пре одвесу са овога личне сигурности пунога места.

Дошао кући загледим у књизи издавачевој *број претплатника на „Стармали“*. —

(*Ајао, та ово је бол, који ми не допушта више писати, морам жалосним лицем да бацим перо из руке!*)

Ако ме кад ови болови оставе, продужићу.

Аб.

У ш т и п ц и.

× Лист што у *Београду* излази под насловом „*Српска Краљевина*“ јавља, да ће крупнање срп. краља *као што он из* „**Будапешти хирлапа**“ *дознаје* — бити тек на годину. — Сад само још да „*Будапештн хирлап*“ дозна из „*Српске Краљевине*“ кад ће бити у *Дебрецину* светковина у спомен *Арпаду* — па онда смо са свим у реду са новинарским првим изворима!

* * *

△ „*Недељни Лист*“ је престао излазити, јер га је *један претплатник из Будимпеште* останио.

* * *

= Други опет вели, да је умрло од назеба, јер кад је сарајно српску народну странку, па се враћао с гробља кажу да га је ухватио „цуг“ и добио је „хексишус“.

* * *

⊙ Земунски поп-Никола, ком не може карловачки *архијерејски намјесник* да иде у *ергелу*.

* * *

§. Један се *шегрт* у Темишвару убио из револвера, с тога, што га је његов господар *бутао*. Боже мој, кад би сваки примао тако к срцу, кад добије ка-

---

[Признати се мора то је споро пошло
јер шупље се ствари теже залепљују]
Он се подигао и сећа се свега,
али мање доноша много више руже.
Шта њише на радост лепе читатељке —
све је разумео: „ружа значи љубав,
љубав, њену љубав!“ — о том је уверен,
и та једна мисо сву му пуни главу,
и тиме се тешко у болести тешкој.
[Али ја бих рекао, заслуга му није
баш грдно велика, јер за ружу знамо:
пит' на кромпир личи пит' на лук мирише,
а то ће разумет' и шупљоглав човек].

Шта је с госпођицом? сад питају неки.
Она боловала, од чега не зна се.
Зар срце јој тешка нагризала туга,
што је лепом момку, љубавнику своме
нехотице, једна разлупала главу,
нехотице са свим и на правди бога]
Мал' те није плачем исплакала очи,
и хтеде отићи у манастир женски,
али — не бојте се — отац није дао,
и ви му признајте паметан поступак.
Јер у ово грозно *Божуново* време
најтежи је живот после министара --

„Радовицама?“—Не!—„Но?“—Но калуђерима
то ко да сам рекo: калуђерицама.

А за собариду нико да замита?
Ја ћу сам казати: ње су отерали,
јер она је узрок целој тој несрећи
тако су мислили, ал' то није тако.
А она се једна брзо утешила.
удала се млада за младог берберa,
што је даље било то се нас не тиче.
Рецимо јој с Богом, па затворимо врата.
јер ја је у песми више не требам.

„Шта би од љубави? Јесу л' се узели?“
Шта нам наум пада? како сте неуки!
ово није „шала“ да се свадбом сврши,
и за то би било другче написано.
Ви питате: зашто? ! и још се љутите·
„Та он је при свести, глава му је цела,
било б' благодарно за његове муке
награду му дати девојку за жену,
која му је лепцем разлупала главу!“

Ви имате право: глава му је цела.
Награда му треба: маленн рогови,
а то би му она могла да насади.
Ви имате право: јер он је при свести,

ку *бушку* колико би се велике господе н. пр. министара и т. д. морало до сада поубијати!

* * *

☲ Др. *Старчевић* држи својим младенцима предавање о *парламентарном понашању* приликом банкета у крчми код „Буце и Геце“ или при тучи талијанских радника око грађења жељезница.

* * *

□ „Обесите му звонце о врат!“ повикао је ономад — но, погодите ко и где? Мислите ваљда какав чикот на пустари? Не, варате се, то је повикао један *посланик на хрватском сабору*, да се звонце *председнику* о врат обеси. Деветнајсти вече! Чиче ће још Хрватску украсити!

* * *

Госпођинчани траже учитељицу за српску школу; услов је да мора знати *мађарски*. А кад су тражили доктора нису ставили услов да мора знати *српски*. Ал наравно, закон захтева да српска учитељица зна мађарски, а нема закона, који захтева, да се лекар са својим болесником најпре *разумети* мора.

* * *

♎ Парадокс: Један уредник ступио је у *„дисконибилитет“* јер се *„дисконтинуи“* фонд престао о њему старати:

* * *

δ Ја не знам шта се ти људи муче и граде стубове у Дунаву, који ће држати жељезничку ћуприју код Н. Сада! Та зар неби брже било истесати четири стуба из *јогунлука* неког високог и великог господина; ти стубови не би подлегли ни под каквом навалом и теретом.

Аб.

Пуслице.

Са јужног бојишта само се толико за извесно зна, да они *усташи*, који су погинули и већ су сарањени, неће више никад *устати*.

Српска влада у Београду непрестано се брине за *нове начелнике*. (Можда би добро били побринути се и за *нова начела*).

Сад се тек зна, за што је покојни „Недељни Лист“ једнако сарањивао Милетића. Он је осећао да неко умире, али, у фантазији својој, није знао ко.

Красно је то кад ко своје рачуне тачно води, па још у почетку године напред зна колико ће милиона дефицита имати.

Да чудан ли је народ ти Талијани. Они од свега срца љубе слободу, а опет од свега срца жале, кад изгубе *Ланце*. — (Оно до душе и то је истина, нису у свакој држави *Ланци* једнаки.)

У Цислајтанији ударили су порез на кафу и на петролеј. И тако ће сиротиња приморана бити да пије шоколаду и да гори миликерце. (Није ли то велики корак унапред у социјално-економском погледу).

Ако данашња српска влада у Београду склони нов жељезнички уговор *испод руке*, да ли ће тиме утврдити везен њилим себи *испод ноге*?

у глави му има још доста разума,
бар доста да може послужити жену:
одвести је на бал, вратити је кући;
јести, пити, спати, напуав мало бити
не видети много — све што њему треба,
баш са свим довољно за човека скромна.
Па да! То је тако! ви имате право.
И ја тако кажем! ал' проклети отац
он све нешто сумња ко невернн Тома,
и кад му се каже, да је момак добар,
паметан за жену и за друге ствари,
он све врти главом: неће, не пристаје,
јер, вели, младић је к'о вртоглав осто
нит ће икад бити као што је био.
И ви сви ћутите, нико да прозбори:
„Аха, ја се сећам, томе криз је ђаво!“
Дабогме, ја чекам да то други каже
јер и није право да ја све измишљам.
А ја сам већ напред у стиховма казо:
„А када се почне енглески учити,
кад дођу године те се зна љубити,
или кад се почне с *ђаволом* играти:
онда ваља тачно *ђаво* написати;
јер ђаво је ђаво, он не трпи шалу
да му се подсмева девојка несташна,
он се радо свети за упреду малу
а таква освета може бити страшна“.
И ви знате ђаво нит ore нит копа,
у овом случају тако је радно:
подбо собарицу да о ружи збори,
оборио лонац ономе на главу,
није дао ону да му дале берку
тако удесио целу — хуморескy.

Из свега излази морал најпростији:
Ђавола не треба ничим изазивати.
А овом приликом и то сте дознали
да ортографију ваља боље знати
него што је лепа госпођица знала,
јер она погрешка све је изазвала.

[Ако читатељка оваким скрпетком
није задовољна, но се на ме љути,
молим да не чује: за њену наклоност
ја бих учинио све што је могуће,
радо бих пустио да се млади узму,
ја бих, јесте, ја бих — али отац не да,
а ја писам попа да их тајно венчам,
па и да сам ко зна да л би они хтели?]

Београд. **Марије Скалагати.**

Ћира. Даклем, велиш, први му је посао био, да закалуђери неког славног мужа, који је познат под предикатом „*Печалник.*“

Спира. Тако је.

Ћира. Па шта ће бити од калуђерског чина ако Његова Концесенција тако и даље продужи?

Спира. Шта ће бити?!! — Биће *куку-рекана.*

Ћира. Даклем г. Аћелић хоће да отвори у Даљу *земледелску школу.*

Спира. Но, ето видиш. Даклем за то он купи око себе *будаке, ветрењче, дрмче, врцала* и т. д.

Ћира. Који је већи јунак, или г. Пироћанац или г. Чеда Мијатовић?

Спира. Г. Пироћанац је већи јунак, то се сад тек види.

Ћира. За што?

Спира. Јер г. Чеда бојн се своја пријатеља Бонтуа, од како се повампирио, — а г. Пироћанац има куражи и томе вампиру ићи у загрљај.

Молимо за савет.

Има нас више свештеника, којима је долазно покојни „Недељни Лист,“ а ми га никад писмо поручили. И пратили смо га, а он се опет навраћао. А сад ћите да му платимо. Но ми немамо новаца ни одмет, а опет писмо ради ни у чијој пасти као дужница стојити. За то молимо „Стармалог“ за савет, шта да радимо у овом случају?

Више свештеника.

(За тај новац, којим нас покојник дужи, очитајте му сваки по један [непарчен] парастос, са смерном молбом да му бог грехе опрости, па му салдарат рачун пошљите у место готова новца. Бољег вам савета не зна дати ни — „Стармали.“)

Архијерејство Ваше!

(Гер)мените се тога посла, који ви за то слути, да се и у нашу цркву увуку странке.

До сада се, бар у цркви, није питало, која је десна, која ли лева страна. Ма где ко стао, сви смо се молили једном богу, да нас сачува „од лукавога.“

Али, ако под Вашим Усрећитељством и до тога дође, да се и у цркви странке залегу, онда ћете Ви, који свој стол имате на десној страни, ваљда приметити, да мајка божија (са својим столом), није на Вашој страни.

Богу неће бити мило, што ће народ на једној страни појати тропар „*возбранној*“, а фарисеји на Вашој страни тропар „*наименованом.*“

Али на последак, што се није до сад ни од кога тражило, то се не може тражити ни од Вас: т. ј. да угодите и богу и ђаволу.

Први извори.

Кад београдски лист „*Српска Краљевина*“ мора из пештанског „*Будапешти хирлапа*“ да дознаје, кад ће и где ће бити крунисање српскога краља Милана I., онда нећемо ни чуда онемити, ако будемо скорим читали и ове најновије вести:

— „*Српска независност*“ дознаје из „*Балканске Зоре*“, да ће се седница „Друштва српске књижевности“ држати у Београду 1. априла о. г.

— Београдско „*Звоно*“ чита у „*Левант Хералду*“ да се писац њених „Аустријских писама“ налази у Гевандорфу.

— Београдски педагошки лист „*Васпитач*“ дознаје из „*Стармалог*“, да је то крајња немарност српских родитеља, што је тај лист („Васпитач“) морао да престане излазити.

— Београдско „*Видело*“ дознаје из „*Будапешти кезлена*“, да је министар Гудовић дао оставку, и препоручује другим министрима, да се на тај пример — не угледају.

— Београдски „*Поса*“ доноси по берлинском „*Кладерадачу*“ један најновији виц о Хајиму Давичу.

— „*Отаџбина*“, што у Београду излази дознаје из „Revue de deux mondes“-а, да Чобићева дела боље пролазе, него ли српски журнали.

— Београдски „*Учитељ*“ дознаје, из цариградског „*Хакикатћ*“, да је оно штампарска погрешка, што му на челу листа дебелим словима од неко доба стоји „орган **утицољског** удружења“.

— Београдске новине „*Српске новине*“ дознају из „*Московскија Вједомости*“, да би српске београдске новине требало вести, које се нас тичу и у нашој њиној догађају да знају боље, него ли будапештански бугачки и чивутско-шарлатански листови.

Аб.

Одговорна питања.

А. Дијаманат је *најтврђе* тело, које је природа створила. А зашто?

Б. За то, да се имају богаташи на шта угледати.

А. За што су Карловци смештени између брегова у низи?

Б. За то, да се остали Срби не би на њих угледали.

А. Зашто је природа магарцу *памет*нула велике уши?

Б. Да чује, што му памет*ни* људи кажу.

А. А зашто је великим ушима *подмет*нула магарца?

Б. Да то, што чује, не зарезује у рабош.

А. Зашто у Хришћана има доста *женскиња* људи?

Б. Јер они имају једну *жену.*

А. Али Турци имају, не једну, него много *була.*

Б. Зато и *булаше.*

Велеважна санитетска вест.

У 40. броју изврсног листа „Народно Здравље,“ на првој, црвено-плавим оквиром украшеној, страни, има ова, црвеним словима штампана, јамачно по сав лечећи и болујући свет велеважна вест:

„Решењем министра унутр. дела од 18. Февр. 1882 г. С **№** *901. премештен је латов скеле кличевачке Љубомир Станковић за латова скеле виначке, а на његово место за латова скеле кличевачке Михајло Парић, дојакошњи латов скеле виначке, обојица по потреби службе.“*

(Али ако је можда ова вест само случајно забасала у „Нар. Здравље,“ — онда молимо, да се и репродукција те вести у „Стармалом“ припише, ма каквом, случају.)

Ескулапијаде.

(По белешкама нашим и туђим.)

(Продужење).

Сиаш Ева. Немој, друго иди томе доктору, тај не зна ништа.

Сиаш Јока. Е да, како би то било!

Сиаш Ева. Ама кад ти кажем. Ето нашег звонара син имао неку *малу болест*, мислим да је била шуга, а он му написао *оволику* теглу масти. А мој девер знаш да је патио од *велике болести*; па шта је њему дао? *Ка' овако* шиљушне куглице, као зрно бибера.

Сиаш Јока. О, о, о! — та тај је човек лук.

Сиаш Ева. Али ми смо били паметнији. Ми смо лекове променули. Дали смо звонаревом сину да поједе све куглице наједаред, а мој девер морао појести сву ону маст.

Сиаш Јока. Па шта је било?

Сиаш Ева. Ето шта је било, умро и један и други.

Дође шокица из Мајура у апотеку к * * * и заиште „сенефплетера“ — молећи субјекта да даде од онога, који је најбољи.

Апотекар из друге собе чује то, и довикне субјекту. А *sine testa*.

На то се шокица обрадова и рече „јест, јест, господине, то је за *Регина сина*. Само се чудим, како сте ви то погодили.

Покојни др. Н. био је поприлично дебео. Свет је онда мислио овако: доктор Н. има довољно здравља, па може мало и нама дати. Зато су га поприлично тражили и зивкали.

Дође му једаред неки пацијенат, који није баш са свим тако мислио — (Мало друкчије)

Доктор Н. примети то, — и рече новом пацијенту. Ви треба у мене да положите пуно поверење, — јер ја имам много пацијента, па ипак моји пацијенти ретко умиру.

Јесте јесте, — рече докторов луцкасти слуга, који је баш онда у собу ушао, — господинови пацијенти *ретко* умиру, највише једанпут.

Дође жена са села доктору у варош, да јој што прописе за сина, који већ три дана лежи и несна ништа о себи. Доктор је поче испитивати о снему, како би боље разабрао болест невиђена пацијента. На последак запита: А је-ли ти син *затворен*?

— Није, хвала богу, господине. То је мој муж, што је затворен; ал и он ће скоро бити *пуштен*.

Штатрат Коста.

Један мали деран оста
Иза оца, — зва' се Коста;
Нигде рода, а ни пара,
Ко ће зањ'га да се стара?

Милосрђе — речца света,
Би спаситељ тог детета,
У *Земуну* наће с' људи
Да му благе удес худи.

Сваки месец ред је слати,
Да се Кости коста плати;
Ал' свак прилог радо дава,
Да с' просветли њег'ва глава.

Кад је Коста готов био,
Овде се је настанио.
Али одмах првих дана
За *храну* нам врну *рана*.

Е, тако је — да Бог прости!
Кад даш меса место кости,
Кад одхраниш сиротицу,
Ево *Косту* у *Кос* — *тицу*

И он носи црно рухо,
Око тражи злато сухо;
По кљуну га Срби туку,
Јер „Gährmann“-ма пружа руку.

Треба Кости — ха! *на Кости* —
Нове славе и радости.
У градеко се неће тура,
— Да научи ред пандура?

По *француталу* скупља гласе,
Цед'ље писа, гледа за се,
Док не стиже *„кер драт“*:
Сзис „штат,“ *жер фом* „ех“—рат.“

Земунац.

Коњички скок.

(У њему је сакривен један врло мудар савет; ко га реши нека се по њему влада, па ће бити срећан.)

лос	на	об-	те
но-	прет-	мо-	Стар-
ту	ма-	ви-	мо,
	лм-	ила-	

АДМИНИСТРАЦИЈА „СТАРМАЛОГ.“

Купац и продавац.

Купац. Но и ви сте ме лепо преварили са кравом, коју сам ономад од вас купио.

Продавац. А како то, — молим?

Купац. На ето, није била ни три дана код мене па је већ цркла.

Продавац. Жао ми је и чудно ми је. Јер код мене то никад није радила.

Грбологија.

У угарском
Грбу има,
Та од памтивека,
Четир пруге,
Што је симбол
Од четири *реке*.

Ове реке
На том грбу
Стоје с десне стране,
И за ово:
Десним рекам
Могу бити зване

Ал данашњем
Опружнијем
Добу ништ' не смета,
Да с' на *четир*
Десне тражи
Ах — и — лева *жета*. *) Л. Л.

*) Оне две паузе у последњој врсти ове песме, ја сам уметао, да не би ко читао: „Ахилева пета.“ Слагач.

Наговест.

или

ПРЕТХОДНА ОБЈАВА.

Астрономи „*Стармалога*“ опазили су са своје звездарнице, да се — у колико их њихови дурбини и телескопи не варају — приближује важан један одсек времена у животу нашем, а то је, да се приближује

почетак нове четврти „Стармалога“.

С тога чини пажљивим своје претплатнике на овај важан феномен у природи и за ову услужну опомену захтевају астрономи „Стармалога“ у име хонорара

Само 1 фор.

а то је једва један двањаестомилијонити део од оног хонорара, што се захтева од бечких делегација.

Стармаловски.

Ој крајино!

Ој крајино, крвава хајдино,
Где ли ћеш се опрати од крви,
У сузама нашим славним,
Ил у школам — комуналним?

Крајишник.

Збркане новости.

Ономад је под председништвом Германовим држао саборски одбор своје седнице... радикалца су изишли из дворане и положили мандате, јер се није одговорило на дотичну интерпелацију; — Скупштина београдска текла је ономад бурно... у претрес су узети и многи захтевани зајмови и издати су у великој суми. = У јужној Далмацији угушен је већ устанак... продужење још једнако траје и нико не зна хоће ли се и кад ће се већ једанпут свршити; — Роман Јаше Игњатовића „Ђурђе Бранковић“ излази у „Недељном листу“... и хвала богу сад се свршило све и опростили смо се те праве беде и напасти. = Дифтеритис, тифус и друге заразе владају свуда код нас... и крајње би време било, да се обрати већа пажња на уређивање и да и озбиљне ствари више места заузимају; — „Изјаве“ министерима и кметовима по београдским новинама већ су нам дотужале... и ако ово зло и даље устраје чабајисаћемо се кирије јер ово је већ ужасно. **Аб.**

? ? ?

Виде л' овци, виде л' овци
Да на правом путу нису?
Виде л' овци, да се курјак
Шуња близу?
Виде л' овци, да се здравље
Тим не крепи?
Виде л' овци, виде л' овци?
Ил су слепи?

Јавна захвала.

Потписани од свега срца захваљује оним *сто и педесет* г. г. члановима, као пријатељима мира и тишине, јер ме никад не узнемирују својим присуством те се тако комотно могу да шетам по столу, по орманима и по празној благајници.

Јесам и остајем

Смирени Миш,

у Бечкеречкој српској читаоници.

Катедрална бубнуотека.

(Из разних предела.)

Мајмуни су разне величине. Неки су врло мали, неки врло велики. Има мајмуна већих од мене.

За славног грчког песника Омира вели се, да се родио у седам разних вароши.

Ја кад сам био ђаком, онда још није било испита зрелости. Али *зато* се сада иште од мене, да при матури *будем* здраво строг.

Даклем *тако* ти велиш! Е, мој брајко, како си *лудо* одговорио, *такође* ћу ти и калкул прибележити.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

И у мору има сребра, — али тако мало, да се рудокопља у морској води не би исплатила.

У ову врсту риба спада и *Матић*. (Неко од ђака запита: Је ли то име или презиме тој риби? — а професор се замисли и обећа, да ће им на то питање сутра одговорити, док мало простудира.)

Леп ускршњи дарак доброј деци.

Сад је баш изишла из штампе нова књига:

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од

Ј. Н. Буља.

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

Свеска I.

на 8-ни 201 страна, цена само 60 новч.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке. (Предговор преводиоца.) 1. Чворак. 2. Котарица јагода. 3. Црно пеперање. 4. Два бокора руже. 5. Осуђен бал. 6. Сламни шешир. 7. Преваљене двоколице. 8. Мали Савојац. 9. Керче. 10. Опасно је прислушкивати на врати. 11. Дедина наслоњача. 12. Два сата. 13. Козице (богиње). 14. Везена хаљина. 15. Тестаменат. 16. Два канеза. 17. Пањ. 18. Зелене цинеле. 19. Кашмиршал (струка). 20. Кита трешања. 21. Милесхербове руже.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Нова књига.

Сад је баш изишла из штампе нова књига:

П. П. ЊЕГОШ

ПОСЉЕДЊИ ВЛАДАЈУЋИ ВЛАДИКА ЦРНОГОРСКИ

од В. М. Г. Медаковића

Књига има 12 штампаних табака велике 8-не, на лепој сатинираној хартији са ове четири слике: 1. Лик владичин. 2. Заклетва Црногораца над сп. владиком. 3. Избор и проглас владичин за господара. 4. Црногорац при закључку мира са Турцима.

Цена је књизи 1 фор. или 12 гроша.

Књига се по ову цену може добити у свима главним местима код тамошњих књижара, а ко жели за себе или за распродају наручити на више ових књига нека се обрати подписатој штампарији.

У Н. Саду 5. марта 1882.

Штампарија А. Пајевића.

Молимо све српско-хрватске журнале, да овај кратки оглас у својим листовима донети изволе.

Прво ц. к. ова. дун. паробр. друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 15. Марта до даље

почињући наредбе.

У ЗЕМУН, ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати пос. подне.

У ТИТЕЛ: недељом у 5 сати пос. подне.

У БУДИМ-ПЕШТУ: недељом, средом и суботом у 11 сати пре подне.

ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЛЕЖЕЊЕ

од красних угаситих врста живине, што се зову **Брама и Кохинхина**, које су боје јаребичине, а тако и пилиће од тих врста живине, разашиље

Јован Требић у Н. Саду,

(3—6.) (византијска улица).

КАСЕ

по најновијој американској системи сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У ВЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Вечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати. 7—35

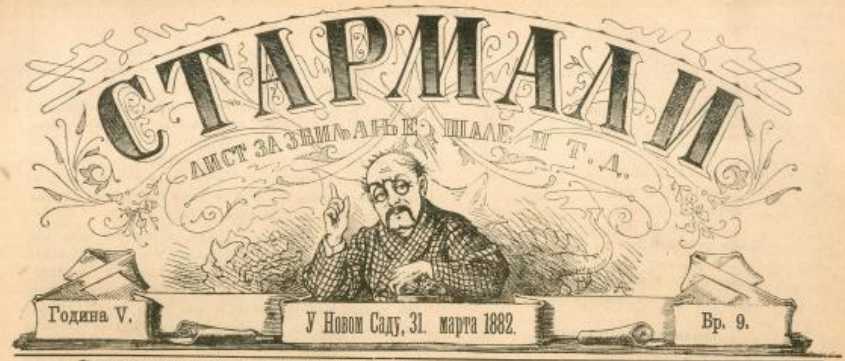

„Стармали“ излазе трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — полугодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Ваљани и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Ићаће штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

ЦРВЕНА ЈАЈА.

Европском миру.

Ово јаје нека види
Цела Европа;
Црвено је, није бело,
И остаће тако *цело*,
Док се — не расцопа.

Нашој отаџбини.

Овај дарак, де прими га!
Знам да нећеш појести га,
Ниси гладна, ти си сита
— Дефицита.

Патницима.

Вама с' не сме ништа дати,
Баш ни једно јаје;
„Христо васкрс!“ то је страшна
Реч за полицаје.

Г. А.

Ово јаје ја бих тебе
Поднео за ручак. —
Само кад бих, баш за цело
Знао — да је муњак.

Омладини (у ужем смислу).

Ко има првенство?
Квочка или јаје
О томе се може диспутати дуго;
А међу тим — зле нам коби! —
Неко трећи појео би
И једно и друго.

Државном тужиоцу.

Баш је чисто ово јаје,
Наш közvádló bacsi!
Ал већ ти ћеш и у њему
Знати длаку наћи.

Несрећнику.

Несрећнику, заблуднику
Није мрети било лако.
Ал се теши да ј' бар семе
Посеј'о опако.
За то њему за душу
„Стармали“ припаша
И раздаје просјацима,
Неколко то-*јаша*.

Некима.

Кад с' потроши ово јаје,
Баци ће се празна љуска.
Тај вам символ ево даје,
Са поздравом, моја гуска.

Једном српчету.

Видиш ли ти ово јаје,
Моје Српче мило!
Из њега би пиле било,
— Да се није обарило.
(С обарења тог прерана
Нит' је пиле, нит' кајгана).

Без адресе.

Да се ово јаје
Претвори у кам
Ја бих паш'о Давида,
Коме да га дам.
А — штоно велите —
Можда би и сам

Потрефио голијата,
— Јер га добро знам.

Неком те неком.

Ја већ добро провидим
Твојих жеља тајну:
Ти би вол'о добити
Таковску колајну.
Таковска се колајна
Токмија не даје, —
Место тога сво ти.
Шареикасто јаје;
„Стармали“ ти шаље то
Са натписом: *тако во.*

Нашим претплатницима.

Ев' и вама, мили моји,
Сваком једно лепо јаје,
А на њему и то стоји:
Прва четврт истекла је.

Шетња по Новом Саду.

CVII.

Богме је то заиста *страсна* недеља била! У *понедељак* читамо да је банкротирала панчевачка штедионица; у *уторак* да су позатварани неки управљачи „Прве српске банке“ у Београду; у *среду* се обновио шкандал на хрватском сабору; у *четвртак* излази нова листа убијених и рањених у Крижопијама; у *петак* да хоће мађарског бишег жупана и великог дефрауданта Пауса да пусте на слободну ногу; у *суботу* да је у Пакшу изгорело преко 200 кућа а у *недељу* да је опет једно туце листова београдских забрањено за Аустрију; и срећа, што недеља има само седам дана, иначе кад би осим четвртка, петка и т. д. билојош каквог осмотка, деветка, десетка и т. д. онда би и у те дане читали тако исто „сазидателне“ и „сарушителне“ новости, које се само са златном буром сравнити могу, јер *немају краја.*

Но после страсне недеље, долази као што нас календари и цркена јаја уверавају — *ускрс*, празник весела и радости, кад дакле све невоље и све шпаркасе *престају*; кад је *крај* несрећама и дефрауданом новцу; кад је опште *весеље* у до земље изгорелим кућама и на хрватском сабору; кад се допушта београдским листовима и Чивутима да могу по вољи *у Аустрију врлазити* и по њој се ширити; кад ће пољско цвеће и убијени војници у Крижопијама *оживети* — на кратко, настало је време опште среће и берићета — за Чивуте и штајер-егзекуторе.

За поједине породице пак настају такође нове радости, јер чим ускрс прође, већ се појављују поједина кућевна удовољства, а мужевима већ унапред срце игра од нестрпљења, кад ће им мила женица изићи са предлогом и жељом, да иде у *шпиље*, а муж, који је целе зиме имао каде да спрема трошак ради тога, или бар имао каде, да спреми који блаикет од вексле, задиже од нестрпљења, кад ће стидљива и штедљива женица наговестити мужиљу свом тај радосни предлог свој, па да се већ једанпут пређе на саму ствар.

ПОДЛИСТАК.

Априлили.

Ма како да је уранило пролеће, ипак зато, кад дође први април, сваки човек мало зебе (да се од њега неправи каква хумореска.)

Узео сам књигу вечности, истиуо сам је на налоше садашњости, и прерврнуо сам неколико листи. Каквих вам ту имена није било! — Хеј незаквално потомство! У озлоликој књижурини, међу толиким људима који се прославише својим крепостима и слабостима, зар није било скромна местанца за име негдашњег учитеља Ђорђа.

Па ко је био тај учитељ Ђорђе?

О, људи, људи, знате за Хајнриха IV., који је бос ишао да се поклони папи, — знате за Дијогена, који је седео у буру; — знате за Навукадоносора цара Вавилонска, који је јасао траву, — а не знате за учитеља Ђорђа.

Тај вам није учио ни клете школе, па за то је ипак кадар био да препарандију прескочи, и тим истим скоком да скочи чак у Панчево, где га приме за учитеља, или као што се онда казало: „цјетонастављика“.

Ко га је год познавао, свакога је „фрапирао“ својом пријатношћу. За интерхалтунг, његова позитура била је „стопан“. Савијао се као „федер“, био је горд као криволин, а уздржљив као „мидер“.

И после 50 година, кад је већ стекао нешто (т. ј' право ва пензију) није се он ни за длаку променуо. Истина мало је огуљавио, — ал то је било од многог сазивања. На чело му се набрало баш толико бора, колико је љубазница негда имао. Али срце му је ипак за то остало добро, баш као што му је и стомак и апетит увек добар остао.

Онај иршави стас му се отегао као гладна година, или као какав карловачки благодејаиац по времја поста. Ово упоређење није баш са свим сретно, јер он је остао во вјеки такав, а гладна година дође па и прође, а ни пост не траје дуже од по године... Дакле да даље не дужим, јер ако га станем дужити, истегнуће се до неба, за то ћу ипак да вам почнем причати.

I.

Било је то у слоб. кр. граду Панчеву у оно време, кад је у граници био капетан мали бог, а за капетаном су таки долазили писарчићи, већа и мања, ситнија и крупнија господа, као сиље небесне (али ипак за то бесмуђе), — а осим тога све остало било је трице и кучине. Било је то у оно доба кад су се батине делиле пред варошком кућом, као сраси на божић. Број 25 могао је свако често и без сеоцања потрешти и извући. Цијуиг је био сваки дан.

Сад вам је у Панчеву са свим другчије. Али како је — то не спада у хумореску, од тога би се нешто озбиљно могло написати.

То вам је даклем Ђорђе био учитељ и велико ништа у великом атому онога што се такође звало ништа. То вам је био учитељ, — залуд ћете га данас тражити по

Друга кућевна радост, што нам таки после ускрса наступа, то је *особа* у другу став, јер нам је стари обично „кандигован“ или што имамо много деце па руцпирају кућу, или што неуредно плаћамо кирију. А има ли већега уживања на свету од особе у нов квартир? Та сви кревети, слике у рамовима, корита, пљувачнице, ормановн, ћилимови, који се већ три године са свога места покретали и најали нису, сад ће се дизати из своје летаргије и правити мало гимнастике, што ће и за њихове цигерице без сумње бити здраво и поспешно, а човек не треба да је себичан, па да се само за своје здравље брине, него треба и. пр. и *кревет* да је *здрав* (то и лекари препоручују; и *слике* треба да имају здраву и лепу *боју* (то и критичари захтевају); и *корито* треба чешће да гимнастике (то шиту и правила за домаћинце); а и *пљувачнице* треба да живе и да трају (а богме као што знате, у нечистим и нездравим собама *нема их*, јер им ту не годи.)

Трећа, четврта . . . . и деведесета радост, којима се можемо одмах после ускрса надати, јер су ретко које године изостале — то су *позни мразеви, лед и туча, дунавске поплаве, опадање претплатника на листове* (јер се свет *разбе* по илицама, по салашима и по *њиву*), и т. д. Да су *мразеви* нужни, то знају и Чивути, јер су по њихов *мир* телесни поспешни; *лед* и *туча* имају то добро својство, да увек иду једно с другим: и. пр. кад дозову лекара после какве *туче*, он одмах тражи *леда*; дунавска *поплава* је такође нужна, јер да она не дође, не би се варошка господа никад сетила да у своје време варош долмама обграђују; а да је и *опадање претплатника* од преке потребе по наше листове, то се види из тога, што се пред сваку четврт листови отимају да буду све бољи и бољи, а да су они осигурани, онда тога не би било, него би и. пр. „Јавор“ доносио огласе на виноградине, што се у Жабљу издају под аренду; „Срп. илустроване новине“ доносиле би римског папу Леова XIII. и Сент Гален; „Хришћански весник“ би донео Штросмајерову окружницу; „Србадија“ би донела као премију карту кнежевине Хеси-Касла; „Школски лист“ би доносио бачванске песме; „Невен“ и „Голуб“ димапове и Пол де-Кокове романе и т. д. а публика би плаћала и ако не би читала, а она би бар завијала у њих мацун и лепила њима прозоре.

Него како свака публика воли *промену*, то би можда добро било, да наши листови промену улогу, те да доносе друкчији садржај него до сада. — На пример, како би било, кад би „Застава“ од сада доносила коњичке скокове; „Звоно“ и „Рад“ београдски духовне беседе и еванђелске приче; „Стармали“ надгробна слова; „Српска независност“ абердарове песме; „Просветни гласник“ извештаје о радњи друштва св. Јеролима; „Привреда“ да се претвори у журнал за моду; а „Пестер лојд“ да постане гласилом српске омладине.

Ја сам уверен да би та промена навукла листовима тим много већи број претплатника, јер публика је као мало дете, она воли све нове и нове играчке; нове и нове *боје*.

„Стармали“ се нада од својих 10.000 претплат-

свом орсагу, већете га наћи, — јер је већ умр'о. На какав је појао био! Само се неколико пута накашље пиште, се за огрљицу, као вештаци за „Zauberstock“ — па онда чудество, јестество, — тога гласа, те вештине, тих трила (управо трилилила) — то вам ја писам кадар описати.

Али сиротан, доста пута је награбусио. Свако ти је волео да се њиме нашали; а кад дође први април. . .

Е баш добро, — кад дође први април, — сад ћу вам причати.

Елем седи учитељ Ђорђе у својој соби, пред њим нека грђакњижурина, а шаочари на свом месту, т. ј. на носу. Сад баци књигу и дубоко уздахну, — колико метара? то вам не могу казати, јер се онда леђа и рифом могла измерити. Сетио се да данас је први април, па се бојао да опет не награбуси.

Истина не мора бити баш први април, може човек (особито ако је учитељ) и други који пут да наседне, као н. пр. учитељ Пера са „отменим светом“, и т. д. и т. д.

Сећао се учитељ Ђорђе, како су га лане првога априла превариди. Сећао се, како је насео преклане, тога истог дана. Сећао се и наклањског првог априла, и можда би још више априла напизао на бројаницу сећања свог, да није баш у тај мах неко куцнуо на вратима.

„Хераји!“

Врата се отворише, уђе унутра човек, за кога он зна да је негда био манастирски кочијаш. У руци му бич са држаљетом, а на лицу нека кочијашка озбиљна званичност. Обрисавши рукавом најпре десни, па онда леви брк, пљуну на рече:

„Послао ме г. игуман из Вајловице, да му дођете данас на ручак“.

„На ручак? мене?!“

„А зар је то опет какво чудо?“

„Та оно знаш, ал ја и игуман се не возимо на једни кола“.

„Па нијеш зато, има он троје, четворо, па можеш на којима хоћеш“.

„А да ти ниси како помео?

„Ето ти га на: ја да пометем? Ал да, ево та је послао и неко писмо.

„Драгајши Георгије!“

Возбуђен сотрешењем, јаке ученике пред тобоју, молитра коленоприклоно, опрости моја сотрешења волиђа и невољија, на доби с приуготовленим трбухом и немиспимим благоутробјем на ручак код твога

игумена ЏРЉАНСКОГ.

Игуман није добро живио с учитељ Ђорђем, али код оваког писма није остало „флегматично“ благоутробије Ђорђија-ђолдаша. Не верујеш, да има човека који не би отишао на ручак, кад га позивају, и то још на калуђерски ручак! Заогрне ти бунду, што је још Марију Терезију запамтила, и коју је он и пролећем и летом и јесени и зимом носио. Та је бунда била на гласу. Нису морали Панчевци видити учитељ-Ђорђа, само ако су видили бунду —

ника, да ће их бар половина бити за то, а да изрази своју жељу имаће сада најбољу прилику, јер је ово и онако последњи број листа за ову четврт, па при обнављању претплате може сваки слободно своје мњење исказати.

Дакле чујмо! **Аб.**

Трвење због „анђелића“ на хрватском сабору.

Посланик *Арнолд* рекао је на хрватском сабору од речи до речи ово:

„*Ми имадемо још'те у куки сестру, сестрицу, а — без замере таковог мужа жељну, жељну можда тим већма, што који тој шут* **свакакова крупна и на њезина леђа падне**, да јој све **„анђелићи“** *невају, па одавле опет за нас* **трвења**. *Не би ли се сестре сложиле* —“*)

Ја истина од овог свега не разумем ни речи, али видим, да је разговор о некој **сестри**; да кад коме **која крупна на леђа падне**, томе онда све **„анђелићи“** невају; отуд долази за нас **трвење и сестре би требале да се сложе.**

Дакле, видите, да кадикад може човек и на хрватском сабору штогод научити! **Аб.**

*) в. „Заставу“ бр. 47.

Пуслице.

У Карловцу иште се од српског катихете да српским ђацима предаје катихизис *мађарским* језиком. (Они ко веле да кад ћемо *германизирати*, ако већемо под штаком *Германовом*).

„Пешт. Лојд“ има уводни чланак, који се почиње са питањем: „Где су чиновници већи угурсузи, у Москви? или у Петрограду? (Штета је лупати главу око тога, има тога зела и ван Москве и ван Петрограда.)

Скупштина у Београду хтела је да она решава о новом железничком уговору. Али, као што новине јављају, — то ће се без скупштине решити а скупштини ће се само поднети *Бил*.

Из Београда јављају, да ће ова година бити берићетна. Усеви су тако порасли, да већ многи чиновници добивају *класе*.

„Турски Народ“ вели, да се са људима око „Заставе“ (које он бесним псима зове) не може друкчије борити него „*ножем и куршумом*.“ Мењер ово је опасан човек. Добро би било, да га неколико салаварњана са буџама у руци увек прате (особито ноћу, кад полиција спава), — да не би луђо туре, са ножем и куршумом, коме какво зло учинило.

Потврђује се глас, да је у Русији ухваћен онај опасни нихилиста Кобосов. (Само што то није Кобосов, него неки Богдановић).

знали су да је у бунди још и једно створење — учитељ Ђорђе.

„Терај!“ викнуо је кочијашу, а кола одзврјаше пут Војловице.

II.

Пре но што дођоше до манастира у лепој шуми Војловичкој замоли кочијаш учитељ Ђорђа да сиђе, а он ће ту коње да напасе.

Ушао је у ходник, а пред њега нико да изађе. Хм, хм! кашљуца уча, ал унутри нико и не шуми. Отвори врата и „триумфално“ уђе унутра.

„По . . . здрав . . . љавем!“ запане ђаци, братија устаде, само игуман седи.

„Што је било, то ћемо заборавити“, поче уча.

„Аја“.

„Шта? Па што си ми онда писао ово писмо?“

„Писмо? Како? Ко? Ја?“

„Та, да! Познао си ме на ручак“.

„На ручак?“ тресну игуман, а братија од страха повикну.

„На ручак?!“ викнуше сенке уплашено . . .

И виде уча шта је с њиме, па сподоби бунди и излети напоље. Кад је дошао до кола, т. ј. до места, где је кола остављо, ал кола ни од корова.

Било му је као Фарикону на црвеном мору, као синовима израиљевим у пустињи, као онима код Вавилонске куле . . .

Шта је знао? узеде бунду, па се пешке унутри у Панчево. Чује где иза њега зазврката кола, он се осврну и угледа проту.“

„Оче прото, утехо и избављење моје! Нисам достојам да с тобом седнем, ја ћу ма и с кочијашем . . .“

„Бацио је бунду, и већ хтеде и сам да скочи, кад ал кола и опет одзврјаше . . .

Тако прође први дан ал сутрашњи још и горе. Тек што је устао, ал ево ти његове колеге — господина Небригића.

„Зло и напако!“

„Шта, шта?“

„Зло!“

„Та говорите једном“.

„Господин „биргермајстор“ нас позвао да „званично данас њему престанемо“ обоје пишљу и персоном.

„Шта напако г. пургермајстор?“

„Да, да!“

„А зашто то?“

„Е, што нисмо били јуче у цркви.“

„Ej госпон Небригићу, то је зло, па бар да ми јету каква оракија“.

„А Оракије — мађарски песник?“

„Та не то, већ да се припготовим, а, знам овако ћу му казати да, да, ваше високоблагородије, високодостој ћејши, шепртљејши, ја готовејши . . .“

„Та журите се!“

„Ха, бунду амо! Немаје, да, како ћу сад. Фрак, ци-

Ћира. А ко је то бога ти био, што мал не упропасти грчког краља?

Спира. Та неки луд стражар, ил је био Ћорав, или кратковид, или са свим слеп, — елем доста тога, да он мал не уби свог краља.

Ћира. Е тако је, кад Грци не држе „Стармалог“. А добра би им опомена била она песма у прошлом броју, која вели: да треба будним оком пазит' на стражаре.

Ћира. Ej мој брајко, кућ мене је зло.

Спира. А шта је?

Ћира Добило ми најмлађе дете фрас.

Спира А од чега то?

Ћира. Уплашило се кад је видило једну слику у новом београдском листу „Сричету“.

Спира. Уф, уф, уф човече. Али сам си крив, кад си се полакомио на „јефтин“ лист.

Ћира. Читаш ли ти, море, распру између др-а Владана и др-а Докића.

Спира. Не читам, јер у напред зна да ни један ни други немају право.

Ћира. А зашто да немају право?:

Спира. За то што се гложе, кад су и један и други кадри што много паметније радити.

Први април.

О *првом априлу* писано је већ толико, колико и о Бонтуовој жељезници, тако да је већ постало фад и да се већ сваки паметан човек ратосиља. *Први април* и *Бонту* већ нам уши парају. Тога *варења* и *за луду држања* већ смо сви сити (т. ј. априлског); многи бенасти и недотупавни људи дадоше се за нос вући (т. ј. од априла), а после им се цео свет смеје, јер види да немају мозга, што свакоме верују и наилазе му на лепак. Ал кад би повукли параделу између првог априла и Бонтуа, нашли би велику разлику. Први април нема тако дубоког пења као Бонту (овај мора бити да је какав попа). Иначе се они у многоме и слажу: први април влада кратко време, па онда га нестане са попришта, а и Бонту је кратко време владао, па је и њега нестало, но као год што се први април опет временом врати на своје старо место тако и Бонту оснива опет нову генералну Унију. Људи који су се лане дали од првог априла за нос вући, заборављају како их је он преварио, те му опет верују и улазе му у вагове, па тако се нада и Бонту, да ће се опет наћи људи, а ако не људи, а оно министара, који ће *с* њим склапати испод врбе какве уговоре.

Толико писање о овој отрцаној теми, (о отрцаном првом априлу и о отрцаном Бонтуу) толико нас једи, да нас је, што по веле, већ *изело живе*; да, да, и први април и Бонту су нас скоро рећи *изели живе*; *прогутали*. Али то њима неће ништа *шкодити*, ја знам људи, који су и *удицу прогутали*, па су опет

линдер, пошу, штап, високоблагородије, господин пургермајстор, достојнејшни, шепртљејшни, можњејшни . . .

И излеги напоље.

Дођоше већ и до врата госпон' пургермајстора. Закуцаше и чуше „херајн!“

Сад се сташе гуркати ко ће напред.

„Дете ви сте старији!“

„О молим изволте!“

„А не не“.

„Изволте изволте!“

И јурнуше у један мах, сударише се као две кугле на билијару, одбише се и стадоше пред пургермајстором.

„Ваше високоблаго . . . . достојнејшни, шепртљејшни, можњејшни . . .“

„Држите се, држите те“ рабрио га Небригић.

„А где сте ви јуче у цркви? грмну пургермајстор.

„Ми?“

„Да, ви?“

„Ми молим?“

„Да да!“

„Ово, ваше високоблагородије, достојнејшни, можњејшни, шепртљејшни — ал ја писан имао цинела.

Кад то зачу пургермајстор, а он одмах изгуби од своје „званичности“ једно парченце, па се слатко смејао.

Ни Небригић, ни учитељ Ђорђе не знадоше како се створише напољу.

„Аха, ал сам му рекао . . .“

„Та коме?“

„Њему — г. пургермајстору“.

„Па шта сте му рекли?“

„Та рекао сам му да ће се све осврнати“.

„Али шта сте му рекли?“

„Рекао сам му да немам цинела“.

„Хахаха!“ смејао се Небригић „богме сте му баш и рекли“.

Тек што уча сиђе доле, ал у авлији држи пандур неку стару бунду.

„Бунда! моја је, дај је амо!“

„Мо-мо-молим. По-по-посло го-господин прота. Он је на-на-пашао!“

„Та дај човече амо, то је моја бунда!“

„Мо-мо-молим, то-то-то је зва-зва-званично“.

Учи се сриче цела. Једва једном доваже пандуру да је бунда његова, да је он учитељ Ђорђе, и пандур пусти од своје званичне дужности, те даде учитељ Ђорђу.

*

У гостионицу код „Першуна“ скупља се сва „дилигенција“ Панчевачка.

Друге године после ових кобних дана у очи првога априла наздрављали су учитељ Ђорђу и његовим „страдањима“ и „кораблекрушењима.“

Сад је учитељ Ђорђе знао и то, ко је све то учинио и можда би га поздао и на двобој, да је имао рукавица ил да је читао уча Перин „Отмен свет“.

А овако су место мачева борили се батаци, место крви — лило се вино, место трабанати било је доста веселе браће.

Курјачки.

остали живи, што код *риба* није случај, јер ове кад прогутају удицу, обично им је онда *крај*, а то ће с тога бити, што рибе *не говоре*, а људи, који прогутају удицу, баш онда *говоре* и *говоре*, *заузимају се*, и онда не само да им не дође *крај*, него им управо онда тек наступи почетак (мал' не рекох *почедак*).

Кад је о Бонтуу реч, морамо овде споменути, да се његовом послу многи радују. Да се железница гради кроз Бачку и Срем до *Земуна*, за то се заузима сваки *Земуњац*; а да после кроз целу Србију иде до *Пирота*, за то се својски заузима сваки Пирочанац. И заиста нема сумње, да ће те железнице бити *од користи* по дотичне *Земуње* и по дотичне *Пироване*.

Него лепа ствар, ја сам у наслову обећао, да ћу говорити о првом априлу, ал' ево ме перо однесе чак у Пирот. Дакле *преварно сам вас*. Ал немојте се срдити, првог априла је слободно варати, иначе пак све је цела истина (није шала) што „Стармали“ пише. Неки тврде да ни оно, што „*Стари Долњомилан*“ пише, да ни то није — **шала.**

Аб.

Априли, ли, ли!!!

Јестел чули ово шта је?
Отац Герман сад се каје,
Са свим друго има мнење —
Жељно тражи измирење —
У заборав све што би . . .
Априли, ли, ли!!!

„Турски народ“ сад се брине,
Да промене своје име,
Да с' окане мрске лажи —
Уредника другог тражи
У ком српска крпца ври . . .
Априли, ли, ли!!!

Брудер Јаша, ви већ знате —
Живи само од претплате;
Народ српски зна да цени
Његов орган „лист недељни“,
Ал јецаји веле ми:
Априли, ли, ли!!!

Где Бошњаци, Херцеговци,
Крвавије врли борци;
Сада вичу на све стране:
„Нестало нам већ цебане,
Предајмо се дакле ми“! . . .
Априли, ли, ли!!!

Из Хрватске глас се јавља,
Поздрављају српског краља:
„Па и ми смо ваше крви,
Нека живи Милан први!
Нек над свима нама буд' . . .
Априли, ли, ли!!!

У Србији слога цвати,
Поверење владу прати;
Народ не зна шта је беда,
За њега се брине Чеда,
Пшестале су странке три . . .
Априли, ли, ли!!!

Благостање свуд се шири,
Србима се Тиса мири,
Српској цркви права даје,
На све стране слободна је —
Задовољни већ су сви . . .
Априли, ли, ли!!! **б—р.**

Новосађани браћо!

Ви сте срећне руке у Београду. Кад ви кога тужите Београдски судови као без дуже полете и на врат на нос затварају оне, за које се држи, да су узрок штете.

Кад сте ви тако сретне руке, немојте при првом кораку да застанете.

Али знам већ, — ви не тужујете од своје воље; нама мора доћи какав агенат и поднети вам готову тужбу, а ви се онда, већ из саме учтивости, потпишете.

Сад се „Стармали“ преобукао у агента и ево вам подноси готову тужбу; изволите је подписати. Тужба овако гласи:

„Славни суде!

Вама смо ми благодарни, што сте на тужбу нашу позитивно и искатарско управителе негдашње прве нар. банке; јер та је банка проузроковала надам својим много штете. Пошто смо се тиме уверили, да је славан суд спасим независан, и не обзире се ни на какве личности, ми сад долазимо са новом тужбом, и молимо те да тако исто строго поступиш са виновницима оне, куд комо веће штете, која је постигла српски народ са надом Бонтуовљевим.

Молимо Сх. Суд, да се пожури, и да код истрагу исте дотичне особе, и то пре него што се почну набори за нову скупштину.“

(Долазе потписи Новосађана.)

Numeranda — ponderanda.

Кад је сишло до шездесет
Скупштинара с места свога,
Влада рече, да гласове
Само *мери*, — а не *броји*,

Мало за тим, ал ево ти
И Гудовић уз њих присто.
Беловажном својим гласом
И он рече оно исто.

Тако сада тужна влада
Пред гласов'ма овим стоји.
Рђаво је ако *мери*,
— А још горе ако *броји*.

Калимегданција.

Батинице*).

Код нас у Новом Саду купују економи и *бубре* а за акције „Прве српске банке“ неда нико ни повчића.

* * *

= Један немачки фабрикант брњица' продаје неке нове „Скобељевске брњице“, те вели да кроз њих „могу пси и воде да пију“. — Је ли пробао г. фабрикант? Да није какав чивутски „швиндл“.

* * *

Ономад је изгорела у Н. Саду једна *леденица*. *Леденице* уопште ове године гору; кажу да је једна и у Кривошијама изгорела.

* * *

X Док су трајале зимушње *шунке, суво месо и кобасице* — био је *пост*; сад пак, кад смо све то *појели*, настао је мрс! Сад можемо мрсити пасуља, сочива и пресна купуса!

* * *

У исто време, кад је ономад *горела* у Н. Саду она леденица, секла се на рибљој пијаци велика *моруна* од 150 кила, човекољубиви свет трчао је рупом — да види моруну.

* * *

□ Једну „батињицу“ заслужује без сумње и овај попа тамо негде око Златице, што спрема неке поверенице и потписе, у жељи да поврати стару славу плебаношку.

* * *

Даклем је саборски одбор решио, да буде сабор о *спасову дну* — но молимо које године?

* * *

Сутра је *први април*! Један београдски министар певаће у министарској тајној конференцији песму: „Ала сам се наварао дико! Други министри ће намигивати.

* * *

⊙ Господина министра Н. у Београду, сравњује „Српска Краљевина“ са *Деакон*. Но овде се баш може рећи: „Два *Деака* обадва једнака!“

* * *

△ У аустругја су учестали случајеви, да кога *осуде*, па после неколико година увиде да је *невин* и пусте га из затвора. С тога би требало од сада злочинце само in effigie вешати, да би их после могли опет оживети и каквим великим господством наградити, кад се види да нису криви, него да је оно добро било, што су пекад радили.

* * *

5 Нашег дра Стеву Димитријевића могли би звати и *Анте Старчевић*, јер он је *пре него* говорио, дакле **ante** *Старчевић*.

* * *

! Ко се за ускрс не понови, тога ће по народној пословици вијати Старчевић око цркве.

*) Пошто је свуда у православном свету обичај, да се на ускрс (као и на божић) месе такозване „батиниче“, у које се задене врвено јаје (о божићу орах), то „Стармали“, који је увек православан био, уместо „ушћипака“ пружа данас дотичнима по једну „батињицу,“ у уверењу да су они то завста и заслужили.

! У Београду је сада „Прва српска банка“ на дневном *реду*. (Но ако је и то *ред*, онда не знамо шта је *неред*.) **Аб.**

Пабирци.

Почетком прошле недеље узаптили су у Прагу девет листова. „Humor. Listy“ вели на то: Оле најне! као на куглани. (Али шпак није као на куглани, јер тамо се ретко дешава: Оле најне. А Прашким листовима то почешће бива.)

Даклем сазвали су делегације за 15. Април. — Кога ли ће то да пошљу у Април, — себе? — или делегације? — или ове милионе што ће делегације да потврђују? („В. J.“)

Вубнуотека.

„По тим приведбама, учињеним од државног хемичара г Министру унутр послова ове лекарије не могу ући у нашу фармакопеју с тога:

1) Што су неке већ ушле.“

Протокол XLIX-ог ред. састанка Главног Санитетског Савета, — бр. 168.

Још једно питање преде. Зашто се у протоколима Главн. Санитетског Савета реч „министар“ пише се велико М? из каквих је то санитетских разлога.

Решење ребуса

из броја 6.

Стриц Аца и Стрина Ната.

(Није нико решио.)

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме шестом броју за 1882. ове чланке: 1. Мрве хлеба, песма од Љ. П. Ненадовића. 2. Живот једног картана, приповетка од Браца Митс. 3. Друштво за међусобно помагање, песма (са сликом). 4. Тешко је то погодити, песма (са сликом) од Чика Јове. 5. Пословице. 6. Како се браве дивљи коњи (са сликом). 7. Љубичица, песма (са сликом) од Чика Јове. 8. Очи варају (са сликом.) 9. Ко је укр'о сикиру, песма (са сликом) од Чика Ђуре. 10. Немушта језик животиња. 11. Трешњини гости, песма по Лаушу. 12. Рачуиске игре (продужење). 13. Како тица своје пази. 14. Како се старији поштују. 14. Ко може брзо да изговори. 15. ? ? ?. 16. Разнолије. 17. Даштања. 18. Решења даштања. 19 Нове књиге. 20. Чика Јовина пошта. 21. Позив на претплату.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази два

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 18-ти доносе

овај садржај: Забава: На клизавој стази. Приповетка из српскога живота од С. В. Поповића. — Из природе; О потресу од Луди-а Анеја Сенеке, превод др. С. Павловића. Песне: Крај колевке, од Петра Ј. Петровића. — Преводи: Да те нешто питам. Идила Ђорђа Еберса, превод Јов. Грчића. — Песме: Крај мора, од Љ. П. Невадовића. — Народни обичаји: Како су стари Римљани сахрањивали мртвце, од Јов. Грчића. — Песме: У дальини, од W. — Народно здравље: Које је храна за човека? од др. Ђ. Натошевића. — Песме: Пупољци III. од П. Ј. Петровића. — Из разних крајева: На конаку код попа Мила под Ниншићем 1877. од С—ић. — Књижевност: Приповетке мојој кћери од Ј. Н. Буља, реферат С. В. П. — Изјава С. В. П. Научне новости: Астрономске белешке за Април од Селима. Хемија од А. М. М. — Наши писци: Јоаким Вујић. — Уз наше илустрације: Скидање Христа с крста. — Статује: Сиромашак и Ручни рад. — Дарујте ме браћо драга — Арбанашки збор у Призрену. — Књижевне белешке. — Смесице. — Српској читалачкој публици. — Слике: Јоаким Вујић, списатељ. — Скидање Христа с крста, по слици Рубенсовој. — Сиромашак, статуја Монсинија. — Ручни рад, статуја Цанове. — Дарујте ме браћо драга, студија С. Николића. — Арбанашки збор у Призрену. —

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољене гг. скупљачи, као и **Накладна штампарија А. Пајевића у Нов. Саду.**

Леп ускршњи дарак доброј деци.

Сад је баш изишла из штампе нова књига:

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од

Ј. Н. Буља.

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

Свезак I.

на 8-ни 201 страна, цена само 60 новч.

У тој су књиза лепша од лепше ове приповетке (Предговор преводиоца.) 1. Чворак. 2. Котарица јагода 3. Прво исетанце. 4. Два бокора руже. 5. Осујећен. бал. 6. Сламни шешир. 7. Преваљене двоколице. 8. Мали Сапојац. 9. Керче. 10. Опасно је прислушкивати на врати. 11. Једина наслоњача. 12. Два сата. 13. Коњице (богиње). 14. Везена хаљина. 15. Тестаменат. 16. Два кавеза 17. Пањ. 18. Зелене ципеле. 19. Кашмиршал (струка). 20. Кита трешања. 21. Мелесхербове руже.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наручбини и рабате веће давати.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Прво ц. к. овл. дун. паробр. друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

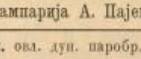

пошт. лађа од 1. до даље — почињући Априла наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЛЕЖЕЊЕ

од красних угаситих врста живине, што се зову **Брама и Кохинхина**, које су боје јаребичине, а тако и **пилиће** од тих врста живине, разашиље

Јован Требић у Н. Саду,

(4—6.) (казанџиска улица).

КАСЕ

по најновијој американској системи сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и од правља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

8—35

СТАРИЈАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗВИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 10. априла 1882. | Бр. 10.

„Старијали“ излазе тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јовин Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најденића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најденића у Новом Саду.

Д у е т.

(Немамо га: брат за и сестра Ухо!)

Ја. Ја бих у Беч, моја селе,
Чујем тамо нешто *деле*, — [illegible]

Уха! Одбаци мис'о, баци је,
Ту с' *деле* — *делегације*.

Ја. Пре су рекла нека звона:
„Треба осам милијона.
То нам народ мора дат',
Да се миром сврши рат.“

Уха! Јест', ал сада, после рата,
Сад смо сели тек на хата
Сад тек ишту мира звона
Двадесетпет милијона.

Ја. Шта, шта?!

Уха! Да богме да!

Ја. Па то је скупљи мир нег бој.

Уха! За рат је крв а за мир зној.

Ја. Ух! боже мој!
(*Пауза — а за то време неки прелиставају, да ли ће још и доста бити двадесетпет милијона*).

Ја. Жао ми је, сестро драга.

Уха! А шта жалиш, кога врага?

Ја. Жалим, ако желиш знат'
Што ја писам делегат;
Па да гласам од свег срца,
Да ми језик не замуца,
Овој тици, изелици
Нашој слаткој политици,
Да вотирам на памет
Од свег срца — двадесетпет.

Ј. и У.

Шетња по — шајкашком и перлеском риту.

Иначе бр. CVIII.

Давно сам се већ зажелео да видим *бела света*. Само нисам дуго могао да се решим куда да идем. Да ли у који наш *манастир*? Но онда не би могао рећи, да сам видео *бела света*. Или можда да идем у *Будимешту*? Но и то се не би звало ићи у *бели свет*. Или кад баш хоћу да видим *бела света*, како би то било да идем у *Пешту* гору? Но ту би опет као Аустријанац могао допасти шака бокешким усташима, а ко међу њих досне, тај не види *бела света*.

Или како би било да идем у *Кикинду* или *Пан чево*? Но ту опет могу господа мислити да сам какав руски агенат или бар Скобељевљев „штифлицер“, па ће ме затворити, а затворен човек, као што знате, не види *бела света*.

Шта ћу и како ћу дакле?

За *Београд* не даду пасош (да бар и лане нису дали ни Бонтоу); за *Карловце* немам новаца (а Корнфаји неда на пересију); за *Чортановце* није још готова железница; у *Сомбор* и *Сентомаш* ићи забрањује ми дијететика; у *Вуковар* и *Загреб* не смем ићи, јер би ме тамо пестало (јер онде *нема Срба*, дакле ни мене не би било); у *Италију* не смем ићи, јер би онда био тамо око Кошута; у Русију не смем, јер би било око Скобељева, а нама мађарским грађанима слободно је бити само — *око Тисе*.

Ха, погодио сам!

Ја ћу да идем у таква места, где ћу бити заиста *око Тисе!* А као што знамо *Тиса* је најближи *шајкашки батаљон* и *перлески срез*, хајд' дакле у *Тител* и у *Перлез* — ту је човек најсигурнији и најмирнији, јер су прошли избори посланика, а може уживати и ту наслађу, да непрестано покрај *Тисе* шеће и у *Тису* гледи; та ту да дође Скобељев, који је недавно *с водом* наздравио и онда *воду* испио, могао би и *Тису* попити! Но шта би ми онда без *Тисе* радили? Ко би онда пукао лађе (по суву)? Ко би онда

жуборењем својим приповедао славу Шајкаша и граничара за ову нашу државу? На што би онда арендатор тителске *буџурије* своје труде даске употребљавао? Да није *Тисе* чији би таласи онда тако *бесњали*, кад какви немили ветрови дувају?

Ја се дакле одлучим да идем у те Тисине краје. Наручени за два сахата фиакер стиже акуратно у полак пет сахата, ја седох на кола, пара заиђдну и ја у — Кањ. Њиру Бабина писам видео, нити ми је друга каква непријатност пасирала, осим што у Вилову писам могао добити ништа за јело. А најпосле била је велика среда на и не шкоди мало постити, да покажем да имам црквене свести, те да у своје време могу добити дишпензацију за женидбу. У Тителу је била така зима и мраз, да је и *вино* било осебо, те смо га морали *хладног* пити, на против знам кад сам га *лети* на запари у Тителу пио, увек ми је било, као да пијем руског чаја. У вече је пећ била тако хладна, да сам увијен у бунду направио онакво Едисонским расположењем један врло важан проналазак. Проналазак је тај заиста врло важан по лекаре и болеснике. Кад су лекари ради да нареде којем болеснику *хладне облоге* на главу, па ако вода није доста хладна, а леда нема, онда је најбоље прислонити крпе на тителске фуруне, кад је напољу студено и хладно, те ће се крпе тако лепо разхладити, да би могао од њих сладолед правити. Премда би се и од *родољубља* неке тителске господе, особито приликом саборских избора, такође дао сладолед правити, а то би било згодан сурогат за воће, којег и онако нема, јер је због ускршњих мразева воће и онако пропало. У Тителу и Перлезу грували су топови, баш као и г. 1848., сад је било због ускрса, а онда не знам из каквог је весеља то чињено. На *Ђуприји* тителској сетио сам се онога обрштара, што је командовао ту Шајкаше на шајкама, кад је био маневар, на ком је био присутан цар Франьа I. Цар је стајао на *Ђуприји*, која беше са шајке отворена, а ове су имале да дефилирају и прођу *Ђуприју*. Покрај цара је стајао његов тумач. Обрштар видећи како једна шајка није добар правац узела, те ће кранути о *Ђуприју*, продере се онако по свом начину на капетана, који је командовао шајком: „Шпенкуј шајку, капетане, б... ти твога!“ Цар запита тумача: „Was sagt er?“ — Тумач одговори: „— „Er commandirt serbisch.“ — Давно је то било, још у оно старо добро време, кад је шајкашки војник чувајући на брегу код барутане тителске стражу, лети присланао пушку на зид, па се пружио у хладу на спана, а данас морају војници да чувају стражу на Мутњачи, кад су избори посланички, да не би народни бирачи предазили и долазили у Тител на избор. Баш се времена мењају!

У Перлезу се састадох с многом браћом. О лепом српском дочеку мога брата Ђуре и његове добре и лепе госпе нећу ни да говорим, јер то је приватна ствар и шта се тиче н. пр. читаоца у Далмацији и Зајечару шта сам ја у Перлезу ручао и до колико сам сахата поред мађаратског вина играо

ПОДМИСТАК.

Цртица из јужно-босанског устанка*)

од Моје Медиће.

Мало нас има, који смо били на „Тромеђи“ т. ј. на ономе недљу земљу, ће се састаје међа босанска, далматинска и хрватска; а лако би нас на прсте пребројио; који тамошње крајеве и онај народ сироз познајемо. За ово мало вијека никад онај крај није било онако знаменит и на ногама, као оно за пријеме *јужно-босанског устанка*.

Чим дадоше абер прве пушке на Невесињу, непотраја дуго, кад ли се неколики јунаци појавише у јужном крају поносне Босне са крстаи-Барјаком у руци: да буде дух народни, око себе да сакупе све по избор јунаке, те тако да сложним мишицама, потрају ропске ланце, бјесниле и тиранство турско докончају, а роду своме љепшу срећу и сјајну будућност уздигну.

Кад је започело чарканье и право војеваље, нијесу она села „*на кордуну*“ мирна била. А иначе се нијесу „*кордуи*“ радо гледали са својим комшијама особито од кад почеше изгонити неке остарјеле и скоро заборављене дугове. Е, кад је ратно вријеме, сваи се својој глави боји; а није тријеба кињити се, ваће се доста беспослица, који сваштa смишљају, те час ову, час ону лаж, уврду у уши сељанима, који су и без тога жалосни и огорчени. И јесу ова мјеста тај пут несретна била. Све чиле и здраве људе пограбили су у пјешаке и у „домобран“; неке су очерали с коњма и војсци; неки су морали ићи на даниште, — е тако не останише на миру никога, већ ово страиа и дечурлије. Жалосна је и то храна и обрана, ако до тјеснаца дође.

Кад је свјетао, скупљају се људи прије службе божје пред црквом; а након ње пред крчмом, те ту „пије вино, ко има новаца, а ко нема, сједи код лонаца“.. Тада се није ни о чем другом разговарало, већ о чети, о ратовању, што је ко чуо или запамтио.

Једне нећеље, око попасно доба мало, потпаше се небом облачине, муње сијеваху и обасјаваху мрачну земљу; грои за громом орио се као да кани сав свијет затамаити. Разговор се брзо прекиде. Свак побјеже својој кући, да за рана и прије пљуска готови конак. За нали часак лину киша као из кабла. То је било око Ђурђева дна.

Кад је гођ тавна и кишовита ноћ била, није се ником дало сваати, јер су Турци пријетили да ће сва околна села похарати и попалити. и то ради тога, што је брат брату, граничар Бошњаку, на руку ишао. Те ноћи сам ђаво начента чекакквог луданју, те узбуни неколике куће у селу. Каза ни да долази „*из млина*“ (са Уне) и да су Турци ударили на млинаре, потукли их до ноге, те док се мало одморе, да ће ударити на ову банду Клео им се да је тако, на најзад рече да је оставио и клусе и товар доље, само да спасе своју главу. Тај глас оде кроза село, као да га је ијетар носио. За који час почеше и звона звонити на ларму.

Нема оклијевања, нити станка више у кућама. Дјеворке траже ово прља и накита: јадне матере прикупљају дјечицу и бјеже с њоме у главицу, у шуми; мушкарци раде што од жива и хране ограбити. Све се дало на по-

*) Послато на расписану награду. У.)

жандара са жестоким брат-Марком, који у ревности својој уместо „жандара“ зграби краља или даму, те телеграфском брзином однесе и „велику“ и „малу“ са бојишта пола. Али се састадох у Перлезу и са ревним члановима депутације, која је пред избор саборског посланика за уздински срез ишла барону Николићу и госпођи бароници на поклоњење и на рукољуб. Не знам за ког су села били ти чланови. Један брат, који се сад ратосиља тога поклоњења, причао ми је, како је страшна киша падала и грдно блато било, кад су путовали на ћабу, те кад их стражња кола стадоше прскати, рекне ће му друг, што је с њим на колима био: „Ху, како ћемо овако искаљани изићи пред барона! — „Ћути, бога ти, барон неће гледати на наше каљаве хаљине, него на наше *чисто срце*! — (А срце је, као што знате врло чисто било и командовано поклоњење им је ишло врло од срца!) Још су ми депутирци приповедали по доброј ствари за „Стармали“, али ми је усљед оне горопадне ветрине други дан укрса све изветрило из главе, те их молим да ми пошљу написано.

У *Фаркаждину* сам други дан укрса видео неки чудноват обичај. Док се тога дана људи у целом православном свету поливају *водом*, онде су нас госте поливали *вином*, што нема забележено у књизи „Живот и обичаји српског народа“ од Вука Караџића. Само је један Фаркаждинац био поливен *водом*, јер није био на јутрењу, а то вам је врло чудноват човек: порцију не плаћа, новине не чита, ни за ког при избору није гласао, на Германа се не срди, вино и пиво не пије, него је прави вегетаријанац, живи само од *млека*, — а томе свему ће бити можда узрок, што то још није научио, јер се баш *дан пре родио*, него што ће још до ћи у Фаркаждин, и тако му још није било ни 24 сахата, кад сам имао част бити му представљен. Свакао је цео дан мирно, као г. Ч. у цркви. Кад ми је један од гостију за ручком нешто приповедао о *српској песмици* при избору посланика на мађарски сабор у ономе срезу, он се *зацикао*, но мајка га је брзо утишала и утешила, певајући му песму: „Ћеј' ће вода куд је текла“. Иначе је био миран и пристојан, као што и приличи домаћиновом сину, а са чела си му могао читати, како је весео и поносит, што је добио дедино име, као да ана, како му је деда ваљан и поштен Србин, на кога би се многи и многи млађи угледати могли, те не слушати празна обећања сујетне и грабљиве господе барона и друге аристократије.

При повратку у Нови Сад пратио ме је — мамурлук и снег; мамурлуку сам се мало и надао, али снегу у ово доба године баш никако. На путу из Фаркаждина у Нови Сад запео сам за — Перлез и после за Тител, но нити сам ногу угануо, нити ми је које *ребро* фалило, а зли језици су ипак по Новом Саду говорили, да сам ишао на пут да ми какав ребит проводадција на ребра створи — *Esq.* Но то је већ стари обичај у Новом Саду, да чим се ко отисне на пут, одмах вele: „иде да се жени“, па ма он случајно

сао; али их је још много, који су буновни, те се не могу разабрати. Било их је који су навукли женски комад робе (одијела); а нека планинка или маја у овој забуни шчепала је њун масла, па како је бјежала, запеше јој интерије за три, а она сиротица пруће се колико је дуга и широка по ловцу. (Код те несреће може се рећи, да је било и *жежена масла*). Један је опет заробио челиа, на га пригрлио на своје раздрљене прси. Чим је полећео узнемири пчеле за то га почеше жалокама бодкати Узмучио се и он, не зна што би почео. Жао му је челиа бацити, а мука опет носити; еле сутрадан био је преат као и овај *„стари војник“**) од уједа, када но је супруг своје воље добио „опет.“ Неки трговцијесан супруг сит се намлатио своје добре женице, мишљао је, е је неко туђи провалио у кућу, на хоће да га пороби. Могла је без тога бити, да није гледала за се. Свакако је најгоре прошао онај појно, што није могао писнути од жеђе. Да га бар она не пучи, полети у мљечару да се на омаку напије млијека. Одмах крај врата набасао је на качицу, пуну *сурутке*, што је редуша припремила као напој за спање. Жедан коњ воде не пробира; тако и он искани све до дна, — али је и она њему вратила шило за огњило.

Тако је та злосрећна „нећа без мјесеца“ прошла. Кад је зорица забијељела и бијели данак стигао, сви се повратише својим кућама. Нико није ластовао те ноћи, а скоро доживљено је какав смијешан догађај.

Овакви гласови чешће су назували опанке, ма из куће мало се ко усуђивао онако у тутањ бјежати, јер су неке ствари први пут стекле ноге; а можда је за тијем и хајала дружба трчилажа и изјелица. Не лези праже, некако се деси, да су „домобрани“ у првом селу, а близу међе босанске, пуцали у „шајбу“, баш из јутра. Стари војници нијесу ни помишљали да би то могло бити, јер кад су они војевали, није се нитанило у ратно доба, а јамачно не душманину под носом; за то су држали као у воску, да су се домобрани сланили с *„некрштеном ђурђи*ом“. Ма и онај, што је прије стајао као станац камен, онај час изгубио је њеру у све, на се спремио, не да сјече — већ да утече, јер вele: *„Бјежанова* мајка пјева, . . .“

Сваи је жељно очекивао, кад ће бити крај томе страженју и кад ће куцнути страшна ура тој страхотињи. Већ нам је настајање у том крајичку постало несносно. Сви смо упирали очи на чету, јер од давно се већ поговара, да ће навалити на *Кулен-Вакуф*; то легло немилијех потурица, те страх и тренет све околине.

Е, онде ће; е, онде ће четници ударити. Нико не зна истину казати. Једва једвице стиже нам радостан глас да ће чета за стално 13. (25.) Јуна, дакле други дан у очи Видов-дана, покушати своју срећу дунаичку. То је било год. 1876., управо у оловијећени *петак*. На тај абер сваком је радост сијевала из очију; мушко и женско, велико и мало: све се припремало да у пећак, који први дође, у прасковзоре буде на међи, те да искали срце своје, гледајући, какву чешку покору чиниће Турци.

Оно нас, што накаснисмо остати на огњишту, бијасмо ипак сјетни и покућени, јер се бојасмо да ће и овај покушај многоме соколу уалуд сломити крила. Туга нам је срце облазила, кад смо помишљали, е би ко од своје, што је свом силом навалио тамо међи, могао лудо погинути.

*) Да није то митровачки „теча“? Опан. Слатачева.

нишао и на *мокреб* какав или на вашар да купи коритo или обраницу. Не знам да ли тога похваледостојнога обичаја има и по другим местима у Угарској, те ако има, онда тамо људи владa и кад какав касир с касом побегне, а они веле: „отишао да се жени“; или кад какав калуђер заиђе да купи потписе на какву адресу, а они можда говоре: „иде да се жени“ и т. д. Него мора бити да исти обичај и у Бугарској влада, јер кад је летос ишао бугарски кнез некуд на пут, говориле су жене и новине, да „иде да се жени“, и већ су нашле кога и узима, а међутим до сада од сватова ништа.

Него умал' нисам нешто заборавио!

Добро кад сам се и сад сетио! А то је: умал' не заборавих да завршим ову шетњу!!

Аб.

Уштипци.

‡ На кажу да није истина, да су у шајкашком Сентиванy ухватили два *руска агента*, а свамо ено пуно Ђурђево (у Шајкашкој) *Руса* (Русина)!

* * *

❑ Те *делегације* мора бити да су врло богате, кад влада хоће од њих да иште 24 милијона у зајам!

* * *

△ Због онако незгодне здравице, што ју је Скобељев поред чаше *воде* наздравио, забрањује се у Аустро-Угарској од сада поред *воде* наздрављати.

* * *

✕ Због онако грубијанског понашања учитеља Ђорђа Богосава у Варјашу бира га Старчевићева странка за посланика на хрватском сабору и позива га, да уместо мандата понесе на сабор ону *леђну* због које се прославио.

* * *

♧ У Београду је до сада било четири шаљива листа од најразличније правца. Да би била што већа **збрка**, појавио се сада и пети шаљиви лист „**Брка**“. (Међу шаљиве у ужем смислу нисмо бројали и „Видело.“)

* * *

✱ Код нас свира *војничка банда* само на најотменијим забавама. (Па то се онда у Кривошијама целе зиме фино забављају).

* * *

⊙ По најновијем званичном извештају има у *Угарској* 274 општине без *школе* и *учитеља*. — Па како би било, да се новац из *дисквизиционога* фонда, што се на *кортешовање* и *денунцијанте* троши употреби на подизање школа у овим кукавним општинама! (Ал најпосле, шта се то тиче „*Стармалог*“.)

Аб.

Пуслице.

Алкл зван да значи *скроб*. А хоћете ли г. *Алкл-о* донети Србији *скробе* или нове *скорби*, то ћемо скоро видети, (јер његови послови морају ићи per Dampf).

Кад је суђени дзнак осванyо, затече сва околна села пуста, као да је каква тешка болезања све поморила. Цио боговетни дан није нам нико могао бесједу откинути из уста. Кад и кад чули смо рику топова и цик пушака. То нам је било све. Већ је и сунцу додијало гледати, ђе се крваца пуши из травице; скоро ће да заће, а још гласника нема. Тек кад је густи мрак по земљи разастро своја крила, почеше стизати. Ми им не дадосмо ни одахнути, већ их запуцасмо, да нам кажуђу какве добре гласе. Али тужан поглед њиховог мутног ока већ нас је немило срео; на оно мучање и намрштено лице такођер је свједочило, да су се *одбровали* плотворн крста и слободе.

Послије неколико дана састанем се ја с некијем својим пријатељем још од колиђеже. Знајући да је и он био на бојишту, свршиђу у неку разговор и на то ново крвопролиће. Он се из почетка чинио невјешт, касније се најкао; али то му све није помогло. Кад сам му такао у живац, прије̂ће му чекерно осиђевање преко лица, и он ми рече, да ће ми испричати све како је било. — али само не усмено, то дaве тражим од њега,—он ће ми то све ставити на хартију, па не шари, макар ја то стрпио и у „Стармалог“.

И ја други дан добих његову неповиједст, која овако гласи:

„Мили мој друже.“ Кад је већ твоја жеља, чути што о моме страдању, о послушај де! Са десетак сељанина склопим ти ја неки уговор, чим зачујемо да чета у петак на Кулен-Вакуф ђуришати намјерава. Тада смо уганавили, о првом сутону — у четвртак — састати се код моје куће и одмах кренути се на границу, те у чијем наслону или стану дочекати звијезду даницу. Ја ти задржим ципеле на ногу, припашем пашњачу и задијем „*дучачки нож*“ и „*револвер*“; заогрнем очев ћурак, а на главу устакнем шубару. О десно раме објесим „*ходиђучки штуц*“; у џепове натрпам праха и олова, а срећом својом нагна ме мати, те справих по комад „овчујскога меса дебелога и погаче хљеба бијелога.“

Тај дан роминьала је киша све до пред мрак, а дан два прије падала је, као да су се небеса стровалила. Ти знаш, какве су наше цесте (друмови), а какве су оне раздрте путине, то не можеш њеровати, већ да сам видио. У речено доба сабра се моје друштво и поћосмо у име божије и у час добри. Нијесмо одмакли од куће, лагано би нас могао дозвати гласт човјек, а ја већ почех ошмиља ти: би ли се све то могло свршити и без мене! Сржаљући тако по оном мраку ударим носом о оштрњат камен, па мах сам прсјекао кожу на џипели и мало нагузио кожу на угаши. Кад бих натрапао на локвицу, било ми је као да ми ко зубе вади. Све сам се тјешио са бољијем, али кад закренусмо преко некаква кукурузишта, тад је требовала и мени лопата — као и ономе, што се увалио у глиб, кад је силазио с небеса — да се откопан. Ноге су ми упадале у путрa као да ме тиште клетва свега народа. Једва једну изувем и отресем већ је друга до глежња унутра. Непрестану сам се батргао ногама као удовац у колу. Срећом не потраја дуго. Доње уватине заграђене су живом оградом. Моја дружба нуди мене, да се први провучем. Хоће они да им ја крчим пута, али цинђ! нијесам ни ја ћорав. Прескаче један другар за другијем, али свакога чујем ђе грди и тешко уздише; понајвише они, што су се изули да не покваре обућу. Ја сам хтио проћи уз онога, што ми је предњачио, за то ни-

У Београду излазе нове напредњачке новине: „*Садашњост*“. Ала ти се брзо „*Видело*“ сподоби у *прошлост*.

На светли четвртак рекоше да ће бити у Карловцима синод. Ала тај синод иде *лагано*.

Ја незнам; Анђелић је до сада трчао у Пешту,—а сад га сво виђају сваки час у Бечу. (Зар су њему Пештанци за то дали *Дал*, да он тражи мимо тога *дала*, још *дали дал*.)

Ми смо мислили да ће се Варјашки учитељ Богосав, због лажних денуцијација *угрести за прст*. А сад ево читамо у „Родољубу“ да је он већ заиста одгриз'о прст. — али не себи, него неком другом.

Један младожења опкладио се да ће своју заручницу за 10 сати пољубити 10,000 пута. Опкладу није добио, али је већ при седмој хиљади добио горопадне грчеве. (Можда су и грчеви „Нед. Листа“ дошли од силне љубави према субвенц. фонду.)

Немачки Митинзи.

У Угарској сада на све стране држе Немци митинге, на којима изјављују да су они добри домородци и пријатељи Мађара. Тих митинга толико много има, да кад би човек узео све на перо, изишло би да Немци у Угарској има куд камо више, него што их је последња статистика набројала: За то им сада Мађари довикују, доста, доста, браћо Немци, доста је, та верујемо ми нама!

Ђира. Кажи ти мени шта је то слагање и споразум разних народности?

Спира. То је н. пр. кад српско читаоничко певачко друштво у Н. саду пева у корист мађарске Dalarde.

Ђира. Лепо красно. Ал кажи ми још један пример.

Спира. На пример, на пример, кад иноверци при обављању Христа на ускрс немају ни искре учтивости, да њоме запале бар једну свећицу на своме прозору.

Ђира. Знаш ли ти, које је било највеће црвено јаје овог ускрса?

Спира. Не знам.

Ђира. А ја и то знам. Највеће црвено јаје овога ускрса била је глава оног војника у Београду, кога је потпоручник Никола Ристић тако истукао, да му је сву главу крв облила.

Предлог Стармалог

(како да се већ једном реши омладинско питање кад не могу господа у Пешти да се сами сете)

§. 1. Ко нема пуних 24 година, не може (ако је Србин) бити члан никаквог друштва, даклем, ни омладинског.

јесам чекао док он пријеђе, већ сам се одмах иза њега упустио. Кад је био на другој страни те трњаче, лескове и клекове ограде, повеселих се, е ћу сретно умаћи, кад ли ме опазе пуштене по образу: на један пут осу ми се небо звездама. И од ћурка остала су неколика пламена вуне, као да се каква овца туда верала.

Близу ове њиве засађен је лијеп воћар. Усред њега бијели се кров од нове куће, а јер су кућна врата отворена била, опазисмо ватру на огњишту. Скоро једну уру потрошили смо довле, с тога закључисмо сватити се унутра: да се мало одморимо и одгријемо.

Домаћин нас прими радосно. Нијесмо му морали каживати, по ком послу идемо онуда, позно је он то већ по нашем држању. Његове снахе и унучад усташе и дадоше неком столац, неком клупицу, а неком житну мјеру, да се сједнемо. И он је наумио њи, с тога нам говораше, за што да лутамо по ноћи, боље је подранити. Његовој бесједи не ће поговора, за то пошљедња уби прву. Сад се он разраколио као кокош на јајима; посла децу да натрагју сувог плота и рече им да је ватра вечерас њихова шкрб. С нама се поче шалити, сваком је знао нечим ударити у образ; ма каква је била шала, онака је и одшалица. Смијању и шаљењу није било краја. У тој шали и заборавио сам на пржашње муке! — Знам да ти радо такве приче слушаш, за то не могу ти бар неке прећутати. Тако један приповједаше, како је неки *К. Секула* из села Д. 1859. год. пођесао у Италији, те кад се зажељео цркве и олтара, оде у католичку цркву (а био је православне вјере), ђе га је сријештеник срио с ријечима: „*Секула, Секула—арум.*“ На то му је овај одговорио: „Право ми и велиш да сам *арум* (бенаст), јер да сам био паметан, не би ни дошао к теби, да ме напрдиш.“ По свој прилици потрефио је ући, кад је сријештеник пјевао: ошпиа „*secula seculorum*“ — Неки К. одведе свога сина у школу, у друго село, јер тада није било школе у сваком месту. Њему се пак није допадало тамо, он је волио код куће гребсти котао и правити лончиће од блата. с тога напусти осми дан школу и дограни кући. *Отац* је хтио из њега човјека начинити; знао је како је њену тешко, што не умије бар име своје измрчити. Е, није куд камо, ред га је водити. Оседла коња, узјаше „школника“ и оде, водећи коња за узлар. Није одмакао ни по уре хода, срете га један звалац, назва му: „Помоз' Бог,“ и упита: куда ће. Сиромах отац одговори му са свијем безазлено: „*Ах, ево водим овога врага у школу.*“ Овај, зачуђено, повриу му: „*Бог с тобом, човјече, ко је још водио коња у школу.*“ Кад се отац обазрео, има што погледати; син је учинио *мамицајс*.

Сад си чуо једну из прквс, једну из школе; та да не говорим опет о себи, дозволи ми спомепути још нешто и из живота. Господа по градовима пазе на сваке маленкости, ако им просиш дође у кућу. Жеље н. пр. заиграти: једе ли радо лука, није ли вина прије чорбе . . . . , а иначе лажу и варају се све на километаре. Није таки био Глиша Р.; кад је дошао својој жељеници, рече јој; „*Знаш шта? Тебе не ће нико, а мене не ће никаква; дајмо се нас двоје узети.*“ „*Јест, јест*, рећи ће газда, „*тамам је мала вреба закругу*“ На му је и прикладна.

(Свршиће се).

§. 2. (Још паметнији). Ако је који прејурио 24. годину, а остао жив, тај Србин мора бити: од бриге *сед*, од чепкања по глави: *ћелав*, од притиска атмосфере (интереса): *згурен* — а *сед, ћелав* и *згурен* човек не сме се уписати у омладину.

§. 3. (Најпаметнији.) Сви други, т. ј. који су навршили 24. годину, а немају више од 24 године, могу се састајати где год им је воља, могу претресати, што год им је воља, и могу продужити своје скупштине колико им је год воља. Нико их неће узнемиривати.

Додатак. Ако сте већ ручали: поздравље! — ако још нисте: желим добар апетит!

„Бог и Хрвати“.

Ми Хрватски Хрвати у Хрватском Срему поздрављамо Хрватски Хрватске Хрвате у Хрватском Загребу хрватским поздравом: „Бог и Хрвати“!

У Хрватском Срему на Хрватски Ускрс године Хрватске 1882. **Крешимир Донерветер,**
Хрватски Хрват.*)

*) Ово је баш као ово: Јесе чула ти девојко! Кажи ти твојој девојци, да она мојој девојци не каже: девојко! Јер моја девојка не трпи, да твоја девојка мојој девојци каже: девојко! Уред.

Браћи Хрватима.

Нашао се неки Pesti Frigyes који доказује да нема Хрватске. А бивало је опет људи, који су доказивали да нема Србаља.

На послетку ћемо још и сами посумњати да ли нас има.

За то се мени чини, да је већ крајње време да начинимо пробу у томе питању, па да будемо и сами на чисто.

Пробајмо да се споразумемо и здружимо, па ако нам то пође за руком, то ће бити најбољи знак, да *нас има*. А ако то ни сада нисмо кадри учинити, онда или *нас нема* или *као да нас и нема*, или можда *боље да нас и нема*.

Стармали.

Радосна вест.

Нашим светим оцима калуђерима, протама, плебановима, који би радо јели сира и у пост, — а и пак своју душу да не огреше, — препоручујемо, да се одселе у Хинеску, — јер тамо се сад прави *сир од сочива*. (А ко зна, можда се прави од грашка: свињски карбонадла, од пасуља: телећи черег, од боба: печен ћурак. — Сад како је, да је; ал не би згорег било да оду да виде.

Још ако Хинези не међу крваво стечена права *под кукуз* него *на кукуз*, онда нека јаве и нама, па ћемо и ми тамо доћи.) **Стармали.**

Све под мање.

Путујући с уја Митом,
Био сам *под Велебитом*.

Идући радо ноћу шором
Бивао сам *под надзором*.

С'ортачив се с неким друсом
Био сам и *под конкурсом*.

У том послу, — не баш драгом,
Био сам и *под истрагом*.

Кумујући мајстор Стеви,
Воз'о сам се *под арњеви*.

Куцајући се чашом малом,
Био сам и *под аташом*.

Кад се венчах с фрајла Резом,
Био сам и *под вревезом*.

Где сам сада? — траж'те лучом —
Сад сам, ево — *под шатором*.

Ашаврћ.

Само весело!

Уредник „*Дар-мара*“ Љубомир Петровић у Београду, доноси у 12. бр. свога листа ово:

„На знање:

Усљед тога, што је мој лист други правац узео, чуо сам, да су подилаћена нека лица која ће ме ма где мучки напасти. Ово чиним пажљивом надлежну власт а дотичним лицима велим, *да ја од данас носим* **револвер**, *и први који ме ма где нападне остаће — мртав!* . . . Љ. Петровић.“

Вала знати, да је г. Љ. Петровић био до сада *либералац*, и још и у прошлом броју (11) „Дармара“ доноси министра Чеду са великим ушима и назива дотичне „лоповима и пијковима, што просипају ниладама дуката за остварење Бонтуовско-чивутске идеје,“ а одмах у идућем (12) броју доноси карикатуру Ристићеву и изјављује да „од данас „Дар-мар“ узима други правац“ и да ће од сада „под заставом *часнијом* и *поштенијом* продужити борбу до краја.“

Мој, господине Петровићу, таквом карактеру не треба за убијање — *револвер*, ваш је карактер убијен већ самим вашим поступком, односно коњичким скоком и сопственим признањем, да све што сте до сад говорили и писали није било „*часно и поштено*,“ него велите, да ћете *од сада тек* под таквом се заставом борити. Нек вам је срећно! Које заплакало — искочило. **Шумадинац.**

Танталове муке.

Неки учитељ исприча у школи својим ученицима причу о Танталу и питаше тада своје ученике за сличне примере из живота.

„Дакле Драгутине“ рече једноме ђаку: „шта би за тебе на пример биле Танталове муке?“

„Кад би војници с музиком овуда прошли а ја не бих смео на прозор да их гледам рече Драгутин.

Еманципирата цура.

Ова цура, — *то* је цура,
Далеко јој нема пара;
Тутун пуши, вино пије,
Дивно игра билијара.

Бичем шиба, срне лови,
И у нишан добро згађа,
Плива, скаче, коња јаше
— Као да је с Хорватбаћа.

У обрану свог пачела
Хоће да се дуелира,
Ја је гледам већ одавно,
— И срце ми нема мира.

И — ја да сам сад девојка,
Верујте ми, бог и душа,
Само *ту* би цуру себи
Изабр'о — за мужа.*) (Fl. Bl.)

*) Немојте тужити! Ко зна, можда је баш то ваша срећа, што нисте девојка. Коректор.

А. Даклем опет нова комета!

Б. Опет.

А. А да ли и ти мислиш, да комете не слуте на добро, — да нису пријатељи људима.

Б. Без сумње да је тако. Јер да оне нама добро мисле, вађда би бар кадгод репом махнуле.

„W. C.“

Официр. Кажи ти мени, војниче, колико имаш браће.

Војник. Ја имам, господине још два брата.

Официр. Како то. Та мени је онамад твоја рођена сестра говорила, да она има три брата сад коме ћу да верујем, теби или њој!

У путујућем музеју.

Чивутин. Ево видите, господо моја, ово је онај мач, којим је Вилеам свога непослушнога магарца хтео да проведе.

Неко. Али, колико се ја сећам Вилеам није имао мача, само га је желио.

Чивутин. Но, па да, то је тај мач, што га је Вилеам желио.

Господин Н. Милостива госпођо, ви сте негда имали два мала псетанцета, и једног мајмуна а сада их немате.

Госпођа. Е за бога, то је било, док сам још била девојком. А од како сам се удала, сад то мени све замењује мој муж.

Две сестре.

А. Познајеш ли до две сестре,
Што су увек у алеји?
Једна ј' плава, друга смеђа,
— Познајеш ли?

Б. Познајем ји.

А. На шта велиш, са којом би
Мог'о стићи својој срећи?

Б. Ох не питај, драги брате,
То је мени тешко рећи.

Кад погледим ону плаву —
Тад бих хтео смеђе луче.
А у смеђу кад с' загледим —
Тад ме к плавој срце вуче.

Медички факултет у Паризу набројао је, да на целом свету има 182.000 доктора.

Кад је то тако, онда је најпробитачнији занат данас — бити гробар. Вели „Humor. Listy“.

Вештина владања.

„Овим родом“ — рече негда
Један везир брадати
„С врло мало мозга можеш
„Лепо, красно владати.“

То су чули, запамтили
Везирчићи брадати;
Па пробају истим родом
И без мозга владати. („B. Z.“

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Одговори уредништва.

Један-два. Ваш би чланак имао места, да сте га написали на скоро, кад је та књига изашла на свет. Али кад је то било! А сада, кад се већ „Стармали“ толико и толико пута о ту појаву очешао, — сад је опет узети, као ново нешто, на мандрос, то нема смисла.

„Маринка“. Случајно је пала у кошар. И само је у друштву; на нека је, нека тамо и остане.

З. у П. Тако је у других народа, тако би ваљало да је и у нас. На инак код нас не може да буде тако, — и док трају оне прилике, и не треба да буде тако.

Л. Л. Ако допуститe ми ћемо то мало прекројити. Само тако можемо изаћи.

Брати. Ово не можемо употребити, док не би знали ко нам пише, и ко јечми да је баш заиста тако било.

„Једном од најмањих“ у Н. Сад. Ви нам описујете „чудо невиђено“, како су српски учитељи били у кафани, па не само кафу, него и по литре вина попили, и код кућевере сеоповали, усудили се међу собом и наздрављати; још су певали и песму о Сенковићу Ђурђу, — и тај ваш опис називате ни хумореском, — а наслов сте му дали: „Нашa Школства Автономија.“ — Јесте чули, ви сте прави Јаковлан! (Ми вам саветујемо, да и од сада тражите српске учитеље, али не у кафани већ у школи, где би могли мало боље научити српски правопис.)

Нове књиге.

Приспеле уредништву на приказ.

Историја српскога народа, написао Венијамин Калајић са оглављењем пишчевим превео Гавриило Витковић. Београд књижар издавач Петар Ђурчић. Цена 2 дин. или 1 фор.

Марко Спасић. Биографска слика Вл. Красића. У Н. Саду. Штампарија А. Пајевића 1882. Цена . . .

„ЗДРАВЉЕ“.

лекарске поуке народу.

Уређује др. Милан Јовановић-Батут.

Излазаи на Цетињу два пута у месецу. Стаје за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 4 фор. годишње. За Србију и друге крајеве 10 динара или франака Претплату примају за Црну Гору уредник, за Аусто-Угарску П. Рамадановић у Котору, за Србију књижара В. Валожића у Београду, а осим тога и сви други наши књижари.

Садржај 5. броја: Беља бубина (тракавица; ојађелица; пантљикара). — Дојила. — „Дете расте“ — Одаје где спавамо. — Позеде од огња. — Неки лекови (Пролужење). — Далак или плаштаница. — Календар „Здравља“ (Април). — Ситнице. — Кончежић: „Лекарски одговори и савети. „Лекарска питања Коресподенција уредништва и администрација. Читајте.

Садржај 6. броја: Беља бубина; тракавица; ојађелица; пантљикара. (Продужење). — Дојила. (Свршетак). — Први покрети. — Одаје, где спавамо. — Длан или плаштаница. (Свршетак). — Хладно и врело јело. — „Спао врат“. — Ситнице. — Запамтите. — Кончежић: „Лекарски одговори и савети. „Лекарска питања. Коресподенција уредништва и администрације. Читајте.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 19-ти доносе

овај садржај: Забава: На клизавој стази. Приповетка из српскога живота (свршетак) од С. В. П. — Из природе: Шеста књига Луција Анеја Сенеке, о потресу, превод Др. С. Павловића. — Песме: Заман је, од Николе Ђорђића. — Преводи: Да те нешто питам. Ивица Ђорђа Еберса, преводи Јов. Гучића. — Песме: Крај колевке од Ј Петровића. — Уметност: „Косовка девојка“, студија од Стевана Поповића-Вацкога. — Песме: Ђело од Војислава. — Народно здравље: Које је храна за човека? од др. Ђ Натошевића — Песме: Крај је, по Јовану Вајди од *. — Књижевност: Књиге Љубомира П. Ненадовића, реферат С. В. П. — Једно занимљиво питање. — Страни писци, Ђорђе Еберс. — Научне новости: Зодијакална светлост од С. М. — Астрономски дневник. — Уметничке новости: Сликарка Тодоровићева; косовка девојка, Београдско невачко друштво. — Уз наше илустрације: Срчаћ око гуслара. Мазурка и полонез. Смрт Димостенова. — Предлози: Местна статистика листова од —ан—. Књижевне белешке. Библиографија. — Слике: Ђорђе Еберс незнатни научењак и песник. Срчаћ око гуслара, студија Уроша Предића. — Мазурка и полонез, статуе вајара А. Куршина. — Смрт Димостенова по слици М. Брамтота.

„Српски Илустровани Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака. а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и **Накладна штампарија А Пајевића** у Нов. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

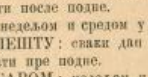

пошт. лађа од 1. до даље — почињући Априла. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и отправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

9—35

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. А.

Година V. | У Новом Саду, 20. априла 1882. | Бр. 11.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарије А. Најевића у Новом Саду.

Дарвин.

Снагом ума богодана
И задахом духа вела
Потрес'о је, заљул'о је
Море мисли из темеља.

Таласи ће ови расти;
Век ће веку да их прати;
За то Дарвин није умр'о;
Нит' ће с' икад мртвим звати.

(Нит' је његов дух у тима
Што кад мраз ил олуј сване
Као деца бесомучна
На бога се горе илазе.)

Шетња по Новом Саду.

CIX.

У Новом Саду то је сада најновије, да је у *Лондону* умро велики паучењак *Дарвин*, који је доказивао, да човек од *мајмуна* произлази. Но ја држим, да је ово велика увреда за — *мајмуне*, јер ја писам никад чуо, да су се мајмуни кадгод тако понизили, да један спрам другог терају чивутско-цинцарско кајмакарство, или да који мајмун дефраудира државну касу па побегне у Америку, или да мајмуни у ратовима убијају једни друге топовима и митрељезама; нити ми је познато, да се мајмуни на острвима Борнео и Суматри изопијају и лупају коме пенџере или да но васцелу ноћ играју „фарбла“ и занемаре своје женке и своје младе мајмунчиће и кућу своју упропашћују!

Напротив познато је, да се мајмуни дају на сваки посао обучити: да носе воду и дрва, да окрећу печење на ражњу, да мешају варјачом јело у шерпењи — на које вештине ни многе госпођице не могу да се напикиру. Даље је познато да мајмуни радо *подражавају*. имитирају, те штогод виде да људи раде, а они одмах хоће то исто да чине. Па кад Дарвин доказује, да људи од мајмуна проистичу, вазало би да и они *подражавају* другима. Тако н. пр. могли би сад очекивати, да ће се наћи ко, ко ће и *Дарвину* подражавати, те — не умрети, — него пре тога испитивати природу у толикој мери и с толиким трудом, па онда резултате својих испитивања у толико исто књига изнети на видик. Али наравно, онда би се то звало коме „мајмуписати“, а то је понижење за човека.

Него кад је реч о мајмунима забележићу овде шта се оних дана у нашој околини збило.

На леденама између Футога и Бегеча чувала два чобанчета своје овце. У вече кад се већ смркло наложише они ватру, те почеше кувати паприкаш. Они у томе послу, а нешто тушну око њих. Погледе па ону страну а оно пред њима а близу њих ватром озарени сушти — буди бог с нами! († † †). При, па се усправно, кудрав, подавно репић а очима звера десно лево. Обојица скочише и загребоше преко леденице и једва се зауставише. Погледе ватри и виђење својим очима, како онај сушти ђаво (далеко му лепа кућа!) узео варјачу па меша паприкаш у котлићу. Наравна ствар, да се не смедоше вратити, него отидоше кући у Бегеч и сутра је зором већ цело село знало, да су два чобанчета видела својим очима нечастивог († † †) и да је овај својим пакленим рукама мешао паприкаш.

Но тај исти дан догодило се и у оближњем Футогу нешто знаменито. Неки талијанац, што води по свету мајмуна, који се и у Новом Саду дуже времена продуцирао јапући на псету, пуцајући из пушке и пушећи на лулу, пошао је на Новог Сада даље по Бачкој и окрене у Футогу, где се тога дана такође продуцирао. Но у вече, кад беше одсео у гостионици умакне му мајмун из авлије и побеже на леденице, што воде у Бегеч. Сад неки људи, капутлије, који не верују у ђаволе, доводе ова два догађаја у свезу, те веле да је мајмун видећи ватру и људе (чобане) приближио им се, јер је припитомљен од малена, а чо-

бани видели први пут у свом веку мајмуна држе да је нечастиви и приповедају, да су видели ђавола.

Штета што је умро Дарвин, а сад би му се лепо могло доказати, да људи не долазе од мајмуна, него да *мајмуни долазе људима* (а људи беже од мајмуна, као што бегечки случај доказује).

Но било како му драго, тек добро би било да се сад бар носи *бегечка литија*, која је јако на гласу, да се људи не би плашили онога места А не би шкодило, кад би се и по другим местима нашим нашао по какав год разлог и повод, да се литија носи, јер ево већ хоће тај обичај са свим да изиђе из моде те и ми Новосађани — као и Ђурђевчани — не видесмо давно већ литије, па ни ове године на св. богојављење, ма да беше дан као у сред маја месеца, ипак се не нађе наше (ни Ђурђевачко) свештенство побуђено, да народу угоди и чуство побожности му уздигне. Ваља знати да је ове године богојављење падало баш у очи проглашења Германовог за патријарга па су попови наравно другим послом били забављени.

Коме би онда још стало било до бегечке литије!

Но сад како се приближује Ђурђев-данак и пештанско-бечких делегација састанак, нешкоди ову ствар наново споменути, јер је обичај и о Ђурђеву-дну да се носи литија, а сад ваљда неће сметати избор патријарга!

Ето ти опет шта ја радим! Почео с Дарвиновим мајмуном, па дошао до патријарга!

Боље ће бити да се манем ћорава посла па да престанем, јер ако и даље устерам, помислиће ко да сам утекао из редакције „Дар-мара“! **Аб.**

У Ш Т И Ц И.

△ Г. Герман је гласао у делегацијама са *„не.“* А како је њему било, кад је при његовом избору огромна већина гласала са *„не“!* — Треба и себи и од себе!

* * *

⚖ Нотарош Колонан *Рац* у Веприну убио је и појео некога старца Чика и ударио га петнаест пута ножем. Богме је то неки *вал-Рац*, рећи ће сад браћа Мађари.

* * *

□ Делегације су дакле преко 2 милијона земљи *уштедиле*. Влада је искала 23 милијона, а делегација је вотирала 21 милијон. То је дакле за један дан уштеђено 2 милијона. Нека сад влада што чешће пште, а делегације нека милијон-два увек мање вотирају, па ћемо за кратко време *уштедити силне милијоне* и тако се временом обогатити и процветати!

* * *

⊙ Баш се околности у свету мењају! Некад смо се ми тужили да немамо илустрованих новина, а сада се *илустроване новине* туже да нема *нас*!

* * *

ПОДЛИСТАК.

Цртица из јужно-босанског устанка.

од Моје Медића.

(Свршетак.)

Још је ту било приклапања много, док напокон, уморени од сијека, не умукосмо.

Ћеје је ко сједио, ту се и превалио. Чим је газда на свој језик заметнуо узао, завлада тишина. Чим се који примирио, одмах је и заспао. Ја сам остадох сједећи, очекивах да ће ми се што простријети. Немиче се нико, а поноћи је близу; шта да радим? Полако се дижем, узмем онај *сточић* и превртем га на земљу; тад се спустим и лежем, главу увалим међу *ове три ногице*, само да је одигнута те да ми се крв у њу не сливена. Не могу ја заспати, нити дуго лежати на једној страни. Окретах се сваки час, све једно као да сам у мравињак запао. Лети пријеме, не пази што ја јаучем за неком постељицом. Још очију свео нијесам, а домаћин почиње жуборкати. За мало сви повикаше: *„Вријеме је, браћо, да идемо. Устајте! Устајте! Сиромајте се! Пазите да не би који што заборавио!“* У канву је човјек колу, онако пора и да игра. Дигох се и ја, али леђа, брате, сва испребијана; горе ми је било него неком мужу кад се сложише жена и пуница па га лесковом масти намастише.

Врата се отворише. Сви изиђосмо на поље. Један нас поче бројити, па му није било једнога на броју. Домаћин га упозори на некакве *солаџе**) који су такођер изгубили друга, а нијесу знали кога. И онај је тако бројио све нас, *али себе није*, за то му је нестало једнога. Опет мала започиње; текар су *три* уре по поноћи, а *малоквто* је. Ја бих спавао и ишао; разабрао сам се на мало, кад је камен посртао нокте на нози или ме је каква младица пратила. Тако сам срљао све до по *шесте* уре, док се не примакосмо границе на један пушкомет. Ту сједосмо да се одморимо и да се чим заложимо. Сваки вади из торбе своју брашњеницу, ајде и ја ћу своју. Поучем је на поље, али некако лако иде. Кад сам све извадио, ко чекерлији и жалоснији од мене? Како сам се превртао у ложници, некако сам насуо пуне џепове пепела, а и барут се просуо. Хљеб се сирово као да ћу њиме пилад заранити; а месо се спарај-, мишн би се од њега тровали. Кафе нема, брашњеница пропала; плућан ја онако иједак на све стране. Тек у неку свалада ме дријем, те тако преспавам доручак.

Док сам се ја бар свом кријепио, порастао је наш број на *три стотине*. Из свијех околишјех села згрнула се сијетина као да је какав збор. Ко је дошао с оружјем, огледа га је ли му у реду. Неки су се напријед радовали, с ће бити и добити. Сви безе и имућни Турци из све околине слегли су се у Кулен-Вакуфу, а овдаш узето има у њих до милијун дуката готова новца. А ћеје је марва; на пуни амбари жита; па дућани, напртњани скупоцјене чохе и разног еспапа? Кад се дијељаја туку, трећи граби, или пусто млијеко и пси лочу — мишљени су они. Њих неколико одметнуло се од нас, није сунце још исекчило било; док сно ми изаривали, иде личега, они су уплачали два дрвара с коњима. Коње припрегнише, а она два „рајкана“ оставише код нас, да не докажу Турцима, шта их чека.

*) Тако се зову, они људи, који и. п. иду чак у *Обровац* по со.

§. Кажу да је Скобељев добио *запаљење клуна*; после оних његових говора, могли смо и очекивати да ће се нешто *запалити*.

* * *

‡‡ Београдски лист „*Звоно*“ тврди у свом *уводном* чланку, да само „*глупаци*“ верују да има „*бога*“. Пошто су дакле у благословеној земљи Србији сва замршена питања сређено решена, то ћемо сад дакле народ да поучавамо у безбожности. Ми смо навикнути, да нас „*звоно*“ позива у цркву, а ово „*Звоно*“ са својим уводним чланком управо није звоно, него „*клепетуша*“, коју код нас половима о врат вешају.

* * *

Ɔ Београдски „*Звонари*“ мисле да је сваки дан велики четвртак и петак, те ето непрестано — *клепећу*.

* * *

₤₮ У Новом Саду су се сложили сви који имају трговине и дућане, да плаћају по неколико шестака месечно, те да се од сада ради здравља поливају редовно улице новосадске. Да ли ће, боже, пристати на ово и —*апотекари*?

Аб

Пуслице.

Враћајући се са делегација својој кућици, својој слободици, Аћелић се није сврпио у Пешту. А и шта ће, — пропао је вашар!

Ђала Васи Ђурђевићу на последњој му каши! (Хоће ли се да му трипут кажемо ђала! Радо ћемо то учинити и њему и сваком, и када и свагда кад се тод заслужи. — Но, господо Буковарци, јесте ли се сада мало одрдили на „Стармалог“?)

Нашој браћи Мађарима, не допада се ни самима зграда, у којој држе дијету. Треснули су о сто буљеларом својим (и пашки) и рекоше: Нек се зна чија је кућа масна! Ево 4 и по милијуна, па нека се нова, лепша зграда зида! (Молимо, само из темеља.)

Шта још неће људи измислити. Сад су измислили како се прави артиј, која не може изгорети. (Мало су се задоцнили. То су требали измислити још под владом цара Леополда, кад су се наше народне привилегије писале.)

У Сарајеву појавила се редька *врубице*. Зар није пајтње и лебље доста овом пукавном народу, него сада још и да *себе* од *врубице*.

Задатак народнога сабора, баш ако би се ове године сазвао, био би само тај, да пристане на укидање автономије, коју би попару имао нов попуњен синод да сазна. (Тако вели „Турски Народ“). Ако је то тако, онда још морамо захвалити премилостивој влади, која није допустила да се сабор о Ђурђеву састане.

Кишница се четње наспила то јутро, па смо на то одбијали, што је чета закашњела. Разговарајући се о свачем са заробљенима, примакло се и подне а чете још нема. Ко жалоснији од нас, ако се вратимо кући, а пушку и не испалили. На част ти плијен и све, та и треће колено памтило би ту срамоту. И подне бије али ужине (ручка) није. Глад нема очију. Ред је што јести, па макар била и *прљемућа*. Привучем се ја пополако неком сељанину и шанем му нешто на уво. Он се сеше у торбу, извади комад хљеба и рече ми: „Сраи ме је господине, знаш, сад је *мебукруџије*; оно нешто мекога жита све је потрошено, а ново још није прешрело, ако ћеш мало *зобенице* (хлеб од зоби), могу ти дати.“ На то му ја рекох: „*Кад је крува мајка, не бојим се госта никакво.*“ Кад ми је додао ону четвртину, окренем се на другу страну да ме нико не гледа, те станем жуљати, све прашта под зубима. Зобено брашно крупно је као жир, с тога ме боцкало у грлићу, мишљео сам, мајчин сине, оде душа. Да је чиме залити, лако би било. Нема рујног вина, нити, воде ладне, да окрвављени тијело, већ ако ће у оне мутне као орање из какве локвице. Не могу ме зауставити ни ово:

„Кад би знала мушка глава,
Што је ником воде с' напит',
Нигда не би ником пила' —

и тако „паки, паки, приклонши колена“ напојио се ће од непоље.

Наком тога укочио сам се као гиздава дјевојка. Нема више превијања од глади, већ од чега оругога. Чим се желудац почео стискати — пробављати — полећеше ми суне низ образе. Нема сита за ово брашно (зобено), с тога су се оне *сјемењаче* позабадале у дувар жалучни, а то је бољело, бољело. Није их могао ни млински камен сатрти, ни врела пода умекшати, ни ватра сагорјети, — а мој господски желудац да их покори! Већ сам се бојао биће гриза за бадава; сиркиуће ми се пред очима, па ће народ рећи: умрије од страха.

Док сам се ја кочио и мирио своје „унутрашње“ осјећање, није ми било до дружине, ни до четовања. Скоро ће двије уре *но модне* бити, још их нема. Неки би чекали, неки би ишли кући. И ја сам натрено заговарао да не чекамо дуље. Таман се почесмо спремати, кад ли се указа читава руља људи. Све поклике: „*Ето ме! Ето ме!*“

Ми им одосмо на сусрет. Ту је било руковања, а богме и љубљења, јер се многи познавши нијесу од давна виђели. Четници су били баш бирани момци, мислим на око; а но одијелу рекао би: свију царева и краљева пошње и закрпе ту су се стекле.

Није до разговора, ваља поћи, заповиједи је свега! Најприје ће четници, па онда пљачкари, а назад женскиње и нејач. Одмаче све један за другијем и већ су неки на врх бријега „*Јуштре*“, с кога се *Кулен-Вакуф* види као у чашу; дочим је „*кичмица*“ заостала, док се чета смјести. И ја се онда довучем горе и вољан сам поздравити тај „град“, али с те стране нема ниједнога стабла већ сјенокоша. Морао бих промолити главу, а страх ме је, не ћу је повратити као ни онај, кад је својом мјерио, колики простор жели имати на кући. С тога се предомислих још једном, те мјесто тога пољедох бити јевјеричица Близу нас бијаше буква, старија и од мога и од твога ћаће (ода). Ништа боље него попети се на њу. Оружје не смједох оставити даље; ратно је вријеме, а туђа земља могло би ко анектовати, а коње да тужим? Ваљда на горице пуку?

*

Сваке године издаје се у Пешти награда од 10 фор. једној поштеној слушкињи. Ове године није се ни једна пријавила; из тога се суди да у Пешти нема поштене слушкиње. (Ништа зато, само кад има поштених господара.)

Најстарија жена на свету, која данас живи, зове се Кулајна Перец. Док је била нешто преко сто година, смрт је на њу случајно заборавила. А сад не сме ни смрт да загризе у *Перец* (од 140 година.)

Новине на 'платну, па да их после употребиш за шнуфтиклу или обојак, — то је сада најновији Erfindung. Али то су изумели срећнији народи, код којих нема и таких новине, које би биле и за обојак сувише гадне (којима само диспозициони фонд зној са чела брише.)

Дневни ред преко недеље.

У Новом Саду.

Недеља. — Обуче се чисто рубље; за време службе иде се у биртуја на пиво или на ракију; после подне се иде са женом и децом на агенцију или у градску пивару; у вече се посваја са женом и иде у Клајнову кавану.

Понедељак. — Пре подне се лечи мамурлук и преспава ручак; после подне се луфтира глава по променади.

Уторник. — Пере се велики „веш“; ручa се слатки купус без „ауфлога“, јер се у недељу много потрошило на пиво, вино и на сецоване код кучебера.

Среда. — Иде се у мајур код „златне патке“ на рибу; касапину се остаје дужан за куповано месо од прошле недеље; гута се прашина на пијаци.

Четвртак. — Иде се на локалној лађи у Каменицу; зазива се код железничке ћуприје; сврће се код Петермајерке на сладолед; у вече се игра карте.

Петак. — Пре зоре се купује риба на пијаци; сврће се у ковачницу ради читања новина; штудира се, где да се узајми новаца.

Субота. — У јутру се иде у берберницу, да се обрије и реке која памет на: млеварица долази по новце; у вече се чешу леђа и перу ноге.

Опет то, али мало друкчије.

Петрарка у својим сонестима има једну строфу, која гласи у преводу од прилике овако:

„Ој славују, певај, певај,
Моли ме за груди!
Под земљом ми цветак пене,
Цветак ми пробуди!“

Ст. Торбица у својим „Јадованкама“ пева *опет то, али мало друкчије*, а од речи до речи овако:

„Ој славуљу не певај ми,
Не вређај ми груди!
Под ружом ми злато пене,
— Злато ми не буди!“

(Даклем ипак има нека разлика, између најновије српске и старије талијанске поесије.)

Два пута сам дошао до прног огранка и сагнем се да га пређем, али се ноге оклизнуше, а ја „чеч“ на земљу. Мора да тјелесне силе не бијаху *једнозначне*! Три пут Бог помаже! И ја се једва трећи пут попех горе. Ја горе, а „орнист“ засвира „*јурим*“. Овај пар не ћу ти тачно описивати ни мјеста, ни како ми је било при души, мотрећи жестоки бој.

„Дим и пара и пушака цика,
А уз пушке та јуначка вика“, — то ти је главно код такијех окршаја; а долази пред очи и ово:

„Ох, ала ми расте кика,
Кад пушака стоји цика“, и т. д.

А жива је истина да:

„Бој не бије свијетло оружје,
Већ бој бије срце од јунака.“

На сваког буки има сијасет глава. Мора да је поглед са фортице „*Острвице*“ (одмах је испод нас) диван био. Зовем ти ја попа Д., нека ми пошаље по ком свој дурбин, рада бих гледао, ко је боља јунак на негдану. Не ће нико да носи, па ма да га поочимиш. Онда сиђох сам одох до попа и добих дурбин. Опет се изувчем на старо мјесто али су други судци на Ваљојлуци. *Пак са фортице окрену је к нама.* Отпрво сам бројио, колико времена треба да састави, кад се дим укаже из валице. Незнајући је ли искочио или није, помислих: *готово је, нема спасења.*

„Још мало неколико часа,
Па ми нема ни трага ни гласа“.

Док сам тако очајавао, указа се дим; све бројим а журим се на прат на нос, само да прије сиђем. *Сваки пређе вражији посао.* И мени се онакнуше ноге, а кајиш од пушке и трачак од дурбина запеше за огранак и заклачише ми врат, не могох ни пљувачку прождрјети. Док сам 15 набројио, све се ово догодило; још док 5 набројим, могу славно погинути, — на буки, као врабац. Сву снагу сабрах у тај мах, чим досегох огранак: пуче тон, одпали се огранак, а ја Лоскај на голо камење.

„Онда гледну каква ми је глава,
Али она здрава и читава“.

Кад устадох, никог не би око мене кром горице, каменља и обије умеранијех леђа. Та говорио сам да гром не ће у кориве, али се камење некако све само намеће. Ипак бијаху ноге лаке, али која корист, кад пута не знам Пођох по беспућу; поче ć прислушкивати, али јечи гора, чује се јалакање, а и оглашивање: „*Ево их! Ево их! Овамо! Овамо!*“ Да ли се то Турци сазивају или кичмаса прикупља, ко би погодио? — А добро би било кад би се погодити могло.

Кад је већ суђено оваком смрти умријети, бар да замијеним главу. Помолим се Богу, наслоним пушку на лијеву руку, десном ухватим за отпонац и пођох сам кроз шикару.

Идем тако четврт уре; ниђе живе душе, а ако мене се чује граја, рекао би гори село. На један пут опазим десетак цијели од пушака иза камења. У душак се сакријем за једну липицу и напрем уво, не ћу ли чути коју ријеч те тако дознати, ко су ти врагови у засједи. Разабирам неко препирање, не могу се сложити шта да раде, дуго им је чекати, а за бадава. Ријеч по ријеч, они се завађаше. Тројица њих устадоше и пођоше управо к мени. Испрва не би ми можно распознати, ко су; али гле! ето мога првог сусједа: ето онога што ме *нахранио*, али и *ранио*.

Тира. Једно не могу да схватим.

Спира. А шта то, брате, Ћиро Можда ћемо спојеним силама лакше схватити.

Тира. Од како је ова влада у Србији, од тога се доба доста *кајмака* скинуло са народњег благостања.

Спира. Тако је, — то и бог зна; пак ! —

Тира. Толики *кајмак* скинут и потрошен, па опак кад дођеш у Србију, оно ти сваки дан све више и више мирише на *кајмакламију*.

Тира. Даклем страници се насељавају у Босни и купују ланац земље по 10 фор.

Спира. О брате, да јефтиних ланаца у тој земљи, од како је пао на њу благослов цивилизације.

Народне пословице које су се изопачиле.

— *Све су силе за времена, а невоља редом иде.*

Јест, ал ево њихове *силе* никако да престану, а *невоља* је непрестано код нас.

— *У радење свагда више.*

То се само тако каже, а ми видимо, да господа која ништа *не раде*, имају више него *ди радећи*, који рипчају и кулуче.

— *Иде коло наоколо.*

Богме на нашим „беседама“ и забавама, кад се игра *коло*, не иде наоколо, него сваки играч трза на своју страну.

— *Умиљато јагње две овце сиса.*

Не иде то ништа са „умиљатошћу“, него ако хоћеш више њих да цеђиш, морао бити „вухерер“.

— *Тек' ће вода куд је текла.*

Јест, ал' Тиров канал, који стаје 20 милијова, хоће да се сасуши.

— *У друштву се и калуђер ожени.*

Бива то и без друштва.

— *Путуј игумане, не брини се за манастир.*

Богме игумани слабо имају посла за *путовање*. него данас више путују и *не брину се за манастир* наши архимандрити и владике.

— *Све, све али — занат.*

Јест, ал' наше „побл“ фрајле неће за занатлију да пођу !

— *Занат је златан.*

Ал наши родитељи хоће силом да будемо господа па нас школују, упропасте нашим школовањем целу осталу фамилију, а од нас направе голе писарчиће.

— *Посвирај ми и за појас задени.*

Ал моја комшиница свира по цео дан и ноћ на клавиру а неће једанпут клавир *да задене за појас*, па да ми да мира!

Аб.

— „*Камош*“ ? упита ме.

— „Идем кући“, рекох му ја.

— „ Е, мој браја не, туда се не иде кући. Врати се назад. Сврни одмах иза првог дола лијево, пак мало десну, видићеш трулу букву. Преседлај се пре ње, срешћете три путаца. Мореш ићи, којим ти драго, али ћеш е дољњем најбрже доћи на онај заравањак, ђе но ти је отпала пета са ципеле. Кад будеш тамо, онда си на по пута до међе. Нијеси ваљда луд да не погодиш тамо, ђе сам ти јутрос хљеба дао. Је си ли видио, како се сваки коњ сам сраћа пред кућу крчмарову, само ако је једном био ондје. Та за што си учио царске школе? А ђе ти је онај *кум-пас* (компас), што но си нам га показивао ?“

— „О, мој господине! Ти си пошао цилитимчке у Кулен-Вакуфе“, — додаје други.

Сад ме текар подишао вучац. Отпирих као муха без главе. Набасам ти ја путем на десет буквара, двајест путева; некако у срећан чренутак изиђох на равницу, а то ти је моје јутрошње ложиште. Опет легох да се саберем, али и ту не даду топови мира; тресе се земља, бојим се, провалиће се нода мном. Најбоље је — рекох сам себи — пући одмах за ранијега кући.

На путу сустигнем чобана, ђе јави благо кући. Иза њега климају два велика торна пса. Побојах се, ујешће ме; за то зазвах чобана више пута, али њему је на једно ошло а на друго изишло. Чим се примакох, — окупише ме псине; а њему ни бриге да не одбрани али кад ме уједе један за голијен, имао је револвер посла. Поче пас скичати, прочу и чобан. Лети он са коцем у руци, чистим и ја све онако ситнеи; чим по бату приђетих да је већ крај мене, тргох пушку и викну му: „*Стој јер ћеш сад погинути.*“ Оста он на мјесту као укопан, а ја одох све натрашке до сто корачаја.

Док је он зубе тупио, примако сам се и ја к пријем сеоскијем кућама. Тада ми се причињало, е сам се препородио. Али тако за мало бијаше Запуцаше пушке са више страна, зачу се вика: „*Држи га! Држи га! Обера колл!*“ Помози Боже! Шта је то? Мора да је какав пљачкар зграбио сеоско говече, да не дође празније руку к жени својој. На ту пуцњаву стуљам се у јаругу, и ту сам сједио док и тај гром своје не изради за тијем се устах по небројени пут и једва жив домакнем кући. Ту сам нашао весело друштво, које је изненада дошло, те нашу вечеру ужило.

И ја сам био, за невољу несео. А кад легох да спавам, сетих се нешто, како ми се моја добра мајка у детињству моме са мном више пута мазила, велећи ми: ти ниси мој син, ми смо тебе купили од гурбета за сакупу мекиња. Па сад више пута помишљам: Ала, ала можда то и није била шала, можда је то истина. — То ти је моја исповест, а ти сад чини што ти је воља.

Мени се воља омаче, па ено ставих исповјест мога пријана у архиву „Стармалову.“ Али уједно молим пошт. читаоце (особито оне, који своје јунаштво још нијесу стављали на пробу) за се не баце каменом на мо га пријана, који је јаку вољу имао, да буде јунак, а можда ће и бити, — ако се још једаред на ови свијет роди.

Где ја станујем.

Где ми је станак? — питаш ме брале.
Ево, па чуј из песмице мале!

Узми-дер мапу, пађи ћеш веће
Где река Сава у Дунав тече.

Погледај к југу, Београд наћи,
Ту се извези на малој лађи.

Торбицу предај каквом амалу,
На се упути кроз Сава-малу.

Одатлен горе, лево, па десно,
— Ту ј' „зелен венац“, тржиште месно;

Отуд се спусти ка оној страни,
Куда те зовну вити јаблани;

П' онда полако, — не брзај здраво,
Кроз абаџијску чаршију право.

Кад већем прођеш пивару стару
Тад ћеш се дићи дивном Врачару.

Ту свежи ваздух болнога крепи,
Ту има кућа лепи, прелепи.

Ал једна кућа, а пред њом ора,
Твој поглед на се привући мора.

Па ту уђи ћораком лаким,
Ту ћете радо послужит' „слатким.“

Уз кућу башта, пуна цветова,
Лево је клупа, а над њом зова.

Ту су три сеје, и њина мајка, —
Најлепша сеја зове се Цајка;

У њеном срцу станујем ја, —
Милован Драгић, терзија.

Милован Драгић, терзија.

Романтичност.

Једна, романтичким духом напуњена фрајлица шетала је пољаном и шетајући читала је неки нов француски роман. Не гледајући преда се падне у један поток. Она тако онесвести и тек је код куће у постељи разабрала се. Прве су јој речи биле: „Где је мој избавитељ? Ја ћу само за њега поћи, ни за кога другог!“ — Тек су јој доцније казали да њен избавитељ није било младо пастирче уило,“ — него ловачка кучка Памина.

За што дипломате не пију вина.

Ко је први намирис'о
Истину у вину,
Добар нос је имо брат,
Моро бити дипломат.

Тај дипломат заклео је
Дипломата, сина,
Унука и праунука,
Да не пију вина. **(Fl. Bl.)**

Похвала књиге.

Један књижар хваливши неку књигу од накладе своје, рече овако: „Будите уверени, да ову књигу мора свики читалац са највећим задовољством из руке оставити.“

Песма.

коју је написала једна девојка, кад је ступила у тридесету годину

Ушила бих у сваку
Мараму ил пошу;
Утакла би у сваку
Прегачу ил кошу;
Увела бих у небо,
Па сви нека гледе:
„Неку, неку, на неку
Ја да плетем седе!“

У сва села, вароши
Слала бих плакате,
Моју бригу голему,
Сви да је дознате;
На сваку би полицу
Скочила са банка,
Одатле бих викала:
„Ја сам полчарка!“

Рузмарин бих залила
Да расте к'о бадем;
Сваком попу рекла бих,
Да молитве знадем;
Сваком пешкир дала бих,
Проводадијама, —
Са пешкара чита се:
„Ја сам још'те сама!“

Полубила б' у руку
И врачару стару;
Молила бих, молила
Сваку буба мару,
Да ми једној бар ова
Буде од помоћи,
Да ми каже: *од куд ће*
Моји сватн доћи.

Писала бих, писала,
Не бих била лења,
Где год чујем да има
Грчких младожења:
„Часи, дани, године,
Као луди хите,
Луди, луди, за бога,
Што се не жените?“

Малери једног наглувог ђака.

Учитељ. Кажи ти мени како се зове мађарски манастир?

Ђак. Манастир, — манастир, — манастир се зове мађарски —

(Они од остраг довикују му: „Зарда“ „Зарда“.)

Ђак. Зове се *дарда*.

Учитељ. Добро кад ниси казао фриште фире.

* * *

Учитељ. А били ми знао рећи, како се каже мађарски *право*?

Ђак. (Мисли се; не може да се сети).

(Они од остраг шапћу му: „јог,“ „јог.“)

Ђак. Глог.

Учитељ. Но, све лепше за лепшим!

* * *

Учитељ. Ал ово ћеш валда знати; како се каже мађарски: натраг?

Ђак. Натраг, — натраг. —

(Они остраг суфлирају му: „виса“ „виса“.

Ђак. Таса.

Учитељ. Таки да си сео магарче један! Никад те више нећу питати. Још би могао ја да страдам са твоје глупости.

Даје се на знање — свима недељним муштеријама.

У Новом Саду и у многим другим местима увођи се сада у обичај, да се дућани недељом по подне драже затворени, како би и кукавни трговачки помоћници могли мало душом дахнути, мало се прошетати, или код куће што корисно читати.

То је дало повода и Сомборским трговцима, да и они у тој ствари од дојакошњега обичаја мало одступе. До сад су дућани у Сомбору били недељом до седам сати у вече отворени, а од сад ће се затварати већ — у *осам* сати у вече.

Ако би се даклем коме проклето баш у недељу по подне дп купи за грошић смокава; или за који сексер ајвара, који риф пантљика или хозентрогере, или коју другу преку потребу, тај нека седне на ајзибан или на дамшиф, па нека дође у Сомбор да пазари, и — да му покажемо како се кућа тече.

Један Сомборац.

Бубнуотека.

An den Herrn Karakasevity Buh
hendler nah
franco. Zombor.

Поштованом Уреднику
гд. Караку!

Узимам слободу умолити Вас да бачке жупаније Ману од Бачкија пошљете на местни цркошколски Одбор молим Вас пожурите се на рудбином, ако не мати јер ми необходно нужна, јер већ при крају године, одбор није питао нас где да се мата наба у Лука Н. одговори да нема те мапе, зато Вас по трећи пут почем Стојанов и код вас набао Примите искрени поздрав и од његове жене Остајем с поштовање **М . . . . С . . . . . ћ**
учитељ.

(Умољавају се првошколци да исправе овде правопис, језик и логику. Ур.)

Одговори уредништва.

Сарајлије. Хвала на допису и обавештају. Али у тој и тако дугој форми није за „Стармали.“ Од богојављења до данас прођоше неколики месеци, па од куда сад тек јављате

Из дописа прибележавамо ово: Сарајлије нису биле вољне о. г. на богојављење носити литије и правити параде, — ј. р им није до параде, ни до какве радости И митрополит је био пристао да се велике параде не праве. Али има и над попом попа, који преко митрополита заповеди да „муси“ бити и литије и параде и замазивања очију Јеврони. као да је Босна срећна пресрећна.

Што се тиче листа „Срца Исусова“, не верујемо да је само од тога срца угинуо „Требешић“. А што се тиче „Требешића,“ желимо му да што скорије оздрави, и то у једнијем облику.

„Секунда“ Моћи ће се употребити.

Палмаузиус. Ви сте видели, да смо ми наш „Дар-мар“ и до сада игнорирали, док се још звао опозицијом, за то нам није намера била ни сада, кад се преко ноћ као ердељски таљир окренуо, да му покланамо више пажње. Али, — да нам песма не буде бадава писана, умањујемо је ев' овде:

„Дар-мар“

До сада сам *лудовао*
О стварима разним: —
Сад ћу другим правцем ноћи,
Сад ћу да *будалим*.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Ја од пете, па до главе
Бејах *худо дете*:
А сад ћу вам бити *шлокљан*
Од главе до пете.

До сада сам био *жико*
Под старим амбрелом;
Од сада ћу бити *мишта*,
Са новим „начелом“.

До сад су ме напредњаци
По носу пљували;
То ми мало, — сад нека ме
Пљују либерали.

До сад су ми моји рекли:
„Та иди до врага!“
Сад ми рец'те ово исто,
Нова браћо драга!

До сада сам срамотио
Партију што страда;
Од сада ћу да срамотим
Партију што влада.

Није мени до начела, —
Јавио нек' га пара!
Већ је мени, знате л' до шта?
— До кога динара.

С празном кесом, срцем главом,
На и листом дето,
Бићу свачи, ко ме хоће —
Само дајте нето.

* * *

Ој Србијо, пуна свести,
Крљевито млада,
Кад ли ћеш се ти отрести
'ваких накарада!

Палилулац.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме седмом броју за 1882. ове чланке: 1. Две сузе, — ускршња приповетка — од браца Јове. 2. Лош рачун, песма од Ђорђа Јовановића. 3. Ево наших ласта! песма (са сликом). 4. Кратковидност у ђака. 5. Последња Картагинкиња (са сликом). 6. Даде извесно за неизвесно (Басна). 7. Љубуша и премисао. 8. Унутрашњи глас (по Гете-у) песма. 9. Разговор. 10. Гадура (са сликом) 11. Далеко, далеко... песма (са сликом) од Ђ. Р. 12. Деца и старци на врућини и хладноћи. 13. Арапски коњ, — по Брему — од — о — ћ. 14. Мали филозоф, песма (са сликом) од чика Јове. 15. Рачунске игре, (продужено). 16. Ружа у арапским причама, од браца Мите. 17. Даштања. 18. Решења даштања. 19 Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа почињући
од 1. Априла
до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

ливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЋСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручује своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпорхерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

НАЈ И НОВУ ПОВЛАШЋЕНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ЛИЈЕХА И КАЉЕВНИМА ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки браварски посао на грађевини, ограде порте, гробова по најновијем укусу а најефтинијој цени, исто тако и све оправке са најсолидним израдом.

1—6

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 30. априла 1882. | Бр. 12.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

ИЗ ВЕЧКОГ РАЈХСРАТА.

Коме је мало црна, сува леба, добиће
на то — порцију бумрука, да буде ситнији.
Далматинско искуство.

У рајхсрату вéћалс се,
Како ј' мало разних дâћа,
И да л' треба да се ђумрук
И на увоз жита плаћа.
Неки беху тога мисља
(Разлози им нису шупљи)
„Хлеб ће бити толко бољи
У колико буде скупљи.“
И још више тако једрих
Разлога је било доста;
И кад већем свако суста
Тад посланик Кљајић уста.
Он с рамена торбу сними
И у њу се руком маша,
И извади из ње нешто, —
А црно је — угљен није;
А тврдо је — камен није;
Неке бодље из њег вире
И на чисту плесан мире.
И сам Кљајић сркље нос,
Па запита: „Вос ис тос?“

Посланици цвикер мећу
И навлаче рукавице;
Сваког мрзи голом руком
Прихватити што му с' даје,
А не зна се управ' шта је.

Тадар Кљајић рече: „Чујте!
Не бојте се, не страхујте,
И ово је дарак с' неба,
Јест' ово је комад хлеба.
Тим се храпе Далматинци,
— Дивна мора дивни синци.“

Посланици, на опрезу,
Згрозише се: „Ах хер Језу!“
Неки вели: „Одер вас, —
То је хлебац?! — мах ка шпас!“

„Бог и вера“, Кљајић дода
„То је хлебац мог народа.
Тим се храни овај род, —
То је његов милихброт,
И сред мрса и сред поста,
Само да га има доста!
Дон'о сам га да видите, —
Изволите, — окусите!“

Овај комад, овај дарак
Далматинске худе жетве
Иде редом по рајхстагу,
Као сенка неке клетве.
Међ господом посланиц'ма
Нема стомка,
Нема момка,
Ко би хтео,
Ко би смео
Окусити хлебац тај;
(Радије би сваки пој'о.
Вера, бог!
Шест порција омелета,
Него мрву хлеба тог.)

„То је хлебац“, Кљајић вели
„Ког приморје кршно дели
Далматинцу сину свом.
Не дели га обадвема, —
Ни тог хлеба често нема;

— Сад на срце свако руку,
Па гласајте о ћумруку!“

Кад то чуше посланици
Уздахнуше предубоко,
И мараму многи диже
Па обриса сузно око.
И председник суза брише,
П'онда брзо звоне лаћа:
„Нек се гласа!“
— — — — — — —
И гласаше:
Да с' на жито ћумрук илаћа —

Шетња по Новом Саду.

СХ.

Сад како је настало летње доба почиње већ сваки човек, ма и не био какав *касир* у Мађарској, да штудира, куда би се то дало мало *побећи* из обичних свакидашњих околности, те да се човек мало разоноди и развесели. Свакоме је већ досадила кућевна монотонија и сваком је већ догрдило гледати своју тезгу, своју канцеларију и своју пушницу, те једва чека, да дође у чистији ваздух, да види пријатније ствари, и да се разведри и развесели. С тога једни намеравају у Беч, други у Липик, трећи се усуди и у који манастир — свуда је ту весело, свуда се ту живи безбрижно, али по нашем мњењу најбоље би било за сваког, који хоће доиста да види веселе ствари и да се насмеје, да се не размишља много, него да иде у — *Загреб*, јер што се данас на хрватском сабору у Загребу веселе ствари збивају, то ја писам никад ни у бечком „вурштпратеру“ видео. За наше суседе Карловчане ово не важи, јер они кад хоће да се развеселе могу остати и код куће, јер и код њих је пуно веселих ствари, те ако је ко тужан и невесео, нека само узме да чита у њиховој читаоници „Књигу за жеље и жалбе,“ у којој нека г. г. чланови један другог часте „лоповом“ и „безобразником,“ и жеље „да врат скрша“ и т. д., па ће се више насмејати, него ли што су се зимус при вршењу неких грађанских права и дужности смејали.

Али свима другима препоручио бих ја да иду у Загреб. Шта су њански земљотреси спрам бурних седница њиховога сабора, и шта је тресење наше усљед оних земљотреса, спрам садањега тресења од смеја, кад читамо по декоју сцену, што се игра на сабору. „Председчику треба обесити о врат звонце,“ „барон Живковић не вреди ни једну форинту,“ „треба га избацити кроз пенџер“, „што га не ћушним да му глава одлети“, „ви сте издали народ,“ „Мађари су пустајије“ и томе подобни изрази тако су на сабору хр-

ПОДЛИСТАК.

Није се добро увек ни шалити.*)

Хумореска од Секунде.

У селу Н. живио је један ваљан учитељ. Човек беше око 50 година, али човек, који је у школи живео за школу — само се није могао преломити новом наставном плану. Гостољубље му је била заиста права врлина, а како у селу Н. небеспе људи уређене биртије ни каване то су већином интелигентнији гости тог села, спрачали доброме учитељу Живану; код куће је био добар отац, ваљан муж и брижљив старешина, и уредан домаћин; да је сирома био то вам потреба загледати у рођаним, или у најновији сановник од 1217 године то је опште стање наших учитеља, изузеци су ту врло ретки — (као н. пр. сабор у Ср. Карловци од 1882.) Јунак наше шале овде — био је у школи вредан, као старији човек, није био баш по новој методи справљен за тај тежак посао (као што и српско министарство не беше справљено над Бонту-а) на опет што су други вештином у школи радили, радио је наш честити Живан са муком и трудом. Само му као што горе рекох, није план ишао у главу. Често би се једно говорећи — само да није ђаволске физике, хемије, па зологије. ботанике, па минералогије ој Боже Боже, није се то онда учило кад сам ја ишао у школу, ал зато беше много јевтиније живети — онда вунта меса два гроша, аков вина воринту шајна, а мером жита два цванцика; а где сад тужан — неможеш се ни насуља по вољи наједи — било је и онда доста научених, па ниједан није казао да је Вук Бранкокаћ спасао српски народ ко саде — ајд лепо је знати, лепо се учити али са тим ругобана — лепицу онтеребавати то баш неваља — то је горе нег после ручка појести печеног ћурка — или вечито о бермету и о риби сањати. Знам ја док сам био у Ч. — па кад дође нам директор, — а он ти мало једног да чита, другог да пише — трећег да рачуна — четвртог да поји на збогом, а кроз две недеље — ево ти јури белобунгедекрет — сад напако — све којешта ђипнастика; имали то своје норме — да се ја овако стар премењем шта би рекли људи — рекли би наш Живан мора да је померио памећу могли би ме истерати из штације из села — па шта је онда — е нећеш се ти Живане преместати а коме је до комендије нек се премене — ја сам моме селу прав. Тако је наш Живан чешће говорио. —

У то доба живео је на окружној надлорничкој катедри неки Г. А. човек врло горд и суров те су се наши старији учитељи — неивични таком поступку — којим се Г. А. напрама њима служио, више за љубави своје екзистенције бојали — ни наш Живан не беше изузетак,

* * *

Сваки Србин зна за своју славу — красно име — та то је један од најсвечанијих дана — који се по готову у кругу својих пријатеља највеселије проведе; и Живан је био спечар о св. Јовану — његова вредна жена, справила ведрим и веселим лицем дочека — освануо беше и тај дан — Живан је био у цркви кад дође из цркве — справи шљивовице опере натегачу — којом ће ширити празнину у буретуу.

Подне је — ево кума Паје — другог кума Јоје, ево и домина Ћире (немојте мислити Бабиног) на кнеза Луке

*) Послато на расписану награду. У.

ватском већ обични постали, као на каквом вашару изрази: „пошто је овај коњ,“ „имаш ли марвени пасош,“ „дај олбу пива,“ „та удели па намени“ и т. д. или као што су обични и свакидашњи изрази у „Турском народу:“ „крвава Застава,“ „убијце књежеве,“ „Његова Светост патријарх Герман,“ „био је врло свечан ручак,“ „Серавим је пастир стада Христова“ и т. д.

Из свега се овога види, да у Загребу иде врло весело, и на те се ствари не смеју само читаоци „Дар-мара,“ него и цела Европа, и ја чисто гледим, како наши потомци и овога и свију идућих векова уживају читајући извештаје са хрватског сабора у европској преси и поред имена Сафировог, Свифтовог, Вебероног и других светских хумориста, бележе и имена „Старчевић“ и „Каменар“ који су тако шаљиви, да превазилазе некаданњег загребачког „Звекана“ (тако се звао загребачки хумористички лист, што је излазио пре неколико година).

Тако је сад тамо весело као у каква сватови. А у сватовима, зна се, да несмеју фалити младенци, та због њих се то весеље и гради, па тако ми држимо, да и Старчевићи то весеље граде ради хрватских младенаца — е па нек им је сретно и благословено!

Аб.

У штипци.

△ У Београду је недавно изгорела фабрика *туткала*. Чиме ли ће, боже, од сада господа министри замазивати народу очи!

* * *

= Баш су појмови и схваћања људска различита! Једни читајући оне сцене на загребачком сабору веле да су *смешни*, други опет тврде да су — *жалосни*. (Ту се види да је између смешнога и жалосног само један корак и да се екстреми долирају).

* * *

⊙ Па што онда кажу, да је Аустрија прва признала *српску краљевину*, кад је сто Аустрија прва забранила „*Српску краљевину*“ (што је уређује Ђорђевић-Призренац, а не ону што је уређује Пирочанац).

* * *

§. Ја не поњам што тај бечки суд окривљује због тога, што је неколико стотина људи у „ринтеатру“ изгорело, оне што су наместили код водених казана, код гвоздене завесе и позоришне затворачице! Од куда они могу бити криви, кад они у онај пар кад се несрећа догодила *нису ни били тамо*, него у *биријузу*, дакле су доказали свој alibi!

* * *

†† Недавно су два предавача у Новом Саду држала предавања о његовању бубе, што даје *свилу*,

---

— на касира Даше, та касир је учитељу најмилија личност — пошто се пољубе, поздраве — изјављивши своје добре жеље домаћину, обреде се чашом добре сремске шљивовице; те редом по седају за сто. Почело се и ручати, јела су ишла својим редом, која је пешта домаћица заиста укусно зготовила — Живан је имао једног доброг пријатеља Миту К-ског учитеља, од кале малоше живела се браћа истински, то је Мита као званица Живану истина долазио на свето али врло — врло ретко — зимски путеви нису баш најзгоднији — а Мита беше слабог здравља — што му је као учитељу као мужу и оцу ваљало чувати.

Те године као и сваке, позове Живан Миту на свето, да се састану изјадају и изразговарају. Живан изгледао али Мита не дође.

Прва чаша већ се дигла — домаћин Банија у част и славу св. Јована, после редом гостима по старешину — пило се — разговарало се и певало — претресла се и општина и школа — и село — те у разговору дођоше чак и на календаре — све све рече Живан — ал не волем кад светац падне у Четвртак — него овако као данас моје крсно име у Среду — сутра је Четвртак мој, ух ала ћу та као појутарје добро провести — разговор — песме весеље одржало се до бела дана — а тај дан на пољутарје звани су сви гости код кума Паје на киселу чорбу односно на ручак. —

Пољутрје св. Јована поздравило је румено сунце — а чисто ведро зимско небо као да се радовало — што овако лепим ведрим даном, почиње се боље и боље кретати пролећу — те у сном дивном плаветнилу осмејкивало се на једног путника, који баш сад стаде с кола код општинске куће. Како стаде оде у писарницу, поздрави се с домином Ћиром, (немоје мислити Бабиним) То беше Мита највернији друг нашег Живана. Као што знате св. Јован беше тад у Среду — Четвртак је дакле пољутарје, те како школе нема, дечица се по сокаку сабила у гомилице на се који сунчају — који тоцкају, који трче ничу и скачу а кад сазнаше кола код општинске куће — а они један по један те их се накупи доста; загледају коње кола — буџу на кола кочијаша па и кажњају.

Мора да је какав Госпођар рече мали Петар. —

Е да привати мали Никола — ти знаш можда је какав Чивла или Горчило — јер мој баба кад види тако кола и таку чојану опаљиљу пред општином, а он ти ома лепо закључа кућу на хајд код Маркови — тамо седи цео дан онда.

У томе разговору ево и кнеза — те претеће својим званичним штапом растера те чисте кале радозналце — а кочијаша оправи с коњма у општинску шталу.

Док се ово све на пољу дешавало, дотле се Домин разговарао уће и кнез, Мита се поздрави с њиме — а кнез му прихвати — ех Господине валили сте што јуче не дођосте — а незнате како вас наш Господин Живан жељно изгледао — али ништа — и овако ће вам се још како обрадовати.

Знате шта Домине рече Мита — да направимо мало шале са Живаном напишите му да је дошао Г. А. школски надзорник, већ нек да зноните, да се деца скупе у школу те пошљите то по четнику.

Домину се ово допадне — и шала се у дело приведе —

Живан је уминен — попио је чашицу две ракије — вели она растерује мамурлук. Запалио лулу без заклопца па шета школским ходником — тако та је и четник

а молићемо још да нас кога поучи, како ћемо доћи до залогај — *хлеба*.

* * *

☞ Дође нам и Ђурђев-данак, *хајдучки састанак*; да ли боже, и „*Лендербанке*“ држе сада своје *састанке*?

* * *

\+ Једна госпа рачуна, шта је скупље на годину: или *илустроване новине*, или *нове илустроване* — карте?

* * *

× Лепо је видети сада у пољу цвет *разводник*; ал' само не секира што баш сад после Ђурђева цвета, кад се склапају толики нови *бракови*!

* * *

? Један београдски министар читајући у „Звону“ (односно „Борби“) онај уводни чланак против „премилостивог бога“ рекао ће: „Тако можете писати слободно, то је паметно, само се *мене* оканите!“

* * *

□ Г. Чеда читајући у опозицијалном листу један чланак о *српској железници*, рекао ће: што се већ не ману *корава посла*!

* * *

☽ Немци преводе име *Старчевић* са „Alter“ и вele: Alter schützt vor Thorheit nicht.

* * *

✱ Као што је *Давид* убио *шударком* Голијата, тако се и загребачко-саборски *Давид* вешто уме да вура *шударком*, као да је годинама чувао *шударину*.

* * *

Загребачки сабор постао је са својих бурних сцена већ *славан* у Европи. С тога је са сним умесно, кад који говорник устане да почне свој говор са: *Славни* саборе!

* * *

♒ Ове две рибе својим *бутањем* доказују, да се умеју *пристојније* владати, него неки саборски посланици у Загребу.

Аб.

Да се мало насмејемо.

Кад људи такови кроје речи у науци о човеку и животињама, који немају ни појма о српском ил хрватском народном језику, онда напласимо у књигама ин на онака чудовишта: *вочелак* (Stirnbein, чело, чеона кост); *зубало* (Gebiss, чељуст, доња и горња вилица); *кључала* (Schlüsselbein, кључ, кључна кост); *осебала* (Sinneswerkzeuge, чула); *сочиво* (kristalline, кристално сочиво у оку); *сувојка* (лабиринт у уву); *дрска* (Gallerte, питње, паче); *прни хватач* (Ateles paniscus, der schwarze Klammeraffe); *клокани* (Känguruh, а зашто не звекани и т. д. (?!); *тицала* Tastorgane, органи за пипање); *гибала* (Bewegungsorgane, органи за кретање.)

затекао. Живан се мало промене у лицу, као да му није право — што на своје славе појутарје — прво с четником посла има.

Шта је!

Ево господине посло вам Господин Домин једно писмо.

На здравље — рече Живан — како писмо?

Ја незнам.

Узе Живан писмо па кад виде шта му књига каже а он шкиње о земљу — „Е баш је то грејота да не могу ни моје свето онако луцки провести — мора се ма који ђаво ту умешати анатема га било.

Оде жени па рекне шта се десило — па онда јој наложи, знаш шта ја сад идем мало у село — а ти му реци да нисам у селу него да сам отишао код поп П. у С.

Зајали Живан своју лулу узме свој зимски капут и шубару па ајд.

При поласку упита га жена — ако ме успита кад си отишао шта ћу му казати —

Реци у пет сати.

А ако ме успита зашто!

Реци ја незнам. —

Сирома Живан онако један и љут грунё врата па оде комшији Аци — како на врата гаров га окупи — он дулом да се потегне бранити — а дула падне па се разбије — Гаров кидише све већма он капу с главе. Гаров некако дочепа капу па с њом у гувно у том већ и чељад једна отму од гарова капу — која је била подобро раздерана — ој наопако ми појутарје помисли Живан — Надзорник дошао, дула се разбила — капа подерана — ој тужан баш сам несретан.

Ацо рече дед ти прежи коње у кола па ћеш ме одвести у С.

Док дан о дан а учитељ остаљва своје мило село, онај добар ручак — коме ће бити увод кисела чорба.

Док је Живан путовао дотле су и жена и четници тражили учитеља по свом селу — али све узаман њега не нађоше — ој да зна да му је његов најмилији друг Мита дошао — кога је јуче онако жељан изгледао.

Сирота учитељка гутала је с једом помешану бригу — Мита и Домин пајкаше се — и пајкаше.

А Мито нећеш се више шалити — толико година не видех га на ни и сад измаче.

Дабоме да им ни на крај памети није пало — да ће он отпутовати — без бунде — а куд се део то незна.

Мита се тај дан слабо провео — цело појутарје — без Живана изгледаше врло тужно, око 6 сахати седе Мита на кола и одјури пут К. удруживши се са оним не вала се увек ни шалити — и то ми је последња шала била.

Сутра дан довркташе кола пред школу — а наш Живан сиђе доста назебао.

Дабоме да му је жена прибацивала — и ако то није била баш права снаш Пелина придика — била је бар малик — а кад му рече да то није био Г. А. него његов Мита — те се тео мало с њим пашалити — онда је тек Живана од муке иној пробијао — та било му је горе зло него посланику Пери на уг. Сабору.

Цео тај дан сирома Живан ништа јео није и тек одлану муци — кад написа писмо Мити — а у вече загуши на чашом рујна вина.

Ова шала није толико смешна колико је истина. —

Пуслице.

Београдска влада непрестано премешта учитеље радикалце. Оно истина, то је за учитеље мало трудно и незгодно, али признати се мора и то, да се тим начином радикализам најбоље — шири.

Ја не знам за што се то сматра као нека демонстрација, што су Ужичани на славолук написали: „*Ово је пут у Босну!*“ — Кад би Пештанци или Бечлије дигли какав тријумфбоги, и на њега написали: „*Ово је пут у Београд,*“ дотични министри не би за то ником опсовали триста пера.

Хвала „њоси,“ који је први решио „Дармаров“ коњички скок. Решење гласи: „Хиљаду динара.“

Да ли ће, бого моја, пресветли ван одговорити што на Ђурђевићеву интерпелацију, — или ће се угледати на наше посланике у Пешти, па ће ћутати као заливен.

Била је реч, да ће се гимнастичка вежбања у Београду држати у неком сутерену. (У подруму би још много хладовитије било.)

Епиграми.

I.

Притворник.

Звона звоне, — шта је?
Умр'о стари Вára.
Не жур'те се са погребом,
Тако вам олтара;
Зар не знате, да се
Он увек претвара.

II.

Од куд празна кућа.

Што ти ј' тако кућа празна,
Пријатељу учо?
Аха, — знам већ, та код тебе ј'
Отац Гојко руч'о.

III.

Околност, која мења.

На како си лањска знанко,
Добросаво мала?
„Молим, писам *Добросава*, —
Ја сам се удала.

Ј. Ј.

Имаш ли што?

Два пријатеља, иначе познати као флегматичари и ћутилице, пронашли су да је за њих најлепша забава пецати рибе.

Они одоше и оноћас на Дунав да пецају. И ту се посаде, да не би један другом у ћутању сметали, на 20 корака далеко један од другог. Кад су тако читава два сата пецајући седели, онда викне Петар пријатељу Павлу: „Еда ли што? — После пет минута добије одговор: „Ни укрестати.“

После по сата запита опет Павле Петра: „А имаш ли ти што?“

„Имам.“

„А шта?“

„Малер.“

Ћира. Живио прах!

Спира. Прах. А за што то драги брате Ћиро?

Ћира. Живео прах! Јер он је натерао новосатски магистрат да се почне бавити здравом политиком.

Ћира. Даклем ко ће бити бачки владика? Шта мислиш?

Спира. Ја мислим да би на реду био г. Руварац, *Вајупов.*

Ћира. Тако ће нешто и бити. Само ће се одсећи они руско окончење „*ов*“, па ће остати „*Вајуп*“.

Каламбур,

који се провлачи кроз целу свемирну историју, као неки прпет и још не пресечен кончић. — (али мора бити и њему једаред краја.)

Бесна сила (оштро.) Ето видите, јогунице, па ви увек страдасте.

Небесни патници. (Муцају.) Ми-у век-стра-дасмо.

Бесна сила. (Још оштрије.) Ви и сад страдате.

Небесни патници. Ми-и-сад-стра-дамо.

Бесна сила. (Најоштрије.) Ви ћете и од сада још више страдавати.

Небесни патници. Ми-ће-мо-и-од-са-да-још ви-ше-стра-давати.

Бесна сила. Мени је неправо, што ми све поплављујете.

Небесни патници. А нама је и то право што нам ништ не поплављујеш.

Ала је васпитана!

Једна госпа фалила ми се оноћас, како има у Б. васпитану сестру, девојку.

— То вам је — вели — врло васпитана девојка: говори три језика, *аустријски, тиролски и немачки!*

— (Слуга сам понизан! рекао би на ово мој Шаца).

Изопачене пословице.

II.

Ди падне ту и остане.

Ал код бомбе, што је пала пред руског цара то није био случај, јер она није *остала тамо ди је пала*, него се распрштала и учинила ону несрећу.

* * *

Ко рано рани, две среће граби.

Наши сиромашни раденици *уране пре зоре*, ал' слабо им се баш *среће* може завидети; напротив богаташи дуго спавају, па су канда много срећнији, бар по обичном људском схватању.

* * *

Разнели су га к'о алву.

За српске листове и књиге не важи ова народна реч.

* * *

Лепа реч и гвоздена врата отвара.

Нисам никад чуо, да је који лопов обио гдегод врата својом *лепом речи*, него гвозденом њушкијом.

* * *

Ко се сели, тај се не весели.

Богме кад се *Гермаи селио* из Новог Сада он је давао у Карловци *банкет*.

* * *

Ако ће трнста без нова ништа.

Богме у Тителу их има више него *трнста*, па сво већ две године како немају свога *нова*.

* * *

Притиснуто јаче, све на више скаче.

Наши се листови баш јако *притискују* и у штампарији и „од горе,“ ца опет никако да *скоче на више* (претплатника).

* * *

Незваном гостн место за врата.

Ал' кад су нам долазили *комесари* у госте, они су се ширили по општини и по „Матици“.

* * *

Кад му пружиш прст, он хоће целу руку.

Богме кад на коју женску *пружају прст* — неће онда нико *да узме њену руку*.

* * *

Нема смрти без судбина данка.

Ово мора бити да је врло стара пословица, још из времена, кад није било *доктора*'.

* * *

Није благо ни сребро ни злато.

И ова се пословица већ отрцала. Данас људи имају много лепши појам *о сребру и о злату*.

* * *

Не гули коре, да не буде горе.

Ал' кад хоћемо да једемо поморанџу, морамо да *огулимо кору* — и онда не налазимо да је *горе*, него напротив да је *боље*.

* * *

Све мгудирам кога да набирам.

Да су Карловчани *мгудирали*, не би они *набрали* Милана Грозног за председника њихове општине. **Аб.**

Цифре говоре!

(А ми ћемо да ћутимо).

Драги читаоче! Ако не верујеш *речма*, а ти веруј *цифри*. Ако не верујеш у тужбе и жалбе српских издавача листова и књига, а ти веруј *броју* и *рачуну*. Evo како стоји „Стармали“ са својим претплатницима, па суди, је ли право, да *један једини човек*, за *неколико милијона* других људи троши и баца свој крваво стечени новац у намери, да те људе у шали забави и да им који дуготрајан и немио час у да нашњем горко-пореском и крваво-немирном времену колико толико прекрати и заслади; просуди *је ли право?*

Претплатника има „Стармали“:

Загреб	7	Петриња . . .	4
Будимпешта . .	10	Петровосело . .	4
Вел. Бечкерек .	5	Рума	19
Ст. Бечеј . . .	5	Земун	27
Бија	9	Шиклош . . .	4
Чаково	5	Суботица . . .	7
Ср. Карловци .	15	Ст. Сланар . .	4
Котор	4	Сириг	4
Осек	12	Шид	6
Ст. Футог . . .	5	Сентомаш . . .	11
Грац	4	Сарајево . . .	7
Жабаљ	4	Темишвар . . .	23
Ириг	4	Тител	8
Јарковац . . .	5	Ујдин	5
Вел. Кикинда .	19	Вуковар . . .	24
Горњи Карловац	7	Винковци . . .	5
Ковин	5	Вршац	26
Митровица . .	54	Беч	9
Панчево . . .	27	Сомбор	36
Плашки . . .	4	Сента	4
Пожега	7	Зеница	6

У целој краљевини Србији има „Стармали“ свега 22 словом двадесет и два претплатника, од којих 10 спада на престоницу Београд.

Као што видиш дична *Митровица* даје, као и на сваки други српски лист најлепши број потпомагача. На осим ње још по декоје свесно српско место уважајући потребу сатиричног листа, који се труди да *буди, оголићује* и *забавља* а то све са најчистијом и најродољубивијом намером, потпомаже опстанак листа, али то није доста. Лист не може опстојати од појединих *изузетака*, он може живети само од *правила*. А кад цела слободна земља Србија, краљевина српска, од Београда до Ниша, и од Дрине до Тимока, даде свега 22 претплатника, онда је то знак, да се од издавача „Стармалог“ тражи да је он Ротшилд или Демидов, а уз то да је нијан, па да своје на крајцару скупљене форинте баца међу публику, забавља је, плаћа јој „гефрореноса“ и шампањера, а ова да каже како је слађолед сладак, како је шампањер добар и јефтино мирише.

Али за то цветају „Кикерикији“ и „Хаиз-јергдови“, који у сваком трећем реду понављају, да су Словени глупи, да је Црна гора „разбојничко гнездо“, да су поносне Чешкиње створене само да буду бечке куварице, да је Русија варварска земља и т. д., и те листове држи свака *српска Читаоница* и сваки *српски бирташ*!

Ми би се јако радовали, кад би ти и тима подобни листови изнели број *Срба* претплатника својих, јер смо љубопитљиви, колико тих листова у *Србију* прелазе и колико их и иначе *читаонице* и *гостионице* и с ове и с оне стране Дунава и Саве држе и плаћају.

Само би волео *„Стармали“* то још за живота свога да дочека, како би могао мирније у гроб лећи, пошто га достојно опраша немарност српска, а богиња српске нехатности и немарења сешће му чело главе на гроб и певати:

„Стармали“ јако трава, диње јего јако цвјет селни, тако одвјегет“. **Стармалове рачунџије.**

Гроф Ђула.

(Ову му је оду написао мађарски лист „Borsszem Janko.“)

У гроф Ђуле глави негда
Зазујао мисли рој,
И он звекну мамузама
И накрили шешир свој.
„Сад је моја влада, — луд бих човек био
Том приликом кад се не бих прославио.
Морам окупират',
Не би л' славе стеко . . .“
И тако је учинио
Као што је рек'о.

Мало кашње, а гроф исти
(Чему нико нек с' не диви)
Замисли се, замисли се,
Али шешир не накрили.
„А ратос ти Босне у скупом оквиру!
Боље да смо дома седели на миру.
Овај ће нас дефицит
Завести далеко.“ —
Па тако ј' и било
Као што је рек'о.

Али време иде,
Не зна стајат' с миром!
Гроф већ не зна ни сам
Како ће с шеширом.
„Ишту милијуне, — érdögadta, друже!
Ал куд оде јуче, нек иде и уже.
Па нек им се даду,
Ја их нисам стеко.“
И тако је гласао
Као што је рек'о.

Шта је опет сада;
Шта то опет значи?
Гроф дубоко шешир
На чело навлачи.
„Тражњави изгледи, — на добро не слуте;
Добро ј' мени тражит' у Теребеш путе,
Од така пазара
Бити подаљеко.“
— И тако је учинио
Као што је рек'о.

Носи плод.

Учитељ световаше лењог ђака овако: Дрво које не носи плода посече се и на ватру се мете. За то ти опет велим: ако се у младости своју не трудиш и не учиш, неће бити од тебе ништа. Нећеш бити никоме мио, јер нећеш носити плода.

На то други неки ђак подиже руку и рече: Господине, он већ носи плод.

Учитељ. Е да!

Ђак. Јесте господине, јуче је носио пуну котарицу трешања на пијацу.

Шта су сузе.

Једна апотекарка желила је нову свилену хаљину. А кад јој муж, апотекар, рече: Не треба ти, јер имаш већ три свилене хаљине! онда она удари у плач, надајући се, да ће тиме свога мужа омекшати. Али апотекар јој овако одговори: „Окај се, жено, суза; суе су најзлоћудније течност на свету. Нису ама баш ни за шта. Ја сам их анализирао. У њима има нешто мало фосфорокиселa креча и малчице натроновог хлорида, остало је сама чиста вода. Десет унција суза да ми наплачеш то још не вреди ни луле дувана — и жена обриса сузе, — јер виде да не помажу.

Срца и рибе.

(Fl. Bl)

Срца су као рибе;
Рибе су као срца, —
Тај се стари закон
Никад не отрца.

Што ј' велико страда
Кад у мрежу уђе;
Што је мало то се
Кроз мрежу провуче. К.

Вубнуотека.

„*Срчетова поента.*

г. Ник. Николајевић. Велика вам хвала на ономе, и жао нам што не можемо употребити једно због величине, а друго због текста који није за децу. Надамо се још кои и то према овом.“

(*Уредништво захваљује великом хвалоли на ономе, што не може употребити; и нада се још чему према томе, т. ј. што се неће моћи употребити због величине, или због текста која није за децу.*)

Један српски лист добио је допис, који се овако почиње:

„Човек живећи у овом безконечном свету, или из' не могућства или из' могућства, али нехтејући, или ако и хтејући тога у тој жељи и пестане, те не може обићи цео свет и у њему разне крајеве како из' гледају видети, и сњима се упознати то су пак и постали разни Описи, појединих места од појединих људи, — којим у познавају оне који то место не знају, те тиме данас, и ми смо у неколико иса оних местима у којима до данас наша нога није дошла ја пак знајући да сваком место није познато.. побуђен налазим се, из' више у зрока при данашњој

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

околности и времену, у кратко описати, пошто романи до сад у Заједници С' нама налазећи се, сад се од нас од цењити жеље, премда је Делегација као што Чујемо већ сршила да вечина мањину исплати, т. ј. по број душа њихових, већи јер другог што немају нити имати могу за темељ на право црквe и т. д.“

. . . . . .

С отличавањем јесам

С. В. В.

Припослано.

Онамад добисмо ово писмо:

„Поштовано уредништво, драги Стармали!

„Ја сам човек ожењен, и као такав имам доста на срдашцу јада. Да вам писати романе, ја би своме јаду нашао одушке у каквом роману; да сам песник излио би своје (прозаичне) јаде у каквој песми. Ал ја то све писам, а јади моји конкају ме, и траже одушке, — за то сам, као онај берберин што је тајну цара Мида закопао у земљу, тако сам и ја јад мој унио у овај ребус. Молим те да примиш овај ребус и да га штампаш, а уз то прилажем један дукат, као награду ономе твом претплатнику, који ће први моме јаду досети и овај ребус погоди. Један муж.“

А ево тај

НАГРАДНИ РЕБУС

ЈАВИМИТИОНИОН

Уредништво потврђује да је примило 1 дук. на горњу цел и издаће га ономе (претплатнику само) који први овај ребус реши. Иначе биће решење штампано у 15. броју.

Исправке.

У 11. броју „Стармалог“ потпрале се неке штампарске погрешке, које ваља исправити овако:

На страни 84. ступац први, у место *господина* читај: *господара*.

На страни 86. ступац други, врста 12. читај овако: *Моро ћу бити дипломат*.

На стр. 87. ступац први, врста пета, у место: *свиком*, читај: *свилен*

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 1. Априла. почињући до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО

ЛЕП ДУХОВСКИ ДАРАК

за одраслију женску децу:

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Буља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијамант. 2. Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Виенсенски катанац. 7. Седсео гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЈЕЖЕЊЕ

од красних угаситих врста живине, што се зову **Брама и Кохинхина**, које су боје јаребичине, а тако и пилиће од тих врста живине, разашиље

Јован Требић у Н. Саду,

(5—6.) (казанџијска улица).

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски улешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 10. маја 1882. | Бр. 13.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге краљеве 10, — 5, — 2½ динара. — Ласник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абукавем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Два ремека.

Знате-л шта је ново?
— Ново ј' ево ово:
Из француске републике
Весело се јавља,
Да су нашли — у прошлости —
Једног новог краља.

Овај краљ је до сад
Спав'о тако тво,
И од целог света
Заборављен био;
Нит га је ко клео,
Ни га њим уздис'о, —
Нит му је ко у читуљу
Имена запис'о.

Ја сад не знам право,
Ко је мајстор већи,
Ил краљ, што је ум'о
Тако у гроб лећи
Да по њему не остане
Ни споменичк суви, —
Ил француска република
Која га прокљуви.

С.

Шетња по Новом Саду.

CXI.

Боже мој, баш ти овај свет напредује! Није било тако одавно, кад су људи свакојако кубурили, кад су хтели до мало *ватре* да дођу: ту се трло дрво о дрво, ту се кресало оцилом, и једва — једва добијете по коју варницу, но и та се лако гасила и стајало је живе муке док се могло мало ватре заложити! А погледајте сада: најпре изнађоше *шибдрвца*, па онда светлећи *гас*, па ево чак и *електричну светлост!* На док се пре једва могло добити ватре, да се скува ручак од дивљих зверова или пустињачког корења, сад смо хвала богу дотле дотерали, да у борби палимо барут од катрана а ложимо ватру до неба високу, а ево дотерасмо и дотле, да су за неколико последњих месеца изгорела три позоришта; у Ници, Бечу, и Шверину, па онда новосадски парни млин, па 200 кућа у Пакшу, цела варош Крајова и хиџијенска изложба у Берлину, што је сграђена била од неког иверја! Ако тако с напретком стручних напаланака будемо и даље напредовали, онда даље можемо дочекати, да ће случајно који рибар палећи на чамцу лулу запалити Дунав, те ће овај за тили час планути и све ће рибе у њему као на роштиљу испећи; или ће каква незналала деца играјући се са жигицама, испустити горећу жигицу на земљу, ова се запалити и за неколико трен'утака испод наших ногу планути и у прах и пепео се претворити.

Но и док не дођемо до тога савршенства добро нам се чувати и на наше ствари пазити. Ја се све бојим да какогод не запали кого наше *народне привилегије*, те ако сачувај боже њих нестане онда нећемо имати својих *ућемчених права*, и онда ће се господа моћи с нашом *автономијом* играти лопте н'пилићке. Исто тако не страх хвата, да се какогод не запали рукопис од позоришне игре „*Рабагаса*“ у Београду, па онда не би Београд' могао по други пут видети преставу позоришну са оном великом парадом, какву обећавају београдски министри, да ће т. ј. око позоришта за време преставе стојати неколико компанија наоружаних војника, којима ће бити задатак, да се зауме, да се тај (на свима европским позорницама измешани и пропали) комад публици допадне и да му пљескају. У опасности је, даље, и *уговор српске владе са Бонтоом*, јер ако овај (т. ј. уговор) изгоре, онда може „Видело“ опозиција пљунути у очи па казати: „Какав Бонто! Не знамо ми ништа. Нисмо ми с њиме никад ни какве свезе имали, који би магарац још с оним шверцлером шта уговарао!“ Равним начином могле би се

у уредничким конаревима запалити и толике силне лирске песме, те би биле изгубљене за потомство, а исто тако могло би и много залубљено срце калуђерско изгорети од љубави — према своме народу и подруму.

Но срећом изнађено је ново средство, које су назвали „Мата фуегос“, и којим се врло лако ватра гаси, а осим тога и нова материја, од које би се имале правити глумицама хаљине, које не могу изгорети, — само је малер и пронија судбине, што у берлинској изложби, при пожару, прве ствари, које су *изгореле*, беше исти „Мата фуегос“ и та непрогорива материја, као и модел од позоришта, каква би се имала градити, па да буду од ватре сигурна. С тога држимо, да ће се та материја и „Мата фуегос“ само за мање ватре моћи употребљавати, н. пр. са „Мата фуегос“ моћи ће се гасити цигаре и свеће, а од материје, *што не може да гори*, правиће се, а можда се већ и праве данашње *жилете и петролеум*, што у новосадским фењерима стоји, јер и кад је парни млин новосадски изгорео, кажу да је све до краја изгорело, само се *петролеум* у лампама и фењерима при том пожару *није могао да запали*, него је на срећу невредним остао.

Наше ваљано снојевољно ватрогасно друштво добро би било да се постара, да по неколико „шприцева“ стоје увек у приправности онамо иза куће пијачарских с дунавске стране, јер оно *бубре*, што тамо вековe борави, у великој је опасности да се запали, те би се онда лишили тога украса варошког, што су нам га још очеви наши заједно са варошким држањем зајмом у наследство оставили. Аб.

Уштипци.

☐ Не знам до душе, но ће бити владика бачки, ал' ће му *Аџа Зуб* у „Турском народу“ *оду* написати — о том бих се смео опкладити.

* * *

§ За онога попу, што је но Срему купио потписе на неку адресу, вели да је тако *бистар*, као да је *Ст. Германовац* чеја пио.

* * *

≈ Онај министар, што се највише уџео, да се у београдском позоришту дође „*Рабагаса*“ — ратосиља се сад и вели: „*жаба ме!*“

* * *

& Баш они, који су наредили да се у позоришту београдском на публику потеру *тесаци*, показују да су *неотесани*, те да би њима баш требали *тесаци*.

* * *

Сад како је *Аберџар* опет почео да добија нове и нове тешке ордене на груди, опасност је, да се човек под тим теретом не савије, те ће морати од сад још јачи *мадер* носити.

* * *

⊙ Приликом преставе „Рабагаса“ у Београду ма и у најмањој малој собици, па ма и у место онако пешта оркестра чуо се само један гласић, који би од приликe шапутао: „Ево Кође, пиј док је врела!“ и бог зна шта би ми онако раздрагапом од свирке, кафе, у памет дошло, кад се мој дебељко поче пешто мешкољити и по џепови пипати. Ово не опет поврати у сушту кафанску прозу, а мој дебељко пешто је све џепове прегледао, па их и поново ревидирао и у сваки кутић пустом опипао, поче викати келнера. Оркестар је баш тада и опет пешто живо свирао да му се глас скоро није даље од астала чуо. Ја га и опет погледах и видех где у устима држи готову незапаљену цигару; па као човек који се је и сам доста кафанела дима нагутао и више пута промукао довикујући келнере, познадох одма из искуства да му недостаје — палидрвца. Пошипам се по џепови, нађох две три и пружим му их.

— „Хвала, хвала вам господине“ говорио је узвикујући исте, те њима цигару припали. „Ови проклети келнери, као да су глуви, могао би човек промукнути шчучући, а они се неби сетили да дођу.“

— „Искуство о томе и научило ме је, да и ако сам не пушим, увек волем да ми се по које палидрвце у џепу нађе“ говорио сам обичном кафанском учтивошћу, која је поред свег тога што се звала учтивост, значила: сад си намирен, па нек је доста, пусти ме да слушам свирку.

Но тако сам мислио ја са мојом учтивошћу, али не и мој новостечени познаник са својом запаљеном цигаром, њему као да је сад тек било до разговора, те одмах и настави:

— „А зар господин не пуши?“

ПОДЛИСТАК.

Ђаковање царовање.*)

Записао К. Костић.

У кафани „код крста“ свира позоришни оркестар, да се све разлеже. Баш сад је одсвирао „Сеоску лолу,“ а кир Ђорђе Р—ć је већ у једном ћошку давао клинајући главом такт музици, и пуно хармоније допуњавао контра-бас својим милозвучним хрканьем, да га је онај „политички келнер,“ што је за блажених времена пуцио гостима „порцију Бонтуна,“ морао из сна слатког пробудити. Док сам ја то сагледао, слушао и дивио се седећи у једном ћошету, баш испод слике Гарибалдијеве, који је мирно гледао у онај радикални астал, т. ј. чије с леве стране, у ком су радикали своју позицију имали, па се можда и сам чудно, каква их је судба баш тамо нанела, да nolens volens морају да гледају у велику слику Јов. Ристића, која је у супротном ћошету висила, — дотле је за мој астал засео један постар дебељко, и баш кад га приметим брисаше он мараном знојавно чело. Обриса за тим усне од пива, тури мараму у џепан џеп а из другог извади табакеру, и поче сављати цигару. Пошто је то код кафанских људи обична ствар, то сам се слабо на њега и обазирао, већ сам са задовољством гркао своју као пакао врелу и као први полуђан слатку, и као нечија сапест мутну — турску — кафу, коју ми је Тома из четвртог ћошета онај час скувао и сноперучно донео: па ми се и нехотице поткрадљива мисао, како би ова кава још сто пути слађа и пријатнија била, када се неби овако у кафани пила, него

*) На расписану награду. У.)

дознали смо, ако ништа друго, а оно то, да су *школска деца јача од наоружаних жандара.*

* * *

✝ Цела је истина, да је опозиција у београдском позоришту назвала *преврат*. (Т. ј. публика се морала *ере вратити* кући, него што је требало, т. ј. пре него што се „Рабагас“ свршио).

* * *

Ч На кад им није право да ко вече „живила *република*!“ за што они дају у позоришту да се представља комад, који је повикао у *републици* француској?

* * *

☚ Кад се за Босну, Херцеговину и Аустрију забрањују листови са подозривим насловима, као: „*Српска независност*“, „*Српска краљевина*“, „*Српско коло*“ „*Народно ослобођење*“ и т. д., онда нема прича лека против тога, него давати својим листовима питоме и скроме наслове, као: „*Срце Исусово*“. „*Католички дневник*“, „*Фратарско ослобођење*“ „*Глас св. Јеролима*“, „*Застава св. Бона*“. „*Језуитско коло*“, „*Штросмајерова краљевина*“, „*Деунијацијанска независност*“, и нека је онда према наслову и садржај, па ни бригеша!

* * *

Ð Министар *Гарашанин* је дао затворити „*Тоси*“ Без сумње с тога, што „*Тоса*“ неће на његову *водењицу*.

* * *

✍ „*Видело*“ доноси у броју од *5. маја* један преко три ступца дугачак **телеграм** од *19. априла*. Па кад телеграму од Краљева до Београда треба *16. дана*, колико ће онда времена требати виделова *железница* да дође из унутрашњости до Београда! И колико времена треба обичној пошти? (Мора бити да у Србији телеграфске депеше носе *њужеи*, јер не можемо вероватн, да ће полузванични лист *лагати* да је оно *телеграм*; међутим „Српске новине“ доносе у исти дан то исто као *чланак*, а не кажу да је *телеграм*.)

* * *

⊙ У питању на мађарском сабору шта *кошта* окупација, ухватили се Полит и Тиса у *коштац*. Пословица каже: „*паметнијн попушта*,“ аљ Тиса неће никад да попусти.

* * *

✱ Министар Тиса увек носи *пагочаре*. (Тако га бар у „Борсем Јанкову“ и „Нитгекеју“ молују); ал како би било, да г. Тиса једанпут *слободним оком* погледи око себе?

* * *

△ Код нас је сад тако време на пољу, да се не треба нимало чудити, ако *„товаришко друштво“* огласи у новинама, да даје други дан Духова свечану представу *на леду*.

Аб.

— „Не“ беше му лаконски одговорено.

— „Јели могуће? ни млад човек на да не пушите?!“ чудно се он. „А чак и налидрвца при себи имате.“

— „Е видите, то опет има свог оправданог узрока. Једно што је то ђачки обичај, да се увек налидрвца из кафане повеси, а друго што се четиће дешава, да који од мојих другова пушацпја, оће да запали цигару, нема случајно машине, и онда читава нука, док исте где не нађе, или код ма кога своју цигару не припали“ говорно сам и опет са оном истом учтивошћу, и заузех положај поћи ме tangere. Али мој старчић као да се на све то слабо, или ни мало није обзирао, он настави одних смешни се даље.

— „Дакле господин је ђак?“

Ја климну главом.

— „Хе! хе, хе! што ти је младеж, исто онакна као и ире недесет година. Знате ли синовне да је још онда тај обичај постојао, још кад је Доситије на Лицеју предавао.

— „Шта, зар сте ви слушали Доситија?“ питао сам ја радознално.

— „Охо не баш њега, али покојни Коста Бранковић, био ми је професор „Мислословија“ или како што је ви данас зовете логике Ej, била су то срећна и блажена времена, и ми смо тада били ђаци, и скоро да смо боље ђаковали но ви сада“ говораше старац речима, чији је глас показивао да су му се у души пробудиле старе успомене из млађани доба. Зато да небн прекинули разговор запитах га:

— „А зар ми данас не живимо по ђачки, та певано и ми још ону:

Блажен ти је живот ђачки
Препун сваке сласти,
Живот прави баш момачки
Код сваког у части.“

— „Та живите, живите и ви истина, ама небн рекао да је то онај живот од некад. Сада сте ми нешто сви раније постали мудрије него ли ђаци, сада сте ми радије политичари него ли идеалисте; више вам је начело него ли српско име; сада сви оћете радије друге да учите но сами да се од других учите; сада вас теже мисли море него ли нас некад; сада сте сви ладноврвни и уображено-озбиљни, чега код нас није било, зато је оно и био прави младићки, ђачки живот, на који сн ме сада потсетио. И ја ти кажем, да нема ђаковања без ђачког несташлука, неселе песме и ђуначке игре, и нека ни она, који у своме ђаковању није бар једном истински накалао, да се о томе даје читава прича написати, не каже да је ђаковао.“

— „Охо! господине, та ми онда нисмо данас ниједе и ништа,“ бранио сам се ја, „Та и ни знамо шта је шала и несташлук, јесте ли читали Враголије?“

— „Оне из ђачког живота? разуме се. Али само да ми је наћи тог младог човека, да му ја још нешто из мог ђаковања испричам“ говораше старац, као у потврду својим речима.

— „Ако само желите? он ће се овог часа пред вама створити,“ додадох ја брзо, а старац ме погледа зачуђено.

— „Је ли он у кафани“ питаше ме за тим.

— „Он је у кафани, и пред вама“ говорио сам ја устајући.

— „Дакле ту смо синовче!“ говораше он пружајући ми руку, чије се сврши представљање, ја поново седох, а он ме запита „па шта се море одма по каза?“

— „На сад сте ме тек пред пут питали.“

— „Е видиш синовче, баш ми је било, баш ћу ти причати шта се још тада мени као ђаком десило. Ej [illegible]

Пуслице.

[Наметути одбор земунске општине вели да је међу школском младежи овладало „*мегдуџство.*“ То не може бити јер у Земуну од нека доба ништа друго и не чујеш него „*вај! вај!*“ — и старо и младо ртеће главом вели једнако: „*вај! вај!*“ (па какво би онда било „*мегдуџство*“.)

Кажу да ће влада још једнред силом да спроведе на позорници Рабагаса. Може. Али се цело Србство нада, да ће пре тога Милорад II. Шапчани уступити управу позоришта каквом жандару, а Милован Главиић Драматургију каквом министровом ћирици. (То су бар дужни своме дојакошњем добром имену).

Општина Земунска тражи још једног тутора, — главна је квалификација, да докаже, да је судским путем проглашен за неспособна за руковање својим имањем. Друго ће му се све гледати кроз прсте.

У земунпиској жупанији из места Цибар одселили се сви људи у Америку. Најглавније је то што су заборавили повести и своје жене. Једини попа и прквењак од мушких глава, остали су у селу, да чеше једне удовице.

У Берлинском аквариј кували су ових дана кајгану од зимњих јаја, да коштају каква су. — Онако што, већ само човек и да верује мора бити здраво цивилизиран, а колико ли се цивилизације иште, да се човек те кајгане наруча.

У оним пустолинама коју су Кривошијани својим запичајем звали, а сад се од њега разбегли, ту је један официр направио себи дрвену кућицу и малу баштицу. На кућу је написао:

„Klein, aber mein.

Jeder gute Gast soll mir willkommen sein.“

То се зове брзо се одомаћити, на туђем гаришту проневати, па још и госте звати.

Е сад више ни г. Гарашанин не може рећи, да је јавно мнење баш са свим безобразно и *мегдуџско*, — јер од чега би онда били крвави жандарски тесаци?

У прочем „Стармали“ је кадар и *Госпођа* у брк рећи, и запитати их: а ко се оно пре две године из петних жила упињао, да данашњу господу попне на полицу? — А то није *морало* бити — *ergo* није било ни *морално*. (Сад ми је лакше, кад сам и то питање скинуо са савести.)

нер, донес' још једно пиво — а теби синовче, може ли се још једна кава ил' пиво? питао ме је, и пошто пристадох на кафу, он онда настави:

„Не, не! давно је то било. Видиш синовче, где су сада оно неколико седих глава, ту је некада била густа прва коса, очешљана „на фукле“ као што се тада чешљало, ове су очи све сијале од младјана жара и пренуна, весела срца, био сам и ја тада од прилике твоји година. Онда ти у нашем Београду још не знадоше за оне прекрасије гувернанте и инштрукторе, што су у стању да и најдаровитијем детету памет помету, са оним њиховим страним језиком, ачењем и брбљањем; није тада још било ни ваше девојачке школе као данас, да се девојчице уче, кад и како треба гледати у земљу а кад у небо или на другу страну, нити опет оне несретне моде, да родитељи своју децу, а нарочито пак женску ма куд од куће, а камо ли још и у туђу земљу на васпитање шаљу. Тада је наш Лицеј била у земљи најпиша и најбоља школа, а најка својој ћерки једина и најбоља учитељица, од ње је ћерка учила шити, плести и вести, прати и кувати, од најке се учила стиду девојачком и штовању сваког старијега, учила се пословици „да кућа не стоји на земљи, него на жени“ па отуд и беше онолико ваљаних газдарица, честита и здрава порода, добрих синова и стидљивих девојака. Изузетно да је то неко хтео и тежио да своју ћерку даде да учи који страни језик, јер је тек тада почела к нама долазити онај злокобни појам, што се зове: западна култура.

Случај навеше једног таковог оца, који се некако о ту културу очешао, да је тражио својој ћерки учитеља, и да је зато баш пашао мене. Разуме се да сам учињену ми понуду радо примио, а и награда беше према тадањем времену и приликама доста примична, плаћао ми је шест цванцика месечно. Шта велиш синовче, били се ти данас такве кондиције примио?“ питао ме је тада смешећи се.

— „Ко ја, требало би најпре познати ћачка“ одшалим се и ја.

— „Хе! хе! видиш ти њега, баш права ћачка крв, иста као и онда. Еле, ја се примим учења, и после неко лико дана, бојах и сам научио, шта то значи — љубити и бити љубљен. Замисли синовче једно младо, лепо стидљиво девојче, које је по тадањем обичају мало куд излазило и ретко мушка лица сазнало, и оно ти је дато да га учиш француски, сваког дана да пробавиш више од једног часа с њиме, и оно ти кроз најлепша устанца учење: j' aime, ја љубим, tu aimes, ти љубиш, и тако све даље и даље, ти млад и гледаш је оним сагорљивим младјаним погледом, и она ти назад једва чујно прошапута: je t' aime, ја те љубим, и био би тада од камена а да се неби створио пред њеним ногама и тебе јој: je t' aime, јесте миле моје, ја те љубим! тако би ти учинио данас, па тако и ја онда, пао сам ничице пред мојим леним ћаћом, и тепајући јој најлепша имена, уверавао је најпатрепнијим речима о својој љубави. И баш је уватих за руку да је себи на груди приучам, кад ме од једаред пробуди из заноса:

„Чико, откинула ми се кућа, пежи је молим те!“ — био је то глас њеног налог братића, детета од својих осам година, које је обично за време учења у соби остајало да се ту игра и можда стражари. И доиста ено баш сада својом невиношћу шта је учинило, молећи ме да му везжем прекинути конац на играчку, задржало ме је да му сестрицу не пољубим. Али то је био прекид само за час; ја привеза брзо дегиљу играчку, окрето се тада своме ћаку и ова ми полете у загрљај, ја је притиште на своје млађане прси, и онда синовче, онда да ти је било видети како бејах срећан, ове сада мутне очи тада су ватром сијале. Од тога дана ишло је са учењем. као што се даје замислити. Она би превађала, сваки час грешила, ја би је тада карао, она би се расрдила, ја признао да сам крив, молио за опроштај и тад би се помирили, и то помирење потврдио бих ја врелим пољупцем на њеној белој руци, У тој срећи заборављали смо на све, па и на њеног братића, који је од тог доба више пута у игри застајао и својим детињим мудрим очима гледао, — како се учи француски.

Тако сио ми и опет једног лепог дана учили, моја Љубица и опет је грешила, ја опет карао, она се срдила,

Ћира. Знаш ли ти море ко је изабран за председника црквене општине, — и то српске — у Карловцима?

Спира. Не знам.

Ћира. И боље што не знаш. И ја би волео да не знам. Јер је здраво *грозно*.

Ћира. Знаш ли ти како се зову оне француске и енглеске ђаце што сад иду ка Мисиру, да у туђој земљи стегну још боље своје вигове.

Спира. Не знам све како се зову, — ал за једну знам да се зове „*Асиик*.“ —

Ћира. Нека, нека, и треба да дркће оно, што ниче тамо, где се не сеје.

Изопачене пословице.

III.

Ко шта чини сам себи.

И ово није истина. Ћурчије *чине* коже, али не себи, него другима.

* * *

Два дедака обадва једнака.

Ал ми имамо и врло *различитих* дедака.

* * *

Ко другом јаму копа, сам у њу пада.

То није истина: *гробари* копају често јаме, али за друге.

* * *

Магарац паче, биће кише.

Ал' кад је „Сремски Хрват“ пролетос на Србе — викао, било је баш *сувo* *времe*.

* * *

Пут кола воли.

Та да, ал' само да пије коња видели би ви!

* * *

Ко те шита брије́л се владика.

Боме буду они кадгод и обријани; — бар од „Стармалог.“

* * *

Свако чудо за три дана.

Ал' ево „Дар-Мару“ је већ две године.

* * *

Фали само још ном с капом.

Нема ни то дуго фалити: на београдској скупштини већ је поднесена молба да попови смеју носити капе.

* * *

Не боји се свака вуша бога, него батине.

Ово истина „*Борба*“ је донела недавно чланак, из ког се види да се *не боји* бога, али мени се чини, да се не боји ни батина. **Аб.**

да је изгледало као да плаче, ја хтедо да је одердим, кад се од једном отворише врата, и на њима се указа њен — отац.

„Шта је то? — шта то значи?!“ питао је он и оста непомичан од чуда на врати. Али ти знаш синовче, да је љубав снему досетљива ја се брзо приберем те му одговорим:

„Ништа господине, кајао сам вештo госпођицу зарад примера детету, што га сваки час дира.“

„Није тата мене сеја дирала“ рече дете брзо и гледаше паметно у оца.

„Та господин се само шалио“ отрже се њојзи.

„Није се шалио, отац, јер он сеју сваки дан кара, па после мора све да је милује и љуби је у руку, док се опет не одрди“ говораше дете оцу; а нас двоје стајасмо као окамењени, не могући ни једну речцу за оправдање казати. Отац пак, као да је из детињег разговора све дознао. Извади из џепа кесу с новци, па ће ми онда рекн.“

„Млади господине, ево вам плата за овај месец“ и пружи ми шест бели цванцика, и од данас учите чију год децу оћете, а ја ћу моју Јерку васпитати као што су наши стари нене и мајку јој. Ово нека ви је наук и казна што сам се за туђим повео, и тешко нама ако ја не будем први и последњи који сам почео да се на туђинце угледам, и да заборављам, да је мати својој Јери најбоља учитељка. Теби синко нека је просто“ говораше ми тад благо, да су ми на те речи од стида и кајања хтеле сузе пачи ударити — „знам и ја шта је младост, ти још можеш све то поправити, ово нека нам буде обојама за науку. А ти Љубице моје иди матери, она ће ти бити од данас једини учитељ, и која ће те учити да будеш Србкиња, и постигне ли то, од ње је доста[2] обрати се тада Јерди. То је његовo мнење било, о чему ви судите како хоћете.

Мени се више није остајало, дохватим шешир, погледам још једном у Љубицу и одјурих из собе напоље. Јурио сам без цељи читав један сат по највећим улицама београдским, а за тим одем једном свом другу и ноћнем му се задати и тужити на своју клету несрећу. А он, он се само — смејао, смејао тако, да сам се назад и сам почео смејати да сам се сав тресао, у том трешењу њеному оних шест цванцика у џепу, ја их из те дубине изнесем на светлост, но они се брзо одселише у мрак дубоке кесурине њир Ставрс, иеалџије, који је тада још држао своју кафаницу на Стамбол-капији, и код кога су се Јаци рачнли и веселили.“

— „И где сте ви у несељу и на пашу брагу и несрећу заборавили?“ питао сам га.

„Тако је, синовче. И то је баш дивота Јачкога живота, што су у Јачком животу и малери, и наседанија и страданија, така, да их се после човек радо и прерадо сећа.“

„Па их радо и приповеда.“

„Тако је.“

„Па то се ви онда неби љутили, кад бих ја ово ваше мило страданије описао, и гдегод у штампу протурио.

— „Не брани синовче, напиши га ако оћеш, макар ми се ко и насмејао. Али пошли и мени, и ја ћу сам прочитати неколико пута.

Али гле, преме је већ да се иде спавати, неда се више дотрајале су и године,“ говораше за тим, погледа у сахат, плати келнеру пиво и кафу и са „лаку ноћ синовче“ оде полако из кафане.

— „Лаку ноћ“ викнуо му ја, па и сам пожурим кући да што пре запишем ову причу; онакву, какка ми је још свежа у памети остала, као још један нов доказ да је: „Јаковање царовање.“

Ђука и Шука.

Ђука. Јеси л' читао у „Турском народу“ нешто о *изрици и слапина . . .*

Шука. На ти знаш да ја о *свињским стварима* радо пише.

Један Грујица.

На весеље иду људи
На каруца
И срећају рањеника
Бледа лица.

Федери се љуљушкају
На каруца,
А рањеник на мали се
Коли трупца.

Мека срца на каруца.
Крију очи,
Да не виде како крв
Из ране точи.

Док стигоше на весеље,
Јао, јао,
Рањеник је крв и живот
Испуцкао.

Сутра погреб тако сјајан,
Гледи брате,
Што су јуче Грују *срели*,
Сад га *врате*.

Сузе с' роне, срце с' цепа
И најтврђе —
Ох ала ме боле ово
Милосрђе.

Калимегданција.

Питања са одговором.

Која се *рука* учи и у школи — — (*Аме*рика.)

Који *ваг* највише путује? — — — (*кол*пас:)

Који се *брег* може појести? — — — (*Бу*брег:)

Који је то *Ваш*, што се Мађари за њега отимају. — — — — — — — — — (*Вуч*ваш:)

Који *гас* није за Београд? — — — (*Раба*гас.)

Који је *мат* најдужи? — — — — (*ко*миш.)

Које *дело* највећма дичи данашњу београдску владу? — — — — — — — — — (*Ве*дело)

Која нам је *греб* најбратинскији? — (*Зо*греб.)

Ко још неће бити крив?

Ако је све до прекјуче било кога који је читао „Турски Народ“, (који још и данас излази у сред Новога Сада) тај је морао пагазити у 31. броју му на ову трухлу будећу, која гласи:

„Још није био обављен избор епископа у св. синоду, хочем рећи дух није сва епископе једним даром Божијим надахнуо.“

Е сад ћете видити само ако не испадне архимандрит Пантелић владиком, онда ће *по турској вери и логици* бити крив свети дух, који неправо дели дарове Божије, или сам Бог, који поверава дарове своје неправедним делиоцима. И онда ће „Турски Народ“ окренути опозицију против бога и св. духа (јер ти не дају уштвана субвенцију).

Хватам се за нова опстојателства.

Ја сам до сада волео и поносио се тиме, што се наше београдско позориште зове „*народним*“ позориштем. Али — ако му је то име само за то дато, да буде што веће слободе при учењу народа памети (тесацима), — онда одустајем од својег дојакошњег поноса, — разуверавам се, — и не браним, да се исто, мило наше позориште, до бољих времена назове — *министерским* позориштем.

Мислећи да сам тиме достигнуо врхунац своје лојалности, питам владу да ли сме од мене искати још и више лојалности.

Калимегданција.

Разна мнења.

Боже мој, како је то лепо и корисно, што нису сви људи једнога мнења. Н. пр.

Кад је ко „гладан“ а „носи рукавице“, о томе Земунци сумњају, да ли баш има потпуно чисте руке. — А виша административна власт је опет другог мнења, она држи, да томе човеку ништа друго не фали, већ му само треба поверити скупљање и чување црквених прилога.

Ко ће ту да буде судија, — а да не увреди ни једну страну, ни Земунце, ни вишу адм. власт, ни црквене прилоге!

Најважнији синод.

Кажу да је старина владика Кенђелац, кад је опонашао ушао у синодску седницу, рекао сакупљеним епископима:

„Господо и браћо! Ја сам доста и доста пути бивао у синоду; али на овако славном синоду још никад, јер још никад није било у синоду *три патријарха*, као сада што је *Анђелић* и два избрана патријарха *Стојковић* и *Пивковић*!“

Добра старино! Нам само да ово *разтројство* не донесе и *растројство* **устројство**!

Аб.

Телеграм.

Бечки „Figaro“ добио је ових дана опакав телеграм:

24. маја, почиње се у Сарајеву асентирање новака. Надати се, да ће асентна комисија, која се састоји из 76 000 лица, сретно извршити свој задатак, — т. ј. ако ког новака неће.

(Али бива, ко зна — примећава „Стармали“ — хоће ли се *млади новаци* пожурати на своју дужност. Бар да је жив *старина Новак*, тај би се, бива, лакше одважио да прими пушку и телећак на леђа па би дао примера и млађима.)

Свађа у брачном миру

(Неће шала неће истина.)

Често букне кроз обоје,
Прекошења жар, —
А почетак обично је
Каква мала ствар;
Место да се обавесте,
Све се већма жесте
Реч за реч, — лудост сушта
И све жешћи пир,
И ни једно не попушта
И пропадне мир.

Разне мере.

У ратовима североамеричке републике против Енглеза одликовао се републикански генерал Арнолд, — шта више, он је у тим ратовима и рањен био у ногу, па је целог живота на ту ногу рамао. Али тај исти генерал доцније изневери своје начело и пређе к Енглезима, па је ту и њима војевао против републике. После једне битке запита он једног заробљеног републиканца: „Шта би републиканци радили са мном кад би им пао шака?“ — Овај му одговори: „Вашу би ногу са највећом почашћу сахранили, а оно остало би — обесили“.

Јунаштво.

У Америци се пре неколико година држао женски збор, на коме се већало о еманципацији жена. Кад се већ дошло у патру, онда скочи једна млада госпођа на сто, и јасним гласом поче овако говорити: „Поштоване госпође и госпођице! Ми немамо исте права која и људи. Јер, завирите само у повесницу, и на сваком листу ћете наћи, да је женски род јунаштвом својим“ — али најодаред прекиде беседу своју дрекну „Ајао!“, пребледе као крпа и скочи на други крај стола.

А шта је било? — Шта се десило?

Опазила на једној празној столици поред стола како се попео — миш.

ИСПРАВАК. Ово, што награднли ребус у прошлом броју, није цео заграђен линијама, то је штампарска погрешка. Дакле и она слова, која су пре заграде треба мислити, као да су заграђена, или да заграде никако и нема, — јер она ништа не значи.

Одговори уредништва.

„Оду синоду“ примили би; али док овај број буде штампан, по свој прилици биће касно за опоруку, — али ви ћете то знати прекројити према мери, коју ће вам дати сам рад синодов.

У Карловце. То што нам доносујете, већ је давно записано у „Beschwerdebuch-y“ ваше читаонице. Одатле не марамо прештампавати ништа, јер за ту књигу вели се да заудара само личним мржњама, а не мирише тежњом потребног нам споразума.

„Három a tánez“. Друго је Андраши, Тиса, Трефор страсни новинари, и њима заведена струја у мађарском народу, — а друго је домовина, коју Србин поред свега тога љуби, и не износећи ту љубав на пазар. Ми се још надамо, да ће доћи време трезвености и правде; за то не примамо „алегорију“ вашу, јер јој је јако завело огорчење, које разумемо (и делимо) на нама му у нашем листу пуна маха не дамо. — Ми још сневамо о могућности да ће се мађарска и српска рука стиснути, али у збиљи а не комедији, као што ви добро описујете једно вече у „komló kört-y.“

Новије књиге и листови,

које уредништво добива у замену.

Приповетке мојој кћери. Од Ј. Н. Буља. Свеска II. у Н. Саду издање штампарије А. Пајевића 1882. Цена 60 н.

Bilder aus dem serbischen Volks- und Familienleben von Franz Scherer. Neusatz 1882. Verlag von Luka Jocić & Co. 8-na, стр. 112. Цена?

Учитељ. Орган учитељског удружења за образовање и васпитање. Излази у Београду, тринут месечно; цена за Аустроугарску годишње 5. фр.

Срнче. Илустрован лист за малу сирчад. Излази у Београду једанпут месечно. Годишња цена за Аустроугарску 1 фр.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме осмом броју за 1882. ове чланке 1. Браћа у незнању, приповетка од — ар Ар — 2 Од'те, децо, меда се купа! песма (са сликом) од чика Јове. 3. Само једна ружа, (са сликом). 4. Колико живи животиња и биље? 5. Посекла прст, песма (са сликом) од —ор— 6. Редак пример верности. 7. У пустињи Сахари, (са 2 слике) од браћа Бранка. 8. По игри, песма од — ар Ар — 9. Мој лов, песма (са сликом) од чика Јове. 10. Дажд. 11. Игра „лопте“, од Ј. С. Виловског. 12. Разнолије. 13. Даштања. 14. Решења даштања. 15. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази два

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу:

Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 20-ти доносе

овај садржај: Забава: Љубија. Приповетчица из српског живота, од Николе Вучетића. — Песме: Пустиник по Вади, пресео Мита Поповић. — Из природе: Луције Анеј Сенека, о потресу, превод Др. С. Павловића. — Песме: Зид од Љ. Н. Н. — Преводи: Да те нешто питам. Идила Јорђа Еберса, превод Јов. Грчића. — Песме: У зору, од Б. Ђ. Јакшића. — Позориште: Пера Сегединац Лазе Костића, критика М. Д—ћа. — Песме: Сјај месече, од Б. Ђ. Јакшића. — Народни обичаји: Ускршње јаје, од Моје Медића. — Народно здравље: Која је храна за човека? од др. Ђ. Натошевића. — Страни писци: Чарлс Дарвин, од СаО. — Научне новости: Астрономски исправак од Селима Астрономске белешке за Мај. Прашина шкоди. Шкодљивост пушења дувана. — Уметничке новости: Прва оперета на српској позорници, од П. Ј. П. — Уз наше илустрације: Краљ Милан и краљица Наталија. Шекспирова Дездемона. Самсон и Далила. Чича Мија. — Књижевне белешке. — Читула: Сима Игуманов Стојан А. Николић. Димитрије Поповић. — Слике: Краљ Милан и краљица Наталија. Чарлс Дарвин. Шекспиров Дездемона од Кабанела. Самсон и Далила од Лемпра. Чича Мија од Стојана А. Николића —

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табак, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољавамо гг. скупљачи. као и

Накладна штампарија А Пајевића

у Нов. Саду.

ЛЕП ДУХОВСКИ ДАРАК

за одраслију женску децу:

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Буља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијамант. 2 Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Виншенски катанац. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој поручбини и рабате веће давати.

Такође се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 1. до даље — почињући Априла. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне.

ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи са гвозденим и дрвеним крупама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу

4—6

КАСЕ

по најновијој американској системи сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

10—35

ПРЕПУЊЕН ЈЕ ПЕХАР ЧУДА И ПОКОРА.*)

Како ј' врело у Србији
Сви већ знамо
И нећемо да смо слепи,
Да с' варамо.

Брижни Срби реч у себи
Згушит' труде,
Чисто с' боје и да дишу
Да што мање ветра буде.

Моле тамо, моле амо:
„Лакше људи!
Да се искре не запламте,
Да се огањ не пробуди!“

А ко баца бреме сламе
Где се пуши,
Знајућ' да се сламом огањ
Не угуши?

Ко се игра ватром овом
— Па баш сада —
Ко то дува (кроз Сардува)?
— То је влада.

Ко се смели крај барута
Пушит' сада.
Ту истресат' своју лулу?
— То је влада.

Ко то силом Рабагаса
Патурује,
Рабагаса, који свугде
Буру снује?

Влада хоће, заповеда,
Преко диже, —
И шта ј' било? — оди, оди
Гледни ближе!

У просвете чистом храму
Бој се бије,
У српскоме позоришту
Крв се лије.

Ту жандари са тесаци
Турски секу;
Жене врište, деца с' гуше
У дележу.

То гледајућ' у помоћ бих
Викʻо јако. —
Али кога? — да ли народ?
Не, никако.

Јер народ би знао шта би
С том грдобом,
Али нама мира треба
Међу собом.

Док још није гори ветар
Горе духно.
Теби кличем, теби вичем.
Светла круно!

И ко силом данас снује
Вреве гадне,
Ти учини једним мигом,
Нека падне.

Јер ће пасти и онако,
Пасти мора. —
Препуњен је пехар чуда
И покора.

Теби дижем, светла круно,
Збиљске гласе.
Стани на пут горем јаду
У зле часе!

*) Ова је песма стигла баш кад је лист напгампан и за експедицију спреман био, па да због савремености своје неби застарила до идућег броја, штампали смо је овако у „Додатку“.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗИМЊЕЊЕ ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 20. маја 1882. | Бр. 14.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — полугодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Зар ни то...

Давно је већ реко посматрајући умни:
„Ти мораш бити наковањ или маљ!“
— Срам је што све до сад
Изреку ову
Нити мога човек,
Нити народ који
Утерат' у лаж.

И кад се деси народ, који викне:
„Ја небу да сам ни једно ни друго!“
Худога доба, јаој, суеверне га смеј,
Велеђ' му: *Ти си*
И једно и друго, —
Ал ипак *свој.*
— Наковањ вечно свој,
На груди *својих* муци;
И маљ си, *самосвој* —
Али у туђој руци.

Трпећи душом саде
Наковања тога раде,
И бројећ' маља тога
Ударе многе,
Питам: Зар ни то неће
Искресат' искру слоге? . . .

Ј.

Шетња по Новом Саду.

CXII.

Библија нас уверава, драге *читатељке*, да су на дан Духова у старо време падали с неба *ватрени језици*, који су се по земљи раширили. Онда још није било хрватског и мађарског сабора, није било новосадских пиљарица, нити је Сардув онда још свога преводиоца Косту Христића ни Гарашанина имао, дакле *огњени језици* били су у оно време са свим нешто ново и чудо невиђено. Исто тако не беше ни другог *„Видела“* осим онога, што га је бог раширио по васељени, да неби свет блудио по мраку, те да не би слеп код очију наишао у помрчини на каквог Бонтува и с њиме се у шпекулације упуштао. У то древно доба замењивали су још архањелски *огњени мачеви* жандарске тесаке, којима београдски министри улијају публици чуство и укус за драмску уметност. *Барут* у оно доба такође још није био *измишљен*, јер се Милан Грозни, који уме нешто да *измишљава*, још онда ни родио није, те му у књиги судбе још не беше записано, да ће кадгод постати председник општине карловачке. Чивути у оно доба још нису градили *железнице*, као данас Штрусберг и Бонту, него су морали с Мојсијем *воћке* да иду кроз пустињу и кроз шуме египатске, где су се без сумње хранили *жиром*, као и данас што живе од *жира* (и *вежле*). *Пештролеума* такође не беше још у оно време, али *уља* је било доста и онда, као и данас што имаде, као што се може сваки уверити и код многих *кантура*. *Телеграфа* тако исто нису још имали, те тадашњи солгабирови не могаху да јављају у Пешту, (кад какве босанске просјаке затворе), да су ухапсили какве *руске агенте*. Нису имали ни *парних машина* за вршење, те су се хранили корењем и препелицама, ал како је корење мало крви, а препелице мало брашна давале, што су људи били мирне и благе нарави, те с тога онда и *не беше Мађара*, јер су Чивути задржавали своја права имена, нису их помађаривали. Ни *народног* није онда још било, дакле ни *биртека*, и онда дакле нису људи због мале порције гладовали за скупе своје новце. Исто тако не беше у оно непросвећено време ни *новина*, дакле ни огласа на анатеринску воду и на Вилемов прв чистећи тај, ал' су ипак стари наши имали *чистија уста* и *чистију кре*, него ли њихови данашњи потомци, што чивутске огласе студирају. У оно мрачно доба не беше ни осветљења *гасом*, те с тога онда није могао бечки ринг-театер са 500 људи да изгори, него су глушаци у

старо време зидали позоришта у облику какве суваче — амфитеатора —, те се свет могао на све стране слободно разгледати, и били су од ватре сигурнији већ и због тога, што онда још није било ватрогасних друштава и њихових униформа ни банде.

Из овога свега следује — —

(Шта ће опет овај пандур, што ми долази . . . „*Опомена за порез*“ . . . „за три дана“ . . . „иначе пљенидба са однашањем запленених ствари“ . . . добро, остави ту на столу . . „Због ом“ — због ом!)

Из овога свега, као што рекох, следује, да смо ми далеко срећнији и напреднији од наших старих. Док су они по пустињама јели коренье и препелице, ми једемо „рајлакса мит сос а ла тартар“; док су они пили по неколико месеца кроз жегу пустињачку пешке, ми Новосађани и у Каменицу идемо на фијакеру; док су они прали уста чистом водом, ми купујемо анатеријску воду и Хајдеров прашак за зубе; док су осветљавали ноћу своје одаје уљем и жишком, ми палимо по три лустера са 120 свећа; док су они — —

Ал' збиља, да л' су и наше старе пророке и апостоле при писању фељтона узнемиривали пандури са „*Опоменама за порез*,“ и ако нису, молићемо да нам поруче по репатој звезди, што ће се идуће недеље на небу појавити, *за што нису* и *од куда то долази* да садањи наранџаст поред дифтеритиса, скрлетине, богиња — пати још и од неплаћеног пореза?

Говоре и то, да су наши стари много дуже живили него *ми*, ал' ја то не верујем, јер ето они су *пре нас помрли*, ми дакле живимо *дуже* него они. Шта смо и шта ми доживели, што они нису ни сањали. Они нису доживили да очима виде онамадашњу сцену на хрватском сабору; они нису дочекали да се Нови Сад полива; нису ту да виде, како се њихови потомци — *Чивути* — населавају у шајкашком батаљону; они не дочекаше ту радост, да се у Новом Саду подигне мађарска гимназија за српску децу; не даде им бог (као нама) века, да доживе да могу читати осим апостолских посланица и реферат кикиндског посланика на угарском сабору, господина Штефе Јованновића, нису могли ни то да дочекају, да Абердар добије од грчкога краља нов мидер — хоћу рећи, нов орден. Па ни њихова деница нису могла много што шта да доживе: нису била тако срећна да виде очима, како њихови родитељи неће да се претплате на „Невен“ и „Голуба“; нису дочекала законски чланак о учењу мађарског језика у колевци и у целенама увиђена; нису их родитељи могли да воде у тингл-тангл, као што у Београду данас децу воде.

Једном речи ми смо куд камо више радости и сласти доживели, него ли наши стари, који су до душе почели да зидају *вавилонски торањ*, али им није испао за руком, то је тек нама остало да дочекамо и хвала богу ево га у *Аустро-Угарској* у свој величанствености његовој, са *заплетеним језицима* и *најразличнијим народима* и *народним техњама*. Један другог *не разумеју*, као они при зидању торња вавилонског, те док један иште *циглу*, други даје *креч*; док један иште *малтер*, други носи *експер*; док један тражи *разноврсност*, други даје *мађарске књиге* у народне школе; док један иште *праведу* други *намеђу натурјара*; док један иште *што је његово*,

ПОДЛИСТАК.

Ко путује има ма шта за приповедање.*)

У Новом Саду код „камиле“ састанем се са другом својим сапутником из Шајкашке, из места (било које му драго). Врло сам му се обрадовао, јер га одавна видео нисам а живо сам с њиме као са рођеним братом.

Друг мој беше ми познат са свога доброта срца и са издашности, т. ј. са гостопримства свога, јер је сиромах, који му у кућу дође, радо дочекао и својски га примао.

После вечере седели смо скоро до поноћи и то само час двојица и разговарасмо се о нашем младом добу, о појединим пригодама у животу нашем и о изгледу у будућност.

Том приликом приповеди ми мој друг његово скорашње путовање у Банат. Приповедање то врло ме је занимало, те да неби у заборав прешла та приповедка, то ћу је ево, колико сам запамтио, поново прећи, али ради бољега ефекта пустићу мога друга, нека он сам приповеда.

* * *

1879. године баш на божићне покладе, кад сам последње свадбе венчао, заповедим кочијашу моме Мити Костићу, да оправи кола, јер ћемо путовати у Тител.

Време беше изванредно. Пут се указивао и обећавао је повољно возање без трудкања. Кола су ми врло удешена и лака. Тако су ситна, да ситнијих вађда нема на свету. Помислих да седим на меканој намазаној кожи, па да те ко тако по глатком леду вуче. Никаква клопота нечујеш, само неко тајанствено шуштање, као да су те надземаљски духови обколели па ти чине пратњу, да те од невоље сачувају.

Но и нуждно је, да мислим, е те виша сила чува, јер како су кола ситна а коњ чилаш јак и луд, непрестано си у страху, да ће се кола под тобом разићи а чилаш да ће као негда прнути небу под облаке.

У два сахата после подне кренем се на пут. Повели смо печену гуску, обарену шунку и пуну чутуру добра црна вина. Око седам сахата стигосмо у . . . и Мита кочијаш рече ми, да би ваљало Тиндира (чилаша) назад бити, ако смо ради да те ноћи до Тителa дођемо. Морао сам се журити, јер сам био рад са лађом до Панчева путовати, а лађа се из Тителa у шест сахати јутром креће.

Баш бесмо пред сеоском кућом, те се сетих, да је ту бележник познаник мој. Ја сам га једном у своме дому врло лепо примио и прочастио и то као непознатог човека, те му се то допало и позвао ме је, да му који пут у гости дођем.

Е кад је тако, баш ћу сад свратити, док се коњ неодмори, помислих у себи, и кажем Мити, нека се скиње с талига те нека види, јели бележник у канцеларији. „Кажи му“, рекох, „да је ту попа из Н. и да га зове на ноље.“

Оде Мита и врати се те рече, да је нотарош казао, да дођем доле у канцеларију.

*) Послате на расписану награду.

други *окупира Босну*; док један захтева своју *плаћу*, други му пружа *оволену за порез* и т. д.

Тако иде при зидању модерног вавилонског торња. Један другог *не разумеју*, па ту не помаже ни Каменков „*Речник страних речи*“ (који се иначе даје сасим добро употребити и ми га сваком препоручујемо, стаје 60 новчића).

Ал' ваљда ће нас осветити и умудрити најновији „*културни народ*“, ако примимо његову културу.

Но и та је „*култура*“ врло млада, још је, штошто веле, у *пеленама*.

Ми би је примили, али не знамо јесу ли *пелене* — *чисте*.

Аб.

У штипци.

△ Даклем „Пестер Лојд“ је почео да потпомаже — *руске ствари*. Ево од неког доба купи он јавно прилоге на *руске* — *Чивуте*.

* * *

℔ У „Лојдовој“ „Fremdenliste“ читамо међу осталим гостима: M. Kujundžić, Vice-Präsident in Belgrad. — Но овоме ће сваки странац мислити, да је Србија *република*.

* * *

≙ У „Мађарорсаг иш а нај вилагу“ пише један *Мађар*: Виктор Хиго је написао књигу „*о мађарима*“ и написао је о томе *једну* свеску; „штета — вели исти Мађар — што Хиго није *мађарски писатељ*, он би онда могао о тој теми *десет свезака* написати.“ (Ово не кажемо ми, они сами кажу).

* * *

= „Пестер Лојд“ опет јавља: „Устанак је у Кривошијама угушен.“ — Па добро, сад молимо да нам јави, *кад ће се војска из Далмације вратити кући*, да се више не бринемо.

* * *

⅋ У Угарској данас и *марва* има више права него човек: *Марвени сајмови* могли добити кад хоћеш, а *човек* у Новом Саду не може да дође до пасоша за Београд.

* * *

§. Идућега месеца биће свечана трка — утркиваће се наши *издавачи календара* ко ће пре. (Само ће слабо који добити *награду* за свој труд и вештину на томе тркалишту.)

* * *

□ У Пешти се држи *марвена изложба*, биће свакојаке *марве* и с роговима и без рогова. Нека господа, која сваки час трчкају у Пешту, иђу ће без сумње и овом згодном приликом.

* * *

+ Неко коме је досадило живети, узео је једну аустријску шрапњиџу цигару, онаку, какве су сада, метнуо је у уста и запалио — но срећом примети то неко, згради му цигару из уста и баци је тамо где се не баца.

„Кажи ти њему, да ја немам посла званичнога, него ако хоће, да се видимо, нека изађе.“

Једна од других позна изађе познаник мој, бог да му душу прости, умро је лане, — напоље до таљига мојих.

„О где господине, одкуд ни тако?“ запита ме својим дремљивим гласом.

„Ето, нанео ме је пут, идеи у Тител, па сам рад овде коња напојити, те помислих, да ће вам бити криво, кад чујете, да сам се овде мало забавио, а нисам вас походио.“

„Е па лепо, изволите доле у канцеларију док се коњ мало неприхвати. Срамота је, да седите тако на кола!“

„Прво и прво“, рекох му, „немам званичних посла, да идем у канцеларију, а друго неби ја на кола седео, док се коњ ненарани, него би свршио у бирцуз, да ви ни сте ту. Но кад сте ви ту, то ћу да свршем код вас за један час.“

„Та знате, код нене се оправља, па коњ неможе у шталу, хо жао ми је, знате, али . . .“

„Ништа, ништа, нетреба ту штала, време је топло, месечина је лепа, па ће коњ на ваљи мало се наранити из кола, шта ту треба паздан?“

Та нећеш ти мене сад одбити, помислим ја у себи, та од срамоте сад нећу од тебе ићи, док не неприминш.

„Та ја незнам, али коњ неможе у шталу, знате, јер . . . .“

„Мени нетреба штала, мени треба мало соба а коњ ће на ваљи, шта сте се узели паздан погађати! Мито терај овамо у ту кантију. Чекај само, да се ја најпре сиђем“, беше мој набрусит одговор.

Сиђем се с кола на хајд с потарошеи његовој кући.

Бележник беше ситан мален чеченчељак, слабуњав према осталим људима као заверак према високом стаблу кукуруза. Говорио је увек шапатом. Мора бити да је у белој цигерици имао какву одушку, те му је глас при говору на одушку одлазио у стомак место проз уста на поље као у пакварени мехова или у пробушене хармонике.

Кад дођосмо до стана, а он ти луни прстом у прозор, те му додадоше кључ од аналијски врата, која беху закључана.

„А што тако рано затварате врата,“ запитам га.

„Та морам по цео дан врата закључавати, јер знате, пролазе туда многи вандроканти и просјаци, па ко из може надавати? Тако је досадна та сиротиња! Дабогме, помислих ја, да је досадна сиротиња, али зато баш ваљало би нам, да по могућству подпомажемо ту сиротињу, да им сиротиња неби досадна била.

Ја пустим домаћина напред, нека приправи мало домаћицу, за госте, јер видео сам већ, колико је сатова пуцало, да је т. ј. домаћин пазучар и то да се није уписано над пазучом но да се потписано под пазучу, дакле могао би га више- или поднапазучарем звати. Чујем, како сам мало лакше ишао, де се нешто шапуће и то сам чуо јасно, где домаћица рече: „однео га ђаво!“

* * *

Нову *репату* звезду назвали су у Африци „*седиве*“; како ће је, боже, у *Карловцима* назвати?

* * *

Онамад се хтеде општина у К упустити у избор црквењака. На то устаде један општинар и рече: „На што би ми бирали црквењака! Кад нам је влада наименовала патријара и владике, нека нам именује и црквењака!“ **Аб.**

Пуслице.

Седам дана требао је свети синод, док је изабрао два владике. — Даклем владике се тешко рађају, (али бар лако живе.)

Пре по године јавио је „Пест. Лојд“ да др. Полит као правозаступник нар. фондова има 10.000 ф. плате годишње. Сад му се учинило да је и то мало, па му је повисио на 15.000 фор. годишњих. Из тога се види како би Пештанска господа умела газдовати са нашим новцем, само да се једаред дочепају тих дерних фондова.

6000 рубаља. Толика је награда расписана на најбољи животопис цара Александра II. Али се писац мора обвезати, да ће живети још 18 година, ако хоће и да прими тај новац (Красан посао, — а још красније обвеза!)

Кад су новине неки дан јавиле, да је један крокодил ушао у Тису, многи су се слатко смејали, мислећи да је то шала. Ал ево се потврђује да је то баш истина.

Српска влада одговара се, да она не би дала представљати Рабагаса, — али није знала, да у репертоару има други, много бољи и много безопаснији „*Прасе*“ — (од Бенедикса.)

Нова комета пређе 43 миље за једну секунду. Ето видите браћо, како се то напредује у слободном ваздуху и кад се никакве сметње на пут не стављају.

Питање кикиндске црквено-школске општине.

Давно већем главу бију
Различите новине
О решењу коначноме
Те кикиндске општине.

Није мог'о то да реши
Владика ни комесар,
Није ни администратор,
Па ево ни патријар.

Сазрела је тиква сама,
Сама себи рече: Халт!
И сада ће да је реши
Сам господин штатсанвалт.

Председник ће у буквару,
И господин Фани ш њим.
А за новце? — шта ти брига
Та новци су само дим. **Кин.**

Уђем и ја унутра и видим госпођу домаћицу са оклагијом у руци. Ej наопако, ако та мене са тим дреновим поздравом дочека хоће ми се испрашити мантија!

Па још каква је домаћица. Тако ми мога спасења брате, али из њеног кубичног садржаја изашла би три мужа њена.

„Ово је господин А. из . . . представи ме домаћин, „а ово је моја супруга.“

Узајмни прописани поклон и облигатно „драго ми је“, беше наш одговор.

Нехотице устуших један корак, кад чух домаћицино „драго“, јер ми се причу, да рече: „довраг.“

Ај ај, са дорогом у устима и оклагијом у руци тешко теби поне!

Но поред све страве, коју сам препатио, ипак ми мило беше, кад зачух орган драге ми домаћице. Но добро је, ако дође до невања, бар ћемо удесити један терцет, коме неможеш равна у свету наћи. Ја ћу као примаш представљати кларинету, домаћин еолову харфу, а она флигелхорн. Глас њен могао би највећма сравнити са удаљеном грмљавином или прозично рећи, кад гладном човеку крче црева.

Уђемо у собу и посадимо се, те почесмо диванити. Ја наумим да раскравим домаћицу, те почех које шта бенетати. Мало по мало се уста домаћичина почеше разлачити тобоже на смеј, али се гласа нечу.

Међу осталим дође говор на кујну па наравно и на кување, и ја помислих: но домаћице, сад се мораш засмејати па ма одма пукла!

„Знате госпођо,“ почех ја, кад је моја покојна још жива била, наредим, да пече једном палачинке. Ја то тесто чудо волем. Око подне дођем кући, а моја жена баш преврће ножем палачинку у тавици. Стани, рекох јој непреврће се тако. Ја сам некад гледао куварицу неку, како она ту палачинку некако из таве у васдух баци, те се она тамо сама преврне и опет у таву падне. То се мени онда врло допало, те хтедох сада покушај учинити. Узмем таву од жене и важним лицем с левом ногом напред, да веће снаге покрету своји руку дадем, отиснем палачинку у вис. Али ко недоће у таву натраг, него моја палачинка?“

„Па где ти је палачинка?“ запита ме жена.

„Чекај мало душо, сад ће она доћи, није то као на телеграфу, ту неради електрицитет већ само пада, а познато ти је, да је парна снага слабија од муњевите,“ одговорих јој ја поучителним гласом.

Но кад нам се већ досади чекање, а ми погледасмо кућни под димњаке и шта видесмо? Моја палачинка нашла на неки ексер, те се обесила, и отромбољила се од стида, што је себе и мене тако љуто осрамотила.

Сирота моја покојна, умало што онда још није главом платила. Пала је на земљу и добила од силна смеја грчеве, тако звани Lachkrampf. Једва дође себи.“

При последњим речима погледах у домаћицу а она

Ћира. Даклем ми Бачвани добисмо владику.

Спира. Које се, до душе, нисмо надали.

Ћира. Али, који ће можда потражити љубави у свога народа.

Спира. А народ има љубави у себи много, и једва би дочекао кад би је коме могао и смео поклонити.

Ћира. Добисмо владику, о коме до сада нисмо много говорили, — ни овако, ни онако.

Спира. Али кога „Турски Народ“ гради, како само он градити зна.

Ћира. На како да се ми понашамо према њему?

Спира. Онако исто, како он према нама. Јер он је познан, да примером предходи.

Ћира. А шта да му желимо при првом састанку, док се боље не упознамо?

Спира. Оно што је најбоље (и за њега и за нас.) Т. ј. да заслужи мржњу „*Турског* Народа“ и од сада, у пуној мери; и онда —

Ћира. И онда?

Спира. И онда не гине му љубав *српскога* народа, — без које до сада ни један владика нити је био сретан за живота, а канда није раја стигао ни по смрти.

Стармали. Амин, Ћиро! Амин, Спиро! Преосвештени владико, ри и ти Амин!

Новосадски „Монитер.“

Познато је како је париски „*Монитер*“ — француске званичне новине — писао о Наполеону за време револуције.

Док је Наполеон био далеко, он га је називао „звер,“ „крвник“, „хијена“ и т. д., но како се Наполеон почео приближавати Паризу, „Монитер“ је све блажији и блажији бивао и најпосле кад Наполеон уђе у Париз, а „Монитер“ јављя, да је „Његово величанство цар Наполеон ушао у тиљерије.“

Тако и наш новосадски „*Монитер*“ — „*Турски народ*“ при избору владика.

Он је кандидата Н. прогласио за неспособног; описивао га да се пијан туче с кочијашем, да односи туђу шунку и сланину и т. д. већ како само он уме циврасто.

Кад шансе истога кандидата дадоше изгледа да ће бити изабран, а „Турски народ“ попусти мало; те вели: можда га спод боље познаје, кад хоће да га бира.

Кад кандидат Н. би заиста изабран, онда исти „Турски народ“ донесе, како је нови владика способан и ваљан; како говори многе европске језике и т. д.

Зар није то „монитерски“?

С тога би га могли и нашим „*Монитером*“ или лепше рећи „**Манит-ером**“ сматрати и називати.

А морал је из овога целога, да г. г. епископи, а и други људи, нити треба да се стиде, кад их турски „Монитер“ куди, нити да се величају, кад их он хвали, једном речи не треба га ни зарезивати у рабош.

Сијонац.

тек прену у громовит смеј тако да се све тресла соба и рече ми при крају смеја онако нехотице. „Одно вас ђано!“

За тим изађе у кујну и чух, како девојка јој некуд оде. Сигурно по вино. Тако и беше. Домаћин и ја седесмо и разговарасмо се, а домаћица кад донесе вино постаде опет невидљивом.

Морам прво рећи, да сам био гладан, али срамота ми беше отићи на кола па извадити шунку да једем, јер би ме могао домаћин изгрдити, а овамо опет неимадох наде, да ће ми вечеру код домаћина добити.

У један мах зачух, где се нешто у кујни сецка. Ха, добро је то је лук ирни за запрегу. Хотевши се боље уверити, рекох домаћину, да идем напоље, да видим, јели кочијаш коња намирио. Прошав кроз кујну, видим заиста, да се лук сече и да се суве земичке у вавау туку.

Охо! та ту ће бити паприкашења и пржења. Ни бриге те није.

Видећи, да је коњ напобљен и напојен, повичем из ходника кочијашу онако гласно, да је и домаћица могла чути, нека упреже, да идемо. На то домаћица изађе на поље и онако мало срдито рече ми, да то никако неће бити, док не вечерамо. Ту смо се кошкали, али при крају опет сам пристао на њен захтев, те остадох.

И тако дочекасмо и вечеру, која сама по себи изванредно зготовљена беше, али ја сам је још већма хвалио, него што је заслужила.

Имадосмо киселе чорбе живинске, пилећији паприкаш и пржених пилића. При паприкашу запитам домаћицу, јели ослађен са шећером.

„Та како би ја шећерила паприкаш! рече. „Неможе бити да нема шећера у њему, ја баш знам добро кувати, али без шећера неби тако слатка паприкаша никад удесио“, одговорим ја зачуђено.

Тако исто хвалио сам и пржене пилиће, питајући, од куда им фазана.

„Та какви фазани, бог с нама“, рече домаћица смејући се, и писам их никад ни видила у моме животу.“

Лепо сам вечерао, врло лепо; домаће сам развеселио тако, да су ме чак и на конак задржавали, но то им немогох по вољи учинити, јер сам се журио даље.

Заповедим Мити да пређе, и опростив се љубазно, кренем се пут Титела.

Ноћ беше тија и ведра. Пут раван као длан без трунка прашине. Заогрнем буду и извалим се у заклопар као какав велики господин н. пр. солгабирољев ексекутор. Ексекутор је пред мојим очима највећи господин и не само пред мојим но пред сваћијим очима, јер нико несме однети твоју ствар без даљег питања као он; ни сам феишпан несме доћи у твоју кућу но ствари твоје, али он сме: ето, дакле је већи господин и од феишпана. Па нека баш није већи, али је страшнији за цело.

(Свршиће се.)

Баш је тај кум ђаволан.

Не питајте „кад је било?“ — кад прочитате, видићете, да није могло бити здраво давно.

Један аристократ српски добио сина. То је срећа. Али малер је био што је имао од старине кума, који је био и сувише демократ.

Кад је кум дошао да дете крсти, онда га мати замоли, да детету даде какво лепо, нобл име, какво, но моди име, какво милозвучно, *значајно* име (које онда, наравски, не сме бити српско).

Матери су пред очима лебдила овака имена, на пример: „Ахилон“, „Роменидес“, „Зефиреј“, „Отилијон“, „Дијамандус“ — или још што лепше; само није хтела да се мења у кумовско право, да би јој с отим слађе пао какав иберашунг.

Кум је био промућуран. Сватио је шта се од њега захтева, и обећа, да ће кумчету своме припашбанити име, које ће бити и ново, и милозвучно, и аристократско, и значајно — а никако неће бити српско.

Сад оде кум са бабицом у цркву и крстише дете. После крштења кум таки седе на кола и оде у своје село, — вели да се мора журити.

Кад бабица донесе дете кући, мати је жељно дочека и запита: „Но, какво је име добио?“

Бабица одговори: *Телефон.*

На сад реците да то није иберашунг.

Матери се то име здраво допало, али отац отрча брзо поп, док још није у протокол увео. — И тако у протокол уђе неко сасвим друго име — али, кад није „Телефон“, сад нам је све једно, ма како друго било.

* * *

Дете је, хвала богу живо, — само што често плаче.

И кум је, хвала богу жив, — он се опет често смеје.

Прибележио

Прикумак.

(Родом из Баната.)

Ово није бог зна шта, ал' се у истину збило.

Мој брат Мита имао пре неки дан на салаш. Ов радо сам кочијаши, те је седео напред, а натраг у колима седела су два пријашка, које је Мита повезао на салаш, да му онде нешто раде.

Мита је ћутао и терао коње, а уједно је и слушао разговор, што су она два амикуса у коли диванила.

— Чија је ово салаш? запита ће онај један.

— То је Зелића *професора*, одговори други.

— Ту *праву сеје*, велиш? Није то проја, већ видиш да сеје кукуруз! одговориће онај први зачуђено.

Сад само не знамо или је *био* наглув, или су кола јако тандркала или је реч „*професор*“! била његовом уву непозната.

Missigang.

(Црква из Бачког живота.)

Кад смо ово ми, пре толико и толико година били новосадски ђаци, онда се око божића могао наћи добар бермет на житној пијаци, код крчмара, коме је било презиме Рош, али су га звали *Мисом*.

Наши старији радо су ишли, и хвалили су *Мисов* бермет; неки су доказивали да је бољи и од Пајпичиног (која је била таки поред њега), елем љубопитство привуче и нас, тадање ђаке, да коштамо и ми тај хваљени *Мисов* бермет.

Нас шесторица поцимсмо холбу бермета и уверисмо се да наши старији имају добар густ. Бермет је био ексцелентан.

Нико нас није видео кад смо се (на мала врата) ушуњали код *Мисе*, нико нас није видео, кад смо се (на иста врата) испуњали, — само нас је видео професор Л. Л.

Други дан дођемо ми сви у школу. Нико ништа не спомиње. Добро је!

Тек при крају часа рећи ће мени г. професор Л. Л., да изађем на таблу и да напишем немачки, што ће ми он диктирати.

А знате ли шта ми је диктирао? Шта сам морао написати? Морао сам написати:

„*Missigang ist aller Laster Anfang.*“

Кад сам то написао, онда ми он заповеди да то преведем на српски.

Толико сам немачки већ знао, да сам ову кратку реченицу могао без фелера на српски превести, и ја рекох: то значи, да је бесповичарење почетак сваког порока.“

„Врло добро!“ прихвати наш добри професор „али „*Missigang*“ значи још нешто. Ко зна шта?“

Пита хене, пита другог, трећег, четвртог, петог шестог, — нико не зна.

Е кад не знате, морам вам ја казати. „Missigang“, значи и то кад ко *иде Мисе* — на бермет. Јесте ли ме разумели?“

„Јесмо!“ одговорише шест ситних гласова, — (други нису ништа одговорили; јер нису разумевали; а њих се то није ни тицало).

Ј. С.

Из Београда.

(Закашњено.)

Таса. Зашто је госпођа Папфинџа, после толиких година одмора, ове године опет изведена на Београдску позорницу?

Спаса. Зато, јербо је г. Хајим-Мијах мислио, да и ми волимо *Мајсе*.

Тако је то било и биће.

Калуђер'ма (и протама)
Живит' се не даду, —
Ал удове дијецезе
Ипак се удаду.

К.

Заборављено.

У последњем броју „Турскога Народа“ заборавило се уметути две речи: *„крвава Застава.“* (За то ће му се општиговати од плате tix forint.)

Кад је г. Тиса одговарао др. Политу, случајно је заборавио исплазити се на њега.

Кад се свети синод наш састао, заборавио је, да ће и без тога истога дана бити помрачење сунца.

Кад смо правили за ову годину календаре, заборавили смо казати, да ће бити и у Египту Вашар.

Кад је краљ Милан путовао кроз Србију, многе полицајне власти заборавиле су сетити се, да краљеви кроз свој народ за то путују, да чују искрено и отворено, шта тај народ мисли.

Кад је Авел пшао о глави свом брату, заборавио је најпре ш њиме *хрватски се* (дакле није био прави *Хрват*.)

Кад су радикалци дували са Виделовцима у један рог, — заборавили су осигурати се код каквог друштва од убода тога рога.

Кад је министар просвете наименовао Мијаха-Хајима за члана позоришног одбора, заборавио је (а можда и није заборавио), да ће дочекати Маца на потоку вранца.

Приликом тридесетогодишњице бсогр. певаčког друштва заборавили су министарству правити серенаду, и отпевати какву лепу песму, на пример *„Падајте брабо!“*

Кад је посланик Кљајић у рајхсрату показао хлебац, који се једе у Далмацији, заборавио је нацртати далматински стомак, који уме још горе што да прогута, па ипак се нада да ће остати жив.

Кад се Петар одрекао Христа, заборавио је искати од Анђелина да га направи владиком.

Разлог.

Кад су ово будимпештанским учитељицама забранили, да се не смеју удавати, — онда се један лист нашали и рече: Има то и нека смисла, јер — *plenus venter non docet libenter.*

Јогуница.

Н. Н. испрати своју жену до железнице, на којој ће она да путује. Он уђе у један вагон, и ту би било још једно место празно, али је неки путник метао своју торбу на то место. Н. Н. се обрати путнику, који је поред торбе седео са учтивим речима, говорећи: „Господине, ви ћете бити тако добри, па ћете ову торбу уклонити!“ — „Неће бити тако добар,“ одговори овај флегматично. — „Онда ће морати звати кондуктера.“ — „Зовите га.“ — Дође кондуктер и рече: „Господине, кажу ми да ви нећете да уклоните торбу са празна места, да би могла једна госпођа сести.“ — „Добро сте извештени“. — „Е, онда ће морати звати г. гл. кондуктера.“ — Немам ништа против тога.“ — Дође и гл. кондуктер: „Ви нећете да упразните ово место, да уклоните торбу с њега?!“ — „Тако је, ја нећу.“ — „Но, видићемо; жандар ће вас приморати.“ — „Добро.“ — Дође и жандар, намргођен као рис: „Таки да сте уклонили ту торбу са туђег места, иначе биће свашта! — Шта, нећете да је уклоните?!“ — „Нећу!“ — „А за што?“ — „Јер ја нисам крадљивац, да туђе ствари укланам. Торба није моја, — то је торба овог господина, што дрема.

По туцета шале.

Мати (својој ћерци.) Али за бога Марија, како се можеш са твојим заручником смаћати, мислиће свет да сте већ венчани. —

Претерана важно. А. Молићу јели г. професор код куће? Б. „Јест код куће је,“ — А. Е онда га нећу сада узнемиривати, већ ћу доћи други пут.

Два смисла. Син пише оцу на једној коресподенц-карти: Послат новац примио сам, лепа фала на исти; скорим више, твој син Паја. —

Велико наседање. Ђуја: Пошто је метер од овог штофа молићу? Трговац: За вас лепа ћуде само један пољубац! Ђуја. Добро, онда молим за пет метера, а пет пољубаца извол'те записати на рачун моје бабе.

Кажи пут. Госп. Реците ми Марија: зар баш нема пута како би се могао с' вама састати, и међ' четир ока проразговарати?

Кељерка: Како да нема! Узмите ме за жену.

Из живота. А. Зашто није био у сватови твога брата? Б. Ја у принципу нерадо идем у сватове, у једнима сам само био. па ћу памтити целог мог века, то су били моји сватови.

прикупио
„Созвраћонц.“

Одговори уредништва.

„Испод черге“. Овако ући не може. Али ако нам јавите вашу адресу, (или кад већ хоћете да останете непознат, какву ћу адресу) ми ћи вам писали са каквим да изменама могло да уђе.

„Метеор“. Сувише заудара на сумпор. Могао би се од њега запалити цео свет и изгорети у пепео све што је живо и мртво на њему. Па после да кажу „томе је свему „Стармали крив!“ — Толику одговорност не можемо примити на себе.

Сговрагу. Не би интересовало нашу публику. Врло је мало шале за овај лист, али кад би се и то мало извадило, можда би било згодно за који други лист.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

У Загреб. Можда ћемо нешто кадгод згодном приликом моћи и употребити. Како било, добро је да знамо. За то нам изволите и више пута писати.

Себини. Ми примамо претресања, луфтирања и чибукања“ из свију страна, одетод Срби живе и одетод им се што не свиди да је у реду. Али ово је ипак сувише локално. Држимо, да би то требало у „ћоси“ да изиђе.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме деветом броју за 1882. ове чланке: 1. Ремек-дело сликарства (са сликом). 2. Браћа, приповетка од Браца Јове. 3. Нешто о коњеву од Мијата. 4. Жао нам је, — чисто би се смејали, песма (са сликом) од Чика Јове. 5. О писму и штампи. 6. Чујмо, шта нам вели петао, песма (са сликом). 7. Јагуар (са сликом). 8. Пролеће, песма од —ар Ар— 9. Разлика у сатовима. 10. Рачунске игре (продуж.) 11. Пријатељу П. И., сонет од Лазара Николића. 12. Издајство Ефијалтово (са сликом). 13. Што за кога није, песма (са сликом). 14. Овчица и три. 15. Савет са примером. 16. Разнолије. 17. Даштања. 18. Решења даштања. 19. Чика Јовина пошта, 20. Новије књиге и листове. 21. Рад знања.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währin ger strasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 21-ви доноси

овај садржај: Забава: Стрина. Прича из српског живота, од С. В. П. — Песништво: Сцена из драме: „Јаковита“. Чин III., од Драгутина Јов. Илића. — Из природе: Луције Анеј Сенека, о потресу, превод Др. С. Павловића. — Песме: На дан проглашења Србије краљевином, од Душана Регића. — Преводи: Да те нешто питам. Идила Ђорђа Еберса превод Јов. Грчића. — Песме: Приморски сонети, од Р. А. — Позориште: Пера Сегединац Лазе Костића—критика М. Д.—ћа. — Песме: Нашто таки јад? од Ђорђа М. Бугарског. Из разних крајева: Под Никшићем пред предајом, успомена из 1877. године, од С—ић. — Наши уметници: Стеван Тодоровић сликар, од С. В. П. — Уз наше илустрације, Краљ Лир и будала. — Жмуре. — Ђоче мироче! — Спашен је! — Косовка девојка. — Читула: † Милица П. Тодоровић. — Књижевне белешке. — Слике: Из Шекспировог „Краља Лира“: Краљ Лир и будала му. — „Жмуре“, група Варзагија и „Ђоче мироче!“ група Гоја. — Спашен је! по слици Енђенија Фепеја. — Косовка девојка, по слици Ферде Кикерпа. — Град Никшић, пре пада.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и **Накладна штампарија А. Пајевића** у Нов. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 1. до даље почињући Априла. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. **ОДПРАВНИШТВО**

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски уклопљена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

5—6

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а цени знатно јефтиније. — Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миљићевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

11—35

СТАРИНАРИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЉЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 31. маја 1882. | Бр. 15.

„Старинари“ излазе сваког тринаест месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај Јован Јовановић; главни сарадник Абукавеи. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

ГАРИБАЛДИ.

Спаљили су мртво тело неумрла дива.
Пепео носе да у земљи за навек почива.
Звона звоне, а из њина жалостива јека
Чујем гласе: „Слава теби, дико нашег века!“
Слава теби ти узоре грађанских врлина, —
Отаџбина т' губи данас најдичнијег сина.
Слава теби јуначино, коме нема равна,
Лучо правде и слободе од бога послана!
Слава теби ти патниче јада и чемера,
Огледало кристалнога мушког карактера!
Слава теби који знаде оздола, озгора
Стећи себи поштовања — и самих злотвора.
Слава теби, чији дари и краљеве красе,
Ти си стек'о много, много, али ништа за се.
Мачу правде, звездо свести, алеме поштења,
Слава теби, угледниче нових поколења!

Спаљили су мртво тело неумрла дива.
Његов пепео сада вељем сребри ковчег скрива,
— И баш сад га гробу носе, да навек почива.

Сад га носе, — — а ја клечим пред том сликом драгом.
Дуни ветре, сада дуни целом својом снагом!
Не дај светлост да се спусти у мрачне местанце!
Разби ковчег, као што је он разбио ланце!
Ковчег разби, пепео проспи, па у бурном лету
Посеј овај свети пепео по целоме свету,
Где год има срце које, у надању живо.
Где год има народ који, ком се чини криво.
Дуни ветре, носи ветре, лети без одмака!

— — — — — —

А ја жмурим, а ја сневам, — ох да дивна санка!

З.-Ј. Ј.

Шетња по Новом Саду.

CXIII.

Ја уопште слабо путујем, те с тога врло слабо и познајем наше вароши и села и њихове становнике, а и што знам о њима, то је већином по чувењу и по уображењу. Тако ја представљам себи људе у појединим нашим местима са свим по мом начину, а може бити да су они са свим друкчији и да се ја варам.

По моме уображењу и представљању ево како изгледају и шта раде наши људи по разним нашим местима:

Сентомашани стоје гомилама изван вароши на капијама те изгледају непрестано, да ли иде од куд какав *гост*, па кад који нађе, а они га приме у своја објатија, одведу га у варош па га дотле часте и поје, докле год свест не изгуби, те и заборави зашто је и коме је у Сентомаш дошао, него буде трећи дан без шешира и обојака на кола натоварен и кући послан да се лечи од мамурлука.

Каменчани стоје непрестано на агенцији, доносе се што имају три станице паробродске, па кад се који пароброд приближује, а они се све обзиру десно-лево, да виде има ли ту који странац и. пр. из Ирига или Беркасова, да их види и да им завиди.

Карловчани седе у хладу пред читаоницом и разговарају о Бизмарку, о кедиву, о персијском шаху, о руским Чивутима, о Едисоновом електричном осветљењу — и о свачему пре, само не о томе, како би се њихове општинске — политичке и црквене — ствари довеле већ једанпут у ред, те да и они једном већ саграде лађу, која ће их пренети у Европу.

Сомборци су весели и кад поручју плаћају. Срце и душа им је поделити се у два табора, али само с тога, да после кад дође до какве озбиљне народне ствари, могу што спечаније помирење славити и што сложније се противнику одупрети. Стара им је тежња, да с Бонтуом уговор направе да им сагради железницу од Сомбора до Сентомаша, како би се што чешће с браћом руковати могли.

И *Вршчани* се радо деле у таборе, али не у *два*, него у седамдесет и пет. Они се у општинске послове не мешају, јер имају ко их *заступа*; само на журналистичком пољу не трпе *заступања*, јер ни један лист не може тамо да се одржи.

Митровчани извадили бубуљаре и отворили, па само чекају кад им излази претплата на који српски лист или кад ће наћи какав родољубиви скупитељ да плаћа коју форинту на какве погорелце или којег рањеника из Босне и Србије. У вече превраћују време тиме, што забаце из ваване по којег Чивутина, који се почне разметати као да је у Јерусалиму.

Земунци метли прст на чело, па штудирају, да ли у Земуну има православне општине или нема, и не могући се разабрати иду код Тоше Златића на каву, па политизирају о томе, шта би било од оностраног сриства да није Анђелића и п-и Николе и шта би било, кад би, сачувај боже, руске нихилисте пружиле свој прст и у друге крајеве Европе.

Панчевци су већ постали у неку руку *нихилисте*, јер кад узмемо, да латинска реч „nihil“ значи

ПОДЛИСТАК.

Ко путује има ма шта за приповедање.

(Свршетак.)

Елем путујући тако прођемо кроз *** Могло је бити својих 10 сахата ноћу. Нигде небеше живе душе, све је поспало. Само у једној кући горе свећа. Ја се сиђем доле, да запитам, којим ћемо путем боље проћи или преко рита или другом. Врата беху са сокака и видим кроз стакло, да ту седи неки столар. Закуцам и нечекајући одговора упаднем онако с бундом у путра. Кад ме опази шабашица, а она дрекну из свега гласа: „јај, Јессес, рајбер“, па поче дрктати те паде у столицу.

Једна је умирни, те ме обавести, да је боље другом ићи него ли ритом. Захвалим јој и кренем се даље.

Никад у моме животу нисам тако повољно путовао као онда од *** до првог места. То се задовољство неда описати. Од *** до ... има сат и по путовања, али лажно рећи ми смо то растојање за три четвртине сахата прејурили.

Задремам мало на кола, т. ј. зажмурим само, а оно ми се учини при том безаклопотном возању као да сам дух, те се њеном у више светове, тако сам лак био, као да сам сву земаљску прашину са себе стресао, те онако чист летим високо, високо. Учинило ми се, да видим под собом тај мајушни свет како гамиже као мрави у мравињаку своме.

У један мах задрмаше се кола, те ме пробудише из заноса.

Стигли смо на калдрмисани насип, који у ... води Швабе називају то село „Hexendorf.“

Али тако то обично бива, да се у свету све возначава.

Знамо да су Чивути најнечистији, па опет имају најлепша имена. Зар се један, у чију собу неможеш без нараме на носу и устима ући, зове: Veilchenduft?

Видиши каквог издрапаног прљавог Чивута са дугачким носом и брадавицом на њему па га запиташ како му је частно име, буди сигуран, да неће бити ништа ружније од на пример Rosenstock.

Тако су и Швабе дале том селу име Hexendorf, а нема бољи људи него ти вештичари што су. Само је један међу њима другчији, али то ћемо доцније видети.

Ја сам већ био уморан од многог возања и сан ме је врло напонао, те рекох Мити кочијашу, да ту мало проспавамо, а у јутру ћемо уранити, па ћемо опет на време стићи на лађу.

„Терај управо у попину капију,“ рекох му, држећи се онога начела, да поп иде попу-а ковач ковачу. Осим тога био сам врло и познат са тим попом.

Још сам у напред зебао за доћек, јер као што беше онај пар у *** где сам вечерао тако је исто и овде стајало. Попа је изгледао према попадији као капелница према саборној цркви.

Нема надља здравије женскиње од те попадије, па опет увек је болестна. Увртила је себи у главу, да је слаба јер неможе да трчи. А ко је видео још пуно бурe трчати?

„ништа“, и кад прорачунамо, шта Панчевци при из борима посланика на мађарски сабор *раде* онда ћемо увидети, да су они заиста *нихилисте*.

Футожани дању продају купус, а у вече купују пиво код честитога брата Јоце; поред осталих привилегија имају они и своју футошку скелу и привилегију, да могу пешке ићи у Нови Сад. У Футогу се родио и онај јупак, што је г. 1866. трчао од Кенигреца па све на душек до Футога, и у трчању (кад је непријатељ вијао) викао: „Подрж' боже овако до Футога!

Бечкеречани седе на Бегеју па пецају рибу; Бечкеречанке пак — као што ја себи представљам — и у кујну иду у свиленој хаљини са шлепом, а француске романе носе и у цркву уместо зборника. Иначе су сви Шајтошцијени ученици и чувају се талмудових присталица.

Бекерабани седе све по двојица у каванама и један с другим нешто шапућу, изгледа као да политизирају, али не смеду велегласно, да их не би чуо који жандар или колега му министар; резултат је такког договарања оснивање нове партије и покретање новога листа, те с тога и имају толико листова, колико столица у каванама.

Загребчане представљам себи са оперигукерима управљеним на Босну и са бројаницама у руци како јуре да се уписују у друштво св. Јеролима и како пред спавање читају Штросмајерову окружницу и штудирају, чије још прозоре нису стаклари ове године оправљали.

Добро, добро, рећи ће когод, и запитаће ме: Што ти идеш тако далеко? Него реци ти нама како ти себи представљаш *Новосађане?*

Новосађани кувају ручак, перу и пеглају кошуље, љуљају децу, шију дугмета — а Новосађанке играју „фрише фире“ и чисте (својим пленовима) променаду.

* * *

Као што рекох ја се о овом свему писам уверио, него то само тако себи представљам, а како је у истини, то не знам; можда је баш са сним *противно*, т. ј. можда *Бечкеречани* имају своје *заступаше*, а *Вршчани* пецају у Бегеју рибу; можда *Футожани* опијају госте, а *Сентомашани* продају купус; можда се *Каменчани* уписују у друштво св. Јеролима, а *Загребчани* се поносе својом паробродском станицом; можда *Панчевци* политизирају о Бизмарку и кедиву, а *Карловчани* су можда нихилисте и т. д., — можда се ја дакле варам и за то нека ми нико не замери, јер ја не пишем ово за „Бедекера“, него за „Стармали.“

Аб.

Уштипци.

☐ Даје се на знање, да *панчевачка читаоница* не држи „Стармалога“, а *карловачка* држи *два егземплара.* (Можда су се *Панчевци* нашли увређени, што „Стармали“ тако често *Карловчанима* ово или оно пребацује н. пр. избор општинског председника, избор посланика, овације Герману и т. д.).

* * *

§. Кажу да је п. . к. . . у Локу добио нов црвен — *колан.*

То је та коју је др. Ст. . . . .вић лечио, па му се већ досадило, те јој једном рече:

Јесте чули госпо више ме немојте звати, јер Вама неможе цела апотека. Него узмите Ви мотику у руке, па копајте, засучите Ваше ручице, па месите лебац и перите кошуље, — а мене останите другим, сувљим болестима.

„Дедер Мито, рекох кочијашу, „лупај на оном последњем прозору, кажи да сам ја из . . те молим, да не прими, да се до ујутру мало одморим.“

Оде Мита и закуца на прозору. Чујем ја на колима, де се пита „ко је?“ Мита одговори као што сам наручио.

„Добро“, беше одговор, и спева засија у соби.

Баш стаде избијати једанаести сахати.

Дође Мита и седне на кола, чекајући да се капија отвори. Чекали смо један четврт, други четврт. Нема никог, капија ћути као заливена.

„Мито! Сиђи доле и види, шта је, као да нема свеће у соби.“

Сиђе се кочијаш и рече ми да нема свеће. „А ти закуцај још!“

Мита закуца, али одговора нема.

Ја сам изгубио стрпљење, јер неправо ми би, зашто да ме одбије. Та у невољи прими човек туђина под кров свој а овде поп, који проповеда хришћанске добродетељи, одбија свога брата у Христу.

Сиђем се с кола, кажем кочијашу, да тера за мном те закуцам на прозор бирташки. Нема одговора, на други, нема, на трећи, на четврти, нема ништа; на други прозор, на трећи, „но ко је?“ беше одговор.

„Страни људи, отворите капију“, рекох.

„Ома.“

Капија се отвори и уђемо у нутра. Мита испрегне коња и одведе га у шталу, а ја у бунди хајд у бирцуз.

У бирцуз лежи вандрокаш на асталу и кад се унесе свећа, а он ти се мало издиже, те онако пијан као што је био запева песму, коју сам овако запамтио:

Und als die Schneider beisammen waren,
Da wollten sie auch tanzen;
Da tanzten ihrer neunzig,
Neunmal hundert neunundneunzig
Auf einer Nadelspitz 'drauf.

Und als sie ausgetanzt haben,
Da wollten sie auch trinken;
Da trinken ihrer neunzig,
Neunmal hundert neunundneunzig
Aus einem Fingerhut 'raus.

Српски би се та песма могла од прилике овако певати:

И кад се шнајце скупише,
Хтеше и играти;
И тада заиграше:
Стотиница девет и деведесет девет,
На вршку иглице.

△ Кажу да је у Тиса-Еслару нестало једне девојке, па беде Чивуте, да су је они заклали. И код нас у Новом Саду нестало је једне угојене гуске, па је сумња на Чивуте, да су је они заклали.

* * *

☭ *Криза* мора бити да је прилепчива болест: после бонтузове *кризе* у Паризу ево је прешла она с Бонтуа на београдске министре. (За то сам ја увек говорио да се с њиме не мешају!).

* * *

+ У Србији се мења изборни ред: пасивно право избора има од сада само онај, кога уредништво „Видела“ на тројну кандидацију Калокијеву изабере.

* * *

□ Већ и по *трећи* пут читамо у *редакцијском* делу „Заставе“, да се у нашој вароши налази неко *мађарско* позоришно друштво, а сада са додатком, да ће „у среду што долази, бити корисница врсног глумца *Мункачије* и његове жене“. Само треба да се још дода у тој најновијој белешци и ово: „Позива се *српска публика* да изволи то *мађарско* позориште тако посећивати, *као што браћа Мађари наше потпомажу*“.

* * *

+ Мађарски „Ujvidék“ узима сунђер и брише онај свој пролетошњи дугачки чланак *против* „Пере Сегединца“, који је дао повода забрани тога комада, што је донео нашем позоришту хасне близу 1000 фор.

* * *

✱ Друга свеска овогодишњег „Летописа“, која је требала изићи *1. априла*, више српској читајућој публици: *Априлалали!*

* * *

? Пошто се јавна критика изразила против пиперчачког „Отменог света“, то уредник „Турског народа“ намерава на свет издати новог српског „*Галитома*“, који ће поучавати младеж у финим манирама и бираним речима поучавати их салонском понашању.

Аб.

Пуслице.

„Па шта су ти људи скривили, кад их тако гоне са свију страна? — Ју да видите само шта су начинили од шајкашког батаљиона, само за неколико година, од како им је „државна идеја“ наиграла: szabad a vásár.

Араби-паша не зна за шалу, т. ј. управо за *шпасе*. Јер ево тек што није оборио *шпас*-краља.

Већ је наименован и турски одаа за Плевну, који ће турски *тенкит*, кад дође у плевску тамницу. (Ово је наименовање бар нешто мало *утешително*, — и тиме се разликује од других наименовања).

У Београдском позоришту представљали су ноћ-ас „Врачару“. Али да је Рабагас општеко позоришну касу на још дуго време то се и без *врачоре* зна

И кад се изиграше,
Хтеше се напити;
Наше и напише се:
Сто пинца девет и деветдесет девет
На једног напрстка.

„Хе вирцхаус, а пинце!“ новина после песме

Мени се то наименовање ракије код Шваба врло допада, јер кад кажеш „пинце“, читаво видиш, како неко скида усколрло бутељу са усана, која му под носом пукне.

Оставим мога вандроканша на хајд у бирташеву собу и видим у соби астал, четири столице а један кревет.

„Молим Вас“, рекох, ја сам сањи и спавао би, дајте ми једну собу!“

„Опростите господине“, беше одговор, „немам собе за госте, овде ја и моја жена спиамо, а“ — — —

„А каква су ово врата?“ запитам га ја показујући рукон.

„То је друга соба, али тамо спава моја шогорица.

„Е, то је што треће, — шогорице обично слатко спавају, њих гријота узнемиравати, али кад већ немате осим ове друге још друге собе, а ја ћу овде на земљи завити се у бунду, па мир. Спаваћу тако исто слатко, као и ваша шогорица!

„Знам, али то није у реду, господине!

„А је ли у реду да ја данас, тога и тога дана, тога и тога месеца целу ноћ не спавам, — је л' то у реду?“ Одговорим ја и почнем намештати бунду на земљи.

„Па ево изволите јастук бар један“, рече бирташ те ми донесе узглавље.

И тако се ја намештим те заспим. Заборавио сам и бирташа и бирташицу, и другу собу и шогорицу, те сам хркао, трудећи се да надхрчем мога сусобника, вандроканша.

Кад се трећи а сата избијаше: један, два, три.

Ја скочих на ноге, запалим свећу, на које се и бирташ пробуди, те хајд у шталу да кажем кочијашу, нека пређе.

Кад ја напоље, а оно снег и киша пада и мрзне се.

Пробудим Миту, те онај удеси све за кола, платим за кочијаша и бирташа и вандроканша раније, да буде мало већи трошак, те се кренем пут Титела.

По бирташу поздравим њиного попа, нека му јави, да ћу га ужити епископу, што ме је одбио и што не путника и страног у дом увео није.

Дошао сам у Тител за времена, а кола пошљем кући, рекавши кочијашу, да у Н. Сад по мене дође.

„Другу полу мога путовања, приповедаћу ти брате, док мени у гости дођеш“, рече мој друг.

Ето Вам драги Стармаловци, путничких црта из живота једног попа и да Вам желим, да Ви у опште боље будете примани као гости него мој друг, али да будете и дочекљивији него поп . . из Хексендорфа.

У Десци 12. Априла 1882.

Арон Талавица.

Нова ј' ера утекла за кера. То се доказало у једном манастиру кад се успокојила кукавичина куда, која је добила сјајан погреб. Самртник је лежао на столу у манастиру, свеће су гореле, и појало се, све је било у свом реду, —само још игуман није позван на одговор (јер уме добар трофферснет да прави).

Тиси-јаде.

У расправи о босанском кредиту на угарском сабору, министар-председник Тиса одговарајући на Политову беседу, бранио је Пирочанчеву владу. Кад су ово у Београду читали, рекли су обезекнути српски министри: немој ти куме мене бранити!

* * *

Тиса у истој расправи бранио се против приговора: да он нема бити енергичан према Бечу, окренув се левици рече: а од куд ви знате да ја нисам тако енергичан, на што му Карло Етвеш упада у реч: та то је оно баш зло, што ми то незнамо!

* * *

У истој расправи доказивао је Тиса по речнику француске академије, шта значи реч окупација. Но гроф Апоњи по речнику мађарске академије доказивао је да реч окупација друго значи него што је Тиса доказивао. Једно другом доказивали су да су незналице и ово највише морало се узети као међусобна увреда коме је последња морала бити грозни двобој. Тај се двобој заиста и догодио у густој шуми сиахилука познатог државника „Борсем Јанкова.“ Ту су се Тиса и Апоњи дуелирали са грозним оружјем. Кад су били на намереној дистанцији и кад је свртношни знак већ био дат, захука се грозно оружје: сваки свој речник другом о главу јури. Тако бар показује слика у „Борсем Јанкову“ (шаљивом листу мађарском.)

* * *

У истој расправи, чим је Полит завршио свој говор, таки устаде Тиса да му одговори. Аз' левица недаде му говорити, беше велика ика: једни викаше „сутра“ други опет „старе фразе“ а трећа „јефтина слава“. На ово ће један левичар свом суседу рече: каква јефтина слава, кад нас та слава стоји 21 милион!

* * *

У истој расправи, Тиса одговарајући Политу: да ако је бирати за Мађара међу непријатељством од 80 милиона Славена и 40 милиона Немаца, да ће унек ове последње бирати. На што ће један српски посланик прогунђати: дађете ви то још јефтиније — тамо на истоку.

* * *

У истој расправи правдао је Тиса постојеће аграрне односаје у Босни, потом господство бегова над рајом. На то му Полит упаде у реч: дакле хоћете да одржите узурпацију. Тиса незнајући шта да одговори, рече: има нека врста узурпације кад који посланик упада у реч другом говорнику. На то ће Полит прогунђати: а ни небили упадати у Босну, на ја неби сад вама упадо у реч.

Највећи дуванција на свету.

У Берлину има један господин, који попуши на дан осим многих лула дувана, још по 24 најјаче хавана-цигаре. (Тако веле новине.) У први нах рекао би човек: како може да попуши толико много! Али верујте, није то баш тако ни много, кад се узме у обзир

1.) Да тај господин има такав цигаршњицу, који изгледа као неки револвер, па може по три цигаре у једанпут да тамани.

2.) Кад се узме у обзир, да се он у томе послу вежба већ више од 60 година. (Јер он је сада старац од 84 године.)

3.) Кад се узме у обзир, да у Пруској још није уведен монопол са дуваном.

4.) Кад се узме у обзир, да је тај господин надвојвода Карло, рођени брат цара немачкога. (Елем би му стање допустило, да попуши још десет пута толико.) И

5.) Кад се узме у обзир, да новине много лажу, и да обично није истина ни трећи део онога, што у њима пише.

Треба се знати наћи.

Путовао Јоја из В. на Земуна кући у В.

Но како је вода на Дунаву врло мала била, то су пловили само мањи пароброди, што иначе обично између Беча и Пеште возе.

Наш Јоја није добио нигде места ни да седне, а камо ли своје уморне кости да одмори на да легне, јер лађа пуна путника, осоонто пак путника оне вере и народности, у које Шпгоци и Сима Станојевић нису ни мало залубљени.

Лађа дакле беше пуна Чивута и ови позаузимаху сва места као да су у којој пештанској редакцији.

Јоји већ хтедоше ноге да отпадну од стајања.

Али он се и у већим незгодама умео наћи и досетити, па како неби у овој ситној ствари.

Заподене он жив разговор са Чивутима. У току разговора запитаће један:

— А куда путујете ви гхосподнше?

— Ја сам из Земуна — вели Јоја — па ме је опомад *ујео бесан кер*, те путујем у Беч да питам докторе шта ћу радити.

Када то чуше синови Израљеви а они се као почеше снебивати и по мало цурукати и посматраху поиздаље нашега кукавнога Јоју. Овај час по час се намргоди и стаде из тија по мало *лајати*, обзирући се десно лево кога ће као бајаги да уједе.

Када Чиве то опазише, а они ти ђшише са својих седишта, те се разбегоше, а Јоја се десно и комотно извали на средном миндерлуку.

Мало час, ал' ево ти котролора од лађе са два матроза. Кад дође ближе а он запита: „Која је то?“ Показаше му Јоју: „Ево га, ово је.“

Јоја ће на то контролору:

— Знам ја господине, шта ви хоћете, јест ја сам тај. Вама су ове Чиве рекле, да је мене бесан кер ујео, на да сам опасан за путнике Но будите уверени да то није истина. Ја сам их само преварно да дођем до седишта; јер сам од шест сахата од ју-

трос непрестано стајао, нигде од њих места уграбити, па сам принуђен био да их преварим, те тако сво доњох лепо до места, да се могу и ја мало одморити, а не фали мени ништа!

Контролор, који сигурно ни сам није онаке пасажере бегенисао, пасмешки се на ово и врати се са матрозима на своје место. Јоја пак поручи бифтек и пива.

Дугачки носови синова Мојсејевих отегнуше се још дуже. . .

Аб.

Ала се молио Богу.

Пеш: „Је ли, Маро, нисе ли ти видила где год моје наочари? Ево већ четрнаест дана како их тражим а никако не могу да их нађем.

Мара „вирчофтерка“: „Јесам господине, ево их у молитвенику.

Сеоски натарош и сељанин.

Натарош. На чега ћеш ти, Илија, пасош?

Илија. Не знам ни сам!

Натарош. Је ли коњ, во или крава?

Илија. Та како да ти кажем: није ни коњ, није ни кобила, а није ни ждребе, него је, да опростиш, кобила оскиња.

Натарош. Какве је длаке?

Илија. Није готово никакве!

Натарош. А како то?

Илија. Кад се ождребила била је кулашаста, а ево већ две године није се линјала, сад какве је длаке не знам ни сам —

Натарош. То се мора знати, јер другчије ти не могу дати пасош.

Илија. А ти је пиши под мркушу!

Натарош. Какав је жиг?

Илија. Готово никакав!

Натарош. И то се мора знати.

Илија. А ти пиши: на сиви као мишгуле, а на посу два попраса —

Натарош. Има л' још какве белеге?

Илија. Има, ал то немој писати.

Натарош. Али то се мора писати у пасош.

Илија. Е, кад је тако на част ти пасош, мени не треба!

Натарош. А за што, Илија?

Илија. За то, што је онда неће нико узети.

Натарош. А каква је то белега?

Илија. Тава, да кад је одалачиш, а она реп међ ноге, на неће да креће.

Натарош. Е то нећу писати.

Илија. Напиши и то, да ће се глупе недеље ождребити.

Натарош. То се у пасош не пише.

Илија. Кад се не пише на част ти пасош! (Окрене се, залуди пратина и оде). Лаза Кнежевић*)

*) Време сарадник наш Лаза Кнежевић, бележник у Св-Футогу умрло је 25. маја о. г. на велику тугу свакога, ко га је познавао. Овај весели дијалог нађено на петих заостављих хартија. Ур.

Само прву.

Неки Циганин на н-ском вашару украде једног коња Али зла му срећа прискочи јер га на брзо ухватише и суду предадоше. То се догодило у оно доба када су још батине цветале и судија осуди Цигу на двадесет и пет врућих. Цигану не беше ова пресуда мила те се непрестано изговараше али му то изговарање ништа не поможе. Напослетку када виде Цига, да му ништа не помаже рече судији:

„Али молим вас господине опростите ми макар само прву.“

Судији се допаде ова Цигина досетка и заиста му опрости прву.

Ескулапијаде

(из бележака наших и туђих.)

(Продужење.)

„Ej мој докторе нема ту ништа, ја ћу да умрем!“ рече кашљуцајући стара госпођа Н. своме доктору. — Овај је био нагазио, па није добро чуо шта му је рекла, а знајући да она иначе сваки дан навађује, да ју пошље у купатила, на мишљен да је и сада то рекла, одговори:

„Куд ћете, за бога, видите ви какво је то време; претрпиће се још коју недељу!“

Ноћу око поноћи позову доктора Л. да дође к једном болесном сиромашку путујућија. Доктор се брзо обуче и похита к њему и кад виде да овоме ништа друго не фали, само има далак (већ од месец дана) — он се наљути и рече: „Ала за бога човече, како си ме могао узнемиравати ноћу због таке маленкости!“ — А овај одговори: „Та знате, господине да знам да ви дању имате много болесника, који могу и да вам плате, па ко ћелим, за нас сиротињу нећете имати када дођу, — за то сам вас позвао ноћу.

На пијаци сретне се доктор Н. Н. са мајстор Луком кога давно није видео. Поздрави се и њиме и рече: „О, мајстор Лука, од кад вас нисам видео; ал ви сте нешто омршавели; шта вам фали?“ — Мајстор Лука је био препреден мајстор, ал се каткад знао учинити као да је најпростији глупак на свету. Он поче снебивати се, крхати прсте и запита познаниће: „А хоће ли, господине, што коштати ако вам кажем?“

Доктор Г. лечио је сваш Алку дуже времена од стомака, и смејао јој се више пута кад му је она доказивала, да је морала прогутати велику жабу, јер јој се увек чини као да јој нешто скаче по стомаку. Сваш Алка је прилично надрвила, ал је једнако доказивала, да је морала прогутати велику жабу. Кад се доктору то већ досадило, он још рече: „Знате ли шта, сваш Алка, није вајде, већ гледајте какогод да прогутате још и једну велику роду“ — ако вам ни то не помогне, онда за вас нема лека.“

Дође кућевни доктор к милостивој госпођи Н. Запита слугу, јели милостива госпођа код куће? Слуга одговори: „јесте, господине докторе.

Доктор чека у предсобљу, мислећи да се можда госпођа облачи, кад му слуга не вели, као обично, да уђе унутра.

Чека, чека, седи као на жеравици; напослетак му

дошија чекање, па онда залиги слугу А шта ради милостива госпођа?

А слуга му поверљиво намигне: Знате, господине, м. госпођа је отпутовала још синоћ искуд у сватове.

— а што ми нисн таки казао, да није код куће?

— О, о, а како би ја *смео* то казао! Но, то би било лепо! та ви сте наш кућевни доктор. А м. госпођа ми је толико пути рекла, да је она *за вас* увек код куће.

Загонетка.

Четрдесет избора,
Четрдес't шамарца, —
Није ли то сувише
На два-три комарца

Четрдесет протеста
На то стање гнило,
(Да би више слободе
И више би било.)

Четрдесет вијора
На то мало мува,
Та ово би словове
Могло да одува.

Читаоци, слушаоци
С далека и близа,
Сви ти веле: Ово је
Не избежна криза.

Дипломате цела света
Веле тихо за се:
Тој је влади одзвонило!
— И чекају гласе.

Свуд се вели: Па нек падне,
Та сама је крива!
А телеграм насмеја се:
„Она је још жива.“

Нико не мож' да верује
Сви се чуде мукон,
Па од чуда невиђена
Крсте с' левом руком.

То је свима загонетка, —
Само с' Богом смеша —
(А ја крхам моје перо
Да што не сагрешн.)

—к.

Нема ништа ново.

Из светога синода у Карловцима нема ништа ново, — (што би нам могло укрепити љубав, веру и надежду).

Из манастирских пријавора нема ништа ново — (што би било за јавност).

Из Радујевца нема ништа ново, — (што не би било и у Кукујевци).

Из Хинеске нема ништа ново, — (што ми не би већ давно знали и осећали).

Ни у самом „Виделу“ нема ништа ново, — (што не би било два-три дана пре наговештено у бечкој маторој „Преси“).

Под „сунцем“ (цивилизације) нема ништа ново, — (што не би било и под месецом и под полумесецом ако-раније).

Из Пеште нема ништа ново, — (што не би буљубаша „Турског Народа“, за добре новце нољубио у пету.)

Из одбора кикиндске мусај-општине нема ништа ново, — (што би могло парфамирати новосадску променаду).

Из Ирске нема ништа ново, — (што би вајало да чују Бошњаци и Херцеговци, — За већ у Кризошијама и нема кога да што чује).

Из Египта нема ама баш ништа ново, — (од чега би Ђелавом господину, јевропском миру расла кика на гла ви, — од радости).

С ове стране Саве већ нема, нити ће оних дана бити што ново, — (што би нас могло изненадити).

У прочем сваком, ко га утера у лаж, биће од свег срца благодаран — Стармали.

Решење наградног ребуса.

из броја 12.

Прво је реч: ЈАВИМИТИОНИОН — у тој речи им, ја, ти, он, ми, ви, они, — то значи: свако

За тим је насликан пон, који иде и носи у руци дим — а то значи: Пон однесе дим.

За тим је насликан турски коњ (ат), око њега јаз, а ат пасе, — но пошто поред ата има апостроф то се чита само као *а*, — и то значи: одажен а пасе.

На последак је насликана једна *керпуља*, од које ф ли среда, — а то је: кеца.

И тако ребус значи:

Свако поподне седи моја жена па се кеца.

(Овај ребус није нико решио: а то је пон докал да од кецања нема никои берићета.)

Новије књиге,

Послате уредништву на приказ.

Са филозофитског бојишта. Један расправни спис од Симе Стаиојевића. Zombor Verlag von Sztanojevics Zs, цена 10. новчића.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

донеси у своме десетом броју за 1882. ове чланке: 1. Малим срнкињама, песма (са сликом) од чика Јове. 2. Кукавна рода, приповетка. 3. О писму и штампи (свршетак) од браћа Бранка. 4. Гимнастика на селу, песма (са сликом). 5. Тројански коњ, (са сликом.) 6. Миљковјева молитва, песма од Божидара Никшићановића. 7. Чаробна лампа, (писмо Сави Ј. Протићу у Пожаревцу,) (са 3 слике) 8. Решења рачунских игара, (види „рачунске игре“ у 9. бр. 9. Разноліје. 10. Даштања. 11. Решења даштања, из бр. 8. 12. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Фуља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ми 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијаманат. 2. Златан повац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Винсенски катанац. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

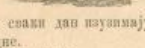

пошт. лађа од 10. до даље — почињући Јуна. — наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне.

ОДПРАВНИШТВО

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЛЕЖЕЊЕ

од красних угаситих врста живине, што се зову **Брама и Кохинхина**, које су боје јаребичине, а тако и пилиће од тих врста живине, разашиље

Јован Требић у Н. Саду,

(6—6.) (назарићева улица)

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЈСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручује своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпорхерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

КАО И НОВУ ПОБОЉШАНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ЛИЈЕХА И КАЉЕВАМА ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки **браварски посао** на **грађевинама, гробова** по **најновијем укусу** и **најјефтинијој цени**. Исто тако и све **оправке** са **најсолидним израдом.**

2—6

КАСЕ

по најновијој американској системи сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

12—35

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗВИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 10. јуна 1882. | Бр. 16.

„Стармалии“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказам. Издаје штампарија А. Најезића у Новом Саду. – Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најезића у Новом Саду.

ХРВАТОВИЋУ,

(кад је постао министром).

Сви штују твоје врлине јуначке, —
Њих дрска рука избрисати неће
Из повеснице крвавијех дана,
Што прегли бити темељ наше среће.

Гоњен си био после врлих дела;
То те је дигло у срцима нашим, —
И куд те гонба отерати могла,
Кад ја то мислим, ја се чисто плашим.

Твоји су венци још у нашој руци,
Али су твоји, ма да хуке не ма;
И песма што те поздравити хтела,
Она је жива, ма да с' чини нема.

И ја те видим, где сам ти се над'о,
— Не сад, већ онда, кад си још'те страд'о.
Видим те, где сам видети те хтео,
— А сад бих вол'о, кад би ћутат' смео.

Неке се речи намећу ми тузи,
А те су речи: „недоба“, „недрузи“.
И ако се с виса може видет' чисто,
Што многи виде, и ти видиш исто.

Многе ћеш чути у пењању своме
Како су ради новом месту твоме!
И ја бих хтео — — ал те прво питам
Смем ли, ох смем ли, да ти то честитам?

Један Србин.

Шетња по Новом Саду.

CXIV.

Па нека ми каже ко, да нема *целисходности* на свету! Има је, има, све је то пребласи творац мудро удесио и свака тварчица, сваки догађај на свету има своју циљ — само треба ми да је испитујемо, пак ћемо је увек наћи и уверити се, да на свету излишних створења и догађаја *нема*.

На пример.

Муеу је бог за то створио, да лењштинама неда спавати, него им свира око ушију, голица их по носу, пецка их по челу и секира их дотле, док не скоче на ноге, те зграбе секиру да цепају дрва или док не стану окрећати ветрењачу или чистити пијацу и још'те „правити движеније“, те тако га се онда муве парасе.

Ватке су створене да би наше госпође и београдске социјалисте могле *рукавице* носити; осим тога и због тога, да би министри финанције могли свој таленат у измишљавању нових пореза у што већој мери развити, да би имао ко новосадске докторе по ајмашким и јовановским сокацима нападати, и да би имао ко познату песму: „Славо-Србом штрик о врат“ певати.

Магарац је створен, да би се имали из чега пергаменти за докторске дипломе неких турских уредника правити.

Човек је створен, да би имао ко порцију плаћати и „Отмен свет“ читати; осим тога да није човека, ко би онда на сентомашку чарду свртао и ко би барут и митраљезе измислио? Да није човек створен,

ко би онда „Књигу за молбе и жалбе“ у карловачкој читаоници писао и „вексле“ жирирао?

Хартија је створена, да би се имале на чега новине и карте фабрицирати и банке правити; да би се осим тога имао у што увијати сир и правити жељезнички уговори са Бонтоум; да би се могле министарске оставке (кобајаге) давати и не примати.

Перо је створено, да би нас имали чиме чивутски повиварн, чије листове ми држимо, грдити и да би се имале чиме адресе нашим великодостојницима маџарски потписивати.

Врба је за то створена, да би се српска београдска влада, од како је с Русијом раскрстила имала на што поуздати у случају какве невоље по земљу.

Глава је за то створена, да би наши салшпани имали шта један другоме —, а ш—ски учитељ деци разбијати; уједно служи она и на то, да се покаже, да се могу и без ње чланци за „Видело“ писати.

Дугме је за то на овом свету, да би у његову рупицу Абердар могао приденути нови орден, што га је добио од грчког краља за неке „брифтрегерске“ услуге и заслуге.

Салаши и *кубе* су за то, да би човек имао шта прокартати или ради велике порције задужити.

Школе су с тога створене, да би маџарска и хрватска влада имале шта комувалисати и да би школски референти могли до лепе плате доћи.

Месец је створен због тога, да би се који пут видело и кроз панчевачке улице ноћу пролазити, а да се не лупи главом о шалуктре и да човек не запне ногом о какав меридијан на путу.

Сунце има ту циљ, да сушн опране кушуље и да производи код деце срдомасе. Иначе се даје употребити и на то, да га песници у својим песмама са девојачким очима сравњују.

Облак је с тога нуждан, што без њега неби било ни шуше, ни слапине, ни одачара: а кад тога неби било, шта би онда Цигани тако радо крали и ко би нам нову годину честитао?

Вода је врло корисна и нужна, јер без ње не би било новосадских бара ни румског блата; да није вода створена морали би Сентомашани пити само вина; и да нема воде не би онда Тир на свој канал потрошио (туђих) 20 милијона.

Жељезницу је бог створио за љубав Чеди Мијатовићу и Бонтуксу, и као год што се прославио Шварц са проналаском барута и Едисон са својим фонографом, тако се и Чеда прославио са барутом — пардон, он није барут измислио — хтедох рећи са жељезницом.

Устав је створен због тога, да би министри имали шта газити, и ако им у рачун иде — суспендовати га.

Но ко ће то све редом набрајати, доста то, да целисходности у свету има, па ма то социјалисте и не веровале. Они не верују ни у светињу брака, па опет за то има људи, који су заиста стални и срећни у браку. Аб.

У штипци.

☐ Пропали кандидати за посланике као г. г. Цедлер, барон Николић, и др. намеравају се други пут *у Србији* дати бирати за посланике, јер тамо влада шиље оне на скупштину, који су при избору пропали, а изабране искључује.

ПОДЛИСТАК.

За једну крајцару.*)

„Шта? Дакле *ја* лажем?! А видите ли ви ко сам ја? Лепо, врло лепо! Нисам се од вас надао, да ћете *мене*, — *мене!!!* — у лаж терати.

Ја од како сам се родио нисам никад слагао (а пре тога ни толико). Ено вам доказа:

Кад сам се родио, дрекао сам на сву неру и том дреком искао сам јести, јер сам био врло гладан. А није ни чудо! Шта мислите, девет месеци не окусити ни залогаја!

Да дрекао сам, бацакајући се и примећући се трбухом за лебом. Нисам ћутао као неки угурсуси што ћуте, те се праве да су сити и пијани а овамо хоће да свисну од глади и од жеђи.

Кад сам се женио, нисам рекао старцу, да сам залубљен као маче у жижак, да без ње морам умрети и да ми поред ње нетреба ни паре, но сам искрено запитао колико новаца даје за ћерку, и кад ми се и девојка и свота учинише прикладним, тада сам пристао и на женидбу! паравно на тај начин, да новце пре венчања добијем. Тако и беше. Онако сам и живио са старцем *у миру*, јер сам био с њиме за времена *калиџи*.

*) Послато на расписану награду.

Е али ова садања браћа младожење, поверују речима тастбине своје, и претварајући се, да они девојку само ње ради узимају, ћуте и венчају се без панире, те онако доцније свађају се са тастбином и на последак и жену отерају.

Нећу лагати ни кад станем умирати, па ни сто година онда било.

Ја ћу лепо рећи сирти, нека ме још мало на миру остави, јер волем живети; нећу никад рећи, да ми је живот омражен, као што многи лажови веле. Па ако смрт не усхте саслушати моју просбу, е онда — ћемо се похвратн па ко буде јачи. А ја се уздам, да ћу надвладати, јер кад је Обрад Коледин на ђале могао оног жиног атлету оборити, зашто ја, који нисам слабији од Обрада неби могао мртво створење савладати?!

Ај да видите онда славе за мене. Ту ће бити бакљаде у моју почаст, веће и сјајније него што беху у почаст Бечејском и Сенћанском солгабировању.

Ви дрнете главом! Неверујете, јер нисам у Мохолу.

Хеј господо моја, немојте се варати, има осим Мохола још Мохолова у Србији.

Та заслуга човечија никад неостаје непрпозната

Ето видите. Солгабировац Бечејски беше тако милостив, те је Мохол наклоњено солгабировату Сенћанском, а солгабировац Сенћански није се дучио но је тако добар

* * *

§ Ратни министар у Београду ваљало би и друге своје колеге да поучи, да се с *ватром* не ваља играти.

* * *

= Сад разумем за што су интерпелланти због Естире Шолмоши напали на *Тису*: њу заиста извукоше опомад из — *Тисе*.

* * *

1/4 Опомад је убио жандар у по дана подбележника футошког из пушке. Ово да се догодило прошлих година у Кулен-Вакуфу, ми би казали: „Проклети Турци! Јадна рајо босанска, шта си ти богу згрешила, да тако бесне власти и њихове органе мораш да трпиш. У Азију с њима!“

* * *

⊙ Јуче чујем из собе, како у ходнику нашке лају; изађем да видим ко је, а оно писмоноша донео неколико бројева „*Видела*“.

* * *

△ То је сасвим добро, што влада српска не сматра *оне изабране* за посланике скупштине, него оне који *нису изабрани*, а то је онда *цео народ*, јер изабраних је мало, па *народно представништво* преставаља дакле у Србији *цео народ*, то је тек право представништво, где цели народ сачињава скупштину.

* * *

δ Сви уредници опозиционих листова у Србији стављени су дакле у оптужно стање. Штета што се није у своје време примио у скупштини предлог, да се сваком уреднику може дати 100 батина, а онда су и сами данашњи министри били против тога предлога. G'schieht ihnen recht!

* * *

✕ Како се по свима школама држе сада годишњи испити и матуритети, то је за ђаке ово права *страстна недеља*. Само дај им боже срећан ускрс!

* * *

? У политичној ситуацији у северној Африци влада — *египатска помрчина*.

* * *

✷ У Египту су недавно опазили нову репату звезду и надели јој име „кедиве“. Да ли се и код њих држи, да репата звезда значи, да ће бити *рата*?

* * *

+ У Перлезу је недавно подигнут нов парни млин. Сад би желети било, да овај млин оне тите (o) дебеле јерове (l) и ижице (v) што их неки учитељи још и сада употребљују, у *млево сатре*. **Аб.**

Пуслице.

Заклела се земља рају.
Да се сваке тајне знају,
К'о на пример: — у Србији!
Зашт' министри не падају.

Какав Матафуегос! трице и кучине, (господар Турчине!) — да та справа што вреди, њу би требали сада у Египту. Нема ту *матафуегос*, него *футалиегос* (ефенди Тефик-*бегос*).

У „Београдском Дневнику“ читамо, да је жељезничка радња у Србији дошла већ до — *Сталаћа*. (Само кад се Бонту опростио *Седања*!)

био, те је Мохол, ту нову Еридину јабуку, из руку свога Вечејскога брата примио.

Зар нема и једна и друга страна по Сриство неоцењиме заслуге за бакљаду!?

Та шта је то богатим дишкрећанима избацити на те за живот нуждне ствари као што су бакље, банкети, венци, триумфалне капије и т. д. једног вечера неколико стотина фор?!

Та свака кућа нека само по један ваљушак из киселице своје извади на нека га на банкет пошаље, верујте ми, да би се толико накупило, да би све банкетлије биле сите, шта више још би им од множине можда који ваљушак и у грлу засео, те би га тада мађаратеским морали спирати.

Почем сам вас дакле уверио, да писам никад лагао и да нећу никад лагати то приступам мојој „једној крајцари.“

То је било у Н. Саду. Једне недеље после подне месеца Јуна шетао сам се променадом, а кад ми се досадило, а ја лепо лагано преко ћуприје у град и путем Каменичким до градске пиваре.

Нећу да вам описујем тај пут, јер то се само тако рећи опипати даде а никако описати.

Свежи овај ваздух оживио ми је желудац и надражио ми грло, те наумих подкрепљења ради мало у пивару градску свратити.

Што наумих, то и учиних.

Како сам мало поранио, то света небеше још много за столовима. Уочих један празан сто и седнем за њега. Подрумар донесе чашу пива а ја узмем једну слану кифлу и почнем је онако полако по господски жвакутати.

Пиво беше изванредно. Полако сам та пио, јер знадох, да ми стање касе недопушта више од једне чаше и једне кифле. Имао сам у џепу само 8 крајцара.

Пре него што ћу последњи пут натећи, нашим се руком џепа свиленога и извадим новац да платим.

Кад пребројах, наиђох на овај одијозан број, од којег се сваки крштен човек на ново крстити мора.

Ако незнате, који је то број, а ви узмите 1. књигу постања, гл. 2. ст. 2. па ћете видети тај број написан не цифрама но писменима.

„И сврши Бог до седмога дана дјела своја, која учини: и почину у седми дан од свијех дјела својих, која учини“; Мој. 1, к. 2. гл. 2. ст

Да боље сазнате број, који мислим, то нађите у то истој књизи 41. гл. 18. ст. где овако стоји:

„И гле, из ријеке изађе седам крава дебелијех и лијепијех, те стадоше пасти по обали.“

Ако још и сад не разумете, колико сам крајцара у

За цивилнога гувернера у Босни именован је г. гроф Кевенхилер **Моч**. (Од сада даклем лојални свештеници у Босни неће смети гласно молити се богу, да их сачува од огња, *меча*, нашествија иноплеменикова, и т. д.)

Министар финансије у Србији, ако буде живиздрав, покренуће 15. јуна (баш на Видов-дан) нов службени орган, под именом „*Гласник министарства финансија*“. Ту ће бити одговора на све, што год га скупштина — не буде питала.

Немачко-мађарско новинарство радује се што је Игњатијев пао, јер вели да је он „отац лажи“. (Али кћер његову, којом су се давно венчали, нпак задржавају за себе).

У Немачкој је пао министар финанције, који је био *горак* („Bitter“). (А ви, које мислим, ви не падате, *слатки сте ви!*)

У Русији је суспендован лист, који се звао „*Минута*,“ — али шта је једна *минута* кад се упореди са временом у свој огромности и величини његовој.

У Београдској скупштини нема сада ни једнога гласа опозиције (све је то остало у народу. У народу опет слабо ћеш наћи кога „Виделовца“, (све је то отишло у скупштину). То се зове груписање странака, за чим се одавно тежило.

А знате ли шта је најлепше? Нови посланици у Београ. скупштини, не могу никад положити мандата. Знате ли за што? Јер га и немају.

Не, — не, — не, — не, — не —

Познајем ја добро Милорада П. Шапчанина. Није он крив, што ви имате право.

Замерате му, што је говорио читав *сат*. А да за што је сазидан на позоришту *доксат*? Хе!?

Признајете, да је говорио о свему и свачему; па да је још почео говорити и о позиву певачких дружина и о важности оваких светковина, онда би трајало још дуже.

Шта би сте тек онда рекли!

Да богме, ви не знате како управитељу нар. позоришта бучи глава од хиљаду укрштених брига и неприлика, те више пута, кад хоће да се почне по глави, он не може да је нађе у томе лабиринту, а камоли да погоди прави тон, којим се поздрављају *уморни* трудбеници харионије, са буктињама у руци, пред храмом Талије.

За то сте ви криви, — ви који Милораду замерате' Јер кад је он почео говорити о слободи, испитујући, кад је слобода несносна а кад није, — ви сте га требали само потсетити, да међу вама има више гостију него вас домаћина, и то гостију из Аустро-Угарске, који и сувише знају, кад је и каква је слобода несносна, он би за цело абије прекинуо своју предику, свиао би са предиконице, загрлио би кога првог дочека, било Београђана, било Панчевца, било Вршчана, па ма и самог Новосађана, рекао би нешто петнаесто него што је почео, — рекао би, ма у кратко, нешто топло и харионично — јер он тога има у срцу, — та баш за то га овако (и сувише искрено) узимаш под обрањцу

Стармали,

(који би, и неволи, био дошао на ову дечу светковину, само да није било време тако хладно и кишовито.)

цепу нашао, онда ћу вам бадава приликовати, да хришћанска црква броји седам тајна новог завета, да се на седам начина може милости телесне и милости душевне чинити; бадава ћу вас упутити на откровење Јованово, где број седам велику улогу игра, јер у сваком четвртом петом стиху наилазиш на седам цркава, седам духова, седам анђела, седам светњака, седам звезда и т. д.

Ако ме и сад неразумете, онда вас сажалевам и весео сам, што нисам ваш професор историје а ви моји ђаци, јер никад небих знали изређати оне дивне грађевине старога века, на име: висуће баште Семирамидине; Халикарнеум у Маузокарнасу; Храм Ефесом у Артемиди; египатске Семирамиде; Фидибусов споменик Зевсу; Голос у Русији; и Фаро близу Александрија. (Чудим се и сам како сам све лепо запамтио),

Да вам још мало памћењу олакшам, то ћу вам споменути још и историју седам батина Абуказемових, седам кишобрана Шантиних, кад је оно по седми анрел из редакције куће по највећој киши пошао, а дошавши куће сетио се, да је анрел у редакцији, те тако опет киснувши пратити се морао патраг, камо је скроз мокар стигао.

Мокар велим а не накашен и зато немојте мислити да ту какве стражње мисли (Hintergedanken) скривам. Ја волијем мога Панту него цело остало село у коме он живи, ма да се он сад на ме нешто разракољио.

Даклем имао сам управо налог Чивутина и да је било случајно фарбла, те да сам први, па да налог Чиву у низу стрпам, па да добијем најбоље карте: то би могао шнур попући и наравно са сувишком накрмити ону једну проклету крађару, коју нисам имао.

„Ох, Боже, Боже, шта ћу сад помислих те запенах ову тужну дуику:

Седам имам, осму не
Was nun Herr von domine?

или српски:

Шта сад госо домине?

Све мислио на једно смислио. Та вађада ће казан познаник доћи, те ће ми дати ту дерњу, пржаву, малу крађару, која је одређена, да у моме животу тако велику улогу игра.

Ја у тим мислима а неки глас ме пробуди из сањарије: „добар дан господине, гле, па како сте? тако сам? Баш добро, хајд и ја ћу ту сести ако је слободно, и седе мени преко пута.

„Та како да није слободно, баш ми је мило, да неседим сам, хо како ми добро изгледате, од како вас нисам видио, баш лепо!“ беше мој учтиви одговор.

Беше то мој познаник и ја се обрадовах њему као озебао сунцу. Хтео сам да скочим да га изљубим али се

Ћира. Какве су то чете, што их је послала Француска и Енглеска на својим флотама у Египат?

Спира. То су све одабрани момци, снабдевени најбољим пушкама и са много фишека.

Ћира. Па то су онда неки *ватрогасци*.

Спира. А да! — Мислим!

Ћира. Хм! хм! Мени се све чини, да би тамо боље доликовали какви *ватрогасци* него *ватрогасци*.

Ћира. Кажу да у новоме министру Калајнју, коме се поверава судбина Босне, тече мало и српске крви, од материне стране.

Спира. А други опет веле, да то није истина. Има нагађања и оваких и онаких.

Ћира. Не треба нагађати. Ево најбоље прилике, — па ће се и то видети.

Ћира. Јеси ли видео шта су нацртали чешки „Humoristické Listy?“

Спира. А шта то?

Ћира. Насликали су на пруској граници према Пољској све саме свиње, једну до друге.

Спира. Па шта веле уз то?

Ћира. Веле да би то био најбољи кордон, од кога би се поплашили Чивути, кад би тамо нагрнули.

Предлог.

Како су госпође чланице патроната више девојачке школе у Новом Саду пословима својим тако претоварене, да на годишње испите, који су трајали пуну недељу дана, ни једна није ни једанпут дошла, то смо слободни предложити, да се за мушке чланове патроната бирају од сада само они људи, који знају штрикати, шити кошуље, правити корпе за дувар, хекловати, вести, правити штрумпандле, комотиниче и папуче, — те да би могли оценити напредак женске деце у ручном раду; а ко је сувишним пословима оптерећен, може с правом „положити мандат“ на патронатству, и неће му нико замерити.

Један родитељ, који има дете у виш. дев. школи.

Опомена некој влади.

Рећи ћу вам још нешто
По искуству седу:
Сваки ј' устав раван сиру
У многом погледу.

Јест, устав је раван сиру,
Драги министари:
Неваљет се дуго држи,
Неће да с' уквари.

Начне ли га, — тад га брзо
Мора појест влада,
Јер иначе баће плесни,
Трухлежа и смрада.

Ст.

побојах, да ће свет помислити е сам се опијо. Ја! на опити се! Јок вала, нећеш!

Подрумар донесе поново госту чашу пива и видећи, да у мојој чаши на дну само још неколико капљица има запита, хоћу ли и ја.

„Доцније,“ рекох му и одмахух руком онако поништавајући.

Кад је нови гост већ дошао близу два и појео своју кифлу, која беше те исте форме као и моја, а он се окрете мени и ни шет ни девет него не преиерази овим речима:

„Господине! Ја сам случајно заборавио код куће кесу с новци и имам у џепу само седам крајцара, те кад сам нас опазио, а ја седох да попијем чашу пива уздајући се, да ћете ми ону једну крајцару позајмити.“

Да је гром ударио преда мном у земљу; да је паклени кербер зубе своје на ме искезио; да је аспида василијска зијнула прогутати ме, неби се већма уплашио него тада.

„Шта? шта? молитеј се ни или не?“ једва изустих тешким дисањем.

„Нешалим се, тако је као што рекох,“ беше му одговор.

Ја скочим на ноге и онако патетичким гласом и лицем к њему пагнутим, са разрогаченим очима продерем се на њега:

„А знате ли ви, да и ја само седам крајцара имам, несретни човече?“

Сав изнемогао спустих се на столицу и гледах нетремице у vis a vis.

Овај се не мораше у први мах маћи са свога места, тако су га снага дохода и громки глас мој утукли.

Мало по мало дођосмо себи и одлучисмо, да још каквог познаника причекамо, који ће вадда бар три крајцаре више имати од нас, те нам сваком по једну позајмити. Нисмо дуго чекали, познати имућан трговац седне за наш сто, и наручи пиво.

Ја турим образ под ноге, те му наше страдање саопштим.

Никад нећу заборавити тај слатки смеј тога човека. У највећој невољи мојој само кад се на његов смеј сетим одмах се разведрим.

„Е кад је тако господо моја,“ рече трговац, „кад сте ме тако лепо развеселили, то сам слободан позвати вас, да будете данас и ноћас моји гости; надам се, да ми нећете молбу одбити?“

И нисмо му одбили, но смо целу ноћ о његовом трошку провели.

Видите дакле да писам слагао, но да сам за једну крајцару три човека целу ноћ прочастио.

Арон.

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

(Продуженье.)

Мали Јова, пишући вежачки прописе, написао је реч „Sic.“ У то дође му мати у собу, завири да види шта ради, и запита га: „Знаш ли ти шта значи та реч „Си.“

Јова се није ни мало мислио, јер је био цигуран да зна, и рече: „*Си*“ значи српски „*келнер*“

(Јер он је више пута био с оцем у кафани и чуо је над ко зове келнера, да му сиче ви, хоћу рећи, да му вичe: „*Си!*“)

Мали Душко је лане, кад је био тек две године стар, много боловао. Доктор је долазио сваки дан по двапут у кућу, и муке је то стало, док су Душка, које лепим које ружним научили да доктору покаже језик. Али, научи човек медведа да игра, па што не би, кад прионе научио дете да покаже језик. Но сад тек долази нешто друго, што потврђује ону пословицу, која вели: наука је једна мука, а одука две муке. Душко је већ поодавно оздравио, и доктор само каткад обичаја ради дође да их обиђе, али нали Душко увек, било код куће, било на улици, било у цркви или ма где, кад год види г. доктора, он се на њега исплази.

Мала Анка, још док је била од 3 године, одликовала се тиме, што никада није била у забуни како ће коју ствар крстити, ма да је пре никад није видела ни имена јој чула. Н. пр. покажемо јој шипак на прецртано ружи, питајући шта је то? а она је већ нашла име, и каже, то је *глоок*. Покажемо јој шишарку, коју доиде никад није видела, — шта је то? — то је *живај*. Покажемо јој рибу харингу, шта је то? а она као из рукава истресе: то је *вештера*. И т. д. Анка има сада већ 8 година, и није јој потребе да ствари сама крсти јер им права имена зна. Али она њена урођена воља кумовања још у њој тиња, и ја назин да се не угаси. Ја јој више пута цртам разне ствари, да видим хоћели познати шта је што, тако сам радио и онамад; међу прочим нацртам јој и ону слику: и запитам је шта је то? Видео сам да је таки познала шта је то, али није се сетила рећи да је то бунар на ширк, већ ми после кратка мишљења рече, то је *вуцић чучи*.

Учитељ. А што си ти, Стано, тако касно дошла у школу.

Стана (ћути).

Учитељ. Па шта си радила досад код куће?

Стана. Седила сам, па сам плакала.

Учитељ. А за што си плакала?

Стана. Бојала сам се да ћу се закаснити у школу.

Стана (показује матери петељку од трешње). Мама, мама! Ова трешња нема коштицу.

Мати. А ди је?

Стана. Ја сам је прогутала.

Оновад је био госп. *** у Пешти са својим малим сином Л. — Били су и у „Аугартну“ да виде Самоједе. Мали Л. их је гледао запетом пажњом, без и једне речи и примедбе. Али кад један од Самоједа (мора да је био жедан) узе чашу воде, па је испи на душак, — онда мали Л. прекиде ћутање, и викну: а где, отац, зар они знају и *пити*?

Отац. А да шта си ти мислио?

Мали Л. Ја сам мислио да они само *једу*.

Спремајте се!

То јест спремајте се, да чујете нешто ново! — Ових дана ће и свилене бубе признати оца Ђермана за свога патријарха, — јер он се *својски* заузима за њих (види најновији циркулар). — На то ће „Турски Народ рећи, да има више цркве свести у једној *чашри*, него у милијон и по *башри*. — Дудови ће се чинити и невешти, неће протестирати, (јер нису заступљени на дијети); из њих ће се даклем цедити, као и до сад: сирупис *морорум*.

Са двобојног поља.

Што се тиче двобоја Пиштоцијевог и Варипановог, то је овако било Пуцали су обојица у један мах, кад је Пиштоци пуко, уједно је рекао: *Да живи Варман*! А кад је Варман пуко, уједно је рекао: *Да живи Пиштоци*! — Како се рекло, како се и стекло. И ено их, обојица су живи, — и то тако живи, да би се могли још десет пута (овако) дуелирати

С.

Из практичног живота.

— **Истинити догађај.** —

Мајстор Лука (како ли се звао) наследи од свога пок. стрица један виноград, и за тај виноград морао је да плати „ербштајера“ нешто врло много, јер се господа у пореском званију забунила и израчунали му дуплованом кредом Кад је мајстор Лука то намирисао, он оде к адвокату Н. да потражи лека Овај му рече, да је то случајна погрешка, што му је порезно звање узело дупловаи „ербштајер“, и да ће му он написати *молбеницу*, да му се неправо узет новац натраг врати. Мајстор Лука пристане, и адвокат прими петицу и напише му *молбеницу*.

После неколико дана ево ти мајстор Луке опет к истом адвокату:

„Господине, дајте ви мени моју петицу натраг, а ево вам што сте ми написали, јер то не вала ништа.“

„А ко каже да не вала, мајстор Лука?“

„То каже господин Б.*) — он ће то мени боље написати.

„А шта вели господин Б.?“

„И он вели да се порезно звање забунило, па ми узело дупловаи „ербштајер.“

Али кад се коме што неправо узме, онда не треба

*) Аха, то је цигура онај познати виклиграјбер.

Слагач.

молити, него *искати*. — Аха, господине, а ви то нисте знали!“

„Па шта ће ти он написати?“

„Написаће оно што треба. Место *молбеница* написаће *тужбицу*. Тако он каже: а и ја видим да је тако; толико знам и ја мађарски, па не марим што ћу му мало скупље платити.“

(Наравна ствар да адвокат Н. мајстор Луки није пратио петицу, а г Б узео му је десетицу, преписавши молбеницу адвокатову од речи до речи, и рекавши мајстор Луки: ево ти ово сад није *молбеница* него *тужбица*. — То је било још прекласе, али за то шпак мајстор Лука још није добио натраг своје новце од порезног званија).

Јуристид.

Нешто крунологично.
(А баш и кронологично.)

У крунама краљевским,
Тако ми се чини,
Ваљани су министри:
Смарагди, рубини,
И *алеми* — да како —
Па ма били мали.
(Али, јаој, ако су им
Тек само *опали!*)

КРО(з)НОС.

Мађаризација.

При 25 годишњем јубилеју директора мађарске гимназије у Н. Саду г. *Франкла* (коренитог Мађара) били су и многи Срби на ту свечаност позвати. При многим говорима у славу јубилара, главну је тему сачињавало, да је новосадска мађарска гимназија познана да *шири мађаризацију* међу Србима. Многи Срби чуши те говоре, после светкoвине рекоше: *Да нам то кажете, шта не морали позвати на ту светкoвину, то ми и онако знамо.*

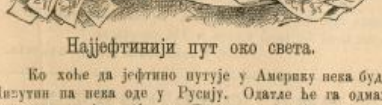

Најјефтинији пут око света.

Ко хоће да јефтино путује у Америку нека буде Чивутин па нека оде у Русију. Одатле ће га одмах истерати па ће доћи у Лавов, где ће га дочекати агенат и одмах отправити бесплатно у Америку. А коме се у Америци не допадне, тај нека онде постане Хинезом, пак ће га тамошње филантропско друштво о своме трошку послати у Хину, а тамо нека се нађа за Руса, па ће бити протеран у Русију. Одандс ће га као Чивутина одмах отерати у Аустрију и тако ће бесплатно пропутовати лепо око целе земље.

Враголани су ти кумови.

А. За што су нову ренату звезду назвали именом египатског кедива Тефик бега.

Б. Зато, јербо ће је скоро нестати са хоризонта.

А. Баш су ђаволи ти кумови.

Неки шаљ. лист набрајајући, колико је пута *Арабиша* гуран са министарске столице, и колико је пута слагано, да је већ пао, а он се још држи на столици као *прилепљен*, — вели да то није само *Араби*-паша већ нешто више: *Гуми-Араби*-паша. (И у Србији има министарске *налепе*, — само што је ту народ *налепио*).

Из једне старе књиге.

Имали кога, који је кадар саучествовати у судбини кога човека и ако му овај није ни рођак ни пријатељ, или ако му овај није никада никакво добро учинио, нити од њега какво добро примио? Има ли кога, који ни роду ни помозбогу обраћа брижно пажњу, који разбира за узрок његове туге или његове радости? који истражује његове најтајније помисли и прата их док се не разиђу до дела; који прислушкује свако куцање срца његовог, ма да зна да од њега ни награде ни захвалности добити неће? који верно мотри и не скида очију с њега ни дању ни ноћу, био овај на дому сам, или у друштву, или на путу? Ви кете рећи: то је ваша *пројлесно* горе на небу, — а ја велим, то је — *полиција*, доле на земљи.

Кратко питање још краћи одговор.

Један бискуп дође у велику болницу неке престолнице да учини дело милости духовне, да обиђе болеснике. У једној постељи лежао је један блед војник сав увезан. Бискуп застаде код њега и запита га:

„*Католичан* или *евангелички*?“

„*Реформатичан*“ — одговори болник.

Награди ребус.

Ко први пошље добро решење овога ребуса, добиће један дукат награде.

Решење ће бити штампано у 18. броју.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Одговори уредништва.

Сремцу. Моћи ће се још по гдекоја употребити, ма да баш није све оригинално.

Ва—у. Хвала вам на лепом прилогу за рубрику „Досетке и занимости на дечија света. Све ће ући. „Сагните“ се што чешће томе неисрпивом врелу дечијег неизотичног хумора и прибележите све верно. Знамо ми, да је неки део чит. публике научен на напрене и биберне стварн, и тога мора да буде, али ми ћемо гледати, да се уз паприку и бибер не изгуби укус за млеко, на које мирише свака добро схваћена реч из уста дечијих. За то рубрика „Досетке, занимости и др. из дечијег света“ остаје увек отворена у овом листу. Само је на жалост мало дечијих посматрања.

„Аспида“. Ово је већ било штампано (или не под тим насловом и не са нашим потписом) у нек. листу „Vl. Bl.“

У Кикинду. Ако допустите употребљено добру басну, али са „правоучењем“ *нашим*, или бар *без правоучења* *ваше*.

Л. М. То су ваше личне ствари. Расправљајте их другим путем и начином.

Новије књиге.

(Приспеле уредништву на приказ.)

Са философитичког бојишта. Један расправни спис од Симе Станојевића. Zombor. Verlag von Sztanojevics Zs. 1882. Цена 10 новчића.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 22-ги доносе

овај садржај: Забава: Сирина. Прича из српског живота, од С. В. П. — Песме: Поветарцима, од Драгутина Ј. Илића. — Из природе: Луцијеве Анеј Сенека, о потресу, превод Др. С. Павловића. — Преводи: Да те нешто питам. Ивана Ђорђа Еберса превод Јов. Грчића. — Песме: Резигнација од *W.* — Српске Старине: Монастир Јовање под Кабларом, од Д. С. Милутиновића. — Песме: Циељ І. П., од Св В. — Из зоологије: Птичје перје и за што се употребљава, са примерима из народнијех пјесама, од Моје Медића. — Песме: Пупољци IV., од Пет. Ј. Петровића. — Позорште: Пера Сегединац Лазе Костића — критика М. Д—ћа. — Народне умотворине: Пословице, скупљене већим делом у Црној Гори. — Књижевност: Јадн мађарске књижевности, од С. В. П. — Наши уметници: Алекса Бачвански, од Ј. Ђ. — Научне новости: Астрономија. — Уметничке новости: Тридесетогодишњица београдског певачког друштва. од —рр—, — Сликарство. — Уз наше илустрације: Старе српске слике: Лик Јована Рајића од Јакова Орфелина. — Икона казанске матере божије, из радионице Овчинникова у Москви. — Спарта у Грчко). — Књижевне белешке. — Библиографија — Читула: Лазар Кнежевић. — Помоћ Србима у Вршцу. — Слике: Алекса Бачвански, српски гуманац. — Јован Рајић, историк. — Икона Казанске Матере божије. — Монастир Јовање у Србији. — Варош Спарта у Грчкој.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи као и

Накладна штампарија А. Пајевића

у Нов. Саду.

Изашла је из штампе

ИСТОРИЈА СРПСКОГА НАРОДА

од Венијамина Калаја

ПРЕВЕО

Гаврило Витковић.

Венијамин Калаји, писац „Историје српскога народа,“ спада међу оне ретке стрпље писце, који добро познају земље и народе на балканском полуострву, а на име српске земље и српски народ. Калаји је кроз пропутовао све крајеве где Срби живе, и с великом је пажњом проучио све особине, мане и врлине српскога народа. По своју научиспрени стоји Калаји на висини данашње историјске науке Његова „Историја српскога народа“ до сад је једино критички написано дело о нашој старој историји. Онај део у коме Калаји разлаже сјајно доба српске државе, права е сјајна партија самога дела. У кратким и језгровитим оценама политике српске под Немањићима, а на име под Душаном, огледа се пишчево свестрано познавање свију појединих страна народног живота, а са државничким погледом изведена је анализа државнога уређења и наше образованости у средњем веку. Важан утицај српске цркве, на прастарим правним обичајима основано правосудство, што се огледа у Душановом закону; војска, финансија, народна економија, баштинске везе, односаји друштвених редова, политичка моћ властеле и спештенства, све је оцењено, по по резултатима најновијих критичких истраживања, и све је то изложено у органској целини.“ По томе дакле ово је за сад најбоље написана историја нашега народа а састоји се из ових пет глава: I. Стање илирско-тракћог полуострва за време досељења српскога народа; II Од досељења српскога народа до оснивања краљевства; III. Династички развитак државе. IV. Сјајно доба српске државе V. Опадање и пропаст српске државе — Ова је књига данас, по што је проглашено краљевство, од већега значења него иначе, а заслужује да је на столу сваког Србина и Српкиње, који се воле интересује за прошлост нашега народа под славним Немањићима, који блиау двеста година владаху српском државом.

Цена је књизи једна фор. а. вр а може се добити у свима српским књижарницама. Претплатницима за које беше цена 70 нов.) књига је већ разаслата.

Књижарница Петра Ћурчића.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 10. до даље — почињући Јуна. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне.

ОДПРАВНИШТВО

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ШАЛУ И Т. Д.

Година V. | У Новом Саду, 20. јуна 1882. | Бр. 17.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

ОБРАД КОЛЕДИН

или

СРБИН ЈУНАК ПА ДО ВЕКА.

(Мало занашљиско, — ал ништа за то)

Сегедин је Пештац мали.
Чујте телал шта телали:
„Лоренцо се јунак хвали:
Нема ко ће да га свали“.
Многи су се поуздали
Нашег доба Ханибали,
У коштац му потрчали,
Ал тек што се похрвали,
Осетише да су мали,
Па су клекли, па су пали, —
Јест', тако се Лоренц хвали.
То се чуло чак у Ђали.

Кад се чуло то у Ђали,
Ту се Срби узрујали,
На рекоше к'о у шали
(Sub fine finali):
Нека иде Обрад мали,
Нека њега Лоренц свали,
— Хајд' нека га свали!

Сегедин је Пештац мали.
Чујте телал шта телали:
„Има неки Рац у Ђали, —
Сам се много баш не хвали,
Ал се други затрчали
Па га ево натерали
Да на мегдан стане хали.
— Лоренц вели круцинали!

Сегедин је Пештац мали;
Циркус, Лоренц, то не фали, —
Већ и Обрад дође мали.
На тарабе многи стали
Па гледали,
Али, али —
Насмеја се Обрад мали,
Рече: „Ловро, ходи Лали!
И тек што се похрвали.
Ал Коледин Ловру свали.
Зачуди се Пештац мали.

Кад Коледин Ловру свали
Хтеде поћи кући, Ђали,
Али то му нису дали
Ни Мађари, ни остали,
Већ се ш њиме руковали,
У кући су јањце клали,
Из подрума вино слали,
Па су ш њиме благовали,
Прангијама прангијали,
И Обрада свако хвали.

Да су Бози среће дали
Да Обрада Лоренц свали,
Венац славе не би Лали,
Већ Лоренцу радо дали, —
Али, али,
Ако ниште до сад знали:
Победа се увек хвали.
За то, Срби сви остали:
Бацте поглед нашој Ђали,
Будте и ви равни Лали,
Не борте се ко у шали, —
С ким се бориш тога свали, —
На ће свако да те хвали.
То ја шиљем у „Стармали“.

Појета у Ђали.

Шетња по Новом Саду.

CXV.

Путујући онамад на лађи састанем се са једним мојим добрим пријатељем из Египта. Добри смо пријатељи, јер нити је он мени кадгод жирирао вексу, нити сам ја њега кадгод изгрдио у „Стармалом“. Кад је чуо да сам из Угарске, он узме преда се мапу, да се увери, да ли заиста постоји каква Угарска, или се ја с њиме само шпотам (а та његова сумња мене је прилично увредила). Кад се уверио о томе и кад је мало проштудирао на карти поделу ове земље, запиташе ме:

— Па како је код вас у Угарској, шта имате ново?

— Говоре да су у Тиса-Еслару заклали Чивути једну хришћанску девојку . . .

— Та маните се тога, *то ме и од куће тера*, него шта је код вас у равној *Бачкој* ново?

— У Футогу су органи личне сигурности убили у по дана невина млада човека, сеоског подбележника...

— Ху човече, маните се грозних ствари, него реците ми шта има ново у кињеном и убавом *Срему*, о коме сам толико читао, у тој светој Фрушкој гори?

— Све је у своме реду; онамад је калуђер јазавачки Петар Николић убио мужа своје милоснице . . .

— Аратос ти приповетке! Него дед ми што из *Баната* повољно јави.

— У Вршцу се провалио облак, те бујица поруши куће, поквари винограде и утопи многе људе и децу . . .

— Ћути, ћути, ако бога знаш, а зар нема код вас ту и каквих *веселих* ствари . . .

— Има и *веселих!* Онамад су професора мађарске гимназије новосадске некога Пана избацили из бирцуза „код белога вола“, што је држао беседу кандидата на Хортобађу . . .

— А каква је то мађарска гимназија?

— То је она, у којој има преко 30 српских, већином поповских, синова на васпитанију.

— А каквих још веселих ствари имате?

— Имали смо јавно предавање у корист пострадалим Вршчанима, на од толико стотина новосадских госпођа и госпођица дошло је на предавање само *три*...

— Шта, само *три* стотине?

— О не, *три јединице*!

— То је заиста весело!

Док смо се тако разговарали ја сам стигао к цељи мога трудногa путовања од Новог Сада у — Каменицу, и пред излазак из лађе посветујем мога пријатеља из Египта, као непознатог у овим крајевима,

ПОДЛИСТАК.

Макарије и Еуфрасија.*)

Слушасте-ли за два слична имена, за Стојну и Стојана? Слушасте-ли за Макарија и Еуфрасију?

Ах! то вам је врло жалосно сочињеније и позорије у десет дјејствија.

Ах! ах! Она је била лепа као ружа, лала, перуника, розетла, љубичица — а он диван, он красан, као каранфил, зумбул . . .

Она је била вила, Венера, лепша од сјајног сунца, и сјајнија од Данице звезде, ergo беше и он вилењак, грабанцијаш, Марс, Јупитар, Меркур, месец . . .

Ах, ах, ах! Кад год се сетим њихове презељене љубови, а мене чисто нешто текне, чисто ми ударе сузе на очи, па плачем, плачем, као пророк Јеремија на подама вавилонским, па онда читам утешителне књиге и песме, па онда се увек сетим нашег дичног, славног и преславног малог пајете Максима Задриног, како оно он лепо вели:

„Право вели пословица стара,
Два су пара увек без кошара!“

А њих двоје што беху или што би били красан пар људи — е, то не роди више.

Ах, ах, ах, ах! Па што се сиротя намучили, што су препатили, то није шта друго, него управо да пишем роман и жалосно сочињеније у десет дјејствија са свима слеђствима тог злодјејствија.

Она као голубица, а он као соко сиви.

Он се заљубио у њу.

Он беше ђак und Poët dazu, а она баба Агатијина унука.

*) Пошљите на расписану награду.

Он је дакле био песник и волио све песнике, није мрзио ни Шилера и то оно дивот-издање, што је штампано у Салаксији. Но то је бивало само кадкад и то у добром друштву,—али по томе немојте судити да је њему школска књига била девета брига, — макар да се звао Макарије, и макар да је био заљубљен у Еуфрасију.

Макарије кад је имао каде спевао је више пута о каквом отменом госпотском ручку, о лепом оделу, о срећи домаћега живота, о каквом отменом и. пр. адвокатском положају.

Али то беше само сан, само појезија ђачког живота место господска ручка лоћењивао га је пакет благовони писуљ и купус благодејански, — место лепа одела кубурио је са издртим чизмама — место домаће среће дочекивала га напрштени погледима баба Авдотија, код које је био на стану, место отмена положаја извукао је често лутрију код господина Марка.

Кад и кад, ваће сунце за баба Антодијин кућерак, а он се изузче. па полагацко хајд пред баба Агатијину кућу.

Па мислите да удара у танке жице на гитару, као какав Талијанац, мислите да спева дивотну Еуфрасију, мислите да јој се заклиње, да је обожава?

Ах, ах, ах! Он стане под прозор, па — уздише и уздише, а она?! ах, она, она . . .

II.

Колико-ли је он већ спевао ода и љубавничких песама њој, на једног јој дана чак и посла једну тужну и веселу песницу по љубавном голубу — баба Авдотији.

А она је управ сто пута прочитала, па онда, ах, онда је и она уздахнула, јер осети, где је љутом стрелом ранио Амор. Та није шала, такав добар ђак, као што је Макарије, па њој — Еуфрасији пише песму љубавну!

Ах! . . . ал што су вам њих двоје сиротих пренати

да се чува на лађи и на појединим станицама, куда ће пролазити, и то: *на лађи* да се чува од „цалкелнера“; у *Футогу* да пази да га не убије који жандар; у *Черевићу* да му не падне на главу онај дуд са црквеног торња; у *Илоку* да се клони агената „винарског друштва“, јер ће га обрлатити да купи који аков добра сремска вина; у *Паланци* да се чува од Чивута и од комараца; у *Вуковару* да се сакрије, да га не опази који проводаџија, јер ће га одмах оженити; у *Мухачу* да се чува године 1526 и да од ње далеко бега; у *Бају* да неда ником повода да га оговарају; спрам *Ракоша* да се чува, да га какогод не зврцне од куд тане из пиштоља, јер онуда се мађарски канцељри непрестано дуелирају; у *Будимпешти* да је на опрезу од хотелских рачуна и закона равноправности, а кад и Будимпешту сретно преброди онда даље већ може сигурније путовати, само нек не иде у Бечу у позориште, ако нема „мата-фуегоса“ уза се, јер ће изгорети као парче флиспапира.

Тако се опростим са мојим Егинћанином, изиђем у Каменици, седнем на једне таљиге и одвезем се у Лединце; кад сам *на моме таљигашу* у Лединце стигао, добијем телеграм од мога пријатеља из Египта, *да је срећно кући пристао* и да се налази у кругу својих земљака. Ово је комплименат био за мога кочијаша и његовог рођу, јер ми кочијаш рече: „Е па видите да мој рођа лети као дамшић и ајзлибан, јер и онај господар је стигао на дамшићу и ајзлибану за то исто време, кад и ми на таљигама!“ Аб.

Уштипци.

△ Ономад запитам једног седога старца, колико му има година. Он ми дрхћућим гласом одговори: „Ја сам се родио баш оне године, кад се торањ успенске цркве у Новом Саду последњи пут кречио!“

* * *

= У Тиса Еслару убили *Чивути* девојку; у Рибици убио *калуђер* човека — из овога би могао сваког, ко не зна логику, закључак правити: Дакле нас *Чивути* и *калуђери* убијају!

* * *

⊙ Добро, да шта раде они, који би требало да нас *чувају* (жандари)? — *Фуго!*

* * *

× Баш су ти наше госпе *нервозне*. Немогу оне о страшним стварима да слушају — та ено и ономад само њих *три* дођоше на предавање о Вршчанима!

* * *

ли и што су несрећни били, о том можеш читав роман писати, баш су страдали као оно Велимир и Босиљка. Чујте само, шта ћу да вам причам.

III.

Сумрак се спуштао. Било је тихо и мирно, као оно у школи, пре него што ће професор Ђака прозвати, природа беше нешто суморна, као да је и она другу класу добила, а месец се тако лагано иза Ковиља промаљао, као да ће у благодејанију на вечеру.

Он је опет стајао код прозора. Стајао и уздисао . . .

Ах! Како му мило и драго беше стајати ту под прозори, та остао би ту на неки, и још дуже. Истина да је већ мрак био, ал он се надао да ће из баба Агатијине куће сад сијнути сунце — његова драга Еуфрасија.

Па и опет је тако уздисао, тако уздисао, да се пробуди и лепо луче. Њутећи дође до прозора и наже се, да види ко је ту доле . . .

„ . . . Анђелу, рају мој! За један поглед ока твог дао бих душо живот свој. Ах.“

Но мало затим, на нестаде оне слике са прозора, а мали појета мишљаше, да је отишла да му донесе лавор венац, па ма и киту цвећа, па ма и стручак један. Ах, он би њега увек на срцу носио, да се увек сећа своје драгане, и, и. . .

IV.

Тихо се и опет отвори прозор. И опет се зачу стократно ах, ах, ах! (као оно у песмама наших неких песника).

И заиста, опет дође. И гле, гле, у руци је нешто држала, за цело венац какав.

„Анђелу мој! Да, да, ти си мој живот. Хоћеш бити душо моја? Реци једну само реч. . . . . .“

Настаде потоп, потоп какав још не виде овај свет после оног, где се Ноје спасао у ковчегу.

На прозору не беше луче Макаријево, његова дражајша Еуфрасија, већ баба Агатија. . Хтеде се и она старица прошалити ил осветити. . .

У руци је још држала њуњу, те се задовољно смешила

„Боље би било да учиш твоју лекцију, него што се витлаш. Виш' ти њега. И он хоће још моју Еуфрасију? И јест момак за њу.“

А он, — он је стојао дуго као камена стена, беше му као Лотовој Сари, кад се окаменила. . .

А кад је дошао себи, он је опет дуго и дуго уздисао.

V.

Кад је дошао своме белом двору, мислио је и премишљао о таштини овога света, па и опет му то слатко на де — та он је страдао за своју драгу, поднео је горке муке за њу.

Маканије је био само мали појета, јер да је био нелики, могао би још замислити, да је то његова драга лила сузе радостине, па он због тих суза мораде целе ноћи сушити хаљине.

А кад лепој Еуфрасији стиже црни глас о љубавном кораблекрушењу а она — није знала шта да ради. Место соли, сипала је у супу штирак; место зејтина замастила је пасуљ петролеумом, и тако тога знаменитог дана пису ручали ни мајка ни ћерка.

VI.

Било је опет лето, јесен, зима, благо, мутно, лепо ружно, шта се коме боље допаде. Љубавни голуб, баба Авдотија донесе лепој Еуфрасији ситну књигу. Писао јој њен Маканије, да се тога дана састану у њиној башти. Еуфрасија пристаде.

Куцну већ и одређени час. Она је већ у башти код трешње, ал и она друга о н а је ту. . .

Изгледаше то нешто чудновато баба Агатији, што Еуфрасија тако доцне иде у башту, те полагацко дође и она за њом.

¼ И ми смо ти опет неки чудни људи. Замеримо нашим госпама, што *један једини пут* не дођоше у позориште (на предавање о Врањанима), а што оне иначе *скоро сваки дан у позориште иду* (на *мађарске* преставе) то прећутимо. Треба бити справедљив!

* * *

□ Тиса-еслярски Чивути тако су већ окупирали целу штампу, да се о београдским министрима по новинама сад слабо и пише.

* * *

Ц Европске дипломате преврћу *египатске самовиике* да виде, како ће се тај *египатски заплет* решити.

* * *

? Чујемо, да су се браћа *Вуковарци* тако расрдили на „Стармалог“, да ће сви они који су нам лист вратили, сад при наступању нове четврти опет претплатити, и још сваки по 5 нових претплатника скупити. Тако се *браћа* свете, а за — *братеку* ону опомену у „Стармалом“.

* * *

□ Најновији број „Видела“ вели ово: „Једно јављамо нашим читаоцима да смо се постарали за *тачне извештаје о скупштинским седницама.*“ — Дакле од сад ће бити извештаји тачни, а они досадањи не гилт! (Признаје дакле и само уредништво, да није досад имало тачне извештаје!). **Аб.**

Пуслице.

Да ли су ове владике наше, кад су полагали заклетву на мађарском језику, у себи рекли: Боже! Боже! Зар већ ни ти не знаш српски?!

Кад смо чули како је у Београду устао горко уздахнуо, ми смо помишљали да ће скоро бити трке. Али ево шта сад читамо у Београдским новинама: „Трка, која је требала бити 20. јуна у Београду одложена је за јесен.“

У Рушчуку и Свиштову оснивају се друштва против луксуса, под именом „морални бич.“ Schon da gewesen. Имали смо и ми тога, само не против луксуса, већ против најпречих наших потреба.

Мало по-том, те ево и Макарије. Чим дође, а он заопуца своју стару ноту:

„Анђеле, голубе мој! Без тебе драга, не могу живити. . . Ах, ја те љубим! Еуфрасија моја, ја те љубим!“

„И ја тебе!“ прошапута она,

„Ах, ја не могу без тебе!“ рече он.

„Ни ја не могу без тебе!“ одговори она,

„Ја ћу скочити у Дунав, ако не будеш моја!“ рече он,

„А ја ћу у бунар!“ одговори она.

„Ах!“ уздахну он.

„Ах!“ уздахну она и . . Рука се сама шири у загрљај већ је Амор одапео опиту стрелу, циља, циља. . .“

„Где ти њих! Преда-мном! Ух, ух! враг те однео! враг те однео! Нигде се скрасно, угурсузе, грабанцијашу јелан!“

То беше баба Агатија.

„Ај, тужан!“ дрекну Макарије и већ хтеде преко плота да прескочи, кад ал. . .

VII.

Кад ал ево ти Амора. . . није одапео стрезу, већ скочи у виду гарова, који је то чесно име имао — на једног љубавника.

Она т. ј. не баба Агатија, него Еуфрасија паде у несвест, а он једва некако побеже са боја јуначког.

Како ли се беше тога дана намодио! Узајмио је лен при фрак од грађанског сина једног, био пруслук од друга, а панџете купио на веру.

На сад, сад. . . због тог презјелна љубови!

Историјски подаци и старе хроника, које се о овом догађају сачувале, кажу да се те ноћи предузеле строге санитетске мере на оделу једног љубавника!

VIII.

Било је то у оно срећно чивутско доба, када још на несрећу чивутску не пропопедаше Ишпоци; било је то у оно доба, кад су српске госпође и госпођице читале српске књиге и списе; било је то у оно срећно доба, кад су Срби још на тако ниском ступњу образовања били, да су се на српске књиге претплаћивали и куповали их; било је то у оно срећно доба, кад не беше срамота Српкињама српски говорити: беше то у оно срећно доба, кад још није било мађарских клоштера, те се Српкиње на матерњем језику морале учити, било је то. . . .

Молим опростите, заболело ме нешто и нешто, а уз то ја пишем за „Стармалог“. . .

Дакле у то срећно доба волели се он и она.

У то срећно доба не доби он њу за жену. На ђак је. . . Истина да је мало по том свршио школе и сам бог зна и Футошки баба куд се Макарије дену.

VII.

Кад ал ето ти Амора, — и то четворошке. Није одапео стрелу, већ скочи у виду гарова, који је то чесно име имао, на једног љубавника.

Она, т. ј. не баба Агатија, него Еуфросија паде у несвест и он, прескочивши плот, падне у бару, и тако обарен и скуван оде кући да преиншља велике мисли.

О овом догађају дискретно су ћутали цели Карловци, јер нико и није знао за то, осим дјејствујућих лица.

После неколико дана био је испит зрелости, и наш Макарије, као зрела јабука одпада са гране карловачке гимназије; он тури сведоџбу у џеп, и без збогом и без опроштаја оде, изгуби се у беломе свету.

VIII.

Куд ли је он то отишао? Шта је наумио? Где се скрасијо? нако му здравље и срећа служи? А на последак је ли жив или је мртав за оваких пет година, од кога му се сваки траг изгубио?

Не знамо не знамо. А баш и кад би смо знали не би вам казали.

Железница, коју је Бошту засновао, дошла је већ до Вранова — Сад ће се прање већ ноћи и возати, — а друге беле тице, мора ће још једнако летити.

У Футогу жандари убијају људе, — а неће да се угледају на бегечког женског учитеља, који још никог није убио, већ само кад му ко помоз бог каже, он га добро испребија.

Даклем влада српска добила хаунтрефер. Е тако је то, ко није срећан у љубави, тај је срећан у картама и у дугрији.

Сеоска безазленост.

У Новом Саду се од неко доба поливају улице и то овако: Кочијаш тера кола, на којима има велико зелено буре пуно воде, а доле је решетка, кроз коју цури вода и полива улицу.

Но чича Гаша из Стапара није то никад видео, па кад је ономад био у Новом Саду и опазио како из бурета вода у широким млазевима цури и просипа се по прашини, стаде викати за кочијашем:

— Хеј море, та ено ти цури буре; стани хеј, зар не чујеш! Ено исцури ти вода, нећеш одњети кући ни капи! **Аб.**

Ђира. Чини ли се и теби као да је Енглеска јако замахнула.

Спира. О томе нема сумње. Само не знам куд ће ударити, — или тамо куд гледи, или тамо куд мисли.

Ђира. А што се ти тако чудиш, Спиро?

Спира. Чуо сам из Београда глас да се министар финансије не слаже више са Митом.

Ђира. Са каквим Митом?

Спира Са Митом Ракићем.

Ђира. А шта ти, бога ти, судиш о Тиса-Есларском догађају?

Спира. Нисам рад да огрешим душе. Али Чивути су већ толико атентата чинили на *естетику*, — да је врло вероватно е су тако нешто урадили и са *Естиком*.

Ђира. Како напредује асентација у Босни?

Спира. Дивота! свако дан доносе новине све боље и нове вести, како се утркују млади Бошњаци под пушку и под телећак.

Ђира. Чудим се само што то исто не јављају и из Ерцеговине, јер Ерцеговци нису никад у јунаштву заостајали иза Бошњака.

IX.

Еуфрасија се још није удала, — т. ј. у почетку овог IX. дејствија. Али, ма да је списатељски обичај не издавати тајну унапред, ми вас инак уверавамо: Удаће се она још, — видећете само. Јер ми бар не можемо примити грех на своју душу, да од несрећне девојке и несрећног младића правимо — хумореску.

Елем, кад се већ она озбиљно у бригу дала, да неће тужна и жалосна још и то дочекати, да плете седе, онда наједаред, — ко ће као бог — у пола 12 сати пре послеподне стадоше пред Агапијину кућу лепа, господска кола, а из кола искочи млад делија . . .

„Макарије!“ дрекнула је она.

„Еуфрасијо!“ викнуо је он.

А баби Агатији мило, све се топи у сласти.

Још он није са свим ни изрекао: „Дајте ми Еуфрасију!“ а она већ одговори: „Ето ти је синко, како ти је не бих дала, господине, соколе мој сиви . . .“

А Еуфрасија се тако учинило, као да цели Карловци, и саме кесеге на кровy кликнуше: „Иџу сватова!“

X.

Ово је дјејствије најлепше. Њих се двоје узело. Па и јесте то боље бити свој човек, него благодјејанац; лепше је то имати своја каруца него не имати ни честитих ципела; лепше али шта лепше, најлепше је то, што су они сад срећни.

Срећни богме, и то у пуној мери. Он њу волије, него што ја некада волео бердов. Сад он више не прави стихове, а није ни нужде да *он* пева, јер сад *она* пева цео дан по кући, по башти и куд год се окрене, — пева му и његова адвокатска радња, — певају му они педесет јланаца земље, које је до сада држао под аренду, — а сад их више не држи под аренду, јер их је баш ономад купио. И у целој његовој кући нико не плаче, — само кашто једно мало дете у колевци, но и оно сместа ућути, чим му баба Агатија залева неку лепу стару српску песму.

Дете се зове Софроније. И нико до сада није знао какво скривено лековито својство лежи у томе имену. Баба Агатија је била до скора ћелава, — али од кад јој унука крстише Софронијем, од тога јој доба коса расте, јер тако се знао и њен покојни муж, и он се звао Софроније.

Даклем, као што видите, сви су здрави. (Само се гаров упокојио.)

* * *

Ето видите и тако бива на свету: прво човек буде благодјејанац, пати се и прави стихове, жалуби се и буде поливен ћупом воде и назван угурсузом и грабанџијашем, па тек кад стече каруца, назову га сивим соколом и добије девојку.

Ал на свету бива и друкчије, са сивим обратно, т. ј овако: човек не буде благодјејанац, не пати се и не прави стихове, не жалуби се, већ таки има каруца, таки га назову господином, сивим соколом, и добије девојку коју хоће на тек после, кад прокарта дедовину, кад шћерда и каруце, полију га ћупом воде и назову угурсузом и грабанџијашем.

Сад који је кронологичан ред бољи, — то предајемо на благо расуђење читаоцима „Стармалог.“

Курјачки.

Трговачке и економске вести.

Из Босне. *Шљиве* су добро родиле. Усрећителне идеје Берлинске конференције могу ићи *у шљиве*.

Из Пеште. Година је лоше понела. Али зоби и бичева биће још за неко време доста.

Из Египта. Цена енглеским и француским продуктима *пада*. Али за то се опет народ и војска *диже*.

Из Новог Сада. На жатној пијаци нема оскудице – у Чивутима.

Из Карловаца. Виногради се боје од филоксере. Радње стале. Ништа се друго не тражи, само црвени појасеви.

Из Гара-пиро-чедоћанчеваца. Тикве, бундеве и краставци обећавају нам много. Но до сада још нисмо обрали бостан. (Имали смо друга посла; али нека се нико не боји, — обрађемо ми њега скоро).

Из Београда. Добри савети немају никакве цене.

Из Ченада (Није вам стигла последња пошта.)

Ђука и Шука.

Ђука. Јеси л' чуо да ових дана неки пештански славни људи иду у Београд, где ће их без сумње лепо дочекати.

Шука. На тако и треба, јер и у Пешти лепо дочекују сад *београдске славне људе* н. пр. *министре*.

Научило га циганче памети

Дошао неки Цинцар Цигану ковачу, да му направи бургију, па се упусти ш њиме у разговор. Какав је био разговор био је, то нас се не тиче, доста тога да ће при крају Циган Цинцару рећи ниси ти, господару, баш тако паметан, као што мислиш, — ево ово моје дете од шест година и оно је паметније од тебе. Цинцар се мислио шта ће на то да му одговори, у то му Циганин рече: Молим те господару додај ми оно гвожђе са земље! Цинцар се сагне и ухвати гвожђе, ал се луто опече (јер је гвожђе било врело). Онда Циганин дозове своје мало дете и рече му да му дигне оно гвожђе. А Циганче прво пљуну на гвожђе, да види је-ли врело, а кад види да је врело онда га диже кљештама. „Ето видиш, господару“, насмеје се Циганин „да је и овај мали паметнији од тебе.“

Цинцар је ту лекцију примио ћутећки, а врати се својој кући. Кад је дошао кући већ је било подне, жена је већ била готовила ручак и усула своме мужу супу у тањир. А Цинцар пре него што узеде кашику да једе, он пљуну у супу. „А шта то уради, ако бога знаш, матори дедаче!“ продера се жена на њега. — Хоћу — вели — да видим јели супа врела. Нећеш ти мене преварити; научило је мене Циганче памети.

Сремац.

Досетке, наивности и др. из дечија света.

(Продужење.)

„Јели, мамице, зашто је наш тата целе зиме, кад је био болестан говорио: Одо ја у *суво грожђе!* — а сад се предомислио па ће да иде у *бадем?*“ . . . *(Коментар:)* Њен је отац заиста зимус, у болести, у очајању своме више пута рекао: Одо вам ја у суво грожђе! — а сада по савету лечничком наумио је да иде у купатило *Бадем*. — Даклем није чудо, што је дечија логика, према сувоме грожђу, од *Бадема* створила *бадем*.)

— Ајао, стлина да чујете само шта ми је казала наша кувалица Лоза!!

— А шта ти је то казала, чедо моје бело?

— Каже, да смо ми сви Мацали.

— На шта си јој ти одговорила?

— Ја сам јој казала, да ми нисмо Мацали, — ми ћемо бити Мацали кад умлемо

(Коментар.) Деца имају увек логику, али наравно своју, која се мало разликује од наше. Знајући то, ја сам се потрудио, да испитам тајне стазе у зеленој башти њене логичности, — и то ми је пошло за руком. Она је чула да се ова земља, по којој ми ходамо, зове земља Мађарска, а знала је и то, да ми кад умремо, да ћемо доћи у земљу. Ето вам кључа за одгонетку. Елем у њеном одговору неће само уживати читаоци „Старималог“ већ, би се тој наивности морао, кадби дочуо, насмејати и сам г. штатсанвалт.)

— Аџе мати да ме купаш! та данас је субота

— Мани ме, дете, видиш да данас немам каде.

Док је мати изишла мало на поље, а она ти баци а њине са себе па скочи у празну каду, која је стајала у кујни. Кад се мати после вратила у кујну, а она враголасто смешећи се рече:

— Мати, мати, ево *каде*, ту је! Само нема воде. (На ко је не би онда окупао, кад је тако слатка!)

(N. B Имало још дотетак овакових баконџија, све тако скуљених. Али их намерно штедимо еда би могли њиме заслађити што више бројева листа, коме се ск сто других страна само горчине намеђу. Ур.)

Из Карловца.

Магистрат горњо карловачки издао је програм како се има дочекати бан гроф Пејачевић кад се врати са свог путовања из крајине и стигне у Карловац.

Између осталога долази да имају сви заводи као и гимназија и српска препарандија код те свечаности присуствовати.

Кад су плакати били полепљени по ћошкових кућа, изашла је младеж хрватска „стеклишти,“ те свагди реч „*српска*“ изкинули, јер су увидили да је то штампарска погрешка, и да би морало бити уписано хрватска препарандија.

(Чудо како та препарандија није у Загребу).

„Лебеле“

Сами су криви!

„*Бач-бодрогер-пресе*“ (бр. 27.) приповеда нам у своме уводноме чланку, како је професор овдашње мађарске гимназије, некакав *Јожеф Пап*, при поласку у једнога католичког попа у Оброван, при растанку му у надзравици препоручио и на срце метнуо, да кад оде у своје ново место „*да буде она метла, која ће све што није мађарско, или неће да то буде, ишчистити, дакле су,као што се господин професор мађарски с нагласком радо изражава* **Немци ђубре, које треба сасвим ишчистити.**“

То је било у бирцузу „код белог вола“. На ово је госп. професор био из бирцуза избачен тако, да му је шешир остао у бирцузу.

Иста „Бач-бодрогер-пресе“ спомиње и оно време, кад је професор исте (мађарске) гимназије неки *Бодроги Лајош* г. 1880. пред више сведока за 166 грађана новосадских (*Немаца*) рекао да су „Böse-wichte und elende Kerle.“

То све немачки лист тај каже, ми не кажемо, јер нисмо тамо били ни видили.

Али има друго нешто што ми видимо, а то је:

1. Ти исти Немци опет за то шкољу своју децу у ту исту мађарску гимназију тим истим људма на васпитање.

2. Ти исти Немци при избору посланика гласају увек с тим истим људма и граде им већину, до које они без њих никад дошли неби.

3. Ти исти Немци нигде не држе са Србима, који им никад вреда нанели нису, који их никад осрбити не могу нити желе.

4. Ти исти Немци иду редовно у мађарско позориште, кад има какво шутњење у нашој вароши а српско народно позориште и не заређују, ма да већином мађарски и не разумеју, а српски су већ од детињства научили. (Међутим Мађари не трпе ни у Пешти немачко позориште.)

И тако даље.

Међутим ми држимо, да би најбоље било, кад би ми овде, где смо тако помешани живели сви братски и пријатељски, а за поједине ларманције и повишисте, као што су професори *Бодроги* и *Пап* кад би се нашла згодна „*метла*“, која би их ишчистила из наше вароши и наших крајева. **Аб.**

Приче Мушкатировића.

„Приче Мушкатировића“ изашле су још г. 1786. а у другом издању г. 1807. Но има у њима пословица, које се и у данашњем добу могу читати. Ево неколико примера:

1. *Гладан и Патријарх леба ће украсти.* (стр. 35.) Из овога следује да има и *патријараха*, који *краду*.

2. *Воденица, која меље божићну колаче, она неће ускрсу погаче.* (Стр. 29.) Познато је да београдски *министар Гарашанин* има воденицу; дакле по овој пословици требало би да његова министарска воденица престане већ млети нам колаче, којима се нисмо надали.

3. *Заплео се као миле у кучине.* (Стр. 50.) Овде је старина Мушкатировић без сумње имао на уму г. Чеду Мијатовића са његовим Бонтуом.

4. *Јуна, јула и августа,*
Ко не кваси вином уста
Остаће му кана пуста. (Стр. 56.) Овог дијететског правила придржавају се калуђери наши строго.

5. *Кога калуђери бију и свиње дражу не треба му горе невоље.* (Стр. 67.) Овим је Мушкатировић предсказао најновији ривички догађај

6. *Перо и шашир не стиже се.* (Стр. 98.) Ово је честити Мушкатировић морао при читању „Видела“ пареће први пут. **Аб.**

Један што „прилегне.“

Пре него што је Герман издао забрану манастирским настојницима, да не смеју ни једнога народњака као госта у манастир примити, био сам једанпут у манастиру Н.

Ту нађем и калуђера оца Ниђифора.

Он је већ двадесет година калуђер.

Једном приликом запитам га:

— Ама оче Ниђифоре, ви сте већ двадесет година у манастиру, па реците ми како вам није дуго време у овој самоћи и како проводите ви ваше дане?

— Хе — вели отац Ниђифор — па није мени дуго време. Ја устанем у јутру у 4 сахата, попијем чашу-две ракије, па онда идем на јутрење; после јутрења мало „*прилегнем*,“ док не дође дечко да ме пробуди, кад је време фруштуку; после фруштука мало „*прилегнем*“ док не звони у цркву; онда одем да отпојим за певницом, па онда после цркве опет мало „*прилегнем*“ до ручка; после ручка „*прилегнем*“ док не звони на вечерње, а кад се вратим с вечерња ја мало „*прилегнем*“ до вечере; после вечере пак *легнем да спавам*!“

Е то је онда друго, и онда наравна ствар да му није дуго време! **Аб.**

Non quid, sed quis.

У 24. броју Задарског „Српск. Листа“ имаде допис „из Београда, (од) 5 (17) јунија,“ у коме дописник најпре увјеравајући читаоце, да он није „песимиста“, вели да њега „не баца у велику бригу, ако ту и тамо изгледа, да наше (српске) стихије мање бива *).

За тим вели, да „бедрице српских-православних синова нису малаксале, да њихови брачни **избацују** више дјеце, но у других народа.“ — Али не дај боже да је тако! Ми се радујемо сваког пуној српској колијевци, али од „**избачене**“ дјеце не имамо среће ни кад су оптимисте. У прочем тај дописник, који

*) Не знам је ли још где жив негд. комесар Аст. Сигурно ни њега та околност не баца у велику бригу. Слагач.

Још се могу добити сви бројеви „Старималог“ од почетка до данас.

је извбрао Задарски „Српски Лист“ (јер мисли да га тамо још по најмање познају); тај дописник, који тако лепе успављујуће песме пева, није нико други, већ главом и репом Ђ. П. присни пријатељ „Турског Народа“, и снега онога од чега се поштена српска душа крсти, као од буди бог с нами. За то честитом „Срп. Листу“ неће шкодити, ако мало боље буде на опреау.

Палилулац.

Мађарска и немачка метла.

Немци у Н. Саду давали ових дана банкет њиховом попи који иде за пароха у једно немачко село у Бачкој. На том банкету један професор мађарске гимназије наздрави попи с тим: да у духу „*хазафијашага* са *мађарском метлом* разчисти сво *бубре немачко*. То је присутне Немце тако разљутило, да је високоучени професор без шешира погодио врата. Но на то ће још присутан Немац рећи: а шта се ни жестите, ако је разговор о мађарској и немачкој метли, то је немачка метла већа и замашнија, те ако ова стане једном чистити или који хоће нас да чисти, неће се знати да је било кадгод и мађарске метле.

Приопштено*).

Господину Дру Јовану Д. Данићу

у Београду

Ја сам пре неколико месеца написао у моме листу „**Gesundheit**“-у, што га овде у Лајпцигу уређујем, у 10. бр. чланак под насловом Hausmittel gegen Halskrankheiten“, но сада налазим у два најновија броја београдског „**Народног здравља**“ чланак „*Домаћа средства против вратобоље*“, који сте ви написали и целим именом потписали (ја мој писам никаде ни потписао), но сравњујући реч по реч у оба та чланка, налазим, да су од аз до ижице једно исто, дакле да сам се ја о вас огрешио учинивши плагијат, а ни једном речи не назначивши да сам чланак **превео**, *као што би то христојност и литерарно поштење захтевало.* С тога вас молим да ми опростите, а ја вам тврдо обећавам, да тога више чинити нећу, јер је то срамота и грехота туђу душевну својину тако као на Банстолу отимати и туђим се перјем китити.

У Лајпцигу, о св. мученици Агрипини, 1882.

Професор Др. Карло Реклам с. р.
уредник листа „Gesundheit, Zeit-schrift für öffentliche u. private Hygieine.

*) Што се овде под овом рубриком морало да каже, за то није криво нити одговара уредништво „Старијаде.“

„НЕВЕН“
Чика Јовин лист

доноси у своме једанаестом броју за 1882. ове чланке: 1. Јањина нагла радост песма (са сликом) од чика Јове. 2. Кукавна рода, приповетка (Свршетак). 3. Леопард, — по Брему — (са сликом) од —о—ћ. 4. Јаков-Вук, (са сликом). 5. Лепо, млого, па јефтино песма (са сликом) од чика Јове. 6. Паук и свилена буба. 7. Бродари на везаном чамцу, песма (са сликом) од чика Јове. 8. Наши разговори, од браца Мите. 9. Разполије. 10. Даштања. 11. Решења даштања, из бр. 9. 12. Чика Јовина пошта. 13. Нове књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währinger-strasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,
број 23-ћи доноси

овај садржај: Забава: Стрина. Прича из српског живота, од С. В. П. — Песме: Абелар, од Вл. М Јовановића. — Из природе: Боје и њихова Хармонија, од М. Петровића. — Песма: Шала и збиља од † Јована Грчића Миленка. — Преводи: Очајник, од Ивана Тургењева. — Беседништво: Беседа Протојереја Јакова Павловића на свечковини тридесетогодишњице певачког друштва. — Песма: Додоле, од Драгутина Јов. Илића. — Народно здравље: Које је храна за човека ? од др Ђ. Натошевића. — Српске старине: Дренча у Србији од Д. С. Малутиновића. — Књижевност: Бугарске књижевне прилике од — љ — — Знаменити Срби: Глиша Возаровић, (од 1790 до 1848) од Јована Бошковића — Словенски писци: Ј. И. Крашевски — Научне Новости: Медицина. — Физика. — Астрономија. — Уметничке новости: Сликарство. — Уз наше илустрације: Буђење Гопљане, по слици Тита Пилецкога. — Ала је то живот! слика Ђакомела из птичијег света. — Књижевне белешке. — Смесице. — Слике: Ј. И Крашевски, пољски књижевник — Старе српске слике: Глиша Возаровић. — Српске старине: Прозори на цркви манастира Дрепче, по нацрту проф. Д. С. Малутиновића. — „Пробуђење Гопљане“, по слици пољског сликара Тита Пилецкога. — Из птичијег света: Ала је то живот! по слици Ђакомела.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи. као и **Накладна штампарија А. Пајевића** у Нов. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

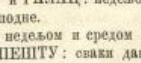

пошт. лађа од 10. до даље — почињући Јуна. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати и. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне.

ОДПРАВНИШТВО.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

„Стармали“ излазе сваког петнаестог у месецу. Годишња цена 4 ф. — погодишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јовин Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

КОЛАЈНА СВЕТОГ САВЕ.

Колајна светог Саве
Са зраком свога сјаја,
— — — — — —
Та то је дивна мис'о
Српског препорођаја!

Уме ли још ко
Замислит' лепше што,
Што шири српске груди,
Што нове снаге буди,
Што понос српском сину
Подиже у висину, —
Уме ли још ко
Замислит' лепше што!

Колајна светог Саве . . .
— — — — — —
Осетим таки мрав
Од пете па до главе, —
А сваки мрав ти гуди:
Труди се и ти труди!

Колајна светог Саве . . .
— — — — — —
Српине драги брате,
Има ли веће дике,
Поноса већа за те?
Колајна светог Саве . . .

Дивна је мисо ова —
— — — — — —
Само што није нова.

Доситеј, Вук и Његош,
И многи српски див,
С колајне ове само
Остаће до век жив.

Колајна ова стара
Не треба лепши ков.
Колајна чиста жара
Не треба облик нов.
Многим ће још сјати
На левој страни јако,
Ал не на грудма *сиоја*,
Већ *дубље, дубље* мако.

Не шалте с' од ње правит'
Играчку каквих плада!
Колајна светог Саве
Са неба само пада.

Колајна ј' других доста,
И нека, нек се сјаје, —
Колајну светог Саве
Дух његов само даје.

Стармали.

☞ Обраћамо пажњу наших драгих поштованих читалаца на најглавнији чланак у овом броју који се налази на 7-мој страни, а наслов му је „Позив на предплату.“

Шетња по Новом Саду.

CXVI.

Врло је рђаво радила наша варошка власт, што је попис становништва дала правити *усред зиме*, па нам је варош проглашена за „*затворену*,“ те сад плаћамо потрошарину на сваки пар пилића, јагњаца и мачака, што се кроз варошке капије унесу. Много би боље било, да је попис сада усред лета прављен, јер сад неби нашли да Нови Сад има преко 20.000 душа (који је број нуждан па да се варош прогласи за „затворену“), јер прво и прво сада су *бани* и *професори* (особито неки са мађарске гимназије) *расељени*, те се поразилазили из наше вароши; осим тога многи нежни мужеви отправиле своје *миле женице у шљиве; чиновници*, који су *дефраудирали касе*, такође се не броје више у новосадске грађане; неки *уредници* сваки час су у Карловцима и у Пешти, те их пописна комисија тако исто неби нашла код куће; многе су се *госпођице* међутим удале и одвеле на страну и т. д. све је то учињило, да је број новосадских становника много мањи од 20.000, те као што сам изволео рећи, да је попис *сада* прављен место усред зиме, кад мора сваки да седи код куће у топлој соби, те од дуга времена да броји новце и сече купоне, били би лепо поштеђени од упорељења наше вароши са Пештом, Дебрецином, Папом и другим светским варошима, и не би нам натоварили на леђа потрошарину.

Но можда су наша варошка господа одређујући време, кад ће се попис становништва правити, имали на уму општи физички закон, да *хладноћа стеже*, те су мислила, да ће и број варошких становника бити *у зиму мањи*. Оно истина ми се у зиму сви згрчимо од хладноће и *мањи* смо, али то ништа не смета министру финанције да од нас прима потрошарину и порез, а друго опај физички закон смањивања не важи ни мало за порез и за друге дајције, јер ове не може ни највећа зима *да смањи*, премда морамо и то признати, да *на северном полу*, где је највећа хладноћа, *нема никакве корпије*, и да северни медведи не плаћају никакав „ајкомеинтајер“, нити конзум на кафу и тај (који би њима били тако нужни) а ни на карте ни иначе на документе какве не плаћају никакве штемпларине. С тога се ваљда људи тако и заузимају да дођу на северни пол, те шиљу тамо разне експедиције, које се прославе тиме, што им лађа пропадне у оним сантама леда, које су они изнашли и високозвучним именима крстили.

(Сад умољавам штоване читаоце да се мало претрпе, на ћу онда наставити, јер баш опај час дође „верглаз“ те ми тако ларма око ушију, да ништа не чујем шта пишем.)

. . . Сад кад сам ово довде за „Стармалог“ написао чисто ми се учинило да пишем надгробно слово, тако је жалибоже, ал' ми уједно пада на памет и то, да у надгробном слову ваља на послетку да дођу реч од *утеше* рањеним срцима својте и свију оних, којих се жалост дотична тиче. На тако ћу и ја према том реторском пропису да покушам поштоване слушаоце и све оне, којих се новоуведена потрошарина тиче, да утешим. Говорници нас у надгробном слову обично теше тиме, што нас уверавају, да ћемо *на другом свету* с покојником се опет састати и да на оном свету нема жалости и несреће, као на овој земаљској „јудоли плачевној“. С тога и ја вас, штовани читаоци, умољавам да не тужите тако због потрошарине, јер кад умремо отићи ћемо у бољи свет, где

ПОДЛИСТАК.

Изгубљен Миндунг.

(Истинити догађај из солдачког живота Гавре Бачванина канонера.)

Немогу пропустити, а да не рекнем још коју из милог ми живота канонирског, и као што ће вам свима познато бити да сам код градског топништва у О. у шаржи капларској служио, имао сам у таксо ваној мојој соби и у мом цугу, једнога момка по имену Гавра родом из Ст. у Бачкој.

Једном седим ја и премишљам какову ћу заповест да издам; мислио сам баш онако што горопадно наредити, јер баш тај дан добисмо од некуд нека 3 регрута, Јифте, па да их таки с почетка упознам са солдачким животом, наредим да исти имају авлију почистити.

Баш када сам ову заповест издао, али ено ти предаме горепречени Гавра, пружи ми неко писмо и рече:

— Бите их гехорсамет, Господин каплар, да ми узајмите 5. кр. да пошаљем писмо ово кући.

Љубопитство ненаде ми мира и запитам Гавру, коме? и шта пише?

— Ето на читајте.

Отворим писмо и стадо читати следеће.

„Писано писмо 18.-ге год. и 15 марта баш у понеде.

оних. — Прво поздрављам Лалу и Даду, и нека ми пишу шта ради онај Чилаш и Мрков што смо их у Кули на пијацу купили, онда поздрављам моју сестру Луцу а шта ради она крава што смо је лане терали на вашар, онда јел се опрасила она црна крмача што је лане појела 2 пакле машине, а како оне овце што смо их наменили за сватове, кад кући дођем, — јел још наш кума Штева биров, — а онај Белов од Ча Симине веле, што сам га укро са салаша, шта ради, онда како сви моји познати живу пишем и поздрављам све који само за моје здравље упитају.

Мили Мој Лало и слатка Дадо, ако полете мене ваше дете а ви гледајте штаћете, јуче ми се догоди невоља, ej! и да бог да срећно прође, јуче кад смо са екзерцира кући долазили, трепи ми се малер и изгубим од једног топа проклети „Миндунг“ — па сад ако неплатим шта кошта, послаћеју ме на три месеца у гарнизон-арест — Зато: смилујте се на мене вашег јединца и пошљите ми 50. сребра да исплатим што сам изгубио — и да се сачувам од велике невоље која ми се на главу понела.

Сотни јесам ваш Син Гавра с. р.
канонир.“

Видих шта пише, и познавајући Гавру, знао сам да је намерио да на лукави начин од својих родитеља искамчи новаца, и зато рекох му да немам ни по феника.

нема никакве дације ни порције; о потрошарини на кафу, теј и петролеум ни спомена нема; пилићи све печени сами лете у уста, нити ће се на пирошкој капији за њих конзум платити морати; наше господје играће у царству небеском „фрише фире“ на картама од којих тиквена седмица није оним црним штемпилом као мртвачком главом укаљана; у рајском врту састаћемо се опет са нашим милим покојницима и покојницама (десетицама и петицама), што смо их на овом свету на „фарблу“ изгубили; свети Петар дочекаће нас на рајским вратима са оним великим кључевима, али нам неће њима, као онај професор ђацима, зубе избијати, него рајска врата отварати; на оном свету уопште ће нам и без обзира на „конзуминтајер“ боље бити: тамо нећемо морати читати „Sriemskog Hrvata“, који усред 12 манастира српских излази и опет доказује, да у Срему нема Срба; тамо нећемо морати кварити стомака са Маријацелским капљицама за стомак; онде се нећемо бојати ни босих ашчака ни футошких жандара; у царству небеском не ће бити вексле ни уговора са Бонтуом, шта више неће бити ни министара (јер за њих је друго место спремљено); тамо ће сваки од нас бити леп и прав, те неће ни сам Абердар морати мидера носити и т. д.

И тако плачевно собраније, што осе редове читаш, буди уверено, да ћемо на оном свету утеху наћи за свако зло овога земног света, а радост и весеље биће у толико веће, што нећемо морати сваке четврти годишње поновљати претплату на „*Стармали*“, као на пр. што и сад на жалост морамо, *јер ово је последњи број листа за ову четврт године*!

Аб.

Из школе.

Учитељ. (Опшпро) ко је саздао манастир Јасак?

Неки ђаци (уплашише се на то питање, јер су чули за убиство, које је учињно Јасачки калуђер Петар, — на реконе) Молим, господине, ја нисам.

Учитељ (смешећи се) Знам ја да ви нисте, — али ја питам, зна ли који од вас, ко је саздао манастир Јазак.

Један повећи ђак. Господине ја знам. Саздао га је турски цар.

Учитељ. А да то стоји?

Исти ђак. То стоји у народним песмама. Тамо пише: „*Цар Сулејман Јасак учинио*“.

Учитељ. Погрешно си схватно. Турски цареви нису саздали ни један српски манастир даклем ни Јасак. (За себе) Али, да у њему неје дух „Турског Народа,“ то морам и сам признати.

Drei Monate a dato

добиваће „**Стармалога**“ an die Ordre seine eigene сваки онај честити и поштени грађанин, без разлике лепоте, нарави, узраста и пола, који издавачу пошље државну обвезницу, која се зове *фориптача*.

Тиса-Есларски крвави догађај!

Ко жели да не падне на њега сумња да је он одвео и скрио Естиру Шољмошијеву, нека се претплати на „*Стармалог*“ коме настаје сад нова четврт, јер познато је, да *Чивути* „*Стармалог*“ *не читају*, а само се на Чивуте може сумњати да су оно грозно дело учинили. Цена „*Стармалог*“ 1 фор. а. вр.

те му тако ни искати пет крајцара позајмити немогу. — Е пак кад немате, Господин каплар, а ја ћу га послати онако босоногог, па нек плате код куће дупло! — рече Гавра, хапт ахт, салутира, и удали се.

Не прође после овога неки 5 дана, а ја баш држим школу са мојим момцима, кад ал ево ти компани-инпекције, приђе ми, салутира и рече:

— Мелде их гехорсамст, Г. каплар, да је дошго Гаврин отац ено га напољу и моли да пустите Гавру да се с њим поразговара.

— Ој! паонако и у зао час рече Гавра, приђе ми ближе и рече шапућући:

— Молим Вас, Г. каплар, Лала мора да је дошо због оног миндунга, рецште му нека дође после подне и онда може диванити сашом, а сада није слободно.

Шта знадох чинити, видим да је долијао, запо ведим инпекцијону, да каже Гавринов отцу, да после подне дође, јер Гавра је сада у школи.

Школу сам држао по пропису до 11 сахата, и онда распустим све момке да иду ручати, а Гаврy узмем предасе:

— Па шта си наумио, несретни сине? ако те отац у лажи ухвати

— Е! та то Вас је брига, фала вам само кад га нисте одма унутра пустили а сада ја већ знам шта ваља радити, платиће Лала миндунг двоструко.

— Како? шта мислиш чинити? на још ако чује Г. капетан.

— Хоћ! паметан сам ја толико, несме то ни фајерверкер чути а не капетан, него идем мало шустеру, имам код њега мало посла.

— Иди, ђаволе, реко му, само гледај шта ћеш кад ти отац дође, чувај се, јер је дукља већ и онако од 3 дана празан.

Па шта уради Гавра?!

Знам да ће се и онај што буде ово чито, а богме и они који буду слушали чудити досетки и оштроумију Гавринoм, а тешко богме да га и „Стармали“ неће својим одличијем „За'мерите“ због његовог мајсторлука декорирати.

И зато чујте!

Док смо ја и моји други момци ручали, дотле је Гавра своју ствар са компани-шустером удешавао и напослетку овако удесио.

Компани-шустер, који уједно и фејерверкеров пуцер бијаше, имао је фајерверкерову блузу и сабљу, те тако закључише, да он ово на се узме и када Гаврин Лала дође, да га Гавра пред шустера изведе.

Тако и би! Када је Лала дошао, пољуби свог милог сина Гавру и рече:

— А тако ти бога, синко! каква те невоља снађе.

*

У ш т и п ц и.

□ Покојни Ђ. С. страшно се једио, кад је ко певао познату песму: „*Промисли се на ни!*“ — „То је луда песма — говорио је он — а што ћу да се промислам? Шта се ту имам ваздан да промишљам! Узећу па ћу пити!“

* * *

⏢ У Нови Сад пристигла је *менажерија*, те читамо на плакатима, да се ту могу видети *тигрови, леопарди*, **хијене** и т. д. — А да није та менажерија дошла из **Тиса-Еслара**?

* * *

⊙ Новосадска политична општина вотирала је опомаде у својој главној скупштини 400 фор. *на свечан дочек менгеанских гостију*. У идућој седници вала ће доћи на ред **пострадали Вршчани**.

* * *

× Ако пко — ко је несносан — заслужује, да га истичемо у „Стармали“, то је заиста ова *несносна врубина*. Но ова ће се бар тамо у децембру поправити, а многи несносни *људи* никад ни довека!).

* * *

✱ Имамо да јавимо радосну вест, да се у Н. сад мање игра „фриште фире,“ него што је зимус био случај. (Неке несимисте тврде да је то с тога, што су се госпе разишле по плацама.)

* * *

\+ Једном болеснику препоручили су доктори, да није само *топла пива*, као тај, каву и вино и пиво у новосадској читаоничкој башти.

? Један учитељ задаје деци ову рачунску задаћу: „Опомад у уторак посвећен је један владика а за тим у четвртак други, дакле за *три* дана *два* владике — колико ћемо онда имати владика за *годину дана*?“

* §

✱ Сад опет читамо, да је у манастиру Месићу калуђер Исидор Мандула заклао *ножем* другог калуђера старца од 70 година. Тако је то, кад су нам се у манастире слегли свакојаки; а Исидор, кад је већ мислио *ножем* оперирати, требао је бити какав турски *берберин*.

* * *

☽ Даклем је полиција наша имала снаге и вештине, да човека са прилике славе дотера у полицију и затвори — а молићемо колико оно има година како је пок. Даша Дерра убијен *у по дана* на променади, па му *убијцу још непознаше*? (*Ту* би требало показати снагу и вештину!) **Аб.**

Енглеска флота у Египту!

Опште је мњење, да се енглеска флота с тога дигла да плови у Египат, што је рада да вози онамо чланове енглеског библијског друштва, које полази у Египат да купи претплату на „**Стармалог**“, јер му баш сада почиње нова годишња четврт, која стаје само 1 фор. египатске вредности.

шта је то „Миндуш“ и какова је то проклета ствар да си је мого изгубити.

— Хо мој, Лало, та како да је не изгубим, кад је то ствар, која је округла, велика и шупља, писала ми о врату, па кад смо у лауфпрштру кући долазили, откине се каџи и ја је изгубим.

— Е! кад није другчије, а сад води ме код Господина капетана, па да се намиримо.

— Охо! бабо и у зао час, а како би ишо код Господина капетана, — ако и напако, не сме ти Г. Капетан о том ништа знати, јер да он зна ја би већ давно, са оне стране браве био, него иђе ти код господина фајерверкера, па га лево моли да се намиримо.

Лала, ко и сваки други поштен човек, који солдат био није, и о миндушту свога века ништа чуо није, шта знаде чинити, већ хајд за Гавром к реченом фајерверкеру, односно к нашем познатом шустеру.

Када су дошли пред Г. фајерверкера, Гавра салутира а Лала рече „добар дан Господине.“ Шустер се баци у позитуру, као да компани рапорт држи, и продере се на Гавру.

— Но! дакле ти мислиш да ћу те ја чекати да платиш за онај миндуш што си га изгубио, ако ми до сутра вечце не донесеш ја ћу те затворити, и Господину капеву јавити.

Поплашен Лала на ове речи фајерверкера, само да ствар што брже сврше, запиташе:

— Молим Вас Господине, ја сам његов отац и дошо сам да платим; шта ће коштати?

— Та да! рече фајерверкер, сад једва дођосте, а ја већ чекам у заборав и налте писам стрвд'о, због вашег сина, забашурујући да се не дозна.

— Фала вама на доброти, ја ћу вама зато лепу јабуку већ . . . рече Лала — реците ми само шта сам дужан.

— За миндуш сте дужни 50 фор. — мени шта одете досад сам чинио, јер да мене не би давно би вам сини већ у ладу седио.

Извади ти добри Лала педесетачку, па пу за миндуш, а извади још и једну петицу и да Господину за учињену љубав, напослетку извади још једну десетицу и грчу је Гаври, да би се мало опоравио; опрости се са својим јединцом и оде кући, да не дангуби.

Због ога! Лало рече Гавра, а другом руком уватио шустера за јаку, дај море вонце ово, да се мало прочеретамо и када му је шустер банке избројао прије ми и рече:

Мелде их гехорсамст Господин каплар:

Финфе, цене финфциг
Јесу финфундзехциг,
да је Лала паметнији био
не би петнајст преплатио.

* * *

Ово није зато прибележено, да би се и други синови угледали на Гавру, па се извештили у варању својих добрих родитеља, — већ је прибележено за то, да се добре Лале уму у памет, па да неверују баш тако лако, кад им сини изгуби миндуш, или друго какво девето чудо.

Бранко Д . . . . . вић.

Пуслице.

Гито, убица Гирфвалдов, невао је кад су га довели на губилиште, и радовао се што ће ваљи богу. (Само не знамо да ли се и бог радује оваким гостима.)

Последња скупштина београдска, ма да није стајала на најуставнијим ногама, ипак је имала и неке лепе стране; н. пр. у час' што није повисила ону уду помоћ народном позоришту)

Ових дана послато је са обале реке Нила неколико акова крокодилских суза разним уредништвима немачких новина, да њима ожале и они смрт дичног јунака Скобељева.

Владика Темишварски, кад је ступио у монашки чин, желио је да се не мора одрећи свога дојакошњега имена, и није га се одрекао. Ми смо веома наклоњени, да то на добро туманчимо, — јер сваком човеку треба своје старо добро име. (Место имена можда се он одрекао презимена, — то је још боље, јер презиме владикама и тако не треба).

Кад је прекод. отац Петар Николић учинио ово убиство, не знамо дали закопчно мантију, да му неби пресула невина крв на појас, — јер црвен појас не доликује онима, који убијају.

Вршачка репрезентација уделила је Вршачким стрељачицима 500 фор. — али само да не чују Сегединци, који би јој могли замерити, што је њима истом таком приликом дала само 2000 фор.

Какву муку мора да трпи српски министер и врли филолог, кад види у српској скупштини дифтонге (двогласњике), а не сме да каже: Неподобајет, по основном закону српског језика! — Већ још мора да му се то допада.

Пре него што ће се полагати испити зрелости, препоручивао је у мађарским новинама неки фабричар своје хектографе, за употребе при писменом испиту. Не знам ја је ли се он шалио или није, али српским гимназистама није смео то ни у шали да препоручи.

Нов закон о слободи штампе у Србији.

Познато је да је скупштина усвојила нов закон о слободи штампе у Србији. Ми по журналистичкој дужности доносимо овде укратко суштину тога закона ради употребе нашим штованим читаоцима:

§. 1. Претплатите се на „**Стармали!**“

§. 2. Претплатите се на „**Стармали**“.

§. 3. до последњег: „Претплатите се на „*Стармали!*“

Цена 1фор а. вр.

Чупави чланци.

X.

Чујте молим вас, — ако вас не мрзи — шта ми се догодило.

Седећи у кафани поред црне кафе (и поред толиких других послова) претрчао сам летимице — а мало је рећи — једно педесет разних политичних и неполитичних листова; на једаред ми се нешто смучи, — да ли од црне кафе или од чега другог, то не знам, само знам да сам скочио као опарен и отишао у оближњу шуму, у којој је било још много више листова, али тако свежих, тако пријатних, тако природних и нечивучких, да сам у себи помислио: „О, уредниче ових красних листова! покажи ми се, да те пољубим у руку!“

Што сам год дубље ишао у шуму, све ми је срце пуније вирало, — а кад сам се враћао кући, оно се у тој истој мери празнило.

На крају шуме опазим једног њуњуреног седог старца, који је имао тако дугачку браду, да сам морао запети за њу.

— Ко си ти, незнана дело! запитам га оштро као бријач, не би ли се можда уплашио, па ми укљоно браду с пута.

— Мани ме, — ја сам пророк.

— Ха, кад си ти пророк, баш онда нећу да те манем. А какве су ти те велике наочари, у којима имаш само једно стакло, а од другог си, вађда, направио баби својој џезвер?

— Та то су — вели — моје пророчанске наочари.

И старац ми све искрено приповеди, како је једаред наишао где анђео и ђаво мегдан деле, он помогне анђелу и овај му за то даде пророчанске наочари, кроз које ће видети у ближу будућност. Али чим се анђео удаља, а ђаво се врати, да начини комедију и јуке, па ману репом и изби му из наочари једно стакло.

— На какав си ми ти онда пророк са једним стаклом! — усудим се ја приметити.

— Ето какав сам! Ја догледам у будућност, али само у полак. То и јесте ово што ме једи, па не смем људима ништа ни да говорим.

Реч по реч и старац ми напричао толико ствари, којима би могао напунити 10 чупавих чланка.

— Знао сам ја — вељаше старац — да ће у Сомбору бити туче; али сам мислио да ће то бити у каквом бирцшу, ни на крај памети, да ће нам туче с неба пасти.

Знао сам ја да ће један митрополит страдати и то баш од саме владе, али нисам мислио да ће то у Београду бити.

Знао сам ја да Тиса неће на сабору ништа одговорити у ствари повреде народне автономије, али да га нико неће ни питати, то нисам знао.

Знао сам ја унапред да једна читаоница неће држати „Стармали“, али да ће то бити баш Панчевачка, то нисам знао (јер ми је ђаво избио друго стакло)

Знао сам ја да ће европске силе ограничити окупацију на известан термин, али да ће се то тицати Турске окупације у Египту, — то нисам знао.

Знао сам ја да ће се у Вршцу под некима срушити мост; али да ће се то десити под мирним и поштеним људима и под невином децом, то нисам знао.

Старчево ваљкање отегло се тако јако, како да му је неко осекао крај. Кад ми се досадило слушати, ја се окренем на одем. (Чуо сам како старац за мном вичe: Ја сам знао и то да ћеш ти овуда проћи, само нисам знао да ћеш тако брзо отићи.)

Идући својим путем премишљао сам о анђелу и ђаволу; и дошао сам до тог резултата, да анђео, кад није имао лепших посачара, није требао ни те покланяти, а ђаво, ма да је као обешењак пресходни хтео само комедију да направи, овом је приликом старцу још добро учинио, што му је оно друго стакло из посачари избио. — Ако се кад опет састанем са старцем баш ћу га питати шта види у даљој будућности.

Опомена мојој браћи.

Дижем бокал црна вина,
И у спокој душе пијем
Скобељеву, ког' је умр'о
У свом добу најједријем.

Он је умр'о, — вите браћо,
И поучте с' том пригодом:
Није добро, није здраво
Наздрављати чистом водом.

Аца

† Чика Тоша.

При погребу чика Тоше у Уздину, пратио га је и злогласни солгабиров Васика Стојановић. Уследе те „почасти“, чика Тоша чим су га у раку спустили *преврћуо се у гробу*.

* * *

Него цела истина, људи који су гледали при том погребу Васику Стојановића приповедају да је над гробом чика Тоше збиља *пролевао суве — али крокодилске*.

* * *

Пок. чика Тоша још у доба кад је био „gut Freund“ са Васиком Стојановићем крстио му дену по томе били су кумови. Српска нека прича вели да је неко своме куму рекао немој ти куме мене бранити, ал чика Тоша да је знао да ће га Васика Стојановић пратити рекао би му био: *немој ти куме мене пратити*,

* * *

Даље пре избора Политовог, питао је Тиса вел. жупана Хертелендију да ли он може јамчити да ће свалити Полита у Уздину. Хертелендија позове Васику и пита га може ли он јамчити да ће свалити Полита јер то пита министар Тиса. На то Васика рече: одговори ти Њих. Екцелендији да ја јамчим *мојом главом* да ће Полит у Уздину пасти. Но пошто је Полит био изабран, то уследе *мога* што су га добили од Тисе, заболела је јако глава и Хертелендију и Васику. Сад чим је Васика чуо да је чика Тоша умро, одмах је телеграфисао Хертелендији: умро чика Тоша, *неће нас више славе заболети*. (Ваљда није баш ни тако.)

* * *

У једном извештају „Заставе“ о чика Тоши, учини ђаволски слагач погрешку на мете место чика Тоша, чика *Тома*. Сирома чика Тоша много је имао да страда због те штампарске погрешке, јер при чаши вина задиркивање га да се он извињу у *неверног Тому*. Сад при ђаци у Уздину један шаљивчина дубоко уданувши реће ће: имала је право „Застава“ што га је назвала Томом: умре. на нас наједаред *неверни*, а ми сви постадосмо неверни Томе, јер сви неможемо још да верујемо да нам је наш чика Тоша умро.

! Важно за мужеве, који шиљу жене у илице!

Да би се утешили због одласка миле женице своје и да им не би било дуго време док оне не дођу исцељене натраг, најбоље је да се дотле баве читањем **„Стармалог“**, који их међутим много јефтиније стаје, него што би оне коштале да су код куће. Цена 1 фор. а. вр.

Српски језик у Будапешти.

Пре неки дан бејах у Будапешти и пролазећи кроз више улица, обрадовах се, када видех, како трговци ондашњи али не Срби решпектују своје српске сугрђане и српске муштерије, те имају на излозима и на фирмама уз мађарско-немачки текст још и *српски текст* у препоруку роби својој. Радост ме тим већа обузе, што у две улице нађох седам фирма са српском објавом, више зацело, него, што се у Н. Саду и Београду у 2 улице наћи може. — Но кад ближе пријох и читати стадох, онда ми се тек распетли пред очима, јер назрех једино чивујску *шаскулачију* и ништ више. А што ће се Вуку Караџићу кости у гробу премештати; — што ће Давичић, Јован Живановић, Јован Бошковић, Стојан Новаковић, Сандић и други наши *филолози* главе лупати, док пронађу овог новог кована српског језика, — то је њима девета брига! —

Место дугачке пропратнице, ево нека факта говоре, за која подпуно одговарам и за сваки потез јамчим:

Сентомаш[10], *1882*

I.

Dickmann R. (Waitzner Boulevard).

Фабрично стовариште сваке сорте сатова за пролазање и оправљање уваљуверепом гаранцијом.

II.

Schulhof Adolph (Ecke Königsgasse & Karlsring.)

Фабрика ичких и женских Обућа.

III.

David Bleier (Marokanergasse).

Стовариште. Пред једог еснана Краватни и Кошуља. —

IV.

Jung & Bleier (Marockanergasse.)

Павтлика кратког Предесњана
Краватна и Кошуља

V.

Hornung F. (Wiener Gasse)

Стовариште за мушког одела за Дену и страсле.

IV.

Jos. Fischmann (Ecke Karlsring).

Стовариште котови мушки одјеле на новим фасоном бре-порочито да се у 12 сади котовисе[*])

[*]) Примедба. Хтео је да каже, да се код њега мушке халине по најновијем фазону за 12 часова готовити могу!

Београдско министарство пало!!!

Пало је т. ј. на ту идеју, да званичним *Указом* обзнани свуда по земљи, да идућим бројем „Стармалог“ наступа *нова четврт за претплату*, која износи 1 ф. а. вр. на читава три месеца. Либерални, радикални и социјалисте неће моћи у овом питању бити у *опозицији*, јер је непобитна истина, да „*Стармали*“ идућим бројем зашта у нову четврт своју улази.

Из горућег времена.

Од како је света, може с' рећи,
Бивало је увек питања горећи;
А обично брига та се 'вако стреса:
„Кад питање горе, — ког ће мо им беса!“
Ал *питања* сад су догорела брале, —
Сад би реко да се *одговори*. . .

— Г. г. професори српске новосадске гимназије: А. Сандић. М. Јовановић, М. Ћирић, др. Ђ. Дера, Филип Обркнежевић, А. Матић, и Св. Савковић под предводјењем гимназијалног управитеља Васе Пушибрка били су данас у Карловци код Њ. Св. патријарха, да му честитају на добивеном ордену. Патријарх их је задржао на ободу и почастио својски. Остала г. г. професори већ су се разишли из места, те с тога нису учествовали у овој депутацији.

„Српско коло“ бр. 25.

Шта је права истина о Естири Шољмошевој.

(По разним новинама)

Нема сумње да је Естиру убио у тој ствари са свим невини чивутски шахтер, и да је она после тога отишла неким својим рођацима у госте, где се бавила до три недеље дана. Мртво тело Естирино, извађено из Тисе, које је познала таки њена мати као своју кћер, није тело Естирино, већ неке друге девојке, која је у томе месту живела, и од срцобоље умрла, од које је Естира давно патила, а то је тело имало на себи Естирине ађине, у којима је Естира кући дошла, и после у госте отишла. Ова лешина која је три месеца у води лежала, без сумње је тек дан пре тога у воду бачена, јер је већ сва трула била, због чега се на њој нису могли видити никакви знаци насиља или озледе; јер ове мудрице, које јој се опажају на врату, чине се као да су леберфлеке, али се већ не могу видети. По свој прилици није Естиру нико убио, већ ти имамо посла са самоубиством, што покојница и сама признаје.

Због тога случаја влада у Тиса Еслару велико огорчење; али Хришћани се држе са свим мирно, чега ради управише Чивути молбу високој влади, да прогласи у тој околини преки суд.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Ањелић. Бонту. Видело. Гарашанин. Дипломација. Епископи. Ђаковар. Жандари. Зеленаши Искаријоте. Јазачки калуђери. Кортеш. Лаковисленици. Љубљупевци. Младенцисими. Набатџије. Њушкали. Одметници. Порцијаши. Рабагаслије. Сомови. Тесаци. Ћорави послови. Ујмаџари. Фришефиринице. Харалампије. Цивилизатори (са топови и бајонети). Чедиде. Џенџије. Шурибурци — даклем цела азбука, из које се састоји наша књижевност, позива „Стармалог“ да не положи мандат, да не чини те радости својим драгим противницима.

Сви ти позивају „Стармалог“ да и даље излази (на крај, — како зна). — Само оних неколико стотина верних претплатника достојанствено ћуте, — јер су тако већ научени, да четир пута на годину добију од „Стармалог“ *лимун* са позивом на претплату.

Ми тај стари обичај нећемо кварити, у толико мање што *лимунада* спада некако у наш програм (т. ј. не толико *лимун* (који се лако исцеди) већ *шећер* (која треба до века да живи).

Позивамо дакле Аду, Б-оград, Вуковар, Гардиновце, Дероње, Ђипшу, Ердевик, Жарково и т. д. то јест целу азбуку, из које се састоји географија српске пробуђености, отрешитости, захвалности и истрајности позивамо их да се претплате на „Стармали“, (коме нема равна на целом глобусу поносне аустро-угарске монархије, — нити му има ту равна ни боља ни гора хумористична *српска* листа.)

„*Стармали*“ је веран своме дојакошњем програму, зато му и цена остаје *стара* и *мала*. (А публика већ може мало и одступити од свога програма, т. ј. може прирасти и *нова* и *већа*).

Претплата је за по године 2 фр. — за Србију и др. земље 5 динара.

На четврт године 1 *фр. — односно 2 ½ динара.*

Претплата се шаље на накладу у Н. Сад, — и то најбоље поштанском упутницом, — и то молимо што пре да би знали у колико нам егземплара ваља штампати лист.

Родољубиви скупитељи су још сада потребан мост између накладе и публике, — молимо их, да се не дају заљуљати од таласа немарности. Сваком предном скупитељу уз наше признање, дајемо врло радо 10 процената од скупљена новца.

Уредништво и наклада „СТАРМАЛОГ.“

НОВА КЊИГА.

ОЦЕВИ И ДЕЦА

роман Ивана С. Тургењева

с руског превео

ВЛАДАН АРСЕНИЈЕВИЋ

(друго издање).

Цена 1 фор., а ко више истих поручи, добија огроман књижарски рабат. Наручбине ваља упућивати накладној Штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме дванајстом броју за 1882. ове чланке: 1. Охохо! песма (са сликом) од чика Јове. 2. Мидоство псето, (приповетка и за децу и за људе.) 3. Који је најбоље урадио! (Са немачког) песма од чика Јове. 4. Сирт и њене гласоноше, од браца Мите. 5. Дивно чудо, песма од Д. С. Балкановића. 6. Хвалиса гуска. 7. Како се постаје ловац, песма са сликом). 8. Столарски посао, (са две слике). 9. Али пуно беде, песма од Ђорђа Јовановића. 10. Тера баба козлиће. 11. Стара лав. 12. Разноли је. 13. Решења даштања, из бр 10. 14. Чика Јовина пошта. 15. Нове књиге. 16. Позив на претплату.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно за читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду**

БЕОГРАДСКИ ДНЕВНИК

Лист за трговину и обртност, домаће и стране новости

ВЛАСНИК И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Корнел Јовановић

Београдски Дневник излази сваки дан осим понедеоника и дана иза празника а доноси: трговачке извештаје са београдске, смедеревске, пешганске, штајнбрушке и бечке пијаце; курс бечке берзе; најновије политичке вести, наше и стране; београдске и стране новости и т. д. Београдски Дневник не заступа никакву партију, он просто региструје политичке догађаје без икаквих рефлексија и прати ток и кретање наше и суседне трговине.

Београдски Дневник стаје: годишње 12 динара; на по године 6 динар.; на четврт 3 динара. Претплату примају све поште у Србији и т. Корнел Јовановић у Београду. — За Аустро-Угарску стаје лист годишње 10 фор на по године 5 ф. а. пр.

ПОЗИВ.

Потписана штампарија као накладник најраспространијег српског календара

„ОРЛА“

узима себи слободу учтиво позвати п. н. трговце и обртнике на апонсовање у истоме календару за год. 1883.

Укусно израђене огласе рачунамо:

Једну целу страну	. . . . .	фор. 24.—
„ ½	. . . . .	„ 12.—
„ ⅓	. . . . .	„ 9.—
„ ¼	. . . . .	„ 6.—
„ ⅛	. . . . .	„ 4.—
„ ¹⁄₁₆	. . . . .	„ 2.—

Огласе са страних језика преводимо бесплатно При упису молимо за потпис фирме власника, ради наплате при продаји примерака, као и ¼ цене од износа.

„Орао“ се штампа и распродаје у 15.000 примерака, и према томе може се рећи да је оно најкорисније и најјефтиније прилика за сваког, који има што публиши да огласи. **Штампарија А. Пајевића**

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Буља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијамант. 2 Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Сопата. 5. Мала жива библиотека. 6. Виноградски катана. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојевице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписаној накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такође се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н.Сауд-

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа почињући
од 10. Јуна.
до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи
сигурне од ватре и харе
из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

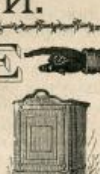

у солидности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а цени знатно јефтиније. — Наруџбине прима и од правља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене 13—35 сазнати.

Година V. У Новом Саду, 10 јула 1882. Бр. 10.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währinger-strasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

НОВА СЛИКА НОВА И ПРИЛИКА.

Ко год има воље јаке
Из пизане да се пење,
Тај ти може из ничега
Створит' справу за летење.

Кад птичице могу летит'
Узјахавши метлу виту,
Да то стоји, да „Стармали“
Не мож' летит' на дивиту.

Дивити су рајна створа,
Те имају разних мана,
За летење најбољи су
Од хинеског порцелана.

А мастило, — ако ј' чисто
У вис тежит' већ је вечно
Од њега се многи траг, —
Мора да је електрично.

У мастилу има пâла,
У мастилу има гаса, —
Ето згоде луфтбалонске
Да облаке заталаса.

Пранџоница пипит' не смета,
У њој праха има само, —
Ил' уздахн'о, ил се смеј'о;
Прах се диже, — то већ знамо.

На дивиту до два пера,
Не дуњанска, не куповна, —
Зар то пису до два крила,
— Ето справа аракопловна!

Сад још само ваља сести
И имати савест лаку,
И ценове пуно празне,
Па онда хајдаћ ка облаку!

И „Стармали“ већем седи
И вичe: хеврека!
То је нови проналазак
Деветнајстог — броја.

„Стармали“ је већем горе
У слободе празном рају.
Све ће од туд боље видит'
По високом положају.

Од туд ће вам четће казат'
Чије-ли су стазе клиске,
Чије-ли су силе кратке,
Чије-ли су стрàсти писке.

Буде-ли му кад претешко
На дућашци летне справе,
И чибук ће морат' бацит'. —
Тад чувајте своје главе!

И тако вам ваш „Стармали“
Носом пара облачине.
— — Уморa-ли кадгод пасти,
Бар ће пасти са висине.

Кашто ће се и он сићи
По потреби ка партеру,
(Ко на пример сад, да шапне
Нешто бискуп'-Штросмајеру:)

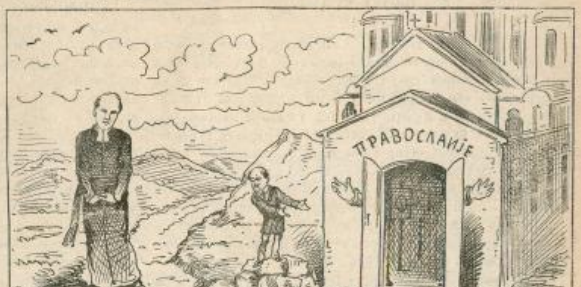

СТРМЛ. Изволите, Ваша Ексцеленција, овде је слободно појати Богу милим језиком праотаца наших. Ћирила и Метода.

Шетња по Новом Саду.

CXVII.

Столари у Новом Саду у великом су послу и не могу да насмажу. Сви су заузети око оправљања кућних *крагова*, што су их прошле недеље господа одборници и родољубиви скупштински *изобилали*, купећи добровољне прилоге на ране цељи, којима су *немили случајеви* повода дали, као на пострадале Вршчане, погореле Приједорчане и мађарске списатеље и уметнике, који су нашу варош походили.

Њих човек заиста *сажалевати* мора, т. ј. пострадале Вршчане и Приједорчане, и за то нека је благословена свака крајцара, коју смо им у невољи пружили не жељећи да нам кадгод врате ону љубав, али о мађарским уредницима и уметницима уверени смо, да ће нам умети захвалити на леполе и сјајноме дочеку, на који смо потрошили пет пута више, него на погореле Приједорчане и невољнике у Вршцу, а ту захвалност принећемо пре свега у „Пештер Лојду“ и „Пешти Наплоу“, чије смо заступнике такође сјајно дочекали и угостили, јер ће и они тако исто сјајно дочекати наше људе, кад им у Пешту оду и на сабору коју добру реч о Србима рекну. Онда ће „Лојд“ и „Наплов“ да пропрате говоре њихове комеатаром, у ком ће се разјаснити онима, који Србе само из „Кикерикија“ познају, да су то жеље оних истих Срба, који у дољним крајевима Угарске са Мађарима сложно и у љубави живот проводе, па су и госте мађарске сложно и заједничким трудом и трошком лепо и гостољубиво дочекали и онда ће те новине господи министрима и саборској већини саветовати и представити, да би много лепше било, кад би се тај народ задобио љубављу и равноправношћу, па би нам био и онда сложан с нама, кад би дошло до каквих *озбиљних* славолука и патромета и до каквих *озбиљнијих* топова, него што су новосадске прангије при дочеку биле!

То ће можда тако бити,
А можда и не!
Утеха је што „Старијали“
О том сањат' сме.

Међутим жив је „Пестер Лојд“, а жив је и „Пешти напло“, а живи смо и ми, па ћемо видети!

Данас кад ове редове пишем пада *св. Прокопије*. А то је светац, који забрањује нашим људима радити. Људи седе по бирцузима па од дуга времена пијуцкају, а жене седе пред кућама око шарампова, па претресају Сајмурове планове и Гренвиљеву политику и рачунају кад ће бити господичке покладе и свети Мрата.

Гледећи их тако како бадаваднту сетих се речи покојнога старине Мите Ракића са салаша, који ми једне године рече: „Ето, била прва недеља, па сутра дан заветни дан, преко сутра св. Прокопије — све дани кад се не ради — а четврти дан *маде лед* и потуче ми све, тако да сам имао 2000 фор. штете!“ Мита је био прост човек, али разборит старац, паор али умињаван.

Ја сам се више пута запитао: А од куда то, да баш *паор* мора да светкује и оне дане, који нису црвеном бојом штампани у календару? Од куда баш *паор*, који може због тог једног дана — ако не украби да уради, а сутра дан удари неко-года — да тотално пропадне, од куда — велим — да баш само *он* мора да дангуби, а други сталежи, којима целе го-

ПОДЛИСТАК.

Успомене из милитарске крајине.

Покупио их Арон.

1.

У Тителу у кафани код Шајкаша седили су једно после подне за столом Филип Вајзаитов, Филип Марииков и Филип Гаварић, сва тројица лаћмани. Картали су се фарбла. За тим истим столом седео је друг њин Тоша Т. такође лаћман и пијуцкајући вина, гледао је карташе, засмејавајући их својим досетками и својим здравим хумором.

У неко доба ступи трговац један са стране у кафану, јави се господи официрима и изађе у ходник, да нареди себи собу. Мало час а за њим се диже и лаћман Тоша Т. . . . и нашавши се с трговцем, приказе му се и запита га за његово честно име и одкуда је. Овај му се легитимира, назначив своје име и да је трговачким послом из Велика Бечкерека ано дошао.

„Драги господине“, рече Тоша Т. . . . трговцу, „ја би Вас молио да ми учините неку љубав; видим по Вама да сте човек на свом месту и да волите шалу. Ја сам рад да направимо мало смеја у кафани.“

„Драге воље господине, но којим путем ви то мислите?“ одговори Бечкеречанин.

Тада лаћман Тоша шапутајући стаде трговцу нешто говорити, на које ов овај трохотом насмеје, држећи се за трбух. Једва могаше проговорити:

„Али ако се разерде, па ме позове на мејдан, шта онда?“

„Небојте се,“ рече лаћман Тоша, „нисмо ми још тако далеко у култури напредовали као неки будући посланици од године 1882. на угарском сабору, који се за сваку маленкост из празних пиштоља на смрт и живот туку. Ми смо још дивљаци. Незнамо ми ту напредну установу, ни имамо тек 1862. годину. У осталом ја примам сву одговорност на себе.

Кад је Тоша Т. тргнуда задобио, врати се у кафану и седе на своје старо место.

Један четврт часа за тим уђе и трговац јави се господи официрима и стаде иза леђа лаћмана Филипа Вајзаитова, гледајући му у карте. Једна једном рече трговац карташима.

„Господо, извините моју неучтивост, али ја Вас морам нешто запитати.“

„Па изволите, одговори Филип Мариикоић, „ако знамо, казаћемо Вам.“

„Вама тројици господо, мора бити да је име Филип и никако другчије,“ проговори трговац загушујући свој смеј. Филип Мариикоз остави карте на сто, па управи свој оштри солдачки поглед на трговца, рече:

„А одкуд Ви то судите, молиљу?“

дине ако не цури а оно капље, о тим данима и не воде рачуна?

Кад одеш *адвокату* да му предаш какав мастан процес, он те неће никад одбити с речма: „Не могу примити, данас је *млади петак* па се не ради.“

Кад одеш *трговцу* да пазариш руво или шећера и каве, а он ти никад неће рећи: „Иди због ом, данас је св. Вратоломија, не смем пазарити.“

Кад одеш *занатлији* да наручиш или купиш ћурак или чизме са набраним сарама, он те неће никад отерати па казати: „Данас је Миољ-дан, не примам наруџбине“.

Па тако и судија и бележник, учитељ, чиновници и сви други људи који много лакше и сигурније до крајцаре долазе, или им плата њихова редовно тече, раде и у те дане, само сиромашак *мајор*, који једанпут у години до новаца долази, мора да неће на коцку и ту своју једину борбу у години због овог или оног свеца, који то заслужио не захтева од њега, него су људи — који би требало светлост и истину да шире — увели из себичних интереса те прославе и то бадаваџисање у народ, и то у онај део народа, који и онако целе зиме има доста времена да се богу моли и да гладује.

А најпосле ја видим у календару *сваки дан* за бележеног по једног или више светаца, па кад није увреда за н. пр. Јакова брата Христова, за апостола Стахију, за Јевтимија, Дионисија и т. д. кад се у њихове дане оре, сеје, врше и кукуруз копа, зашто би онда грех био за св. Прокопију и Алимпију, а особито за млади петак, кад би се у те дане прело ткало и отакало вино?

Но ово је тема, о којој би требало нашем народу да не говори — „Стармали“, него његови *духовни пастири*.

Аб.

Уштипци.

△ „*Друштво списатеља и уметника*“, што је ономад *у вече* у Нови Сад стигло, а *ту исту ноћ* даље отпутовало, чујемо да ће да изда кад се врати кући ново дело „*О Србима у Угарској*“ у 10 свезака, у ком ће бити верно насликан наш народ са културног и етнографског гледишта, а све основано *на сопственом посматрању*.

* * *

= *Египћани*, којима прети опасност масакрирања, осврћу се за новим Мојсијем, који би их *извео из Египта*.

* * *

1[4]1 Дакле је спаљена и порушена *Александрија* (у Египту) и уништена библиотека — колико ли је, боже, *египатских законика* ту морало изгорети!

* * *

× Крокодили у Нилу поплашили се јако од бомбардовања и кажу да су од страха плакали; но то су морале бити — *крокодилске сузе*.

* * *

△ „Стармали шиље свој списак претплатника у Бујаш, да се *огреми*.

* * *

□ У „*Шестер Лојду*“ вели један дописник, од оних што су путовали са члановима „друштва списатеља и уметника“, да је видео у Каменици велико здање каменичке бивше милитарске школе, те приме-

---

„Од туд,“ рече трговац незбуњен погледом, „што сам у мом животу искусио, да је сваком гадном човеку име Филип.“

Да је било коме стати на видети преварење ове тројице. Оставише карте и гледаше један у другог недамимице.“

Лаћман Тоша се напо од смеја, па га чашом вина угушује.

Келнер испустио боцу на земљу па се и сам за тезгом стропоштао.

Собарица запушила уста пешкиром па као кукан рак зажарена и од смеја пренена, излети из дворане.

Једва једном рече Филип Маринков себи и видећи лаћмана Тошу, како се трза од силна смеја, поника громогласно.

„Тошо! кости ти твоје обешењачке, та то је твоје масло.“

Лед беше пробијен и грађући у смеју, призна Тоша, да је он крив.

Трговцу се та шала тако допала, да је сву четворицу својски прочастио.

Тако се то онда живило.

2.

„Јес чуо фелбање,“ рече капетан Н. у Војни, у старој варадинској регименти, и „übrigens, онај, треба да дамо на регименту Bericht, да су нам коњи шугави.“

„Па добро, господине, ако је по вољи, ја ћу та сад написати?“

„Добро, седи па се спреми übrigens да пишеш, ја ћу ти суфлирати!“

Капетан Н. беше врло ваљан човек, али није знао немачког језика. Знао је само својој храбрости захвалити, што је до капетаније дотерао.

„Готов сам, изволте диктирати!“ јави се фелбан.

„Пиши:

An das löbliche

K. K. Regiments Commando

zu Mitrovitz.

јесил написо?

„Јесам.“

„Добро, пиши даље: Vojka den 22. April хиљаду осам стотина педесет шесте године!“

„Готов сам.“

„Врло добро!“ Капетан се поче шетати горе доле по канцеларији.

„Пиши даље, Uibrigens,“ рече капетан, дошав до стола фелбанова.

„Uibrigens“, опетује фелбан.

„Uibrigens“, диктирао је капетан, кад је био код прозора, „јесил готов?“

„Јесам.“

„Uibrigens“, рече капетан, приближујући се фелбану.

„Добро.“

„Uibrigens“, рече опет, одмичући се од стола.

*

ћује, да би то здање било згодно да се уме за какву — *фабрику*. Шта мислите какве је народности тај пријатељ, кад одмах мисли на „кнефт“ и „шпекулацију“ и одмах хоће да „гриндује“ фабрику?

* * *

§. Ми смо *частили* пештанске госте, а сад ће ваљда и они нас у „Лојду“ и „Наплову“ *частити*!

* * *

✱ Наш честити „*Српски лист*“ у Задру доноси у своме бр 27. чланак под насловом „*Пишимо ћирилицом*!“, који се завршује с речима: „Дакле сви, мали и велики, на посао! *Пишимо ћирилицом*!“ а одмах после тог чланка и тих речи долазе два дугачка чланка „Naša omladina“ и „Pabirci“, оба штампана — *латиницом*.

* * *

З „Турски народ“ у бр. 46. у уводном чланку вели: „Задатак је дакле св. синода, да *нас* као *заблудене овчице* натраг поврати!“ — Ово би био леп задатак, али тешко ће испасти са руком.

* * *

✝ Даклем новине јављају да ће се *у септембру* заједно отворити сабор Троједне краљевине; — Пошто су *Српски Карловци у Троједној Краљевини*, то држимо, да се ту мисли *карловачки* сабор.

Аб.

Пропаст твоја од тебе Израиљу.

Последњи број „Сегеди Хирадова“ пружа нам један врло леп залогај, све да се црева човеку прерврљу! Наши учитељи, који су тамо на курсу, да уче мађарски језик, добише *слободне улазнице* на неки концерат, што га је сегединска мађарска „даларда“ приредила. Овај велики поклон тако је одушевио и придобио народносне *српске, романске* и *немачке народне учитеље*, да су у усхићењу дали у „Сегеди Хирадо“ *јавну захвалу*, у којој се међу осталим и ово вели: „Овом приликом (т. ј. приликом тога даларданог концерта) са уживањем смо слушали лепе песме мађарске и оне су се дубоко урезле у наша срца, те ћемо их повести собом и на наша огњишта, *да их тамо саопштимо мађарски осећајућим сугрђанима нашим, било српском, романском или немачком*, — **Иначе ћемо за најсветију дужност своју сматрати, да мађарски језик, мађарски дух ширимо онде, где као учитељи деламо.**“

Даклем то ће вам бити „**најсветија дужност**“, несретници једни! А зар вам није далеко светија дужност, да ширите тамо где учитељујете, *језик* и *дух* **свога** народа!?

Бадава ће *Полит*, *Бабеш* и други борци наши за права народности у Угарској краљу срца свога писати и душу своју за нас полагати кад **народни учитељи** за љубав једне **слободне улазнице** *за даларданог концерат и пијанку* овако јавно и безобразно њима у наточ раде.

Кад њих једна тричава улазна карта тако гадно подмићује — онда није чудо, шта чине код неке господе дукати, талири и масна звонија!

Пропаст твоја од тебе Израиљу!

П. П. На ову дерну „јавну захвалност“ доноси исти број „Сегеди Хирадова белешку, у којој се наравно радује изјави таквих осећања, и вели да је ту „захвалност“ хонела уредништву депутација од три учитеља из јужне Угарске и бивше границе. **Аб.**

„Написао сам“, поновивши казано, уздану фелбан.

„Но дед ми прочитај,“ заповеди Compagnie Commandant свом писару.

An das löbliche

K. K.-Regimente Commando

zu Mitrovitz

Vojka, den 22. April хиљаду осам стотина петдесет шесте године.

Uibrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens.

Капетан је при слушању читања био као запета пушка. Кад фелбан сврши, а наш ти се командант почеше иза ува.

„Чуј фелбане,“ рече, биће млого. Избриши који.“

„Који ћу?“

„На ма који, из почетка један, из среде један и један с краја,“ заповеди капетан.

„Избрисао сам.“

„Читај сад!“

„Uibrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens, übrigens.“

„Још ће бити млого, избриши још који.“

„Избрисао сам.“

„Читај!“

Uibrigens, übrigens, übrigens, übrigens.

„Хм, но сад ће бити као што треба,“ рече наш делија, „дај да подпишем!“

И подпише се.

А на леђима напише: Bericht o шугавим коњима.

3.

Садањи капетану пензији J. . . ишао је у математику али је врло тешко учио.

Ништа му горе небеске него историја света, јер који од ђака није знао немачки да својим речима приповеда, тај мораде лекцију од речи до речи учити.

Једна лекција из историје овако се почињала:

Als im Jahre и т. д.

Капетан J. . , овако је то учио:

Als — als, als, als, als, als, als. im — im, im, im, im, im, im. alsim, alsim, alsim, alsim, alsim. Jahre — Jahre, Jahre, Jahre, Jahre. im Jahre — imjahre, imjahre, imjahre. Als im Jahre, alsimjahre, alsimjahre, alsimjahre, alsimjahre — а свињаре.

И баш је онда говорио ту лекцију.

Можете мислити, како су се остали смејали.

4.

Момак један из Чуруга начини се глув, да небуде војник. Сви су знали да се претвара и узму га за војника, али кад видеше, да сваку заповест наопако извршује, то га метну у истражни затвор, т. ј на проматрање.

Но никако га немогоше уловити, јер тако се добро умео чувати да се не ода.

Капетан Пера Боришев обећа, да ће га он уловити.

Ћира. Како се десно тај несрећни случај са патријархом Јерусалимским?

Спира. Ето како: Патријар је јахао коња, а коњ *зазре*, па га стровали.

Ћира. Чудноватo! На другом месту митрополит се труди све да објаше, па ипак не *зазре*, — бар не у довољној мери.

Ћира. За што је Сајмур бомбардирао, управо реци поручио Александрију?

Ћира. Ако збиља не знаш, ево да ти кажем. Он је провидио, да је Араби паша жустар човек, и да он бомбардање своје вароши неби примио са захвалношћу, већ да би онда отворио апсане (у којима би се иначе кукавни апсеници морали погушити, изгорети или од глади скапати), предвидио је да би се ти апсеници осветили Европљанима. Елем да Араби пашу, за ту предвиђену жустрину пазни, за то је бомбардао и упалио Александрију.

Спира. Е, баш ти хвала; сад ми је ствар са свим јасна.

и изда му заповест да иде у Тител у комисију, да још једном прегледан буде. Но и тамо му близу немогоше доћи.

Боришев беше врло строг војник, тако строг, да су га људи Перои називали

Њега је страшно љутило што није своју реч могао одржати.

Врати се капетан Пера Бориш из Тителa кући, види из далека пред собом једног човека, где иде пешке, и позна оног глувака из Чуруга.

„Ха, дан му његов,“ повиче Пера, „сад ћу га укебати да салутира или никад више, — терај што већма можеш,“ рече кочијашу, „па тако дотерај, да ти руда упре оном хуљи у леђа али да онда заустављаш коње, да га не прегазимо.“

Пера Боришев добро је наумио али глушак тако исто добро је видео као што је добро и чуо. Видео је да је Бориш с кочијашем нешто се разговарао и познао га је.

„Ајак, мој капетане, нећеш ме уловити,“ помисли у себи, и корачаше мирно даље. Чуо је он, како кола грме за њим, али ни да је оком мрднуо.

Знао је, да ће, ако га у симулирању укебају, на сирт бити ишибан; па је и овако волио погинути него онако.

Боришев дође с коли у највећем трку до глувака и тек што га руда неудари у леђа. Али глувак ћути и иде својим обичним ходом.

Капетан Пера подрвени као рак од љутине и пролазећи малим касом поред глувака повиче му с кола:

„Но ти си највећа обешењак на свету! Бориш Перу до тебе још нико преварио није а и после тебе неће, звезду ти хуљинску.“

Пуслице.

Из Карловаца јављају пештанским листовима (којих се то највише тиче), да ове године неће бити сабора, — јер сабор *скупо стаје* (А ко каже да скупо стаје! Зар није последњи сабор читава два месеца дана био на окупу, — и то *бамбадава*).

За трговине, које не падају под конкурс, држи се да цветају. Али пошто Текелијин завод није никаква трговина, њему не би шкодило парче конкурса (кад се управни место надзорничко.)

Са благословом данашње владе ставила је двогласна скупштина пређашње министре под оптужбу. То је добро! Нека се судови вешбају и у тој струци процеса.

Кад је уредник „Нар. Листа“ био код министра Калајија, питао је уредник министра „зна ли хрватски?“ Министар је брзо одговорио да незна, јер се побојао да ће га на послетку још и то запитати, еда-ли зна певати ону дивну песму: „Удри, удри, ни дер штат.“

Наш Чедица опет хоће да одлази (сад му већ и ми верујемо да му је жеља озбиљна). Јест, али дипломатички *кор* стао на пут, па неће бога ни краља, само да му останку не прими. Ако је то истина, онда је то баш оно што Немац каже: *тот кор!*

Кривошији још неће да се врате својим кућама, — хоћу рећи празним плацевима, на да их зову и зову. (Ала би то леп иберашунг био, да им најпре мир сазида куће, које им је рат спалио, па тек онда да их позову „кућана“.

У Бечу излазе мађарске политичке новине под насловом „Bécsi magyar újsag.“ Досада су излазиле сваке недеље по једаред, а сад су се мало проширале, па излази сваки 14 дана по један број. Чекаћемо док се још мало прошире, па ћемо се и ми претплатити на њих.

Сад су изумели, да праве даске од сламе. (Из чије-ли је то главе?)

Нашли су једно буре с вином, за које вели да је најмање 2000 година. Крштено му писмо нису нашли, јер онда још није био обичај вина крстати.

Питања са одговором.

Којој *тици* начетнута је глава? — Патријаршији.
А које *тице* осташе без глава? — Кривошије.
Коме *керу* симпол је „стрелац“? — Шпикеру.
Које *жене* плаше велику господу? — Уженце.
Ком *баку* не треба „поуздаиица“? — Чобану.
Којим *макаром* излечио би се загребачки саборски Давид? — Адамовком.
Који *Рац* запреда Мађарима? — Комарац.
Које *Фане* воле здраво много „хаусфрајнда“? Кафане

Гатало.

Ситнице.

I.

Како тај схвата дужност своју.

„Зашт' калуђер Грегур тако
Врши своју дужност јако
О благоме даву,
При метанисању?“
Из села Близника
Тако многа душа пита, —
— То ј' његова гимнастика
Ради боља апетита.

II.

Призрење на косу.

Кад год Пера Јуцу туче
За косу је он не вуче;
Он не штеди жену,
Него косу њену,
Косе му је жао —
За њу ј' дукат дао.

III.

Преки лек.

Ко дуката жутих има,
На не знајући шта ће с њима
Брине с' целе ноћи, —
Тоне брату лако је помоћи.
Нек ништа не ради,
На ће само проћи.

IV.

Зашто? — Зато.

Знате-л зашто вирћиније
Још не пуши Штефко мали?
Јер му ј' рука јоште кратка
Да је и запали.

—J.

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

(Продужење).

„Мати, браца ми подерао буквар, смем-ли му казати да је магарац?“

„Не смеш, чедо моје, јер ти си мала, а видиш он је велик.“

„Добро, а ја ћу се попети на столицу, па ћу му са столице казати да је магарац.“

Н. Били ти мени Стево, знао казати, колико је то један и један?

Стева. (Брзо) Два.

Н. А колико је један и два?

Стева. (Мисли се мало) Тли.

Н. А колико је два и два?

Стева. (Мисли се дуже) Четил.

Н. А колико је два и три.

Стева. (Не мисли се, него се смеје) Млого.

Сокичина мајка разболе се, али није долазио доктор, него бабица, и неколико дана нису пуштали Сокицу мајци у собу.

После неколико дана узе бабица Сокицу за руку и доведе је матери, која је баш дојила Сокичиног, до сада још непознатог брата.

— Оди, оди, чедо моје, да видиш ко је ово! — рече јој мати.

Сокица избечила очи, не зна шта да каже! ћути, ћути, па онда на једаред рече:

— Је-ли мати, то је твоје теле.“

(Јер она је виђела како њихово теле сиса, па је мислила, све што год сиса да је теле).

Мали Милутин научио већ неколико немачких речи, да говори. Зна и то, да се „играти“ каже немачки „tanzen.“ Једном дође његов друг, Немац, а како се баш Милутинов брат с неким играо шаха, запитаће Милутин Немца „kannst du auch Schach tanzen?“

Мој рачун.

Кад на земљу ноћца падне
Кад засветли луна;
Тад код куће да останем
Ја немам рачуна!

Кад се дигне у кавани
Са флашама буна; —
Ту не могу миран бити
Јер немам рачуна!

Кад при фарблу брију мене
Без воде, сапуна;
Тада ћутим не дерем се,
Јер немам рачуна.

Кад Цигани засвирају
Ко ће ћутат' туна; —
Ту не могу миран да сам
Јер немам рачуна.

Нећу славе ни богатства
На част цару круна;*)
Не требам је, презирем је
Јер немам рачуна.

Ја ћу викат' с комунцима:
Живела конуна! —
Али друго ништа више
Јер немам рачуна!

Сад ћу вино да испијем
Чаша ми је пуна;
Са братијом да лумпујем
Ту имам рачуна!

А кад умрем, кад ми тело
У гробу иструне,
Тада ђаво нек однесе
И моје рачуне!

Врвак.

*) Види 1. Март 1881.

Чивути се селе у Србију.

Кад су оно „напредњаци“
Митрополит Михајила
Оборили смело,
Све новине чивутска порекла
Радоваше с' њело.

А кад чуше још'те и то
Да Михајила нада,
А Мојсеј се диже,
Сви Чивути жаженије дођи
Том „виделу“ ближе.

И радосне вести
Сад већ гласно веле:
„Алилуја! Чивути се
У Србију селе.“

Палилулац.

Мађарски списатељи у Н. Саду.

Кад је пароду око дочека видео један пензионовани граничарски капетан — а видећи, да су ту многи мађарски *новинари*, који су о Србима свакојако писали — рећи ће неком, који је до њега стојао: Знате л' како ми се она парада допада? Као оно некад у гр ници *кад су коме одсекли 25 батина, а он се за то „благодет“ морао још да захвали.*“

'/ L.

Мале приче

1.

Један егедаш[1] запита неког Швабу: А умеш ли и ти свирати у егеде? — „Ја држим да би умео — одговори Шваба, „само још нисам никад пробао.“

2.

У некој варошн буде један злочинац осуђен на вешала. Но ва неки дан пре, него што ће га вешати разболе се злочинац. С тога се вешање одложи и позове се лекар да га лечи. Кад је оздравио болесник јави то лекар суду званично овим речима: „Потписани има част јавити славном суду, да је осуђеник Н. оздравио и да му дакле сад неће здрављу шкодити ако буде обешен.“

3.

Мала Сокица из Футога, чула је више пута у кући и иначе, како се говори о неком *мађарском* патријару. Кад је сад дознала, да је бачка дијецеза добила новог владику и да се овај зове Василијан Петровић, а она пуна радости дотрчи матери и рећи ће: Јел' те, мати, сад имамо владику, који није Мађар!

4.

Једно се господар Пера, што се опет пите од делегације зајам од 12 милијона на војничке цељи. „Шта ће вам толики официри сад у мирно доба!“ викао је он. То је тула и Перка му те ће рећи: „Па како шта ће! А да с ким би ми онда играле на балу!“ У Бечу 8. јула 1882. **УРЕДНИШТВО „СТАРМАЛОГ.“**

5.

Неки штудента у Бечу морао је због дугова да продаје своје књиге. Отц је свом писао: „Радуј се оче, јер ја сам већ толико успео, *да ме моје књиге раде!*“

6.

Препирала се двојица о томе, шта је нужније: сунце или месец. Један ће на то рећи: „Па разуме се да је *месец* нужнији, јер даћу се и онако види!“

7.

Једна списатељка толико се разумевала у кућевној економији, да је једанпут запитала своје млађе: „Сисају л' добро пилићи?“, а други пут запита: „Јесте л' дали свињама сена?“ — Једанпут се возила преко стрнике, те ће рећи: „Аха, то је поље, где расту палидрвца (жигице!“)

8.

— Зашто је Адам загриз'о ону јабуку? запита учитељ Ђака. — Јер није имао ножа, одговори овај.

9.

Неко пошље некуд свога слугу да неки посао обави, но онај не уради као што треба. Љутито се продере газда на њега: „Да сам ја знао да шиљем магарца тамо, ја би онда *сам* отишао!“

10

Један учитељ тражио је штацију у једноме селу. По обичају дође пред избор у сеоску цркву, и ту је појао, *но глас му је био непријатан*, те како људи на селу јако на то држе, то при избору пропадне. Председник општине рећи ће му после избора: „Ваше су сведодбе врло добре и сви би вам општинари дали свој глас, али *ваш сопствени глас био је против вас*

[1] Мађарски: Egedás = пастир.

Решење наградног ребуса.

из броја 16.

Најпре су чивутски пороци, за тим долази Истоци.

(Добро решење није нам нико послао)

Овај број шаљемо свима нашим дојакошњим предплатницима, од којих нам до часа штампе још није предплата стигла, молећи их или да предплату за даље обнове или да нам врате овај број натраг. НАКЛАДА „СТАРМАЛОГ.“

Данас је уредништво о. л. писмено умолило г. г. Ф. О. и М. С. да прочитају све хумореске, које су од нове године до сада биле у подлистку „Стармалог“, и да они досуде расписану награду.

Надамо се да ћемо резултат њихове пресуде моћи објавити У 21 броју, и награду ћемо таки послати ономе, коме буде суђено

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

НОВА ШКОЛСКА КЊИГА

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

УШЛА ЈЕ У ШТАМПУ

и биће готова за ову идућу школску годину.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге наших ранијега издања, као: Буквар српски, тврдо укоричен 16 новч., Црквено-словенски буквар са читанком тврдо укоричен 16 новч. Читанка за други разред српске народне школе 24 новч. — које је књиге написао главни школски референат господин Др. Ђорђе Натошевић, а наша највиша школска власт: српски народни црквено-школски савет одобрио их је за употребу у нашим основним школама.

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А Пајевића у Н. Саду.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ ПОВИНЕ“,

број 24-ти доноси

овај садржај: Забава: Стрина. Прича из српског живота, од С. В. П. — Песме: Просидба, од Вл. М. Јовановића, — Из природе: О звезданом небу, од Ст. Предића. — Песме: Позванци, од Н. В. Ђорића. — Преводи: Очајник, од Ивана Тургењева. др. М. П. — П. — Песме. На бојном пољу, (Петефи) од Алексе. — Осветa, од Белушa Ђ. Јакшића. — Уметност: Међународна уметничка изложба у Бечу. I. Аустро-Угарска. — У споменицу Хајка, исписа Јулије Матеић. — Страни писци. Госпођа Едмон Адан, — Научне новости: Астрономске белешке. — Уз наше илустрације: Манастир Манасија; цртао проф. Влад. Тителбах. — Слике из Далмације: Гајдаш око Задра и Пастирбах. — Слике са Цетиња: Свечани пријем у кнеза Николе I. — Књижевне белешке. — Смесице. — Читула. — Позив на претплату. — Слике: Госпођа Едмон Адан, француска списатељица. — Слике из Србије: Манастир Манасија. Цртао професор Владислав Тителбах. — Слике из Далмације: Гајдаши из околине Задра. — Пастирка из околине Книна. — Слике са Цетиња: Свечани пријем у кнеза Николе I.

„Српске Илустроване Повине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплаћују у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. купљачи, као и **Накладна штампарија А Пајевића** у Нов. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

почињући Јуна.

пошт. лађа од 10. до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне.

ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЈСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручује своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпорхерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

КАО И НОВУ ПОВЛАШЊЕНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ПЛЕХА И КАЉЕВИМА ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки **браварски посао на грађевини** и израдом.

3—6

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

1—5

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

Година V. У Новом Саду, 20 јула 1882. Бр. 20.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — полугодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најденића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најденића у Новом Саду.

На подлост неких шајкашких српских учитеља.

Међер ту смо, ва врхунцу
Ништавила подлога,
Српска школо, сад уздахни
Да се чује до бога!

Учитељи српске школе
Међу образ под ноге;
Утичу се, да што ниже
Постанеду подлоге.

„Најсветија дужност“ им је:
Шарит' језик, — ал не свој.
Видиш ли их, свети Саво,
Видиш ли их боже мој!

„Најсветија дужност“ им је
Обарати онај град,
У који се цигло узда
Сваки Србин, стар и млад.

„Најсветија дужност“ им је
Заборавит' поноз драг, —
Туђим рухом одевати
Српски трпеж го и наг.

Шта да рекнем на то чудо,
Шта да рекнем на тај глас,
На ту „дужност најсветију,“
Шта да рекнем, у з'о час!

Кака Светост у Карловци,
Где се крми српски брод,
Такав појам о светињи —
— Трухле сетве ето плод!

Телеграми.

Господа из Београда „Стармалом.“ Ми смо они, који смо скинули ланце са слободне речи.

„Стармали“ господи у Београд Признајем и потврђујем. Ви сте они, који сте скинули ланце са слободне речи, — и тако сада може слободна реч да иде — до сто врага.

Из дипломатског света. Љубитељи лепих пештина, који хоће да уживају Европски концерт, нека се пожуре. За хармонију се дуго не гарантује.

ДУШАНОВ ОРАО. Па ево, браћо, ја сам ту. — Али где су моја крила ?

Шетња по Новом Саду.

|CXVIII.

Ја сам тога немеродавног мњења, да би сад на овој врућини, кад је теже узети у руку перо на писати, него ли чашу пива на пити, требали и ми српски новинари, као и пештански, да удесимо путовање по свету о туђем трошку и да израдимо да нас сруда дочекују банкетима, прангијама и дефицитима, као пештанске „списатеље и уметнике“. То би било одмор не само за нас, него и за публику нашу, те би нас у толико свесрдније дочекивала, а још свесрдније испраћала из своје средине, баш као и мађарске уметнике и списатеље.

Но ако се поштоване колеге моје слажу с овим предлогом, а они ће онда да питају: добро, а куда би то онда ваљало да се путује?

Ја мислим да би ми новосадско-српски новинари могли н. пр. овај план за путовање начинити:

Пре свега ваљало би сепаратном лађом да одемо у Вуковар. Ту би онда изашао пред нас поп Кука с литијом и уредник „Sriemskog Hrvata“ држао би беседу, на коју би му заступник уредништва „Стармалог“ достојно одговорио. То вече био би банкет, на којем би шокачки вуковарски тамбураши певали патриотску песму: „Удри, удри ни дер штат, Славо-Србом штрик о врат“, која је песма тамо свима омиљена, па и славној полицији, јер ова још ни једном певачу није бацила штрик о врат. Ујутру рано би се друштво имало кренути даље, на би до подне могло стићи у Ђаково, (штросмајерову резиденцију), и ту би „габелфринтиковало“ пређеног шовинизма са салатом од штросмајерове окружнице. Како је ту новосазидана штросмајерова римска црква, то би сваки раширеним рукама био дочекан ко би (преко овог великог плаца) хтео да пређе у римску цркву. Ту ноћ би се преноћило у кућама, где би непрестано улазио свеж ваздух, јер би хрватски младенци преко ноћ полуспали гостима све прозоре, да би могао фришак ваздух уласти у собе милих гостију. Ујутру рано могло би се кренути даље и то за Загреб. Овде би „друштво св. Јеролима“ за српске новинаре спремило свечан славолук и наперило би на њих топове (прангије), познати загребачки Мартин држао би беседу са класичним цитатима из Старчевићевих беседа на сабору хрватском. Старчевић би пак држао у вече на концерту једно предавање из Доситејеве „Христоитије или благих обичаја.“ У вече би се приредио гостима у почаст и један свечан земљетрес (то је бар лако у Загребу). Младенци би целу ноћ по улицама загребачким, већим и мањим, ходали и гостима у почаст се изопијали, а после дотичног времена сви би отишли у Липик, да се лече од госпоцког — мамурлука. Задовољни са доченом дали би се ми гости даље на пут и посетили би и друга места, где смо уверени да нас волу и да ће нас лепо дочекати; тако н. пр. могли би најпре отићи у Будапешту. Ту би бар нашли своје познанике, чланове „друштва списатеља и уметника“, које смо ми у Новом Саду дочекали натрометом и сепаратном лађом, те смо уверени, да би они једва дочекали прилику да нам врате љубав, па би сад и они нама штогод „сепаратно“ приредили, ако ништа друго, а оно би се они од нас сепарирали. Министар Тиса, кад би чуо да су дошли у Пешту репрезентанти новосадске српске пресе, јавио би то одма „оберштаџанвалту“ Козми, те би

ПОДЛИСТАК.

Анегдотар.

Господин Цицварић избаци сваке године по неколико млада анегдота. Колико на великој шљиви (воћки) има шљива толико у њега има анегдота. Само та ваља потрести, па ево стотина паде. Најмањи ветрић духне и увек обори по коју.

Но воћка шљивова бар стоји на једном месту, и ко није жељан шљива, тај не иде к њој и не тресе је. Али г. Цицварић не стоји на једном месту, он је нека путујућа воћка, ако га нико не тресе он се тресе сам, а анегдоте, зелене, жуте, полузреле, трухле и црвљиве падају као киша на главу невиних људи. Шљиве бар имају коштицу и у њој неку језгру, ал Цицварићеве анегдоте не могу ни имати језгре, јер су шупље. Воћка се зими одмара, ал Цицварић не пита које је доба године, код њега је увек месец шљивопад.

Шљивова воћка носи сваке године нове шљиве; У Цицварића су увек оне исте старе анегдоте. Шљивова воћка што је год старија, све мање шљива на њој роди: Цицварић пак, што је год старији, све више анегдота избацује. Он ти је право анегдотско страшило, анегдотски кит, анегдотска гвоздезубка; кад отвори уста може да прогута цело друштво и све стрпење његово, — а он друго ништа и не ради него само отвара уста, и ако их кад затвори, то бива само за то, да их може опет таки отворити.

На где станује г. Цицварић? То нико не зна, јер свако бежи од њега. Ал није ни требе да га тражимо, наћи ће он нас. У јутру тресе своје анегдоте у кафани; пре подне сина их по пијани; после подне залива њима променаду; у вече их сервира по разним гостионицама; а кад легне спавати, онда бунца сам себи по коју анегдоту, да не изиђе из обичаја.

Г. Цицварић нема врућа места, он долази као олуја, као облак, — излије брзо дажду анегдота својих, па хајд даље, да и друге усрећи.

А шта је он, каквог је заната или реда? Он је пријатељ свију поштанских кљижица, вице-председник многих друштава, агенат морског прикладања, професор празнословија и брат од стрица покојног „Дармара.“

А од чега живи г. Цицварић, чиме се храни? Он се храни салом ирших анегдота, месом огложаних доскочица, изобиљем недостатка духа, чорбом суводарних шпасова, и вечитим попављањем и преживањем давно отрђаних прича.

Где га можете наћи, ако сте га баш жељни? Свуда где год га има не тражите; свуда, где никаква посла нема: и свуда, где му се надате.

Идем ја једаред у шест сати у јутру да се прошетам

се овај постарао за слободне станове у хотелу „Фортуни“, чије су собе већ неким нашим члановима и познате, јер су не једанпут ту својски дочекани бивали. Одатле би се могао онда удесити један излет у оближње место Вац, о ком смо ми српски новинари такође много лепога слушали.

У Вацу би се задржали непријатно време (јер у град кад хоћеш, а из града кад пусте), а онда би ваљало отићи у Тиса-Еслар, јер ту се приповеда неко нечувено чудо: да т. ј. ту Чивути хришћанску крв пију (!). Овако што је заиста нечувено и вредно би било видети, но не би практично било водити тамо и младе женске, јер Тиса-Еслар је место: Nur für Herren!

Кад би се ту Чивута' опростили, хоћу рећи с Чивутима опростили, онда би сишли доле у Сегедин, јер и ту би нас једна дочекали, и дали би нам слободне улазнице да видимо оне српске учитеље, што у „Сегеди Хирадову“ најављују, да ће им „најсветија дужност бити, да у местима где учитељују, шире мађарски језик и мађарски дух“.

Из Сегедина би сишли доле у Београд, јер и београдска господа воле новосадске новинаре, те би им нашла на сусрет као и члановима „друштва списатела и уметника“ из Будимпеште. Ту би заступнику уредништва „Стармалог“ г. Чеда био чичероне, те би му показивао „куда ваља проћи“ и које је најкраће пут у Нови Сад. Опис дочека доћеле би званичне „Српске Новине“ и ми би били задовољни, ако ма и у полак тако дугачком чланку, као што је био о дочеку мађарских „списатела и уметника“. При уласку у Београд добио би сваки гост по једно Аријаднино клупче, да се не би забунио и изгубио у замршености београдских сокака и политичких странака. Гости би се морали учтиво понашати, иначе би их полиција отерала у редакцију „Видела.“

После свршања у Београд могли би се онда вратити у Нови Сад — а могли би и пре.

То је моје немеродавно мишење о нашем путовању, а ако су у појединим местима људи невешти у купљењу прилога за свечан дочек, нека се обрате на нас Новосађане, па ћемо их ми научити или баш и заменити их.

Аб

Рецепт за салату од краставаца.

Неке госпе биле у друштву са покојним доктором Вуком Мариновићем. Дође некако разговор на салату од краставаца.

— На реците нам, господине докторе, како је најбоље да се прави салата од краставаца?

— Најпре треба — одговори Вук — краставце ољуштити и ситно исећи или изрибати. . .

— На тако и ми радимо.

— За тим ваља добро посолити. . .

— То и ми радимо.

— На онда добро исцедити ону воду. . .

— Исто тако и ми чинимо.

— Онда се узме измрвљена хлеба и бела лука. . .

— Сасвим к'о што и ми готовимо.

— Кад је тако све готово, онда ваља узети чинију са салатом том и — просути на ђубре.

(Таблo. — Ово је последње Вук са здравственог гледишта говорио).

док још није припекло сунце. Света је било на улицама још мало, само сам срео нашег и Н. који се крађао са пијаце са великим сомом у звонареној руци.

„Нека бити добро,“ помислим ја у себи „кад си срео сома.“ Али тек што сам се одмакао неколико корака, а ја чујем умиљат поздрав:

„Добро јутро, добро јутро, господине“ (То је био глас г. Цицварића). „А ко бог да тако?“

Нешто сам му морао одговорити, — ма шта: Зато му рекох: „Идем на рибљу пијацу да купим једну кечигу“

„Кечигу?“

„Кечигу.“

„Е онда вам морам приповедати једну анегдоту. Био један игуман и т. д.

И сад ми поче он приповедати неку анегдоту, коју још мој деда приповедао радо, јер ју је он од свога деда чуо. — Ја се магољим, хоћу да се извучем, а Цицварић не пита: што се журим? ваљда имам посла?

„Богме имам, не знам где ми је глава.“

„Не знате где вам је глава? хахаха! Е на то вам морам приповедати једну анегдоту. И абиже се помоли из његових уста једна анегдота, која се од дубоке старости све љуљала. Ја убрзам кораке, убраја их и Цицварић; а међу тим просипао је анегдоте немилице, нестидице, као да му је трговина дошла до распродаје. — У то спазим ја једног празног фијакера, који ми сијну као сунце спасења. Махнем руком на фијакера, Цицварићу рекнем: „Опростите, сад сам се баш сетио да морам ићи у Сентомаш на свечаре!“ скочим у фијакера и спасем се.

Једаред идем ја не знам од куд, и кућа пада како је богу воља. Кога сретнем? Цицварића. „Зар се ви по овој кишти шетате?“ запита ме он.

„Та не шетам се, брате, већ бежим кући. „Видите да сам заборавио кишобран.“

„Заборавили сте кишобран?! Е нато вам морам нешто приповедати. И он ми поче до приповеда једну анегдоту, коју је још прадеда Ноје приповедао у ковчегу, на што му је његова жена одговорила: „мани се молим те те приче, та то је било већ толико пута штампане у „Старом“ и „Домишљану.“

Кад смо дошли до житне пијаце, ту хтеде да ми приповеди једну дугачку анегдоту, како је Чивутин превари ђавола. „Опростите, господине, ал ја не могу до краја саслушати вашу анегдоту, јер моја се жена спрема да иде од недеље у купатила.“ Рекох ја и ућох у једну кућу, не знам ни сам чију.

Опет једаред; била је ноћ, дванаест сати. Ја сам се враћао са неког пикника кући. На улицама ништа се није видело ни чуло, — само сам чуо два ноћна стражара како један другом довикују: „Лаку ноћ!“ и жеље пријатан одмор. Ја сам био задубљен у мисли, — мислио сам, шта ли ће, боже, бити штампано прекосутра у „Стармалом?“

*

У штипци.

Једно високо лице добило је недавно један орден; дакле сад му смемо рећи да је ординар.

* * *

⊙ „Пешти напло“ приповеда, како је глумац један српски у Београду водио чланове друштва списатеља и уметника по Београду и вели (Наплов): можда је тај глумац у себи уздисао: „Ах боже, што писам рођен Мађар!“ — Аз' може бити да је тај исти глумац уздисао: „Ах, боже, што се ови већ једанпут не торњају одавде!“

* * *

= Новине с радошћу јављају вест, да се радикална странка у Србији све већма смањује. Па то је још опасније, јер мањи људи се лакше успињају горе (на пр. на какво дрво), него велики и трошасти.

* * *

□ Лист „Нови звуци“, што је лане почео да излази у Бечу, престао је после два три броја излазити, а то је сасвим наравно, јер сад већ не би били нови звуци, него већ (годину дана) стари.

* * *

+ „Стармали“, „Јавор“, „Застава“, „Срп. илустр. новине“ и т. д. шиљу публици идентичну ноту (у форми позива на претплату), као што и друге велесиле чине, а познато је да је штампа шеста велесила.

* * *

? У Америци су нашли на нов извор петролејума, из ког се на дан 2000 буради наточи. Шта ће им толики петролеум, боље да су нашли на нов извор пива! Ко ће још петролеума пити?!

* * *

✕ Ратно министарство наредило је да Кенигрец престаје од сада бити тврђава. — На и боље, кад ништа не помаже.

* *

§ Код Леднице (у Срему) нашао се рудник, где има врло много сребра. — Сад се само још траже Чивути, који ће ову рудокопњу на своју корист употребити.

* * *

* „Фигентленшит“ ниште на свој најновији проналазак, — да „Застава“ има не знам од кога субвенцију, — патенат од владе.

* * *

≈ Један сленац у Новом Саду ниште од магистрата, да му даду за вољу „гвозденог човека“ са оног ћошка, јер је вели, познато из физике, да је гвожђе — добар вођа. **Аб.**

— али у тај ма стаде предаме, са фењером у руци г. Цицварић.

„Одкуд тако касно, ха!“

„Идем са пикника.“

„Са пикника, па тако невесео? хахаха! е на то вам морам нешто приповедати.“

И он ми поче да прича једну анегдоту, коју је неко причао у Немпеји, баш онда кад је пропала. Уз то ме је једнако држао за рукав, да ми не утечем, — и тако ме је дократко до мога стана. Ја звоним. „А, ви сте заборавили понети кључ од капије, — е на то вам морам приповедати једну Сомбореку анегдоту.“

Мој хаузнајстор, који је био тако стар, као каква Цицварићева анегдота, спавао је тако тврдо, као да Цицварић њему прича, а не мени. Трипут сам морао звонити, док сам га разбудио. Кад ми је отворио капију утрчим унутра као без душе.

Кад сам се понео на степенице, ушао у своју собу, запалио свећу, онда промолим случајно главу кроз отворен прозор. Погледам доле, а кад тамо, — Цицварић ухватио мог хаузмајстора за руку, па му приповеда једну дугачку анегдоту. (По Сафиру.)

Досетке, наивности и др. из дечија света.

Лане на светог Саву било је истина здраво хладно, али је била сува зима, без магле и ветра, и мати опреми своју малу Јованку да са старијом сестром иде у цркву. (Јованка до онда није никад била зими у цркви.) Није прошло четврт сата, ал ево ти дечице кући, — Јованка црвена у лицу као рак, а нос јој још црвенији.

— А шта је то, Јованка? кад брже из цркве? запита мати.

— Није добро у цркви, рече мала Јованка, није добро; морала сам да пушим.

(Она је видела у хладној цркви да јој иде из уста густа пара, као дим, па је мислила да пуши.)

Ета Јованка здраво се бојала, кад су јој говорили да ће јој пробушити уши. Једаред дође време да се та претња и оствари и она виде, да се већ озбиљно спремају, да јој уши пробуше.

Ужурбала се сиротица; не зна како да се извуче из те неприлике. На једаред се нечем досети: тури мали прстић од десне руке у десно уво, а мали прстић од леве руке у лево уво и поче их ту живо окретати, вичући (притворно) весело: „Мати, мати, не треба да ми бушиш уши — већ су пробушене!“

Купи мати својој малој девојчици мали црвен „луфтбалон,“ што се држи на концу, па су тако ишли да се шетају. На једаред девојчица стаде гледајући горе у небо, и запита матер: „Је-ли, мама, кад је мој братац умр'о, ти си казала да је отишао на небо? Је-ли он још на небу?“

— Јесте, дабогме! одговори мати уздахнувши.

А девојчица се замисли, па онда пусти конџић о „коме је држала „луфтбалон,“ пелећи: „нека иде у небо, нека се мој братац њиме игра!“

Ћира. Јели Спиро, — кад све новине држе страну Енглезима против Египћана, треба-ли и ми да вичемо на њих и на Арабе нашу?

Спира. Мя?! — та да, да, — дабогме и ми би тако требали да вичемо на њих, чим би они дошли у туђу земљу, н. пр. под Лондон, да га бомбама дирају.

Ћира. Знам, знам. Али како би ти волео да испадне овај садашњи рат, што се завр'о у Африци?

Спира. Ја би волео да испадне тако, како се обично распре не завршују.

Ћира. Не разумем те.

Спира. „Кад се год двоје свађају, томе се трећи радује.“ Тако вели досадање искуство. Ја би волео, да сада буде друкчије. Европске силе и Египћани да се брзо измире, а трећи, на пример Султан, да плати парничне трошкове.

Ћира. Пристајем.

Приче Мушкатировића.

Мали жеп фришкосе напуни (стр. 79. — С тога би добро било, да наши „сајапчеписко“ одјељења“ кројачи праве од сада мање џепове.

Ако смо ми браћа, нису кесе сестре (стр. 17), рекао Анђелић свом брату, што манипулира у Дању.

Што је год весма запето, оно ће пући (стр. 130). — На пример министарска криза у Србији.

Поп кобилу јаши, а кобилу тражи (стр. 101). — То је кад какви целики попови хоће да траже неку автономију по њиховој њуди, а овамо јаше на автономији (коју већ имамо).

Боље с миром него с њиром (стр. 23). — Пословица, коју у Кању приликом избора посланика употребљују.

Јеже писах писах (стр. 40) — вели „Стармали“, кад се ко на њега наље увређен, па врати лист.

Аб.

Нешто Мађарима у корист.

Ја не поњам за што Мађари натерују нашу децу да уче мађарски, кад је за мађарски народ боље да ми мађарски не знамо; јер онда ако смо трговци или занатлије, не можемо с мађарском муштеријом пазарити, па ће ова ићи код Мађара! Ако смо чиновници, не можемо наузети скоро никаква места, него ће се ту понаметати Мађари; ако смо адвокати, не можемо такођер партаје код мађарских судова заступати и т. д. — Дакле свакојако би по саме Мађаре корисно било, да нас остане на миру и у незнању језика им.

Аб.

Пуслице.

У Енглеској има једно село, које се зове: „Ланферпеолгвингилгогертисилиогогогох.“ На инак и мала деца из околине изговоре то име много лакше, него што могу велики Хрвати да запамте име своје браће — Срба.

Пре смо јавили, да су у Француској пронашли једног краља, кога историја није ни мало зарезала (јер није ни он у историји ништа зарезао) — а опомад опет ископаше у горњој Уг. једну круну, за којом нико не плаче, што му је нестала. — На сада нека рекне ко сме, да ваше време нема довољно монархичних будака, ашова и мотика.

Немачке и мађарске новине здраво се мргоде, кад су чули да ново дело Црногорског кнеза „Балканска Царица“ није намењено позорници. (А они би га тако радо изиграли).

Ја познајем већ неколико српских свештеника, којима је срце и душа, кад их човек титулира „Тистеледи-ур!“ — Онда се тако баце у позитуру као да им је заиста Тиса стриц.

Штета што је Александријска библиотека већ давно изгорела; сад би могао Сајмур стећи ту славу, да ју је он запалио.

Згодан писмоноша.

Покојни Ђока Стајић позната шаљивчина новосадска, о коме се толико анегдота причају о његовом здравом хумору и досетци, имао је каднкад обичај и мало неупутно се напалити са другим људима.

Тако једанпут стоји он са једним својим пријатељем на улици, а иде један непознат му стран човек, који је био сав блед и сув од болести, те врло слаб и увео изгледао.

Ђока Стајић ступи пред њега, кад се овај приближио, те ће му рећи:

— Ала, молим вас, хоћете ли бити тако добри, да понесете ово писмо моме деди? и извади неко писмо из џепа.

— А где је ваш деда?

— Он је умр'о, одговори несташни Стајић.

Тук на лук.

О истом Стајићу приповеда се и ово: У кавани код зеленог венца имали су неки обичај да Ђоку Стајића ударе шаком по шепиру, те да му га згњече. Он се на ово јако љутио. Кад му је досадило, а он узме сијасет чијода, те их повадева изнутра кроз шепир тако, да су једва мало врхови од чијода вирили горе кроз шепир, а доле подметне пањедекла, да чијоде имају ослонца. Кад тако уђе у кавану, и кад га при познанику њесене шаком по темену од шепира, а он дрекну и трже руку, која је од стотину врхова од чијода убодена и са крвави длано-

ви поче да грди, но Стајић му саветова да ћути, „да не буде сам“, те тако још десетак њих наседоше и од тога доба не хтедоше му више шешира гњечити.

Надмудрио га.

Два страна човека дођу у неку варош и одседну у један исти бирцуз. Но бирташ је имао само још једну једину собу празну, а у овој је било два кревета. Ту собу понуди даклеј бирташ овој двојици и ови буду задовољни. Но кад легоше да спавају рећи ће онај један:

— Господару, немојте ми замерити, али ја ноћу страшно хрчем, те може бити да ћу вам сметати у спавању, али не могу ништа, кад ми је таква нарав.

— Не чини ништа, одговори други промисливши се мало, имам и ја неки обичај, па ћу вас молити да ни ви мени што не замерите.

— А какав је то обичај? запитаће онај први.

— То је управо реч моја белест, дода други: ја сам месечар, те сваку ноћ устајем и тумарам по соби и напоље; но то вама нека ништа не смета; ви само спавајте и чините се и невешти.

Кад се смирише, ал' ти наш хркало не мога никако да заспи, него је будан све чекао, кад ће му „шлафкоморат“ устати и почати тумарати, и не сме̂де да заспи бојећи се да случајно на њега не натрапа и да му нехотице не учини каква зла. Међутим је онај други заспао као заклан и ни макнуо се није, јер није ни био месечар, но се само мало, знајући, да онај онда неће смети заспати, те дакле неће и хркати и њега тиме будити.

Кад у јутру јутро освануло рећи ће хркач ономе другом:

— Добро јутро! А ви ноћас нисте устајали ни тумарали!

— Нисте ни ви хркали одговори онај смејући се у себи.

Ловачка прича.

Један Енглез издао је читаву књигу о својим догађајима при ловљењу. Кад не можете целу књигу читати, а ви читајте бар ово:

„И у Индији сам много ловио. Једног дана ловећи са мојим пријатељем били смо уморни и зловољни, јер нисмо ништа уловили. Враћајући се кући опазимо под једним дрветом велико с једне стране одаднивено буре, — вађда су га Индијанци амо донели, да у њега напсеру воћа. Ми бесмо гладни и ту нам се учини згодно место, да поједемо оног ћурка, ког смо имали у торби. Метнемо ћурка на буре, као на неки сто; али у тај ма чусмо неко чудно мумлање; кад погледасмо на страну нисмо шта и видети. Један пантир упутио се к нама и тако нас је гледао, као да вели: станите, и ја сам гладан!

Ми почнемо узмицати натрашке и дошавши до дрвета поп̂немо се на дрво.

У то и пантир стиже и строваливши буре ограби ћурка с бурета, чинећи се и не вешт, као да нас није ни видео. Ми смо са дрвета гледали како слатко руча наше печење.

Наш положај није био најпријатнији. Кад та погана звер буде готова са ћурком, онда ће доћи ред и на нас, — јер њеној гладн ћурак је само залогај на један зуб.

Па шта сад да радимо? Невоља нас начини досетљивима и ми се одлучимо да ухватимо пантира жива.

Dictum factum. Полако се спузамо с дрвета, дошуњасмо се до бурета, поред кога је пантир последњи батак гутао и — и дигосмо буре, па пантира њиме поклописмо, — а ми обојица на буре седосмо, да буде што сигурније.

Онда нам је тек жао било што нисмо сваки бар за једну центу тежи. Пантир је у буретy скакао, свакојаке гимнастике правио, и опасност је била велика, да ће буре строваливши, па онда тешко нама! Мој пријатељ досети се и сада нечему. Он је пазио кад ће се пантиров реп, у том његовом окретању, помолити кроз рупу од врања. Бог и срећа даде и реп му се помоли. Онда ми зграбимо реп, извукосмо га кроз рупу колики је дуг био и држасмо га снажно обојица оберучке. То је било здраво добро; пантир нас није могао осакатити, јер између нас и њега стајаше буре, као неки штит.

Наш је план био да вукући пантира за реп, довучемо га нашој кући. Али је то био рачун без бирташа. Пантир је био јачи од нас обојице, — и место да је он пошао куд га вучемо, поче он нас да вуче. А куд би нас одвукао? Одвукао би нас до своје пећине, где би нас дочекала његова жена и дечица. Кожа нам се јежила кад смо на то помишљали. А ако му пустимо реп из шака, онда ће нам то исто бити, само мало пре.

Шта сад да се ради? Сад се опет ја нечем досетим. Досетим се да ту друге помоћи нема, већ треба пантиру везати чвор на репу. Та нас је мисао спасла. Везасмо му чвор на репу, једаред и други пут; стегосмо га јако, да се не одреши, — и кад се уверисмо да је чвор на репу тако велики, да га не може провући кроз рупу од врања, урличући оде пантир са буретом заједно, оде у шуму. А ми дођосмо у свој стан, живи, здрави и неповређени.

(Читајући ово падоше ми на памет данашње прилике и садашњи лов енглески у Египту. Да-ли ће они поклопити Египћане празним буретом. Ако их поклопе, да неће ови буре строваливши. Да-ли ће промолити реп кроз рупу од врања, и тек онда, да-ли ће ловци зверку или ће зверка ловце одвући куд не би хтели. Да-ли ће јој моћи везати чвор на репу. Дали ће се вратити кући живи, здрави и неповређени?)

Опасно.

У „Њоси“ има један дописник који се потписује „Ждим, ждим.“ Признајемо да је ово име доста страшно, али је и опасно. Јер само једна штампарска погрешка, па у место „Ждим ждим“ може да изађе „Звиждим,“ и то би се могло тумачити као

сопственo признање, да је он завиђао при престави Рабагаса. На ето нове невоље. За то пазимо брађо од сада, не само шта пишемо, — већ и како се потписујемо.

Хам хам.

Дуга срдња.

Драга драгог љуто кори;
Укори су њени страшни:
„Све сам чула, све сам чула, —
„Невера си — не требаш ми!“

Драги драгу лепо моли
Да је срдња брзо прође.
„Прођи ће ме, — знаш ли каде?
Кад понесе врба грожђе.“

Оде мома без осврта.
Оста момак невесео.
За три пуна дана паде
Њеним шором проћи смео.

Али јуче усуди се
И до рогља њена дође;
Из далека спази драгу
Где на врбу вења грожђе.

(По немачком)

Просјачка несрећа

Просјак. Уделите сиромаку човеку, који је тако несрећан.

Господин. Шта несрећан! Где како си здрав и јак. Па још ти говориш о несрећи. Него тебе канда не вриште рад.

Та то и јесте моја несрећа, што не могу да се накањим на рад.

Из школе.

Учитељ. Срам те било, Стеване; где како су ти прљаве руке!

Стеван. Е господине, ја сам прекјуче помагао мојој матери, кад је лепила огњиште. За то су ми руке тако прљаве.

Најбољи доказ.

Морсе, онај славни муж, што је измислио телеграф, — па онда Бел, што је пронашао телефон, — обојица су имали жене глувоњеме. Ово је најбољи доказ, шта може учинити човек, кад му жена око ушију не чангриа.

Изјава

У 19. броју „Стармалог“ од 10. јула о. г. изишао је под насловом „Пропаст твоја од тебе Израиљу“ јавни прекор српским учитељима, који се овде на течају мај. језика налазе. Узрок томе прекору може се увидети из садржине самог чланка. Потписани за најсветију дужност своју сматрају, да овим српском свету јавно исповеде, да је — „Јавна благодарност“, — изречена овд. мај. даларди, а потписана једном речи од слушалаца на овд. течају мај. језика, без њиховог знања и одобрења угледала света. Оволико у хатар истини, савести на и свести.

У Сегедину на дан летњег Аранђела 1882.

Душан Кнежевић
учитељ М. Чанадски.
Стеван Вукадиновић,
учитељ батањски.
Аркадије Вуковић
Душан Томић
учитељи панчевачки.
Лазар Илијевић
учитељ чаковачки.*)

*) Нама служи на утеху, што из ове изјаве видимо, да има на курсу у Сегедину честитих српских детића, које чувају своје име и образ, а добро би било да дођу изјаву и у сам „Сегеди Хирадо“, чије се уредништво тако разме и капитал кује из оне дерне „Јавне благодарности.

Уред. „Стармалог“.

Новије књиге.

Послате уредништву на приказ.

Песме са народним припевима данашњега доба приредио Србин-Милош Грабовачки (осмо издање) у Земуну штампарија Србина-Милоша Грабовачког 1882.

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА.

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

ОД J. H. БУЉА

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијаманат. 2. Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Виенсвски катанац. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедања, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н.Саду.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме тринаестом броју за 1882. ове чланке: 1. Хвала му, хвала песма (са сликом) од J. J. 2. Мајчина душица (приповетка) од Брана Мите. 3. Како се поступа са утопљеником, (ако има још мало наде да му се може живот повратити.) 4. Сватовска песма (пева се код младожењине куће.) 5. Најмање и највеће (са две слике). 6. Хвала (са сликом) од — о — h. 7. Тешко сестри без брата и брату без сеје (народна песма) 8. Незнана госпођа (чешка нар. приповетка.) 9. Хокуспокус (са сликом). 10. Рачунске игре (продужено). 11. Риба и девојка песма. 12. Разноліје 13. Даштана 14. Чика Јовина пошта 15. Нове књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јови лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф.. на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

НОВА ШКОЛСКА КЊИГА

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

УШЛА ЈЕ У ШТАМПУ

и биће готова за ову идућу школску годину.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге наших ранијега издања, као: Буквар српски, тврдо укоричен 16 новч, Црквенословенски буквар са читанком тврдо укоричен 16 новч. Читанка за други разред српске народне школе 24 новч. — које је књиге написао главни школски референат господин Др. Ђорђе Натошевић, а наша највиша школска власт: српски народни црквено-школски савет одобрио их је за употребу у нашим основним школама.

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписаној накладној штампарији. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А Пајевића у Н. Саду.

ПОЗИВ.

Потписана штампарија као накладник најразпростањенијег српског календара

„ОРЛА“

узима себи слободу учтиво позвати п. н. трговце и обртнике на ангажовање у истоме календару за год. 1883.

Укусно израђене огласе рачунамо:

Једну целу страну	. . . . .	фор. 24.—
„ ½	. . . . .	„ 12.—
„ ⅓	. . . . .	„ 9.—
„ ¼	. . . . .	„ 6.—
„ ⅛	. . . . .	„ 4.—
„ ¹⁄₁₆	. . . . .	„ 2.—

Огласе са страних језика преводимо **бесплатно** При уласу молимо за потпис фирме власника, ради наплате при предаји примерака, као и ¼ цене од износа.

„Орао“ се штампа и распродаје у 15.000 примерака, и према томе може се рећи да је ово најкориснија и најјефтинија прилика за сваког, који има што публици да огласи. **Штампарија А. Пајевића**

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ОЦЕВИ И ДЕЦА

роман Ивана С. Тургењева

с руског превео

ВЛАДАН АРСЕНИЈЕВИЋ

Цена 1 фор, а ко више истих поручи, добија огроман књижарски рабат. Наруџбине шаља упућивати накладној **Штампарији А. Пајевића у Н. Сад.**

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа почињући
од 10. Јуна.
до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи. са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски уљешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

2—5

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВ

Година V. У Новом Саду, 31 јула 1882. Бр. 21.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Ферије су...

Ферије су, омладинска бра,
Време збора, време договора.
(Ужурбали с' жидски новинари,
Дошантују шпицли и жандари.)

Ферије су, — школских брига нема,
Омладинска скупштина се спрема.
(Будим-Пешта, као баба стара
На нос мене десет ноћара.)

Ферије су, — видим браћу младу,
Жељни да се из ближе познаду.
(Спремају се дијурнице масне,
Спремају се шприце ватрогасне.)

Ферије су, — живљи нам сокаци,
Ко нас буди, ако неће ђаци!
(Полиција која радо дрема,
Отворила очеса голема.)

Ферије су, — младост куша крила;
Та младост је увек така била.
(У бироу планови се везу,
Да војници буду на опрезу.)

* * *

Ја не питам: омладина наша
Је л' одиста тако страшно страшна?
Ал да од ње многи јунак бледи,
То бележим, — и то нешто вреди.

Д.

Телеграми.

„Стармали“ у Пешту. А зашто одлази наш хваљени министар Ордоди?

Из Пеште „Стармалом.“ Јер му је, као министру комуникације, дужност, да осталим колегама својим покаже и утре пут.

Шетња по Новом Саду.

CXIX.

За београдску напредњачку странку настаје нова „Ера.“ Они покрену̂ше т. ј. нов шаљив лист, којем на чело ударише жиг „Ера“ и као неки символ намоловаше на насловној виньети шест оседаних бангавих коња, који дакле имају ту нову „Еру“ да инаугуришу. Седла на коњима изгледају као неки **„фотељи,“** на којима мора бити да је врло згодно седети, само ће чланови напредњачке странке слабо ићи напред, јер су коњи као што рекох бангави.

У првој својој песми вели „Ера:“

„И ка' доктор нешто лечи
Од бубе у глави,
Ко министар жели бити
Нек се Ери јави.“

Кад дакле треба свакоме, ко хоће да буде министар најпре извадити бубу из главе, онда је заиста штета, што се „Ера“ није пре појавио, а толико је пута био нуждан! Но то би се још могло и накнадно учинити, само би ваљало знати, какве су то бубе. Нама је овде најпознатија буба Швабина, па би дакле ваљало по нашем мњењу неким министрима Швабу извадити из главе.

Мени се иначе име „Ера“ чини врло згодно за орган напредњачке странке и сећам се многих лепих прича, особито о Ери и воденичару, па може

бити да ће и овај „Ера“ утрчати гологлав у Гаранашинову воденицу и онде се брашном његовим намазати, ако га когод случајно повиђа.

У нашим крајевима уместо „Ера“ кажу „Шијак,“ а Шијаци су они људи, што не могу да распознају своје рођене ноге. Ту је онда зло, кад дође до бегања!

У овом првом броју „Ере“ на више места се напада на Лазу Костића, као уредника „Српске независности.“ Али то је све било излишно и слаба увреда за Лазу, него ако хоће уредништво „Ере“ да Лазу заиста вређа, нека и од сада прави онако дивне каламбуре, као што је онај на страни 3., где се разлаже, да је „политика“ српска реч, и да долази од „полиција“ и „полиција“ и „личина.“ Јер колико ће се Лаза на оне друге нападаје осврнати или не, то незнам, али на овакви атак на богатство српске фразеологије и гипкости речи, као што је учињен гореспоменутим каламбуром, знам да ће и сам Лаза из флегме изићи.

На насловној слици „Ерином“ има и мото, који гласи: „Ао Ерο тирда Вјеро“ (Бранко). Из овога се види, да је Бранко писао своје песме јужним говором, што до сада није нико знао, а уједно и то, да је именице писао великим писменом („Вјеро“). Ове су ситнице важне за филологе. Него јужни говор зове се друкчије и ерцеговачким, па можда је због тога Ера тако употребио, те исправно Бранка онако по своме.

Ал' да се манемо овога, па да пређемо на друге ер-лаве ствари, ако их узможемо наћи, јер је у томе код нас сада велика оскудица, пошто нам је све у реду, право, ваљано и честито.

Из једнога села у бродском протопопијату пишу ми да онде има један свештеник, који за своје парохијане вели, да су „марва бесловесна“, а исти је свештеник онде већ 16 година, па зар их није могао просветити? Дописник мој вели, да се десно онде баш на божић прошле године, те је чуо ову и оваку предику из уста тога смиреног свештеника: „... није божић за то дошао, да се наждерете ракијетине и винушине, те тако по целу ноћ по сокаку тумарате дерући се и цичећи: хи, хе, ихи! (овде се свештеник тако дерао да је сва црква јечала), па тако осталом свету спавати не дате, а верујте — особито ви младићи и девојчад — ја се не бојим вас тројице, па ако ми још једном ноћу покрај мог квартира прођете цичећи и вриштећи, верујте, опет вам кажем, да ћу ја излетити на поље, на једног или двојицу зграбити, у мој „гонк“ увући и тако вас излемати, да вам више никад на ум неће пасти цика и прика...“

Овака предика на празник мира, заиста мора парохијане посветити и душевно „сазидати“! Ово да смо читали у „Ери“ или да је који Ера говорио, ми би се смејали, а овако морамо плакати.

Читамо у „Застави“ у допису из Бечкерека, да у тамошњој српској читаоници има само један српски лист (и један немачки, па то је све). Кад тамо друштво држи један један лист, да колико онда држе појединци људи? Они ваљда држе по фртаљ или половину листа? Него ја држим, да би се тим људима могло помоћи. Као год што „Невен“ и

ПОДЛИСТАК.

Толдијина љубав

Од Јована Арањ.

Прва песма.

Осврће се Мађар, уздишућ' погледа
У времена славна из времена бледа:
О старојзи слави некадашњи тића
У души му брује — тек к'о нека прича.
Ни ја своју тугу не знам чим да блажим,
Па утехе и ја у прошлости тражим;
Грлим оне, што су отишли и неврате.
И мртви ми дају, што ми живи врате.

Толдије се сећам, ком сам песму свио,
Још у доба кад сам млад, раздраган био;
Проста је то песма, проста, без украса,
Ал из чиста срца добила је гласа.
Ох када би опет — та не славе ради —
Већ да ми се душа певањем подмлади,
Ох када би мог'о, ох када бих знао,
Кад бих опет таку песму отпевао!

Млади Лајош сео на престо оца свога,
Левенте та дворе и господа многа:
У Будиму горе вида нове дворе
Вилинска нагледа – већ се приповеда.

Толдија је њему уз колено био,
У јуначкој игри време ј' проводио:
Пенакову главу у грб су му дали,
Једанаест племића у пратњу му стали.

Стишала се ратна грева са свих страна,
Мир се расцветао к'о маслине грана;
Одмарају с' борци на кућњену прагу,
За бојеве нове нову купе снагу.
Свако се однара, само Лајош неће,
Велика га душа и сад напред креће:
Идем проћи земљу, у себи ће рећи.
Одговор је голем на краљеви плећи.

Нит је кога пит'о, нит се договар'о,
Узе на се рухо просто и постаро,
Неколко улара собом је повео,
На је онда коња најлошег усео:
Иде, ћоја, коње изгубљене тражи,
Ал приклања ухо сваког новој кажи:
Какав терет носе, на што с' туже људи,
Распитује како с' сиротињи суди.

Путујући стиже близу селу неком,
Ту је лепа њива са травицом меком.
Ту клусету своме опусти кајасе
И са њега сјаше, да се коњ напасе.
Баш је било вече, — јарко сунце леже
Покривало рујно на лице натеже;

„Голуб“ плаћају поједини родољуби за ово или оно сиромашно дете или школу, тако би ваљало апелирати на наше имућне сународнике, да се смилују на бечкеречку читаоницу, те да је претплате на „Срп. илустр. новине“, „Јапор“, „Стармали“, „Задарски српски лист“, „Српско коло“, „Школски лист“ и т. д., и као год што иначе родољуби треба да потпомажу слабачку књижевност српску, тако би сад требало умолити српску књижевност, да потпомогне слабачке родољубе бечкеречке.

Исти дописник „Заставе“ позива се у томе допису и на моју маленкост, да би ја требао да дођем „у шетњу у Бечкерек“. Хвала му лепа на позиву, само не знам, хоће л' се то онда звати „Lustreise“, „путовање ради задовољства“? Дописник спомиње тамо „гласовитог жупана“, па онда оне, што се „беше по магистрату“, „пијаристу-управитеља“, и т. д., па ја нешто мислим, можда би боље и практичније било, да г. дописник тог гласовитог жупана, пијариста-управитеља и оне дотичне из магистрата — да он вели њих пошље на „Lustreise“, и то на шуо дуже време? Лепо би било, кад би они оставили своје место (Бечкерек), па кудгод банули, на пр. пријатно би било навести се на море — ох како је дивно посматрати на мору излазак и залазак сунца и оно чаробно румењило на истоку и западу! — па се превести у Египат; Александрија и Абукир су дивне вароши!!

А онда би били бар мирни и сигурни — од дописника новинарских! **Аб.**

Уштипци.

△ Новине тумаче, да реч „Хавана“ значи „луда женска“, но колико је нама познато рђаве а скупе цигаре „Хаване“ пуше — мушки.

* * *

□ Славна хрватска господа некакав Лавослав Машег и Карло Моцнаи у Костајници неће да потпишу захвалу Земунцима, што су на њихове погорелце послали 112 ф. на поклон с тога, што је та захвалница писана ћирилицом. Ми не знамо, да ли је онај пожар, што је у Приједору толико несреће начео, писао се ћирилицом или латиницом, али би саветовали, да споменуту господу одмах даду натоварити на кола, и да их истовари гдегод на каквој њиви, да ова до године боље роди.

* * *

§. Француска влада наименовала је брашнару Јанаћа, председника школске испитне комисије у Земуну, за обердиректора виших педагошких наука у Паризу.

* * *

= Из Букурешта јављају да краљ Карло неће овога лета никуда ићи из своје земље. — Египатски кедиве чита ово и завиди.

* * *

+ Неко читајући грозна масакрирања и убијства у Александрији, узвикнуће: Та ово је скоро горе него у Срем. Карловцима!

* * *

⊙ Српски листови започињу своје позиве на пре-

А где ће он лећи, где-ли ће он спати?
Ваљда ће му какав жбунић конак дати.

Беше на крај села лепа кућа бела,
Он пред њоме стоји, кова б' да напоји;
На капији десно отворено крило,
То јест, право рећи, није га ни било.
Сад се дигле псине, — и мад' не би квара,
Ал гле неке лепе џуре код бунара,
Оне викну оштро, а псине се врате
Гунђајући мукло, што им јуриш крате.

Тадар рече краљу: „Господине моја,
Ја сам путник, смем-ли напојити коња?“
„Како не би смели, — бог је воду дао;
Ал куд тако журно? мрак је већем пао.
Не би-л боље било да с' овде преноћи,
На сутра кад сване, онда даље пођи?“
Уз те благе речи погледа га благо:
То је краљу било врло, врло драго.

Ал он вели: „Хвала, ал ту за ме није,
За мене су куће наше и простије;
Та ово је дворац, а ја нерад сметат',
А нисам ни навик по дворима шетат'“.
То ј' домаћин чуо, (он с прозора гледа)
На овако рече, као да заповеда:
„Није то ни тако, јеси чуо роде,
Ко замркне код нас, тај и ноћи овде“.

Он намигну само, а већ слуге старе
Шћепале га воде коња у авхаре.
„Хајде!“ вели газда „уласте овамо,
Или ваљда чекаш да те утурамо?“
И краља увели, — не помаже: нећу —
Не у кућу малу, већ у ону већу;
Чим се ушло тим се за трпезу село,
Посадише госта баш у горње чело.

Виче газда ћерку, Пирошкицу малу:
„Донес'де нам вина у белом бокалу;“
А Пирошка нали бокал већ опрала,
Носи вино што га нема кућа многа
„А сад, чедо моје, мало се потруди,
Де понуди госта, стидљиве је ћуди!
Цура гуцну мало: зажари јој с' лице
(Али томе жару није криво вино).

Док је цури посла код огњишта било
У соби с' полако зборило и пило.
Не потраја дуго, донеше и јело,
А Пирошка седе баш у доње чело.
То је било својски, милом богу хвала,
Али да је нешто та редуша знала,
Да јој ко год шаш'о: кога има госта,
У земљу би пала, што ј' вечера проста.

Проста, јесте проста, али свега доста:
Печеница красна, па салата масна,

плату рећма: „Ко гласу вопијушчаго в пустини . . .“

* * *

з Аца Зуб дао се опет једном приликом златом пломбирати.

* * *

✕ Један Новосађанин, који је дочекао пештанске „списатеље и уметнике“, читајући о томе неке извештаје у „Пешти напловy“ и „Будапештy“ (чији су уредници такође били у Н. Саду) вели: „О, да хоћеду још једанпут доћи!“

* * *

✱ На и право је што су Земунци метнули брашнара за председника комисије на школским испитима: Он ће најбоље моћи пресудити, да ли учитељи заслужују онај хлебац што га једу (или да им се од сада лошије брашно даје.)

* * *

½ Не чујемо да Румљани мењају учитеље, — али за то новосадска читаоница опет мења бирташа.

* * *

ς Боже мој, данас и просветни заводи, н. пр. читаонице, траже бирташе!

* * *

ᘐ Инглеска влада набавила је — као што новине пишу — за војску 25.000 наочари. Ово је врло практично, ако би сдегод опет дошло до какве хлумске магле или до какве египатске помрчине.

* * *

⁂ Молимо кога из Београда да нам јави шта је са Чедином оставком, шта ли са оставком пок. Илије Коларца? **Аб.**

Пуслице.

До сада су нас све заваравали, да се иредента партија у Трсту распршгала, — а сада видимо да се та партија још није, — само јој се бомба распрштала.

Ми смо се више пута жалили, што Панчевачка читаоница не држи „Стармалог.“ Сада нам један Панчевац пише и ову жалост изјављује, — али чиме? још већом жалошћу, — са гласом да у Пан чеву више и нема српске читаонице.

У Домбовару ће се подићи велики споменик; али не победиоцима Мађарима, а не ни потученим Хрватима, — већ оним новинарима, који у сумњичењу, пуцдању и хеџовању налазе своју патриотску дужност.

Чујемо из Београда, како се тешко састају одборници „друштва за међусобно помагање.“ — Није ником пало на ум да устрои „друштво за међусобно одмагање“ — ту би се можда нашло ревносниј усталаца.

Не давно је пао камен с неба и то баш у ватикан, у дворе Рим-папине. Тиме сада многи доказују, да папа стоји у непосредном одношају са небом.

На лепиња сирна, па воће од реда,
На покон доноше — али каква — меда.
Меда, што му с' лице као злато сјало,
Из кога је и сад цвеће мирисало;
На још оно давно ермеличко вино, —
На оснојак слатки лепе Пирошкиће.

Ето свиме тиме краљ се раздрагао,
У мало је било, па би се издао:
Срце му се шири с гостопримства така,
Тешко му је било не дати му маха.
Над душом му тајна попут танка вела,
Таласа се љулка, радо б одлетела;
А да им се каже, било б' стра и стида,
Па зашт' тако лепу вољу да прекида?

„Ај, синовче, ти ме не питаш за име!“
Тако на леп начин кара га домаћин, —
„Розгоњи се зовем, — а воље би им'о
Да већ један другом чашу наздравимо.
Здрав ми био, госте, бог ти дао сваге
Све у корист наше домовине драге,
Која има краља, што се дичи њиме —
— Али збиља, реци и ти своје име!“

Одговара путник: „Бог нека вас живи!
Розгоњи су увек међ правима били,
Господа јуначи водилу су чете,
Све сам ја то чуо још ко мало дете.
Мало је у земљи таких богатара,
У њих има шума, њива и добара;
Кад сте родом и ви тих сокола сиви,
Домаћине часни, бог нека вас живи!

Испи чашу, п' онда рече ову причу
(Што му на ум паде овако при пићу)
„Ја се, богме не мам чим похвалит' туди, —
Та племић сам и ја, ал сиромак худи.
Имадох три коња, сличка живог ватри,
Ал бејари неки украдоше сва три,
На сад тако лутам, по свету с' пребијам,
Тражећ' своје коње — само ветар вијам.

„Име ми је Ђорђе, а презиме Чута, —
Премда ми је отац рек'о више пута
Да би се ми могли и друкчије звати
(О, то пусто вино, сад ће га издати!)
Он је доказивo', памтим још и сада,
Да се наша лоза води од Арпада, —
Кад би он то рек'о, смејо с' свако живи,
Домаћине часни, на смејте се и ви.“

А домаћин на то: „Тајне су застрте, —
Ал ја давно мотрим твога лица црте:
Очи, уста, чело — и рек'о б' из свега
Да ти ниси рода биш најпростијега.
Ко сме касти јесте, ко сме касти није,
Кад се коло света тако чудно вије;
Замршају светском тешко ј' краја наћи,
— Море, још ти могу и круну натаћи! (Продужиће се.)

Према најновијој наредби министра унутр. дела у Србији, сваки полицај мораће имати бар воловски нос и воловске уши, — ако неће да добије још већи нос и још веће уши.

Судбина слободе.

Па ди је та слобода,
Што су ј' обећали
Кад се оно први пут
„Видело“ распали?

Па ди је та слобода,
Што су ј' обећали
Кад-но су се „напредњац'ма“
Први пут назвали?

Па ди је та слобода
Што су ј' обећали
Кад рекоше: Höher Peter,
Доле с либерали!“

Па ди је та слобода,
Што су ј' обећали
Док су још'те другозали
С наши радикали?

Питате л' ме озбиља
Ил само у шали?!
— — — Мени с чини, да су је
Стродеру дали —*) **Палилулац.**

*) Коментар. Београдски стродер добро је (али је можда узео сам себи) слободу, да кад не нађе шта боље, он баци жицу своју децо, чујте ме: доци о врат. (Види „Београдски Дневник,“ број 157.)

Ћира. Знаш ли ко се највећма уплашио, кад је пукла петарда у Трсту на сред пијаце?

Спира. Не знам. А ко?

Ћира. Телеграфска жица. Ова се тако уплашила, да по дана пуни дванаест сати није способна била за телеграфисање.

Ћира. Шта мислиш, хоће ли се Енглези и Турци погодити?

Спира. Ја мислим да хоће. Али баш и ако се не погоде и онда ће се погодити, — то јест један другог пушкама и топовима.

Чупави чланци.

XI.

Ова година има то лепо својство, што је мало обећала много дала. То истина није заслуга нити државне идеје, нити мађаризирања, нити мудре и штедљиве управе, ни Анђелићеве смирене молитве, ни калуђерског морала, — за то овом приликом њима нећемо казати ни српски: хвала, — ни мађарски: хала, — ни турски: ев'ла. Милост је то божија и заслуга паша, који смо истрајали, издржали, нисмо попустили ни ретерирали, узмакли ни узмакли, — јер да смо све то учинили ми би још лане умрли, и тако не би дочекали ову добру и плодну годину.

Кажу да је ова година здраво добра. Нашим економима смешни се брк; нашим Чивутима смешни се брада; нашем „Стармалом“ смешни се обилна вересија. Само они звиничници, који живе од егзекуција, бацају се стрмоглавце у бригу, да ће им мало спласнути сало дебелог трбуха, и једва чекају да дође божић, свечари и крај ове добре године, падајући се да ће то све накнадити моћи, чим прође божић и свечари а буде крај овој доброј години.

Но ја сам сад запао у тему из које се дају правити лепе придике и проповеди, то ћете ви зацело све боље и лепше чути од наше г. г. капелана, пароха, прота и т. д. (то јест ако та г. г. не узимају каква важнија посла, ако не узморају опет какву Бечејску конференцију држати, и какве адресе потписивати).

Красота је то, кажу, видети, како је наша мати земља златним крстовима (крстинама) декорирата, како су пластови пластичнији него икада, како се камаре не брину за спољашњу политику, већ им је благостање народа све и сва, како већ сваки добар газда има свој приватан циркус (на своме гувну), где му у место регименске банде свира ватрењача своју дивну арију, — а уједно га још учи, како ваља чисто зрно на једну страну слагати, а плеву на другу страну терати.

Красота је то, кажу, видети, како се џакови и асинаји (таке насипе не могу инџинири направити, па да им платиш 20 фр. на дан осим цулага), како се амбарови пуне, како на котобањама све пу-

цају летве, баш као оно кад штуцер гура велику погу у тесну ципелу.

На шта да се ради с толиком бербом?

Пре свега наравно, треба платити ланьску и прекланьску порцију, да човеку не долазе у кући они људи, које кад види три године дана нема среће. За тим, ако је ко Чивутину дужан, треба да му врати и капитал и интерес до последњег парића, па да се цело село закуне „на сред села код крста црвена, пред иконом пред светим Николом“ да од Чивута неће више никад зајма ни капаре примати (ма плеве јели, и они и Чивути:) — и свети Никола ће таки ново чудо учинити, сви ће се Чивути из тога села иселити, и онда ћемо тек казати, да је то била срећна година.

За тим треба таки на „Стармали“ претплатити, и то на три године у напред, (а ако је ко дужан, и на три године у натраг).

Ја се не могу упустити у опширно разлагање, како да се обилна летина и плодови од ове године што боље употребе, али свакако треба преко свега:

Оставити још толико пшенице на страну, да можемо посути миле госте, ако нам дођу, н. пр. равноправност, споразум са другим народностима, коју корисну српску књигу, народно позориште и т. д.

Треба оставити толико зоби на страну, да нас коњи наши могу извући из сваког блата.

Треба оставити и неколико џакова проје на страну. (Зју не требала!)

Треба оставити и нешто кукуруза на страну, — јер може скоро доћи време да ћемо нашим одметницима судити, и онда ће им требати кукуруза, — да на њему клече.

Треба оставити и по нешто брашна на страну, јер може доћи потреба да се у Карловцима зида каква велика брашнара, даклем нека се и за то нађе.

И кад се то буде све тако лепо и мудро разделило и расположило, онда тек може доћи на ред велика девојка, са прелогом да јој се купи свилена аљина, или зла ан брош или дугачак курјук, или цицезе са петом од по рифа. Ни те предлоге не треба одбити, него их треба озбиљно испитати, и једно двеи три године дана о томе промишлати.

Оће Тител да се помађари!

Тител је главно место у Шајкашкој лежи баш уз брдо Книћевац.

Име то носи ово брдо од ђенерала Стевана Книћанина, борца за слободу.

Ту се близу борио и Јанча капетан, који је погинуо седећи на тону.

Шајкаши су увек били светла образа, гинули су весело за цара и род свој.

То им признају и непријатељи њихови.

*

Читам данас у „Pesti Hirlap“-у, то су неке мађарске новине, што их уређују Чивути а држе српске читаонице, како је то „радосна појава, што у Тителу за тако кратко време мађаризација тако лепо напредује.“

Даље вели тај „Пешти Свињлап“, како до пре 7 година нико у Тителу није знао мађарски осим „јарашбирова“ и гостионичара у главној гостионици, но и овај је слабо знао, а сад већ и мађарско позориште може у Тителу да даје представе.

Ваља знати да је у Тителу доиста било недавно једно мађарско позоришно друштво, и да су му при поласку давали „сјајан банкет“.

Највећу заслугу за помађаривање Титела има — вели „Pesti Hirlap“ — Михаљ Сабов, и то не блажене успомене основач карловачке српске гимназије, него тителски јарашбиров. Слава овоме свесноме Рушњаку!

*

А на то имамо ми ово да питамо и приметимо:

Који је од све те помађарене господе био пре 7 година у Тителу?

Ни један!

Кога су та из свију крајева света сакупљена господа од **Шајкаша и тителских урођеника** помађарили?

Ни једнога!

Помађарите ви ону **свесну браћу у гуњцу**, што су при избору Милетићевом, кад сте уклонили чамце и скеле на Мутњачи, загазили у бару те јој **с опасношћу свога живота** прегазили, само да на време стигну у Тител да даду свој поштен глас **Србину** и **своме сину**, па онда се фалите у „Пешти Свињлапу“!!!

Запитајте ма најјростији човека у Тителу и у целој Шајкашкој, који је српско млеко сисао и српском народном песмом успављиван, запитајте га **шта о вама мисли**, па ћете онда видети, какве изгледе имате са вашом мађаризацијом ви, који кад сте пошли у школу, нисте ни сањали, да ће вас способности ваше у Тител бацити; нисте знали о Шајкашкој ни толико, колико данас деца школска о Хотентотији знају.

Идите ви у Дебрецин па помађарујте, тамо, где је ваш идол Тиса при избору пао; тамо ви обавештујте онај народ, да је Тиса пророк и оно златно теле, коме треба да се клањају, јер кад он у Дебрецину пада, онда и од Титела далеко му лепа кућа и његови апостоли узалуд ће писати ко Галатом посланија.

Још живи дух наших дедова у души поштенога Шајкаша; још бије у срцу његовом она стара српска крв, која је струјила и кроз жиле старине Новака, Милоша Обилића и Хајдук Вељка.

Још се у Тителу пева сложна песма: **Недајмо се! Абуказем.**

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

(Продужење.)

Јаше на божић био сам на ручку код мога пријатеља Н. Он има два синчића, два близанца. Кузмана и Дамјана. Обадва су живахна и окретна детета и здраво се

добро слажу. Кад су изнели печено прасе, Дамјану се здраво допала кора од прасета и једнако је искао коре. Томе смо се доста и насмејали и из тога смо доста шале правили.

После ручка сетим се ја да имам у џепу једну поморанџу. Извадим је и дам је Кузману: „Ево ти Кузмане једне поморанџе па је подели са својим братом. — А како ћеш је поделити? “

Кузман се мало замисли, па онда као да му се чело насмеши, али уста му остадоше озбиљна, као да се сумњаху, јели слободно и њима пашалити се мало.

Опазих ја да је ту близу нека варница коју ваља искресати, па га охрабрим запитавши га још једаред, како ће поделити поморанџу?

Сад се Кузману и уста насмешише и он рече: „Ја ћу узети месо, Дамјану ћу дати кору. Он воле кору.“

Моја мала Јулка само је нешто мало разумевала немачки, кад смо отишли у госте у једну немачку варош. Шетамо се ми улицом, а она, по своме обичају трчи напред. Пред једним дућаном, где су баш бојадисали врата, видим ја где се један човек сагиу, па мојој Јулки нешто рече. Кад сам дошао то ће запитам је: Шта ти је рекао тај господин?

— Нешто је искао од мене; одговори Јулка.

— А шта је искао?

— Ја не знам, — канда је искао осам.

— На како ти је казао?

— Казао је: г и б а х т.

Мали Светозар превртје албум, па неуморно запиткује: „Ко је ово? — А ко је ово?“ — Мати му на свако питање одговори.

— А ко је овај чича?

— То је, рано, твој кум.

— А јесам ли ја њега крстио, или он мене?

Лепосава је у школи нешто скривила и за то је од госпођице добила прутићем по длану.

Госпођица, која је са Лепосавином матером добро живела, седне таки и напише писмаље у коме јави Лепосавиној матери шта се десило, — а писмо пошље тако, да Лепосава за то ништа није знала.

Кад Лепосава дође кући — (ни лук јела ни на лук мирисала) — мати јој озбиљно погледа у лице.

— Лепосаво, чедо моје, ти си канда данас нешто добила од госпођице?

Лепосави се раширише очи, па рече: Је-је-сам.

— На похвали ми се, ако си што лепо добила.

— Ма-ха-мати, ја би тако волела слагати, али не-не-не смем.

— Стрина, послала ме мајка, да ми дате брег.

— А какав брег, Евице?

— Ја не знам. Брег.

Стрина не буде лења већ узе Евицу за руку па оде к њеној матери да чује какав се то брег иште од ње. И онда се разјасни, да Евичиној матери није требао б р е г већ нешто налик на брег, — б р д о.

Прилог за историју.

Један Србин одсели се у Грчку, и ту замоли да га приме у становнике. На то се Грци скупе и при саветовању неки општинари наведу, како Срби, кад се код њи Грк доселн, они га пријатељски дочекају и одмах га почаствују са туторством у цркви, њему за љубав певају „ајгијос“ и „ита Херувими“; за кратко време српска школа у Араду, Тамишвару, Вршцу, Чакову, Панчеву, Вел.-Сс Миклушу, Новом Саду, претвори се у „грчку школу“*.) У Карловцима српски богослови при владичењу и данас врло радо певају грчки, — а српску молитву или псалам да одпевају морали би бегати у Америку. И зато, — рече Грк, треба и ми овога ретког нам госта, какве части да удостојимо. И заиста, Грци се сложе, и дошљака гоета Србина почаствују намештивши га да буде — звонар. Али чим је почео звонити, скочи општина и туже га да „звона српски звоне“, и повичу: не дајмо се, хоће Србин да нас посрби! Суд је био брз, трећи дан истерају га из звања и из села.

*) Заиста је тако бивало. Но те већ спада у историју. Ур

Милионарски појмови.

У Лондону ј' дане
(Обичаја ради)
До педесет лица
Умрло од глади.

Један милионар
На то 'вако вели:
„Тако им и треба,
Зашто нису јели.“

С.

Одговори уредништва.

„Стари“ За што нам се шисте пуним именом јавили?

У Госпођинце. Не радо водимо белешке о приватним породичним писмима. Изнели сте на јавност што вас је тиштало, и чему је јавност најбољи лек, а на приватна писма одсмејте се, — узмите их за доказ, да сте погодили у нишан, и да најприснији његови, морају само да га теше, а не могу да га правдају ни оправдају. Зар то није најбоља потврда, да ви имате право?

Алиша Више пута смо рекли, да за овакс дописе мора нам неко именом својим гарантовати.

Т. Р. Хумореске, које не могу стати у три, највише у четир подлистка „Стармалова“, не можемо примити, ма како, добре биле.

Новије књиге.

Шала и Сатира од Абуказема. Сесеска трећа. Са 20 слика. Издање књижаре Луке Јоцића и друга. Штампарија др Светозара Милетића у Новом Саду 1882.

Накладом књижаре В. Валожића у Београду, изашла је нова књига Б о г а т а н а с л е д н и ц а приповетка грофице Дашове. У елегантном завоју. Цена 60 новч.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме четрнаестом броју за 1882. ове чланке: 1. Јунак Лака, песма (са сликом) од Чика Јове. 2. На стражилову (приповетка) од М—тин. 3. О вештини слика из природе (са сликом) од † Гаје Матића. 4. Требаћеш помоћи. од К. 5. Незнана господ̂а (чешка нар. приповетка) (са сликом) 6. Наши разговори, од Браца Мите. 7. Здравље и болест. (По народној песми). 8. О игри. (свршиће се). 9. Туђе не дирај! 10. Даштања. 11. Нове књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

броj 25-ти доносе

овај садржај: Забава: Шумарева Ђерка. Књига друга 1. од С. В. П. — Песме: Гробар по руској од Драгомира Врбана. — Метереологија: Нешто о тучи, граду, леду од С. М. — Преводи: Асја, приповетка Ивана С. Тургењева. — Песме: Приморски сонети од Раје Лемаића. — Проналасци: Фонограф, предавање Ђ. М. Сташојевића. — Песме: Звона у постојбини, по Фрајлиграту од Васе Станишта. — Уметност: Међународна уметничка изложба у Бечу. II — Листак: Орлићи од М. — Књижевност: Бока Которска реферат С. В. П. Ljubav i cviеće, реферат Милана Савића. — Српски писци: Др. Данило Медаковић. — Друштва: седница књижевнога одбора Матице Српске. — Уз наше илустрације: Девојка броји новце, Слике из Црне Горе, Град Трст — Књижевне белешке. — Мозаик на претплату. — Слике: Др. Данило Медаковић новинар: Слике из Србије: Девојка броји новце. Цртао проф. Влад. Титељбах. Слике из Црне горе: крштење наследника престола. краљ Никола I. прима и расправља тужбе; Са јадранскога мора: Град Трст са луком. —

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и **Накладна штампарија А. Пајевића у Нов. Саду.**

7-МИ БРОЈ „СРПСКЕ ЗОРЕ“ ЗА 1880

ко има за продају, нека нам га пошље са ознаком цене, коју за њега тражи.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

НОВА ШКОЛСКА КЊИГА

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

УШЛА ЈЕ У ШТАМПУ

и биће готова за ову идућу школску годину.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега ранијега издања, као: Буквар српски, тврдо укоричен 16 новч., Црквено-словенски буквар са читанком тврдо укоричен 16 новч. Читанка за други разред српске народне школе 24 новч. — које је књиге написао главни школски референат господин Др. Ђорђе Натошевић, а наша највиша школска власт: српски народни црквено-школски савет одобрио их је за употребу у нашим основним школама.

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А Пајевића у Н. Саду.

Накладом књижаре В. Валожића у Београду

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

БОГАТА НАСЛЕДНИЦА

приповетка

графице Дашове.

У елегантном завоју. Цена 60 новч.

Може се добити у свима српским књижарама.

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи. са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

3—5

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА

Година V. У Новом Саду, 10 августа 1882. Бр. 22.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗЕМЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Зиај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најевића у Новом Саду.

СВЕТ ЈЕ ОВАЈ ПОЗОРИШТЕ.

Свет је овај позориште,
Рекла моја стрина, —
И заиста, свет је овај
Вековечна бина.

Сви су људи чланови
Позоришног друштва;
Куд погледиш, завеса
Диже се — ил спушта.

У Мисиру имаћемо
Скоро таку грају,
Као да им дипломате
„Рабагаса“ дају.

Кад се пите да што год
За народност дамо,
Завеса се подигне, —
„Кир-Јањ у“ гледамо.

Заспи л човек сиромак,
Њега нешто дави,
Пробуди се и види
Исти — „Сан на јави.“

Где је Србин, где Хрват?
Слого наша присни,
На погледај народњу
„Пријатеља присни.“

Где су права автономна?
Ко их упропасти?

Та „баволски записници“
На боље ће касти.

Кад запиташ: из Пеште
Шта се ново спрема, —
Нађ' ћеш „Сплетке“ по доста,
Ал „љубави“ нема.

Кад зажелиш „Ултимо“
Да се доктура,
Оно није *ултимо*
Јер му вичу: ђура!

„У лажи је плитко дно“,
Видим на све стране,
Плитко дно јој, ал ипак
Неће да усане.

Узалуд се „Раванница
Зида“, мој јуначе,
Све узалуд, кад „Жена“
И „кроз прозор скаче.“

Свуд ћеш видет „Цигане“
„Хусаре“, „Вампире“, —
Ако нису на бини,
Кроз кулисе вире.

У Босни се позоришни
Постиг'о врхунац:
Сваки дан се представља
„Војнички бегунац.“

Шетња по Новом Саду.

CXX.

Још кратко време, па ће да прођу школске ферије (саборске ферије пак, особито ферије карловачког сабора још ће дуго трајати), те ће дакле школско звоње опет на ново да позивље своје верне у скамију, па ће дечица наша да остане у музеум своје пилиџике, лопте, змајеве и дангубу по једнама и ирбацима, и да зпочну на ново учити „буки аз ба“ и „једанпут један јест један.“ Школе ће дакле на ново да зпочну, те ће неука деца да дођу опет под школску дисциплину, да читају, сричу, рачунају, поје и туку се.

Велику родитељску бригу задаје нам сада наш „Стармали,“ коме се навршује ево четврта годиница, па би већ требало штогод да научи. Сад би већ требало да га дамо у „Кишдед-оноду“ да научи казати: „Csokolom kezét!“ или код калуђерица у „клостер,“ да се научи мађарском богу молити.

Ово истина у редовну школу могао би поћи тек за две године дана, јер §. 2. школске „Уредбе“ од г. 1872. захтева да дете има шест година, па тек онда да може бити примљен у српску школу да учи мађарски, али ко ће то живе дочекати? Може дотле наићи на њега дифтеритис публичне немарности, или сува болест празнога цепа, или ангина Косинне слободне штампе. Па ако га нестане са света, како ће онда одговорити захтеву §-а 2. школске „Уредбе?“ С тога се ми премишљамо, да га дадемо дотле у приватне руке, да га поверимо приватним учитељима, да га уче свему оном, што ће га спремити за редовну школу живота. Тако штудирамо, да му узмемо за приватне учитеље неке опробане снаге и вечите недаћоте, којима ни брашнар земунски Јанаћ не би могао наћи мане. Посаветовали смо се о том важном предмету са искусним људима и они нам препоручују, да узмемо г. Стевана Јовановића, кикиндског посланика на мађарском сабору, да га учи срицати (јер исти је при своме реферирању на мађ. сабору показао да уме прилично срицати); на онда да се погодимо са г. Чедом Мијатовићем, да га учи рачунати (на да се онда за егзистенцију његову не бринемо!); осим тога да му узмемо г. Чобића да га учи како ваља писати; архимандрит г. Пелагић би га могао поучавати у науци вере и молити се богу, (по својим књигама); дебели игуман Н. могао би га вежбати у гимнастици; г. Тиса би му могао тумачити општеувођену у школама руску рачунаљку (јер с овом г. Чеда не рачуна); г. Аца Зуб би му могао демонстрирати физички закон о падању тела; г. архимандрит Мраовић би му могао продавати мађарски језик (на ком је поздравио пештанске „списатеље и уметнике,“ кад су они недавно названи дошли у Београд); за немачки језик могли би узети ма којег професора с наше мађарске гимназије, и можемо уверени бити, да ни један од њих неће дете своји знањем претоварити; кад буде старији наш „Стармали“ онда ће већ моћи и у велике школе ићи, где ће штудирати статистику српских прекумераната (јер му је за сад знање и вештво у томе прво ограничено); моћи ће слушати мађарска права (јер сад неће да их слуша); ако пак изабере техничку струку моћи ће ићи у Бе-

ПОДЛИСТАК.

Толдијина љубав

Од Јована Арања.

Прва писма

(Наставак)

Ударише у смех, — то и јест најслађе,
И Пирошка смејући' с' у кућу шаље,
А наш Чута вели (сам се назво тако)
„Хм! зар мени кучу? не верујем лако . . .
Ал већ кад сно сама, међу нама буди,
О данашњем краљу чудно с' нешто чуди —“
„Шта?“ новика газда „синовче, зар тако!“
И удари о сто песницом појако.

Краљ се на то смеј'о: „Махните заперка —
Него, јесте чули, лепа вам је ћерка.
Лепа је кад стоји, лепа је кад шета,
— Ја, бога ми, писан видео лепша цвета.
Погледа га газда опитрицом погледа:
Тај би да се жени, из је нека беда;
По кад виде да гост очи не обара,
Уздахну, па онда 'тако проговара:

„Хај, мој драги брале, тако је на свету,
Сваки човек носи неку муку клету;
Јединица моја радост ми је цигла,
Ал и мучна брига са ње ме је стигла.
Она ми весели старе дане моје,
А пазим је, брате, као очи своје,
Она ми је живот, она ми је благо,
На ипак, на ипак, — хај, ипак за наго.“

Ту ј' обрисо'о очи: „Све му друго ваља,
Само ми је једно претешко на краља:
Надно је закон, који оцу крати,
Да не може добро своје кћери дати;
А ја не нам сина мушка наследника.
Ком' ће допаст шуме и добра толика?
Рођац'ма далеким, бог те пита којим, —
То је мука горка у прсима мојим.“

Натушти се чело добром домаћину,
А још би и већма да није пр' вину,
И да није Лајош-ветовшћу радом
Тешио га лепо саветом и надом.
Промисливши мало 'тако говори му:
„Ниште-л тога ради били у Будиму?“
Газда главом махну: „Писам тамо бива'.“
Не знајући за што гост то распитива.

град да учи како се гради жељезница (тамо има вештих људи, од којих би ту практична знања стећи могао); буде ли нам више воље имао на богословске студије, то ћемо га дати да научи најпре чизмарски занат, па ће онда лако постати игуманом рванчићким; усхте ли пак изобразити се у педагошкој струци, то ћемо га оправити каквом брашнару на науке, јер како је почело код нас, то ћемо ми скорим имати већ — што рек'о мој брат Данчика — читав педагошки „дамфиид“ српски.

Но паравно ми у родитељској ревности мало смо се и затрчали; то је још сувише рано, да тако далеко идемо, још не знамо ни на што ће дете боље наћи, а можда ће му и дар оскудевати; што се дара тиче ми му за сад већега дара не желимо, него дар од 1 форинте на четврт године. Ово је баш скромна штипендија и сваки члан народа нашег може се лако прославити и постати меценатом и своје име обесмртити, јер ће му име бити сваких 10 дана штампано (на адресу). Тако чес о се не штампа ни име самога Саве Текелије. а то је с тога, што није био претплатник „Стармалога!“ **Аб.**

Уштипци.

✕ Читам допис у последњој „Застави“ из **Панчева.**“ Мени та реч долази позната и као да сам је некад слушао? Ако би ко знао што о томе, молим да ме извести, ја се само као кроз сан сећам.

* * *

= У Панчеву се дакле основала **мађарска** гимназија. Па што нам нису пре казали: ми би им дали нашу мађ. гимназију те не би морали нову оснивати, и толики новац трошити, који би се на доцнек пештанских „уметника“ могао употребити.

* * *

⊙ Кажу да неки данашњи Текелијни питомци не знају **српски**. Е на пок. завештатељ је и сам желео, да му питомци уче **страње језике**, само што они то врло далеко, чак до заборавности **српског** језика терају.

* * *

□ У фабрици дувана и цигара у Будапешти побунише се жене радинице и вичу: Рђав је дуван! — Шта ће на ово рећи тумачи **јавнога мњења** (ако су дувањције)?

* * *

ƨ У Андрашијевим собама у Будиму најпре онамад **крадене златне и сребрне ствари**. (То јест што су лопови понели, па се на ларму разбегли).

* * *

✷ Узрок оставши министра комуникације Ордодије нагађају новине још једнако и не могу да погоде. Ми смо с поуздане стране извештени, да је друштво „уметника“ будапештанских, што је недавно посетило Нови Сад, саопштило министру како изгледа наш **румунрински сокак и рибља пијаца**, те је министар услед тога одмах поднео оставку.

* * *

✕ Један Чивутин се тужио лекару, да има болове у **крстима**; но лекар му је доказао да то не може бити, јер Чивути немају **крста**.

* * *

+ Неки учитељ осудио је једног немирног свог ђака, да мора трипут узастопце изговорити име чуве-

---

На знате-ли ви бар зашт' та ј' краљ то нит'о?
Шта је тиме хтео? — казаћу вам и то:
У Будим га води сад мис'о и душа,
Сетио се свога Толдије Миклуша.

Као златан чуњак мис'о му се шета,
Од Миклуша с' креше, к Пирошки долета,
И златном их жицом везује, преплета, —
О да красна пара, два дивотна цвета!“

„Елем“ настављће „ја би то овако:
Отиш'о би краљу, (к њему може свако)
Рек'о б': тај сам и тај, морадох ти доћи,
Да у тебе тражим дека и помоћи;
Имућан сам човек, — а година ј' доста,
Немам сина, тек ми једна ћерка оста,
Подари јој право, као детић да је,
Да њој могу писат' све своје имање.

„Краљ је Лајош млађан, (баш мојих година)
Јуначко играње, то му је милина;
То ти ваља знати, на се за то лати,
Ствар удоси нешто, на обећај нешто:
Да ћеш на свом дому држат' неку славу,
Јуначко играње, господску забаву,
Најбољем јунаку кћер ћеш своју дати, —
Тако и уради, нећеш се кајати.“

Обрадова с' газда: „Златне су ти речи!
Тако ћу и радит', богу се молећи.
Ја не тражим ћери богатога друга,
Има овде доста имања и слуга;
Ја човека тражим, јуначна ћетића,
Не старином, грбом, већ срцем племића,
Па ко се покаже јунак понајбољи,
Нек ми буде зетом по божијој вољи“.

Он се развесели, — само што не вели:
„Ето госте, брате, пријање и за те!
Ако ти је мила Розгоњ'ева ћерка,
Покажи се и ти јунак без замерки.“
Ал у краља мис'о беше са сим друга;
Његово је срце већ имало друга;
Он је нећем срећан, па му сада прија
Да та иста срећа и другим засија.

Зборили су о том још'те позадуго,
Прећоше на друго, и на много друго;
А кад Лајош уста, по понођнем добу
Пирошкица оде у гостинску собу,
Наместила ј' госту постељицу неку,
Бела ј', мислиш да је опрана у млеку,
На узглављу сваком веза изобилна,
А горе комарник, прећа му је свилна.

нога норвешког песника Бјернстјерна Бјерисона.

* * *

⌗ Египатски Кедиве волео би, да је његова земља Безарабија (т. ј. без Арабија). **Аб.**

Нешто што не разумемо.

Мени је нешто врло нејасно, а рад би да се обавестим. Наше новосадске новине доносе опширан и симпатичан извештај о дочеку темишварског владике Бранковића. Ту се у описима спомиње „свечан улазак“, „лепо окићена станица“, „изасланство многих општина“, „епископов отпоздрав на мађарском језику“ „пратња многобројног света“, „грување прангија“, „жупан Ормош и поджупан Рац“, „12 у бело обучених девојчица“ и друге нужредне ствари, а што је најглавније, то су заборавиле наше новине да нам кажу: А то је, да нас обавесте који је то Бранковић?

Овако може каква незналица помислити, да је то онај исти Бранковић, о коме су нам те исте новине **са осудом** приповедале **да је гласао на сабору за Германа, а у синоду (већ као владика) против сазивања сабора?**

А то за цело неће бити онај исти, јер се ни психолошки ни политички не би дало протумачити, од куда сада то интересовање за његов „свечан улазак,“ за његов „мађарски одпоздрав“ и за његових „12 у бело обучених девојчица“!!!

Допратише госта, лаку ноћ му жеље,
А њега су мисли далеко завеле,
Ире нег што ће лећи мало се прошета,
На из торбе вади листак пергамента,
Ту написа нешто, што је наумио,
Код имена ј' свога печат ударио,
Печат здраво мали, као да воска штеди,
Печат врло мали, али много вреди.

Јер када је с јутра, чим је данак сван'о
Краљ из одра уст'о, да путује рано,
(Он се тешко крено из тог милог кута, —
Опраштали су се и два и три пута)
Кад је газда с ћерком глед'о дуго за њим,
Док се не изгуби у лугонма дањим,
Пирошка се врати у собу и спази
На постељи листак, који 'вако гласи:

„Пирошка, јегињче Розгоњија Павла,
Од данаске има синовљега права,
И отац ће њојзи све писати моћи.
А први дан д'ова гости ће вам доћи;
Ту ће бити игре соколова млади,
Ко најбољи буде тога нек награди
Пирошкица красна даром срца свога, —
То ј' воља Лауша, краља мађарскога.“

(Продужиће се.)

Erklären Sie uns Herr Oerindur, После оног „Moll-a“, овај „Dur“?*)

Загонетке за децу.

(Која не читају „Невен“)

1.

Које су најстарије новине?

(„Видело,“ јер га је бог још при стварању света створио).

2.

Каква је реч „Видело“?

(Француска — Vie de l' eau — и значи водени живот, с обзиром на чланке).

3.

Ко је најкрататији?

(Онај владика, што је толико басамаке на једанпут прекорачио).

4.

А ко има најситније кораке?

(Карловачко гимназијско здање, јер се никад не креши.)

5.

Ко је најбољи домаћин?

(Егзекутор, јер нам неда спавати — однесе за порцију и јастуке.)

6.

Зашто се новине штампају црним словима?

(Од жалости, што их бечкеречка читаоница неће да држи).

7.

Преко које се ћуприје неможе прелазити?

(Преко новосадске жељезничке ћуприје, јер није готова). **Аб.**

Да смо весели, браћо Кикинђани!

У познатом великом говору, којим је др. Мих. Полит на угарском сабору критиковао правац источне политике аустроугарске, споменуо је говорник често пута фразу: „источно питање.“

После седнице саборске састане се седањи кикиндски посланик на угар. сабору Стева Јовановић (познат српској публици својом бесмртном бламажом на угар. сабору, у питању верификације), са неким својим познаником те у разговору дођу и на тај говор др. Полита.

Између осталога, рећи ће кикиндски посланик г. Стева Јовановић: Али кажи ти мени молим те, тај Полит непрестано спомиње неко „источно питање.“ Шта се подразумева под тим речима: „источно питање?“ Шта је то: источно питање?

Да смо весели, браћо Кикинђани!

---

*) Ја нисам гроф Крајндур, него ми је жив Стеванија, али мислим да ће то бити онај Ђ. Бранковић, што се зимус уписао у чланство народног клуба у Карловцима. Слагач.

У тој густој египатској помрчини има ипак нешто, што свако види и без свеће.

(„Humor. Listy“)

Окренуо се свет.

Да се свет окреће, то ми давно знамо, па нам није чудо, — али је чудо кад се цео свет окрене за један часак, и то тумбе, и то у кашици воде, — т. ј. у „Ujvidék-“у

Дерите све мапе и атланте, не вреде више ни по луле дувана, географија је претрпела земљотрес.

Ако не верујете, читајте, 34. број „Ujvidék-а.“ Ту ћете наћи, да између Турске и Угарске није никад било бедема српских, о које се кршила сила азијатског бесa, кад год је пошла к северу. Неки браћа Будајн заб'о је шиљастим брком у географију прошлости и садашњости, па је избацио српски народ из свог географског положаја и треснуо га тамо негде на север. И тако сад више није истина да је српски народ био увек први Турцима на ударцу, да су српске груди чувале Јевропу од азијатских чорда, и да су Турци само кроз море српске крви могли доћи до Пеште и Беча. Сад је наједаред постало истином, „да би без мађарског мача, мишце и штита српски народ био потлачен копитама јаничарских коња.“

И тако се јуче на св. Сгевана доказало да цела историја лаже, а само је оно истина што неки Dr. Budai Joszef у сну бунца.

Умесно питиње.

Намастир Грабовац у Барањи нема шуме ни пашњака, него нешто оранице земље и то слабе, и нешто винограда (парлога) па до уређења калуђерске плате имали су калуђери годишње (17.) седамнаест форината на прање и друге ситнице, а архимандрит на исту цел (70.) седамдесет форината. На при тако малој плати, стекао је покојни архимандрит Чупић пуну једну чарапу дуката. Сад неки питају: колико су чарапа дуката они архимандрити стекли, који су с хиљадама намастирским располагали?

Ћира. Господ. М. Јокаји пише нов роман, у коме узима у подсмех српске гусле и гусларе.

Спира. Читао сам, он вели да су српски гуслари неки пророци, који донде измишљају, док на последак и сами поверују у своје измишљотине.

Ћира. На тиме се српски гуслари и разликују од г. Јокаја, јер он што напише, от су таке измишљотине, у које ни он сам не може да верује.

Пуслице.

Министру Тиси прете, да ће при идућим изборима посланика, његов рођени син ступити као против-кандидат, против њега. (На кад може рођени син против оца, можемо му се каштo противити и ми, који му нисмо баш тако рођени).

Опомад назваше све Бечке новине владику Стојковића: Erzbischof-ом. (Можда су Бечки новинари држали какав тајни српски сабор, па нам изабрали г. Стојковића за митрополита, да загладе мало бруку, која је бачена на српску автономију.

У Пештанским круговима кажу да ће г. Добрајински на ново бити стављен под оптужбу. Кривица му је та: како он сме бити невин!

Умре нам и министар Сенде. О мртвим министрима немамо ништа друго рећи до хришћанске пожеле: Бог нека му буде милостив! (Један несташни домишљан рече нам: да је покојник јамачно лако умр'о — сирт није имала много посла, само је из имена г. Сенде избрисала прво писмо, и таки је остало: Ende):

Кад се гдегод пронађе нов извор киселе воде, то политичне новине таки раструбе. Али как ти исти новинари наиђу где на кисело вино или на кисело грожђе, — онда ћуте као заливени.

Тако је то било.

Што се „Носа“ с „Брком“ слаже
„Видело“ замера,
Том је послу опсовало
Најпре триста вера;
А за тим је намигнуло,
И, створи се — „Ера.“

Калимегданџија.

Све нове и нове рудокопње.

Учестале сличне вести
Из разних крајева;
Људи рију испод земље
На форму мишева.

А земља је доста рупа,
Ал све нису празне,
Те с' у њима налази
На метале разне.

С десна чујеш жуте гласе,
Да су нашли злата;
С лева стижу бели гласи:
Сребра, као блата!

Овде нашли грдну жилу
Од бакара сама,
(А публика радује се
Новим тепсијама).

Ено онде нашли гвожђа,
Још те како фина,
С друге стране опет гуде
Гласови од цина.

Метали су различни
И за разне грађе,
Кад се човек потруди
И олова нађе.

К'о што реко, сваки дан
Нове вести труби:
Метали се налазе
У земљини груди.

Налази се сребро, злато,
Олово и гвожђе,
Али уз те, требало би
Још нешто да дође.

Ти метали не могу
Свих изгребит' зала,
Осим тога треба и
— Брезових метала.

Уч—туглија.

Р е н.

Прође неки господин Новосађеском пијацом, а једна га пиљарица ослови: „купите господине рена, видите како је крупан и прав“. „Каква ми је жена, не треба ми рена,“ одговори јој господин, и оде својим путем. — Тај исти господин обично говораше у другиму: „у вароши живети па купити и носити сат, то је највећи луксус; а у вароши оженити се, то је највећа лудост.“

Ал' га је измађарио.

(„Збитије“ с бајског куршм.)

Професор мађарске граматике: „Mi a fönév?“

Државни питомац, срп. учитељ: (громогласно као из пушке) A főnév iskolai bútor! . . .

(Општи смеј).

Само што краће.

Поп-Ј . . . се журио да оде што пре на свечарство. За то ће гукнути учитељу: дед да свршимо службу, ал само што краће.

Служба је овако пошла:

Поп—Ј . . . (журно) Благословено царство оца и сина и свјатаго духа и т. д.

Учитељ со слатконјежњем одма: „Буди имја господње, благословено от нињеје. —

Попа из олтара сав усплајирен: Зар тако наопако?

Учитељ: Па ја краће незнам.

Лако је њему.

Једном дође стари барон Сина на своје једно добро, (село.) Неки га његови јобаџи (подајници) дочекају те га послуже, и однесу му неке ствари у двор. Барон Сина извади једну форинту, и да им на поклон. (на вино.) Онда један од њих, рече му: „Ала, милостиви господине, кад смо пре вашег господина сина тако послужили, дао нам је десетицу на поклон.“ На то одговори б. Сина: „Драги моји, мој син има богатог оца, па може поклонити колико хоће, ал' мој је отац врло сиромак човек био, па ја не могу да чиним оно што мој син.“

Нема равноправности.

Зна се да је 1848. године изречена равноправност, (egyenlőség) за све сталеже. Једном дође нека сирота Словачкиња у Ст. Андреју код спахијинице Нешковићке да је за нешто замоли, па је све титулирање „уродјена пана“. т. ј. благородна госпођо. Спахијница јој на то рекне: „Анча, немој ме више тако звати, јер сад смо сви једнаки, нема ту сад боли ни' гори, сви смо равни, тако су велика господа на дијети свршила.“ Анча јој на то одговори: „ни смо милостива госпођо, сви једнаки и равни, него опаки, какав је ко и пре био; јер ви носите свилене хаљине и пијете кафу и сад као и пре; а ја идем на надницу и мучим се и сад као и пре.“

Шкодљиво је.

За ручком попије господар Сима неколико чаша пива. С њим ручаху жена му и двоје деце, но они нису пили пива. После ручка рећи ће деца: Отац, ми би јабука и шљива! А отац ће на то: Не ваља на пиво јести јабуке и шљиве!

Лекарски савет у бирцузу.

„Зваће, господине докторе, мене увек страшно боли глава, шта да радим?“ запитаће један од оних муштерија, што лекаре по бирцуи и по сокаци консултирају.

„Па то ће најпаметније бити — одговори лекар — да одете лекару, па да питате од њега савета.“

У књижари.

„Молим пошто могу добити код вас књигу „Велимира и Босиљку?“

— Кошта 80 новчића.

— Ху то је скупо. Него молићу онда да ми дате само „Босиљку“ — ево 40 новчића.

И м е.

Попа. Човек треба све и сва да чини и да пази, да своје име сачува.

Парохијан. Па зар и онда, ако се зове Ухлирж?

Немили гости.

Неко се тужио, како му рођаци његови сваки час долазе у госте. „Тако — вели — имам ја неку тетку, која ми сваке године два пута долази у госте, а сваки пут остане код мене по шест месеца.“

Неће више да пије.

Имао браца Панта пијан трештен из друштва кући, но не мога се дотурати до куће, него падне и остане код неке куће баш под олуком, а падала је киша. Уста су му дошла баш под олук тако, да му је вода у уста падала. Браца Панта се није могао да разабере, него мислећи да је још у веселом друштву повиче: Бадава ви мени спинате, нећу ја више да пијем!“

У с л у г а.

Неко сврне у један дућан, да пита трговца, где седи доктор. Трговац одговори: „Немам кога да остане у дућану, него ако ћете остати овде да пазите на дућан, ја ћу вас одвести доктору.“

Неки књижар вели:

„Ја видим да раскалашне књиге многи људи читају, а мало их купују, а напротив зборнике многи људи купују, а мало их читају.

Шмркати лебац.

Неки старац који је од пића црвен нос имао, рећи ће своме унуку при ручку: „Једи сиико доста леба, јер од леба буду румени образи.“ На то ће унук запитати деду: „Ти си вађда много леба шмркао?“

Посмртни списи.

„Шта су то „посмртни списи“?“ запитају неког. Овај одговори: „То су књиге, што их је ко написао после своје смрти.“

НА ЗНАЊЕ.

По пресуди умољене г. г. пресудилаца, расписану награду за најбољу хумореску добија г. Арон, од кога је у току првог полугодја ове год. било у „Стармалом“ штампано више хумореска. Нека изволи јавити адресу, по којој да му пошљемо награду од 30 ф.

А сада

расписујемо нове награде

за хумореске

које ће бити штампане у „Стармалом“ до краја ове године.

Најбоља хумореска биће награђена са 20—25 ф.

Друга, после ове најбоља, добиће награде 10—15 фр.

Пресудиоци биће сами претплатници „Стармалог.“ Од дана кад изиђе последњи овогод. број „Стармалог“ па до свет. Саве 1883. моћи ће сваки предплатник дати свој глас писмено и по већини тих гласова биће се писцима горе означене награде.

Новије књиге и листови

које уредништво добива у замену.

Мали свет. Књижице за српску децу. Пише Чика Срећа. Издање са сликама нарне штампарије Ник. Димитријевића у Н. Саду. Свеска прва. Цена 20 новч.

Брка. Излази у Београду, сваке недеље. Стаје тромесечно за Србију три динара, за стране земље 4 франка.

Вра. Лист за шалу, сатиру и забаву. Излази у Београду једанпут недељно. Цена на три месеца: За Србију 3 динара, за иностранство на по године 3 фр. 50 н.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“,

број 26-ти доносе

овај садржај: Забава: Шумарева Ђерка. Приповетка из српскога живота. Књига друга од С. В. П. — Песме: Да ме љубиш (Х. Хајне). Источни рај (Х. Хајне). Чудна љубав (по Уланду) од Ст. Торбиће. — Српске старине: Манастир Љубостиња, од Владислава Титељбаха. — Песме: Младићу на раскршћу од ?. — Из природе: О предсказивању времена помоћу барометра, од М. П. — Пупољци Х. од П. Ј. П. — Преводи: Асја, приповетка Ивана С. Тургењева. — Песме: Из „Махабарате“, превод Симе Поповића. — Уметност: Међународна уметничка изложба у Бечу. — Листак: Јелењска у Грацу, од Г. — Научне новости: Статистика, Минералогија Народно здравље, Промет. — Српски уметници: Димитрије Аврамовић сликар од С. В. П. — Уз наше илустрације: Река, Слике из Црне Горе. — Књижевне белешке. — Смесице. — Уредништву листа „Видела.“ — Слике: Димитрије Аврамовић, сликар. — Манастир Љубостиња, цртао про ф. Владислав Титељбах. — Град Река — Мопо. Град Река — Фиумара. — На четиљској пијаци.

„Српски Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и **Накладна штампарија А. Пајевића** у Нов. Саду.

ПОЗИВ.

Потписана штампарија као накладник најраспространијег српског календара

„ОРЛА“

узима себи слободу учтиво позвати и. п. трговце и обртнике на анонсовање у истоме календару за год. 1883.

Укучено израђење огласе рачунамо:

Једну целу страну	. . . . .	фор. 24.—
„ ½	. . . . .	„ 12.—
„ ⅓	. . . . .	„ 9.—
„ ¼	. . . . .	„ 6.—
„ ⅛	. . . . .	„ 4.—
„ 1/16	. . . . .	„ 2.—

Огласе са страних језика преводимо бесплатно При упису молимо за потпис фирме власника, ради наплате при предаји примерака, као и ¼ цене од износа.

„Орао“ се штампа и распродаје у 15.000 примерака, и према томе може се рећи да је ово најкориснија и најјефтинија прилика за сваког, који има што публиди да огласи. **Штампарија А. Пајевића**

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ОЦЕВИ И ДЕЦА

роман Ивана С. Тургењева

с руског превео

ВЛАДАН АРСЕНИЈЕВИЋ

Цена 1 фор, а ко више истих поручи, добија огроман књижарски рабат. Наручбине ваља упућивати накладној **Штампарији А. Пајевића у Н. Сад.**

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

УШЛА ЈЕ У ШТАМПУ

и биће готова за ову идућу школску годину.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега ранијега издања, као: Буквар српски, тврдо укоричен 16 новч, Црквенословенски буквар са читанком тврдо укоричен 16 новч. Читанка за други разред српске народне школе 24 новч. — које је књиге написао главни школски референат господин Др. Ђорђе Натошевић, а наша највиша школска власт: српски народни црквено-школски савет одобрио их је за употребу у нашим основним школама.

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду**

РЕД ИДОВИЋЕ.

пошт. лађа од 10. почињући до даље Јуна. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

4—5

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА

Година V. У Новом Саду, 20 августа 1882. Бр. 23.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најевића у Новом Саду.

Прогон и јад.

или

некад и сад.

Зелен добош добов'о
Кад је Лаза робов'о —
Ал то беше песма стара,
— Благослов Мађара.

Сад је добош боје плаве,
На добује преко Саве,
Тамо где је српски свет:
Робуј, Лазо, и опет!

Три месеца — туледу — —
„За владину упреду;“
Два месеца — бајаги —
„За краљеву упреду.“

Да чудне пропорције
Од Vorwärts-конспорције;
Да је друго Видео
И то би се стидело.

Пет месеци у суми,
Лаза вели ту су ми,
Ал су бар са српског виса,
— Не диктира Тиса. — Ej!

Немој, Лазо, грешити,
Тим се немој тешити, — —
Та и српски колач има
Масла из Буди . . .

Шетња по Новом Саду.

CXXI.

У мојим шетњама по Новом Саду свуда ме је пре бивало, него у самоме Новом Саду: час одох у Египат, да обиђем тамошњег крокодилског патријарха, а час опет у Карловце, да се натледим египатске помрчине; час се вијнух у Загреб, да чујем шта њихове „Ере“ мудрују, а час опет у Београд, да видим како младенци љубе позоришне прозоре (због „Рабагаса“); други пут се дадох на пут у Будимпешту, да видим праве „ехт“ Мађаре, па за тим у Тител, да упознам чивутске дипломате, и тако свуда сам пре доспео, него у Нови Сад, у ту мађарску Атину, у којој се култура мађарска све у „вешкорпама“ ливерује (и заиста су „вешерке“ већином патријотске Мађарице).

С тога је крајње време, да коју „шетњу по Новом Саду“ правим баш у — Новом Саду.

Ово може бити, наравно, само шећу, јер новосадски „корзо“, односно тротоар на пијаци, који је узак као гајста, преко дан није „корзо“, није шеталиште, него је запремљен будама ципеларским и пиљарским, те место лепих госпођица чуно је на њему старих пиљарица, а место „шпицера и „курмахера“ видиш све саме буџеве и тикве; место финих посића и румених обрашчића видиш све саме црвене патлиџане; место свилене косе и лепих курјука женских, видиш неке четке за кречење и виксоване чизама и место мирисавих букета на нежним грудима женским видиш све неке вишњеве метле и венце белога лука; место лаких и укусно сашивених хаљина женских по најновијем журналу, видиш еспап кабаничарски и половне јакове за плеву! Место каваљерских цилиндера стоје по тротоару старе саћурице са прекрупом; место интересантног курмахерског разговора и нежних љубавних изјава спрам месечине, чујеш где ова или

она пиљарица благосиља овако своју милу колегиницу: Иди до ђавола, шта си раширила ту твоје краставце и роткве на моје место, ако те одалачим овом обраницом, таки ће ти пући тиква! И тако даље.

Али то је тако само дању. Кад пак настане вече, што се кад и кад по запаљеним варошким фењерима познаје, а оно ти на том истом месту, настане сасвим други живот. Нема ту онда о ротквама и салћурицама ни спомена, него је чисто оно камење од тротоара оживело; та сваки онај камен чини ти се да је постао једно женско срце, а она вода пред варошким бунаром код крета преобратила се у курмахерски разговор, те кад онуда тротоаром у живем и пријатељском разговору пролазиш, на се о љубави и овогодишњим рђавим лубеницама разговараш чисто и не осећаш, како те мимопролазећи у гунгули сваки час лактом у ребра гурају.

Ништа нема пријатније од оваке шетње. Почнеш на пример на ћошку код гвоздене мотике да приповедаш којој госпођици како те лева ципела жули, па те ове гомиле што на сусрет иду, тако раставе и откину од госпођице, да јој једва код алмузлинове гимназије можеш да наставиш и довршиш разговор са завршетком, на који је она тако љубопитљиво чекала, а то је да јој саопштиш, да ћеш сутра морати купити нове ципеле код Ледерера или код Шлангера (у љубавном заносу човек лако и заборави, да имамо ми и наших ваљаних и честитих занатлија).

Пред Шуловом посластичаром је најживље и онуда је тек најпријатније пролазити, јер се пред тим дућаном накупи толико штуцера и фрајла, који из помрчине гледе на лепо поређане торте и друге посластице у рафовима, да закрче цели тротоар (овде би се могао назвати и тротоар), те се мимопролазећи потисну са шеталишта чак на другу страну пијаце, куда иначе пролазе само раденици с мотикама на рамену и по декоја куварица, која такође спада у слабији нежни пол, те с тога мора да је чува и прати по који храбар војник.

Али најбеље је уживање тек онда, кад је човек у шетњи дошао до крајње границе, тамо до оне куће где живе људи у оковима, али не брачним, него мрачним, до хотела „Тигра“, најјефтинијег хотела у Новом Саду, где пасажери не плаћају ништа, бадава имају стан и храну, и место „штумадле“ послужују их сережани. Кад се, велим, спрам те куће дође онда се човек окрене и пође натраг, но сад му сва шетачуће се гомила иде у сусрет, те мора да обилази тако, да никад и не иде тротоаром, него оном грбавом калдрмом, што све прсте обија и подбија, упада у рупе и олуке, те (ако има цигару у зуби) све му се пуши око главе као футошком Бенедеку. Пошто је тако шеснаест пута запео и педесет пута пао и разбио нос стигне сретно до пијаце и како је међутим од умора оњедио, то се мане шетње него сврне у Шнајдерову кавану на чашу пива или код Шула на сладолед. Ту прочита најновије вести из Тиса-Еслара и најновију грдњу „Узјединову“ против Срба, на онда оде кући да се од шетње одмара слушајући снаш Пелину придику, што се усудио њен без ње у шетњу и што је тако дуго остао, прошла већ поноћ на сахату, на коме је сказаљка њен језик, (на другим пак сахатовима још није ни десет куцало).

Аб.

Уштипци.

□ У „Застави“ читамо, да су једног познатог „Сељака“ ухватили да краде „Кукурузе.“ Клипови су били стари још од 1809. године.

* * *

× Некакав Семицки пише у пештанским и бечким новинама неке „возбудителне“ дописе из Но-

ПОДЛИСТАК.

Толдијина љубав

Од Јована Арања.

ПРВА ПЕСМА

(Наставак.)

„*Ко најбољи буде!*“ — кад те речи чула
Пирошкино ј' лице румен обасула;
Задрхта јој срце, ка' што дрхће само
Кад му тајном наду двери отварамо.
Загушна јој соба, све је нешто дави:
Ох на поље само, где се небо плави!
Мора њен, — пуда? — цвеће да залије,
— На ком се још роса осушила није.

Отишла је у башту, — али какво цвеће!
Мило њено цвеће данас јој се неће.
Иде, не зна куда, и преко воћњак прође, —
Тихој реци Тиси до обале дође.
Тад се диже сунце љубећи земљи груди,
Овај голуб пређи и реку пробуди;
Плавећ сјајна неба и Тисиних пена
Видила се пуста ко трава зелена.

Пирошка је стала пред сликом јој сродном
Ширећ јој с' груди у ширу слободном,
Поветарац лаки игр'о јој се с косом;
А сузе се њене понешале с росом.
Један уздах дубок, као да душом сиса
Из зорина сјаја пролетња мириса;
Грлица се чула кроз оближње граље,
— Не знаш је-л то песма ил мило смејање.

Слуша тицу, гледа како река бега,
Мисли на јунака, оног „најбољега“.
Једанпут је вид'ла Толдију, ал давно,
Како се на „торни“ одликов'о славно
Гледала га само неколико трепута
А заборавила већ и по сто пута,
Заборавила га, — али забадава,
Срчак њена разби сви сто заборава.

У цвећу, на води, на сред неба плава,
Толдијина слика свугде јој се јавља;
На и кад зажмури слика се не губи

вог Сада. Добро би било одговорити му антисемицки.

* * *

⊙ „Келчко-бачке бискупије свеђеник“ г. Иван Антуновић написао је књигу, у којој нас учи, да за нас једини спас унија „ujedinjene virsko.“ Та књита се разашиље бадава — но ми држимо, да се тако штогод бадава и пише (кад неће нико послушати).

* * *

⨯ Једини су београдски министри, којима је „Унија“ (бонтуова) „једноспасајућа.“

* * *

△ Уредник „Будапестер журнала“ Јулије Иан Штајндл, што је због неког памфлета добио од барона Ацела 25 батина, хвали бога што се у Европи није усвојио предлог оног крагујевачког посланика, да се уредницима, кад заслуже, имају 100 батина оценити.

* * *

□ Претплатници из Србије туже нам се, да у Београду и иначе по Србији нестаје „Стармалога,“ те га њихове претплатничке очи и не виде, баш као што нестаде Тиса-Еларске девојке. Нека претплатници потраже код њихове шактерске полиције, која „Стармалову“ кре пије, конфискујући сваки број и тако растерујући претплатнике.

* * *

\+ Ако сад Лаза Костић у затвору напише какву нову трагедију (јер ће имати времена) — хоће ли то онда бити заслуга оних врених мужева, који су га затворили?

* * *

☞ Од тог наметнутог одбора општинског у Земуну, направиле су новине читав Тиса-Еларски догађај! Још ће најпосле набедити на брашнара Ј., да је он одвео Естиру Шолмошиј!

* * *

⨯ „Турски народ“ подиже парницу против београдског шаљивог листа „Ере“ због литерарне крађе. („Ера“ је т. ј. прештампао из „Турског народа“ један подужи чланак о крвавој „Застави“, књежевим убијцама, председнику републике и т. д.)

* * *

✱ „Пестер журнал“ доноси телеграм да ће г. Герман Аиђелић играти у неки сватови. (Ал ту би се онда гађали морао из Будапеште довести, јер он само онако игра, како се онде свира).

* * *

— У Новом Саду је још у животу један старац који памти Гедеона владику и излазак девете сеске Змајеве „Невиније“.

* * *

[illegible] Београдски „Ера“ пребацује „Стармалом“, да се он отимао о манастирска и Даљска добра. Из овога би као следовало, да је „Стармали“ хтео да буде патријар. На ово не треба „Стармалом“ замерити, та ми немамо овде Лендербанке ни Уније — ово је наша „Унија“: — Даљ и манастири!

Аб.

(Као кад се поглед у сунце задуби).
Ох да је то јава што се у сну слути!
Ох да су векови ти кратки трепути!
Ох кад не би ружа никад процветала!
Ал би срца љубав благосиљат знала!

Ал је друго санак, а друго је јава:
„Толдија је (мисли:) поносита глава;
Безброј девојака за њим тужи, вене,
На зар овај јунак да с' бори за мене?

Његово јунаштво девојке загрева,
Њега прате очи и с десна и с лева,
Он на коњу јаше на лице окрене,
Ил, кад чује шта је, хладно се осмене.“

Шта учини писмо краљевског госта,
Све то да опишем, немам речи доста;
А колко се пута то писмо читало?
Барем тисућ пута — не, и то је мало.

Међу тим се лепо дан за даном низо,
И празници довеки већ су били близо;
За јуначку игру спремило се јако,
На још — али сада да с' одморим мало.

(Крај прве песме).

Из Београда.

Ово је било јаче. Мајстор Јова дође неки човек у дућан и понуди му једну бунду на продају. Хтео је здраво јефтино да му је да. Мајстор Јова ово је човек бистра ока, но свему је увидао да је та бунда крадена. Док се он са сумњивим човеком погађао, пришапнуо је свом шегрту да отрчи у полицију, па кад овај човек из његовог дућана пође да га ухвате за јаку и испитају од куда му та јефтина бунда.

Тако је и било.

После тога су мајстор Јову често потезали за ради ове ствари. Сваки час су га нешто распитивали и на протокол узимали. Већ му је и додијало.

После по године дана, (кад је већ на бунду и заборавно) зовну га опет пред суд. Ту је седио судија, а пред њиме читава гомила аката. И кудри судија рече мајстор Јови:

„Ово су списи, који се односе на ону бунду, — ја сам све прочитао и добро проучио, и знаш ли зашто сам те звао? Најављујем ти, мајстор Јово, да ти кажем, да ти писи ништа крив.“

На ово би се могло нешто надовезати. Познато је да је Лаза Костић осуђен у Београду по неком новом параграфу слободне штампе на пет месеци затвора. Лаза ће наравно апелирати на виши суд. Шта ће виши суд наћи за право, то је његов посао; али добро би било да ствар тако удеси, да му „Стармали“ може једном рећи, баш као онај горе поменути судија: Изјављујем ти, виши суде, да ти у Лазиној ствари писи ништа крив.

Недотупавно крштење.

Баћа Глиша је у младјем свом добу чувао свиње У село није скоро никад ни долазио. Но једном приликом мораде мало међ свет да дође, а то беше, кад је имао да крсти неко дете. Баћа Глиша није дотле никада крстио, није ни видео како се то крсти.

Али попа му разложи да је то врло лако: „Ти само говори за мном. Што год ја кажем, кажи и ти!“

— Е на добро, онда ће ваљда ићи. Даду му детенце, кад су дошли у цркву. Баћа Глиша не знајући како дете треба држати, узме га под пазуво.

Попа се насмеши, па ће рећи:

„То ће дете бити гајдаш!“

„То ће дете бити гајдаш!“ понови баћа Глиша за попом.

„Та немој брбљати којешта!“ опомене га попа,

„Та немој брбљати којешта!“ одговори баћа Глиша по налогу.

„Та оћеш ћутати!“ продере се попа, а баћа Глиша таки за њим:

„Та оћеш ћутати!“

Попа виде да неможе простака обавестити, него се маше крштења говорећи:

„Вуци се на ноље одавде!“

Но баћа Глиша му без оклевања одврати:

„Вуци се напоље одавде!“

И тако од крштења не би ништа.

Ваљда су после другога кума потражили — или бар другога попа, који вештије уме простог човека да обавести.

А. Г.

До године би могло бити још боље.

Приликом светковине светог Стевана ове године била је у Пешти велика народна забава. Ту ти је било разних утркивања и натицања, — а све за лепу награду. Оригинално је то било. Ко је имао најлепше очи, највеће уши, највећу руку и т. д. могао је добити лепу награду.

Али до године могло би то бити још оригиналније, кад би се саставио програм од приликe овакоѕ:

1. Натицаће се, ко дубљи џеп има. (Приступа имају само плаћаноши и епшереша).

2. Натицаће се ко има најдрвенији нос, — (помоће се издејствовати одличије са пантљиком исте боје, која ће се носити око појаса.)

3. Ко је био трипут у Бечкеречкој читаоници, а није се заплакао. (Тај ће добити овај једини егземплар српских новина, који се у тој читаоници налазе).

4. Ко уме најбоље пријатеља својег блаирати. (Као н. пр. „Нест. журн.“, који приповеда о танцаљу у „патријаровом“ у сватовима).

5. Натицаће се, ко најбрже може побећи у Америку. (Приступа имају само гг. касири и протежирати званичници.)

6. Ко најцифрастије уме описовати „рацког бога“ (За награду биће наименован за почасног жандара).

7. Која српска девојка научи најбоље чардаш, али тако да може и уз гајде играти. (За награду, биће јој слика штампана у свима мађарским листовима — преко свега и у „Стармалом.“)

8. Који банатски српски учитељ уме највећма раширити мађарски језик, али тако да пукне, — (за награду добиће толико бркомаза, да ће њиме моћи премазати све своје мане и недотупавности).

9. На послетку биће вилика пијанка и натпијање ко попије све српство и српска права у капици воде — (добиће 25 батина, што није своју вештину још пре показао и на општу корист домовине употребио).

Пошто има још пуна година до прве идуће светковине св. Стевана, то се овај програм може још и допунити, — (а према околностима може се и испразнити).

Лек од чивутских новинара.

Да би доказали своју лојалност, како се „Стармали“ радује кад из Пеште чује што умесно, памстне, практично и подражења достојно, — то се журимо да и ми нашој публици јавимо најновији најсигурнији лек против чивутских новинара, који је изумео г. барон Бела Ацил.

Није потребно да тај лек потање описујемо; све ће вам бити јасно, кад прочитате ову признаницу:

Ја Јулије Пап-Штајндл изјављујем овим да сам ја од господина барона Ацела, ког иначе дотле ни познао нисам више пута чрез писма извућавао новаца, но ни на једно моје писмо недобих одговора, док нисам напослетку сам саставио памфлет, који барона погрђује, и који сам му послао. Када сам данас лично у палату баронову дошао да добијем одговор даде ме барон чрез два своје слуге на једну клупу положити, и одмах ми са псећијом канџијом добро избројаних 25 корбача т. ј. двајест и пет врућих. Са овим потврђујем да је ово на мени извршено без опирања исто тако потврђујем и то, да сам са овом наградом за моју књижевну досадњу радњу потпуно награђен и да сам задовољан, и да нећу од г. барона више никада ништа потражити.

Пошто ме је господин барон на даље о својој благонаклоности уверио, даде ме чрез своје две слуге за уши. ухватити и на врата напоље избацити.

У Будапешти 19. Августа 1882.

Јулије Пап-Штајндл.

Уредник „Budapester Journal“-а и „Budapesti Tarogató-a

Једној лепој, белој, руменој госпођици

(У споменицу.)

Сви се диве твоме лицу
И почаст му дају,
То јест, боље да с' изразим:
Твоме молерају.

Пр — р —.

Ћира. „Немојте никада багатетисати снагу противника јер ћете увек бити побеђен.“

Спира. То је здраво паметно речено, — а ко то вели?

Ћира. То вели, „Виделo“ у своме 115. броју.

Спира. Видиш то је најпаметнија реч „Виделова“ — па и ту је другом дао, — а ако шта друго то је бар требао за себе задржати.

Ћира. Знаш ли ти ко је најстарији човек данас на свету?

Спира Не знам, ћиро, али волео би да чујем.

Ћира. Најстарији човек живи у Београду, и то је главом госп. Мојсије, администратор митрополије. Честитајући Њ. Величанству краљу Милану имен дан, вели он овако: „После пет векова, Промисао вечнога Бога, ставио ме је у ту срећну прилику, — и т. д.

Биће боме разлике, ја!

У „Виделу“, скоро у сваком броју, стоји на првоме месту чланак под насловом: „Биће боме разлике, ја!

Ово је врло згодан наслов и онај, ко га је измислио више има заслуге за човечанство, него онај, што је изумео аберданов мидер. Јер с овим насловом може се многи и многи чланак започети. Тако н. пр. узимимо ове теме и питања:

„Има ли разлике између Стојановог писања историје књижевности и склапања уговора са Бонтувом?

Одговара се чланком: „Биће боме разлике, ја!“

Како се односе садањи београдски министри према себи самима у ономе добу, кад је била омладинска скупштина у Београду?

„Биће боме разлике, ја!“

До сад нам је била Русија за леђи, а сад су „Виделовци“ с њом раскрстили, па се Аустро-Угарској приљубили, је л' то свеједно?

„Биће боме разлике, ја!“

Је ли једно исто бити изабран за члана скупштине всћином гласова, или насилно ући са два и по гласа у то законодавно тело?

„Биће боме разлике, ја!“

Је ли свеједно или ићи Србија са оваким кормилом узватраг, или с бољим унапред?

„Биће боме разлике, ја!“ **Аб.**

Бранитељ православља.

Католички Хрвати увели су неке католичке обичаје, које зову „свибањске побожности“, којима је предмет католичанско „Срце Исусово“ и Марија.“

Београдски „Хришћански весник“ вели, да имају потајно друштво. Ово је употребило некакву Еуфросину Обрадовић у Гор. Карловцима, „да ова отвори свибањску побожност — Mai-Andacht — и у нашој православној цркви у Карловцу.“ Неће вам она од куће, да тера ту католичку пропаганду, но свуда је отераше. Али она не мирује, него се обрати на господина Германа Апћелиња и он јој са своје стране **одобрава то.**

Ево читајте његово писмо, наравно на туђем језику:

„Frau Eufrosine Obradović, Bürgermeisters-wittwe Hochwohlgeboren Carlstadt. Ich habe die Ehre Ihnen auf Ihr werthes Schreiben von 29 März l. J. höflich zu erwidern, das ich Ihren Wunsch, der serbischen Orthodoxenkirche in Carlstadt ein Muttergottesbild verehren und eine **Mai-Andacht stiften zu dürfen nur billigen kann**“. И т. д. (В. Хришћ. В. ст. 8. стр. 504. 1882.

Је л' ти доста, драги читаоче, или би ти можда хтео још штагод више?

Опклада.

Ево шта Хумористикон приповеда: Три ђака сањала увек о неким новцима. Једанпут се опкладе они, ко ће оне идуће ноћи највише новаца сањати. Први рече (сутрадан кад су се састали): „Ја сам сањао, да сам видео читаву ливаду све самих игала, а ту беше неки човек те ми рече: Узми све ове игле, па ћеш их све потрошити шијући џакове за новце, који ће онда бити увоји а напуниће се новаца.“ Други рече: „Ја сам сањао, да је море дивит са мастилом, а ја да сам умочио у њ перо, те пишем цифре једну до друге дотле, док се цело море од мастила није сасушило и онда сам добио толико новаца, колико су те цифре у суми изнеле.“ „А ја сам сањао“ — рече онај трећи — „да сте ви обадвојица умрли, а мене оставили за свога универзалног насљедника.“

Овај је последњи добио опкладу.

Нова и стара мера.

Код нас влада још и стара и нова мера.

Кад купиш кило меса или масти, а ти добијеш управо фунту;

а кад купиш литру вина, а ти добијеш управо холбу.

Вешта жена.

„Што мене моја жена одева, то више нема!“ рече од пре неко. „Кад погледим рукаве на мојој кошуљи, а ја прави Француз; кад погледим гаће на кошуљи, а ја прави Мађар, а кад погледим гаће, а ја прави Шваба!“

То јест: рукави су му били врло узани, стан на кошуљи такав, да су му се видела гола леђа, а гаће узане и до колена.

Како ће се доћи у рај.

Приповеда се да је умро неки министар па на оном свету упути се управо у рај. Видећи га св. Петар како је богато обучен и пун ордена заустави га и нехте га пустити у рај, говорећи му: „ти си на овом земаљском свету живео у сваком богатству и добру зато не можеш сад и на овом небеском свету." Министар га је дуго и лепо молио да га пусти у рај, ал св. Петар није се дао ни осолити, и тако министар врати се натраг. На путу сретне једног сиромаха свог подераног и скоро нагог Онда министар као добар дипломат досети се како ће се спомоћи. Свуче своје богате хаљине и скине са себе ордење па све то да сиромаху, а заноли сиромаха да му овај да своје подеране хаљине, а још му да нешто приде. Обучеза тим те сиромашке подеране хаљине, па се опет упути у рај. Св. Петар и непитајући га ко си, и шта си, рекне му: ти си на оном земаљском свету тешко живео; трпио си и глад и жеђ и сваку голотињу, сад уживај овде на овом свету свако добро, и пусти га у рај. Кад се министар видео у рају а он напише свом цару овакво писмо: „Светли царе! ако ти твоји подајници буду добро и у сваком изобиљу живели, неће ни један доћи у рај. Зато ако желиш да ти сви твоји подајници дођу у рај, мораш тако удесити да живе, да су и гладни и жедни, и голи и боси." И тако сад све владе настоје и иду на тим, да им подајници дођу у рај.

Министри и крађа.

Недавно донесе новине глас, да су лопови покрали министра бившег Андрашију, а сад опет јављају да су похарали и бившег министра Села.

У Београду читају неки господа ове вести, па веле чудећи се: Министри и крађа! Код нас је то богме сасвим друкчије! Код нас не краду лопови министре! **Аб.**

Збркане новости.

Тиса Еларски догађај још једнако занима свет.. и дај боже да их буде што више по свима школама, јер то је знак свести; — Школска деца већ се уписују у школе и . . . кажу да су увели најпре у синагогу, но судије још нису на чисто како ће се ова ствар свршити.

У баконској шуми и на Банстолу врло је опасно путовати, јер . . . ту се време проводи у посту и у побожним молитвама; — Наши манастири имају врло леп положај . . . грозна убиства, те поштен човек вала да буде на опрезу.

Тифус, та несретна болештина, јако влада у горњим крајевима, но у нашим крајевима хвала богу . . никако још да га сазову; — Карловачки сабор, како је зимус одгођен, . . . валало би оне отровне паразите, што су се увукли, својим начином потаманити.

Господин Герман спрема неки пов елаборат . . . бар ће се као што треба — изиграти; — Мој пријатељ спрема се на бал и кажу . . . да је с министром Тисом у споразумљењу. **Аб.**

Из новог речника страних речи.

Партер. Кад когод такви квартир има, да му може ко лонце с цвећем из прозора украсти. У позоришту пак оно место, где лако може човеку пасти „оперногукер" на главу.

Фотограф. Човек, који никоме не ласка.

Филозоф. Млад штудента, који уме доста пива да попе.

Суфлер. Човек који је у политичном животу врло високо, а у позоришном врло ниско постиран.

Ургирати. Разбирати за нека писмена, што су код адвоката у прашину забачена

Хумористикон.

На маскенбалу.

Господар. Лепа маско, смем ли ти понудити вечеру са шампањером.

Маска (скине образину). А, дакле тако, господар-Перићу! На шампањер имате нована, а ја вам перем кошуље већ по године, па ми још нисте платили ни крајцаре!

Јл. S.

Цинцар и просијак.

Цинцар: Безобразниче један, буд сам ти уделио целу кобасицу, ти си још тако безобразан па ништеш још и новине да ти дадем да ју завијем!

Просијак: Опростите господару, али кад ви коме што дате, то треба да дође у новине.

Из нобл света.

Једна госпођа погађала је себи собарицу овако:

Гђа: Знаташ ли фризирати?

Собр: О милостива госпођо, како неби знала, шта више ја знам врло лепо и брзо фризирати, ја ћу вас увек за ½ сахата фризирати.

Гђа: Е онда вас немогу узети, кад ви за ½ сахата мене очешљате, на шта ћу ја остало време до подне да употребим?

Малер.

Један човек хтеде из једно повчаног завода новаца да подигне, па испунивши једну меницу отиде управитељу истог завода и упита истог: Молим пон - зво јел' ова меница добра?

Директор: Меница је врло добра, но на жалост морам вам изјавити, да ви нисте добри, а да би вам могли новаца позајмити. —

Дан после венчања.

Муж: Драга Љубице зар кафа за доручак још није готова та ја ево већ два сахата од како чекам на доручак!

Жена: „Љубезни Милане, и ја сама незнам узрока, зашто неће зрна од кафе да омекшају ево већ има читав сат како се кувају.

Сигуран лек.

Један брат није могао да се отресе дремежа, па запита свог друга: реци ми брате шта да чиним да ме не наваљује сан? Овај му одговори: намести се на главу на чланци, онда ти се за цело неће очи затворити. —

Одломак из разговора једног мужа.

Синоћ седим у кафани, и не мишљах ни на какву беду — кад наједанпут дође ми моја жена у вутра. —

Проба.

А: Ала је дивно ово девојче, а и леног мираза има, само незнам дал је и паметна, с' отим нисам још на чисто.“

Б: Покушај на ју запроси, ако те не одбије то буди уверен да је луда.“

Из брачнога живота:

Ја се већ од 20 година бројим међ ожењеним људима, па за цело то време нисам се могао сложити ни учему са мојом женом, само једном, кад нам је почела кућа да гори, полетесмо обоје на врата. —

Године и новац.

А: Господине молим вас колико вам је година да покушам срећу на лутрији?

Б: Јестел чули пријатељу, да моје године никад небројим, ја бројим само новац, јербо године ми неће нико украсти, ал' новце може лако.

Из војничког живота.

Капетан муштрајући своју кумпанију, љутио се што војници не прше вежбе прецизно на његову команду, викне: магарци једни, нисте достојни да један капетан с вама егзерцира, већ магарац као што сте ви сви! Наото се окрене поручнику — рекне: извол'те господине поручниче даље командовати. —

ад год можеш ти помози
Сиромашка сваког брата;
Али новца не узајмљуј
Ниже тријест процената.

Вубнуо- и Чуднуо-тека.

Велецтовани Гд. Уреднице!

Учтиво у прилогу — на другој половини истог табака достављам, да саизволите находеће у подистак „Заставе“ нашој омладини на знање дати, по којем ћу сматрати на вјечиту благодарност. --

У Сегедину дне 15 Јулија 1882

Ј . . . . К . . .
срп. учитељ

Са Сегединског курса.

Учитељи браћо драга
оскену се лепа нада
Лепа нада за будућност
у гроб васпа она прошлост.

—

Учитељи браће моја
ах јуначког мисме соја
Од порекла јуначкога
а од рода витешкога

—

Сваугда вјерни домовини
дед се мани поносими
Половина прса моји
славуј птица нежно поји

—

Гласом моји ускликнуше
ох кад мисли подникнуше
Подникнуше колко могу
чујеш Симе сваком Богу

—

Сегедин је варош дика
чудо више нека сека
Прошлог года што по беше
млого чеда пролазаше

—

Тиса вода свртно струји
са сви страна јако брује
Овог доба горе чудо
што прохуја баш овуда

—

Лепу варош опљачкала
младу чељад недавала
Да се мањем Тисе воде
окажме се старе моде

—

На грађанској овој школи
славан јунак дично стоји
У руци му књига бела
књига бела превесела

—

У тој школи сакуписмо
Частном крсту помолисмо
„Сакупи се златан брег“
„к небу главу творећ пој“

—

Срби браћо учитељи
овог света мучитељи

Блаженство ће оног света
пјевање сјајно да прошета

—

Хоћу казат само једну
само једну не последњу
Та и мисмо уздајница
ова звезда предходница

—

Предходница небом шета
мен млађанет ништо не смета
Само једно што не могу
да помогнем и убогу

—

Та убог сам и ја сапаћ
нешто више нег' калфурац
Нуз Дунаво међ два клапца
виђ Моцињу старог јарца

—

Да се мањем те клисуре
веће кисе и плавиње
Али Лекна красно место
и дисати сад сам престо

—

Чудне мисли Фрушка гора
чарног ока, рујна пора
Кад помислим тди сам сада
тди су двори Новог-Сада

—

Нису дали већ је радост
чујеш друже тди ти младост
Всегнајубнем хвала данас
благодат сву изли по нас

—

Предвиђање Сегедина
биће среће нама свима
Овог дичног професора
„Вај Јакопа директора

—

Директор је стуб науке
настојља нас без све муке
И мука је јесте, није,
будућност се на нас спије

—

Терет вачке на посао
кратки писму зовља јао
Збогом остај мило срнце
пернат будн ки годунце

Ј. Ђ. К.

Расписујемо нове награде

за хумореске

које ће бити штампане у „Стармалом“ до краја ове године.

Најбоља хумореска биће награђена са 20 — 25 ф.

Друга, после ове најбоља, добиће награде 10 — 15 фр.

Пресудиоци биће сами претплатници „Стармалог.“ Од дана кад изиђе последњи овогод. број „Стармалог“ па до свет. Саве 1883. моћи ће сваки предплатник дати свој глас писмено и по већини тих гласова биће се писцима горе означене награде.

УРЕДНИШТВО СТАРМАЛОГ

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме петнајстом броју за 1882. ове чланке: 1. Стара слика, песма (са сликом) 2. Шпагни рубац (приповетка) од К. М. 3. Од кад је што 4. Тица додо (Didus ineptus) (са сликом) 5. Разни часовници (сатови) 6. Питомо лишће и живина (истинити догађај са 16 слика) 7. Сказка о вечитом жиду (са сликом) 8. Голуб и чела (по једној причици) песма 9. О игри (свршетак) од Браца Бранка 10. Наши разговори од Браца Мите 11. Мали питач (песма) 12. На хокуспокус у 13. броју 13. Да луда одговора 14. Филозофски 15. Разноличје 16. Даштања 17. Чика Јовина пошта 18. Нове књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јови лист, излази двапут месечно на читаном табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шаље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ,“

број 27-ми доносе

овај садржај: Забава: Шумареva ћерка. Приповетка из српскога живота. Књига друга од С. В. П. — Народни обичаји: Сватовски обичаји код мухамеданскијех Срба̀ља у Босни од Милана Делића. — Из природе: Ваздух у ком живимо, од М. Петровића. — Песме: Бићу дрво (Петефи) од *Ђ.* — Из „Махабарате“ Куровићи, од Симе Поповића. — Из пуколака XVII: Ој девојко, од Петра Ј. Петровића. — Историја: Народни преворобај Срба Лужичана у Саксонији од А. Хилфердинга, превод Новака Козачевића — Преводи: Аеја, приповетка Ивана С. Тургењева, превод Бранка Константиновића. — Књижевност: Razprava o podun. i potis. Bunjevcih i Sokcih. — реферат М. Петровића. — Научне новости: Електрично осветљење од ° ° — Није све злато што сија од М. П. — Уметничке новости: Слике Уроша Предића, од С. Поповића Ваљкога. — Вршчанин уметник од —ћ. — Српски уметници: Димитрије Ружић, од Јована Грчића. — Уз наше илустрације: Нишљанка мухамеданка од Т. — Христос пред Пилатом — Слике из црногорске престонице. — Књижевне белешке. — Слике: Димитрије Ружић: Нишљанка мухамеданка од проф В. Тителбаха; Христос пред Пилатом по слици Мунк чија; Главна улица на Цетињу; Краљеве куће на Цетињу.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пута табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и **Накладна штампарија А. Пајевића**

у Нов. Саду.

ПОЗИВ.

Потписана штампарија као накладник најраспространијег српског календара

„ОРЛА“

узима себи слободу учтиво позвати п. н. трговце и обртнике на авонсовање у истоме календару за год. 1883.

Укусно израђене огласе рачунамо:

Једну целу страну	. . . . .	фор. 24.—
„ ½	. . . . .	„ 12.—
„ ⅓	. . . . .	„ 9.—
„ ¼	. . . . .	„ 6.—
„ ⅛	. . . . .	„ 4.—
„ ¹/₁₆	. . . . .	„ 2.—

Огласе са страних језика преводимо бесплатно. При упису молимо за потпис фирме власника, ради наплате при предаји примерака, као и ¼ цене од износа.

„Орао“ се штампа и распродаје у 15.000 примерака, и према томе може се рећи да је ово најкориснија и најјефтинија прилика за сваког, који има што публици да огласи. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.**

РЕД ПЛОВИДБЕ.

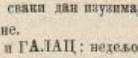

пошт. лађа од 10. до даље — почињући Јуна. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи. са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

5—5

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА

Година V. У Новом Саду, 31 августа 1882. Бр. 24.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Политичка ситуација.

(Навод из уводних чланака разних новина.)

Где су сада очи наше?
Све су очи на Мисиру;
А и уши (одабране)
До Африке чак допиру.

А ко нема уши таке,
Да их пружи чак до Низа,
Том новине уши пуне,
Та најмлађа светска сила.

И тако се сада чује
Данас ово, сутра оно —
Ко зна шта ће да огласи
Прекосутра вед'но звоно!

Колко смемо веровати
Новинарској прији:
Велики је хаос тамо
У Крокодилији.

Не знам да л' се већем
На сав мах почело,
Али једно знадем,
И то је зацело:

Пружили Енглези
Своју моћну руку
На султан-Хамида
Чврсто за нос вуку.

„То баш није право!“
Резонирам живо; —
Ал додајем и то:
„Није ми ни крво!“

Шетња по Новом Саду.

CXXII.

Новине пишу, како по северној Мађарској влада несретни тифус, по Бачкој шарлах и дифтерија (у самом Бечеју умрло је око 200 особа), на Филипинским острвима умире само у једној вароши по 350 људи на дан од колере — но ја мислим, да ми Новосађани не треба овим гласовима да верујемо, јер кад би то истина било, онда не би наш новосадски санитетски одбор тако апатичан био, да ево већ скоро две године дана седнице не држи, — будимо ми дакле без бриге, и уместо да сазивамо здравствени одбор, да се о предходним мерама и предохранама саветујемо, најбоље ће бити, да и од сада агитирамо за помађаривање Новога Сада и целе Европе, јер кад се сви Срби помађаре, онда тифус и колера неће Србе моћи таманити, као год што је познати онај стари лек од стеница: кад хоћеш да те у кревету стенице не једу, а ти метни на млади петак једну шпагареву и чешаљ белога лука под јастук, на леђи онда на земљу, те те неће онда стенице у кревету јести, а ја би на ово још додао: седи целу ноћ у бирцузу и картај се, па ти неће стенице у кревету досађивати.

Но кад колера влада на Филипинима, као што телеграфишу из Маниле, онда нема за нас опасности и ако је Полит једној колери, која је **владала**, једном приликом рекао: Видићемо се код Филипи! А нема опасности због тога, што Чеда Мијатовић још није склопио с Бонтуом уговор за грађење жељезнице од Филипина до нас, а као што је познато колера је тешка болест, а што је тешко, то не може по ваздуху летити и к нама долазити, него би се тек могла парним машинама до нас докотурати, нарочито пак жељезницама, дакле су они који граде жељезнице уједно пресађивачи колере

и несрећне у наше лепе крајеве, и ако измишљач парне машине Уат није при своме изналажењу имао на уму ни Бонтуа ни Чеду, као год што ни при измишљању барута није ни један од њих никакву улогу играо.

Осим тифуса у горњој Мађарској, колере на филипинским острвима и господина Чеде у Београду нема у Новом Саду никакве друге новости, јер ваља да неће нико рачунати у новост какву и то, што се школа мађарских калуђерица назвати баш у најближем комшилуку код завода за малу децу, јер ово је одавно старо и познато, као и то, да су ти заводи сигурни од ватре, јер је одмах ту и ватрогасно здање са свима својим реквизитима и целим персоналом, те су „штајгереке“ мердевине и „шприцаљке“ за сваки евентуални случај увек у приправности.

Иначе смо ми у овим доњим крајевима сви здрави, осим С. Сингера, загребачког списатеља, на коме су се приметили неки непријатни симптоми, особито онда, кад у пароксизму свог назива митрополита Стратимировића и Вука Караџића Хрватима а српске народне песме хрватскима, но то је без сумње услед читања Даничићевих „Облика српскога или хрватскога језика“ а овамо је пре тога читао у „Гласнику за 1857.“ чланак тог истог Даничића „О разлици између српског и хрватског језика“, те му је то главу мало збунило, али на то се ми не можемо срдити, јер то је само „Fluch der bösen That, die fortschreitend nur Böses kann erzeugen“. Него београдски „Ера“, који се нуди да вади бубе из главе, био би момак, кад би и г. Сингеру извадио бубу из главе и за себе је задржао, јер њему се неће познавати да има једну више.

Него могао би ја већ и престати. Почео сам од колере (кол—Ере), па дошао до Ере — а ако наставим, бог зна докле ћу још доћи по асоцијацији сродних идеја, које лебде около мога пера. **Аб.**

Уштипци.

□ „Глас православља“ каже, да поп Живојин Јовичић има обичај да се заклиње овако: „Тако ми попине капе, болесне пете и маме од три кључа!“ — А како би било да у ту „formulu juranti“ уђе још и ово: „Тако ми попиног „Ере“, болесног „Видела“ и маме од три министра!

* * *

§. Оберштатсанвалт Козма тужује „Нитекепа“, што је о њему донео једну карикатуру. Ми мислимо да би за јавног тужиоца, који већином с лоповима и убицама посла има, најбоља карикатура била једна карика и један тур, као симболи његовог делања. (Онда се не би могао наћи увређен, те не би туживао.)

* * *

✕ Кажу да „Видело“ и „Ера“ у један рог дувају. Али ја то не верујем, има тамо више рогова.

* * *

△ Један садањи посланик карловачког сабора није инструкцију за свога унука, како да се влада на идућем карловачком сабору, ако буде за посланика изабран.

* * *

✕ Код „Видела“ не ради само један новинар, него их има читав лик (хор.) Све то лик дакле ради, и то онај исти, који је некад код „Недељног листа“ радио.

ПОДЛИСТАК.

Ја као разматрало.

(По Сафиру.)

У народној башти свирала музика.

Тако се добро сећам, као да је било пре двајест година.

Била је месечина, сестра од тетке сијала песницима. Тако је лепо сијала и чисто као да ме је питала: „Где си?“ Али ја сам се сакрио као Адам за дрва, јер ми сад није било до месечине.

На левој страни од онога места, где је музика свирала, може читалац видети једно дрво. Свако вече кад свира музика може читалац код тога дрвета видети две знамените ствари: горе фењер, а доле мене; једна ствар виси, а друга седи.

Ту код тог дрвета под фењером метнем ја сламну столицу на земљу, а себе на столицу. Ту су се започела накаљања, што ми их је грозна судбина за оно вече спремила.

Ја предпостављам да читалац зна, шта ће то рећи „сламна столица“, та четвороножна животиња, што ју је природа за двоножне створила. У природним наукама заузима она средње место између камиле, на којој и кад преко јаруга идеш можеш сигурно седити, и између шпекулације са акцијама, на којима можеш и на сувом путу скрати врат.

То вече даклем метнем ја сламну столицу уз дрво.

Седео сам као усамљени јуноша и шарао штапом по прашини, кад наједампут столица са двема својим стражњим ногама омакне се у ону рупу око дрвета и повуче с собом и мене у пропаст, и „внезапу“ сам лежао као изјерена „удивителнија!“

Министар и лебац с путером (вели Берне) увек падну на ону масну страну; списатељ падне увек на мршаву, јер он масне стране и нема. Ја хтедох после својег пада одмах да се подигнем, као што то великим духовима приличи, те хтедох да се ухватим за наслоњачу оне столице, што је преламном стајала, али у брзини не зграбим наслоњачу од столице него мантилу једне госпе, те повучем и њу, т. ј. мантилу, у пропаст!

Једва се избавим и исправим, опазим на моју радост, да се није још много света искупило, и станем покрај столице, јер то је увек сигурније, него кад седнем. Али како сам се исправно, лупим са мојим

* * *

+ Босански таљири неће дакле од сада бити од голе земље праљени, него ће бити Калајисани. (Само дај боже да Босанцима прија чорба!)

* * *

□ Енглеске новине зову египатског кедиву — кедивју. Ако бога знате, немојте тако писати, јер то кад читате од патрашке изиђе „Ујвидек!“

Аб.

Биће боме разлике, ја!

(Наслов овај позајмљен је из „Видела“).

О прослави 25. годишњице цара (руског) ослободиоца говорио је професор велике школе г. Стојан Новаковић о томе, како је нужна узајмица између Руса и Срба (Види „Видело“ за 1880. бр. 27.) А кад је Стојан постао министром укинуо је у учитељској школи учење руског језика, збацио митрополита Михајла, који је узајмицу Срба с Русима најбоље неговао.

На сад питамо, да ли се слажу дела министра Новаковића са речима професора Новаковића?

Биће боме разлике, ја!

* * *

Министар Гарашанин војујући за уговор са Бонтуом рекао је, да ће се тиме спасти у земљу 40 милиона динара.

А факт је да је тим уговором изручено из земље толико милиона динара. А је ли то свеједно по будућност српску?

Биће боме разлике, ја!

* * *

Да су београдска господа умела чувати ђуру Даничића, не би он отишао у Загреб, те не би сад његов дичан речник излазио латиницом, него ћирилицом.

А је ли то за нас православне Србе и нашу књижевност свеједно?

Биће боме разлике, ја!

* * *

Кад свака београдска кафана и гостионица и многа кућа српска држе „Кикерикија“, а „Срп. илустроване новине“ и не зарезују у рабош — је ли то онда свеједно за напредак српске књижевности?

Биће боме разлике, ја!

* * *

Слобода штампе и конфисковање скоро сваког броја „Стармалог“ у Београду, је ли то наметно и поштено?

Биће боме разлике, ја!

Вуњевачки и шокачки жуљеви.

Причасни господин Иван Антуновић, келачкобачке бискупије свештеник, назива у својој најновијој књизи „Razprava o bunjevcih i Šokcih“ православну веру шизмом.

На кад већ каже да је **шизма**, онда би боље било да је назове **чизма**, па би смо бар знали шта га **жуљи**.

Аб.

Слике из Америке.

Отац девојачки. Ево младожење дошао је!

Невеста. А где сте се ви толико задржали, треба већ да идемо на венчање.

Младожења. Ишао сам да се на брзу руку брачно разведем с мојом трећом женом.

„X“.

дугајлиским „ја“ о фењер, који се на мах угаси и своје уље просне мени на плећа. Баш право има немачка пословица што каже: Der Mensch weiss nicht, von was man fett wird.

Фењер се опет доведе у ред, али међутим се народ искупио око мене. Један постар господин дође са једном младом госпом и потражи де ће сести. Опази моју сламну столицу, која се чинила и невешта као да није самном ништа урадила. Господин понуди госпу да седне на столицу, а ја ћу на то рећи госпи (погледавши на господина): „Госпо, невала, љуља се.“

Међутим дође и она особа, ради које сам ја баш био дошао и посади се у море од каша и шепира.

Сад станем разгледати свет. Негодно је било овако гледати таласање женских глава и ја пођем да потражим какво узвишено место. Али кад се кренем оченим једног господара, а он се продере: „Ви ако се мислите чепати, а ви чепајте сами себе!“ Ја му на то рекнем: „Опростите ја сам мислио да је то моја нога, што сам на њу стао, иначе би — јаче згазио!“

Није био мали задатак провући се кроз кордон од госпа. За моји леђи сам чуо свакојаке примедбе, као: „Куд га враг носи!“ — „овај баш овуд мора,“ и т. д.

Кад сам се кроз госпе провукао напћем на музике. Био сам се као јегуља и сретно бих прошао, да ми није запео шешир за неку грану а она га одбаци на рамена некој двојици, који се обазру, а и сви су се обазирали. Једва дођем на брежуљак, на којем је музика свирала, а ту је била гомила људи свакојаког вида и состојања, мушки, женски, слугу и слушкиња и т. д. Ја се помешам међу њих. Наједанпут неки детињи глас иза мојих леђа повиче: „Мати, мати! Ево Сафира!“ Сви се окрену да ме виде. Проклето ти је то, кад је човек славан! Није било хасне, ту се више није могло остати, и ја се дам на повратак, и небо ми улије сретну мисао. У загради, у којој музика свира кад је какво играње у башти, ту ће морати бити краснеје! Ту је високо, покривено а мрачно! Отпузим донде, попнем се горе у загради, де је било до душе неколико чељади, али де сам ипак згодно место добио.

Прекрасно место! Видео сам сваку женску главу и сваки поглед њихов. Наслоним се на један налоњ за ноте и разгледао сам свет. Наједанпут како сам се јаче на налоњ наслонио, пуче налоњ и пребије се; да ме због ларме неби ко опазио повучем се лагано натраг, али промашим пут, нога ми се омакне на ба-

Ћира. Би ли ти мени знао казати какво је сад стање у Босни.

Спира. Не могу ти тачно казати, али то се да судити по министру Калају.

Ћира. А како то?

Спира. Он је баш тога ради отишао у Босну да види какво је стање тамо, па чим га је видео, он се — и сам разболео.

Ћира. У Србији има једно село, које се зове „Совљак.“ То село хоће да промени своје име, само још не знају како да то крсте, или: „Пирочанце“ или: „Милутиновац“.

Спира. Најбоље ће бити да то село остане при свом старом имену Совљак. А кад је већ потреба да се г. Пирочанац овековечи, њему би се могао дати (од тога села) предикат: Совљачки.

Пуслице.

Нека се од сада нико не чуди, ако види какав сјајан орден на прсима каквог лопова, — јер треба знати да су лопови, кад су насрнули на кућу грофа Андрашија, украли и собом понели неки 30 ордена.

Три сестре Јеврејке породиле су се у један дан и свака роди близанце. (Ваљда хоће да надокнаде свету губитак једне Естире Шољмошијеве).

У Дублину полицаји праве револуцију (а има их на 20.000). Према таким гласовима не треба се чудити, ако скоро чујемо да је енглеска краљица прокламирала републику.

Председник Београдске скупштине, г. Алекса Поповић осветлао је образ својој (напредњачкој) партији, — само што је то осветљење фалзификовано.

И саме мађарске новине признају да у Буда-Пешти већ нема никакве сигурности. (Зато ли је дакле управа Текелијина фонда премештена у Пешту!)

Краљ Шведски Оскар асигурирао се код неког друштва на 600.000 „круна“. (Мора бити да је што рђаво сневао.)

Чупави чланци.

XII.

Ви већ видите, драги читаоци, да сам ја овај чланак требао написати још пре четир дана. И црна је штета што то нисам урадио, — јер од како је света и века, ни један чупав чланак није био написан са таким образом, са каквим би био написан ево баш овај.

Људи веле да је „дуг зао друг!“ ал ја сам ових дана искусио да је „дуг још гори друг“ — јер ако си коме дужан ти то или платиш, или пустиш да те затворе, даклем можеш да бираш које хоћеш — али ако те ухвати дуг, онда мораш и да платиш (што) и опет да будеш (у соби) затворен бар неколико дана.

самацима, а ја да се задржим ухватим се брзо за друге налоње, повучем их с собом, стропоштам се доле, а једно туце налоња појури с грмљавином преко мене! Сви се погледи управе овамо, а ја писам смео да устанем јер би ме познали. Неки од оне чељади што бејаху око мене, хтедоше да ме подигну, али ја их замолим да ме тако оставе, јер то ја радим ради забаве. Али то ми ништа не би помогло, опет би ме познали, да се није нашло једно међумеће, које ме је избавило.

На ларму, што ју подигоше строваљени налоњи, побуне се сви пси, што су били у башти, и који као што је познато нису пријатељи музике, те стану у сопрану, тенору, баритону, и како је већ који умео, урлати и завевати, и то ме је избавило од срамоте.

Док су се пси трудили око мојега избављења, отпузим ја потрбушке из заграде у мрачни део баште, онде се усправим, отресем од прашине и вратим се сасвим наокољо у друштво, чинећи се невешт, као да и писам са столицом пао у рупу, као да писам строваљао фењер, као да писам једног смртника очешио, као да писам шешир изгубио, као да ме није дерао као живог Сафира познао, као да писам невине налоње посваљивао и као да писам потрбушке одмилио из заграде!

Помешам се међу господу и госпе и станем запитивати: „Јесу л' већ почели свирати?“ — „Има ли много лепога света овде?“ — „Који је ово већ комад?“ То су била моја безазлена и врела питања.

Али опет сам се то вече нешто научио.

Нећу се више никад крити, да разматрам свет. Шта ме се тичу туђи послови? Сваки нека чисти испред својих врата, кад се напуни наново ђубрета, он нек опет чисти.

Музика се сврши, сви се разиђу из баште. Само сам ја остао и месечина у башти.

Дуго сам седео и ћутао задубљен у мислима. Месечина ме најпосле запита: „Море Сафиру, а шта си се ти замислио, на кога то мислиш?

„Ја јој одговорим: „Драга месечино, а на кога ти мислиш?“

„Шта се то тебе тиче?“

„Е па не тиче се ни тебе на кога ја мислим?“

Из тога може увидети читалац, да се ни њега ништа не тиче, на кога сам ја мислио. Па добро!

1872. **Аб.**

Де је то мене ухватио тај дерни цуг, то не знам. Све жалим на дамшиф, на коме сам прошле недеље путовао, и кад сам дошао под Карловце, ту сам осетио таку страшну хладноћу, као да сто ђавола у један мах дувају и потпирују неку ватру, на којој би хтели да кувају мађарски паприкаш од стогодишњих крваво заслужених права наших. Нема сумње, ту сам награбусио, ухватило ме то ђаволско дување и потпиривање, па ми је од тога образ отекао као јабука од фртаљ фунте. Чудим се само Анђелићу, који се у Карловцима већ одомаћио, како њему никад да се отече ни један образ. (Мора бити да га и нема.)

Кад кога туку па му не даду плакати, — то је зло.

Ал је још горе кад коме покажу што смешно, па му не даду смејати се. Тако је у мојој љутој боли кад сам се погледао у огледало, па онаких како изгледам, хтедох прснути у смеј, — јест, ал чим развукох уста на смеј, а болови се угостручe, као да ме неко са сто игала боде. — Међер има и така смејања, које боде, као сто игала! Но, то ћу баш да прибележим за „Стармали.“

Данас, кад ми је образ нешто мало спласнуо, ја седох и почех да прибирам мисли, које су се за ово неколико мучних дана разбегале некуд на урлауб кад ми дође берберин да ме обрије, и чим уђе у собу загушљући смејање рече ми: дакле и ви!

„А зар још ко?“ запитам ја загушљући гњев на тај безобразлук.

„Та по вароши пати од те болести, од отока образа. То је сада редња,“ разјасни ми берберин.

„Та то је зло!“

„Да богме да је зло, — а још је горе за мене, — вели берберин, — што се људи са таким отоком не дају бријати.“ — То рече и поче вадити сапун и бријачицу.

„Иди ти, брајко, од куда си дошао, — нећеш ти мене грепсти по болесном образу! викну му на по уста.

„Па да кога ћу ја онда бријати?!“

Ја се на то уместо питање мало промислим, и одговорим му: „Иди па бри оне, који немају образа!“ и руком (случајно) покажем пут Карловаца.

Ђука и Шука.

Ђука. Је си ли читао у „Ери,“ да је **Аб.** ћелав?

Шука. Читао сам већ двапут, и ја сам му саветовао, да то више не буде, ал **Аб.** неће да ме слуша, него тера и даље.

Ђука. Па шта да радимо, да се он тога злочина већ једанпут окане?

Шука. Ја мислим да му дамо тајни уговор београдске господе са Бонтуом, да прочита па ће се за цело и њему коса накострешити! **Аб.**

Жандарско беснило.

Жандарско беснило, које се у новије време прво појавило у Футогу, сад се простире даље обалом реке Дунава, и сад је већ стигло до Паланке. Ту је један жандар убио најпре шест људи, па онда сам себе.

Умољавају се господа жандари на које би та болест одсада напшла да окрену ред, (јер дојакошњи ред не вала). т. ј. да прво себе убију, па онда оне друге на које су кивни.

Сваком своје.

Г. Јован Сундечић одговарајући једним епиграмом на критику својих песама, што је била штампана у 25 бр. „Илустр. српских Новина“ завршује овако:

„О превљам је проста оцјена превљару;
Суд о злату тек се — пристоји златару.“

—

Зар баш ништа, Јово,
Не даш — критичару? **Д.**

Лепа сведоџба.

Неки војник буде услед тешке болести отпуштен на више месеци отсуства на његовом листу пише: По савету лечника пушта се војник Н. Н. ради лечења на 3 месеца у своју домовину.

Од лечника прегледан
И за здравог пронађен
Др. Н. Н. Регементцарцт

С великом хвалом!

Читамо у новинама да је „Матица српска“ **с великом хвалом** примила од Ивана Антуновића књиге „Razpravu o Bunjevcih i Šokcih,“ у којој се књизи, као што је познато, **православна вера** називa „**шизмом**“ и позивају се **Срби** да приме **јединоспасавајућу унију**.

Са каквом би тек **„великом хвалом“** примили Штросмајерову окружницу, да нам је пошље! **Аб.**

Јунак.

Мали Милан дође својој мајци, да јој се потужи, да га је мала катица из комшилука тукла.

Кад му мати на то рече, да је то срамота за једног момка, да се он да од девојке тући, рећи ће Милан:

— Недам се ја, мати, тући, ја **побегнем.**

Шта је видео у Пешти.

С—пики брата био ових дана у Пешти.

Кад се вратио кући у С. салете га пријатељи да им приповеда, шта је у Пешти видео.

— Хо брајо, шта сам ја видео у Пешти!

— Шта, брáто, дед нам приповедај! запитају сви љубопитљиво.

— Идем ја по Пешти, па опазим једног фијакера

— Па? запитају сви нестрпљиво.

— А у фијакеру упрегнут један коњ —

— И шта онда?

— А на коњу, брајо, врбашки жиг.

Господин шмокљан.

Општински старешина из Ч. разговарао се недалеко од општинске куће Бележник исте општине требајући га нешто, викне четника и рекне му: Иди зови онога шмокљана, нека дође одмах у канцеларију.

Четник мислећи, да се тај господин тако зове, оде и пред целим друштвом изврши налог бележников овако: „Господине шмокљане, послао ме госп. бележник да одма дођете у канцеларију!“

Официри су омладина.

„Пешти напљунак“ приповеда у дугачком чланку, да је код бачког епископа био на царски дан омладински ручак. И сам он вели, да је ту био петроварадински ђенерал и 32 официра.

Из овога дакле следује, да су официри омладина и тако су цивилни гости владичини имали с њима опасан договор.

Е сад реците ми у коју би ви илиду послали „пешти напљунковог“ дописника? **Аб.**

Вачванске песме.

(Невају се око футошке скеле.)

Скупио Вук Нешановић Тирабић.

1.

Тече тија водица,
На поп Лази грозница,
Што не може за нотара,
Да метне Мацара.

2.

Седамдесет и седам,
Сви су они к'о један,
Но то попа ништ' не хаје.
Он пије код Паје.

3.

Зелен ора, деб'о лад,
Кортешлук је мучан рад,
Ако ћемо пропасти
Брада ће ми опасти.

4.

Иде попа разбарушен
Па по селу шета скрушен,
Пред сваким ће, вели, пузит'
Ал ћ' и Футог разБарушит'!

Кхосподар малестареле-лебен!

От гхојгес лљуде новинхаре сахме стхе ни фаљеле кхосподар малестареле-лебен, кхоје сте имале не пиллаље кхорешподенц на Еларске, — мхи нхоштено чифутхин еларски, чекхале кхас са мацес частиле.

Нема — нема малестареле-лебен, јахх гијт мисиле, добро шактере хрђавс лљуде, па се бојале да дхоће.

Шактере оне добро лљуди, сахме могхли закхолатхи пилец, гхусеех, тхелец, немогхле, солах лебен закхолатхи гхојгес нхрасиде, гојгес детхете за Еслар нее вос сохкт. Ист керкеле Шуламхушел,

Возхајт тхражеле, мамеле-лебен, — тхражеле бакелефолаши јах гијт нхолицај мон ерстес — тхражиле герихт нотхарији се Бари-лебен — тхражиле кхосподар он ђолт с великхо от благхерођене Јегралебен — све се тхражиле нхандире, за финф матхоре, хмладе и нехма месеце, нха нашле без тхракха Истхерке.

Нашхе добре човеке шактер, оне мацесе број гостхиле 4. шактере, кхолиле пилиђи, јехдиле паххендл поприкаш, пхиле фајни тхинет лизингхер бијр, олтофнер што казалс крваве вијне, — весело биле играла хеп — хеп полкхе, бај гијт ја не пила видела синакоге, — све веселе пијане шактере хеп-хеп певхале.

Шта кхледале шегецел — дхетете у кхлуче јама на вхратхе, воле пјиле фаин бијр блитхротес вајн, — недобиле кхерле, свађале децете са тхателе и мамеле-лебен, — свађале на Баре са олволт Великхо од Јегхери; — свађало Јекулфолши са пхерзекуторе; — Бирцеле са хер амтсмоћ судхаске, — свађале државне велико отменик Кузмен да протхерале на кхуће истуц — министерле.

Мајн гијт — мајн гијт, ми пошпхене чифутхине лљуде, — воле да се мирне пхиле, — нхема ее нема најеле еслартиса у Истхерка, — купила Истхерка, не пхиле добре, ми биле купхеле другхе две три, сехсе, цеене умерле, жихвеле, кахке искале са Баре, Велика от Јегере, Бирцеле, Кузмале и министерлебен.

Сареле-лебен мој жхене кхаж јах зол лебен не пхазариле истхерке халлијне на тандемарк ини будапешт, — пнтхорпиларите унсере мон што се свађхале са Инпоци, редакгерле амтсблетен кори — јелене, окош сембоер, најели истхерка.

Ха, ха! пхпале одна Данијле наше лљуде, окош главе нетхранжеле штхерка на еслар-гхиссе, — хоп фурт, ијеле ла торино, ја чуле, кхаке најеле Истхерка

Данијле памстне лљуде, неће тхајну казале, ја казале малестареле лебен да не издале ником, Истерке украле он министерле и — — халијне нхородиде са кхотдове попцхе, на марамушке рускеле човеке, па терале пхоштено чифутине у беда, — јах зол пит лебен кхосподар мале старелес, — зол пит хинделеман не моје шегецел ни једно детете, ни фомилије — верден, акхо нисе руске пхолитик заколиле мађарске Истхерке.

Кад кхосподар ла Торине кхазале, како кхосподар

Данијле покказале, — бај гијт со ист воаз ез, и ја ће вас јавитхе каке корјелена шта пхисале како јелен жена ла Торино разкговарале.

Ја сам пхила родила нови сад, ја вас пхоштено редактер познале, — свршиле сам велик шул белград кад тамо не постале министре финанцеле, — постале француске кореспондент, а научиле српске матерње какхе кажеле, па лено моделе вас да буди универ мон, и за истине љуби, коресподенте примите.

На Еслар 15 Ав. — Ав-ту-бе. 5642 год.

Јетра Тубажват*)

Одговор „Родољубу.“

Ми истина не држимо „Родољуба“, али за то држи наша читаоница „Кикериција“, „Pesti hirlap“, „Magyarország és a nagy világ“, „Rozor“, и т. д. дакле нас онда немојте секирати да смо тврдице.

Одбор новосадске „Српске Читаонице“.

Тајна.

Ако имаш тајну,
Па те жуљи јако,
Вол'о би је коме
Рећи, ма полако, —

Буди момак, па је
Држ' у својој власти;
Ал баш ако мораш,
Знаш ком' ћеш је кости?

Кад већ мораш казат'
Другом је не реци,
Већ једино само
Лажљивоме Неци.

Јер он и нек изда
Тајну твоје среће,
Не шкоди, јер нико
Вероват' му неће.

А. Р.

Штампарска судбина.

У некоме друштву повела се реч о томе, како је то да штампари, ма како вредни били, не могу тако да прокопшу, као н. пр. месари или пекари.

На то је питање један домишљан одговорно овако: То је за то, јер штампари готове храну мозговима, месари и пекари пак стомацима; а колико је год људи на свету, стомак има сваки, — ал мозга мозга нема ни десети.

*) Нећемо никоме казивати, што ви нама пхисале. Уреди.

Ако да бог здравља.

Један богат арендаш дао је саздати велику кастурницу, за целу своју породицу. Кад је била готова онда рече: Но хала истенек! ово ће бити кадгод већита жуља и мени и мојој породици, ако бог да здравља и среће!

Одговор.

Г. Бра. . . . у Београду. — Претплату смо Вашу у своје време примили и књижили, а што до сада ни једнога броја не добисте, за то немате да захвалите (као и остали наши претплатници у Србији) једино Вашој славној полицији, којој је савест тако чиста, да ето сваки број „Стармалога“ затрпа у помрчину. Одавде се свакоме најуредније лист отпрааља, али може ли се шут с рогатим бости! Исте нам тужбе стижу и од осталих претплатника наших у слободној земљи Србији, и под напредњачком владом.

Новије књиге

приспеле уредништву на приказ.

Летопис Матице Српске, уређује А. Хаџић књига 131. (1882. свеска трећа). У Н. Саду штампарија др-а Св. Милетића. 1882. Цена 70 нов.

Сад је баш изашла из штампе

ЖИЛ-ВЕРНОВА ПРИПОВЕТКА:

ЧЕТИРИ МЕСЕЦА НА МОРУ

ПУТНИЧКЕ БЕЛЕШКЕ Ђ. Р. КАЗАЛОВА.

са 3 слике

Ова приповетка препоручује се довољно већ и самим именом њеногa писца, који је стекао доста читалаца и у нашој публици.

„Четири месеца на мору“ иду у ред путописних приповедака Жил-Вернових, као што су: „Царев гласник.“ „Кин-Фо“ и „Откривење земље“, које су већ преведене на наш језик. Док је писац у овим причама цртао махом путовање кроз разне земље и народе по суву дотле у овој приповетци црта путовање по широкоме мору. Он је овде мајсторски навео све невоље и несреће, што могу снаћи људе на отвореноме мору — на путу где човек ништа више не види до неба над собом воде под собом. На лађи „Канцелару“ кренуло је се из Ливерпула у Америку 32 душе, које путника које морнара. Ти су људи претрпили највеће несреће: пожар и бродолом, глад и жеђ, буну морнарима, страховање од морских грдосија, и тек после четири месеца лутања по широком Атланском Океану, изашло је једва њих једанајсторица живих на сплаву, што га начинише од неколико дасака пропале им лађе, у Јужну Америку.

Приповетака је написана у облику путничких бележака.

Књига износи 11 табака.

Цена јој је 1 дин. 20 пр.—60 нов.

Ко пошље новац за 5 књига добиће једну бесплатно.

Књижара Велимира Валожића

САД ЈЕ БАШ ИЗИШЛА ИЗ ШТАМПЕ

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега ранијега издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено-слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8 „
„ „ „ 4.-ог „ „ „	8 „
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10 „
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Гимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама. друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко даље жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ПОЗИВ.

Потписана штампарија као накладник најраспростањенијег српског календара

„ОРЛА“

узима себи слободу учтиво позвати п. н. трговце и обртнике на анонсовање у истоме календару за год. 1883.

Укусно израђене огласе рачунамо:

Једну целу страну	фор.	24.—
„ ½	„	12.—
„ ⅓	„	9.—
„ ¼	„	6.—
„ ⅛	„	4.—
„ ¹⁄₁₆	„	2.—

Огласе са страних језика преводимо **бесплатно**. При упису молимо за потпис фирме власника, ради накнаде при предаји примерака, као и ¼ цене од преноса.

„Орао“ се штампа и распродаје у 15.000 примерака, и према томе може се рећи да је ово најкорисније и најјефтиније прилика за сваког, који има што публици да огласи. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.**

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа почињући
од 10. Јуна.
до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЈСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручује своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпорхерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

КАО И НОВУ ПОВОЉЊЕНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ПЛЕХА И КАЉЕВИМА ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки **браварски посао** на грађењем израдом. 4—6

вини. ограде порте. гробова по најновијем укусу а најјефтинијој цени. исто тако и све **оправке** са најсолид-

КАСЕ

по најновијој америчанској системи сигурне од ватре и харе

из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати. 14—35

Година V. У Новом Саду, 10 септембра 1882. Бр. 25.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — полугодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Писмена и одговори уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најевића у Новом Саду.

АРАМБАШИ ЂУРЂИЋ МИЈИ

(Зулумћару у Србији.)

Арамбаша, арамбаша,
А гле, гле!
Арамбаша, арамбаша,
Море бре;
Чујем да си здраво страшан, —
Нека, нека;
За то с тобом смем прозборит', —
Из далека.

Хахаха!

Кажу људи, баћа Мијо,
Да си се баш осилио.
Полиција с' тебе клони,
Кроз новине глас ти звони;
Да ти буду посла лака:
Имаш другâ и ортака,
А јабоме и јатака;
Подигли те на глас преки,
(Канда с' и ти Бонту неки)
„*Треба прегрет' јавно мнење*“,
То ј' и твоје уверење, —
(А баш то је сад у моди
И у гноди)
Та ти можеш, зла ти мати,
Још високо дотерати!

Хехехе!

Арамбаша, арамбаша,
А гле, гле!
Арамбаша, арамбаша,
Море бре!
Подигнеш се у по дњева,
Дошуњаш се до Ваљева,
Чије пиљеш зграбиш дете,
Па окренеш суду пете, —
А за дете мора тата
Да ти плати сто дуката.

Уфуфух!

Арамбаша, арамбаша,
А гле, гле!
Арамбаша, арамбаша,
Море бре!
Ама што си, баћа Мијо,
Јунак тако уситнио?
Децу грабит' непрекидно,
То је ниско, то је стидно, —
Ти би мого исто то
Покушати и ан гро.
Ман' се деце, снаго нова,
Па крупнија тражи лова!
Дошуњај се, главо бистра,
Па уловi ког министра!

Хихихи!

Кад уловиш ловак тако
Уденi га здраво јако;
С њим утеци,
И'онда реци:
„Чуј, народе, паре купи,
Па министра свог откупи —
Министри су здраво скупи!“

Хахаха!

То уради,
Пробе ради,
Па ће с' онда и то знати,
Је ли народ кадгод дати

За министра тог и тог,
И колико блага свог.

Тиме би се, баћа Мијо,
Многи појам разбистрио,
И министри сами,
Од Миће до Чеде,
Дознали би колико
У народу вреде. —
Ево то ти поручује
Онако од беде
Из Бабине Греде. **Велочипе(шке)де**
(што прави торпеде — али од јагњеди.)

Шетња по Новом Саду.

CXXIII.

Тел-ел-Кебир је дакле Араби-пашино Косово. Пуне су новине имена ове вароши, што је сад пала у енглеске руке, и тако смо сад дознали за ову варош и ми, који географију само из новина учимо, те да није ратова и покоља, да није тиса-есларске аферe, да није Серинь-крашовске дефраудације, да није колере у Манили, да није калуђерског убиства у Ривици, да није похаре у Андрашијевој палати у Будапешти и т. д. ми никад ни знали не би, да постоји на свету какав Тел-ел-Кебир, Тиса Еслар, Серинь-Крашова, Манила, Ривица и Будапешта. Овако смо нак обогатили своје знање, а ево у најновије доба дознасмо за Тел-ел-Кебир, која вам је реч тако исто непозната била, као до пре неколико година реч „дифтеритис“, само сад кад смо је научили не ваља да је опет заборавимо, као год што не би требало да заборавимо ни Тиса-Еслар, него ваља све то добро да запамтимо, јер нам може у животу требати, шта више ваља при сваком кораку и послу да их у себи репетирамо, те на пример кад пођемо у дућан да купимо нов шешир или ципеле, или да купујемо рубо за девојку или нов камиш или прстен — увек треба да се сетимо — Тиса-Еслара. Тако се учи и не заборавља, јер ако нећемо ми данас нешто ново научити, а оно што смо јуче научили заборавити — онда никад ништа нећемо знати. На пр. ако ми данас научимо, да је неки прота издао странку, а сутра то заборавимо, а научимо „свечан дочек“ — онда ми отуд немамо никакве користи; или данас научимо како нас г. Иван Антуновић зове да примимо „унију“, а сутра то заборавимо, па „с великом хвалом“ примамо његову књигу, онда верујте, да нам је онда сва та наша наука пре од штете него од хасне; или на пример, данас научимо из „Пешти наплова“, да је омладина српска рушитељка ове државе, а сутра то заборавимо, него нас науче да свечано дочекамо „Пешти напловљеног“ уредника, онда немамо ми ту никаква прохита. Да пак страну реч „дифтеритис“ не заборавимо, о том се стара већ она сама, јер нас непрестано потсећа на своју егзистенцију својим непрестаним повлашћењем и наше власти имају потпуно право, што је не дезинфицирају, јер кад би је престало (т. ј. не власти него дифтерије), ми би онда на њу и заборавили. За то не треба да дезинфицирамо ни Тиса-Еслар, ни „Пешти наплова“, ни Антуновићеву књигу, ни протуу, јер ћемо их онда позаборављати, а такве ствари треба увек да су нам у памети напоји, јер нам могу требати. —

Него су Енглези својим топовима морали страшно поплашити морске рибе, те ове знам да су их непрестано клеле, и проклињале. Тел-ел-Кебир је повод овој клетви рибијој, а то је врло опасно. А по кога је опасно? Ево по Тел-ел-Кебир, јер кад ја ове речи

ПОДЛИСТАК.

Ја као курмахер,

или „ђаволски марш“.

За успомену, моме другу Паји З. у К.

„Нек' Јоца сад приповеда штогод; све ти њега! како ћути, као да није баш сад из клепетуше повукао;“ — тако се дераше један (већ прилично насукран) мој колега, кад смо при чаши, или боље рећи при буретy пива, нас неколицина време проводили.

„Аоа“! викнуће која нежна госпођица, или „гле“ несретнога сина, гле, шта рече, при буретy пива, тако ће ми опет протепати, какав строги читатељ. Но сад, како било да било, само смо ми, нас 12 колега седели крај буретa пива; и то у очи светог Илије, јер се сутра распуштамо на смо се искупили, да се онако по нашки проведемо у скупу, јер Бог зна дали ће мо се до године сви опет састати.

„Многаја љета“, орило се тако да је Стевина газдарица, (јер смо се то код Стеве веселили) морала три „шлофкапе“ на главу навући, и ¾ киле фате у уши метнути само, да би могла спавати; али све то није ништа помогло, јер је наша ларма опет напила пролаза и до газдаричини ушиј допрла

Елем, тако веселећи се, приповедали смо редом сваки по што год пањкво из свога живота, и кад су већ сви свршили осим мене, своје приповедање онда је Стева рекао оне речи, којима почиње свака наша приповетка.

Сад није било куд ни камо, него сам и ја морао, штогод почети.

Ја сам вам од они људи, који су што но се каже: вежи, одреши; ако сам где год у друштву (наравно изузимајући овакво као где сам сад био) то се нисам умео ни мало наћи, и док су се други веселили и разговарали, ја сам ћутао.

Но то је све било лако, али ако сам којим случајем, дођео у женско друштво, онда се нисам умео ни окренути, а камоли речи проговорити. Место да сам ја госпођице забављао, оне су то самном морале чинити.

Дао Бог, те баш писам ни имао толико прилика да сам у женском друштву, али ја сам га и избегавао, до бољих времена, док не прочим мало књигу „Отмен свет.“

Ал већ видим, да сте нестрпљиви, и да мислите: та дед почни већ једаред твоју приповетку.

Но чекајте мало само, док испијем ову чашека-

од хинтерладерске стране читам („ево по Телел-Кебир“), а оно пише: **Рибе клеле топове**. И верујем да су их клеле, имале су и рашта, тако су се поплашиле, да им ни крајцаре није остало у џепу!

Ономад је била главна скупштина „Матице српске.“ Међу осталим „Матица“ је наградила „Краља Вукашина“ са 300 фор. Кад узмемо у обзир, да је краљ Вукашин убио у своје време цара Уроша, онда држимо, да је то чудноват знак времена, у којем живимо, где се то јест и злочинци награђују! Ово канда није јединствен случај код нас у Угарској, та и Рожу Шандора су некад метнули за комесара сигурности(!) **Аб.**

Уштипци.

Сад је лако појмити зашто напредњаци у Београду не воле Лазу Костића. То је с тога, што је он јако натраг заостао: та за њега сад тек настаје пожаревачки мир.

* * *

\+ Дај боже да и овај Лазин пожаревачки мир донесе оног плода, што га је донео и онај Евђена Савојског: т. ј. да се Београд и остали наши крајеви очисте од — Турака.

* * *

× Абердар сада, како је Лаза Костић затворен, прештампава у „Ери“ ону своју стару песму, којој је наслов: Ха, ха, ха!

* * *

\+ Министарска савест завиди Лази Костићу, што ће сад моћи бити неколико месеца миран; њој то никако није могуће.

* * *

△ Енглески војвода у Египту Волсели мења сад после победе своје име у Весели; а да су Енглези побеђени, онда би га назвали Насели. (т. ј. насели Енглези).

* * *

□ У Цариграду је недавно увео рабинер чивутске девојке у синагогу и дао их редом шибати с тога, што су се шетале са хришћанским младићима, и ако то још узраде, претио им да ће их каменицати. — Да је уместо с девојкама чинио то са „вухерерима“ онда би му и „Стармали“ рекао: Евала!

* * *

\+ Једва чекам да изађе ново издање „Историје књижевности“ Стојана Новаковића, да видим како ће осудити оне, што тако гоне српског списатеља (Лазу Костића).

* * *

□ Београдски министри претплаћени су на све егземпларе „Стармалог,“ што иду у Србију. Они их т. ј. све задржавају, но претплате још нису послали. Само би волели још знати, које је та београдска „луча микро-Козма.“

* * *

× Сад како иде време **бербе** љубопитљиви смо да видимо, да ли ће Енглези поћи даље и на Берберију (кад су свршили с Египтом).

* * *

× Абердар се тужи, да је он већма стегнут него Лаза Костић. (Мидер му је из једне бечке трговине.)

* * *

\+ Кад су Краљевића Марка пустили из азачке тамнице, нужна су била три **берберина**; а као

њу, што ми је баш сад Пера додаје (морате то знати да ја кад ово приповедам, морам најпре да замислим, да сам и сад у овом друштву).

— Е брате, кад није друкчије а оно чујте: „ланске вакације, путовао сам са мојим оцем у варош М; но пред селом Д. ухвати нас страшна олујина, и ми морасмо сад у село. Ми у село а пљусак пожеже. Е сад није било другачије него свратити ма где, само да се склонимо од кише и ветра.

Кад дођосмо спрам попове куће, мој отац сврне с кола у капију. Капију нам отвори гђа попиница, јер попа није код куће, и одма нас уведе у собу, где сам једва чекао да уђем.

Мој отац је био са овом кућом добро познат, но ја нисам. И тако, кад ме отац престави попадији, а она одма: „изволте ви овамо у собу, тамо је моја Милица, па се можете мало забављати.“

Ај наопако! — помислим — та волео бих да ме и киша прати до М. него што ћу ја сад да се са девојком забављам, па још са непознатом.

Попадија ме проведе, кроз две собе и уведе у трећу где је њена кћи седела и везла.

Ова видевши ме одмах скочи пред-а-ме и упита „молим с ким имам част?„

— „Са мном“ беше мој збуњени одговор и тако сам се збунио, да ми се соба заједно са „фрајлом“ и њеном мамом вртила.

Попадија примети моју забуну и представи ме својој кћери на што ова одговори „мило ми је особито.“

— А ово је моја кћи Милица — рече опет попадија.

— Добро — одговорим ја исто као и пре.

— Хајд децо, сад се ви ту забављајте, а ти Милице одсвирај[,] који комад младоме господину. А где ово и отац, ала је покисо — и попадија оде на поље.

Сад сам био сам са Милицом. Е моја мука; ја ћутим а и она баш као у пркос ћути.

Но да, у мало нешто не заборавих, т. ј. да речем коју о Милици.

Милица је лепо девојче од својих 15 год. већ је 2 године била у институту, свира у клавир.

Ух моје муке седио сам као на жеравици, најпосле почнем:

— „Ала је лепо време“ — нек се говори ма шта, а у то баш загрми мало јаче, као да ме је хтело опоменути, да се варам у рачуну.

— Ви се ваљда шалите, зар не видите каква је то киша и ветрина на пољу.

су београдског „ћосу“ пустили, није био ни један нуждан. Аб.

Библијска питања.

1.

Да ли ће београдска Мојсије завести своју паству из оне пустиње, у коју је уведе министарство, што је митрополита Михаила протерало?

2.

О Естири тиса-есларској пишу се читаве књиге; да ли те „Књиге о Естири“ спадају у стари завет (као она у библији) или у нови?

3.

Кад Виделовци називају либералце „књижевницима,“ да ли они увиђају, да су ови онда „фарисеји“?

4.

Кад српска влада у дому свом (у Србији) уважа монопол за со, да ли то вала да нас сећа на Содому?

5.

Кад наши бирташи претварају воду у вино, да ли би их онда ваљало послати у Кану Галилејску место да их задржимо код себе?

6.

Да ли има у Београду Исава који би продали Бопгуву Србију за чанак сочива (So, Чива!)?

7.

Да ли би било практично повести „Чивуте“ још једанпут да прећу пешке преко црвеног мора?

8.

Да ли ће у Египту сад опет настати оних седам гладних година?

9.

Који је Соломон био мудрији: или онај што је бајаги предлагао да се дете на полак пресече, или онај паланачки Соломон, што је ономад заиста убио шест људи?

10.

Да ли је „Стармали“ за Србију она забрањена јабука, коју кад би господа министри окусили, увидели би своју голотињу и морали би се покривати смоковим или „виделовим“ листом? Аб.

Ђука и Шука.

Ђука. Дакле Лазу Костића затворише српска господа?

Шука. Јест, као оно пре што су га Мађари затворили.

Ђука. Боже мој, а да ли ће он морати спавати тамо на голим даскама?

Шука. Неће, Ђуко, наместио је њему већ Абердар под главу. Аб.

Ђука. А зашто је тако брзо престао напредњачки лист „Садашњост“ у Београду?

Шука. За то, јер „Садашњост“ не може имати ни прошлости ни будућности. Аб.

Ђука. А зашто „Пешти-напломљен“ дописник из Новог Сада назива Абуказема „Заставиним“ Санчо-Панзом?

Шука. За то, што као што знаш Абуказем јаши на таким индивидујима, као што је тај дописник и његова браћа —

Ђука. Па?

Шука. А ти знаш да је Санчо-Панза јашио на магарцу. Аб.

— Видим — рекох ја и соба ми се стаде по ново вртити.

Госпођица види, шта је код мене и да би ме извукла из неприлике почне:

„Па како се забављате — ако смем питати — у ваши Карловци?

— Зло госпођице, у благодејанију последња месеца кувају сам смрдљиви купус — одговорим јој и помислим: но хвала Богу кад сам ма шта рекао.

На госпођици Милици сам приметио, да је на мој одговор развукла мало уста.

Сад је опет настала пауза.

Опет почне госпођица: Па имали какви вечерњи забава?

„Да, има ђаволску матер, нема никада ништа осим, што је била „код Штогла“ неко време комендија.

Госпођица прсну у смеј, и да би мало ствар забашурила, скочи за клавир и запита: јели по вољи један комад?

Можеш ако ћеш и 10 мислио сам ја и одговорим, да сам велики пријатељ музике (једва нешто наметно).

Госпођица стане превртати ноте и најпосле изабравши један комад упита ме „јели по вољи „бокачијев палцер“?

— Јесте — одговорим, и она поче свирати.

Кад је свршила запита ме — јесам ли ја то слушао већ?

— Нисам. — Она узе даље превртати ноте и питати јесам ли ово слушо јесам ли оно, и тако поштo сам бар на једно десет питања одговорио — нисам, намислим да кажем једаред — јесам — да не мисли, да сам ја баш такав простак.

— „Ђаволски марш“ сигурно сте чули.

— Јесам —

— А где молим? —

— Наш газдан Караган, он кад год прати кога из бирцуза кући, он твира то.

Госпођица прсну опет у смеј и поче свирати: ђаволски марш.

Но сад наступа нешто грозно.

Док је госпођица ово свирала, мене је то тако занимало, да сам се све већма и већма од звука маршова“ удаљавао и најпосле одмаршрирам и ја са ђаволима и-и-и — шта мислите, — и заспим.

Госпођица није приметила да ја спавам, докле год јој нисам почео мојим храњењем „forte piano“ секундирати.

Ћира. Па зашто омладина српска не може да дође до свога редовног састанка и рада?

Спира. Ето видиш да пештанска господа једнако запну за статуте.

Ћира. А јесу ли велики ти статути, за које запиње пештанска господа?

Спира. Нису.

Ћира. Е онда мора да су велике њихове мамузе. Јер друкчије не могу да себи разјасним то запињање.

Ћира. А зашто су се сада те Бечке новине тако окомиле на Црну Гору?

Спира. Они мисле што се год зове црно да је то Арапин, а за њега имају сталну пословицу der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan и т. д.

Ћира. Видим, та се боље разумеваш у немачким пословицама, него ја.

П у с л и ц е.

Ја не знам како је то, од нас Срба једнако се иште да будемо домољуби, — а овамо, кад год Србин што правично заиште, из Пеште му се одговори да нема дом (nem adom!).

Мађарске новине разтрубљују глас, да се омладинска скупштина најаловила „због неучешћа“; — чујте браћо, даклем од сада треба да учествате, — место једаред преко године, да покушате састати се и двапред и тринред.

Не знам шта је помислила о мени кад ме је видела, да сам заспао, доста то, да ме је почела будити.

Ја сам баш у тај пар сањао да сам се у „маршу“ потукао са једним ђаволом и изнанем песницом, — од чега се госпођица тако уплашила, да је одмах цикнула.

Ја се таки тргнем, и кад видех шта сам урадио одма ми се одрешн језик и ја клекох пред госпођицу и стадох је молити за опроштење.

Милица бијаше доброг срца и опрости ми, те смо се сада почели мало боље забављати, шта више ја сам се био већ готово заљубио у њу, но баш кад смо се најбоље почели забављати, стаде киша и ми т. ј. ја и мој отац морадосмо се кренути даље.

Милицу сам замолио да о оном несретном догађају никоме ништа не приповеда — и она ми је то обећала.

Хођели одржати реч, то не знам.

Кад сам био са мојом приповетком готов, почну ми моји пријатељи говорити да је пошљем у „Стармали.“

Хајд' реко, што му драго.

Максим.

У загребачком свеучилишту на богословском факултету именован је за професова црквене права неки господин, који се зове Белај (Сад баш зато се нећемо покатоличити. Имамо ми белаја доста и у Карловцима).

Сиромак Араби паша, — он сад више неће ратовати. Али да Енглеска ипак зато неће мировати, и то стоји.

Ови дана ће се у Карловцима састати саборски одбор — да сврши свој посао.

Опанчарска шала.

Сватови су за весеље,
Тако веле стари наши.
Само што је наопако
Кад се шалом прекардаши.

Ево таке шале луде,
Којој ретко има пара.
У сватови десило се
Неколико опанчара.

Од црвене коже лепо
Насекли су калупиће;
Из далека — бугер прави —
Нека, нека, шале биће!

На кад деца повикаше:
Хај, изгоре куму кеса!
Опанчари те колуте,
Просипаху, к'о с небеса.

Силан новац у вис лети,
А са виса на тле пада,
А дечица намамљена,
Трче тамо преко врата.

Врева, грабеж и галама, —
Али на што прича дуга,
Колико је малих глава,
На свакој је пет чворуга.

Смејали се опанчари,
Како децу варат' знају,
Смејали се како деца,
Вриште, циче и кукају.

Ето то је, браћо драга,
Опанчарска шала нова,
А деца су и сад модра
Од шаљивих тих сватова.

Аћим.

Десетке, наивности и др. из дечија света.

(Продужење.)

Списатељ Х. патио је често од конгестија, које су му проузроковале јаку главобољу. Он је при таким наступима имао обичај узети један зелен краставац, насећи га на колутиће с прста дебеле, и те колуте прилепио би себи на чело и на слепе очи, — (говорио је да му то прија и ватру из главе извлачи).

То је више пута гледала његова мала ћерка, па једаред усуди се рећи: „Је-ли, татице, зелен краставац, то је твоје начело?

Мала Ленка имала је косу тако плаву као лан — а она то није волела.

Једаред расплете она своје дуге курјучиће, узе косу у руку па поче дувати на њу што је игда могла. То опази њена мати, па ће је запитати:

— А шта ти то радиш, Ленчице?

— Дувам на косу.

— А зашто дуваш на косу?

— Да буде угасита.

Иста Ленка, тек је знала мало срицати, па је већ све књиге испреметала и из сваке је хтела да чита. Једаред насрне она из неке књиге ову реченицу: „Нико није без греха“. Она таки отрчи к матери и запита је:

— Шта је то грех?

Док се мати мислила како да јој одговори на то изненадно питање, Ленка је већ била ставила и друго питање:

— Је-ли мати, имаш-ли и ти греха?

— Имам, дабогме.

— Па дај ми, молим те!

Одговорна питања.

Питање. Зашто су Чивути тако чупави и разбарушени?

Одговор. Јер немају чиме да се очешљају.

Питање. А зашто они немају чиме да се очешљају?

Одговор. Јер сваки дан поједу по неколико чешљева (бела лука).

Питање. Како се зове онај коњ, на коме јаше државна идеја кад сеје огорчење међу немађарским народима?

Одговор. То није коњ, него је кобила и зове се Бедевија.

Питање. Који се нос не сме обрисати?

Одговор. Нос дељи грација.

Питање. Кад би нешто у Сентомашу родило добро вино, шта би коштало?

Одговор. Вино не би коштало ништа, него би гости коштали много.

Питање. Ко је најсигурнији за време колере?

Одговор. Аристанци, — јер ко пати од затвора, том не може ни колера наудити.

Загребна црта из XIX. века.

Била три брата у Загребу, сва три коренита Хрвата. Један се звао Карл, други Фридрих, а трећи Фердинанд. Али њима се чинило да њихова имена нису довољно хрватска, за то науме да своја имена сроз и сроз похрвате. Два старија брата била су промућурна, али трећи најмлађи био је мало понешен па упуштен. Елем Карл похрвати своје име и назва се Драгослав; и Фридрих похрвати своје име и назва се Мирослав, — само сиромак Фердинанд ушепртљи као Максим по цркви, он није знао како ће своје име да похрвати. За то је ишао од куће до куће и искао савет. Срећа његова што је наишао на мога пријатеља Марка, те га овај поучи и разјасни му, да се Фердинанд не може на хрватски друкчије превести, већ са — Коњослав. И тако се и трећи брат сретно извуче из неприлике.

Стева Дашин.

Деклинација.

Дошао је недавно школски надзорник у Б.....

Учитељ случајно није био код куће. Надзорник између осталога упита учитељку, знаде ли наш супруг склањати (деклинацију)?

О те како, господине, одрвати учитељка, баш је нећак све бунђеве из комшинске баште поскидао.

Стева Дашин.

Здравствено.

Дифтеритис, шарлах, египатска окобоља и тифус држе редовне састанке, у којима се договарају о томе, какве мере да се предузму, да се ширењу санитетског одбора по Новоме Саду на пут стане.

Аб.

Земљотрес у Карловцима.

Ових дана је, као што у „Застави“ читамо био у Карловцима земљотрес.

Но ово је преухитрено. Ово је сад само саборски одбор, а да какав ли ће тек земљотрес доћи, кад се синоду поднесе онај дерни Тисо-германски автономијо-рушителни елаборат!

Неколико црта из жив. мога пријатеља Стеве,

који је 1877/8 г. у Бечу служио као војничко-лечнички ђак.

I. Како је Стева до „мантла“ дошао.

Зима је у велико наступила. Већ је и снег једаред пао, а Стева никако да скупи толику своту новаца, да себи купи „мантл“, већ је морао у блузи или „вафенроку“ јурити сваког јутра и свако после подне у војнички шпиталь и одатле опет својој кући. Огртач је скупа ствар — новог не може човек добити испод 50—60 фор. а ни Чивутин на „ганделмаркту“ и у узаном чивутском сокаку нису баш бог зна како јефтини. Ишту за старе огртаче 24 и 30 фор. Сиромах Стева очајава. Да је по њему, он би од по муке претурио зиму и у блузи. Колико њих ђака проведу читаву зиму у лаком горњем капуту, па још уз то ни код куће ни нечека топла пећ, јер немају ни дрва ни угљена! Али проклети „реглама“ прописује категорично, да сваки војник мора имати и носити зими огртач. Ето, то је, што је Стеву довело до очајања! Оно, он је досад имао више пута новаца, па је могао себи купити огртач, али онда је још било топло, па је Стева за „луксуз“ сматрао, да изда новац за тако што. Али сад је стегла зима, па се богме без огртача не може. Може га на улици задржати сваки капларчић, па да видиш онда белаја на рапорту код „оберштабсарцта!“

У таком очајању нашао га је његов друг, Пољак Мајевски, који је дошао, да га посети и да му је продиван. Стева му одмах саопшти свој јад, а Пољак се грохотом насмеја.

„Колико имаш новаца!“ питаше га Пољак, смејући се још непрестано.

„Свега 12 фор. а Чивутин неће да огртач да испод 22 фор!“ одговори Стева пун огорчења на све Семите. Да га не би даље мучио — саопшти му Пољак, да је он баш служио и да му је још огртач „у животу“, те, ако Стева нема ништ против, продаће му га он за 12 фор, а „мантл“ иначе вреди брат брату да га да 30 фор. Стева скочи радосно и љубио је непрестано Пољака. Најзад припаше сабљу и оде у Пољаков стан. Ту узме огртач, а Пољак 12 фор. Но Пољак не пушта Стеву да иде кући, него га позва у најближу гостиону, да попију чашу две, пива. као и алдуман.“

Чашу по чашу, после одоше у другу гостиону после код „höchsten Heuerig“, — а после у кафану а кад пођоше зором кући Стева је бар на себи имао огртач, али Пољак ни новчића у џепу!

„То ми се допада — говорио је Стева у себи, улазећи у шпиталь — Сад имам и огртач, а и лепо сам провео једно вече.“

Новије књиге

приспеле уредништву на приказ.

Ђумручки закони и наредбе II део, Регални данци и трошарине; деловодство; књиговачуноводство; пензиони фонд; буџет; српско-народни новци; мере; јавне грађевине; чиновници грађанског реда; рударство; санитет; разно, по одобрењу господина министра финансије уређује Алекса Миловановић. (Издање о државном трошку.) Београд. штампарија задруге штамп. радника (обилићев венац). 1882. 8-ина 502 стране. Цена 3½ динара.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ,“

број 28-ми доноше

овај садржај: Забава: Шумарева ћерка. Приповетка из српскога живота. Књига друга од С. В. П. — Песме: Поклоница од И. В. Ђорића, Живот је сан од П. Петровића. — Из природе: Ваздух у ком живимо од М. Петровића. — Песме: Слутња, од Војислава, Песме су ми отровање (Хајне) од Б. Бранчића. — Историја. Народни препородјај Срба Лужичана у Саксонији од А. Хилфердинга — Преводи: Асја, приповетка Ивана С. Тургењева. — Песме: Ти спаваш Бруте, од Драгутина Ј. Илића. — Искре и изреке — Књижевност: Особине ресавског дијалекта, реферат М. Петровића. — Уметност: Међународна уметничка изложба у Бечу. — Научне новости: — Српски књижевници: Поп Димитрије Поповић. — Уз наше илустрације: Млада невеста из заго. округа. Нови пут кроз Црну Гору. Учениће више девојачке школе на Цетињу. Коњица у Црногорској војсци. Вуци нападају путнике. Књижевне белешке. — Слике: Поп Димитрије Поповић. Млада невеста из заг. округа, цртао В. Тителбах. Нови пут из Котора на Цетиње. Учениће више дивојачке школе на Цетињу. Коњица у црногорској војсци. Вуци нападају путнике. —

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претплату у Србији прима у Београду књижара В. Валожића а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и

Накладна штампарија А. Пајевића

у Нов. Саду.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме шеснајстом броју за 1882. ове чланке: 1. Ремек-дело старог наимарства (зидарства). (са сликом). 2. Слушајте оца (приповетка) 3. Цера и његов каро (песма са сликом) од Чика Јове 4. Листићи најстарије приче 5. Овсајна зрнца. 6. Помажи вредноћу (песма) од —а. 7. Питомо лишће и живина (истинити догађај са 16 слика свршетак) 8. Пастири и овце у источним пределима (са две слике) 9. Пут у Ражаницу 10. Решења рачунских игара 11. Откуда ветар (по пољском) од Брача Светомира 12. Разнолије 13. Даштања 14. Исправак 15. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шаље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

САД ЈЕ БАШ ИЗИШЛА ИЗ ШТАМПЕ

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ПРЕКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега раније издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено-слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3.-ег разр. осн. шк.	8 „
„ „ „ 4.-ог „ „ „	8 „
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10 „
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Гимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама, друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Буља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијаманат. 2. Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Виенски катанац. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н.Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

пошт. лађа од 10. до даље — почињући Јуна. наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне.

ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

РАСПРОДАЈА.

КОД БЕЛОГ ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Свакојаке врсте јесењих и зимских **огртача (јакнова, мантлета), колчака (муфова), капа по моди и шешира од филца, ципела од филца и кожних** за господе и девојке, а осим тога за господу и дечаке елегантних шешира од филца **шубара од перваза и капа од чоје, бунде за пут, чизме за пут и вреће за ноге, корпе за ноге, огртача против кише од научука, свакојаких кишобрана, путничких торба, кошуља од шифона, оксфордских и од фланела крогнова, кравати и галантеријског еспапа од коже**

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

1—12

Звоноливница ЂОРЂАЂБОТЕ СИНОВА

Година V. У Новом Саду, 20 септембра 1882. Бр. 26.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗЕВЊАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Писма и одговори уредних Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најденића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најденића у Новом Саду.

ДА-ЛИ ЋЕ, БОЖЕ И ОВАЈ БРОЈ „СТАРМАЛОГ“ ПОЈЕСТИ БЕОГРАДСКА ПОМРЧИНА!

„Стармали“ се захука,
Махне каткад руком
На те пчеле, што господи
Стоје за клобуком.

Пчела пчели говори:
Држимо се само!
Једна другу штедимо,
Да се не издамо!

Ако који западне
У кал до лаката, —
Не дајмо га, затварајмо
На аисани врата!

Питање је: је-ли ко
Од нашег еснафа, —
Наћи ћемо за њега
Меки параграфа.

Параграфи м е к а н и
Могу хаснит' само
Ако уз њих и судије
Добро о м е к ш а м о.

Силели смо се ђаволски
У витове вајне;
Шта ће бити, ако сами
Не чувамо тајне.

Замазујмо тикву ту,
Док траје помада;
Пукне-л' тиква — уфуфуф —
Биће грдна смрада.

Гледаћемо што дуже
Да се копрцамо;
Чувајмо се, један другог
Ми да не издамо!

Али, да нас не карају
Да смо здраво млаки,
Ма над киме морамо с'
Ми показат' јаки.

Скупимо се уз нашу
Виделовску лампу;
Одгурајмо ћускијом
Ту слободну штампу.

Строгост нашу пустимо
Нек невине пија.
(Место Аце Протопог,
Нек „Стармали“ кија.)

* * *

И овај ће, даклем број
Бити старе среће:
Претплатници чекаће га,
Ал га видет' неће;

Уста ће му запушит'
(Да им савест спава);
Чуваће га педесет
Полицајски брава.

Ти ћеш трпет', „Стармали“,
Што ти ј' с више дано, —
Али за то ипак је
Целом свету знано:

Да ће трајат', трајаће
Ово худо стање —
Само ветар прави док
Не духне кроз грање.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ БЕОГРАД

Шетња по Новом Саду.

CXXIV.

Читао сам више пута, како други народи бележе о својим славним људима и појединe маленкости из приватног живота; све је то ако и не бог зна како важно, али за потомке свакојако занимљиво. Тако је забележено, како је Лесинг јео радо сочива, Шилер шунке; велики филозоф Кант се није никуд макао из Кенигсберга, па ни у најближу околину и т. д.

С тога ми је увек некако неправо, зашто да и ми о нашим славним људима не доносимо такве белешке, потомци би се за цело радовали, кад би читали. Но што је пропуштено, то се даде надокнадити, и ево ја ћу да започнем то бележење, а други после нека наставе:

Абердар је у вече пред спавање обично скидао свој мидер.

Брашнар Јанаћ, надзорник земунских местних школа, увео је по мало и срицати.

Поп Магараш из Сурчина само је онда псовао матер народним посланицима у Карловцима, кад је био пијан.

Поп-Аћим је недељом пре подне остављао своје ловачко одело, па је облачио мантију.

Поп Никола земунски страшно је мрзио на клепер ки еснап, кад је празан.

Наименовани Герман радо је примао из Даља рекомандирана писма.

Поп Серавим је волео јести печеног ћурка, него држати предику у цркви.

Чеда Мијатовић играо се радо пуницака перских финанција.

Алекса Поповић председник народне скупштине, играо се са реквизиционим квитама шурибури да ганема.

Тако би се од прилике дало о сваком нашем славном човеку забележити све што је знаменито у његовом животу, како би се и други научили, те на њиховим примером пошли.

Ја би и сам наставио даље, али сам принуђен сад другу шетњу да предузмем: позива у бербу стижу са свију страна, те човек не зна куда ће пре. Преко године смо навикнути на саме позиве на претплату и на плаћање пореске решетанције од прекланс, те како се човек на те позиве већином није одазивао, то учтивост захтева, да се бар на позиве у бербу одазове, тим пре, што код позива на претплату и на плаћање пореза има човек увек некот немилог есапа, а код позива у бербу има милог ћебапа. Ово до душе има кадикад забаве и код позива на плаћање пореза налик на забаве у берби, тако на пример у Капошвари су пре неки дан пуцали из пиштоља на егзеквента пореског, онако као што се и у берби обично пуца; код позива на плаћање порције пониште егзеквент све што се нашло у кући, а и у берби онамо пониште браћа све, што се у кући нашло; код утеривања пореза натоваре се ствари на кола, па се носе, али из бербе се многи натоварени враћају; код утеривања порције кад се ствари из куће однесу многа жена зашева, а тако исто и у берби хоће женска која на захтевање друштва и да зашева. Из целога дакле следује, да су плаћање порције и берба врло налик, и скоро једнака уживања. С тога остаје човеку да бира, којим ће се уживањем наслађивати. Ја спадам ме-

ПОДЛИСТАК.

Таковски крст. *)

Хумореска од Ђ. Ст.

— Шта се устежеш Тошо! Приповедај ми ми, бога ти, какву епизоду из твог карловачког живота!

— Та знаш, ја би! ал' неће бити тако занимљиво, као оно твоје на градачкој гласији — а ја опет не трпим конкуренције!...

— Којешта! Nur zu!

— E na silentium!

*

Да, да! Лепе су то успомене из златних дњева наше младости!

Можда би хтео знати и кад је то било, што ћу ти приповедати?

E — то је било још онда, кад смо се надали, да ћемо много више добити, него што смо добили, т. ј. за време српско-турске војне. У оно блажено доба, кад се није знало, каквих ћемо народних и омладинских скупштина имати, кад се није знало, шта ће бити у Тиса — Еслару и какве ће се књиге у карловачкој гимназији уважати.

Бејах на стану код госпође Лексе — ја и неки Пера Цекић.

То ти беше добра газдарица. Угађала нам је у свачем Сваки час смо добивали леба намазана с медом, или позамашан комад „штрудле“ с купусом. Ако смо били дангерапани или болесни — чаша кафе не фали! Али и ми смо њу волели. Уверавали смо је, да је она идеал свију газдарица, и да је најлексастија Лекса. Обећасмо јој и презенат, кад постанемо своји људи, премда је она само фотографије наших жена молила. Тако јој обећа Пера, да ће јој — кад постане адвокат — послати печено прасе и у његовом благоутробију уокирену слику своје будуће милостиве. Ја опет, да би превазишао Перу, обећам читаво назиме, коме ће висити о врату слика моје жене, а о реп слика пунице и то у профилу, брустбилд, као што она то већ воли.

А добра Лекса смеје се, већ у напред ужива, како ће посматрајући слике наших жена јести прасета et comp.

И тако смо увек доброћудно међу собом живовали.

Једаред седим ја solo у соби, па се спремам за матуру — ваљало ми је свршити физику, математику и остале занимљиве и незанимљиве студије једног абитуријента

*) На расписану награду „Стармалог.“

ћу оне ређе људе, који воле борбу, него порцију, а то је из тог простог узрока, што је борба само једанпут у години, а порцију могу плаћати кад хоћу, и у сред зиме, (међутим увек је зима, кад се порција мора да плаћа).

Код брата Милана у борби имао сам част, да су ме изабрали за столоравнатељевог пандура, што је свакојако пријатнији позив, него ли оног пандура, што прати пореског егзекутора, јер док овај мора да носи неке цедуље, ја сам био опуштен од манипулисања са цедуљом (ако се т. ј. може она реса, кроз коју се цеди слатко вино, тако назвати; но ово већ спада у онај нови речник, исправљен и логичном смислу) Видео сам том приликом и то како се грожње муља: узму се калуђерски образи (т. ј. сремачка муљача), па се гњечи грожње у чабру. Тако дакле сваком приликом може човек по нешто да научи. Путујући кући преко неких јаруга и ћуприја, што су преко потока и јендека сграђене, чинило ми се често да сам на дравској ћуприји у Осеку, и све сам стрепио, да не читам који дан у новинама, да сам се удавио и пропао. Но хвала богу, ја сам преко тих свију ћуприја срећно прешао, (јер сам их пешке обилазио). Међу борбом и порцијом само сам нашао једину разлику, а то је, што од ланьске порције нема човек никакве хасне ни уживања, а плодовима ланьске борбе ми смо се цело вече наслађивали, тако да нам је и сутра дан глава бучала, као Алекси Поповићу, председнику београдске народне скупштине, кад су га ухватили у превари са реквизиционим квитама.

Кад је реч о Београду љубопитљив сам, да ли су и београдски министри своју борбу већ свршили, хоће ли они скоро обрати (или ће бити обратно)? Обрате, и с тим је људма чудновато, мал' не рекох чедновато! Од како су покренули званични лист „Еру“, све им нешто иде наопако. Сад опет рачунише нису имали друга посла, него похватали неке конце о неуредностима у неким старим квитама. Та то је готово, да човек квитира! Па ћемо бар онда бити квит!

Међутим због свега драги читаоци и — министри.

Срећан вам пут, — ако пођете у борбу.

Аб.

Уштипци.

+ Управа „Алфелдске жељезнице“ тражи инџиније, који умеју још нежније, финије и филигранније ћуприје градити него што је она дравска у Осеку, то захтева данашњи ступањ културе у Мађарској.

* * *

△ Дечица у Осеку праве ћуприје од карата. Једна им се ових дана срушила.

* * *

× Управа „Алфелдске жељезнице“ чим је дознала за грозну несрећу, што се код Осека догодила, таки је наредила, да се — дели дивиденда, а члановима управе повиси плата.

* * *

+ У сремским виноградима подиже се за време бербе фабрика за — запаљења пушка и разматизам. Нужнога материјала (хладне кише, ветра и лакомислености) има у изобиљу.

* * *

□ Бечки фијакерски лист „Екстраблат“ пре-

Пера отишао на инштрукцију, код неког столара, коју је редовно обављао за 3 ф. мисечно! Занаста, ко познаје карловачке кондиције — тај се мора посумњати у скупоћу данашњег времена.

Елем баш сам превртао листову у историји — кад ал' уђе ћа Лекса.

„Извините господине Тошо“ — ту се мало насмеши, „да вас што не узнемирујем . . . . имала бих нешто да вам кажем!“

„А, није него! Ви мене никад не узнемирујете!“ одговорим ја смешећи се, али радознало.

„Знате, данас је петак, а вечера на тај дан није у „благодијанију“ особита, па. . . . .“

То ме је електрисало. Дакле ту се ради о пројекту какве лепе вечере — и мени се у тај пар учини, да сам изванредно гладан.

„Ви имате право госпо Лексо!“ рекох ја, па запевам ону „чобан код ована:“

„По три дана не једем кувања
А од меса ни спомена нема. . . .“

„Да. Него ви би могли данас лепо вечерати — помислите само печења. . . .“

„Печења!“ ћипим ја.

„Па фришких кобасица, кармеладле. . . .“ и ту поче ређати све драгоцене појединости закланог свињчета.

„Та ваљда није! Па ко би нас то могао позвати — или кога би ми могли позвати, да нас позове?“

„Е то је чвор, неће вас хтети позвати!“

Ја се пренеразих као човек, који је осуђен на бели лебац (благодијанији — и ништа више). Тај Überraschung ме је за срце ујео, а још више за стомак. Осетих, како ми се глад потенцира.

„Па шта ми онда врагу густирате, кад нас неће позвати.“ на поновим тужно:

„А од меса ни спомена нема! . . .“

„Та нељутите се господине Тошо, неварам ја вас; могућност је ту, да се осмочите!“

„Каква могућност! Ваљда да крадемо — фала лепо! Да нас још ко муљалом издевета — не би марио ни за све карловачке свиње!

„Шта вам пада на ум, каква краћа? Но лукавство ипак морате употребити!“

„Како? Да докажем ваљда, да ја нисам ја, већ синовац или кумче дотичног свињоубице! Таман — данас се неда нико преварити, а најмање овде!“

„Та каква ћачка шала, а после Панте није тако учеван човек!

„А? код Панте је тај Santanz? Хм, знате шта, кажите ви то Пери, он је врагодан. . .“

Баш ја у речи, а Пера уђе, љут као тигар.

Али овде ћу мало застати, да ти престанем и

ти Црној гори. — Е сад је дакле крај! Турке и Албанезе Црногорци увек храбро одбију, али „Екстрабзата“ за јамачно неће моћи одбити — већ ако да му одбије на лудост!

* * *

Из Загреба је стигла у Карловце нека окружница — у виду земљетреса, који је сад окружно карловачки хатар. Ја сам се увек бојао, да Штросмајер не метне и у Карловце свој прст.

* * *

□ Сад је опет саборски одбор одредио сазив карловачког сабора за Митровдан. Најбоље би било да се у почаст попа Куки сазове сабор о Куковуздну.

* * *

\+ У Тиса-Есларској афери још једнако тако стоји, да нико није каштигован, осим — Естире Шолмоши.

* * *

× Новосадски читаонички одбор опомиње јавно у новинама једног сиромашног трговца, који већ одавно и не станује у Н. Саду, да плати дуг за чланство читаоничко. — Но нама је познато да има и митроносних глава, а и новосадске господе, који „Читаоници“ дугују, па како би било да ови најпре леним примером сиромашним трговцима предходе у овом критичном времену?

* * *

× Кажу да председник београдске нар. скупштине, Алекса Поповић, није понео собом у затвор и председничко звоно, јер ће тамо бити у самоћи, а сам себи неће звонити, та њему је и тако већ одзвонило!

* * *

? У Грацу, у Штајерској је општина изабрала одбор, који ће се старати какве мере да се предузму, ако би дошла колера. Чудо нам је да овде у Мађарској, где се иначе јако заузимају за штајерске (пореске) ствари, неће и у томе да се угледе, па ту штајерску варош.

* * *

* * * Ових дана састаје се синод у Карловцима. Нек г. г. чланови пазе, да не напуну син-одијум народа на себе.

* * *

Ако би ми заборавили, да се са идућим бројем завршује трећа четврт „Стармаломе“ молимо претплатнике ваше, да нас поштанским упутницама на то опомену. Аб.

Господ. Димитр. Драгићу, трговцу у Д. Соли у Босни.

Ми смо као што знате, саздали леп храм божији, који смо посветили светом Сави, да му он буде патрон, како би његов дух задахнуо и нас, који ћемо се у том храму у вери, љубави, и наду крепити.

Међу тим нашли сте се ви (и ваши патрони) да Д. Соланима соли панет, — ви сте тако велики Срби и православници, какве никад више српска мајка родити неће, — јер ви не можете да признате св. Сави цркви напоје да патрона, трубећи по народу да је св. Сава био — Шокац.

Молећи бога да сачува лепу слогу нашу од таких православних Срба као што сте ви, и да нам дарује што више таких Шокаца, као што је св. Сава

Остајемо ваши сугрђани **Дољно Сољани** (у Босни.)

га пријатеља Перу. Човек средњег стаса, црних, лепих бркова и црних, нешто сањалачких очију. Лице му је бледо-жуто, те му даје некако светитељски изглед. Све је на њему пропорционално — једном речи: леп младић. — Само је имао једну ману и та је кварила добар утисак, који би он иначе на човека учинити могао. А то је држање. Кад је ишао, ишао је као разглављен. Механично кретање његових руку и ногу и нехотице је опомињало на оне пајаце по налозима, које кад за конац повучеш, а они све скачу. При том су му брци увек висили као у сеоског црквењака; скоро је увек десном руком леви брк гладио.

Мало је лакомислен био, али при свем томе вазда пријатељ. Дара особита. Певао је и песме; у једној рече:

„Земља ће ме да изнеће
Не одем ја на пролеће. . . .“

т. ј. на Турке — но то до душе није урадио.

Но главна му особина беше лакрдијашлук — кинтио је у шали и вицешима, па ако му је је каква шала за руком пепала, тад је уживао. Знао се увек — што — но веле — наћи.

Ево једног примера ради илустрације.

Једаред наумисмо, да се мало код куће прочистимо. Пера ће да куши меса и ја му рекох, да моли касапина, да му што мање костију даде. Пера оде касапу.

„Добар дан желим, — дајте ми молим вас четир фунте меса,“ па се стаде смејати.

„Ево одма господине Перо, а шта вам је тако смешно.“ Рече касап

„Та слушајте молим вас, окладио сам се са мојим колегом Пајом — ви га познајете — за пет фуната; каже, да ће појести четир фунте меса! Него брат — Ацо, ако и ви мислите коју ћу од окладе понити, дајте ми што мање костију!“

„Шта? Четир фунте меса — није могуће! Та ни коштиће вам нећу дати — па ако поједе, ево главе.“ И тако му даде касап сам самцит меса и то још нешто преко четир фунте, не биги само оклада добивена била.

Дакле Пера је, као што рекох, ушао врло љутит.

„То је и сувише! То су муке таталове!“ викаше он горопадно.

„А шта — ваљда ћаче?“

„Та то врашко столарче — говорило данас лекцију, па није знало ништа, а професор — помисли само — каже ћачетовом баби, да му прецептор мора да има сламе у глави, као да му могу кашиком мудрост у главу улити — и то све за три фор. месечно, ух! . . .“

Ђира. Баш су шмокљани ти полицаји у Трсту.

Спира. А зашто?

Ђира. Та они су тога атентатлију познавали пре толико година, па ни један да не замирише, шта ће се из њега излећи!

Спира. А зар би ти намирисао?

Ђира. Него! Чим би чуо да се он зове O b e r d a n k, таки би знао, да му не ваља посао.

Спира. А како то?

Ђира. Јер сам познавао више O b e r d a n k a, који су били таки исти, — и још гори него овај.

Ђира. Који је то пут, што саборски одбор заказује састанак црк. народног сабора?

Спира. То је пут врло законит и на праву основан.

Ђира. Па што г. Тиса не да већ једаред благослов.

Спира. То је за то, што он не рађо иде тим путем.

Ђира. Је си ли читао у новинама да је неки Ф о г а р а ц о поклонио папи више милијона лира?

Спира. Ф о г а р а ц о!? А да то није Аца З у б?

Ђира. Неће бити. Јер Аца своје л и р е не поклања, већ п р о д а ј е.

Ђира. Ти знаш боље правопис како се управо пише: п р е д с е д н и к, или п р е с е д н и к.

Спира. Ово истина правилније је писати п р е д с е д н и к. Али ако је говор о председнику нар. скупштине у Београду (о Алекси Поповићу) онда се може писати и п р е с е д н и к; јер он ће п р е с е с т и влади која га је за то место препоручила.

После Осечке катастрофе.

На т р у л о м мосту г в о з д е н и пути,
Та то је страшно, — ох ћути, ћути!

Зар томе нема правога лека?
Зар ћемо тако ићи до века?

На т р у л о м мосту г в о з д е н и пути, —
На кривицу бацаш на случај крути!!

На т р у л о м мосту г в о з д е н и пути —
Та то су наши болови љути.

Та то је оно, чега ћеш наћи
Куд год се будеш Угарском маћи.

Јест, то је мудрост пештанске струје —
А какав исход — ево га ту је.

На т р у л о м мосту г в о з д е н и пути,
Ко би ту мог'о добро да слути!!!

Стармали.

„А би ли, бога ти, тај твој јед разгалила нада на какву лепу вечеру?

„Вечеру?“ Запита Пера очевидно разблажен, „лепу вечеру? додаде за тим необично механим гласом.

„Да, да! Наш комшија Панта клао данас свињче,“ рекох ја мало несигурно; „дођите он је страшан цебрак, али ти си онако промућурна главица, били ти могао како „искумстирати,“ да нас он на вечеру позове — онако какав Studentenwitz!“

„Хм,“ рече он замишљено, „то ће тешко ићи јер Панта је чудан светац — морали би га чиме за се задобити, по вољи му шта учинити . . . а време је опет — што-но рекли Хрвати — „толи“ кратко, скоро ће ваљда почети и та свињска дања, збиља, госпо, имали он кога свога, који није овде?“

„Ко? Панта?“ запита госпођа Лекса.

„Боже није његово свињче!“ настављаше Пера свој испит.

„Има сина Стевана, ал' тај је одавна у Србији, чујем, да је сада војник и ратује у војсци против Турака. Осим тога има два синовца, једног у Кисачу, а другог у Ковиљу; две снаје и једног брата. . .“

„Добро је, гледаћемо — можда ће се што учинити моћи,“ рече на то Пера велеважним лицем, као какав криминални полицај, који је замршеном лоповлуку у траг ушао.

„Кад почиње весеље?“ запита затим опет.

„У седам часова,“ одговори госпођа Лекса.

„А хоћеш' бити тамо каквих филозофских лица, који би нашу шалу криво разумети могли?“

„А, неће. Мајстор — Јефта и његова Маца, осим тога Јоца, Јефтин шогор и његова сестра од тетке и. . . .“

„Охо, па ти ваљда не знају ни читати, као ни сам Панта? “

„По свој прилици!“ Рече госпођа Лекса и отиде затим из собе

„Врло добро! План је готов, Тошо, ми ћемо на вечеру.“

„Збиља! О вицкасти мој Перо — оди, да те загрлим! Али како ти мислиш, кажи ми бар, да се знам равнати!“

„Немораш ти ништа знати — види ћеш за вечером. Него понеси твој гитар, па ћеш нам тамо свирати — ти ме већ разумеш, само пази, да се што више комада у гитар сподобе! А сад иди, молим те, одма нашем комплитону Паји, па га доведи овамо, али нека обуче онај свој велики менчиков и нека обује чизме!“

„Тако! А шта ће ваш брбљави Паја, па још са чизмама, којим се, да ће баш зато испасти каква Stiefel!“

„Неће. Несме нас он издати Иди само по њега, и то брзо. Уз пут се сврни у читаоницу и замоли Ђуру, нека ти даде један егземплар ма које „Заставе“!“

„Ал' за бога. . . .“

„Dixi!“

„Иде де!“ Помислим у себи и одмах по Пају. Пера узе перо и остаде иза мене нешто пишући на неком папирчићу.

(Свршиће се.)

Ескулапијаде.

(Из бележака наших и туђих)

(Продужење).

Доктор В. имао је обичај писати дугачке рецепте, а лекови које је прописивао били су увек горки.

Дође и нова година (једва дочекана). — Сви пацијенти учинише своје, т. ј. један послаше доктору говорар, а други остадоше дужни; само се један нађе, који не учини ни ово ни оно, већ посла доктору своме пар судука, а на артији у којој су били сувуци умотани, било је написано са великим словима: „Дугачко за дугачко; а слатко за горко.“

Овакви пацијенти здраво су ретки. Н. Н. је имао рану на нози, рану здраво велику и друге помоћи није било, већ се нога морала одсећи. То није мала ствар, али то га је спасло. После месец дана болесник је већ могао доћи једном ногом (и једном штаком) доктору, да му захвали што му је спасао живот.

— Шта сам вам дужан, драги докторе.

— Седамдесет форината, — ако вам није много.

— Ево, изволите примити седамдесет форината; а за то још ови тридесет.

— А за што ови тридесет?

— На нози, коју сте ми одсекли, имао сам ја осим ране још и један жуљ, који ме је од младости патио. Ви сте ме и тога куртализали. Грозда би ме савест, кад вам не би и за то по могућству платио.

Дозваше доктора к Сими Рогићу, који је патио од желуца.

Доктор дође и запита: Па шта мислите, брат Симо, шта је узрок вашој болести?

— Јед, господине, јед.

— Па де, пружите језик да га видим.

А Сима, место да пружи језик, пружи руку на своју жену, која је поред доктора стојала и рече јој:

— Знаш шта, жено, покажи ти доктору твој језик, — јер ако ја патим од језика, то неће бити од мога, већ од твога.

Дође сваћ Манда у апотеку и заиска да јој да ду „Мартинбрандвајна,“ јер је чула да је то добро од назеба.

Апотекар јој одговори, да он тога зела нема нити је икада чуо за њега.

— А шта немате? А како сте јуче дали мојој куми Реси?

Апотекар се сад тек сети да је њена кума Реза јуче купила „Францбрантвајна“ јер њен се муж зове Франц, а Мандин се муж зове Мартин, за то је и искала Мартинбрантвајна).

Пуслице.

Хрвати зову окупацију: запоседање, окупирати: запосести. Врло добро! Јер то долази од запасти на сести.

Кад је један јунак нашег доба о св. Стефанској светковини у Пешти попио две литре воде на душек, сви су се чудили. Ако је то заиста вода била, — рече један калуђер — онда се и ја чудим; ал козна, можда је то била ракија.

Боже мој нама је забрањено спивати о старој војводини. А где у Загребу, патрогасно друштво не само да има својег војводу (г. А. Каппера), него има и надвојводу (г. Дежелића). — Ето један разлог више, да и ми склапамо патрогасна друштва.

Владика Бранковић гласао је у саборском одбору за проту Бранковића (т. ј. да избор проте Бранковића за члана и сада важи). Е гле! А ја сам мислио, да је владика Бранковић са свим заборавио на проту Бранковића.

Виделовска влада у Србији већ не зна шта ће, него сад се у невољи својој хвата за Босну. (Коме је суђено да се ухвати, тај ће ухватити ма где).

Библијска питања.

11.

Да ли би Ева боље радила да је играла „фрише фире“, него што се са змијом у разговор упустила? Шта би јој пре мужа упропастило?

12.

Да ли је Кајин био Хрват, кад је тако јако мрзио на свога брата?

13.

Да ли је Давид мислио на турско бечејску конференцију, кад је писао: „Блажен муж, иже не идет на совјет нечестивих“!?

14.

Да ли би човек и сад радо дао, да му се искине ребро а из њега створи „фрешефирица“?

15.

Где је било сигурније, да ли на Нојевом ковчегу или на осечкој ћуприји?

16

Кад је Ноје измислио вино, постигла га је после несреће од велике воде (потопа), а да ли и данашњи ваши бирташи сматрају то за несрећу, кад имају много воде око себе?

17.

Кад је Лотова жена због љубопитства у со претворена, да ли је и онда Србија тражила монопол соли?

18.

Од куда је то, да су још стари написали: „Бла-

жени ништчи духом,“ кад онда још није „Ера“ налазио?

19.

Да ли је вавилонска кула грађена некад у Новом Саду, кад су се тако разни језици појавили?

20.

Да ли ће се прота Бранковић држати старог завета (свог) или новог? **Аб.**

Без те смо несреће могли бити.

Кукавни Хусари
И тужна им мати,
Морадоше млађан живот
Мутној Драви дати!
Ово се баш зове:
Не знаш куд те воду
Већ онако слепо
И у ватру и у воду.
А сувише још'те,
Туго моја, туго,
Без невоље једно
Без невоље друго. **Т.**

Радосна статистика.

Од 1157 за школу способне деце у Новоме Саду, похађају школу ове године само њих 512, а више од половине, дакле њих 645 не иду у школу.

Дакле 645 српске деце неће учити мађарски. Ово је врло добро, само се бојимо, да се неће наша браћа власт заузети да их силом натера да иду у школу, већ и у интересу ширења мађарског језика. **Аб.**

Јавна захвалност,

пречаст. госп. Т. М—њу архимандриту.

До неба Вам хвала, прeч. Господине, што сте у очи Крстова место мене одслужили вечерње, јер како сам се ја у касини закартао, бог ме сам и заборавио за вечерње.

У Б . . . на крстов дан 1882.

Ваш благодарњејши
Поп Гага.

Валвак.

Балсак је био комшија кнезу Ц., те је чешће пошао овоме у кућевном обичном оделу. Али једнога дана затече тамо и кнежеву нећаку, те се стаде извињавати, што је у тако рахатном руву дошао к њима. На то ће отпоромна женска ова одговорити: „Драги господине, ја кадгод сам читала ваше књиге, нисам никада разабирала, какве су им корице.“

Практичан слепац.

У једном друштву седео је и један слеп човек. Ту је била и једна госпођица коју он није познавао. Слепац је дуго ћутао, на једаред ће рећи своме суседу: О, о, ала та госпођица има лепе зубе.

— А од куд ти знаш кад не видиш.

— Та ето је чујем, рече слепац — како се непрестано смеје. А то за цело не би чинила да нема лепе зубе.

Не радо остаје дужан.

Е тако, мој крчмару; ја сам сад вечерао, и попио три чаше вина, — сад треба да вам платим. Е, ал ја немам новаца. — За то, молим вас да ми узајмите једну форинту, да вам могу платити. Јер, знате ја не радо остајем коме дужан.

Одговори уредништва.

„Претоварено“. Јесте претоварено, али чиме? празним фразама и бљутавим усиљеним досеткама.

С. М у Т. Први пут нам се јављате, и то у ствари која се вас лично тиче. У таким приликама морамо бити на опрезу.

„Грош за грош.“ По жељи вашој и изузетно враћамо вам натраг, јер не можемо употребити.

Незнанку. Ако мислите, да би могли нешто извести, покушајте. Замислио је добра.

У Осеку. Жалостан сте предмет изабрали за шаљиву песму. Шала се прима само кад је умесна.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Потписана издавалац-штампарија издала је пре две године дана збирку књига за **школу и народ** под називом:

„ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА“

По суду књижевне критике и меродавних лица, ове су књиге не само добро дошле у своје време публици српској, него су оне од **велике користи** просвети **нашега народа, наиме српској школи.**

У нади да ће и даље књиге те започете збирке наћи одзива у наше читалачке публике, продужујемо или боље настављамо прекинуто издавање **почетница природних наука**, од којих ће за кратко време изићи у нашем издању три важне и веома интересне свеске:

1. **Општи увод у природне науке.** од **Т. Х. Хеколија**, српски превод од **Дра Лазе Пачу-а** шефа општинских лекара у Београду. Цена 50 новч.

2. **Физиологија од М. Форстера**, са једном насловном сликом и 18 слика у тексту. Српски превод **Дра Лазе Пачу-а**, шефа општинских лекара у Београду. Цена 50 новч.

3. **Минералогија од И. Петерса**, са 46 слика у тексту. Српски превод **И. М. Душманића.** Цена 50 новч.

Све три књиге биће укоричене у лепе тврде корице.

У Н. Саду 20. септембра 1882.

Штампарија А. Пајевића.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме седамнајстом броју за 1882. ове чланке: 1. Слушајте оца (свршетак) од Милорада. 2. Дивља мачка (са сликом) 3. А ратос таке љубави (са сликом) од Чика Јове. 4. Дуга од Браца Светомира 5. Езопова басна (са сликом). 6. Нешто о Хинезима (са две слике). 7. Све има своје време. 8. Одликница у несрећи. 9. Пут у Равапицу (Свршетак) од браца Јове. 10. Запамтите ово 11. Ала је то чудновато (са сликом). 12. Даштања 13. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

САД ЈЕ БАШ ИЗИШЛА ИЗ ШТАМПЕ

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега ранијега издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8 „
„ „ „ 4.-ог „ „ „	8 „
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10 „
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Њимастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на пауст у срп. основним школама, друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.**

РЕД ПЛОВИДБЕ.

почињући
од 10. Јуна.
до даље наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући понедељник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: недељом, средом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У ЂУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући петком у ½11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

РАСПРОДАЈА.

КОД БЕЛОГ ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Свакојаке врсте јесењих и зимских **огртача (јакнова, мантлета), колчака (муфова), капа по моди** и **шешира од филца, ципела од филца и кожних** за господје и девојке, а осим тога за господу и дечане елегантних шешира од филца **шубара од перваза и капа од чоје, бунде за пут, чизме за пут и вреће за ноге, корпе за ноге, огртача против кише од каучука, свакојаких кишобрана, путничких торба, кошуља од шифона, оксфордских и од фланела крогнова, кравагли и галантеријског еспапа од коже**

2—6

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

2—12

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА

Година V. У Новом Саду, 30 септембра 1882. Бр. 27.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗЕМЉАЊЕ ШАЉЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Плаћање и одговори уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарија А. Пајевића у Новом Саду.

Одговор на најсувременије и горуће питање.

Више пута поштов. публика, ради оријентовања својег у оријенталном и окциденталном питању, пита журно журнале своје: колико је кунцуло?

А уредници нису у стању да јој дају јасна одговора.

Ми смо данас у том срећном положају, да им можемо на то питање јасно одговорити.

Даклем знате-ли колико је сати?

Прошло је три четврти, — и овим тренутком настаје **четврта четврт**, — бар за све оне, који не **навијају** на криве путе, већ који су вољни да **навију** „Стармалов“ годишњи сат, како би им и од сада могао јављати, колико је (и коме је) кунцуло и одзвонило; да може казати кад је време да легнемо (или бар прилегнемо), а кад опет да устанемо и вруштукујемо; — да каже кад је време слати децу у нешрпске школе, а кад је опет време сести за нећ на плакати; да каже кад је време латити се (оката) посла, а кад је опет време **проћи се** (ћорава посла); да каже, кад је време трпити пркосе, а опет кад није време пртити туркосе и т. д.

Елем ми узимамо њуч и **отварамо** нову преплату, и то је **отварамо широм**, да могу сви ући, и они који су (због тескобе) прошлих година изостали.

За ову **нову** преплату постарао се и државни ерар, и дао је штампати нове новцате форинтаче, — јер је чуо да претплата на „Стармали“ од почетка октобра до краја ове године износи управо **једну форинтачу**.

Све даклем иде као што треба, — а оно што не иде као што треба с тиме ће се већ „Стармали“ ухватити у коштац, зато се и препоручује у ваше немалакасало благоволеније. **Стармали.**

Господи владикама,

синодално скупљеним у Сремским Карловцима.

Ви велите: „Нека, милом богу хвала,
„Нова нам је ера нпак нешто дала!

„Сад нако је, да је, — али сво дара:
„Ми држимо синод, — а без комесара.“

Не слажем се с вама, ако то велите.
Ви сте здраво близо, за то не видите.

Оваких дарова бог вам више не д'о!
До сад је комесар кроз прозор вас гледо,

А од кад сте стекли ова нова права,
Он се пререшко — на в а м п р е д с е д а в а.

Стармали.

Шетња по Новом Саду.

CXXV.

У „Пешти Напло̀у“ има допис један из Карлоце (Karlócza), где се говори о неком главном попу (főpap). Ја незнам добро мађарски, јер сам ишао у српску школу пре наименовања Германовог, дакле пре, него што су почела деца од шест година да уче библију на мађарском језику, те не знам какав је то Карлочки главни поп, и држим да ће то бити какав Калочки главни поп, и можда ту разуме дописник Калочког попа Антуновића, што је недавно написао ону лепу књигу, што ју је „Матица“ „с великом хвалом“ примила и у којој се нама православнима густира, да примимо унијатску веру. Јест, јест, Калочки би главни поп радо хтео да нас поунијати, а то је врло благородна намера, јер „унија“ значи „јединство“, он би дакле хтео да нас уједини, сложи, измири, а то

је заиста и дужност смирених духовника, и то би водило далеко добру нашем, да се поуњиватимо. За то и ми примамо ту намеру „с великом хвалом“, ал' само смо ми православни јогунасти и стојимо као брег, као стена, и не мичемо се, него кад брег неће Мухамеду, онда би Мухамед и Мухамеданци требали да по примеру свога узора дођу брегу. Него они се ваљда боје, да ако дођу брегу, да ће се брег одронити (јер и тако су већ земљотреси и код нас дошли у моду,) те би њих могао заронити. С тога су наши Мухамеданци, или простије да рекнем, наши Турци, у недоумљењу шта да чине с нама јогуницама, па су за то покушали, да нас макар у Калвине одведу, те веле, да би наши саборски посланици требали да бесплатно служе, као што је то код Калвина обичај. Ја би на ово тако пристао, само кад би нам ко доказао да Калвини заиста бесплатно служе, те, као што и „Застава“ вели, да се докаже да ли и Калвин Тиса бесплатно министерује.

Него кад је реч о Калочи и њеним поповима сетно сам се одмах и наших Карловаца, јер се оба места једнако почињу (са К.), а да ли ће се једнако и свршити, то је још у божијој руци. Мислећи на Калочу не могу а да не помислим и на калочке, које су као што знамо за блато намењене, те је и преч. г. Антуновић, кад се већ у тај калдави посао пустио, да једну вероисповест врећа и намеће јој другу, обукао калочке и ако се мора признати, да је пишући први део своје књиге, где нас Србе хвали, рукавице обукао. Што се Карловаца пак тиче познато нам је из Пештанског листа „Стикса“, да се они у Шпанији налазе, само не знамо, да ли има тамо и шпанске трске, а ова би у Карловцима за неку господу врло нужна била (ради поштапања).

Пештански „Наплó“ назива ме опет на ново „Санчо-Панзом“. Њему се дакле непрестано по мозгу врзу Дон-Гихотске мисли. Верујем, да му писам његова Дулчинеја од Тобозо, то јест, предмет његове љубави! Него збиља, шта је то „Наплó!“? Како немам кога да ми то име протумачи, да знам с киме имам посла, то сам принуђен узети речник у руке. Молићу драгог читаоца да мало причека, да узајмим мађарски речник од бечкеречког протопопијатског звања, јер оно и на православног владику увек мађарски адресира своја писма. Ха, сео га. Дакле на посао: Нар значи дан или дневни; добро, а шта значи „ló“; причекајте, ево: ló значи коњ, дакле „Наплó“ значи дневни коњ. Ха, на то је онда у његовом Дон-Гихотском смислу велеуважени Розинанте јунака од ла Манче! Хвј мој Сервантесу од Саведре, да ли си сањао, да ће се икад тако верно и живо остварити твој четвороножни идеја? Сад бих само још волео знати где су му ветреначе које се по ветру пештанском окрећу? Но ваљда ће и њих открити Карлочки дописник Ујвидеки, јер мора бити да су му близу. Дон-Гихоте је радо сртао и у неке старинске дворове, где се радо гостио, па да ли ће и у Карлоци (Karlócza) наћи такво штогод?

Но ја сам од „Стармалог“ направио читав роман! А на што то? Ко хоће да зна за чим се „Пешти напло“ бори и шта хоће, нека чита само Сервантесног „Дон-Гихота“, ено га је недавно издала и књижара браће Јовановића у Панчеву у српском издању

ПОДЛИСТАК.

Таковски крст.

Хуморска од Ђ. Ст.

(Свршетак.)

Ја сам довео Пају. Прогутале га чизме и мењчиков. Изгледа као руски „бовтер.“

„Ево ме Перо — на шта? Истина на пољу пада снег, ал' ја шпак незнам зашто сам се овако усибирио, као да долазим из Новога Сада. . . .“

„Погодио си!“

„Шта?!“

„Ти мораш вечерас свима приповедати, како си данас у Новом Саду био, и како се тешко преко Дунава превазна. Остало је моја брига. Али јеси чуо Пајо, ти брбљави Пајо — ако се само и мало вечерас тамо где будемо, издаш, да је овај наш долазак јуриш на вечеру — тешко теби! Батина ћеш добити као кише. На то ти се заклињем!“

„Где би ја био издајица, ја челични Банаћанин! Сумња ме твоја врећа!“

„Но, но, добро. Него већ је седам часова. Сад ћемо на дело. Ја ћу ићи напред, а вас два за мном. Међутим ајде ти Пајо на пољ, и тамо мало постој, док ти не напада снег на капут, да што „путнички је“ изгледаш — не заборави, да сад идеш директе из Новог Сада! Затим ево ти овог броја „Заставе,“ то ћеш држати у руци. Кад ућемо унутра, још из далека викаћете Панти: честитамо, честитамо — остало је као што рекох моја брига.“

Паја изађе на пољ, да се што боље као путник маскира, али није морао дуго запети, снег бијаше крупан и густ, и за мало изгледаше, као да иде из Руме са марвеног вашар.

Ми се крепусмо кроз двориште и башту и упутисмо се управо братима осветљеног Пантиног дома. Жагор се чуо из далека, а дерни мирис кобасички челичио нас је у нашем подузећу. Дођосмо до врата. Пера пође напред, отвори врата и — комедија започе. Ја и Паја повикасмо на сав мах: „честитамо, честитамо!“ На то ће Пера:

„Браца Панто! Извините, што вас у вашем весељу и конверзацији турбирамо, али мотив нашег доласка, или као што изгледа инвазије, тако је енормно — важан, да није нужна петиција за екскузирање. Данас, кад се судбина народа на истоку tandem aliquando кр'а, кад раја хоће империпиентним интригама дипломаџке спекулације оружјем на пут да стане — у том епохалном по српски народ времену, догоди се нешто ексцелентно по вас, чему ћете се коло-

а „Пешти напло“ је то исто у мађарском издању. Главни му је јунак пак овде негде у нашим крајевима, у Шпанији. Аб.

У штипци.

Алекса Протов је дакле пуштен на слободну ногу; па и право је, ноге нису ништа криве: оне квате фалсификоване су — рукама.

* * *

□ „Српским илустрованим новинама“ препоручили би, да донесу ову илустрацију: један до неба висок брег, који алегорично представља српски немар, па тај брег се љуља и хоће да се сруши и затрпа једну стару баку (а ова представља веселу српску будућност).

* * *

+ Изјутра пре зоре види се на источном небу једна нова репата звезда. Један муж се љути: Ето ти мени пре зоре рата у кући!

* * *

× Романи дакле хоће да имају свога владику. Па за што неби Романи имали свога владику, кад и многе владике имају своје — романе! (Само кад би било кога да их напише, било би врло занимљиво).

* * *

× У Убу у Србији опколео је капетан Станиша са 20 оружаних момака кућу, где му је потказано да се налази разбојник Ђурђић. Но Ђурђић утече испред носа Станиши и његовим оружаним момцима, јер га ови не хтедоше видати. — Добро би било уместо овога Станише употребити за овај посао каквога Трчишу!

* * *

△ Дописник „Заставин“ на модошког среза (у броју 150.) жали се што немамо никаквог здравственог листа, те многа деца умиру; — уредници пак „Здравља“ на Цетињу, „Народног здравља“ у Београду, „Народног лечника“ у Новом Саду и пок. „Домаћег лекара“ у Панчеву жале се опет што међу својим претплатницима немају никога из модошког среза, те они (т. ј. ти листови) морају да умиру.

* * *

+ Како „Пешти напло“ излази тамо негде код Будима (Мађари кажу Buda), то би се његов сарадник „Уј видеки“ могао звати и Будаји.

* * *

□ Како је берба већ свуда прошла, то се један Сентомашанин сад јако дао у бригу „Шта ћемо — вели — сад без слатког вина!

Аб.

Библијска питања.

21.

Да ли би се и стари патријар Аврам могао назвати „главним попом“ (бирар, као што сад пише „Пешти напло“)?

22.

Адам је страдао због „забрањеног дрвета“ у рају; а недавно су многи страдали на Осечкој ћуприји од дрвета. Не би л' боље било, да је и ово дрво за времена забрањено било?

23.

Један Карловчанин пита: Да ли би се на-

сално зачудити; ваше племе биће златним словима записано у историји. . . .“

„Мој син — да није мој син? —.“ Повика брат-Панта и радосно и уплашено у један мах.

„Да, да, ваш син!“ Настави Пера са тако озбиљно-патријотским лицем, да се ја и Паја не имадосмо кад ни смејати од тешка чуда.

„Не бојте се!“ Настави он даље, „жив је он, жив је на корист, дику и понос своје својте и целог народа српског. У осталом да вас не мучим, прочитаћу вам, шта се о њему пише. Наш друг Паја беше данас у Новом Саду и баш сада отуда дође и донесе нам „Заставу,“ у којој сво шта се о вашем сину вели! Затим узе „Заставу“ од заблењутога Паје, па поче са свим течно читати, респективе из главе говорити:

„Телеграм „Застава“ из Београда: Данас добивена на Јавору славна победа. Турци хаметом потучени. Највећа заслуга припада храбром нашем војнику Стевану II. То беше чудо од човека. Освојио читаву батерију турских топова и тиме решио битку. Цела војска пред њим дефиловала, и док је војничка свирка химну свирала, придену му главно-командујући пред свима на храбре груди — Таковски крст.“

Сви се гости убезекнуше, а Панта зинуо — прогутаће, мислиш, и Перу и „Заставу!“

„Мој син! мој златни Стевица! Та јели могуће!? О, боже мој, боже — гледај ти то! Седите господо, молим вас — о, о, не могу к себи да дођем — седите!“

„Захваљујемо лепо и честитамо вам на том ретком отликовању вашега сина! Усуди се и Паја приметити, а ја вребах већ згодно место, где би могао најзгодније уживати последице стевичиног псеудо-декорисања кад ал' ће Пера:

„Фала лепо, ми смо вам ту лепу вест саопћили — а сад ћемо кући,“ и пође.

„Али на име света господо, камо би ви пошли . . . така радост. . .“

„Ајак — имамо учити,“ знао сам, шта је — држи се на цени.

„Та какво учити, молим вас! Ја мислим да ви у овој великој мојој радости морате учествовати — да се онако својски провеселимо!“

„Па ког смо врага онда дошли,“ додаде полугласно Паја, да је и брат — Панта чуо. Пера га погледом пресече.

„Право има господин Паја, добро сте радили, што сте још вечерас дошли. Та ви би могли доћи, све и да није те радосне новости. . . .“ Лисај један — а да не би „таковског крста,“ казао би, да има зубобољу и легао би у кревет.

лица Мојсејева могла данас на корисније шта употребити, него да се удара њом по камену и вода из њега истерује?

24.

Да ли би бог створио видело, да је знао да ће се по томе називати кадгод у Београду орган садање владе?

25.

Да ли је оно у архангела, кад је терао прве људе из раја, заиста био пламени мач, или је то био језик Адамовепупнице?

26.

Да ли ће се за „Стармалог“ моћи кадгод писати, да је имао легијонелегијона, — претплатника?

27.

Многи су наши листови („Сељак“, „Нови звуци“, и. т. д.) оглашени да ће излазити и покупили су и претплату, а после 2 - 3 броја престадоше; како би било да им претплатници њихови узвикну: Оглашени изидите!?

28.

Кад су Чивути у старо време били гоњени, те бегали из Египта, да ли би онда, да је жив био Иштоци, њега метнули за Фараона?

29.

Некад су људи у пустињи јели препелице, што су из неба падале, па су после кијали и пропадали (умирали,) а да ли ће кадгод и наша господа, што сад једу шљуке и фазане што им онако из неба падају, за то кијати и пропасти?

30.

Кад се књиге Мојсејеве, које су писане пре толико хиљада година, још непрестано прештампавају и продају, да ли се смемо надати, да ће се икакве српске књиге после толико хиљада година још прештампавати и куповати?

Аб.

С. С. С. С.

„Српско коло“ приповеда, како је неколицина грађана пришких поднела тужбу против жупанијских чиновника Срба, те се утужби изреком за једног младог чиновника Србина као отежтавајућа околност наводи и то, да је тај млади Србин за време устанка војевао у Србији као добровољац.

Ове су речи у тужби подвучене црвеним мастилом. А на тужби је потписан и г. Сава Стојшић парох пришки.

У идућем броју „Српског кола“ најављује г. Сава да је он био потписан само као сведок, а не тужилац.

Међутим ми држимо, да би се она четир слова на српском гробу, која се обично читају: „Само слога Србина спасава“ у Иригу могла још и овако читати: Сава Стојшић само сведок!

Неколико пришких грађана, који нису тужбу ону ни као сведоци хтели да потпишу, јер нису могли да разликују намеру тужитеља од намере сведока.

„Најпосле — останимо!“ пристаде Пера, „па кад жели брат-Панта, да се провеселимо, онда ћемо му жељу испунити — Тошо, иди и донеси твој гитар!“ Значајан поглед није изостао.

„Право, право,“ чуо сам за собом речи брата-Пантине, кад из собе изађох.

Кад сам се вратио, беше весеље већ у велико почело. Пера је међутим свечано поздравио у здравље нове звезде на српском стратегијском небу и све госте потпуно уверио, да такви људи у току времена најлакше ђенералима постају.

Ја седох до Пере и засвирах оно: „Радо иде Србин у војнике. . . .“ Ал „челичном Банаћанину“ никако неда њаво мира. Место „у војнике“ он супституиса: „Радо иде Србин на вечеру. . . .“ Пера да искочи из коже, а Банаћанин, да пукне од смеја. Међутим се песма сврши и ми настависмо веселе уживајући плодове нашег труда.

Весеље је трајало скоро до по ноћи. Кад већ мишљасмо, да је доста, ми устанемо, опростимо се с домаћином и одемо кући.

Паја ишаше на прво, а ја са оптерећеним гитаром и Пером за њим.

„Ала ме вечерас наједи тај обешењак са својом недотупавном шалом, ал' ћу и ја одржим реч — намислио сам, да му се осветим, и то још вечерас, ти ми мораш у томе помоћи!“ Рече ми Пера тихо.

„Како?“ запитам ја.

„Ево како. Он ће сад к нама на дуван. Кад уђемо у собу, ја ћу вам казати, да морам ићи Перићу по белешке из Физике; ти њега задржи мало код нас, а ја ћу отићи. Кад ја одем, ти му онда припо ведај, како сам ја плашљив, и како имам страшног респекта од вештица, аветиња и вукодлака, сума сумарум уклепај му какав чаршав у руке и наговори га, нека ме иза Јединог ћошка дочека и поплаши. Остало је моја брига!“ Заврши он по свом обичају.

Тако је и било. Пера оде Перићу по белешке. Али пре, него што је стигао узе нешто из ормана — знао сам, шта је! Имао је увек у приправности неколико ракетла за своје лакрдије и сад је једну узео. Ја и Паја остадосмо сами.

„Гле, Пајо, управо по ноћи! Богме мора да су Пери врло нужне белешке, иначе неби ишао — мора да је усгињио!“

„Зашто, ваљда се тек не бојиш. . . .“

„Бојим се богме, и те како се бојим! Мени је заиста чудо — тако иначе разборит човек, па верује у којекаква ноћна страшила.“

„Та ваљда није! Но било би га вредно од тога излечити.“

Ђира. кажи ти мени по души, могу ли људи делити оно, што сами немају?

Спира. То нико не може.

Ђира. Тако и ја судим.

Спира. Али за што ти то мене питаш?

Ђира. Та знаш, читао сам, како је нека цивилизаторска глумачка дружина у Сарајеву већ завела и оперу; а почем су представе са опером Страделе

Спира. Страделе?

Ђира. Да, Страделе!

Спира. Као што рекох, ја држим да људи могу делити само оно, чега и сами имају.

Ђира. Ми се у Трсту баш здраво излажемо.

Спира. Како то?

Ђира. Тек што је прошла једна, ево сад у Трсту друга изложба; изложба белог смока: млека, масла, путера, сира и т. д.

Спира. Али нашто баш изложба белога смока?

Ђира. Ја знам. Можда за то, ако опет падне која црна бомба, да се на белом „хинтергрунду“ боље види.

Пуслице.

Сад се у Пешти међу научењацима води велика препирка о пореклу мађарског народа. Вамбери доказује да Мађари нису пореклом Фини, већ их доводи од турско татарског племена. Ми се у ту распру неможемо упуштати, — али да према нами нису фини, — то већ поодавно осећамо.

Боже сачувај, ми нисмо лични непријатељи Чеде Мијатовића; шта више ми бисмо желели, да је он још онда био министар финанције, кад је са катедре осуђивао монопол соли и лутрију; (до сада би вађда већ био у пензији).

У ствари Тиса есларске тајне судије су истрагу водиле тако на дугачко, да је већ и Тиса видео е то не вала. За то је сад у Пожуну проглашен прекисуд (не би ли се тиме прекинула и забашурила Тиса есларска врдалама).

Скоро ће нам већ доћи и несоједе (ко бајаги ми смо целе године били вегетаријанци).

Свуда се ради око тога да се недеља посвети одмору и мирном и тихом уживању. — Ми Срби већ смо том предлогу изашли на сусрет; ми се недељом много више одморимо и мирно и тихо уживамо, — од како смо изгубили „Недељни Лист“.

У Загребу ће се од нове године почети апотекарски курс. Да ли ће се том приликом наћи лека и за оне ране, кад брат брату очи ископа.

Баш су врагови!

Познато је да су у Новом Саду у два маха осванули по кућама неки плакати, који за наше Чибуте нису баш ласкави били.

Ко их је лепио не зна се, али бог, који све види, па и оно, што се ноћу чини, он ће већ каштиговати онога, кога буде држао за кривог.

Али и ако се не зна ко је те цедуље ноћу ћошковима лепио, ипак се по бирцузима приповеда, да су наши ноћни стражари дотичнима својим начином на услузи били, ако и нехотице.

Веле да су врагови, што су цедуље ноћу лепили, на једном ћошку нашли ноћне стражаре, те кад их ови запиташе шта то раде, а они им приповедаху да су то цедуље од циркуса, који је подигао своју чатрљу на сеньској пијаци. „Те“, вели један од тих враголана, „преко дан смо у великом послу, па можемо само ноћу да доспемо да лепимо цедуље, како би их свет могао што раније у јутру да чита.“

На ово један стражар дође да му помогне цедуље што више прилепити, да их неби дечурлија дерала, те се сагне и подмете своја леђа, на која се онај попне и цедуље полепи.

Тако су дакле стражари помогли и нехотице, да се забрањени плакати по кућама лепе.

Тако се бар приповеда, а ја тамо нити сам био ни видио, те дакле не примам ни одговорност на себе, да ли је баш тако било или како друкчије.

Бен-Акиба.

„Па то је најлакше, ето стоји ти на вољи, само ако хоћеш!“

„Мислиш?“

„Дабоме; ево ти мог једног чаршава, дочекај га, кад ноће кућа иза Јецина ћошка, па ако не падне у несвест, ја крив!“

„А, то је „хец!“ Дај брже молим те, да идем да се намештам, док се није вратио, ха, ха, ха, тако! Баш ти фала — но то ће бити уживање, кад викнем тек: бурррр . . . ха, ха! Сервус Тошо, лаку ноћ!“

„Лаку ноћ!“ И Паја оде.

Незнам, како је тај „хец“ испао, ал' толико знам, да ме је Паја сутра дан попреко гледао — беше страшно нерасположен, али нам узрок свога нерасположења не хтеде казати.

Тако запамтише и Паја и Панта „Таковски крст.“

*

„Оригинална цртица из твога ђаковања, Тошо — а шта је Панта касније на све то рекао?“

„Ништа — Er machte ein gutes Gesicht zum bösen Spiel!. . .“

Разговор у паклу.*)

Вратио се ђаво са земље у пакао;
Ђаволска се мати обрадова јако

На њега се плази — од милоте мама,
Штипа га по репу и по копитама.

„Па како је горе, мој црни несташко?“
„„Е! да видиш, нано, прозеб'о сам малко.““

„Па чиме се бави свет у том залађу?“
„„Богаштина бесом, сиротиња глађу.“

„Јеси-л се чијем парадоу јаду?“
„„Излишно би било, — то и сами знаду.““

„Јеси-л наше семе посејати смео?“
„„Што ћу да га сејем, та ја сам га жњео.““

„Чему си се смејо, кажи својој дади?“
„„Многоме и многом, понајвише прави.““

„А чија акција понајвише скаче?“
„Оних који раздор у народ увлаче.““

„Па који су први гости нам по реду?“
„„Они, што најчешће бога спомињеду.““

„Где си, сине руке одгревао горе?“
„„Тамо, где с' најбољи с очајањем боре.““

„А јеси-л се на што наљутио, дере?“
Врло ретко, — кад сам паш'о карактере.““

„А где ти је била најврашкија даћа?“
„„Где се горким знојем издајица плаћа.““

„Јеси-л дегод видео и прашку параду?“
„Кад детету мајчин језик ишчупаду.““

„А да-ли се какве игре тамо шире?“
„„Па дабогме: апре, фарбл, фришефире.““

„А кад си ми био вес'о до ижице?“
„„Кад девојке мету белило на лице.““

„А кажи ми ко су тамо горе први?“
„„Који понајвише уму пролит' крви.““

„Где си понајраће бив'о?“ — пита мама;
„„У великим дворма и у палатама.““

„„Збиља! А шта ради Герман од све муке?“
„„„Поздравља те лепо, и љуби ти руке.““

Хахахаха! — на то сав се пако смеј'о.
Међу тим је ђаво руке подгрејо,

И ево га опет к нама у вис лети; —
Видећемо шта ће ново нам донети.

*) Због оскудице места не можемо овај разговор донети у свој опширности, како нам је телеграфисан, — већ га за сада само у изводу саопштавамо. Ур.

Имају ли они кога паметнијег код куће?

Учитељско тело у Неограде ској варме ђи закључило је у својој последњој седници, да се управи молба министарству просвете, да се донесе закон, по ком ће сваки учитељ и профе сор морати **заклетву положити**, да ће **„ширити мађарски језик у што шире кругове.“**

Овакога појма о задаћи основних школа и гимназија нећете наћи ни у сред какве азијатске пустиње и ми не можемо а да се неограде димо против ове неограде ске промућурности. Шта би на овако схваћање школиног задатка Песталоци и Дистервег казали!

Из „Бокачија“.

По преводу Драгомира Брзака у „Јавору“ бр. 32. за наше пријатке удесио **Аб.**

Кад вина само имам
Шта ће ми вода ту?
Та вода сама долази
Ал' нећемо ми њу!
А вино то је цветак; —
— Нек тече вазда хај!
Па нек се пије сваки дан,
Не проспај га, пази на њ!
Ја волим цветак тај!

——

Без воде ј' чисто вино
Божанствен, диван дар,
А вода сама за себе —
Ој нема такву чар!
А вино то је цветак;
— Нек тече вазда хај!
Па нек се пије сваки дан,
Не проспај га, пази на њ!
Ја волим цветак тај!

——

Па дај ми газда мили
Тај дивни цветак твој,
Нек тече мени вечито
И шири мирис свој.
А тај је цветак вино,
— Нек тече вазда хај!
И нек се пије сваки дан,
Нек буде чисто, пази на њ!
Ја волим цветак тај.

Етике.

Певај, музо, — ни за што не мари;
Реци како ј' то било у ствари,
Како ј' страд'о солгабиров стари.

Шетао се солгабиров стари;
А желите л' да вам право кажем,
Мамуран је још од јуче био,
На му стомак воде жаљело.
За то сврну он у кућу прву
И заиска чашу воде хладне.
Домаћица болесна је била,
Није могла са постеље скочит',
За то посла своју малу ћерку
Да донесе воде са бунара.
Дође ћерка са чашом у руци, —
Хладне воде носећи дебељку:
А мајка је из постеље грди:
„Зар у руци, изели те вуци,
Зар ти не знаш шта солги кицира!
Срам те било, камо ти тањира?“

Застиди се девојчица мала,
На истрча грешку да поправи.
Скиде тањир лепо га бришући, —
Чашу воде у тањир изручи,
И донесе жедном солгабиру,
Донесе му воде у тањиру.

Пајкош.

Да луде мудрости!

„Турски Народ“ које каткад да дигне главу из своје обичне баруштине, па да крекетне коју о вишој политици. И онда се баци у таку позитуру, као да он зна шта се на највишем месту вечерало. Онамад је својим верним приповедао о томе, шта мисли Аустрија са Босном учинити. Она је вели, не мисли пуштати из шака, јер као што знано — вели — није ни Ломбардију ни Венецију хтела дадини за какав одкуп.

Ако „Туркос“ мисли Босну сачувати Аустрији тако, као Ломбардију и Венецију — онда би и Хаци Лоја могао бити исто тако лојалан политичар, мудар журналиста и списавац на чабровима разних диспозиционих фондова — као и овај делија.

Д.

Неколико црта из жив. мога пријатеља Стеве,

када је 1877/8 г. у Бечу служио као војнички-лечнички ђаво.

2. Како је Стева и без „Passir-schein-a“ до ујтру изостајао из шпитаља.

Да би своје јако уздрмано финанцијално стање опет колико толико у равнотежу довео, замоли Стева „оберштабсарцта“, да сме у шпитању становати. Тако ће уштедити месечно бар десет форинти. „Оберштабсарци“ му дозволи; али за Стеву настану сад тек праве муке. Није шала, мора да је сваког вечера већ у девет сати код куће, као и сваки други војник Ако би когод хтео и дуже остати, мора од „оберштабсарцта“ искати дозволу. А код овог прво није добро уписан, а после неће да да сваког дана „Passir-Schein,“ па и ако да, онда обично даје само до једанаест сати. Ако да до два сата после поноћи, за то га човек мора две недеље молакати.

Стева већ два дана долази тачно у девет сати кући. Али није то више пређашњи Стева. Сав се променуо. Увек је намргођен, по назад ћути или гуњда а пре је увек био весео, разговоран и добре воље! Лице му је потамнило, са свим се човек изгубио, а нико не зна, шта му је; неки су већ долазили и на ту мисао, да се није какогод зальубио, па му је каква бечка плавуша завртила мозак. Но он није одговорио на ниједно питање својих другова, него је само разиграно махнуо руком, као да је већ на читав свет омрзнуо и као да за њега нема више дека.

Ни јело му више није пријало, а ноћу опет не може да спава, него се непрестано премеће по кревету. Ако узме књигу по илу не чита ништа, него укочено гледа у црна слова, или ако покуша да чита, он после два три тренутка жестоко заклопи књигу, душмански је тресне о патос, па изиђе на поље у башту и шета се као махнит по алејама.

Трећег дана пред вече уђе нагло у елевску собу певајући и кличући, стаде све редом елеве грлити и љубити, па тим припаше сабљу и оде из собе тако нагло, као што је и ушао. Сви су мислили, да је Стева спромах полудио, па су га сви од срца жалили, што је тако доброг човека тако црна судбина задесила. Али су се сви љуто преварили.

Јер Стева је венуо и зловољан је с тога био, што је морао већ у девет сати код куће бити.

Уз то га је конкало, да пронађе начин, како ће он опет по старом живети, а да се не замери „оберштабсарцту“ пити да дође у колизију са строгим „регламајима“. Најзад после нешто више од два дана његова бистра глава измислила је тај начин: — Штурирајући кућевне одношаје у шпиталу, приметио је, да на главној капији дежурни подофицир сваког у црни протокол забележи, који год после девет сати у шпиталь дође, ако т. ј. дотични нема дозволе; шпиталь је дакле од девет у вече затворен и когод уђе, мора га дежурни подофицир пазити и ако нема дозволе забележити, па га сутра на рапорт „оберштабсарцту“ отправити. Но у пет сати ујутру отвара се шпиталь и онда нико не води рачуна, ко од елева излази и ко излази. Ето то је Стева трећег дана у јутру пронашао, а да би се још боље уверио, потражио је једног стражмештера од санитетских војника, с којим се пре некако спријатељио. Овога је тек пред вече могао наћи — зашто се човек негде, на није могао пре доћи кући — и кад му овај потврди, да је све тако, као што је он видео — Стева радосно отрча у елевску собу и . . . . но на оно друго знамо већ!

Стеви дакле сад није нужан „оберштабсарцт“ „пасир-шајн.“ Или дође пре девет кући — што је реће —, или — што је опет чешће — ако не дође он онда тек после пет сати, кад је шпитаљска капија широм отворена, умапира у свој стан, па „ни лук јео ни на лук мирисао.“

Још се могу добити сви бројеви „Старималог“ од почетка до данас.

Читај патријарше српски!

Један грађанин Новосадски добио је из Ш и д а ову отворену коресподентну карту:

Љубими мој Н.

. . . .*) ја теби твоју матер бећарску.

Поп Аћим.

*) Ова реч је на карти сасвим исписана и то оном истом руком, из које православним Шајбиним св. причешће примају.

Народна прича.

Мати удовица и још добрим годинама имала кћер већ на удају.

Бог и срећа даде и благослов на кућу паде и испросише се обадве.

Ђеркини сватови биће на пролеће о Ђурђеву дану, а мајчини у недељу која прва дође.

Ни мати ни кћи не имаху мира ни стрпења; кад се већ морао удати, а он нека буде што пре. И тако су цео дан о сватовима својим говориле у највећем нестрпењу.

Онда ће мати рећи ћерици, да је утеши; ћути, ћерк, ћути; дан по дан доћи ће и Ђурђев-дан; али кућу мени, помисли ти само, данас је тек среда, па ов дачетвртак, па петак, па субота,— а где је чак недеља.

Одговори уредништва.

„Моје наседалиште“ веома је почетничко израђено, а за исправљање и дотеривање немамо времена. Што се тиче жеље ваше да вам се лист на пересију шаље то није ствар уредништва; морали би се обратити на издаватеља.

Анка. Примите комплименат, да вам је рукопис врло чист и разговетан, — т. ј. ако сте заиста Анка. А ако нисте Анка, примите искрену оцену, да је ваша хумореска што по веле смушкај на проди.

Д. Н. у Г. Обећалисте послати нам вашу збирку дечијих досетака. Мило нам је што вам можемо одговорити и на обећање то подсетити вас.

Позив на претплату.

Препоручујући родитељима и сваком пријатељу подмлатка српског **Чика Јовин лист „Невен“**, који је младом варштају тако омилео, ал још никако довољно материјалне потпоре стекао није — **отварамо нову претплату на исти лист од почетка октобра до краја ове године** са ценом од 1 фр. а. вр. (а за Србију и друге земље $2^{1}/_{2}$ динара.)

Претплата се шаље наклади „Невена“ у Н. Сад.

Наклада „Невена“

Штампарија А. Пајевића

Накладом књижаре В. Валожића у Београду

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

БОГАТА НАСЛЕДНИЦА

приповетка

грофице Дашове.

У елегантном завоју. Цена 60 нов

Може се добити у свима српским књижарама.

ОГЛАСИ.

РАСПРОДАЈА.

КОД БЕЛОГ ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Свакојаке врсте јесењих и зимских **огртача (јакнова, мантлета), колчака (муфова), капа по моди и шешира од филца, ципела од филца и кожних за госпође и девојке, а осим тога за господу и дечаке елегантних шешира од филца шубара од перваза и капа од чоје, бунде за пут, чизме за пут и вреће за ноге, корпе за ноге, огртача против кише од каучука, свакојаких кишобрана, путничких торба, кошуља од шифона, оксфордских и од фланела крогнова, кравати и галантеријског еспапа од коже**

3—6

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

3—12

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА

Година V. У Новом Саду, 10 октобра 1882. Бр. 28.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармалић“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — ђ. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porzellangasse 36.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Телеграми.

Из Рушчука у Беч. Данас се враћа гостионичар Сахер у Беч. Ако мислите да је у Рушчуку скувано што неповољно држите њега за јаку; јер њему је било поверено све кување.

Тиса Есларски Јевреји „Стармалом“. Но, хвала богу! нашао се онај нож, којим Естира Шољомшијева није заклана. Надамо се од увиђавности суда, да ће сада цела ствар лећи да спава.

Из Карловаца. Синод се свршава. Владике се разилазе. Анђелић остаје сам и чита „Усамљеног Јуношу;“ али то му не годи, — зато иде у Пешту на делегације, да буде бар виђен, кад неће бити чувен.

Спрам месеца.

У Пешти сам. Ноћ је тиха.
Доба глуво, доба немо,
(Чисто б' рек'о: доба слепо:)
Ја се шетам по улица,
На пијаци лепој стадох,
Где ј' запеса јуче пала
Са статуе Петефија.
Шешир скидам, — не пред кипом,
(На кипу је доста мана)
Шешир скидам пред споменом
Узорита великана.

„Ој Петефи, ретки створе,
Ти слободан метерге.
Ти с' живео за слободу —
Не за ову, за овакву.
Ти си пао за слободу, —
Ал за другу ал за бољу.

Ој Петефи ретки створе,
Гладов'о си за живота,
(Твоја пиће то срамота:)
Ти си тако вешто знао
Насликати слику горку
Како ј' души над с неправде
Ум полуди, —
Тоје било пророчанство
Ових наших дана худих!

Ој Петефи, ретки створе, — —
Шапуто сам још'те много,
И од мојих уздисаја
Сплео се врачни венац
И дуго се, узвио се
Око главе песникове.
Али ту је већем био
Један венац, много већи,
Тако исто уздисајни, —
Можда га је Србство цело
Од уздаха својих сплело.

Стајао сам спрам месеца
Гледао сам Петефија
Како стоји на висини
И диве се, чуде му се
Сви унуци Арпадови,
Гледао сам Петефија,
Гледо сам га спрам месеца,
Учини ми с' к'о да видим
Месечара, сонанбила,
Који боле срца свога
Месечини поверава.

Наједаред једна мисо'
Пролети ме као муња.
Бежи, бежи, — јер ти знадеш;

Опасно је сонанбил'ма
Кад их когод несмислено
По имену њином викне.
И ја тебе, врли сине,
Кад би сада, у по ноћи,
По имену твоме вики'о, — —
Да те викнем, врли тињу,
Да те викнем: Петровињу!“
Ти би таки јао, пао,
Не с висине твоје праве,
Већ би пао у љубави,
У штовању — код Мађара.

Пештанац.

Шетња по Новом Саду.

CXXVI.

Било је већ доста тужбе на нека наша већа места, као Панчево, Кикинду, Тител, Вршац и т. д., како је тамо овладало мртвило, те се не показује никакво кретање, не дају од себе никаква знака живота и као да их је когод успавао песмом: „Буди ми ној, буднј утишај уздисај!“ Но у новије доба као да се ствар на боље окреће, јер читамо по новинама извештаје и вести, у којима се почетше спомињу и та наша српска места, за која смо држали, да су у крилу Морфеја тако се већ успавала, да их ни врелом водом не би могао пробудити.

Тако читамо ових дана у новинама, да је Панчево послало на откриће споменика мађарском песнику Петефију заступника, и то у лицу дра Григорјевића; у Кикинди даје српска добротворна женска задруга концерат, на којем нема ни једне српскеии славенскепесме, јер би као што дописник изрекои вели „дисонантне српске песме квариле хармонију лојалности“; у Тителу се уписују Срби у такозвани мађарски „кунстферајн“ у Будимпешти и плаћају по 30 фор. на ту благородну цељ; исто тако чују се лепе вести и из других места наших, које су све знаци живота и свести српске: У Футогу агитује попа српски против избора честитог Србина за бележника; у Београду се госпе на врат на нос претплаћују на „Ибер ланд унд мер“ а неће да чују за красне „Српске илустроване новине“; у Бечеју се „братија“ упела и отима се за протинско место против народног честитог кандидата; у Карловцима се уводи у гимназију мађарски језик, и ако за Троједницу не важи дотични закон; у Сегедину вотирају српски банатски учитељи јавну захвалу мађарској даларди и обећавају свечано, да ће се у својим местима заузимати својски за ширење мађарског језика; у Бечкереку српска читаоница не држи ни једне српске новине; у целој Шајкашкој пазаривају Лале само код Чивута; — и тако, као што видимо, свуда је весело и Србину се отварају двери лепше и сјајније будућности. А ко их отвара: Он сам! И тако, као што сам већ једном приликом рекао, можемо слободно и сад рећи: Пропаст твоја од тебе — Србиљу!

Но пре него што пропаст та дође, да се обазремо мало и на друге ствари. У последње доба учесташе по нашим новинама расписи стечаја на управљена места учитеља и учитељица, те се у стечају ширином захтева, да се потражњачи лично општини представе. Шта жеље општинари да виде! Да ли ће да посматрају, да ли кандидати имају дугачке бркове, а кандидаткиње плаве или граорасте очи а танак струк? Па нашто је онда школска сведоџба? Овакн стечаји сећају нас јако на оне огласе по бечким и пештанским новинама, који се почињу са „Jeues Fraulein“, но и ови не иште увек „рандеву“, него се обично задовољавају са — фотографијом. Општине би ваљало да помисле, да су компетенти сиромашни људи и девојке, да многи од њих врло далеко живе, да девојке не могу путовати саме, него са старијим својим, дакле ту је двоструки трошак, а овамо није ни један компетенат сигуран, да ће бити изабран, те је дакле често бадава трошак чинио. Осим тога нека помисле општине, да је баш озбиљним кандидатима и кандидаткињама понајвећма зазорно и непријатно, излагати се муштрајућим погледима каквог штуперског општинског неровоље или појањем својим угађати каквом дебелом председнику, којн је свој укус у томе погледу наследно, са салашем и виноградом заједно, још од свога прадеде из срехњега века! Него могле би се и општине задовољити са фотографијама од кандидаткиња (онда сведоџбу школску не треба ни да шиљу), а да би и кандидатов глас у његовом одсуству могли чути, то би се могле општине задовољити са плочицом из фонографа Едисоновог, у који би учитељ могао отпевати који ирмос или тропар блудноме сину, или бар једно весело „многаја љета“, да може господин председник видети, да ли ће уча бити способан за свечаре или свињску дању.

Кад ми је већ перо у руци још ћу да забележим овде и нешто, што се недавно догодило у Пожуну. На то су се сви смејали, који су за то дознали. Било је то скоро у свима новинама и сав свет одобравато Не мислим овде антисемитски покрету Пожуну, него стихове некога адвоката, који је онде недавно умр'о, па се у његовим заосталим хартијама нашли. Ево како у мом рђавом преводу гласе:

Кад јуриста школе сврши
Адвокатску радњу врши.
Нема л' зато доста дара
Изберу га за нотара.
Ако за то нема знања
Члан постане судског звања.
Ни за ово није л' бистар
Онда буде он — министар.

На ове стихове покојникове немам ја са своје стране ништа да приметим. Он је у томе имао више

искуства, па ће боље знати то од мене. Него ја би тим стиховима имао само да додам још ово:

Него људи мани те тога
Већ држите „Стармалога“!
Пошљите му по форинту
На хартију и на тинту!

Аб.

Библијска питања.

31.

Да ли је у првим вековима за време гоњења Хришћана проглашен био „штандрехт,“ као сада у пожунском комитату, или се то држало за излишно?

32.

Да ли су за то Содома и Гомора пропале, што су и онда неки попови псовали народним посланицима матер — или је онда било још и поганијег чега?

33.

Да ли би се и данас код нас нашао какав Арија, који би заслужио да добије ћушку на сабору?

34.

Некад је Јаков сањао да су пред њим мердевине до неба, а да ли дотични назовачки делиџа често сања мердевине до архимандратског чина?

35.

Да ли су се оних седам гладних година египатских толико отегле, као што се данас отеже избор надзорника текелијанума?

36.

Да ли је полиција вештија била у старо време, кад је одмах нашла убицу Авелова (Кајина) а за убицу, што је убио човека у по дана на новосадској променади још се није дознало?

37.

Лотова жена се због љубопитства свог претворила у камен соли; кад би се женско љубопитство и данас тако каштиговало, би ли онда нужде било со чак из Вјеличке набављати или би је свуда било у изобиљу?

38.

Кад је патријар (Арсеније) довео наш народ у ову земљу, би ли ви мени знали казати, ко ће наш народ одавде растерати?

39.

Кад је Аврам хтео да закоље на жртву Исака, да ли су онда новине од тога напрвиле Тиса-Есларску аферу?

40.

Који је тороњ старији: онај вавилонски, или пак черевњачки, на ком дудови расту?

Аб.

Закључци св. синода.

Истина да св. синод чува своје закључке као највећу тајну, те осим „Пешти наплова“ нико живи не зна шта је доконано, али ипак се поговара, и то у посвећеним круговима, да је св. синод имајући на уму штедњу народних фондова и просвету народа српског донео ове закључке:

1. Да се митрополиту одреди плата од 15.000 фор, а остали приходи од Дања, Белог Брда и Борова, да иду у народни фонд на просветне цели.

2. Да се сви манастири употребе на просветне и хуманитарне заводе: тако ће у Гргетегу бити земљеделска школа, у Беочину лечење сиротиње сурутком, млеком и грожђем, у Крушедолу ће се устројити купка и лечење хладном водом; у Раванници ће се основати сиротиште за сирочад без оца и мајке, где ће калуђери учити децу читати, писати у рачунати; у Привиној Глави биће болница (шпитаљ) са сиротињу, која нема новца да се о свом трошку издржава и лечи; у Бешенову ће се сместити виша девојачка школа, где ће ученице имати стан, храну и учење бесплатно; у Ремети занатлијска школа, коју ће похађати дечаци од 12 до 14 година, т. ј. после свршене основне школе, па док не оду за шегрте: шта је за друге манастире решено, нисмо могли да докучимо само се за Бездин и Ковиљ нагађа, да ће у њима имати стан, храну и потребне трошкове сиромашни српски списатељи.

3. Из народних фондова осигураће се излажење добрих и корисних српских листова, као „Школског листа“, „Невена“, „Голуба,“ и „Стармалог.“

4. Из истих фондова основаће се у Сентомашу и Сомбору по једна винарска школа (Kellerwirtschaft); у Вел. Кикинди француска конзерваторија, која ће склапати програме за концерте српске добротворне женске задруге.

5. Сваки епископ обвезан ће бити сваке године да обиђе српске основне школе приликом испита, и том приликом допушта му се, да сме које сиромашно а добро дете заодети.

6. До сада убичајени свечани и чести ручкови приређени у почаст мађарским професорима и дописницима „Пешти наплова“, имају изостати, а место тога има се тај новац употребити, да се захрани наша сиротиња у овим гладним годинама.

7. Из народнога фонда имају се годишње 100 српских сиромашних девојака удати и свака добива мираз од 1000 фор. а. вр.

8. Из карловачке гимназије имају се хрватске књиге и мађарски језик одмах уклонити.

9. У калуђере се чизмарски и берберски шегрти, које је мајстор отерао, не смеју примати.

10. Новац из народних фондова неће се више давати под интерес мађарским спајзама, по само православним Србима.

Толико смо ми могли дознати за закључке св. синода и кад се то све оствари, онда држим да ће саборски посланици радо пристати, да без дневнице дођу у Карловце. Само би се имали неки квартири очистити од стеница а неке кафане од безобразних келнера.

Аб.

Ћира. Може ли то бити —

Спира. Може.

Ћира. Шта може! Од куд знаш да може, кад ти још нисам ништа ни рекао?

Спира. Па ја ко велим доста зло кад у XIX. веку не би могло свашта бити. А друго, ја знам шта си хтео да ме питаш. Хтео си да ме питаш. Може ли то бити, да Абердар уме тако писмо написати Ристи Данићу, за које се писмо после неколико дана нуди 600 ⌗.

Ћира. Па зар већ и ти знаш? — Али гледај да то остане међу нама. Да се не чује од нас.

Спира. Драге воље. Ја би умео ћутати, само кад не би већ сви вранци на Београдским крововима о томе цврктали.

Ћира. А зар цвркућу?

Спира. Цвркућу. Цвр! Цвр! Цвр!

Ћира. А да ли ти знаш што сад ради г. Стојан Новаковић?

Спира. Знам. Једи се.

Ћира. А зашто да се једи!

Спира. За то, што не може и бугарског митрополита да касира.

Ћира. А зашто да га касира?

Спира. За то, што при поздраву краља Милана није говорио тако, како је „Пештанском Лојду“ и Бечкој „Преси“ по вољи.

Ћира. Поручи му, нека се не једи, — јер му може шкодити.

Спира. Поручио би му, ал ме неће послушати. А баш и да ме послуша, неће му хаснити.

Пуслице.

Ми се ономад нашалили, а арамбаша Ђурђић примио за готов новац, и ево већ је било један његов друг у сред Београда. До душе министра ни једног није однео, — (али њих ће однети неко други.)

Ала та кола „Турског Народа“ погано цврче! — Зар нема никога у Н. Саду да их добро намаже?

Нов министер трговине у Пешти зове се Сечењи. У Србији се боје да не промене име, па да не буде Сече-пас.

У Бечу сада сваке недеље иде Луфтбалон горе. Али који су били у њему, кажу да се ни оданде не види крај Босанског заплета.

Сад знамо зашто је прота Бранковић постао владиком. Јер иначе неби у синоду било никога ко би бранио Анђелићев предлог.

Ђука и Шука.

Ђука. Читам у једној књизи, да је карловачка гимназија добила 20.000 фор. у сребру од Митр—

Шука. Шта, шта, од Митрополита?

Ђука. Не говори тако којешта! Од Митра Сабова, оснивача гимназије! Слава му! **Аб.**

Ђука. Кажи ти мени а за што праве жељезницу од Новог Сада до Карловаца, кад није нужна?

Шука. А како да није нужна?

Ђука. Шта ће, кад и онако иду сваки час каруце са четири коња између Новога Сада и Карловаца, па непрестано возе разну публику тамо амо: и старо и младо и мушко и женско? **Аб.**

Ђука. Какав је то бога ти пут, којим 'оди наш свети синод?

Шука. Свети синод?

Ђука. Да!

Шука. Зар не видиш: **Све тисин 'од!** **Аб.**

Одговорна питања.

Питање. Који је то брак, коме није довољи једанпуташња просидба?

Одговор. Жебрак.

Питање. Који крин (у Мађарској) никад не пати од суше, па ипак не може да процвета?

Одговор. Мокрин.

Питање. Који Тир не копа бесмислене канале, па ипак за то није ружан?

Одговор. Лептир.

Питање. Који сан не затвара очи?

Одговор. Блесан.

Питање. Који сир има увек у глави А ра(о) би-пашу?

Одговор. Мисир. (Знам ја да нисам добро одговорио. Требао сам рећи: касир. Али онда би ме полиција питала, којег касира мислим? Ал то нећу да кажем; нека и она што у напред погоди.)

КАД БИ БИЛО КАО ШТО НИЈЕ.

Кад би „Pester Lloyd био какав велики, велики голијат, који све може што год му се хоће, он би Црну Гору (од тешке мржње) појео за фрушгук, —

а Србију би (од тешке љубави) на сребрном служавнику, под стакленим заклопцем подигао на орман и оставио — за ручак,

Гдну грофу Андрашији.

Господине грофе! Туга ваша за украденим орденима коснула се и Нашег срца. И Ми смо ради да вам јаде ублажимо.

Ви сте заслужили да вам много већи орден обесимо о врат, — бар толики, колики је дефицит ваша политика обесила нама о врат. Но пошто Ми још нисмо сковали орден за велике заслуге, задовољите се са оним што имамо, са нашом колајном за мерите:

Ова колајна и ако је одвећ мала за вас, али има једно добро својство, — што вам је нико не може украсти,

Стармали.

Посмрче.

Кад су после смрти једног пожунског адвоката преметали његове артије, нашли су и на једну песму (коју покојник за живота није смео на свет да изда. Песма у преводу гласи овако:

Јуристанска каријера.

Ако који јуриста кроз школе прохти,
Ни бриге му, — адвокат може увек бити.
Али ако покаже недовољна дара,
Ни бриге му, — тада ће га метут' за потара.

Ако можда и за то има памет луду,
Може још'те аванзоват' у срескоме суду.
Видили се да није ни за то дорасто,
Још му једно остаје, — хајд' у министарство!

(Ова је песма протрчала већ кроз много новина и приметило се, да се паметне јуристе на њу смеју, а тражање јуристе једе се, да искоче из коже.)

Све којешта!

Читао сам у „Родољубу“ допис, како је у Кикинди друштво „Гусле“ давало беседу са играном, па вели, да од седам п и ј е с а ни једна није била српска.

То мени не иде у главу.

Требало би те Кикинђане позвати једаред у Сентомаш у госте, да виде како се приређују п и ј е с е, па нека се двадесет пута п и ј е, нема ту п и ј е с е по француски по немачки, већ док се пије, п и ј е с е српски.

А да!

Лимун Ајваровић
Сентомашанин*)

*) Господине уредниче! Кутите само, па да видите шпасе, како Ће се узнемирити Сентомаш (напочито они који не знају за шалу) да ми ућу у трг. Ал не може ме погодити ни ђаво. — Јер сам промењо име.

Неколико црта из жив. мога пријатеља Стеве,

кад је 1877/8 г. у Бечу служио као војничко-лечнички елев.

3. Како је био Стевин језик „belegt.“

Стева је уживао. Пливао је у радости, што је изиграо „реглама“ којем се покорава читава аустро-угарска армада. Изгледао је самом себи важан. А да би му важност у његовим сопственим очима још већма скочила, то је од свог проналаска често чинио употребе, т. ј. често је после пет сати ујутру долазио кући.

Ова тако учестаног ноћног шетања разуме се, да није могао сваког дана отићи на визиту. Пропашао је, да је по здрављу човечије боље, да се после пет сати прући у кревет, него да чека на визиту, која је лети трајала од седам до девет сати. Тај други проналазак тако му се је јако допао, да сад после непреспаване ноћи никад није ни отишао на визиту, већ управо у елевску собу, па у кревет до ручка. Међутим је то пало у очи шефу његовог одељења. Неколико пута је прећутао. Као хасапно је, Стева ће се поправити. Али Стеви ни бригета. Учестао, па га готово сваког дана нема на визити. Е баш се види, да човек неће да руши своје здравље! Него шефу се то досадило, па једном посла „оберарцта“, да овај види, шта Стева ради. „Ако је здрав, реците му да одмах дође овамо!“ наредио је категорично шеф.

„Оберарцт“ оде у елевску собу, а кад тамо, Стева у велико спава. Једва га је пробудио.

„За име света, зар ви незнате, да требате доћи на визиту?!“

„Знам врло добро, г. оберарците — одговори Стева буновно — али ноћас нисам ни трепнуо — тако ме је глава љуто севала, а уз то имао сам и грозницу. После ме је напала дијареја.“

„Хм!“ рече оберарцт, пошто га је ухватио за било. „Покажите језик!“

Стева исплаза језичину.

„Хм. Die Zunge ist wirklich sehr stark belegt. Дакле неможете устати?“

„Немогу, господине. Тек пре неколико минута задремао сам мало.“ „Оберарцт“ на то оде, да шефу рапортира, да је Стева одиста болестан, те с тога не може на визиту доћи, а Стева се на то окрену на другу страну и промрмља: „Од ове силне пивушине и не био ми језик „stark belegt!“ па настави спавање даље.

---

4. Како је Стева са шпиритусом дугмад на „вафенроку“ чистио.

„Заклела се земља рају, да ће све тајне да се знају.“ О истинитости ове пословице уверио се и Стева. Испочетка никоме није ни пало на ум, да запита, за што Стева тако често после пет сати долази у шипталь. Али напослетку дознало се. Од уста до уста, па чује то и „оберштабсарцт“, који је и онако о Стеви слушао, да воли весела друштва и свако алкохолично пиће. „Оберштабарцта“ је јако нутило, што Стева на тако бунтовнички начин изиграва „реглама“ и што уједно богателиште његовај торитет, те не дође к њему, да иште „пасиршајн“. С тога нареди „оберштабсарцт,“ да од сад сваког дана санитетски лајтнант у вече у девет сати инспицира елевску собу, па да сваког прибележи, ко у то доба од елева није код куће. О овој потајној одредби разуме се да Стева ништа није дознао, јер није имао никаквих веза са „вишим“ круговима и баш тог дана не дође у девет сати кући. А није баш ни могао. Јер тога дана беше Константин и Јелена, па се морало славити. До душе Јелене не беше ниђене, али за то је било три Косте, па је веселе бујно текло све до белога дана. Стева тек у седам сати стиже до шипталя онако пакиљен, на оде управо на визиту. Ту га је већ тражио ординанс. Стева је намирисао да није чист посао. Међутим, ето ординанса и по други пут. Овај му изручи „оберштабсарцтов“ налог, да одмах после свршене визите дође на рапорт.

По свршеној визити, Стева оде у елевску собу, умије се, натуче „вафенрок“ и рукавице, па хајд на рапорт.

„Где сте ви ноћас били“ запита га оштро „оберштабсарцт.“

„Био ми је, јављам покорно, тетак овде, па сам се с њиме заджао“ почео се Стева правдавати, мислећи да ће тако умекшати своја горопадног претпостављеног.

„Код војника не важи то ништа. Кад вам је ко од куће овде и кад хоћете с њиме преко дозвољеног времена да останете — онда за то морате од мене тражити дозволе, а не да читаву ноћ којекуда тумарате. Него знам ја све. Похватао сам ја ваше конце. Ви сте то често радили. Ноћу се скитате, а дању чмавате. И сад се ћете још истрезнили, него ја вас удара ракија као из казана.“

„Молим лепо, г. оберштабсарцта, ја никад не пијем ракије.“

„Шта?“ викну оберштабсарцт. „Дакле ја лажем? Рећићете валда још да ја ударам на ракију?“

„То не, никако! Али ја сам са шпиритусом чистио дугмад на „вафенроку“, па отуда тај мирис“ досети се Стева брзо.

„Браво!“ насмеје се „оберштабсарцт,“ ударивши Стеву по рамену. „За то, што сте се тако лепо досетили, имаћете место осам само четир дана „хаусареста.“

Стева на то војнички одсалутира и оде, хвалећи бога, што је тако јефтино прошао.

---

5. Како се Стева осигурао од кредитора.

Осим вечите борбе са празном кесом, имао је Стева и са силним кредиторима да се бори. Ови су му формално скратили век, јер није било дана, а да није један од њих бар куцнуо на стевина врата. Ципелари, кројачи, маркери, келнери, гостионичари, кафеџије и праље сви ови окупили су сиромаха Стеву, као да он располаже са ротшилдовом кесом. Није добро ни допао у своју собу са визите, а већ га по њих двоје троје чекају. Није ни

знао, куд ће од њих да побегне. Најзад се досети, како ће злу своме да доскочи.

Цивилне особе што долазе у војнички шпитаљ, морају ући на главну капију, а ту је дању држао стражу један Србин стражмештер. Овај је — као и сваки Србин — волео да пије. Стева се с њиме спријатељи, јер је често у госпоски преко од шпитаља за њега шљакао вина или пива, а по неки пут му ујутру и ракије у флашу доносио. Стражмештера је дирнуло то пријатељство, па рече после неколико дана Стеви, да му је јако жао, што није у стању, да му љубав љубављу врати. Стева му на то исприча своје тешке јаде, што их има са кредиторима, па запита онако лукаво, бил‘ се ту дало што помоћи?

„Ни браге нас није, Србине! Ја сам целог дана ту на „торњаку“, па кога запита за слева Стеву — не пуштам га унутра, па ма ваш рођени отац био.“

„Прекрасно!“ ускликну Стева, па од радости поскочи. „Само да ме овде нико не добије, а на улици је већ моја брига. Има хвала богу наш шпитаљ три изласка.“

И од тог доба ниједан Стевин кредитор није могао ући у шпитаљ. Стражмештер их је увек одбијао са речима, да је Стева већ отишао. Чак ни стевине другове није пуштао, да свог друга посете, јер се бојао, да и то нису какви кредитори. Међутим га је Стева, кадгод је могао, частио вином, пивом и ракијом.

Јеврејско питање.

А. Ето, сад опет многе новине доказују да у опште нигде и нема јеврејског питања.

Б. Нема јеврејског питања!?! А да шта је оно: „Имахате-л штхо на продхај?

Тачан келнер.

Гост. Молим вас да ме сутра пробудите у пет сати, јер лађа полази у шест.

Келнер. Не мајте бриге, господине.

Сутра дан у 7 сати луна келнер на вратима:

„Господине, устајте брзо лађа је већ давно отишла!“

☞ Од г. Аћима Анастасијевића, пароха у Шиду, добили смо писмо, у којем тврди, да он онакву броју кореспонд. карту, као што је штампана у прошлом броју „Стармалог“ никад никоме писао није. Међутим стигла је овамо још једна кореспонд. карта из Шида, са онако исто шкандалозним садржајем, и са потписом истога г. пароха. Држимо да би и у интересу г. Аћима било, да се подлацу у траг уђе, који под његовим именом, са његовим потписом онаке фамозне ствари у свет отправља. У маломе месту као што је Шид неће то бити тешко; можда ће се и на пошти дознати моћи, јер је отворена карта. **Уредништво.**

Позив на предплату
НА
„Стармали.“

С овим бројем почиње нова, последња четврт за ову 1882. годину. Молимо све оне, који до овога часа нису своју претплату поновили да то учине извоље, а ми овај број шаљемо свима дојакошњим нашим претплатницима. Идући број слаћемо само онима, који су платили. Молимо и оне који нам дугују за прошлу коју четврт, да у најкраћем року свој дуг одуже, а ми сваком дужнику прилажемо цедуљу као опомену и позив да плати. Нека сваки помисли да се не могу новине на вересију издавати, и ко их чита, право је да за њих плати.

Издавателъство „Стармалог“.

Позив на претплату.

Препоручујући родитељима и сваком пријатељу подмлатка српског **Чика Јовин лист „Невен“**, који је младом нараштају тако омилео, ал још никако довољно материјалне потпоре стекао није — **отварамо нову претплату на исти лист од почетка октобра до краја ове године** са ценом од 1 фр, а. вр. (а за Србију и друге земље 2½ динара.)

Претплата се шаље наклади „Невена“ у Н. Сад.

Наклада „Невена“

Штампарија А. Пајевића

„НЕВЕН“
Чика Јовин лист

доноси у своме осамнајстом броју за 1882. ове чланке: 1. Четворо у корпи (песма са сликом) од Чика Јове 2. Дукат (изворна приповетка) 3. Ко другом јаму копа, сам у њу пада. 4. Наздрављач (са сликом) од Чика Јове 5. Шта можемо научити од Катона 6. Моји голубови (са сликом) од браће Бранка. 7. Посејдон плити Нептун (са сликом). 8. Листићи најстарије приче 9. Разноврсне 10. Дашчања 11. Чика Јовина пошта 12. Позив на предплату.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porcellangasse N 56. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шаље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

☞ **Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.** ☜

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

ЗА ГОДИНУ 1883.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ДЕВЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово осам година распростр у више од 110,000 **комада** по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године **новим словима, на лепој, углађеној артији** брзотиском што штампа нарочито **слике.** —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. **Александар Сандић.** Овај део доноси: знамење године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, **пасхалију, небесне знакове,** сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, статистику Срба у карловачкој митрополији уз то **чисте изрубрициране листове за бележење.**

„Орао“ доноси и у овоме своме **деветом** лету за год. 1883 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

Забавно-поучни садржај

„Орла“ за годину 1883 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: **Животописи и завештаји**: а) Хрисантије Николајевића, од Томе Крстова Поповића. б) Кузмана и Ане Рацковића, од С. Ајваза. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: а) **Велило,** приповетка Стевана Ј. Јефтића. б). **Ум за морем а смрт за вратом,** од С. В. Поповића. 3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: **Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански,** од Ј. П. 4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) **Др. Данило Медаковић,** б) **Поп Димитрије Поповић,** в) **Атанасије Николић,** од С. В. Поповића. 5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: **Алкохолизам,** четврти чланак од др. Ђорђа Натошевића. 6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а). **Писмо уреднику о пчеларењу,** од Јована Живановића; б). **Два Фрушкогорца.** од Стеве Симоновића; в). **Пољскопривредни чланци** (1. Чичока. II. Шуме и њина важност) од В. Бурјана. г). **Благословене вредне ручице** од С. В. Поповића; д) **Недајмо се варати,** од Јефте Провлака, лицидера. 7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: **О судској продаји непокретнина (куће или земље),** од Др. С. Павловића. 8. ИЗ ПРИРОДЕ: а). **О помрачењима,** б). **Бој са орлом,** од М. Кречаревића. 9. ОПИС ЗЕМЉЕ И НАРОДА: **О Црној Гори и о Црногорцима,** по књизи Љ. П. Ненадовића. 10. ПЕСНИШТВО: Сричад око гуслара, песма Петра Ј. Петровића. 11. БЕЛЕШКЕ уз наше слике. Уз овај садржај иду **Вашари** и **Огласи.**

Илустрације

за „Орла“ израђене су уметнички у првим заводима у Бечу, Стутгарду, Паризу, Милану и Лондону.

„Орао“ за годину 1883 доноси ових 25 слика:

I. **Насловну слику**: 1. Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански. II. **Ликове**: 2. Краљ Милан и краљица Наталија. 3. Хрисантије Николајевић. 4. Кузман Рацковић. 5. Ана Рацковића. 6. Др. Данило Медаковић. 7. Поп Димитрије Поповић. 8. Атанасије Николић. III. **Историјске слике наших дана:** 9. Гарибалди на челу својих добровољаца. 10. Величање и слављење Гарибалда у Риму после смрти његове. 11. Генерал Скобељев на челу својих јунака. IV. **Слике из Србије**: 12. У механи бистре политику, од проф. В. Тителбаха. 13. Манастир Манасија и 14. Манастир Љубостиња од проф. В. Тителбаха. V. **Слике из Црне Горе**: 15. Кнез Никола I. прима и расправља тужбе. 16. Црногорац из околине Цетиња. 17. Црногорац са границе херцеговачке. 18. Бокељски и херцеговачки ускоци прелазе у Црну Гору. 19. Црногорски војвода. 20. Црногорци секу овце за пастриу. VI. **Народне слике**: 21. Сричад око гуслара и 22. Старина Новак, од Уроша Предића сликара. 23. Арбанаси на ратном збору у Призрену. VII. **Слике из Фрушке Горе**: 24. Манастир Шишатовац, од Ст. Николића. VIII. **Слике из природе**: 25. Орао напада на шумара.

„Орао“ за год. 1883 стоји само 50 новч. или ½ динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница **Велимира Валожића** у Београду која рабатује по 20—25%. **Из свију осталих крајева** упућују се наруџбине на потписану штампарију, Растуривачима и купцима за готово дајемо **највећи уобичајени рабат.**

На „Орлови“ крили узлетио је „**ЦАРИЋ**“ мали календар са сликама за год. 1883. Цена му је 20 новч. или 2. гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Саду 1-ог Октобра 1882.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду

издавалац „Орла“ и „Царића“.

Година V. У Новом Саду, 20 октобра 1882. Бр. 29.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ ШАЛУ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — полугодишња 2 ф. — за 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Живојин Јованић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Краљев анђео бранитељ,

Рекла ћу једну, — биће мало смела:
Илка није хтела!

Ја јој познајем голубије ћуди;
Познајем јој срце у несретних груди;
Познајем јој душу, кад јој срећа цвала
— Јер срећа се никад није крити знала.
Познајем јој љубав према своме другу,
Познајем јој срећу, — познајем јој тугу.

Та њена се душа од убиства гнуша,
Грози с' така дела; — — Илка није хтела!
Болови су хтели, — јади се отели, —
Удовицу стисли, — са ума је снели.
Та зар има свести на дну очајања!
Очајању горком дошло до цуцања.
Болови су крајњи увек без памети,
Болови су дигли тај самокрес клети,
И очај га само знао одапети:
Али, пре нег што ће тане да излети,
На крила полети, —
Удовица с' тебе, Наталијо, сети:
„Шта, зар ову душу, ону верну љубу, —
Шта, зар овом чистом, анђелском голубу
Да с' отрују дани,
Као што су моји, горки, отровани!
Не!“
Удовица скрену руку самокресну,
А тане фијукну, па у камен тресну — —
„Шта је, шта је с краљем?“ — „Није, није пао.“
Анђео бранитељ његов га спасао.

Анђео бранитељ, — а ко је то био?
Анђео бранитељ ти си, Наталијо!

А тај исти анђео, — њему је у власти, —
И несретну Илку тај ће анђео спасти.

З. Ј. Ј.

Шетња по Новом Саду.

CXXVII.

С новом школском годином дођоше нам и нове радости: у новосадској мађарској гимназији има 40 српских синова; у мађарском калуђерском клоштеру 46 српских кћери; у карловачкој српској гимназији уведен је мађарски језик као облигатан предмет, премда Мађари то нису захтевали; честити управитељ сарајевске српске општинске гимназије г. Светозар Поповић скинут је са тога места, јер је добар Србин; у Новом Саду од 1200 за школу способне деце уписаше се само 500 у школу, а оних 700, што не иду у школу, деле се у три разреда: први разред чува гуске и ћурке; други разред прасиће и свиње, а трећи разред чува коње и запрује на вратима од бирцуза, да види и учи, како му се старија браћа покрај ракије и вина свађају и туку. Оно истина по школској „Уредби“ од г. 1872., што ју је донео карловачки сабор, имала би се политичка власт постарати, да се та деца натерају да у школу иду, али нашој би се власти данас читав свет смејао, кад би се она за то заузимала, јер ко би још данас респектовао закључке и уредбе саборске, који су пре Германове ере донесени, то све сад није више у моди као год ни кринолин и нећете о томе ни спомена више наћи ни у једном париском журналу за моду. Кринолину и автономији отписано је за душу и од сад ће се носити само узане хаљине и узана автономија. И сабор ће од сада много боље и практичније бити уређен, јер по закључцима св. синода састојаће се од сада сабор из 25 сурчинских попова и 25 жупана Кушевића. На бирање саборских посланика неће се више народ потсећати и трудити, него попове ће бирати сеоравимска конференција, а цивилне ће бирати варошки капетани и полицајски чиновници и пандури. За то их плаћамо, на нек нас служе! Строжије ће се пазити и на квалификацију посланичких кандидата.

Ко не уме псовати матер, тога турска бечејска конференција неће ни у обзир узети, а цивилни морају своју црквену свест доказати дугметом са доламе кнеза Лазара, које је после неког гоњења у Раваници нестало.

Опширније о овим стварима може се читати у протоколу синодских седница. Оно што је штампано у „Застави“ држим ја да је само предлог мањине (Германов и Бранковићев), а већина владика, дакле народне владике, Стојковић, Живковић и Петровић, који су онде били на straži да заступају народне интересе, на сваки начин ће своје предлоге обашка поднети, и по обећању своме, што га сваком приликом благодаримо народу своме даваху, чувати и сачувати нашу црквено народну autonomiju, јер кад народ уме њих да одликује и пази сваком датом приликом, ваљда ће и они једанпут ту љубав народу своме вратити.

Хајд док они ту љубав не врате, можемо се ми часком и на друге ствари обазрети.

У Новом Саду састало се неколико пријатеља народних наших обичаја, те закључише, да се од сада не држе имен-дани, јер то је туђински обичај, него да се слави крсно име, што је једино наша српска слава, коју нема никоји други народ. До сада је т. ј. био обичај, да браћа зареде на имен-дан, од куће до куће гдегод има који брат, чији је имен-дан, те се тамо честита, пије пиво и ракија, једе шунка, салама, сир и рибице, а од сад ће се држати свечари, те се ту неће пити пиво и ракија, него ракија и пиво, и неће се јести шунка, салама, сир и рибице, него рибице, сир, салама и шунка. То домаћина стаје 30—40 фор. па је напојио оне, који нису жедни, а нахранио оне, који нису гладни. А како би било, кад би сваки тај брат уместо тога приложио на свој имен-дан (или свечарство) по 30—40 ф. а макар и мање на то, да се заодене које сиромашно школско голо и босо дете, или да приложи што на огрев и топлу чорбу и залогај меса сиротињи нашој или ма на какву другу добротворну циљ. У Новоме Саду има нас најмање 50 а можда и 100 који смо до сад на споменути начин славили своје имен-дане, па кад би сваки уместо тога приложио на горње циљи рецимо само 10 фор. он би свакојако био у профиту, а сиротиња би много учинио, јер са 500—1000 фор. могло би се доста деце заодети и доста дрва за сиротињу купити.

Но пошто видим, да сам данас врло озбиљно расположен, ваљда за то, што ме зуб боли, то ћу да завршим, и нећу више никога на зуб да узмем, јер ће ме још већма онда болети.

Аб.

Уштипци.

✕ Г. Емилијан Радић у својој књизи „Die Verfassung и т. д.“ назива српски карловачки сабор „модерно парламентарним монстр-о р ганизмом“, — каквим ће „монструмом“ назвати тек овај сада од синода новопредложени сабор?

* * *

Ово новопредложено „устројство“ могло би се назвати и уштројство напет автономног права.

* * *

\+ Др. Старчевић отворио је на загребачком сабору опет свој „тинтл-тантл.“ Биће врло весело.

* * *

§. Чланови синода за време седница синодских говорили су као **Кастелари**: т. ј. заузели су се да буду на сабору касте. (И опет нешто шпанско у тим Карловцима!)

* * *

У Новом Саду је држан ово дана скуп, на ком се закључило, да се од сада не светкују имендани него свечарство (јер то је наше српско). Држимо да ће Светозари, Младени, Љубомири, Чедомиљи, Милани и т. д. бити противни овом закључку.

* * *

Изнашли су нову машину за вршење, која ће место плеве избацивати неке извесне (нове врсте) календаре.

* * *

Неки нови песници једва дочекаше закључак, да се више не славе имендани, и веле: Тако и треба, и наше се име не слави!

* * *

Ове јесени нешто слабо сватова, слабо се пишу „дипензације“, ал утолико више „Visum repertum-а.“

Аб.

За карактеристику времена.

До скоро су бар гајдаши били увек весели и певали, н. пр. „Сад ја видим да по вољи живим, идем ноћу,“ — — — “ и т. д. А сад нам посла један дописник песму, коју је спевао и пева гајдаш Милић у Шиду, а народ је радо слуша, уздахне“ и рекне: тако је.

Песму ту не можемо целу штампати, али ради карактеристике времена у којем живимо, вадимо из ње неколико строфа. Ево овако се почиње.

„Боже мили, ала раја цвили,
А господа спавају на свиле;
Раја цвили, ал не знам докле ће,
Бог ће дати, ваљда дуго неће.

Доће време, пашће јарам с врата
И нестаће с огрлице злата.
Раја стење под тешким синџиром,
Па не може ни умрети с миром.

Горке муке од сироте раје
Што господи не мож' да надаје;
Наметли су и ајкомен свету — — “ и т. д.

За тим још у 11 строфа филозофира гајдаш Милић о разним теретима и невољама, како већ он зна и уме. Једну строфу посветио је свештенству и ево шта вели:

„А попови већ су пали с цене
Ружно им се указује време;
Велик ђаво може се излећи
И сав народ у нов закон прећи.“

Ова песма, као што видите, није весела, али је веома згодна да се на њој опипа пулс, који тече кроз све слојеве народа.

Библијска питања.

41.

Да ли онај учитељ, што разбија деци кључем главу, цитира кадгод оне Христове речи: Пустите дедy к мени!

42.

Кад је творац света рекао: „Нека буде светлост!“, да ли је онда Нови Сад егзистирао, а ако јесте, за што се онда и ту није светлост појавила него ноћу по густој помрчини морамо да идемо?

43.

Да ли је у Нојевом ковчегу била и која пупица од потопа сачувана, или су пупице производ новијих векова?

44.

Шта је нужније да уче дечаци и девојчице у школи: или, као до сада, како је мадама Потифар хтела прекрасног Јосифа да наведе на грех, или уместо тога да се учи мало неговати своје здравље?

45.

Шта је боље по човечији род, или да као некад рибе гутају људе (Јону), или пак да људи гутају рибу?

Аб.

Како постаје мода.

Одавно је већ познато, да моду не гради укус у Француској, него једино интерес и користољубље појединих фабриканата, а госпе радо примају тако наметнут укус и по њему се носе и држе. Ову стару истину потврђује сада опет један нов случај, што га француске новине недавно приповедаху:

Славна глумица, госпођица Марсова дошла је једном у Лијон, да игра на позорници као гошћа. Прво вече беше изванредно добро примљена, публика је била усхићена. Сутра дан у јутру дође к њој неки фабрикант у посету. „Госпођице“, рекне он глумици, „ви би могли мене сретним учинити; и с тога сам вам данас дошао у посету.“ — „А како то, господине?“ запита га глумица. „Врло лако, госпођице, само да примите комад материје, што сам вам донео на поклон.“ — После ових речи рашири фабрикант материју. То беше жута кадива. „Господе боже, а шта ће ми жута кадива!“ повиче госпођица. „То је за хаљину, госпођице. Ако вас виде у жутој хаљини — онда ћу ја бити срећан човек, јер онда ће свака госпа дати правити жуту хаљину“. „Ал' господине мој, жуту хаљину не носи нико на свету, краљица Маргарета била је последња, која ју је носила!“ „Баш за то вас молим да ви почнете. Ја вас преклињем немојте ми молбе одбити!“ Госпођица оде свом писаћем столу, те хтеде да извади новце, да плати за хаљину. Но фабрикант ће на то: „Ви ме не познајете, госпођице, ја вас само молим да материју примите, а да ме не вређате плаћањем. А кад вас буде цео Париз питао, од куда вам та материја, онда вас молим да именујете моју фабрику, која је иначе прва у Лијону“. . . .

Уметница се радовала, што се опростила визите. Она му све обећа.

Кад се вратила у Париз покаже материју својој кројачици. „Ах“ рекне ће ова, „материја је дивна, само шта ћемо с њоме?“ „Ја сам је добила за хаљину.“ „За хаљину? А ко би још носио жуту хаљину! Још није из моје радионице изашла жута хаљина“, повиче кројачица усплахирено. „А како би било да пробамо?“ запита госпођица Марсова. „Ја знам госпођице, да је вама слободно свашта покушати“.

— Кратко време после тога оде глумица раније у своју ложу. Хаљина беше готова и она ју је обукла. Гледала се у огледалу са свију страна и напослетку ће пуна суза повикати: „Не, не, не могу ја у овом чуду наћи пред свет, а друге хаљине писам спремила!“ У то редитељ и други глумци хтедоше да се комад започне, али госпођица Марсова неће да игра. „Не могу никако излазити на позорницу овако као канарица.“ У то се умеша Талма и стаде густирати како је хаљина дивна и како ће се свима допасти. Једва се реши Марсова да игра, кад су је сви обрлатили. Завеса се дигне. Са свију страна зачу се жубор, знаци дивљења и допадања. Од уста до уста чуло се: „Да дивне хаљине!“ Сутра дан се узмувале све госпе по Паризу возећи се својим кројачима и за осам дана већ не беше дворане, у којој не беше пуно госпа са жутом хаљином, а оне које још не имадоше такве хаљине, завидеше опима. После неколико година опет је Марсова играла као гошћа у Лијону. С ускликом је дочека онај фабрикант, који је међутим силно имање стекао од продаје жуте кадиве.

Он је на обали Саоне имао диван дворац, где је дао у почаст уметници сјајну свечаност и назвао Марсову звездом на небу моде.

Мамут.

У Србији, где је била
Земља насута,
Ових дана ископали
Стара Мамута.

И Мамут је, ко што веле,
Конзервиран дивно, —
Сад не реци да је време
Баш конзервативно.

Д.

Ћира. Даклем ми писмо били добро извештени. Није Абердар писао Данићу, него веле да је Данић писао Абердару.

Спира. На то је један ђаво, само натрашке окренут.

Ћира До душе, тако је. Ђаво и ако на глави члови ипак за то не постаје анђелом.

Ћира. А по чему су то немачки и мађарски новинари познали да је онај несретни пиштољ баш из Русије.

Спира. Познали су по томе, што га нису видели.

Ћира. По чему још?

Спира По томе што би се на њему и накнадно врло лако могао урезати ма какав руски напис.

Ћира. А по чему још.

Спира. Још и по томе, што руски пиштољ најбоље пасује у футрол њихове измишљотине.

Ђука и Шука.

Ђука. Јеси л' читао како чивутско-пентански новинари криве Русе због оног нечовечног атентата у Београду, јер је револвер био руски фабрикат!

Шука. Читао сам, јест то је чудна логика!

Ђука. Ал' кад би когод узео шпанску трску па такве новинаре мало попрашио, ко би онда био крив?

Шука. Е онда би Шпањолци били криви, јер је њихова трска. Аб.

Ђука. Једва чекам да се отвори жељезница од Новог Сада преко Кера у Пешту.

Шука. А зашто?

Ђука. Онда ћемо за неке извесне наредбе, кад нам дођу од горе, моћи рећи да смо их преко Кера добили. Аб.

Шала.

У дворцу Б. у Нормандији изиграо је неко приликом једног великог ручка ову шалу: Уместо корпе с цвећем, која је увек на трпези стојала, метнуо је неко на сто живога јежа, којега је најпре турио у кабо ледене воде, те га ту дотле држао, док се није успавао, скоро умртвио. Јеж се савио у клупче и није се мицао. Онда га он покрије цвећем и зеленим лишћем, те је врло лепо изгледао, и метне га за тим на сред постављене совре. Док се је ручало јеж се мало по мало у топлоти откравио, те се почне пружати и кретати, но кад на једанпут стаде по столу трчати сви се гости ужасну и породи се таква забуна и страх, да су сто превалили а многе женске добиле грчеве. Домаћица видећи то чудо и покор паде у несвест, јер није шала да корпа с цвећем оживи и трчи по трпези! — Ко је те измајсторисао пису могли да дознаду.

Пуслице.

Опомад су у Сарајеву представљали „умјлану“ оперету слепим мишевима. Чудно је то да просвета коју је окупација обећала, да та просвета почиње са слепим мишевима.

У Ђакову, приликом светковине украђена је једна сребрна кашика. Пијели којом срећом то баш она, и коју се лине мало воде кад брат брата хоће да појаде у кашици воде!

Приликом откривања Петефијева меџумента дознали смо да се статуа мађарски зове собор. — (Ако наша црквено-школска автономија не добије скоро своју скупштину можемо се тешити тиме што бар Петефи Петровић има свој собор).

Многи нас питају зашто се г. Стојан Новаковић не потписује бар кадкад и министар освете, кад би му та скраћена титула врло добро доликовала.

Даклем српске су песме „пуне дисонанције и сметају хармонији лојалности“ — и зато ће се постарати да Кикинда никад не пропева српски (Бар да се хоће пронаћи и то, да су и новци из српских џепова пуни дисонанције, — онда би нас се бар егзекутори манули)

У Америци сада праве чараше од папира. (ваљда од каквих новина) — е, код нас је друкчије код нас има новина од којих се ни честит обојак не би могао направити.

Како кад.

Болесник док болује сматра доктора као — анђела; кад после тешке болести оздрави, као — бога; а кад треба да плати, онда као — ђавола.

Истинић.

Само прву.

Неки Циганин на п-ском вашару украде једнога коња. Али зла му срећа прискочи, јер га на брзо ухватише и предадоше суду. То се догодило још у оно доба када су батине цветале и судија осуди Цигу на двадесет и пет врућих. Цигану не беше та пресуда мила те се непрестано извињаваше и молаше али му ништа не поможе. Напослетку кад виде Цига да му то ништа неће помоћи, замоли судију:

„Али, молим Вас господине опростите ми бар само једну.“

„Хајд да те ђаво носи једну ћу ти опростити, само лези.“ „Али ову прву господин-судија,“ рече Цига брзо. —

Неколико црта из жив. мога пријатеља Стеве,

кад је 1877/8 г. у Бечу служио као војничко-лечнички елев.

6. Ко пије с осећањем?

Берлински се конгрес разишао. Бугари добише књежевину, Србија Врању и Лесковац, Чивути равноправност, а Аустрија Босну и Херцеговину. Андрашија у најбољем расположењу, као што је човек обично после мамурлука, крену војску и музику, да певајући и свирајући уђе у Сарајево. Али код Маглаја богме се замагли. Многи се хусар није више вратио својој кући, а већ код Тузле окренуо је леђа и сам ђувачки Сапарија, па једва се код Добоја задржао. Место флауте и кларинете свирали су пушчана тапад, место таламбаса оштре сабље и љути јатагани, а место великог војничког добоша рикали су топови.

С тога су почели жељезницом довозити силне рањенике из Босне. Само их је у Бечу било на неколико стотина. Сад су и војнички лечници и елеви имали и сувише посла. Није шала, од седам ујутру па до дванаест на подне; и од три после подне до шест у вече! Спремах Стева да падне с ногу. А што га је највише болело, то је била та околност, што су рањени војници били огромном већином Срби. Највише рањеника било је од Филиповића (Сремци), Цезаровићеваца (Вршчани), Ајроддовића (Сомборци) и Јелачићеваца (Личани), а то су готово све сами Срби били. Грозно! 1875. г. гинули су Херцеговци и Бошњаци; 1876. г. неимање пролеваху крв Србијанци и Црногорци; 1877. г. опет Србијанци и Црногорци, а 1878 г. војводјани, горњи крајишници и српски потурчењаци у Босни и Херцеговини! Докле ће нас још трајати? Па да се бар после толике проливене крви можемо чиме похвалити — но куд сам ја забасао? Али нека ми нико то не замери. Ја писам хтео да се проспем у патријотска јадиковања, већ сам тиме хтео једино да обележим мисли, које су се јавле Стеви по глави, кад је превијао ране Сомборцима, Личанима, Вршчанима и Сремцима.

После је дакле било и сувише, али било је иначе и веселих и пријатних момената, особито у јутру и после подне пре нег што се отпочне визита.

Бечки патријотски „хилфеферајн“ послао је у шпиталь добре шљивовице и стара црна вина, да се рањеници јрепе. Но „штабсарцт“, на чијем се одељењу Стева био, мислио је, да то неће нимало ни здравима шкодити, и тако у друштву са елевима попио је сваког јутра повећу флашу ракије, после подне пун шпиталски „плекани“ бокал вина, који у најмању руку може имати својих десет олби. Ракија се пила из флаше, па се није могло приметити тако лако, ко више пије. Али после подне је вино точио „вертер“; прво је искапио „штабсарцт“, за тим елеви један за другим. „Штабсарцт“ је могао дакле посматрати сваког, ко како пије. Стеви пак увек су удариле сузе радости на очи, кадгод је искапио, и никад није пропустио а да не да израза осећању миља и сладости са оним облагатним српским: „аха!“

Кад су се сви и по други пут изрсњали, онда ће се „штабсарцт“ слатко насмејати и рећи:

„Свако од господе елева није добро, али све је то ништа. Наш Стева није с осећањем, а то неуме ниједан од остале господе! Види се да наш Стева поштује Исусову крв.“

Стева се на то само лако насмеја, немигну на „вертера“, да му и трећу напуни, па онда у божије име на посао.

7. Стевина љубав.

По праву требао сам са љубављу почети, јер у истини Стева се жалубно још пре, него што је осетио потребу, да купи себи огртач. Приоритет свакако припада љубави. Ја то отворено признајем на инак говорим о њој тек на завршетку ових „црта!“ То чиним с тога, што држим, да ће му тако осе „црте“ боље и слађе зачинити. Грех ми тај треба и најсентименталнија госпођица да опрости, с тим пре, што ће у ће помирити са мојим пријатељем Отевом, за кога је она сигурно држала, да тај човек живи само за вино и пиво и да се налази у вечитој борби са кредиторима, а да његово срце никад није жаднуо какво нежније и племенитије чуство. Да тако није — ето, то хоћу да докажем!

Осим болесних војника, било је у шпиталу и болесне деце, које мушке, које женске. Ово су била деца изслужених војника, инвалида. Децу ову нису „вертери“-војници неговали, већ једна женскиња. Мушке су руке грубе, да опходе са којаком дечицом; мушко је срце и суровије тврдо, а да би способно било, да брижљиво негује тако слабачке створове. За то је шпиталска управа за децу одредила једну женскињу, која ће на њих пазити и неговати их у болести.

Иста „вертерка“ није баш спадала у ред шпиларица, али није још прешла границе грчког мајоренства. Између двадесете и тридесете године колебала се, али је ближа била двадесетим него тридесетим годинама. Иначе није била бог зна каква лепотица. Косе црвењикасте, очију плавих, обрва није ни имала, носа чешког, лица бела као млеко, усана румених и једрих — ето, таква је била! Звала се Јозефина.

Стева је увек пре визите долазио у собу, у којој су деца лежала, јер је морао термометром измерити телесну температуру малих болесника и да им изброји број удараца била у једном минуту. Све је то морао прибележити на цедуљи, што је на табли чело болесника висила, да би могао „штабсарцт“ чим уђе да види. Стева се свега код деце бављаше неколико минута, па је онда одлазио даље својим послом Јер Стева је био иначе врло озбиљан човек. Вршио је своју дужност, кад се ње прихвати, вољно и савесно; јако је волео разговоре о озбиљним и научним стварима па кога изближе не познаје, заклео би се, да тај човек никад о чем другом и не говори. Држаће га за човека, који вечито о нечем премишља. и увераваће сваког, да је Стева меланхоличног темперамента. Међутим, он је такав дању, а чим се запале свеће или гас, он одмах промене своју нарав и

претвара се у највеселијег човека, а често баш и у раскалашног.

„Вертерка“ је више пута покушавала, да с њиме заподене разговор, но он јој је увек или кратко и отсечно одговорио, или није ни пазио шта она све говори. Није је никад честито ни погледао: увек се занимао својим мислима.

„Опростите, г. докторе — тако у Бечу називају све ђаке-медицинаре — али ја знам, за што сте ви тако тужни.“ Отпоче једног дана „вертерка“ разговор, која се, што јој је Стева све више тужнији изгледао, све више за њега интересовала.

„Ко?“ запита је Стева, који није све чуо, шта је она рекла.

„Ви г. докторе.“

„Хм! може бити!“ одговори Стева, мешући једном од деце термометар под пазухо.

„Не, без шале, г. докторе“ прихвати „вертерка“ охрабрена тиме, што је данас од њега чула више од једне речи. Иначе јој никад није више рекао.

„Ово ће сирото дете умрети“ примети Стева.

„Ја из ваших очију читам —“ настави „вертерка“.

„Да читаву ноћ нисте спавали, јел'те?“ прекиде је Стева.

„Ах, боже мој, г. докторе, где бих ја то и помислити могла! Него ја читам из ваших очију, да вас је тако озбиљним а мелохоличним учинила несретна љубав. — “

„Што год се родило, мора и умрети. Штета само, што се код многих то тако рано догађа“ рече Стева више као за себе, бројећи ударце била код другог детета.

„Љубав је најсветије чуство —“ хтела је „вертерка“ настанути започету тему.

„Мирише на колино“ рече опет Стева више за себе, кад је забележио, колико је пута у минуту ударило било сиротом детету.

„Али за име света г. докторе, та ви и не слушате, шта ја говорим!“

„А шта то, драга Игејо моја?“ запита је Стева тако умиљато, да се „вертерка“ растапала од радости, па за тим је ушушну за браду, „вертерка“ је била ван себе од узбуђености. Јер није знала, шта да рекне човеку, који је досада хладан и нетљив био, а сад се уједаред тако нежан показао, да је чак и за браду ушушнуо. Па још је назвао и драгом!“ Само ону другу реч није могла разумети. Али тек неће бити ништа рђаво, јер кад се хоће што рђаво да рекне, онда се не вели „драга“— то јој је јасно било.

„Дакле још никаква одговора!“ прихвати Стева, кад је видео, да му вертерка“ ништа не одговара.

„Ах: — одговори стидљиво „вертерка“ — како сте ме преплашили г. докторе!“ па се за тим умилато насмеши, као да је хтела тиме рећи, да се баш не би срдила, кад би је г. доктор чешће тако плашио.

„То долази отуда, што сте ви још навикли, да вам мушки лепе речи кажу. Навикните се, па се нећете више плашити. А сад збогом, драга Игејо моја! и он оде.

„Лекарски се савет мора послушати“ говорила је са њим „вертерка“, пратећи га до одника, што води другим болесничким собама.

* * *

После подне дошао је Стева опет у „вертеркину“ собу, да обави свој посао пре нег што дође „штабсарцт“ на визиту.

„Вертерка га је са свим свечано дочекала и цифрастим речима понуди га, да после визите буде тако добар, па да дође на мали „јаузи“.

„Надам се — тако је завршила своју понуду — да ми молбу никако одбити нећете, јер вами је као Словену заиста познато, како мора Словенку заболети, кад јој се гостољубље не прими оним срцем, којим га она нуди.“

„Зар сте ви Словенске крви?“ запита је Стева разрогаченим очима.

„Ја сам Ческиња!“ одговори „вертерка“ поносно.

„Ах, то ми је баш мило! А што сте лепога приправили за „јаузи“ запита је он?

„Белу кафу —“

„Шта? ја белу кафу да пијем?“ ускликну Стева као да га је „вертерка“ смртно увредила и пође на поље.

„Молим, молим, г. докторе! Ви нисте пустили до краја да изговорим. Бела је кафа за мене, а за вас ћаћиће се помало шунке, кобасица, сира и салате и флаша две дрекерског експортног пива.“

„А, то је већ што друго!“ рече Стева и свега га је прешло неко мило осећање, кад је чуо, да је реч о пиву.

* * *

Од тог доба Стева је сваког дана „јаузновао“ код Ческиње, а недељом и благим дневима пиао је с њоме у шетњу до „хехстен хајрига“. По пекинут отпетали су се чак и до Дорнбаха и правили „ландпартије“ по околним брдима. Стева се на Ческињу навикао, да се је решио, да је узме за жену, кад Октобра буде свршио годину свога војничког службовања. Бадава су га другови одговарали, да не чини тога. Он им је на то одговорио: „Ја сам искрено љубио једну Српкињу. Из почетка сам мислио, да и она мене љуби, али сам се после са свим разуверио. Ја сам јој био посве равнодушан. Она није мене љубила, већ је заљубљена била у моју будућу диплому и рачунала је на удобан друштвени положај, који ћу јој мојим трудом и муком као доктор задобити. Све је на њој лаж била. После дана када ми се заклињала на верност, дошао је један свршен лекар, запросио је и — ова му је дала своју руку! Дуго јој било да на мене чека. Ја сам је презро, Ческиња пак и не тражи да је узмем. Мисли шта више, да ћу је ја заједно оставити; и често сам је затекао где плаче, кад о томе мисли. Али никад није ништа пребацивала, нити је тражила од мене икаквих обавеза, да ћу је узети. Она ме љуби чисто и несебично, као што може љубити, духом неразвијена али срцем непокварена девојка. Ја ћу је узети. То нека јој буде награда за њено добро срце-“

И Стева је одржао своју реч. Узео је Јозефину

за жену. Прво је морала прећи у православну веру, а после су се венчали у грчкој цркви у Бечу. Ја сам им био кум. — Стева је после тога на годину дана промовисан био за доктора целокупне медицине, а сад се налази са својом Јосефином у Калкути у Индији, где је ступио у енглеску државну службу. Писао ми је оданде, да је од нашег растанка много интересантних ствари претурио преко главе и да ће ми о свему томе други пут опширније писати. Видићу, да ли ће своју реч одржати. Ако буде што интресантно — саопштићу читаоцима овог листа.

Владимир.

ЛАБИРИНТ.

Интелигенција

Приликом састанка делегација, питају „Хум. Листа“ министра Калнокија, колико нас до сад већ кошта овај колофони, што је потребан за одржање јевропског концерта.

Дечији одговор.

Чика Макса накаро свога малог нећака Глишицу и напослетку назове га још и магарцем.

Глишица се наће увређен и рече: јесте чули, макар да сте ви мој стриц, ви зато немојте мислити да сам ја магарац.

Фараонов сан.

У неком друштву беше реч о причама из светог писма. И један господин рече:

„Ја много штошта разумем, али фараонов сан о седам дебелих и седам мршавих крава, то ми не иде у главу. То не знам како је могло да буде.“

„И мени је то негда било не поњатно,“ одговори му један трговац, који је скоро банкротирао. „Али и код мене се десило нешто врло налик на то; ја сам имао велике књиге, у које сам уводио своја примања, а жена моја имала је малу књижицу, у коју је уводила кућевна издавања. Није прошло ни седам месеци, а она женина мала мршава књижица, прождера све моје велике, дебеле књиге. Сад ми је поњатан Фараонов сан.

Мом дужнику Сеплу.

Баш си луд, баш си луд,
Мој дужниче Сепле,
Место да ми вратиш дуг,
Волеш плаћат' славни суд,
Адвокате, штемиле.

Тр—.

Само искрено.

А. Ала бога ти, пријане, шта је тебе коштало твоје црно одело, што си летос дао правити?

Б. Ако хоћеш да ти истину кажем: не знам. Још ме није кројач тужио.

Одговори уредништва.

Сем — ћу Суботице и Бресувише сте локални. А то је ствар, која би се јасније видела са ширега гледишта.

Бр. Р. у Ш. Писали смо вам нарочито писмо. Ваља да сте га већ добили. Ако нисте молимо да нам јавите тачно вашу адресу па ћемо још једаред писати и писмо рекомандовати.

Претору у Загр. Погодили сте где боли. Али од вашег лека канда би још већма заболело.

Позив на предплату
НА
„Стармали.“

С прошлим бројем одпочела је нова, последња четврт за ову 1882. годину. Молимо све оне, који до овога часа нису своју претплату поновили да то учине што изволе, а ми овај број шаљемо свима дојакошњим нашим претплатницима. Идуће бројеве слаћемо само онима, који су платили. Молимо и оне који нам дугују за прошлу коју четврт, да у најкраћем року свој дуг одуже, а ми сваком дужнику прилажемо цедуљу као опомену и позив да плати. Нека сваки помисли да се не могу новине на вересију издавати, и ко их чита, право је да за њих плати.

Издавателство „Стармалог“.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Потписана издавалац-штампарија издала је пре две године дана збирку књига за **школу и народ** под називом:

„ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА“

По суду књижевне критике и мероданих лица, ове су књиге не само добро дошле у своје време публици српској, него су оне од **велике користи просвети нашега народа, наиме српској школи.**

У нади да ће и даље књиге те започете збирке наћи одзива у наше читалачке публике, продужујемо или боље настављамо прекинуто издавање **почетница природних наука**, од којих ће за кратко време изићи у нашем издању три важне и веома интересне свеске:

1. **Општи увод у природне науке.** од **Т. Х. Хекслија**, српски превод од **Дра Лазе Пачу-а** шефа општинских лекара у Београду. Цена 50 новч.

2. **Физиологија од М. Форстера**, са једном насловном сликом и 18 слика у тексту. Српски превод **Дра Лазе Пачу-а**, шефа општинских лекара у Београду. Цена 50 новч.

3. **Минералогија од И. Петерса**, са 46 слика у тексту. Српски превод **И. М. Душманића**. Цена 50 новч.

Све три књиге биће укоричене у лепе тврде корице.

У Н. Саду 20. септембра 1882.

Штампарија А. Пајевића.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

ЗА ГОДИНУ 1883.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ДЕВЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово осам година распростр'о више од 110,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године новим словима, на лепој, углађеној артији брзотиском што штампа парочито слике. —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. **Александар Сандић**. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, прекидно рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, статистику Срба у карловачкој митрополији уз то **чисте ирубрициране листове за бележење.**

„Орао“ доноси и у овоме своме деветом лету за год. 1883 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

Забавно-поучни садржај

„Орла“ за годину 1883 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: **Животописи и завештаји**: а) Хрисантије Николајевића, од Томе Крстова Поповића. б) Кузмача и Ане Рацковића, од С. Аџаза. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: а) **Велило**, приповетка Стевана Ј. Јефтића. б). **Ум за морем а смрт за вратом**, од С. В. Поповића. 3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: **Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански**, од Ј. П. 4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) **Др. Данило Медаковић**, б) **Поп Димитрије Поповић**. в) **Атанасије Николић**, од С. В. Поповића. 5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: **Алкохолизам**, четврти чланак од др. Ђорђа Натошевића. 6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а) **Писмо уреднику о пчеларењу**, од Јована Живановића; б). **Два Фрушкогорца**. од Стеве Симоновића; в). **Пољскопривредни чланци** (I. Чичока. II. Шуме и њина важност) од В. Бурјана. г). **Благословене вредне ручице** од С. В. Поповића; д) **Недајмо се варати**, од Јефте Провлака, лицидера. 7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: **О судској продаји непокретнина (куће или земље)**, од Др. С. Павловића. 8. ИЗ ПРИРОДЕ: а). **О помрачењима**. б). **Вој са орлом**, од М. Кречаревића. 9. ОПИС ЗЕМЉЕ И НАРОДА: **О Црној Гори и о Црногорцима**, по књизи Љ. П. Ненадовића. 10 ПЕСНИШТВО: **Сричад око гуслара**, песма Петра Ј. Петровића. 11. БЕЛЕШКЕ уз наше слике. Уз овај садржај иду **Вашари** и **Огласи**.

Илустрације

за „Орла“ израђене су уметнички у првим заводима у Бечу, Стутгарду, Паризу, Милану и Лондону.

„Орао“ за годину 1883 доноси ових 25 слика:

I. **Насловну слику**: 1. Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански. II. **Ликове**: 2. Краљ Милан и краљица Наталија. 3. Хрисантије Николајевић. 4. Кузман Рацковић. 5. Ана Рацковића. 6. Др. Данило Медаковић. 7. Поп Димитрије Поповић. 8. Атанасије Николић. III. **Историјске слике наших дана**: 9. Гарибалди на челу својих добровољаца. 10. Величање и славље Гарибалда у Риму после смрти његове. 11. Генерал Скобељев на челу својих јунака. IV. **Слике из Србије**: 12. У механи бистре политику, од проф. В. Тителбаха. 13. Манастир Манасија и 14. Манастир Љубостиња од проф. В. Тителбаха. V. **Слике из Црне Горе**: 15. Краљ Никола I. прима и расправља тужбе. 16. Црногорац из околине Цетиња. 17. Црногорац са границе херцеговачке. 18. Бокељски и херцеговачки усколи прелазе у Црну Гору. 19. Црногорски војвода. 20. Црногорци секу овце за пастрму. VI. **Народне слике**: 21. Сричад око гуслара и 22. Старина Новак, од Уроша Предића сликара. 23. Арбанаси на ратном збору у Призрену. VII. **Слике из Фрушке Горе**: 24. Манастир Шишатовац, од Ст. Николића. VIII. **Слике из природе**: 25. Орао напада на шумара.

„Орао“ за год. 1883 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница **Велимира Валожића** у Београду која рабатује по 20—25%. **Из свију осталих крајева** упућују се наруџбине на потписану штампарију, Растуривачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили улетио је „**ЦАРИЋ**“ мали календар са сликама за год 1883. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Саду 1-ог Октобра 1882.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду

издавалац „Орла“ и „Царића“.

Година V. У Новом Саду, 31 октобра 1882. Бр. 30.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали" излази тринаест месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

ИМА РЕВОЛВЕРА И БЕЗ РУСКА НАТПИСА.

Али дај боже, да ни ти не погоде, куд су наперени!

Дуџет, — уз пратњу „Стармалову".

(Најпаметнија песма која би се данас могла одпевати у Србији.)

Либерали.

На нами је доста пега,
Кад би крили, *била б'* смешни

Радикали.

Кад је говор о пегама,
Нисмо ни ми непогрешни.

Стармали.

(Не сме да им упадне у реч, већ
само радосно гестикулира)

Либерали.

Кад смо сами, ми смо слаби,
А јачина све освоји.

Радикали.

И ми знамо, осећамо:
У самоћи нема раја.

Стармали.

Кад је тако, тад је лако:
Што је сродно нек се спаја.

Либерали.

У нама је воља чиста,
Да се к правој срећи пође.

Радикали.

У нама је воља иста,
Да се брже к мети дође.

Стармали.

Тако, тако, не инако!
Каткад лакше, каткад журно,
Само пек је насигурно.

Либерали.

Ви сте, браћо, поодмакли
На том путу опште мете.

Радинали.

А ми ћемо мало стати
Да нас достигнете.

Либерали.

А ми ћемо бржим кроком,
Као што се иде брату.

Радинали.

Мало кроком, мало скоком,
Па ево нас да дохвату.

Стармали.

Кад се тако лепо збори,
Размаци су здраво мали.
Само ваља руку пружит',
Па би с' руковали.

Либерали.

Чујете ли, радикали —

Радикали.

Чујете ли, либерали,
Шта зборн „Стармали“.

Либерали.

Ево руке, од срца је, —
Све за народ, ништа за се.

Радикали.

Ево братска загрљаја
Да се народ њиме спасе.

Стармали.

Загрљаји ти су дивни,
Загрљаји ти су свети.
Само тако, само тако
Може с' врагу одолети.

Шетња по Новом Саду.

CXXVIII.

Него и ти астрономи и звездари морају бити велики лумпови, кад су они опазили, да се око 4 сата у јутру види на небу р е п а т а з в е з д а! Ево већ више од два месеца дана како она излази и види се и код нас, но ја је до данас још не могох да опазим. Ја имам у томе особити малер, те при најбољој волн и жељи да видим то ретко божије створење, бива ми све у залуд! Ја сам видио марву с репом и без репа, видео сам с репом и вола и коња, видео сам кера и овцу, шта више и лисицу, лава и хијену, али звезду с репом никако да видим!

ПОДЛИСТАК.

Последњи лумперај.

Као гром из ведра неба затече ме извештај, да сам додељен као испитни судац, суду у В. те да се имам до осам дана председнику суда представити. То беше заиста за мене грон из ведра неба, јер отац ми пише, да се женим, да нечекам, — а Бога ми и сам већ некако добих вољу, од како се упознах с Милицом, но сада ће тешко шта бити, јер овака весела браћа увек веле, друга варошица, друга девојчица. Но шта сам знао чинити, скупих оно мало амбуљица што одмах послагах у сандук, те бејах препаван — као солдат на „ратној нози“ — сваки час поћи. —

Трећи дан стајаху кола пред мојим станом, натоварена дуњком мирисним сеном. Одстраг је још намештено кочијаш неко седиште — које се за цело датира још од Наполеона великог, — да је господину судцу лакше седити, — а спреда се накострешила врећа зоби, — седиште мога пријана. —

Мој брада изнесе мој сандук, мете га у шарагље, а пред ноге ми један завежљај свезаних књига, законик и т. д. а ја држах у руци десетак штапова и три чибука. Газдарица још изнесе кишобран и сунцобран, — на пошто још и путни капут навукох, опростим се с газдарицом, седох с мисли и персоном онако мамуран, — пошто се целу ноћ с братијом опраштах — у кола, и ће рићо, ја пођох, пола са жалосним, пола са радосним срцем.

Жалосним зато, што ми беше прекинута тек започета каријера удварања код местних лепотица, — а миличне црне очи к тому доста допринашаху, — непрестано мисленн на женидбу и на речи матере ој, да неби дала своје јединице човеку који радо пије; премда се баш не растајах мило ни од братије, — беше ту верни пријатеља, — који се својски трућаху, да ми оно мало месечног сувишка, — што би ми остало, кад сам дугове понамиривао, — помогну упокојити. —.

Са радосним срцем опет зато, што се ипак једанпут докопах назива — испитни судац, — а Бога ми и мало веће плате, тешећи се, да ће се браће и пријатеља свагде оваком веселом брату наћи, — где год расте и где год се винова лозица поштива. —

Кампија непрестано пуцаше, Шијак опет увек једнако викаше на коње. Точкови без престанка једним те истим гласом певаху трррр . . . . . Прашина се дизаше увек изнова, где коњи стадоше, дрвеће и куће играху увек једнако, — а ја, — ја се трућах, дремах и промишљах, — зашто нисам вицишпан, па да се на батару возим. —

— Е господине, овде ће мо рашти, — рече браца, кад дођосмо у К. —

— Добро, — ево ти мало на вино, а кад будеш готов јави ми, — па се упутих унутра. Записах собу, па узех онако мамуран и дремован књигу неби

Шта нисам радио и покушавао — ал бадава!

Једно вече наумим да устанем у четири сати, ал кад се ја пробудих, а оно већ пекари и доктори иду по вароши.

Друго вече дозовем браћу на чашу вина и на јабуке; јабука нису до душе хтели да једу, али вина смо пили до три сата, па како смо угрејани од живог разговора били и заборависмо на звезду и на њен реп, ради којег смо се скупили и они одоше кући, а ја као окупан заспим, те ме ни шушањ репате звезде, кад је ишшла са својим горостасним „шлепом“, не пробуди.

Треће вече наумим да читам што у кревету све до четири сата, па онда нећу, као поред вина, на звезду заборавити. Узмем сам своје списе и почнем их читати, но већ при првом листу тако заспим, да ме ни пуцњава онога динамита, који руше варадинске стене у Дунаву ради железничке ћуприје, пробудила није.

Четврто вече наредим моме момку, који се зове Катица, да ме око 4 сата пробуди. Но то вече ме је тако зуб болео до три сата у јутру, да сам све играо „валцера“ по кревету и превртао сам се, као да на самим пореским „опоменама“ лежим, а таман ја свео очи, а Катица поче лупати на вратима као оно зимус кад се компијски таван запалио, но како су ми од зубобоље светлаци већи него репата звезда искакали, то ми је доста било и не хтедох устати.

Пето вече заспим и пробудим се, запалим свећу, погледам на сахат, а он сметењак — стоји, ли с њоме сан растерао. Но овај пут ме Бог Морфеј мало боље у свој наручај узати но на коли, те сам се морао добрано држати. —

Погледао око себе, беше ми све непознато, — људи, — место, сокаци, — дрвеће, — све то другче беше. — Ја већ имадох велику браду, а зваху ме већ — председником суда, — свуда ме лепо и с поштовањем дочекиваху, — само женски свет — бегаше од мене. — То ми беше чудно, — зар мене тако великог господина, таковог удварача, па да избегавају, — а зли језици причаху, да сам већ више девојака проиграо. —

А и матор сам већ за женитбу. —

Но то ми ипак неквариште радости. — Та боље је увек човеку неожењену, него ожењену. — Ожењен мора да се брине с дана у дан, како ће развеселити и обрадовати своју госпу, — Деци мора увек да купи посластица, да се игра с њима. — Мора да се брине за куће потребе. Кућа је пала, па покварила маз на зидовима, који су тек пре неког времена окречени. — Мора се на ново оправити, и к тому још двадесет и девет други брига, о којим неожењен човек ни појма нема. Па тек кад ти се жена разгорорнади . . . . — О о о о?

Шта је то ожењен? велах сам себи. — Ожени се — узми себи бригу на врат. Овако нит имаш кога да веселиш, кад дођеш кући, — осим себе нит се бринеш за кућу, — јер је немаш. — Напослетку и- као да је на сивачком торњу, јер га је синоћ мој домаћи кир Јефта заборавио навити, те не знајући које је доба, учини ми се да ће бити још рано, јер бејах неиспаван, превртнем се на другу, а за тим и на трећу страну и пробудим се тек онда, кад је дошла млекарица и почела у кујни мојим млађима приповедати неку најновију варошку новост тако живо и с таком виком и лармом, да сам помислио, да се у мојој кујни држи хрватски сабор и да је др. Старчевић узео две тепсије, па удара по њима тучком од анана.

Шесто вече дуго сам разбијао главу како ћу да не промашим репату звезду. Замолим једнога ноћног стражара да око 4 сата звони на мојој капији, јер звоно иде у моју спаваћу собу. Но кад се ја пробудих, а оно већ шест сахата, погледам на прозор: небо већ ведро, звезде и с репом и без репа нестале, а мој ноћни стражар спава пред мојом капијом.

Седмо вече досетим се бољем и практичнијем начину. Како мој пријатељ Б. није у варопши, да ми позајми његову новопронађену свећу будилницу, то узајмим сахат будилник, који као што је познато у одређени час тако почне тандркати и лупати, као добродушна пупица једног мога пријатеља, кад је на каквом „јаузну.“ Наместим будилник на 4 сата у јутру. Кад легнем и заспим, а оно акурат у 4 сата стаде сахат дрекати и брбљати, као да је дошао са какве турско-бечејске конференције. Ја се сретно пробудим, погледам на сахат, а оно управо четири прошло. Даклем најзгодније доба. Не будем лењ, него одмах устанем, и да не бих озебо, обучем се па

пак је овако боље, — бар неплаћам пореза. — Та бадава, она је прави живот. Свој си, ником не полажеш рачуна. — — —

Пет сати куцну, — а ја изађох из уреда.

Е сада куда ћу, — код куће ми је и онако друго време. На ништа, отићи ћу до пошине куће, заједно ће мо на чашу пива, — у том ће се смркнут на ћу онда код златне круне на вечеру. —

Тако и би, прошетах се до пошине куће. Но небејах дуго у путри, — а шта ћу код њега. —

Госпа му спрема вечеру, он је изашао у башту, па учи Милана воће калемити. Олге нема код куће, да је могу дирнути, да јој мало причам о Радивоју, сину Милкића трговца. Синовац му Петар отишао у лов. — Попа нема каде, да иде пити пива. Сад шта ћу ја ту — неожењен, — међ тим светом. Али онако ми је дуго време.

Одох даље. — Код Милкића у дућану пуно мушгерија, да му чак госпа помаже, — ту нема за мене опет ништа. —

Код доктора Павковића бејах срећнији. Он беше код куће, а госпа му се је баш тај час одвезла с децом. — Но тек што сам неколико речи с њим проговорио, те га склоних, да иде самном на пиво, — дође неко те га одазва к болеснику.

Е кад сам дошао довде, сад идем и до економа Раткана. — Он стоји, на надгледа како се жито за воденицу мери и бележи. — Госпа му опет у башти

хајд у авлију. Кад јест, имам шта и видити: Киша пада као луда а облаци се навукли, прни као „благодејанско“ тесто. Пун очајања вратим се у собу и онако срдит и ожалошћен једва сам се ублажио и развеселио, кад сам зграбивши новине прочитао један озбиљан чланак у „Сремске Хрвату.“

Сад сам већ и изгубио густ и вољу на вребање репате звезде, та досади човеку и земаљску порцију плаћати, кад му се непрестано мећу какве сметње на пут, а камо ли небесне луксузе посматрати. Него уместо тога наумио сам да купим календар „Звездар“ од овегодине, па ћу ту бар читати у лањском „Планетару“ како је преклане време било у Месопотамији.

А ти, репата звездо, која се од мене тако крије, као да сам ти вексу жирирао и сам платити морао, остај ми због, ја те више тражити и видати нећу! Можеш од сада твој реп окретати час Карловцима и час Будапешти, мени ће бити свеједно, ко се и шта се испод твога репа налази! Док се ти са твојим „шлепом“ по небу ширин, као наше госпе по променади, ја ћу спавати и сањати нумере, на пошто сам већ набавио најновији „Вечити календар“ за 70 новчића, то ћу нумере у компанији са господином Имром и на лутрију мењати, а на тебе ни помишљати нећу, јер ти си ми и онако већ несносна, особито од како сам у једном најновијем календару за народ, што је изишао у Новом Саду, читао на страни 94., да ти „предсказујеш крволиће, беде и страх царевима“. Ја сам до сада држао, да је ово сујеверје и предрасуда, но кад сад нанђох на то и у књизи, којој је задатак таманити сујеверу у народу, т. ј. у народном календару, онда о томе више ни мало не сумњам.

Аб.

Уштипци.

△ „Виделo“ почиње свој чланак у бр. 146. овако: „Самоуправовци! Сећате ли се онога вечера, кад се преко пута од „Слоге“ састадосмо у заједничкој дворани. . . .“ Богме ако су се Виделовци и Самоуправовци уопште кадгод састали, то је заиста могло бити само — „преко пута од слоге!“

* * *

+ Директор мађарске гимназије у Сомбору г. Радић ради на српској — косовској — пропасти (т. ј. преводи српске песме о косовској пропасти на мађарски). Кажу да му иде од руке.

* * *

= Све новине пишу, како у Тиролској грдна поплава воде увесељује народ, а шта тек ми да рекнемо за поплаву од силних календара, који нас — усрећавају.

* * *

⊙ Г. Калаји је ишао у Босну као какав путујући фотограф, т. ј. ишао је да скида људе.

* * *

§. Новине пишу, да су се Виделовци и Либерални договорили и спојили. Од сад ће ваљда престати „Виделo“ доносити чланке са насловом: „Биће бомеразлике, ја!“, јер сад ваљда већ неће више бити разлике.

показује тишлеру, како ће начинити сеницу. — Њој сам на сметњи, — он ми је досадан, с његовим: „Нути, зар невидиш, да ћеш ме збунит у бројању!“ —

Адвокат Правдић има са неким господином посла, — прави му уговор. —

Сад куд знам, кога да зовем на пиво. Самом ми и онако неприја. —

Е где, остаде ми још мој синовац Никола. —

„Добар дан стрине, — та нема вас к нама ни од жеље! — Јелена, чика ће код нас вечерати!“

„Добар дан чико!“

— Како је Јелена, — но она нечу, јер брже боље оде, да спреми вечеру. — Знаш шта Никола, — ја хтедох, да пијем пива, на писам никога нашо, ко би хтео ићи, а самом ми се неће, — па дођох управо рад тога до тебе, да . . . .

„На није нужно, да рад тог идемо од куће, та и Јелена радо пије по једну чашицу пива, па држим га рад ће, — а и рад себе у кући. — Овако с њоме кад пијем, — слађе ми је.“ —

После за пивом, преповедаше ми Никола новости — а ја премишљах — о брачном животу. — Гледај само, да ја немам никога с киме би чашу, две пива попио, — ја матор човек, а мој синовац има!

За вечером ми се све више и више допадаше тај брачни живот, гледајући, како се Никола с Јеленом слаже. —

После вечере се брзо опростих. —

Путем ми се разне мисли шетаху по глави и ја одлучих, — оженити се! — Само премишљах коју ћу! — Та напослетку писам ја баш тако ни стар — тридесет и осам година. — Коју ћу Боже, мишљах! — Ту ми паде на ум Милица, та она се још није удала, — а ја сам ју тако волео. —

„И она ће, — ал само да несмем никада више — лумповати. —

Ја сам оженећен. — Сад а тек видим, како је леп тај брачни живот, — пун миља, пун сласти. — Сад ми није више дуго време, кад изађем из уреда, шта више сваки час погледам на сат, — ћу ли скоро кући! — Сад неморам све пријатеље обићи, зовући их све редом на чашу пива, — већ славно пијем га, са мојом милом Мициком. —

„Господине! Господине, — коњи су упрегнути!“ —

— Ја се тргох. — Онако мамуран застадох седећи на столици, одупрв се руком о сто.л

То беше леп сан, — сан науке. —

Дошао на место опредељена, прво писах Милици, — а после тога тврдо се зарекох, да ћу одпочети, нов солидан живот. —

Већ сво година дана од како сам у В., — а десет месеци, од како сам — ожењен.

Мени последњи лумперај с браћом, на растанку срећу донесе. Вала му! —

Код куће имам женицу, да јој пара нема, — а сина — исти отац, — вели ми синовац Никола.

Јоца Јанковић-Бекић.

* * *

□ Телеграми јављају, да су се по Босни и Херцеговини појавиле наново у с т а ш к е б а н д е. — Па то ће тамо опет бити весело, кад се б а н д е појављују!

* * *

△ Даклем г. Герман допушта сада, да се и из шестог разреда гимназије може прећи у богословију и да за будуће попове није нуждан испит — з р е л о с т и.

* * *

✕ Због марвене куге недаду у Нови Сад на колима доносити с л а м у. Добро би било из истих узрока и неке пештанске новине, што обично млате с л а м у, забранити за нашу варош и околину.

* * *

Београдска „Самоуправа“ вели у броју 33. (који је изишао у петак) од речи до речи ово: „С у т р а ш њ и број нашега листа неће изаћи с у т р а него у недељу.“ Добро, добро, ал' онда није с у т р а ш њ и! Како би било да се други пут каже „идући број и. т. ?

* * *

✕ У Меки се појавила и почела се и даље ширити к о л е р а. (Само молићу да ово међу нама остане тајна, да не би случајно дознао новосадски санитетски одбор, могао би се поплашити, а то шкоди здрављу и весељу.)

* * *

✕ Абердар грди свога столара, што му још никако не доноси наручену ф о т е љ у. **Аб.**

Ћира. Даклем министар Калаји, говори о узроцима, који су Бошњаке на устанак кренули, вели да узрока има много.

Спира. То сам и сам мислио.

Ћира. Али додаје, да Бошњаци не знају ни сами ш т а х о ћ е д у.

Спира. Та да, — али у толико боље знају шта н е ћ е д у.

Ћира. Јеси ли чуо за нов атентат у Загребу.

Спира. Ух, — зар опет? На ко и против кога?

Ћира. Посланик Фолнеговић против хрватског Сабора.

Спира. А како то.

Ћира. Ето тако. У интерпелацији једној на бана Фолнеговић је сасвим озбиљно цитирао „Турски народ,“ предпостављајући да је „Турски Народ“ кадар чију част окаљати.

Спира. Па какав је то атентат?

Ћира. Фолнеговић је тиме хтео да цео сабор експлодира, да пукне или пресне од смеја.

П у с л и ц е.

Министар Калноки признаје да између Црне Горе и Херцеговине нема п р и р о д н е г р а н и ц е. Ја да сам на његовом месту, то не бих никада признао; јер још нас може свет прозвати зидарима неприродних граница.

У Н. Саду су људи напили (то јест управо подишли) на врело петролеума, које непрестано са фењера који је на пивари, цури на цилиндре и капуте мимо пролазећих. (Но она тушмашина неке новосађане не тушира, — они ипак за то радије иду у пивару него у Читаоницу.)

У Србији се један братац закалуђерио. Тек се после дочуло, да тај смрдети калуђер има живу жену. Кад га повукоше на одговор и запиташе. А што ти нама, човече, не рече, да си ожењен? Он одговорио. „А како би ја то рекао, бог с нама зар незнате да је б р а к т а ј н а.“

У Србији су уведене нове мере. (Добро, примамо, од сада министарске грехове нећемо мерити на центу, него на хектограме).

За чудо кад су год у Пешти или у Бечу делегације наименовани патријар Аћелић не сме фалити. (Зато ће он фалити на народном сабору).

Много се што-шта не зна, — али ово је извесно.

Извесно је, да владика Бранковић по каткад снева, е је његов пријатељ Аћелић узр'о — па су њега на брзу руку наместили за патријарха.

Извесно је да свети Петар не тражи од православних Срба оно, што се усуђује тражити од њих владика Штросмајер.

Извесно је да „Виделo“ неће славити свој петогодишњи јубилеј.

Извесно је да Старчевић није читао никад галантома.

Извесно је да атентаткиња Марковићка, да изиђе пред суд, неће узети Њосу за браниоца адвоката.

Извесно је да би Јота Искаријотски продао Христа, само да се родио пре 1900 година.

Не треба се журити!

Ја не знам што се код нас тако журе са свачим, кад би се то све могло и натеване учинити. На пример:

— Што се тако журе са сазивањем карловачког сабора?

— Што тако хите издавоци са издавањем десете свеске змајеве „Певаније?“

— На што тако на врат на нос претплаћивати се на „Невен“ и „Илустроване новине?“

— Што се тако пренагљује са попуњењем Тителске парохије?

— Што су тако навалили са прилозима на пренашање костију Бранка Радичевића?

— Зар се не могу мало лакше и спорије писати и издавати наше књиге што нам још фале у српским гимназијама и вишим девојачким школама?

— Што су тако нагрнули компетенти са описом вараждинског генералата на расписану награду „Матице српске“?

— Зар се не могу српски читаоци мало претрпити, него хоће сви наједаред да их упишемо у претплатнике „Стармалога“?

Аб.

Знаменитости у Новом Саду.

Странце, који буду сад кад се отвори жељезница долазили у Нови Сад, чинимо пажљивима на ове знаменитости:

1. У дунавској улици могу на узаном тротоару видети силне грабље, шпорхерде, џакове и дрвена колица.

2. У каменичкој улици — што је главни пут на жељезничку станицу — могу а и морају видети (јер ће туда проћи) силна блатна језера, спрам којих је оно код Фиреда шушикс.

3. На месту, где је у идеји владичин двор, а у ствари солара, видеће кестенџијице, где пеку кестење и рачунају колико је Сириг до сада чисте хасне донео.

4. На пијаци ће видети ону историчну рупу, у којој се покрља сваки точак, који у њу случајно доспе.

5. У променади ће видети оно место, где је човек у по дана убијен пре пет година, али убијцу неће моћи видети, јер још није дошао у полицију да пријави место свога пребивања.

6. У почетку златне греде видеће капију, кроз коју је Герман пролазио, кад је оно ишао у Ириг да благослови тутора.

(Наставиће се.)

Биљер-Stempel. Столица-Sessel.

Кад је 29-та пуковнија у Грацу лежала, одреде Кикиншани Јекиња каплара на Ордонанс Јенералу Кирхбергу.

Јекић је разуменво немачки ал онако као што многи кажу: Знам шта ми каже, само не умем да му одговорим!

Ордонанц је стајао у ходнику а Јенерал кад је што затребао, он је изашао и наредио.

Тако је и овај пут било. Око девет сати Јенерал изађе а Јекић се стави у позитуру; Јенерал пружи три форинта и онако по војнички промрмља: Штемпл! Јекић салутира и оде.

Сад је непрестано путем штудирао; шта му је Јенерал казао? — Ништа друго него: Sessel — та му је реч вазда позната била, него реч Stempel — и он мишљаше, идем на пијацу, па ћу већ видити шта је. И за дивно чудо а на своју грдну срамоту, како дође на пијацу, нађе на једнога који сламње столице продаје; е сад помисли у себи, још ћу питати пошто су, па ако се и цена са добивеним новцем подудара, онда ништа друго није Јенерал казао, но да му столице — Sessel — купим.

Пошто је комад? форинту!

Ха! три форинта три комада.

Јекић даде три форинта а упути три столице на хајд у Јенералов стан. Али тек што је Јенералов ходник отворио а кухарица, собарица, госпођа па и деца, да попадају од смеја видећи како господин каплар вуче три столице; и Јенерал је на ту ларму изашао и он се у лутини почео смејати а три форинта поново извадио те Јекићу тринут јасно рече: Stempel, Stempel, Stempel. Сутра дан стајало је у заповести на цео гарнизон, да се више ни један подчасник за ордонанса не шаље, који немачки језик потпуно не разуме. **Сремац.**

Јекићев „Kriegscollega.“

Ђука и Шука.

Ђука. Јесиг чуо да се Нови Сад поновно, добио је новог жупана?

Шука. Па како му је име?

Ђука. Феликс.

Шука. А шта то значи на српски?

Ђука. Латинска реч „felix“ значи срећан.

Шука. Е па кад је он Феликс, дај боже да и Нови Сад с њим буде felix. **Аб.**

Ђука. А шта предаје, бога ти, тај Абердар у великој школи?

Шука. Естетику.

Ђука. Међер за то иду радикали за „уништењем естетике.“ **Аб.**

Библијска питања.

46.

Да ли је београдски митрополитов заменик Мојсије читао таблице Мојсијеве, где стоји: „не жели ништа туђе,“ ?дакле ни туђе митрополитске столице?

47.

Кад су се оно у Египту некад скакавци по-

јавили, да ли су онда новине то звале окупацијом Египта?

48.

Кад има седам тајни, која је онда тајна архијерејских закључака на прошлом синоду?

49.

Кад је цар Давид у харфу свирао да ли су му кћери свирале у гласовир?

50.

Кад се неки наши попови баве с мађарским потписима и кортешовањем за владине кандитате, Мађаре, може ли се онда замерити „Стармаломе“, што се он бави са библијским питањима?

Аб.

Визитација апотеке.

Синоћ је у неку
Стару апотеку
Комисија пала, —
Визитирала.
Прегледаше чаше,
Прегледаше флаше,
И свеодобру даше:
„'ваке апотеке
Заиста су ретке;
Ни са које стране
Нисмо нашли мане.
То потписујемо
И заклети с' смемо.“
(И то, што су рекли
Истина је света:
Нит' су нашли мане,
Нити сенеплета.)

С.

На здравље

Прошлога месеца путовао је неки Шиљанин на народноу где је било повеће друштво, а у друштву је био и један шаљивчина, који је нашег доброг Шиљанина сваки час запиткивао по нешто, што је дало повода и ако не веселом расположењу, а оно бар смејању. Завршно питање било је ово:

Шаљивчина. Збиља, како се оно по имену зове ваш поп?

Шиљанин. Он се зове Аћим!

Шаљивчина. На здравље!

Шиљанин. (Збуњено). Молим, а за што ви мени рекосте на здравље!

Шаљивчина. Па ја мислим да сте кинули

Ко му не би веровао.

Један шаљивчина у „Humor. Listima“ изјављује, да се не би примио код нас за министра финансије, баш кад би му поклонили цео — државни дуг.

Из весела друштва.

(Око поноћи, — кад су људи најискренији.)

А. Браћо!

Сви. Чујмо!

А. Ко би мени знао казати, по чему је наш праотац Адам био срећнији од многих потоњих људи.

Б. Ја бих сам нешто рекао, ал не знам хоће-ли бити добро.

Сви. Реци што ти је на језику. Ако буде паметно послаћемо у „Стармали“; ако буде лудо, примиће и „Нед. Л.“

Б. Наш праотац Адам био је срећнији од многи потоњих људи по томе, — по томе — што није имао пунице.

Сви. Шиље се у „Стармали.“

Исторично.

Познањски Чивути пили су у великој паради да дочекају Наполеона I. Да би парада још већа била, они су се сви обукли у Турске хаљине, кад се појавише кола у којима је седео Наполеон, примаче се један Чивутин на колима к њему и поверљиво му рече: „Немојте се планити, наше величанство, ми нисмо прави Турци, ми смо познањски Чивути.

Нове књиге.

Које уредништво добије у замену.

Орао. Велики Илустр. Календар за 1883. г. Уређује Ст. В. Поповић. Година IX. У Н. Саду, издање штампарије А. Пајевића.

Песме данашњега доба. Приредио Србин-Милош Грабовачки. Девето издање. У Земуну Штампарија, С. М. Грабовачког. 1882.

Српски глас. Лист за политику и књижевност. Излази у Руми трипут недељно. Цена на целу год. 8 фр. Власник и одговорник уредник Др. Милан Ђорђевић Штампарија Браће Ђорђевића.

Поштуј оца твога и матер твоју, да срећан будеш и да дуго поживиш на земљи. По немачком. Друго издање. У Земуну. Штампа Србина-Милоша Грабовачког. 1882. Цена 6 новч.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

ЗА ГОДИНУ 1883.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ДЕВЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово осам година распростр у више од 110,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године новим словима, на лепој, углађеној артији браотиском што штампа нарочито слике. —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. **Александар Сандић.** Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, прквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, статистику Срба у карловачкој митрополији уз то **чисте изрубрициране листове за бележење.**

„Орао“ доноси и у овоме своме **деветом** лету за год. 1883 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

Забавно-поучни садржај

„Орла“ за годину 1883 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: **Животописи и завештаји**: а) Хрисантије Николајевића, од Томе Крстова Поповића. б) Кузмана и Ане Рацковића, од С. Аjваза. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: а) **Велило,** приповетка Стевана Ј. Јефтића. б). **Ум за морем а смрт за вратом,** од С. В. Поповића. 3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: **Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански,** од Ј. П. 4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) **Др. Данило Медаковић,** б) **Поп Димитрије Поповић,** в) **Атанасије Николић,** од С. В. Поповића. 5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: **Алкохолизам,** четврти чланак од др. Ђорђа Натошевића. 6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а). **Писмо уреднику о пчеларењу,** од Јована Живановића; б). **Два Фрушкогорца.** од Стеве Симоновића; в). **Пољскопривредни чланци** (I. Чичока. II. Шуме и њина важност) од В. Бурјана. г). **Благословене вредне ручице** од С. В. Поповића; д) **Недајмо се варати,** од Јефте Провлака, лицидера. 7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: **О судској продаји непокретнина (куће или земље),** од Др. С. Павловића. 8. ИЗ ПРИРОДЕ: а). **О помрачењима.** б). **Бој са орлом,** од М. Кречаревића. 9. ОПИС ЗЕМЉЕ И НАРОДА: **О Црној Гори и о Црногорцима,** по књизи Ђ. П. Ненадовића. 10. ПЕСНИШТВО: **Српчад око гуслара,** песма Петра Ј. Петровића. 11. БЕЛЕШКЕ уз наше слике. Уз овај садржај иду **Вашари** и **Огласи.**

Илустрације

за „Орла“ израђене су уметнички у првим заводима у Бечу, Стутгарду, Паризу, Милану и Лондону.

„Орао“ за годину 1883 доноси ових 25 слика:

I. **Насловну слику**: 1. Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански. II. **Ликове**: 2. Краљ Милан и краљица Наталија. 3. Хрисантије Николајевић. 4. Кузман Рацковић. 5. Ана Рацковића. 6. Др. Данило Медаковић. 7. Поп Димитрије Поповић. 8. Атанасије Николић. III. **Историјске слике наших дана**: 9. Гарибалди на челу својих добровољаца. 10. Величање и славље Гарибалда у Риму после смрти његове. 11. Генерал Скобељев на челу својих јунака. IV. **Слике из Србије**: 12. У механи бистре политику, од проф. В. Тителбаха. 13. Манастир Манасија и 14. Манастир Љубостиња од проф. В. Тителбаха. V. **Слике из Црне Горе**: 15. Кнез Никола I. прима и распрашља тужбе. 16. Црногорац из околине Цетиња. 17. Црногорац са границе херцеговачке. 18. Бокељски и херцеговачки ускоци прелазе у Црну Гору. 10. Црногорски војвода. 20. Црногорци секу овце за пастриу. VI. **Народне слике**: 21. Српчад око гуслара и 22. Старина Новак, од Уроша Предића сликара. 23. Арбанаси на ратном збору у Призрену. VII. **Слике из Фрушке Горе**: 24. Манастир Шишатовац, од Ст. Николића. VIII. **Слике из природе**: 25. Орао напада на шумара.

„Орао“ за год. 1883 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница **Велимира Валожића** у Београду која рабатује по 20—25%. **Из свију осталих крајева** упућују се наруџбине на потписану штампарију, Растуривачима и купцима за готово дајемо највећи **у обичајени рабат.**

На „Орлови“ крили узлетио је **„ЦАРИЋ“** мали календар са сликама за год 1883. Цена му је 20 новч. или 2. гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Саду 1-ог Октобра 1882.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду

издаваоац „Орла“ и „Царића“.

Година V. У Новом Саду, 10 Новембра 1882. Бр. 31.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉА ЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Најенића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 36.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најенића у Новом Саду.

ЂУРО ДАНИЧИЋ

Само плач чујемо, само гроб видимо,
Ми још и не знамо колико губимо.

Страх нам неки стег'о бола обилата,
И губитке 'ваке тек будућност схвата.

А да би нам Ђури заменика дала.
И будућност сама, и она је мала.

З. Ј. Ј.

Телеграми.

Из Србије. Још који дан пак ће се отворити скупштина. Скупштинари већ уче ново, велико, двогласно: **Амин!**

Из Нове Пеште. Ухваћена је приватна фабрика бомба, петарда и торпеда. Фабрикант се не зове „**Мађар**“ већ „**Хорват**“. За то ће се употребити најстрожије мере према свима **Хрватима** и целој **Хрватској**.

Из Скадра. Наша барутана пренула у ваздух. Запалио ју гром с неба. Предлажемо да се изашље јевропска комисија на небо, ради проматрања, да нема можда већ и на небу каквих нихилиста.

Песма о раду.

Ма да често искрсне
Гозба и бакљада,
То се брзо угаси
Знојем нашег рада.

Осим неких дембела
Што с' не боје глади,
Сви остали мучимо се,
Свак' мора да ради.

Ратар зором рани,
Оре, сеје, влачи;
А горчило бележи
Где ће жетве наћи.

Лађар весла, не мари
Што је време бурно;
А Чивутин дукате
Обрезује журно.

Шваља седи до зоре
Да заради пара;
А бирташи претачу
Пиће из бунара.

Кириција тера коње,
Каткад чак до Ниша;
Берберу бријеш, вазда бријеш;
А адвокат шиша.

Шпијон цуња по селу
С ким се који друже,
Ко се на што мргоди;
Штрангар плете уже.

Машиниште при ватри,
Лица им све букте;
А попови читају
„Турски Народ“ мукте.

Милостива са плепом
Пречишћа сокаке;
Дротар крпи шерпење,
А учитељ ђаке.

Ловац, чак у Африци
Лови љута звера;
Волар тера волове,
А бекрија кера.

Писмоноша хитно, хитно
Каса неуступно;
Слагач слаже ситно, ситно,
А новинар крупно.

Прања пере кошуље,
На пева к'о луда;
Калуђер се богу моли,
На стење од труда.

Копач млата мотиком,
На сади кромпире;
А госпође зијеве се
Око фриште-фире.

Ковач кује; тикач спује;
Доктор тражи лека;
Месар сече; пекар пече, —
Ецетера грека.

Осим неких дембела,
Што с' не боје глади,
Сви остали мучимо се,
Свак мора да ради.

ПОДЛИСТАК.

Мали узроци.

„Ох та љубим је јаче него сунце, било кад се рађа или кад заилази, јаче него цео свет, та јаче него себе самог! Могао би њој за љубав препливати Дунав код Новог-Сада — са бешикама, летео би у месец да имам крила и довољно провијанта. Ришкирао би и терно. одрек'о бих се фарбла, волио бих се на ајзенбану преко дравског моста за један пољубац! Уверен сам да и она мене љуби, и да би све учинила што би и ја; ал једно само, једно! Но мени за љубав оставиће се тога.“ Тако је монологизирао један не баш најмлађи момак, при том је седио у пивари и наручио баш осму чашу пива. Келнер му је донесе, и док је он лагано, и чисто побожно у греду гледајући чашу испразњивао, можемо комотњејши проучити његове црте.

Могло му је бити тако једно тридесет и пет година, лице му је црно и поредак бакенбарт спуштао му се на кашуљ; нос му беше приличан, да некажем подугачак и на врху нешто румен. Очи је имао наравно црне, у јутру беху нешто сузне, и крмељиве, око подне бодре и бистре, а у вече све варинце сенају — три стања, која се редовно сваки драги дан одређаше. Чело му беше доста високо, а шта је све за њим лежало то се још није знало, и сама брбљава кроника ћутала је о предуктима његова мозга.

Кад је попио пиво устане, узме шешир и палицу плати и изађе на улицу. Испрва брзим, а после све лакшим корацима приближавао се лепој кући. Пред капијом стане, уздахне дубоко, намргоди се, одважно уђе унутра, попне се на басамке и ступи у одају.

Беше већ сумрачак, а у соби никакве свеће која би растерала таму; но кад је међ светлилом и мраком онда је најзгодније доба за ашиковање, и многи љубавник има том приликом више куражи него кад му сунце смета.

У соби на дивану седила је млада госпа, књига — најновији роман с' немачког преведен — лежаше на њиљиму, а око ње се разлегао мирис, мирис пачулија. То је, одма ће мо рећи, било оно „једно само“, што је наш јунак споменуо кад беше између седме и осме чаше пива.

— „Добро вече Милице, јел слободно турбирати сијесту вашу!“ шапутао је при уласку.

— „Изволите, уђите господин Мијајло, мени је врло мило!“ беше одговор Миличин.

— „Само ако несметам јер ви знате задаћу жи-

† † †

А Анђелић? — питате ме,
Чим ли се он бави?
И он ради, дабогме
Ради нам о — глави.

Шетња по Новом Саду.

CXXIX.

Ја сам се већ пропли пут похвалио, да сам набавио за 70 новчића најјефтинији српски календар за идућу годину, што је излазио у Новом Саду у наклади књижаре „с в. Саве,“ дакле српског просветитеља, али ја писам човек себичан, него ћу и вама да се похвалим, шта сам из њега научио, па ће то исто и други чланови народа из њега моћи научити, који тај календар купе. На корицама су већ набројане све суврамене науке, које овај календар у наш народ шири, као: предсказивач, рођданик, трепетник, најновији саповник и т. д.

Предсказивач се наравно ријка по „планетама“ (а ако који читалац у Чуругу и Лежимиру не зна шта је то планета и да ли се то једе, том нису издавачи календара криви, а још је мање св. Сава крив). Ту се предсказује, да ће 1969 год. бити траве у изобиљу, да ће се Сатурно појавити у 12. небеском знаку, да ће међу народима овладати велики раздори са свога (чијег? то нећитајте) непоштења, песлоге, мржње и нескрености (стр. 92.) Ово су дакле ријани изгледи и тешко нама читаоцима овог календара, док нам дође година 1969 на врат. Него ни година 1972. не спрема нам никакве радости: велики сегови многу ће малу децу и старце у гроб отправити (стр. 93). Гледајмо дакле да г. 1972. не будемо мала деца, — а да не остаримо, о том ће се „велики снегови“ постарати. Но има у овом предсказивачу и повољних ствари, тако на пр. за годину 1982 вели се, да ће „лети преко дан бити т о п л о“ (стр. 97.) а из тога следује, да о св. Илији нећемо морати г. 1982. ложити вуруне. За г. 1986. вели се (стр. 99), да ће те године један „силни владар пропутовати Европом.“ Не би шкодило, кад би се власти наше почеле што раније спремати за свечан дочек, како нас тај „силни владар“ не би затекао неприправне, јер могли би иначе сумњу нелојалности на себе навући, као Кинкиндске госпође са српским песмама.

Што се тиче „рођданика“ и из њега ће народ наш из ове књиге, што је намењена да истребљује сујеверје у народу, т. ј. из к а л е н д а р а, много штошта научити, што ће му док је жив требати. Тако на пр. вели за све оне, који се роде у месецу јануару, да ће бити танка носа, који се роде ф е б р у а р а биће веома одани ш п е к у л а ц и ј и (да л’ и онда, ако падају овакн календар?); који се пак роде м а р т а биће веома наклоњени ж е н с к и њ а м а; који а п р и л а, ту неће умети чувати т а ј н у (код мене се ово обистинило, јер ја сам рођен априла, па ево не умем да чувам тајну садржаја овога календара, него је износим пред свет); који у м а ј у о с и р о м а ш е њ е у дубокој старости; који у ј у н у — ако су женске — ријано ће живити с првим мужем; који се роде ј у л а биће љубитељи лепих јела; који а в г у с т а биће „печени трговци“ (само ако их муштерије не с к у п а ј у); који се роде с е п т е м б р а (женске) изродиће многу децу; о к т о б р а који се роде „радиће ће пити вино него воду“ (волели би знати статистичне податке о Сентомашком крстању

ња мог, да вазим да вам ниједан часак небуде несносан.“

— „Ви знате, да можете доћи у свако доба. Седите на овај фотељ да сте близу мене.“

Колико му беше право да седи поред Милице, у толико га је начуди гонно од ње. Но ипак се одважи, остави шешир и палицу, и посади се на означен фотељ.

Милица је прохујала први цвет младости, небеше више ђупељак, на лицу јој је изражено веко незадовољство, неко блазирано стање, — неко — као да је добро проучила разне епохе и фазе људског живота, те се провађа са нашим Мијајлом више обичаја ради, него што га мож’ бити озбиљно воле. Она је уживала — ријани људи говоре о неком официру, који је оштрину мача пренео на своје очи, и шиљма љуто обрвано чуствително срце Милично. Но како му било, сад јој је Мијајло проглашени љубавник и заручник.

— „Драга Милице, почне овај, шта да вам говорим о овом, о чему сам говорно толико пута. Ви знате да вас неизмерно љубим, и да једва чекам моменат кад ћу да постанем најсретнији муж, ком завиде и голубови на олуку.“

— „Уверена сам, говораше Милица, а и ви добро знате да искрено делим ваше осећаје!“

— „Ох, та то ме још мири са овим покварепим светом, то ми даје воље наде, ал . . .“

— „Шта ал?“

— „Ал . . нпао би молбу, коју ми нећете одрећи у овом свечаном моменту.“

— „Реците, шта је,“ рече Милица мало немирним гласом.

— „Та, ал морам рећи, ви волете ваш мене још и неки мирис, тај начули, а мене, право да кажем, све мука хвата, кад му осетим само траг. Моја је молба, да се окапете тог хм, мириса.“ довршн Мијајло, и чисто преврне очи.

— „Е, господин Мијајло, прихвати Милица, ви рпо много желите, а што му драго, човек ће све учинити ономе за љубав, ког искрено воле. Ја ћу га се окачити.“

— „Ох, благодарим, благодарим! Ви сте анђео, херувим, допустите да овај пољубац . . . .“

Тим речма загрли Милицу, и причврљи јој на уста ватрен пољубац, но она га нагло гурне од себе и викне: „Та ви сте пили пива, та то је тек сирад! Слушајте добро, ако се ја окапем одера мог, мораће те се и ви окачити пива.“

*

људства у октобру); које се женске роде новембра „гинуће за вођницима и ловцима,“ а децембра ко се роди „биће сирэла те ће се здраво утопљавати.“ — Из овог свега може наш народ научити, да ако се родио н. пр. Доситеј и Г'ерман једног истог месеца, да они онда морају бити једнаки и н. пр. имати једнаке појмове о калуђерству; или ако су се Абердар и Пера Тодоровић родили случајно обојица месеца јуна онда они морају сасвим једнаке нарави бити, те дакле обојица „ћаво живити с првим мужем,“ (а први је муж Пироћанац)!

За овим долази у овој народној књизи она струка науке, која се зове „Трепетник.“ Почетак гласи овако: „Кад врх главе зангра, предсказује добит, или ће ти господ бог мушко чедо поклонити“ (стр. 136). Ал ако неожењеном човеку или деноји врх главе зангра?

Даље се вели: „Перчин кад зангра седам година ћеш у војну ићи, но кући ћеш опет здрав доћи“ (стр. 136). Ал ако перчин зангра каквој крезубавој баби — хоће л' и она ићи седам година у војну?

„Теме главе с десне стране ако ти зангра, биће судија.“ (стр. 139). Ал' ако зангра теме коме ко није јурист? А најбоље би било да ни један јурист не полаже ригорозуме, него нек чекају да им „теме главе с десне стране“ зангра.

„Бураг кад зангра, дар и милостињу ћеш од неког великаша добити,“ (стр. 139). Ово је добро за просјаке, јер њихова празна црева с бурагом заједно и онако често играју, крче — само не знамо да ли добивају од богаташа то што им трепетник предсказује.

„Најновији сановник“ тумачи санове врло згодно и сваки ће му мислим за право дати, што каже, да **баба** значи једна кавгу; **анђео** — добружену; **апотекар** значи болест; **горети** значи несрећу; **у друштву с дамама бити** значи оговарање; **заклан човек** значи страхоту; **официр** значи гордост; **убијен бити** — телесну штету и т. д. Тумачења су дакле врло удесна и календар, као једина књига, коју кукавни наш народ чита, треба да поучи, да је заклан човек заиста страхота; да баба и у сну носи кавгу, а да човеку кад га убију, носи то заиста телесну штету! Неупутно би било да су тумачења обратна: да на пример баба значи добру жену, а апотекар да значи телесну штету; официр да значи (матерама, које имају ћерке) једна кавгу, а заклан човек да значи оговарање.

Има ли дакле преча и корисније књиге за наш народ од овога календара, којем је задатак да кукавни и остављени наш народ, који стрмоглав лети у своју пропаст, избави, просвети и усрећи?

Да је просветитељ српски св. Сава ове књиге растуривао по народу, уместо што је оставио царске дворе оца свога, па отишао да се напослетку за народ даде спалити на Врачару — куд би ми у просвети данас отишли и колики би рабат данас наши књижари давали „у књигама нашега издања!“ Но да би календари ови што достојнији били имена св. Саве како би било, кад би се и они сви — спалили на Врачару?

Аб.

Уштипци.

Писац „Хармоније у свету“ г. Абердар пише сада у „Виделу“ чланке, из којих

Брат Мијајло напрћи нос, ова вест не беше му најмилија, јер ма да је љубио Милицу већма него много шта, а то много шта већ нам је у пивари набрајао, ипак нисмо чули да је спомењео пиво.

— „Драга Милице, почне мало деприминраним гласом, ни много ништете! Ово није такав мирис — а у опште није никако смрад — који улази и у најгњу бору, и ког неможеш истерати. Пиво је — но да вам растумачим . . .“

— „О није нужно, уверена сам да добро знате химично састојање његово, ал ако се не окапете пива, нећу ни ја пачулија!“

— „Само једну чашу на дан, апетита ради! говорио је Мијајло, бацајући плашљив поглед на безпивну будућност.

— „Ни једну, одговори му Милица сасвим категорички. Мијајло је осећао да му се врло љуља ауторитет као будућем мужу и хранитељу слабије жене, те се реши да никако не попушта.

— „И опет вам велим драга Милице, да вас љубим, и да ми је највећа и најмилија жеља вас својом назвати, ал — ал пиво нема никаквог отношаја са искреном љубави. Ја могу пити пива и вас љубити, могу вас љубити а уз то попити и коју чашу пива, то се тако слаже, ох — та покушајте, ако не верујете.“

— „Дајте мараму вашу, да наспем у њу пачулија, рече Милица у место другог одговора.

— „Благодарим, благодарим“, одговори Мијајло и стресе се.

— „Чујте ме добро, почне Милица пикирано, сад ја нећу да се окапем красног мириса.“

— „Красан, као на саме мишеве!“ гунђао је Мијајло.

— „То је увреда господине! Ви нећете да се окапете пива?“

— „Немогу.“

— „Е онда нећу ни ја пачулија, и будући . . “

— „Да тако неможемо . . .“

— „Заједно живити . . .“

— „То би боље било, да се . . .“

— „У миру . . .

. . . После тет минута седио је брат Мијајло у пивари на свом старом месту, а келнер му је метуо пред нос чашу, пуну тазе пива, да је пена све прелазила; а Милица је по сајтлика пачулија просула на онај известан фотељ, да уталожи мирис, по њеном немеродавном мњењу смрад од пива.

С.

видимо, како у свету заиста хармонија влада, особито у Београду.

* * *

✕ Један економ купује на центу неке извесне календаре, са намером да их на пролеће однесе и истресе на својој њиви, да му боље роди.

* * *

+ Карловчани се побунили против песника Лепавића, кад су чули да је његова књига постала сада календар, те му прете и вele: Међер за то нас сваке године лед потуче!

* * *

ô Но, једна се једанпут најпре аустријске цигаре, које хоће да гору: у Сегедину и Сенти шта више већ експлодирају!

* * *

Карловачки синод држи се сада у Будимпешти и видећемо шта ће патријар Тиса закључити.

* * *

⊙ Данас паде први снег, ал ће се растопити као и закључци ланьског сабора.

* * *

✕ Зграда за новосадски Циркус-Конради саграђена је као оно бочки „Ринтеатор,“ т. ј. тако је запаљива и неизбежима. Велика дашчара са једним јединим врло неспретним вратима. Но чим се догоди — сачувај боже! — каква несрећа, власт ће се наша одмах заузети, да се испита и пронађе — како је ватра постала.

* * *

□ Проф. Швикер написао је историчан чланак о Циганима у прошлом веку; сад очекујемо да у „Пестер Лоју“ исти писац напише низ чланака, у ком ће се доказати да оно све није истина, што је у том историчном чланку написао.

* * *

☾ Читамо у новинама, да Црногорци шиљу у Аустрију и Угарску неке пакете, у којима је вешто увијено црногорско — масло и сир. Нека Аустроугарска пази на црногорско масло!

Аб.

Ћира. Кажи ти мени, како ће се држати у Београду скупштина, кад је председник затворен.

Спира. Па за то је бог дао подпредседника, који ће обрисати мало укаљану столицу, па ће сести да председава.

Ћира. А ја сам мислио —

Спира. Шта си опет ти мислио?

Ћира. Ја сам мислио, да ће се сада морати држати само затворене седнице.

Спира. Канда си и ти малко погодио.

Ћира. За што ће Београдске званичне „Српске Новине“ од нове године поскупити?

Спира Са штедње слова.

Ћира. Како то?

Спира. Досад је на њима писало да је годишња цена ДВАДЕСЕТ И ЧЕТИРИ ДИНАРА (то су 20 слова.) а сад ће стојати, да је ТРИДЕСЕТ ДИНАРА (то су само четрнаест слова, — даклем још мање него пре.)

Пуслице.

Српска је влада у афери збацивања митрополита апелирала на Цариградског патријара, да чује његово мишљење. А овај је изрекао да је то дело незаконито. (Сад влади не остаје ништа друго него ово двоје на избор: или збацити цариградског патријара или — сама себе:)

Са западо-северне обале Африканске јављају смрт краља Оморе. О узроку смрти телеграм не јавља још ништа, — осим само, да је имао 700 жена.

Неки ведики господин мрзи на дневнице (Камо среће да тако исто мрзи и на ноћнице.)

Влада српска је таки наредила да се тело пок. Ђуре Даничића пренесе у Београд. (Али највеће и најславније дело његово ипак остаје штампано у Загребу).

Некога попу питали зашто му је црвен нос? Попа је био шаљив на рече: Мој се нос стиди, што спештеничке интересе заступа Турски Народ.

Ђука и Шука.

Ђука. Како се оно зове збирка Абердарових песама?

Шука. „Јек“, те има први Јек, други Јек и т. д.

Ђука. Па то је он онда београдски Јекел-фалуши!*)

Шука. Јек је дакле већ ту, само фалу уши. Аб.

*) Тако се код нас у Пешти зове највећа полиција.

Ђука. Јеси л' чуо да ће Новосађани да калдрмишу каменички сокак.

Шука. Имају они доста и својих сокака да калдришу, што ће они каменички сокак да оправљају, нека каменички сокак калдрише каменичка општина! Аб.

Ђука. Какав је најновији каламбур у Новом Саду?

Шука. Да и Новосађани сад имају парче тића.

Ђука. У Београду је дакле међу новинама учињен мир.

Шука. А како то?

Ђука. Јер је престала „Б о р б а“ међу њима.

Шука. А највећи би мир био, кад би наступио мрак да не могу ни једне ништа писати, дакле кад би им нестало — В и д е л а.

Ђука. Благословен би тај мрак био! **Аб.**

Ђука. Јесил' чуо да су цигаре Б р и т а н и к а и К у б а експлодирале?

Шука. Само нека б е о г р а д с к е цигаре не е к с п л о д и р а ј у! Аб.

Ђука. Јесил' читао да је знаменито повишена штемпларина на карте.

Шука. Читао сам, ал бадава је то све!

Ђука. Како бадава?

Шука. Ја видим да држава свакојаке начине употребљује, да Новосађанима отешта играње карата, ал' бадава је то све, не жале оне никаква трошка.

Аб.

Знаменитости у Новом Саду.

(Наставак.)

7. У чивутском сокаку пере се сваки дан читава гомила фијакерских кола, те остаје онде гомила блата, сламе и другог ђубрета, тако, да ко се боји промаје, нека узме стан туда близу, те му се неће никад отварати моји прозори, дакле неће имати промаје у соби.

8. Важна је знаменитост и наши извори петролеума за сиротињу: само ваља подметнути шешир под фењер на пијари, или онај на ћошку од позорипта и улице златне пачке, па се петролеума свјасет накупи.

(Може се и наставити.)

На знање.

На Шида смо добили писмо, писано у име слепога музиканта српског Р а д е Ц в е ј и ћ а, где се тврди, да је ову песму, чије смо ми одломке у 29. бр. штампали, о н спевао, а не гајдаш Милић, као што је нама речено, кад нам је песма послата била. Ми истини у хатар ово ево изјављујемо, а за ствар је све једно, и песма та ипак остаје оно што смо рекли, т. ј. карактеристика нашег времена. Даље нам прича наш честити Рада Цвејић, да је штампар земунски г. М и л о ш Г р а б о в а ч к и у својој збирци „Народних песама“ штампао „в е ћ и н о м“ његове (Цвејићеве) песме, као: над Плевне, По Бугарској крв се лије и т. д, и то све без допуштења, те Цвејић вели: „Па како сам слеп, не могох истоме г. Грабовачком писати, да се туђим перјем китим.“

Оволико у интерес истини и правди, а о Цвејићу смо као народном певачу много лепога чули.

Уредништво.

Протест.

И ако је хвале вредан закључак Срба Новосађана, да се и м е н - д а н и од сада више не држе, ипак протестирамо, против тога за нас убитачнога решења из разлога, што од сада нећемо знати, кад треба коме свирати под прозорима, јер не знамо кад је чије к р с н о и м е, јер по најновијим календарима и онако не знамо к р с н а и м е н а. С тога би добро било, да се нађа још 13 календара планетара, звездара, шпекулара и глобара, како би сироти музиканти могли из њих дознати кад је ко свечар, да би благовремено могли запевати: „Зови само, ево нас!

У име свију тамбураша, свеђаша, флаутиста, бандиста и шта ти ја тамо знам Ђока, примаш.“

*) На кад ће примати, зашто онда закључак о испетковању имендана и ври маш?

Позив на претплату.

Ми долеспотписани, односно долеспотписани покрећемо нов политично-шаљиви лист, под именом:

„Абердар“

лист за политику, естетику и париску моду, особито што се тиче мидера.

Надамо се повољном одзиву, те држимо, да ће се публика са свију страна претплатити, те ће „А б е р д а р“ ићи и у Грчку, и на Цетиње и иначе д а ће г а бити свуда. „Абердар“ ће се за јестине новце свакоме п р о д а в а т и и п о ј е д и н ц е. Биће при експедицији укусно умотан и утегнут. Е к с п е д и р а ћ е с е и ван Србије. „Абердара“ ћемо послати свакоме на пробу, и може га задржати сваки коме се допада. Натраг га није нужно шиљати.

Г а р а ш а н а ц, И п р о ћ ш а н и н, Н о в а т о в и ћ, М и ј а к о в и ћ. с. р.

Најновије.

Новосадска је пијаца данас о ч и ш ћ е н а — јаки ветар одвео је сву прашину и сламу с ње!

Мир је осигуран!

Ни брига вас није, господо министри београдски, и м а ћ е т е 5 0 г о д и н а **мира!**

Званичне „Српске новине“ у бр. 247. под „Домаће вести“ јављају радосну вест, да је архимандрит Нићифор Дучић за захтевање администратора српске митрополије епископа М о ј с е ј а, донео из Цариграда „т а к в у к о л и ч и н у **мира**, да се према у п о т р е б и н е ћ е п о т р о ш и т и з а п е д е с е т г о д и н а“.

Имаћете дакле царигадског мира, па још по

нарушбини епископа Мојсија, јер и он се ваљда на туђој столици није доста мирно осећао.

Саме, господо београдска намажите добро св. миром и савест, не би ли и она већ једном мира имала!

Ал званичне нам новине београдске не јављају за још један дар, што га је архимандрит Дучић епископу Мојсију из Цариграда донео:

А ево шта бечке и пештанске новине, и то и званичне и незваничне јављају:

„Из Цариграда нам јављају, да патријар цариградски није хтео да призна епископа београдског Мојсија за наместника митрополије, него је по архимандриту Дучићу званично поручио, да забаченье митрополита Михајила сматра за незаконит акт.“

Зашто нам и то не јављају „Српске новине,“ него се стиде, као да су њени словослагачи криви, што је митрополит Михајило збачен против закона.

Аб.

Публикација једног добошара.

Сваки онај, који Ајкоменштајер плаћа, биће од сутра на варошкој капији обешен. Ко оће своје право да брани, нек дође да види, кад ће на њега доћи ред. Са бабицама ће се одпочети ред.

Штрика.

Не да се варати.

Један баранђанин са торбом на леђи стаде пред једном гостионицом, те запита угоститеља који на врати стајаше: „Шта има за јело“ угоститељ му стаде рећати: „крмећи паприкаш, ћурчије печење, киселу чорбу, ћебапа, сарме. Доста доста. Ко ће то све појести“ те окренувши леђа пође даље,“ „Али човече, не мораш ти све то појести, бирај шта оћеш“. „Ја недам се ја варати“ те оде даље, да тражи ручак.

Штрика.

Срећа. До ког доба имаш почивку после ручка?

Стеја. Кад смо ручали, онда обично један сахат спава.

Срећа Ко?

Стеја. Моја жена.

Срећа. Али ја питам кад ти почиваш ?

Стеја. Кад она спава онда ја почивам.

Штрика.

Тук на лук.

При једној већој свечаности, беху на ручку свештеници свију вероисповести; али за јеврејског рабина приуготовило се засебно јело. (Кошер,) Кад се довршио ручак, приближи се један католички баскун рабину, те га запита: „Кад ће мо имати срећу господине, да с нами, из једне чиније ручате?“ „О вашој свадби“ одговори раби.

Штрика.

У страху.

Једном касапину одбегне во скачући бесно кроз варошке улице. Господин неки, који узмицаше испред рогова разјареног вола, утрча у један дућан, те извињавајући себе, рече трговцу: „Опростите, во долази.“

Штрика.

Сигурно сретство.

Јован пита Петра: „Знаш ли ти какво средство, да предупредиш кокошима улазак у башту преко плота?“ „Мораш провалати плот“ одговори простодушни Петар.

Штрика.

Кочијашки виц.

Једна одвећ лепа млада девојка, удаде се за једног старца. Кочијаш, који је на венчање возио говораше непрестанца: „Име ми је Ћира, име ми је Ћира“. Младој невести беше то често опетовање већ сувишно, те ће зати ати Ћиру: „Нашто говориш једнако, име ми је Ћира ?“ „Да ми име утубите, и не рекнете једном, ђаво ме је однео на венчање,“ одговори Ћира.

Штрика.

Два мокра брата, не добивши више пића у оној крчми, где их поноћи ухватило, те пођоше даље, да траже средство против жеђи, и пошто прилично угрејани беху, не ходаше мирно сокаком, већ се тако јако дераше, да је морао бокер дотрчати, да види шта је, те им рече: „Несме се ларматн кад се кући иде“ А кад му одговорише браћа да не иду кући, придодаше бокер: „Опростите, то нисам знао.“

Штрика.

„Да нисам ја овде,“ рече угитељ ђаку“ ти би био највећи магарац на свету.“

Штрика.

Тако звана „Мисија.“

— Куда тако, хеј!

— „Идем у Босну.“

— А шта ћеш тамо, ако смем питати?

— „Носим просвету.

— А шта ти то вири из џепа?

— „Порезни табаци.“

— А из овог другог џепа ?

— „Наредбе о регрутовању.

(Н. Кикир.)

Арабеска.

А. Како стоји, бога ти, ствар Араби-пашина.

Б. Ето како стоји. Ако се пред судом не буде знао боље бранити, него што се бранио на бојном пољу, — онда је обрао бостан.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

ЗА ГОДИНУ 1883.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ДЕВЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово осам година распростр у више од 110,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године новим словима, на лепој, углађеној артији бројотиском што штампа парочито слике. —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. **Александар Сандић.** Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, прекено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календаријом, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, статистику Срба у карловачкој митрополији уз то **чисте изрубрициране листове за бележење.**

„Орао“ доноси и у овоме своме деветом лету за год. 1883 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

Забавно-поучни садржај

„Орла“ за годину 1883 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: **Животописи и завештаји**: а) Хрисантије Николајевића, од Томе Крстова Поповића. б) Кузмана и Ане Рацковића, од С. Аjваза. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: а) **Велило**, приповетка Стевана Ј. Јефтића. б). **Ум за морем а смрт за вратом**, од С. В. Поповића. 3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: **Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански**, од Ј. П. 4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) **Др. Данило Медаковић**, б) **Поп Димитрије Поповић**, в) **Атанасије Николић**, од С. В. Поповића. 5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: **Алкохолизам**, четврти чланак од др. Ђорђа Натошевића. 6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а). **Писмо уреднику о пчеларењу**, од Јована Живановића; б). **Два Фрушкогорца**. од Стеве Симоновића; в). **Пољскопривредни чланци** (I. Чичока. II. Шуме и њина важност) од Ђ. Бурјана. г). **Благословене вредне ручице** од С. В. Поповића; д) **Недајмо се варати**, од Јефте Пропалка, лицидера. 7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: **О судској продаји непокретнина (куће или земље)**, од Др. С. Павловића. 8. ИЗ ПРИРОДЕ: а). **О помрачењима**, б). **Бој са орлом**, од М. Кречаревића. 9. ОПИС ЗЕМЉЕ И НАРОДА: **О Црној Гори и о Црногорцима**, по књизи Љ. П. Ненадовића. 10. ПЕСНИШТВО: **Српчад око гуслара** песма Петра Ј. Петровића. 11. БЕЛЕШКЕ уз наше слике. Уз овај садржај иду **Вашари** и **Огласи**

Илустрације

за „Орла“ израђене су уметнички у првим заводима у Бечу, Стутгарду, Паризу, Милану и Лондону.

„Орао“ за годину 1883 доноси ових 25 слика:

1. **Насловну слику**: 1. Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански. II. **Ликове**: 2. Краљ Милан и краљица Наталија. 3. Хрисантије Николајевић. 4. Кузман Рацковић. 5. Ана Рацковића. 6. Др. Данило Медаковић. 7. Поп Димитрије Поповић. 8. Атанасије Николић. III. **Историјске слике наших дана**: 9. Гарибалди на челу својих добровољаца. 10. Величање и славље Гарибалда у Риму после смрти његове. 11. Генерал Скобељев на челу својих јунака. IV. **Слике из Србије**: 12. У механи бистре политику, од проф. В. Тителбаха. 13. Манастир Манасија и 14. Манастир Љубостиња од проф. В. Тителбаха. V. **Слике из Црне Горе**: 15. Кнез Никола I. прима и расправља тужбе. 16. Црногорац из околине Цетиња. 17. Црногорац са границе херцеговачке. 18. Бокељски и херцеговачки ускоци прелазе у Црну Гору. 19. Црногорски војвода. 20. Црногорци секу овце за пастриу. VI. **Народне слике**: 21. Српчад око гуслара и 22. Старина Новак, од Уроша Предића сликара. 23. Арбанаси на ратном збору у Призрену. VII. **Слике из Фрушке Горе**: 24. Манастир Шишатовац, од Ст. Николића. VIII. **Слике из природе**: 25. Орао напада на шумара.

„Орао“ за год. 1883 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница **Велимира Валожића** у Београду која рабатује по 20—25%. **Из свију осталих крајева** упућују се наруџбине на потписану штампарију, Растуривачима и купцима за готово дајемо најнеки уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „**ЦАРИЋ**“ мали календар са сликама за год 1883. Цена му је 20 новч. или 2. гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Сиду 1-ог Октобра 1882.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду

ИЗДАВАЛАЦ „ОРЛА“ и „ЦАРИЋА“.

Година V. У Новом Саду, 20 Новембра 1882. Бр 32.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абукалем. Издаје штампарија А. Најденића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 36.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Најденића у Новом Саду.

Британика.

Читао сам календаре,
Читао сам планетаре,
Ал не нађох нигде да ће
Ђавоући у цигаре.

Ал на жалост: ђаво тера
Луцаферску своју шалу,
Смештајући у цигару
Барутану малу.

Макар да је како спупа,
Како лоша, како ситна,
У цигарам' сада лежи
Дух времена динамитна.

И наш Баба има право
Што на дуван хајку води;
Ето сви сад перујемо
Како дуван здрављу шкоди.

Седи човек, мирно пуши,
Британику своју љуби,
На једаред — брк му плане,
Нос одлети, пужну зуби.

Ако ј' шала, врашка ј' шала,
Виц ако је, виц је песми
Додија нам 'ваку шалу
Подносе себи подносећи.

А молићу, од куда вам
Та цигара пустовољна?
„Ја је купих у трафици,
А трафика ј' монополна.“

Е, бога ми, кад је тако,
Неће бити чуда нова,
Ако сви сад останемо
Без посева, без бркова.

То нам неће чудно бити,
Све то може да се схвати;
Већ је чудо само ово:
Где су наши штатсанвалти.

Па да и сад као другдаш
Дигну тужбе, дигну вике,
Да од суда затворишту —
Монополи и трафике.

Шетња по Новом Саду.

CXXX.

Коме је преко лета било дуго време, нека се сад утеши, од сад ће своје часове пријатније проводити, јер сада настају многе прилике и догађаји, који човеку не само часове, него и — век прекраћују. У место да седи код куће и чита од дуга времена пројект варловачког синода, сада лепо може шетати на Дунав, где се дрва продају, па онде набавити себи топлоте за зиму, за тим нек одшета на рибљу пијацу и погоди кола и тестераше, а после тога може прекратити време посматрајући како они тестере и цепају, а уједно и назеби, да коју цепаницу не склоне и не однесу „во своја са“. Тако ће му проћи дан а да и не осети, осетиће само при плаћању. — Осим тога седећи у топлој соби неће осећати дуго време и самоћу, јер сваки час ће му доћи у визиту по која госпа, одборница разних женских задруга, да иште добровољни прилог и да му прода коју карту-улазницу за беседу и играчку; тако ће му

и те ниште, које су сад већ свакидашње, престратити дуго време, што га досадна самоћа собом доноси. — Даље ће му лепу услугу у овим дугим зимским часовима чинити и о ц а ч а р и, који сад како се пећи већ у велико ложе, сваки час долазе да чисте оџаке и камине, те својом хармоничном лупом по пећи и цевима миловучно му уживање граде. — Исто тако ће му забаве спремати преко зиме (ако је ожењен) и сама његова поштовања достојна госпођа супруга, јер ће му дати прилике, да свако вече ложе до после поноћи седети, пушити и љљати дете, чекајући на њу да јој отвори капију и врата, кад се она пред зору буде вратила са које партије „фрише фире“. — Дуго време растеривање нам и наши већ узакоњени и автономним правом ујамчени женски „јаузнови“ са тортама и индијанским профнама, што их наше миле женице приређују и не питајући нас, те ћемо ушгедети новац на држање новина, јер ћемо сваку новост таквом приликом много пре дознати, него из „Бечкога Таглата“ и „Пестер Журнала“. — У зиму се даде прекратити време и тиме, што нам онда лако и често дођу у госте промрзле руке и ноге, вратобоље, протисли и т. д., те човек скоро по цео дан и ноћ има забаве да се пари, греје крпи, маже од вење машћу и „француфранцајном“ и меће дебели терпентин.

Једном речи зима је пријатнија него лето, а да је онда к р а ћ е в р е м е човеку види се и по томе, што су онда и д а н и много к р а ћ и него у лето, кад се једва око поноћи смркне, а тако после поноћи већ зора свиће, те човек нема каде ни да с п а в а, за то влада и сазива саборе већином з и м и.

Зими се ради промене већином а т е н т а т и збивају, као што су, на пример, а т е н т а т и на руског цара, на Бизмарка и на српску-народну автономију. Зими бива најзаше и с в а т о в а, јер онда су проводације највредније, те н а м е ћ у људма девојке и патријаре. Коме девојку наметну тај је онда целога века окован, јер ту нема бацања у пензију, као н. пр. што може да буде са другим целомудреним особама. „У пензији бити“ каже се српска „бити у м и р у“ с тога људи, који нису ради да дођу „у м и р“ непрестано н е м и р у ј у: тумарају тамо амо, бургијају, руше, рију, сплеткаре и т. д. једном речи, само неће да су у м и р у, јер то би значило — у п е н з и ј и, пензија је пак за такве људе велика н е в о љ а, а н е в о љ а као што знамо р е д о м и д е.

Зима је и с тога занимљива, што се онда обично т у к у с в и њ е н д у ј е л и р а ј у пештански у р е д н и ц и. То је врло весело доба и човек често иде на д а ћ у, наравно на свињску.

У зиму пада и н о в а г о д и н а, те се онда издају многи к а л е н д а р и, а и ове године су изишли силни календари не толико „за народ“, колико з а ц е н (Taschenkalender). И то су најпрактичнији календари, као што је признато, који се з а ц е н (издавачев) удешавају.

Зими се и због тога можемо боље забављати него лети, што у зиму има и с н е г а, и то обично онда кад у календару стоји, да ће бити кише. А снег нам доноси с собом свакојаке радости и невине забаве: кад је снег на улици и по авлији, онда нема ништа пријатније, него градити од снега човека, па у место носа метнути му цвеклу; а тако исто занимљиво је и тући се на сокаку снежним грудвама и мање је опасно, него по примеру пештанске аристократије тући се грудвама из револвера; пасија је и то, кад човек направи од каквог старог сандука саоницу, па се веже за какве сремачке таљиге, те се тако сања по улицама; на тек ко је вешт у снегу да прави „Језуша“! Та то је већа пасија него у хладној соби писати за „Стармалог“ поред јаке зубобоље и мишљења на пореску рештанцију, а уз то се још једити, што на тавану, у комори и у подруму издавачевом нема више места за непродате егземпларе листа, а у срцу осећати завист спрам Милоша Грабовачког, који своја од слепца Раде Цвејића анексирана „дјела“ већ у д е њ е м издању као алву распродаје, у души пак чуствовати тугу за узалуд утрошеним временом, и поред тог још уверен бити, да ко се досад на „Стармалог“ претплатио није, да то већ ове године ни учинити неће, него ће тек од нове године у име божије с к у п и т и — бројеве у каквој кафани и однети кући.

Аб.

Уштипци.

\+ У „Застави“ читасмо оглас некога Јозефа Крауза у Б у д а п е ш т и, да се може код њега добити добар л е п а к. Одмах за тим одоше нека велика господа у Б у д а п е ш т у. Да неће само напић тамо на — л е п а к!

* * *

= Пок. Ђура Даничић је дакле о српском д р ж а в н о м т р о ш к у п р е н е с е н у Београд и с а р а њ е н. А да ли је и најогромније дело Ђурино — велики речник — о српском д р ж а в н о м т р о ш к у п р е н е с е н у у Загреб и тамо (за ћирилицу) с а р а њ е н?

* * *

⊙ Сад опет и у Коларџицу једна цигара експлодирала! Ово ће нас најпосле принудити да се оставимо пушења; ал онда би добро било да и карте почну експлодирати, те да их се госпе наше оставе.

* * *

§. Певачка дружина новосадске читаонице давала је ономад „Беседу“ у к о р и с т с в о г а ф о н д а; ради већег уживања публици довела је уметника Толингера чак из Кикинде; публика се пак постарала, да у ф о н д ч и т а о н и ц е уђе леп чисти — д е ф и ц и т. Здраге воље и други пут! Поздравили су нас ако ко за нас запита!

* * *

🙾 Састала се е в р о п с к а к о м и с и ј а, да реши питање о п л о в и д б и по Дунаву. Сад се сетили кад ће већ скоро да престане пловидба!

* * *

☽ У Београду су покренули сад после уговора и пада Бонтуовог „Гласник министарства ф и н а н-

ције.“ — Боље смо ми стојали, док нисмо имали Гласника тог!

* * *

Х Новине јављају, да у Србији има сада фаб рика машина. Па то није ништа ново, знали смо ми то већ са скупштине, да тамо има — машина.

* * *

✱ Народна пословица „О куковуданy“ умољава, да њу више не штрапацирају, кад хоће какав блиски термин да означе, него нека се од сада каже: „О избору надзорника текелијанума.“

* * *

ϑ У Русији пуко казан. Т. ј. у Казану пукли немири.

* * *

□ Чујемо да је полиција конфисковала код књижара Марковића у Вршцу Милову „Нацијоналну економију“ и друге неке књиге. Ја се сад само бојим да и наша полиција не конфискује вечите календаре, трепетнике и планетаре, јер и то су опасне књиге.

* * *

ϑ У Казану је затворен универзитет, што се дигла побуна међу ђацима; — у Петрограду се дигла побуна међу ђацима, што је затворен универзитет. Circulus vitiosus

* * *

△ Неке госпе превртњи данyуноћy карте сећају нас на Хорацов савет: „Versate nocturna manu, versate diurna“.

* * *

℗ Посланик на угарском сабору Хојчи позива председника сабора Печи-а на двобој, што га је овај увредио тиме, што га је „позвао на ред.“ И јесте то којешта, намађарском сабору позивати кога на ред и резон, а да где би се онда шкандали правили?

* * *

?. Једна удавача вели, да ће се она удати само за којег члана новосадског санитетског одбора, јер то су — вели — све сами мирни мужеви, не зна се ни да су живи. Аб.

Календар „Трепетник“ каже:

Кога засрбе леђа биће уредник пештанских новина.

Кога засрбе дланови — плаћање порцију.

Кога засрби нос — љути ће се, јер ће читати критику на своје календаре.

Кога засрби уво — чуће добре гласове о синодским закључцима.

Кога засрби око — видиће како му се жена карта.

Коме заигра голо теме, знак је да је ћелав.

Коме заигра леви лакат, нека се нада потврди лањских саборских закључака, јер ће се ови потврдити — на леви лакат.

Коме заигра нога, знак је да је на беседи с играном.

Кога засрби колено, клањаће се великој господи у Карловцима и у Пешти.

Кога засрбе прсти, биће српски списатељ.

Кога засрби врат, нек постане атентатором.

Кога засрби пун џеп, нека покрене и издаје српске новине.

Кога засрби језик, нек иде на туско-бечејску конференцију.

Кога засрби раме, нек буде у берби чабронoша.

Коме заигра мозак, нек руши какву автономију.

Кога (при читању „Стармалог“) засрби за увом, — хе, нека се почеше (и поправи.)

Аб.

Дарови за Божић.

Како се приближује Божић и други велики празници, то се ваља још за рана постарати за дарове, које ћемо добити и које треба и ми другима да поклонимо. — Тако се надамо за божић добити оваких ствари.

1. Лепих британика цигара, што експлодирају, те нос и очи пушачији спале.

2. Фришких и врућих синодскихпроје. ката, фабрицираних у првој фабрици пештанској.

3. Свакојаких играчака за децу, као будапештанских дуџела, мађарских сабора, петроградског штудирања на универзитету.

4. Хрватских школских надзорника за српску комуналну децу.

5. Карловачког избора градоначеоника. Жалосна позоришна игра. Све распродато.

6. Добрих револвера за атентате, двобоје, и самоубијства.

7. Красно штилизованих телеграма, којима српска друштва честитају јубилеум мађарским глумицама.

8. Новихкалендара, који показују какво ће време бити после 200 година и кад ће се у којој кући клати свиња.

9. Дифтеритписа и шарлаха и то врло фиших, каквих чланови новосадског санитетског одбора ни у сну видели нису.

10. Доброг и финог мастила, којим се може велика крмача под какав „пројекат“, уместо потписа, направити. Аб.

Досетке, наивности и др. из дечија света.

(Продужење.)

— Је-ли, баба зашто ти палиш кандило пред иконом?

— Тако треба, сине јер је сутра светац.

Дете се мисли, мисли, мисли, па ће онда још запитати:

— А кад не би запалили кандило, би-ли онда Бога знао да је светац?

Јованци Пантиној има 5 година. Момчило, њен брат од ујака, кад је био у гостима код тетке, врло је муштрао теткину децу, терајући их у ред.

*

Једном Јованка дође плачући матери својој, па јој се потужи:

„Мама, ударио ме Момчило.“

„А где те је ударио, душо моја, да види мама!“

„Ударио ме бас тамо ди ме боле.“

(Она сирота није знала, да свуда боли, где год се удари.)

— А шта је твоја рука тако модра? Запитам ја малу Десанку.

— Убо ме р о д.

— А какав је то р о д што боде.

— Па род; зар не знаш шта је р о д, што коза има на длави.

(Сад сам већ знао шта је, т. ј. да Десанка не може да изговори глас г, већ место њега увек употребљ: д. Њу је убила коза рогом.)

Ова иста Десанка хвали се већ сада, да ће њена мати на божић месити песницу; а у песници биће цванцик.

— Је-ли, мати, зар ја баш морам ићи у клостер у школу?

— Па шта ћемо, чедо, кад је отац тако наредио.

— А зар нема српских клостера?

— Има, душо, има, још те колко.

— Аха, тамо ваљда иду мађарска деца.

Лек против пушења.

У аустријској, у цигари,
Налазимо разних ствари,
С л а м е, к р п е, л у к а, в у ш е,
И и в е р ј а беху пуше,
Још се и то догодило,
Да су нашли и о ц и л о,
Па и ч е ш а љ неки стари
Нам'о ј' неко у цигари.
Власт се наша дакле стара
Да с' оканемо цигара,
Јер ко дими и ко пуши,
Онај своје здравље руши.
Ал' бадава — чисто стрепим
Да начином овим лепим
Неће моћи виша власт
Угушити нашу страст . . .

Ал' недавно читали сте —
Темишварске писмисте
Измислите спагу нову,
Те у „британике“ мећу
Место крпа, место рита'
Добар метак „д и н а м и т а“.

Да л' ћеш од сад пушит, побро?
Промисли се само добро. **Аб.**

П у с л и ц е.

„Турски пар.“ вели о градоначелнику Радовановићу, да Анђелић њега није могао начинити пођкупаном, — да је хтео против бити, то би му сигурно било (ваља да за то што није учио богословију.)

Ја писам знао шта је то територијална система. Сад су ме обавестили шта то значи. То значи да свака наша регимента остане код своје куће. (Е па хвала богу, онда је лепо решено то дерно босанско питање).

Неки полицајци облизују се око дућана нашег пошт. сугрђана Коде; радо би чинили неки motozás, од како су чули да ту има црногорска масла.

Неки доказују да између Аустро-Угарске и црне горе не може доћи д о р а т а, и за доказ томе наводе она два д о р а т а, која је наш владалац поклонио владаоцу Црне Горе. (Ми се надамо да има у других још и бољих гаранција за добре суседске односаје, — за то и нећемо да правимо рђаве калембуре на овако новинарске доказе.)

Нашем дичном Даничићу суђено је било да са својим речником дође до писмена **Ч**. Сада ми је тек жао што тај речник није у Србији издаван, јер у Латиници је писмо **Ч** од првих, а у ћирилици близу краја.

Из нашег села.

I.

Неки мој сељанин пошао у варош, а замоли га једна госпа да јој купи на пијаци за 50 новч. пар пилића и за 5 новч. квасца. Кад се сељак из вароши вратио, био је љут и рече: ево вам за 50 новч. квасца, а за пет новчића нема нигде пар пилића.

II.

Тога истог сељана запитали су колико је крста жита добио?

Он одговори: Добио сам четрдесет, — бар да је бог дао тридесет и пет.

III.

Кад је продао кукурузе, запитали су га, колико је добио новаца.

Одговори: Добио сам двадесет форинти и два, и пет крајцара и четир. **Анђ. М. Р.**

Ћира. Не знам је ли истина да је Абердар постао посланником, у Атини?

Спира. Ако је истина, ја му честитам, Кад се човек уписао у напредњаке треба и да напредује, — или бар да буде унапређен. А друго —

Ћира. Шта, а друго?

Спира А друго, у колико ја познајем околности, тиме што је Абердар одређен за посланика у Грчку, тиме је, верујмн, испуњена и давнашња жива жеља Јелина.*)

Ћира. шта то значи, што су карловачки ђаци професору Кречаревићу викали „é'ljen,“ још пре него што је почео предавање облигатног мађарског језика?

Спира Тиме су хтели да докажу, да они већ толико мађарски знају, колико је нужно за тројну краљевину, — и да није потребно даље предавање.

Ђука и Шука.

Ђука. Јеси л' чуо да је дошао онај из Пеште?

Шука. А јесу л' дошли они други?

Ђука. Нису, они још кувају?

Шука. Ал само да не загоре?

Ђука. Биће онда срама?

Шука. Осећаће се по целој кући?

Ђука. Онда редуше треба варјачама!

Аб.

Ђука. А за што на календару „Ружици“ стоји штампано, да је то најстарији календар српски?

Шука. Па ваљда за то, што су песме у њој заиста препотопске.

Ђука. А да које су онда најновији календари?

Шука. Ја мислим „Планетар,“ „Звездар“ „Вечити календар“, „Сремац“ и т. д. јер тога чуда и покора још није никад било, то је што-год најновије!

Аб.

Колизија — али каква.

Деда Сима је човек бистра ока. Мало говори, али много мотри. Не намеће се ником за судију, — али баш ако је требе, не жаца се коме истину рећи у брк, па ма то био и сам његов синовац, коме сад тек ничу брчићи.

А његов синовац, то вам је младић, који уме више да потроши, него што му џеп допушта. О новом свету и о будућем друштвеном стању уме лепих фраза на језик да говори, али зато сам се не отреса свију оних мана и раскалашности у које се стари свет заглибљивао. Само док он сврши школе и ступи у практични живот, показаће већ он, како се свет разумно исправља и т. д.

Једаред тако седео је он са деда Симом, и што је год говорио, све је на то пшло, да се деда Сима чуди његовом карактеру.

Деда Сима је дуго ћутао, па онда прихвати и он одобравајући: „Јест', синовче, видим ја да се ти за нешто велико спремаш. И мени се чини ти ћеш још доћи у колизију са владом.“

Ово мнење једино допало се нашем младићу, и да се не би разговор на што друго окренуо, запита он деда Сима: „А како ви то мислите? У какву ћу ја колизију у доћи са владом?“

„У Чанколизију;“ одговори деда Сима, па се ухвати рукама за трбух, да се горко насмеје.

Теја Смешић.

Ђеша и Неша.

Ђеша. Би ли ти, Нешо, кад у Рећи, да ми кажеш, како се зова она улица, где излази правашка „Слобода“ (орган странке права)?

Неша. А где ја нисам био? Та зове се оно место Сушак, а сокак „Звонимирова улица.“

Ђеша. Па шта си помислио онда?

Неша. Да то име није добро изабрато, јер сви знамо да нема звонимирова улица.

Глишо.

Ваш је хуљав, тај лексикон.

Мој пријатељ Гавра носи увек уза се мали мађарско-српски лексикон. — Тако је' време, па шта ћете! — Ко што нема у гдави, мора да има у џепу.

Тога ради стекао је мој пријатељ Гавра већ и свој поштен надимак. Сви га зову: Гавра Сотар. И било у читаоници, било у кафани, у биртији, на улици, или ма где, — кад ко нагази на какву непознату му мађарску реч, он се таки обрати Гаври Сотару: „казуј, Гавро, шта то значи ова реч!“ а Гавра никад не фали, јер му је лексикон увек у џепу.

Ономад седе браћа у српској читаоници, у којој има и мађарских новина, и то ваше него што нам треба. Поп Л. узео једне мађарске новине па их сриче. Наједаред застаде и запита: „Бога ти, Гавро, шта значи то: „Közvadló“?

Гавра извади лексикон из џепа, и није потрајало ни добра четврт сата, а он је већ био у стању попи дати обавештење одговор. А одговор је био; „Ej moj popo, zar ni to ne znaš? „Köz vad ló“ значи: „општи дивљи коњ.“

Попа мрдну главом и рече: „Ја сам таки помислио да ће тако нешто бити, јер га новине нешто јако грде.“

(Ми, који се мало боље у мађарском језику разумемо, мал не пренусмо од смеја; али не хтедосмо

*) Ако не баш свију Јелина, а оно бар госпође Јеле, Абердареве сестре. Слагач.

Гаври кварити вољу, јер ће се десити и нама, да коју реч не разумемо, па ће нам требати Гавра Сотар.)

Теја Смешић.

Свашта има свога узрока.

Путовали баћа Моја и кума Совра из Шатрињаца — на лађи у Пешту. Види Моја, где свет једе на лађи, па хоће и он што. Мисли шта је најјефтиније те донесе киселих краставаца. Ал кад их је врло напрено платио, онда му Совра разјасни зашто су скупи краставци „ипш, они у лађи могу тек у једном крају да се сеју, зато је то скупо.“

К. Чки.

Добро се сетио.

Једанпут позове неки цар многе официре на ручак и једног солдата. Цар жељи да направи шалу са солдатом, те се тога ради договори с официрима. Кад је било време ручку, поређају се сви за сто, али тако, да је солдат добио место управо уз цара.

Кад би после ручка, цар наминге, а онај официр који је најкрајњи седео устаде па ћушки колегу свога који је седео уз њега, па повиче: „у име цара форверте!“ Кад овај то чује, ћипи па ћуши свога суседа викнув исто онако: „у име цара форверте!“ И тако је ишло редом, док не дође и до солдата. Кад солдат доби ћушку и заповест: „форверте!“ устаде, ал јест! до њега седи цар. Но он не изгуби присуство духа него вам се окрене натрас па врати ћушку официру оном који је њега ћушио рекавши:

„Солдат кад се нађе у великој невољи сме и ретерирати“!

Цару се та досетка тако допадне, да га постави одмах за подофицира. —

—р—р.—

Прозаични песник.

Мој колега то вам је човек и сувише прозаичан а што је најчудније баш не воли тако песничка дела, јер вели никад писам ни у мојим младим годинама, покушавао каку песмицу написати; еле једно вече седећи у пријатном разговору наше мало друштво (к-ски клуб) претресасмо млого што шта, дође реч и о „појезији“ — ми женске мом колеги рекосмо да му не верујемо да није у свом веку покушавао „стихотворство“, или баш није имао песничког полета нити мисли песничи — но то му баш не беше по вољи те рече да ће он првом приликом песму створити, даље рече да он баш није тако прозаичан као што изгледа — и он је реч одржао — сутра дан добих ову песму и ни мало писам се изненадила, јер та ме песма увери да је колега и сувише прозаичан ево песме те.

Госпо колега —
У четвртак — при свршетку дана
Купио сам овај пар марама
Моје „ребро“ у посо с' задуби
На ми немож мараме да руби
А у вас је машиница нова
Ко и ова мараница моја
Па вас молим! — рад забаве само
Порубљене пошљите и амо
А за наше те искрене труде
Вам ће увек захвалан да буде

Н. Н.

Цар Никола и глумац А. Мартинов.

За време цара Николе чувени дворски комичар у Петрограду А. Мартинов обрати се једном на министра кнеза Волконског, са молбом, да му због нарушеног здравља, даде отпуст на неко време и малу новчану припомоћ, како би могао ван Русије мало путовати, но буде од министра кнеза одбијен. Мартинов није се дао тако лако одбити, знајући да цар Никола посећује онда онда министра кнеза згодном приликом нађе се у министровом предсобљу, хотећи ту цара дочекати.

Цар Никола пролазећи мимо њега рече му:

Мартинове шта ћеш ти овде?

Ваше величанство хоћу по други пут да замолим министра за кратак отпуст и за малену новчану припомоћ.

Ходи са мном ја ћу за тебе говорити министру. Тако цар праћен Мартиновим уђе у министров кабинет, те рече министру:

Довео сам собом једног молиоца, затим се цар окрену Мартинову те му рече: Сад морам мене представљати — Мартинов збуњено рече: Ваше Величанство то немогу, то незнам, јер се нисам никад ни у мислима усудио, на тако шта.

Којешта — представљај ме како знаш, а све ће остати међу нама. —

Глумац се мораде царској вољи покорити, замоли од цара шлем, што му цар даде смејући а треба приметити, да је мартинов доста сувоњав а мала узраста био, те му беше шлем велик и широк — наместивши се Мартинов подражавајући царев глас упита министра: Светлост, како сте задовољни са глумцем Мартиновом, па нечекајући министров одговор скине шлем поклони се цару те подражавајући глас министров рече.

Ваше величанство ја сам врло задовољан. Мартинов опет метне шлем на себе, и за чудо једнаким царским гласом рече:

Кад сте кнеже задовољни са Мартиновим то му што пре исплатити дајте хиљаду рубаља — затим опет скине шлем и гласом министровим рече:

Ваше Величанство биће с места ућуткано — Цар Никола се непрестано смејао и рекне напослетку кнезу министру:

Кад ти је Мартинов у име моје заповедао то му што пре исплатити дај, — јер он као ненаџаћени комичар то заслужује. — Хвала ти Мартинове што си нас забављао, буди ваљан и чувај твоје здравље — то му рече отпуствши га. —

Ово је сам Мартинов врло често и радо причао.

Алманзор и Зораида.

(Fl. Bl.)

Алманзор се горко мучи:
„Не љуби ма Зораида;
Кад ме сретне, неће де ме
Удостоји сноја вида,“

„Ох Алманзор, ох Алманзор — “
Зораида тужи, вене:
„Кад ме види с десне стране
Он на лево поглед скрене.“

Ал то није тако било,
Варали се обадвоје, —
Он је вол'о Зораиду,
Ка' и она њега што је.

А знате ли узрок јаду?
Чујте само, чујте, ево:
Разроки су они били,
Он на десно, она лево.

ее

Мњење о Гирсу.

Чески „Humor. Listy“ држе, да би од руског министра Гирса могло бити неки поштански чиновник, јер он из Петрограда у Италију иде преко Варшина, Берлина и Беча.

Из просијачког живота.

Просијак. Молим вас; господине, уделите ми што год. Ја немам жене, немам пријатеља. —

Господин. Шта, немаш жене, немаш пријатеља? — па ти си онда срећнији него ја.

Талијанска пословица.

Талијани имају једну врло згодну пословицу, која вели: кад би жене тако брзе биле ногама, као што су брзе језиком, не би требало палидрваца; оне би свако јутро ухватиле му њу и њоме би потпалиле ватру да кувају фрушгук.

Новије књиге и листови,

послати уредништву на приказ.

Дела Ђуре Јакшића, књига I песме лирске. У Београду. У краљевско-српској држ. штампарији 1882.

Здравецъ. Списаније за забављење и наука на блъгарската младежь. Редактор-издаватель Тончо Маринов. (Излази у Средну (Софија) месечно једанпут. Годишњи цена 1 рубља.)

Шекспир въ разказ за дѣтца Преважда отъ руски и издава Тончо Маринов.

Прва књига: Шејлок венецијански трговац.

Втора книжка. Мъра за Мъра. 1881.

Методска по законъ Божий за учителитъ из народнитѣ училища. Съставил Ас. Соколовъ, преведе отъ руски Тончо Маринов. 1882.

Български народни гатанки. Българска мъдрость, 777 гатанки. Издава Тончо Маринов. Книжка първа. 1879.

(Све ово штампано је у Сретцу (Софија:) брзотиском Јанка С. Когаченића.)

Летопис Матице Српске, уређује А. Хаџић, књига 132. (1882. свеска IV). у Н. Саду Српска штампарија др. Светоз. Милетића. Цена 1,0 нову

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме двадесет-првом броју за 1882. ове чланке: 1. Ахаха! Ахаха! свако црта како зна (са сликом) од Чика Јове 2. Чините добро прича Олга и. Каракашевићева 3. Мала сеја и мали браца (са сликом) од Чика Јове 4. Два радника 5. Петар Петровић, Његуш (са сликом) 6. Шума об јесени од Браца Мите 9. Лапонац и северни јелен (Ирвас, Соб) (са три слике) од Браца Бранка 10. Овејана арнца 11. Александар Менчиков сршетак од —о—h. 12. Даштања.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porzellangasse N 56. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Буља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијамант. 2 Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Винсенски катана. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписаној накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ИЗШИЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега ранијега издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено-слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8 „
„ „ 4.-ог „ „ „	8 „
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10 „
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Ђимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама, друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.**

ОГЛАСИ.

ЦИРКУС Ц. КОНРАДИ

на сенској пијаци

СВАКИ ДАН У 7 САТИ У ВЕЧЕ

ВЕЛИКА ПРЕДСТАВА

у вишој јахачкој уметности, вежбању, гимнастици и пантомими.

Недељом и свецем 2 представе: у 4 сата по подне и 7 сати у вече.

Све друго може се дознати из објаве.

РАСПРОДАЈА.

КОД БЕЛОГ ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Свакојаке врсте јесењих и зимских **огртача** (јанова, мантлета), **колчака** (муфова), **капа по моди** и **шешира** од филца, **ципела** од филца и кожних за господе и девојке, а осим тога за господу и дечаке елегантних **шешира** од филца **шубара** од перваза и капа од чоје, буниде за пут, чизме за пут и вреће за ноге, корпе за ноге, огртача против кише од каучука, свакојаких кишобрана, путничких торба, кошуља од шифона, оксфордских и од фланела крогнова, кравати и галантеријског еспапа од коже

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЈСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручу е своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпорхерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

КАО И НОВУ ПОБОЉШАНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ЛИЈЕХА И КАЉЕВИМА ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки **браварски посао** на **грађењем израдом** 5—6 **вини, ограде порте, гробова** по **најновијем укусу** а **најефтинијој цени**, исто тако и све **оправке** са **најсолид-**

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом 4—12

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

Година V. У Новом Саду, 30 Новембра 1882. Бр. 33.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Кад се нико не сећа — мора Стармали.

Кад нас посу мајстор Тиса
Нечувеном оном бруком,
Надасмо се интерпелству
Са моралним бар ч и б у к о м.

Зар се тако гњев угаси!
Зар се тако бол утиша!
Од чибука ни помена, —
Јао, јао, ни к а м и ш а*)

Шетња по Новом Саду.

CXXXI.

И ако већ улазимо у децембарску хладноћу и децембарска хладноћа улази у нас, ипак нам изгледа ово време не као зимско, него управо као пролетње; време п р о м е њ и в о, час нам благо сунце сија, час нас опет шиба карловачки благослов; час идемо по сувим и чистим улицама, а час опет газимо до колена по синодским пројектима; час је у природи тишина, нема ни тихога поветарца да дрма што класје и оџаке на кућама, а час опет наступи грмљавина са хрватског сабора и из „виделових“ уводних чланака; час нам нанесе олуја пуну авлију празне сламе и њубрета, а час опет пагрну колпортери са новим календарима; око подне да човек рекне: и боже помози!, а у вече се већ гурмио око хладне фуруне и архијерејског родољубља; из јутра нам осване недар дан и чист ваздух, а после подне се већ навукли црни — синодски закључци и денунцијантска листови; један дан нам годи слушати умилне песме наших с л а в у ј а и к о с о в а, а други дан нас суморно расположи — д е ф и ц и т од „Беседе“ наше невачке дружине те и заборавимо на славује, само се још К о с о в а сећамо: једном речи, ми се налазимо у правом пролетњем добу, кад је божић — дан рођења с п а с и т е љ а нашег — увелико већ прошао, св. Сава, п р о с в е т и т е љ српски, одавно већ за нас и заборавио, и долази нам, да нам се већ приближује свети — Б р а т о л о м и ј а!

На пролеће нас опомиње и то, што већ немамо шта ни да једемо, коморе за дрва су нам празне, свечаре смо престали славити и пуна нам је варош босанских просјака — све као у п р о л е ћ е!

Но да не би когод при таквим појавама посумњао, да је зима заиста прошла и да се заиста налазимо већ у небеском знаку овна, т. ј. у пролећу, те да не би похитао да брже боље плати прву рату порције и пароходјала за идућу годину, и да небу превалгано са шиљањем нове претплате на „Стармали“, то нам је публицистична дужност саопштити овде да ипак има знакова, земаљских и небеских, да зима није прошла, него напротив да сада тек наступа. Да зима није прошла, него да је сада тек у цвету или управо у пупољку своме, томе су докази осим пуних магацина издавача календара, још и они: школску децу видимо голу и босу по блату и хладном камењу; видимо да је баш сада сазван у Карловце саборски одбор, а и то се удешава обично з и м и; новосадски санитетски одбор седи мирно у топлој кафани и у плеба-нији (а тако је и лане и прекјане у з и м у било); магистрат се не стара за подизање варошких л е д е н и ц а за болеснике, као што ни до сад у з и м у није водно бригу за лед, који ће нам на лето кад дођу в р у ћ и н е и р у ћ и ц е требати; путови су тако искварени и испрошљивани, да и саме в л а д и к е, кад путују горе, могу лако да пакалају и да се у каквим нечистим брљама заглибе; да је заиста з и м а, доказ је томе и то, што сваки ли с т вене на дрвету српског новинарства; даље смо опазили, да се и избор текелијанског надзорника негде з а м р з н у о; и по браћи пекој у Сентомашу видимо да је зима, јер се

*) Ко каже да немам камишна! Та зар није на сабору и Ника и Миша! Слагач.

склањају по топлим собама и употребљују Wärme-Flaschen; а исто тако има браће и у Новом Саду и Сомбору у г р е ј а њ е, али не од сунца, као у лето; а и п а н д у р и п у с т а к о м е с а р и имају доста посла, да људима не буде зима, те пошто их они на свој начин угреју, онда их, да им опет не би било х л а д н о, воде одмах у х л а д. За доказ, да је ово заиста зима, а не лето, може послужити и та околност, што жене пеку к е с т е њ е на ономе месту, где се требао зидати владичин двор (док нам је још Сириг био у рукама), а да је лето не би се туда шириo дим од кестења, него би се на томе посвећеном месту дизале пирамиде од коре од дуња и лубеница. Да је ово зима а не лето, томе је дала сведоџба и то, што није господње при игрању „фрише фире“ пале свеће већ у четири сата после подне, дотле пак тору свеће само од 5 сахата у вече па до 3 сахата у јутру. Исто тако могао би као знак зиме послужити и то, што сада „Сановници“ много боље пролазе, особито кад се уз „велики народни“ календар пришабање, јер зими су ноћи дуге па се више сања него лети, а друго лети човек има много посла на салашу и у винограду, те тако уморан заспи, и нема каде ни да сања, — зими пак кад се после свињске даће и свечара фантазија разигра, сањају се свакојака страшила, као бауци, бикови, егзекутори, оберштацанвалти, тиса-еларски шактери, оџачари и други људи ц р н о г а образа и одела.

У осталом да је ово озбиљан лист, ја би доказао да је ово зима, а не лето, другим научним, математичко-геометриским начином по правилу Питагорину. Питагора је доказао, да је квадрат хипотенузе једна суми квадрата обадве катете, а ја би према томе изнео доказ, да је сада з и м а, јер док лети потрошимо само један хипотенузин квадратни хват д р в а, дотле сада трошимо с у м у к в а д р а т н и х х в а т о в а од обадве катете, те се — ма да је з и м а — ипак све з н о ј и м о, не само кад та дрва целамо него и кад их п л а њ а м о, изузимајући наравно оне сретне људе, који дрва добију на в е р е с и ј у, јер нема ништа слађе на свету, нег на пролеће плаћати дрва, која смо још пре божића погорели, ту нас онда заузима и пуни нам душу оно исто умилно осећање, што га имамо по Абердаревој психологији и „хармонији срца“ онда, кад у л е т о плаћамо кројачу оне зимске хаљине, што смо их тако подерали, да их ни Мајурци нећe да употребе ни као страшило у винограду.

Како, даље по Питагорином и Архимедовом закону свака ствар, која има свог п о ч е т к а, мора имати и с в р ш е т к а (осим сваће београдских новина, јер та нема свога свршетка), то онда ваља и ова „Шетња“ да се с в р ш и, иначе поштовани читалац неби доспео да иде на пиво, а такав злочин нисам рад да учиним под моју старост, да га т. ј. од тога спасоносног пута задржим.

Аб.

Уштипци.

☐ Један уважени говорник над ђуром Даничићем рече између осталог: „Даничић је умро с п е р о м у р у ц и, као војник на бојноме пољу.“ —

ПОДЛИСТАК.

Успомене из милитарске крајине.

Покупио их Арон.

(Продужење.)

5.

Тоша М. некадашњи шајкашки капетан узимао је овај живот врло олако. Наравно могло му је бити, јер као син из богате и одличне куће није никад знао шта је то оскудица.

Волео је задиркивати и више пута је шалу мало и подалеко терао.

Но то му се у толико кроз прсте гледало, јер и он је шалу радо примао, као што ју је и чинио.

Дакле Тоша беше у брукшанцу са својим момцима Шајкашима, који су тада ђупријаши били.

Једног дана шетао се он по ђуприји тамо амо и опази једног новосадскога трговца с необично грдним носом где му у сукоб иде.

Још така носа дотле видео није, те му се страшно зачуди, и стаде као укован. Трговац дође до њега и хтеде га мимоћи, но М. му препречи пута. Трговац на другу страну, а и М. тамо, непрестано у нос му пиљећи. Нос беше грдосија међу носевима, (unicum) дугачак, на широк, па рапав, па модар и имао је као украс брадавицу с длакама.

То је капетану већ сувише било.

„Хајде де,“ припозва он сам, „што се дужине, ширине, боје ја нивоа тиче, могао би му још опростити, али немогох брадавицу на миру оставити. Та молим вас, од куда сва добра или боље рећи сва зла овога света да се на једном носу искупе? Станем пред трговца и онако патетично повичем му иза свега гласа не у брк као што нам веле, већ у — нос: а о н о с а! Трговац изненађен тим насртајем стаде ме зачуђено гледати. Ја на ново, немогав се уздржати, повичем: ао носа, Господе мој!

Трговац ти мој позелени, па поцрвени — све је боје променуо као камелеон —, те ти надува своју носину и сав модар од љутине повиче ми, — али нећу ни да кажем, шта ми је рекао, нагрди ме, брате, како не још нико никад нагрдно и измагарчно није.“

„Ето ти, продужи М—, што сам тражио, то сам и нашао. Укломен му се с пута и трговац мој оде гунђајући а ја остадо за њим гледећи, и мрмљајући: ао носа! ао носа!

6.

Обрлаћман Тоша Т. беше штапијонскомандант у Надаљу.

Имао је врло хрђаве плаћање (садањи кинбирови) општинске. Често су се опијали и тада их целог дана нема у канцеларији.

Обрлаћману Тоши то се већ досади, те једном

Дакле војник умире на бојноме пољу с пером у руци — то нисмо знали.

* * *

⊙ Оних дана започето је суђење над Бонтуом у Паризу. Један Београђанин пита: А кад ће се судити његовим сукривцима изван Париза?

* * *

+ У једноме великом календару браће М. Поповића за идућу годину 1883., који стаје „само“ 70 новч. стоји на стр. 99. ово: „Ако се сунце сретне са Марсом у 12. небесном знаку овну, знак је да ће један владара постићи велика несрећа, а може бити и сама смрт.“ — Шта мислите, како ће се чича Пантаиз Гардиновац поплашити, кад опази, да се сунце срело са Марсом у дванаестом небесном знаку овну!

* * *

⊙ Исти календар на стр. 119. учи наш народ и овоме природном закону: „кад на човека здрава састава нађе на једаред сета и суморност и осећа се слабији, наступиће мена у времену, иза лепог времена биће облачно и потом повајавиће зла времена.“ — Али кад је један човек сетан и суморан, јер му је умр'о отац, а други у исто доба весео, јер жени сина, како ће онда бог удесити са временом?

* * *

✱ Исти календар нам отвара ум учећи нас и шта сановни значе, па вели: патријарда видети значи срећу у животу, а одмах за тим: папагаја видети значи подсмех. Само да на јави не буде — као обично — обратно, те да папагај значи срећу у животу, а патријарх да нам буде на подсмех?

* * *

✕ Исти календар доказује, да сладолед сањати значи болеснику смрт. Шта мислите кад болесникова загрејана фантазија сања разхлађујући сладолед, на кад онако болан пун вере узме овај календар (јер болесној се фантазији мора опростити) у руке, те нађе да му сан његов значи смрт — ала ће то бити онда за њега хришћанска утеха у болести!

* * *

✕ Календар исте књижаре „Планетар“ разбистрава глупост нашега народа међу осталим и овом поуком: Код кога су човека прсти на руци здраво наблизу, један до другога, знак је говорљивости, брбљавости и непостојанства. — А зар има људи, код којих прсти нису наблизу и један до другога? Него ваљда му је један прст на носу, други на леђи, трећи на колену четврти на пети, а пети у књижари светог Саве?

* * *

△ Цар Душан добивши календар исте књижаре „Радованац“ и видећи у каквом облику изнијете песме, које о њему пєвају, вајка се, што у своме законику није и за уредника оваких ствари одредио, као и код другог насиља — „да обрежѣтъ емѣ носъ.

Аб.

призове плаћање и рече им, да му се сваки сутра дан има јавити при рапорту, ако је јуче због пића из канцеларије изостао.

Е добро, ево ти сутра дан дође плаћај Кузман те посрћући једва се стаде у позитуру пред обрлаћманом. Када подиже руку, да по закону салутира, једва се одржао у равнотежи. Ударало је из њега пиће као да је где год у комини лежао.

„Јављам покорно господин оберлајтнат, био сам јучче пијан“.

„Та убијо те Бог,“ повиче обрлаћман Тоша, „та ти си и сад пијан!“

„Молим покорно, јаа ћу то сутра јавити,“ прихвати Кузман, салутира руком, окрете се на петама и — изађе из канцеларије.

7.

Један шајкаш под капетанством Мајниним у брукшанцу украде из касапнице комад говеђине од једне фунте и сакриде га под јапунце. Касапин га опази те назорце за њим из Н. Сада у брукшанац. Кад је већ хтео лала да уђе у касарну касапин га ухвати за јаку и одвуче капетану.

„Молим господине, овај ми је момак украо фунту меса из касапнице.“ беше тужба.

„Но, пасју ти веру, јел истина?“ продере се Мајна.

„Није истина господин капетан, лаже обешењак!“ беше одговор.

„Та шта није истина?“ рече касапин, а ја сам га пратио све до врата и ето да га визитирамо, па ћемо месо још ту наћи.“

И тако потражише свуда по хаљинама, шта више свукоше момка гола, нага, али меса украденога ни од корова.

Касапин се пашао у чуду и знајући да ће бити оглобљен, што је момка права јоповом пазио, запита лалу:

„Ала молим те брате, кажи ми где се дело месо, ево ти пет форинти напојнице, нећу ти ништа само реци,“

Јели истина Господине, да не ћу бити каштигован? Запита момак.

„Нећеш!“ беше одговор.

„Е добро,“ поче лала, „ја кад сам се случајно осврнуо, видим, да касапин иде за мном. Знао сам, шта ме чека, ако ме ухвати. Тада ја полако залогај по залогај одкинем и месо путем поједем. У почетку ми је мало хрђаво било, али код трећег четвртог залогаја научим се и од сада ћу увек пресна меса јести. То је здравије него кувано.“

„Но, нека ти је, брате, на здравље и ево ти твојих поштено заслужених пет форината, да залијеш месо!“ рече касапин и даде му петицу.

„Е кад је тако,“ проговори Мајна, ево ти и ја поклањам пет фор. — ал да се нисам са касапом измирио, добио би, не пет, већ двадесет.

(Продужиће се.)

Телеграми.

Из Стамбола. Изаслали смо комисију да по снегу запара и тиме обележи границе између Црне Горе и Арбаније. Европске силе морају гарантовати, да се тај снег неће никада отопити, — јер онда наравно да ће остати само топови.

Из Варјаша. Ми би смо се радо трампили. Нашег главоразбителног учитеља. Ђ. Богосава дали би радо којој општини у замену. Ал се бојимо да нам не пошљу онога из Шида.

„Стармали“ у Београд. Честитамо „Виделу“ што је изгубило својег вечитог кавгаџију. Не маримо, макар сви „Виделовци“ постали посланици, — само да земља дође једном до жељена мира, споразума и журналистичног достојанства.

Из Будапеште Ми држимо, да није нужно журити се са избором надзорника у Текелијануму, јер и тако ће кад тад, доћи васкресеније мртвих; и онда ће оживети сви покојни надзорници, — па за што да нађу места своја другим попуњена!

Араби-паша Кедиви Збогом, дико, писаћу ти!

Позориште у Сарајеву.

Читали смо из новина
Нова гласа превесела,
Да су глумци Сарајевски
Представљали већ Отела.

Отело је трајао био,
За улогу недорасто:
Ал за то је, све до краја,
Одиграо јогунасто.

И у листу Сарајевском
Шибају га бичем љуто,
Кад не уме ка' што треба,
Што се један меша у то!

Тога глумца, тог невежу
Свак је живи сажалиро,
Томе глумцу (тако пише)
Нико није аплаудиро, —

Зар ни онда њему нико
Са аплаузом не потврди,
Кад је реко, кад је реко,
Да „у Данској нешто смрди“?

Пајкош.

Министарско ваљкање у Београду!

Како ћемо тужан скупштину да држимо! Председник Алекса Пртов због краље затворен! Подпредседник Абердар отишао за посланика у Рим! А народни посланици неће да дођу на скупштину!

Још ако и Бонту сад на суду искаже штогод, што нам је обећао да неће исказати, онда боље да идемо опет у воденичаре, Климентаће и пензијаће!

Куртала таквог господства!!

Аб.

Бадава, што је вешт судија,

Била јака зима за сваксга и за оне под чергом такођер.

Кад пролеће ослављо а циге ће in corpore судији да моле два лета и једну зиму.

Судија се на ово промисли мало па ће озбиљно онда:

„Сасвим имате право, што то иштете и ја ћу то учинити. Сад иде лето, па ће вам онда доћи зима а за овим ће опет бити лето. Ето вам онда два лета и једна зима, идите дакле кући и будите спокојни.“

Цигани се врате задовољно у своју чергу, да веселу вест јаве и деци под чергом.

СМ

Кад му је најслађе.

— Ама, красни мужу, што пијеш толико, та помисли на жену, на децу, ти ћеш их несретиче баш упропастити. Па зар се ти не можеш као и други људи умерити, па остави вино онда, вад ти је најслађе.

„Е кад ми је најслађе, онда већ незнам шта радим.“

Нек му је на здравље.

СМ

Пишта — папишта!

Под насловом „Egy magyar törvényhozó a pápánál“ („Један мађарски законодавац код папе“) доноси наш локални лист “Nagy Kikindai hiradó“ у свом 49. броју о. г. по нас православне Србе радосну вест, да је наш кикиндски посланик Јоанновић Иштван био је 27 новембра у Риму и да је био ½3 сата на аудијенцији код папе и од њега искао и добио његов свети благослов.

Ову радосну вест јављају и други мађарски и немачки листови и могу вас уверити да је цела истина. С тога јављам ово и уреднштву „Старималога“, нека и оно обрађује Штевине православне бираче, јер срамота је да српски православни листови о томе ћуте.

Наши клерикалци, који су лане за Штеву кортешовали и који на народњаке обично вичу да ови руше православије, могли би сад такође ићи у Рим по папин благослов, да их он умудри како ће бранити и чувати своју православну веру.*)

У Вел. Кикиндском диштрикту.

Један небирач Штевин.

*) Ову вест слагао сам с радошћу и немам с моје стране ништа против тога. Слагач (римокатолик).

Ћира. Кад ће бити у Србији избор они десет нови скупштинара на упражњена места.

Спира То ће бити тамо пред божић.

Ћира. А зар то није могло бити пре?

Спира. Није, јер онда би ти новоизбрани посланици могли још досцети на скупштину.

Ћира. Да, да, — тако је.

Ћира. Шта би рекао Христос Спаситељ, кад би опет сишао на земљу, па видео, да се Германи Анђелић српским патријархом називају?

Спира. Христос је већ рекао на то, што је имао рећи.

Ћира. А шта је рекао?

Спира. Рекао је: „мнози бо суть звани, мало же избрани.“

Ћука и Шука.

Ћука. Јеси л' ти слушао штогод о биљци, која се зове „водонија?“

Шука. На то је онај плави цвет, што се латински зове „Cichoria intibus.

Ћука. Но баш ти фала, што си ми казао. А ја ономад био у Сентомашу, па замолим тамошњега неког ботаничара, да ми покаже једну „водонију“ но он ми рече, да тога зеља код њих нема. Аб.

Ћука Ја мислим да би правилније било, да се каже архимадрид уместо архимандрит.

Шука. А за што то?

Ћука. Јер је Мадрид шпанска ствар, а ти знаш да у анђелићевој аутобиографији у „Отиксу“ стоји да су Карловци у Шпанији, а у Карловци се праве архимандрити.

Шука. А и Карловце је њалда какав Дон Карлос основао.

Ћука. Без сумње: за то се и зову Доњи Карловци, за разлику од Горњих Карловаца (Карлштата). Аб.

Ћука. Како се, бога ти, зове хрватски варош Нови Сад.

Шука. Зове се „Ujvidek.“

Ћука. Од какве си то луде научио?

Шука. На ево ти најновији загребачки „Pozor“ (бр. 280). У њему ево има један телеграм: „Ujvidek 4. prosinca.“

Ћука. Но, и тог уредника не бих ја препоручио за професора географије.

Шука. А ни језика.

Ћука. Него међу нама речено, види се, да хрватска деца од 6 година неучемађарски.

Шука. Ћути, да се не чује у Пешти, могу одатле изводити какав рђав морал. Аб

Пуслице.

„Нема ватре без дима“ вели немачка пословица. Али то није истина. Јер султану у мало што не изгореше димније, — а то је све масло партије Махмуд Недима. (Даклем има ватре и без дима).

У Дебрецину убио се старац од 105 година. (Можда се уплашио да га не изберу гдегод за алтерспрезидента).

У подлисцима више разних новина читамо да се наш књижевник Коста Ристић не мисли женити. (Али ми држимо, да је то истина, не би то било штампано баш у новинама.)

У Бечу опет родило се дете без очију. Но овај је сиромак једини који би оберучке примио видело (макар и оно београдско).

У 9. броју „Српчета“ стоји да је „прекратког премена подигнут у Пешти споменик Истефију“, — за тим се додаје ово: „Он је умро пре неколико дана у Пешти. (Баш су ти Мађари благодарни народ, они своје великим људима подигну споменик још пре него што се роде.)

То је добра жена.

Пера и Паја били су добри пријатељи, чешће се састајали после ручка у биртију на вино а пре ручка растајали, па и у другом којечему били су доста налик, само не — у једном.

Пера је имао често посла са својом рођеном на доста пута сасвим забадава — Паја опет никад.

Четар при чаши вина приповеда једаред Павлу, како је пред ручак имао са женом жестоки речи, па је дошло бог-ме и до „удара“.

Паја се чуди томе, та он никад ни да помисли на то, јер његова то никад незаслужи. Он никад није ни прилике добијо да на њу злих почне.

— Ако баш хоћеш прилике, ево ти савета; кад одеш, ако-бог-да још данас, а сутра за цело кућ и, а ти удри капом о земљу; па ако ти је дигне, удри је, што је дигла, а ако недигне удри, што није дигла.

Савет је примљен.

Сутра дан к,о обично дође Паја накресан кући, па како у собу а он капом о земљу; да све пуца, а он се спреми на кавгу.

Његова ће мирно прићи и запитати: „драги Пајо, да-л' да подигнем шешир?

Паја на то — ни беле.

СМ

Тако је то кад је човек збуњен послом.

Ника и Влада играју касине у гостионици код вароши Париза у Врнцу. Гледаоца читава грја около њиовог стола, е би скромни гост који са новинама у руци за другим столом седи, помислити морао, обављо се какав двобој на живот и смрт. Али не беше тако. Они као што реко играше само касине, на два шестака партију, али са таким жаром, да су морали, nolens volens пажњу свију гостију на себе обратити; јер ту падаху речи, које ни најмање не приличе шали. Међу прочим, рече Ника Влади: „Ти си овчи коњ.“ На које Влада: „То знам“ па повуче шестаке које је добио, и не обзирући се на смеј, који је његово признање изазвало.

Штрика.

Тај зна, шта је мера.

Чика Панта је вазда у кући; од оца је наследио лепо имање, али га неће оставити деци својој.

Већ је упознат за доброг пијаницу, и једном ће рођени кум запитати: „кажи ти, куме, каква је мера теби доста?“

— Кад ме двоица воде а један тура, био је кратак одговор.

СМ

Кри-кри-тика.

Кад се узме здраво строго:
Календара ј' у нас много.
Кад се узме још строжије;
Да видиш и није.

Гледеђ' наше удо стање:
Могло би их бити мање, —
Да се новци штеде.
Гледеђ луксус што нас сиње:
Могло би их бит и више —
(Само да што вреде.)

Од крчага — тестија.

Сремац испод Саве добро се познавао са планинцем једним и пут га је више пута нанео те је преноћио у пријатеља.

Овај га је частио вином из бокала а воду је увек, кад је требало, доносио у тестији, која није имала дршке.

Планинца ће једном ухватити ноћ баш у селу пријана му, па шта ће, него хајд, овоме на конак. О брате, те радости, што види познаника и пријатеља у своме дому.

— Кувај жено красну вечеру, знаш шта ја волем, ваљушака с кашиком.

Вечерали су лепо, домаћин је изнео и вина — у бокалу.

На једаред зажели гост и тестију, да се напије воде.

Домаћин на то истрча напоље, шта је радио не знам, тек остао је доста дуго.

Уђе затим жалосним лицем и рече госту: „О, пријане, у такво сам зло упао. Нисмо имали тестије, но баш нов крчаг, ја сам хтео да одвалим дршак, да те баш из тестије напојим, али за дршком оде крчаг на неколико пиарчади. Опрости ми, што те немогу угостити к'о ти мене. Напиј се, брате, воде и из ове њупе.“

С. М.

Из старих времена.

Књаз Кауниц донесе једном Цару Јосифу II неки законски предлог на потврду — цару се није ни мало допао те под исти напише: Кауниц је један магарац. Јосиф II.

На брзо дође кнез Кауниц у царски кабинет да види да ли је цар потврдио — цар му пружи акт са речима: Ово је моје мнење о томе прочитајте. — Кауниц погледи акт те се стаде узтезати. — Цар му рече шта хоће са тим узтезањем. Кауниц дубоко поклонивши се рече цару.

Ваше величанство сувише части за мене и прочита: Кауниц је један магарац Јосиф други. Наравно и цар се овоме насмејао. —

П о љ у б а ц.

Неки млад човек дође у посету једној госпођици између осталога рећи ће: Госпођице ја би вас молио за „пољубац“ ја ћу вам пратити са захвалом — госпођица му збуњено рече. Ал господине како је та смешна молба од вас — на то јој упаде у реч млад човек. Ал госпођице будите спокојни, ја нешитем са ваших усница пољубац, него знам да имате превод Мите Поповића „Пољубац.“ Ах тако — сад ми је жао — ја сам мислила ви баш хоћете пољубац — рече госпођица бркоплетно. —

Мале приче.

(С л е п а ч к а п о л и т и к а). Један слепац иђаше ноћу по воду. У једној руци је носио фењер а у другој ћупу. Сретне га неки младић, ухвати га за раме и рече му: „Ти си баш луд: Теби је бар свеједно било дан или ноћ, па што носиш фењер.“ — „Ej ти паметњаче, та не носим ја фењер рад себе, већ рад окатих, да виде из далека фењер, па да не налете на мене и да ми ћупу не разбију.“

(Х р ђ а в о с х в а т а њ е). Године 1800 даваше се у париском позоришту нека опера на коју је могао свако бесплатно доћи. Беше дупком пуно таке публике која пре никад није у позоришту била. Када се завеса подиже, укажу се три глумице на бини и почеше певати. Наједанпут ће тада нека рибарка, која досад није никад у опери била, својим крешта-

јуњим гласом: „Гледајте само, како нас ти варају! Зато што је данас бесплатно изнајмљене три њих да певају, само да би што пре готово било.

Комплименат.

У једном друштву поведе се реч о једној госпођи. Сви су хвалили њену лепоту, и признавали су да лепше женскиње нема у целој околини. Ту се десно и један молер, који рече: „Да, има уста баш као у слона.“ Така пресуда била је друштву врло непријатна, сви су гунђали и мрмљали се на молера, док напокон молер не разјасни своје речи овако: „Господо моја, та госпођа порел остале лепоте своје има још и зубе као да су од слонове кости, и ја сам само зато рекао да су јој уста као у слона.“ — Е, то је већ са свим што друго.

Све је могућно.

А. Држите ли ви да је то могућно, да један млад, паметан, богат човек једној баби од седамдесет година прави серенаде, и под прозором пева љубавне песме.

Б. А зашто да не би било могућно; то је јест ако та баба има лепу унуку.

Послушност.

„Господо моја!“ рече један катихета, који је био познат као ђаво говорник, својим слушаоцима, — „господо моја, кад чујете ђаволе говоре, ви тако запушите уши,“ — Сви ђаци, као на команду, дигоше руке и запушише уши своје.

Брза послуга.

Неки сељак дошавши у варош одведу га и у парну пилану. Ту се он свукао, а кад је дошао у другу собу, где су душеви виде једну жицу гвоздену и мислећи да је то звонце, повуче за шипку да зове слугу, да му донесе хладне воде. Али то није било звонце, већ жица од душа, и чим је повукао, а њега обли пљусак хладне воде. „Но, госпино му тане,“ рече он „то се зове брза послуга, — чим замислим а оно је већ ту.“

„Slovinca“

Шапћемо на уво, да нико не чује.

Драги „Slovinče“! Признавајући ти жарку вољу и добру намеру, не смемо заборавити ни своју Стармалеску дужност. Нама се чини, као да уредник није био код куће, кад се штампао 34. број „Slovinca“. Јер ваља да не би допустио, да се са крупним словима, под лапидарним стилом (који није ни броза ни поесија), а под насловом „Имену и успомени Ђуре Даничића“ сакрију шупље несмишљене и бомбастичне фразе. То Даничић није волео, нити нас је томе учио. Замачно ни редакциони филолог твој (или можда само коректор) није био дома, кад се штампало, да је Д. „слово нам и род разгласио“ — Без сумње није био нико од смотренијих дома, кад је ушло оно: „Благо ся Србији, која му могилу памећу, etc — (јер ће и сам Чакра посведочити, да би се то могло и друкчије казати; а ми држимо, да је Србији веће благо свака кап мастила, коју је Д з а живота потрошио, него могила на гробу му, за коју велиш да је „гласовитија од египатских пирамида“). А тако исто држимо, да се Дубровник овом приликом не „клања са страхопоштовањем“ само „жарког земље груди на дунају“ ни „Д-на праха сахрани“. — него без сумње делима његовим.

Међутим, које даје овај ланидарност написао просто да му је, — види се да је добро хтео, — и бар је штампана са крупним словима и на првој страни, — али у истом броју „Slovinca“ јавља и уредништво смрт дичног великана, а та је вотица запала под рубрику „Sitnice“.

Ми смо уверени, да уредништво „Slovinca“ неће замерити овим добронамерним примедбама „Стармаловим,“ — јер ако му „Стармали“ искрено не каже, да но ће? богме неће турски оца.

Ergo, уредник ваља увек да је код куће, — а баш ако мора одпутовати, треба да нађе промућурног заменика.

Одговори уредништва.

С—с. Кад сте послали? Како? и на кога?

„Мој кум Кузман“ Овако ђаварски израђено не иде — особито од нас, који можете много боље, само кад хоћете. Почетак је много натегнут; у среди има нешто, што није удесно за шалу (бар би се хрђаво тумачило) а на завршетак највише би се мродило сам И — а, — а имао би и право, јер ја знам, да он није кадар са гостом своим правити таке шале, коју је онај могао главом платити. Дакле очекујемо што прикладније и на тенане израђено.

Вавилонском торњу у Ч. Ваша намера замачно није ни била, да цело ваше писмо штампамо Но писмо смо ваше радо прочитали, јер се у многом чему слажемо. Можда ће се нешто приликом и употребити моћи. Али зашто неби могли знати и име ваше; само нас радија не ради какве употребе.

Де—ва. Будите уверени да у читавом табаку вашег дописа не има ни трун шале ни досетке

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме двадесетдругом броју за 1882. ове чланке: 1' Освануо снег (песма са сликом) од Чика Јове 2. Прича о једној капи воде (приповетка) 3. Кошаја (песма са сликом) од Чика Јове 4. † Ђура Даничић (са сликом) 5. Овејана зрица 6. Пауљице снега (са две слике) 7. Повест о матором вуку превео Браца Мита 8. Херкул одводи Диомедове коње (са сликом) 9. Данашња 10. Чика Јовина Пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porzellangasse N 56. — „Невен“, чика Јови лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега раније издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено-слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8 „
„ „ „ 4.-ог „ „ „	8 „
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10 „
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Њимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама, друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.**

РАСПРОДАЈА.

КОД БЕЛОГ ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Свакојаке врсте јесењих и зимских **огртача** (јакнова, мантлета), **колчака** (муфова), **капа по моди** и **шешира** од филца, **ципела** од филца и кожних за господе и девојке, а осим тога за господу и дечаке елегантних **шешира** од филца **шубара** од **перваза** и капа од чоје, **бунде** за пут, **чизме** за пут и **вреће** за ноге, **корпе** за ноге, **огртача** против кише од каучука, свакојаких кишобрана, путничких торба, кошуља од шифона, оксфордских и од фланела крогнова, кравати и галантеријског еспапа од коже

КОСТА СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ ЗИДАР

У НОВОМ САДУ,

У ЂУРЧИЈСКОЈ УЛИЦИ Бр. 1788.

препоручује своје сложиште свију врста

ОГЊИШТА ШТЕДЊАКА („шпорхерта“)

И ФУРУНА ЗА КОТЛОВЕ

КАО И НОВУ НОВОЛАШЋЕНУ ВРСТУ

СТОЛНИХ ОГЊИШТА ОД ПЛЕХА И КАЉЕВНИМ ОБЛОЖЕНИХ,

који уштеде 40% горива а удешене су за угљен-брикет. — Прима и извршује сваки **браварски посао** на грађевинама, ограде порте, гробова по најновијем укусу а најјефтинијој цени. исто тако и све оправке са најсолид

6—6 најбољом израдом

ОГЛАСИ.

ЦИРКУС Ц. КОНРАДИ

на сенској пијаци

СВАКИ ДАН У 7 САТИ У ВЕЧЕ

ВЕЛИКА ПРЕДСТАВА

у вишој јахачкој уметности, вежбању, гимнастици и пантомими.

Недељом и свецем 2 представе: у 4 сата по подне и 7 сати у вече.

Све друго може се дознати из објаве.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

5—12

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИКОСА у Ершеку.

Година V. У Новом Саду, 10 Децембра 1882. Бр. 34.

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Чивуцка грозница.

Чим нас ране новинари?
Шта кувају, пеку?
Оних дана ничим другим,
Већ Гирсом у млеку.

А и сами најели се
Ток чудног јестива,
Па буцају као баба
Кад што страшно сниа.

„Ево рата!“ цичи, вичe
Чивутија цела,
Као да им је већем бомба
Врх носа однела.

„Ево Руса! већ су дигли
Своје оштре шапе;
Сакривајмо у подруме
Чивуцке еспапе!“

Ако виде какву козу
Гдегод на сокаци,
Таки седну, чланак пишу:
„Ту су већ козаци!“

Уједе ли којег бува,
Засврби л' му пета,
Таки вичe: „Јао на ме
Већ пала ракета!“

А рабинер ако пиркне
Па од тога кија,
„Чујте,“ вичу „страшан пуцањ
Руских батерија!“

Спази л' ротку на свом столу
Та чивуцка гарда,
Заклиње се, да је била
То руска петарда.

Једном речи, ништа друго
Новине не гуде,
Него руским ратом мирне
Голицају људе.

„Ете Руса, већ су прешли
(Не знам коју) реку;
Ето, већем мачем пале,
Топовима секу.

Ево већем кренули се
Синоћ зором раном;
Ево већем руска флота
Плива азијабаном“

Ал ја држим: Није Русу
До крвопролића, — —
— Већ то само ваша савест
Бауке привиђа.

Стармали.

Шетња по Новом Саду.

CXXXII.

Најновија вест, којом имамо наш свет данас да обрадујемо, то је та, да се сазив Карловачког сабора не одобрава. И то с пуним правом: Саборски је одбор као што је познато решио, да се сабор састане на Митров-дан, а то је угарском министарству дуго било чекати, с тога не допушта тај термин, а да је саборски одбор закључио сазив сабора о Кукову дану, ја сам уверен, да би се тај рок одобрио. Осим тога вала узети у обзир, да Митров дан пада још доста рано у јесен, дакле док се још може лепо путовати и док још лађе иду и Ћуприје

стоје, а по законском чланку седамдесет левом сазива се сабор карловачки у сред зиме, дакле кад посланици из горње крајине морају на десет места кроз лед на чамцима прелазити и кроз сметове на колима и пешке возити се, по мећави гурити се и по чардама ноћивати — то је време, кад се по закону има сабор сазвати, а не о Митров-дану, кад су путеви још добри а на водама нема леда. Цела је дакле кривица, што се држање сабора не допушта, на саборском одбору и његовом председнику г. Аћелићу, што је тако блиски термин одредио, јер иначе знамо, да мађарски министри неће ништа да чине против жеље председника саборског одбора, па би му дакле и ову жељу испунили, да се то као што рекох, не противи горе споменутом законском чланку. У осталом чудно је и наше захтевање, да се сабор држи. Ми живимо у слободној и уставној земљи, где се не трпи никакво „држање,“ јер то неби била никаква слобода; нога држе, тај није слободан, тице, које људи држе у кавезу на окупу, те нису слободна, стога и мађарска влада неће да се наш сабор држи, него да се пушта и распушта.

У опште је мађарска влада заузета за слободу, те и друга ситнија и крупнија господа старају се за одржање уставне слободе у овој земљи:

Тако нека господа жупани и касири узимају себи слободу — ићи у Америку.

У Тиса-Еслару уживају шактери слободу пуштања крви, што је до сада само берберима слободно било.

Многа господа пандури такође су слободни и куражни, те се туку по бирцузима.

Нови Роже Шандори ослобађају поштанске коње од немилог им терета на овим невгодним и кањавим путевима.

Српској деци од 6 година даје се слобода, да могу учити по седам сати недељно омиљени им мађарски језик.

Сиротињи се допушта, да може слободно ићи боса и гола и седити у хладној соби (ако т. ј. имају и хладне).

Исто тако слободно је сваком пушити аустријске цигаре са или без динамита и куповати штемплове.

Допушта се такође, да Срби смеју слободно прилагати на Деаков и на Арањев споменик колико год им срце иште.

* * *

А и мени се допушта да после тродневног свечарства сме бити „Шетња по Новом Саду“ што краћа, али под условом, да је читаоцу поред све краткоће ипак — дуго време. **Аб.**

Уштипци.

§. Мајстор Јефта вели: Кад папа православне младенце благосиља, онда треба патријарх католичке да Кризма —.

* * *

Госп. Павић вели у свом извештају о бављењу хрватске господе приликом укона Даничићевог у Београду, да краљ српски Милан врло добро говори — хрватски, тако да би га могли метнути за професора хрватског језика. — А не каже, да ли су у хрватском Београду видели и хрватско позориште, хрватску велику школу, што

ПОДЛИСТАК.

Три грбава музиканта.

(Прича из старога доба.)

Мајстор-Гаја био је поштен човек али ипак за то сиромах. И ако се обично вели, да је старо време добро било, ипак за то мајстор-Гаја није могао својим занатом себи да стече ни беле дворе, ни жуте дукате: на неки је кубурио и једва је могао да дотера крај с крајем. Но и ако је био сиромах, ипак га бог нечим богато обдарио: имао је дивну ћерку, румену као ружица, а милу као анђео. Његовој Милци није било на далеко равне. . .

За грк-Ставру не вели баш да је бог зна какво чудо од поштења, али је ипак за то богат. Има свачега доста. Има велику кућу, и у кући пуне амбаре жита, кукуруза, зоби, и јечма; пун подрум бела и црна вина и ракије, и пуну авлију пилића, кокошака, ћурака, патака и гусака. Свега дакле има, само жене нема!

И грк-Ставри запело око за лепом Милком, па је запроси у оца.

Мила се опире, неће своју младост да убије уз ћандрљивог Грка. Хајде што је он већ човек у годинама, хајде што није угледан и у лицу леп — све би се то дало прегорети, али је уз то још и гурав, па то Милки неможе никако да се допадне. Али мајстор-Гаја неће да чује за Милкино резоновање. На послетку, какви би то и био ред, да се ћки оцу противи? То би било и против божјег и против људског закона. А после, ко би тако луд био, да одбије тако богатог просиоца?!

Из тих разлога морала се Милка покорити очевој вољи, те постаде за кратко време грк-ставрина жена.

Милка је код грк-Ставре живела као у тавници. Нит је ко њима долазио нит су они коме одлазили. И стари мајстор-Гаја упокојио се, па сад Милка нема никог свог, до ли свог милог мужа грк-Ставру. А Ставра је мрзио на читав свет, што није грбав као и он. Једног дана само се разгалио, кад су од некуд дошла три музиканта, сва три грбава. То се Грку дало на смеј, па је заповедио, да му свирају, частио и обдарио их је богато, али им је уједно при поласку запретио, да ни за живу главу не пређу више праг његове куће.

Сутра дан отишао је грк-Ставра у оближње село, да „ајнасира“ вересију, а Милка је остала сама код куће. Чисто је дануло душом, па кад спази са прозора оне јучерашње грбаве музиканте, довикне их, и заповеди им, да свирају „Невесело сунце седа.“ Музиканти су у њену собу ушли и ту после свирали све по реду старинске песме. Милка је уживала, што се судбина на њу насмејала, те је могла бар неколико часова

је народу поклонио Хрват Миша Анастасијевић, хрватску вазнесенску цркву, хрватску војничку академију и хрватско „Српско учено друштво.“

* * *

□ Врњачка интелигенција није хтела да дође на парастос Даничићев. Они вађда због проте Филе, мрзе и на све Филологе.

* * *

□ У Београду је дакле отворена народна скупштина и без довољног, и уставом прописаног, броја чланова. — „Стармали“ овде мора да ћути, јер и он често пада у исту погрешку: и он често отвара претплату на нову четврт и кад нема довољног броја претплатника.

* * *

⊙ Новине јављају, да је скинута ћуприја на Дунаву између Новог Сада и Карловаца. — Мени се чини да је та ћуприја одавно скинута, што је спајала Нови Сад са неком господом у Карловцима.

* * *

○ Сад сам се тек сетио, за што неће да сазову карловачки сабор! Та за бога, сада више нема Корнфајнове кафане, па где би посланици за кост и квартир своје дијурне и пређо дијурне остављали!

* * *

✱ Како би било, да оној господи горе, што неће да нас чују и саслушају, купимо новоизмишљене аудифоне (справе за слушање)?

* * *

⊙ Један брат, који је о св. Николи на три места чашћен на свечари, дошао кући узе пред спавање Симе Милутиновића „Тројесестарство“ да чита, но не могаше то друкчије да прочита него „Тројесвечарство“. Ајд, ваљда ће сутра боље умети читати!

* * *

⚌ У аустриском министарству а latere ухваћен је један господин у крађи и веле новине да фале неких 50000 фор. — А шта је то „министарство а latere?“ Не знајући шта то значи потражио сам у латинском речнику и нађох, да latеo значи бити сакривен, дакле мора да су и тих 50.000 фор. у министарству — сакривени.

* * *

☽ Један стари римски конзул, кад је чуо да је Абердар изабран за посланика римског, превртио се у гробу — од смеја

* * *

△ Папа узима Абердара за свога придворног професора естетике.

* * *

⅄ Абердар је дотле певао и у дипле свирао док га нису метли за дипломату.

Аб.

Јаша и Паша.

Ј. Бога ти Пашо, јеси ли ти био јуче у оном красном друштву — у коме је и она банатска циганка бриљирала.

П. Нисам — ал сам чуо нешто што ми се недопада.

Ј. Недопада се брате ни мени, јер се бојим да се и код нас неодомаћи, она меленачка рецептура — којим су толики мушки животи резигнирали.

П. Боме добро се и бојати јер ова Меленкиња тако

слободно кретати, али то уживање не потраје дуго јер, код четврте песме спази она кроз прозор, где грк-Ставра улази у авлију. Прошала је ако Ставра опази или чује музиканте, с тога им заповеди, да одма престану па у оној великој страви и забуни није знала, где ће их згодније прекрити, него у три сандука што се ту у њеној соби налажаху. Стрпа на брзу руку музиканте и заклони сандуке, па дочека свога Ставру весело, као да се ништа догодило није, како то већ женскиње умеју да чине.

Ставра се бавио сат два код куће, па се онда крену, да по свом селу купи вересију.

Кад је Ставра отишао, хтела је Милка да пропусти музиканте, но кад је отворила сандуке има шта и видити: сви троје угушили су се! Шта ће сад да ради? У очајању чупала је косе, јадиковала је, плакала је, али све то не поможе ништа: музиканти мртви па мртви. У том њеном големом јаду спази она на улици бећара Коју па јој на мах сијну сретна мисао и она позва Коју к себи у собу. „Хоћеш ли, Јојо да постанеш богат човек?“ запита га она.

„С драге воље само познам како? одговори он.

„Сто жутих дуката даћу ти, ако завршиш, што ћу ти наложити.“

Која се узбезекну, кад чу за толику грдну своту, јер у својој простоти држао је, да су сто дуката највеће благо на земљи.

„Ево главе одговори Која — за сто дуката учинићу све!“ Милка отвори један сандук, па показа руком на мртвог музиканта: „Ево овог мртваца да изнесеш из моје собе и да га бациш у Дунав па ћеш добити сто дуката. Хоћеш ли?“ „Још питате, госпођо?!“ ускликну Која, па пљуну у шаке и упрти мртваца на леђа, а сутоњ се био већ у велико ухватио Није потрајало ни четврт сата, а ето Које празних руку натраг, да прими сто дуката.

„Како си га врага бацио у Дунав, кад ево га где је опет натраг дошао?“ продера се на њ Милка и указа руком на други сандук, којег је она међу тим отворила.

Која се јако чудио, па само мрдну главом, пљуну још једном у шаке, па упрти и другог музиканта да га пребоме у походе понеће. Није се дуго ни вратио, а Милка испде пред њим и разрогаченим очима запита га: „Ма човече шта ти радиш? Како си га до сто врага бацио у Дунав, кад он пре тебе дође натраг, и ево га, где се опет поренио у сандуку? Ти као да си бесан, па баш нећеш да заслужиш сто дуката!“

„Бог с вама госпођо, како да не бих хтео! Та ја сам га вурио баш где је најдубље, ал шта ћу, кад

*

звана „Лапар“ — што јој све нешто дерогира, има већ чита посла с неким крезељушама, које ја ни на праг неби пустио, ова све нешто врача — шиша се, даје којекаквим циганчурама пок: мужа пустење — срља без разлике у сваку кућу — и гледа да се миран брачни живот или разведе — или поквари — та ти је чуда поправила — те подле грешнице више нема — а банатска циганка јој је портре. — Добро знаш — да су те Циганке најопасније — а чујеш да се поговара да су њи више онако силом каквог меланжа умрли — а томе злу треба што пре стати на пут.

J. На добро ја се слажем са тим што ћемо овде преко нашег драгог Стармалог опоменути наше Ф . . . . . не — да се чувају отровна друштва да непуштају на свој поштен праг курјачице у јагњећој кожи, да немисле да су свака уста која лепо говоре медом зачињена — него нека добро отворе очи — па нека се чувају Цигански очију — **Секунд.**

После сто година.

Како је свет почео напредовати, може се слободно закључити, да ће за сто година међу осталим и овако бити:

Деца од 6 година, неће као сада почети тек да уче мађарски, него ће свако Србче кад се роди, донети са собом на свет десет свезака дебелих књига, што их је само мађарски написало још пре рођења.

У свакој српској кући и колеби биће по једна мађарска гимназија са деведесет разреда.

У Београду ће бити на сваком камену од калдрме по једна штампарија, која ће штампати сваког дана разне партаје политичан и шаљив лист.

Патријарха неће више именовати само Тиса, него ће свако мађарче, па и свако оно у колеџи, имати права, да именује Србима по једног патријарха.

На интерпелацију због именовања митрополита неће се одма, као сада, чекати узалуд само годину дана, него ће се чекати толико исто, колико Чивути на Месију узалуд чекају.

Књижара браће М. Поповића изда ће толико календара, колико је звезда на небу, и сваки ће се календар звати по астрономском имену дотичне звезде, а препродавцима ће се календара давати по 1000 процената рабата „у књигама нашега издања.“

Векови у историји неће се више разумевати од створења света до пропаста римског царства и од овога до открића Америке, него ће епохе још дуже бити; т. ј. разумеваће се од изласка једне свеске „Сељака“ до друге.

И тако даље у томе размеру. **Аб**

Ника Миша — Ни камиша.

Пошто ја пишем дуванџија, то сам оставио моме пријатељу Ники који је страстан дуванџија, да начибука мајстор Тису. Но чим сам из „Стармалог“ увидио, да се камиш окреће на Ніку и Мишу, а ја брао пиши Ники, а он ми сада одговара да није могло доћи до чибукања Тисе, јер од кад се сабор наново отворио, Мађари су се међу собом тако грозно чибукали да њихов чибук неби могао ни дохватити мајстор Тису. А што он (Ника) није пре тога начибукао Тису, узрок је што је као ђувегија пушио цигаре, и тек као ожењен човек на чибук пуши. Но на сваки начин чибукање предстоји. **Миша.**

он, будн бог с нама, извуче се из воде и дојури у овај сандук, да га писам ни спазио. Него дајте, да га ја још једанпут однесем. Знам ја такво место, одакле не би ни сам ђаво напшао, а камо ли тај проклети гуроња.“ И они ућоше у собу, а Која упути и трећег несретног музиканта, па се с њиме упути управо на Дунав. Милка га је све до капије испратвала, да јако пази, да не би каквогод гуроња опет пре њега дојурио кући, те да тако Која не узмогне заслужити сто дуката.

„Ни бриге вас није, госпођо — одговори Која — Само ша врбњака лане се удавила и баба-Соса вештица и картара, па кад се она није могла спасти, богме неће ни овај проклети гуроња.“ И он оде својим путем.

После четврт сата ода стигне на оно место на Дунаву ша врбњака. Ту је био баш отсек и он вури свом снагом несретног мртвог музиканта у воду, па се упути весело звиждукајући натраг, да прими од Милке дукате, како је с њоме погодио. Но у врбњаку опази испред себе на неколико корака једног грбавог човека, где се жури према милкиној кући. То је био грк-Ставра, који се у купљењу вересије на другом крају села задоцнио, па је сад хтео пречицом што пре да стигне до дома свог. Али Која је друкчије мислио. Прво се устрашио, али кад је помислио, да ће му се сто дуката измаћи из шака, ако гуроњу пропусти, да пре њега оде кући и да се опет положи као мртав у сандук, а њему порасти снага као у џина, па се залети с усклико: „Ма нећеш ми умаћи, ма сто глава имао!“ Затим стиже једног грк-Ставру, зграби га око паса, упути га на леђа и поће с њим натраг на Дунав.

Сиромах грк-Ставра сав је обамрло од страха, те није могао испочетка ни речице проговорити, нарочито се с тога поплашио, што је држао, да га је напао пустахија, што хоће да га похара, што хоће да му тешко покупљену вересију отме. Али кад је видео, да Која и не мисли, да ателятиште на његов џеп, а он се мало окуражи, па стењући поче говорити: „Пусти ме човече, ако бога знаш! Угушићу се.“

„Цркни псето!“ — одговори му Која — Али ја те богме нећу и четврти пут од куће џибати па чак на Дунав. Сто дуката не заслужује се сваки дан.“

„Ево ти дукат, само ме пусти“ молио га Ставра.

„Ни за деведесетидевет не бих те пустио“ одговори му Која, па га диже у вис, да га хити у воду, јер су међу тим били већ приспели до Дунава. Бадава је грк-Ставра дрекао и молькао — Која га немилосрдно вури у отсек, па је смешећи гледао, како се „мртвац“ дави. Кад се уверио, да се „мртвац“ уда-

Ћира. Кажи ти мени, Спиро, шта је то п р о ј е к т и л?

Спира. П р о ј е к т и л зове се сваки куршум или тане, које се се избаци било из пушке или из топа.

Ћира. Стани, стани, сад већ знам доста, и више него што ми треба.

Спира. А шта знаш.

Ћира. Сад знам, не само шта је п р о ј е к т и л, него и шта је п р о ј е к т светога синода.

Ћира. Даклем знаш ли за што је Милан Грозни, предлагао увођење Мађарског језика у карловачку гимназију.

Спира. Не знам.

Ћира. Ради српских ђака, — да би могли добити текелијанум.

Спира. Али ја знам да је у Текелијануму бивало и таких питомаца (Срба) који нису ни српски знали, — па зашто Грозни није предлагао, да се у Сегединској, Дебрецинској, Арадској и у другим гимназијама предаје српски језик, — ради српских ђака, који желе добити текелијанум.

Ћира. Иди због! Како ти паде на ум тако г р о з н о питање?

вио, а он пође кући са речима: „Но, да видим, да л' ћеш сада пре мене стићи!“

„Је ли се вратио, господо?“ — пита Која Милку, улазећи у њену собу.

„Није“ одговорио му Милка смешећи се и пружи му кесу са сто дуката.

„Хвала лепо, али је и био тежак. Већ је проклети гурања хтео испред мене умаћи, али ја га на срећу спазих у врбњаку, те га мојим ручердама шчепарим и наново бацим у Дунав. Сад се више повратити неће, јер сам баш видео кад се удавио.“

„Шта наопако“ повика Милка ућутавши. „Ти си живог човека бацио у Дунав.“

„Да шта!“ Тамам сам га бацио, па кад сам се враћао, а проклети гурања већ је изашао из воде, па се жури да пре мене стигне кући. Нећем! повикнух ја и зграбим га као што већ рекох. Дајао ми је једном дукат, да га пустим, али пошто сам луд, да примим његов један у место ових сто дуката и тако га вурим у Дунав, одавле се више никад у ваш сандук неће повратити.“

* * *

Милка је неко време жалила за грк Ставром, а за тим — као што сам напао у старим црквеним књигама — венчала се са Којом, који је међу тим постао са сим угледан човек и с којим је она срећно и весело проживела ово мало века што је бог досудио људима, да на овој земљи проведу.

По туђој замисли **Владимир.**

П у с л и ц е.

Ако се може у Београду скупштина држати са 124 посланика, може се држати и са сто. Ако се може са сто може и са педесет. Ако се може са педесет може и са десет, и са три и са једним па и са самим г. министрима. (Могли би још и даље терати таку конзеквенцију, — али ми не волемо т е р а т и конзеквенцију, него би је ради још д о з н а т и да нас бар она упути, упути на правиј пут :)

У Далмацији купе се сада прилози на Тиролце. Са сим у реду, јер кукавни Далматинци могу најбоље знати, како човек ед поплане страда.

Кад је један млад Србин попу Магарашевићу наздравио француски, таки је после тога попа Магарашевић отишао на своје ново определење. (Да смо то знали, ми би њему већ давно наздравили француски).

Абердар би требао да се окане скупштине и председништва. Да не оклева, већ да иде што пре у Рим. Јер види ли он какво је то време? може на једаред дунути какав противан ветар, завејати путове, па ето да никад не види Рима.

Пропашли су неку тинктуру, којом кад намажу Арапина Црнца само неколико пута, он онда побели, (Ми би радо послали неколико ц р н а ц а, да их добро измажу, — али опак не верујем да би побелили :).

Радознала полиција.

У „Јоси“ читамо ове веселе гласе из Србије:

„Наша „пречишћена“ полиција — пота бене београдска, зове људе, као што чујемо, и пита их протоколарно: којој партији припадају? шта читају? Како мисле о монархији? Шта мисле о атентату? и т. д.

Тако иста и још опширнија извешћа добивамо и ми; уједно нам се и то јавља, како људи обично на така питања одговарају.

Ево од прилике овако:

Полиц. Које се партије држите ви?

Н. Н. Играм по кадкад партију пикета, а кадкад и партију билијара.

Полиц. Не, не, ја питам за политичку партију.

Н. Н. То се у уставним државама не тиче полиције, — а баш ако хоће да зна, то најбоље дознаје приликом слободних избора посланика.

Полиц. Шта читате обично?

Н. Н. Ово што нема у „Виделу.“

Полиц. Хм! А како мислите ви о монархији?

Н. Н. Врло озбиљно.

Полиц. А шта судите ви о атентатима?

Н. Н. Држим да нико нема права сирт делити, само један бог. Гађан ми је сваки атентат.

Полиц. Али ви канда нисте баш владин човек?

Н. Н. Нисам ни владино дете.

Полиц. А с ким се ви радо састајете?

Н. Н. Са оним, који моје речи не мење на протокол.

Полиц. А шта држите ви о нашој полицији?

Н. Н. Држим да је и сувише љубопитљива а овамо би имала триста пречих и важнијих послова.

Полиц. Ми ћемо на вас јако мотрити?

Н. Н. И ми ћемо на вас.

Полиц. Сад идите. Али немојте ником говорити, зашто смо вас звали.

Н. Н. Ником ни речи. Само ћу писати — „Стармалом.“

Ђука и Шука.

Ђука. За што се толики Новосађани бришу из чланства „Српске читаонице“?

Шука. Да би се тај локал у Матичиној кући могао издати „Мађарској касини“ под кирију.

Ђука. Шта ћемо радити онда, кад се већ сви чланови „Српске читаонице“ буду из друштва избрисали?

Шука. Онда ћемо славити десетогодишњи јубилеум новосадске мађарске касине.

Ђука. А ако престане и читаоничка певачка дружина, на што је онда био толики труд?

Шука. Труд? Е, па труд ће требати, да „Ujvidéki dalárda“ њоме запали свој чибук, да се боље разгори и башкари!

Глог.

Док имаше
Земље наше
Шума на избиру,
Тад се само
Ту и тамо
Виђало вампира.
Нова ера
На врх тера
Вампирину свога, —
Вампир уме:
Поји'о шуме,
Да нема ни глога,

Крајишник.

„Кулук“

Сви којигод имају разрезана уста, вичу: „Кулук! Кулук!“

Ја бих волео да не морам пристати уз ту вику; за то ту ствар посматрам са своју страна. Али бадава, или читао спред или натрашке: Кулук остаје Кулук.

Човек би морао имати кокошије, или „пиделово“ слепило, и тек онда би могао рећи; ово није Кулук, него само — ротква с першуном.

Палилулац.

Најглавнији људи.

Знате ли, који су најглавнији људи на овој земљи? — кад не знате, ја ћу вам казати.

Најглавнији људи су Ченго-Мађари. Њима се копа још за живота рака, дугачка од Ковина па до Панчева широка од Дувана па до Старчева; скупа неких два милијона форината. И то ће се звати насеобина; — а боље би било да се зове наседаније (Као оно у кукавном Рудолфсграду).

С.

Ситнице

I.

Песник Гојко.

Гојко пише винске песме, —
Браво, браво!
Вино треба с водом мешат, —
То је здраво.

— —

II.

Експедиенс.

Прокарто сам повце;
Ао љута муко!
Да ме није срамота,
Радо бих јауко.“
(На се онда сети,
На кући полети,
Па жену истуче,
Нек она јауче.)

III.

Није погодио.

Сина својој жени
Пример дати хтеде:
Купио јој мачку,
Да јој често преде;
Ал жена — од мачке
Не научи преста, —
Научи се друго нешто
Научи се — грепсти.

— —

IV.

Пробуђена школска свест.

У М—су седи старци
Рекли, не једаред:
„Да смо млађи, у школу би ишли,
Јест, у први разред.“
— О старино, ти ниси
Код очију слепа —
(Уч'тељица заиста,
Заиста је лепа):

V.

Неочекивани одговор.

Госпођица. Господине, пријатељу,
Што време губите;
Тако ваљан, богат, млад,
Што се не жените?
Господичић. Женићу се, имам кад,
Али чекам, знате,
Пример од вас, — чекам да се
Прво ви удате.

А. Б. В.

Комплименат.

Фићфирић. Одакле сте ви, госпођице, ако смем питати?

Госпођица. Ја сам родом из Пожаревца.

Фићфирић. То сам таки и сам помишљао, чим сам угледао ваше ватрене очице.

Са испита.

Учитељ. Би ли ти мени знао казати, кад се прави барут, зашто се меће у њега сумпор?

Ђак. Да смрди.

Честитамо.

Отац. Даклем драга моја Ђерђице, нашао сам ти младожењу. Радуј се.

Кћи. Ју татице, а какав је?

Отац. Прекрасан.

Кћи. Је ли црномањаст?

Отац. Није.

Кћи. Је ли плав?

Отац. Није.

Кћи Па да какву има косу?

Отац. Никакву.

Зашто је земља женског рода.

Земља је скоро у свима језицима женскога рода. А то је — веле „Fl. Bl.“ — по све у реду, јер не може да се уђе у траг колико је стара.

Новије књиге,

приспеле уредништву на приказ.

Ђ. Даничићу надгробна реч од Јов. Вошкошића (говорио у Београдској саборној цркви 14 новембра 1882)

Почетнице природних наука. — Општи увод у природне науке. (Осма свеска књига за школу и народ.) Написао Т. Х. Хекели. Превео Др Л. Пачу. У Н. Саду. Издање штампарије А. Пајевића. Цена 50 нов.

Библиотека научних истина (излази непериодично) I. Шта веле научари? приређују: Ал. М. Ст. и Св. П. Ј. великошколци. Београд, парна штампарија задруге штампарских радника 1882. Цена 30 пара динарских.

Наше дужнике

који нам што дугују, овом приликом последњи пут уљудно молимо да свој дуг подмире, јер у последњем овогодишњем броју штампаћемо имена свију таких пријатеља наше књижевности, нека се види који су то што листове примају, а неће да плаћају. Ми смо их више пута опомињали па и сад то чинимо, да се сете своје дужности.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду,
издаваоцу „Стармалог“

— ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ. —

СЛОВИНАЦ

ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ
за књижевност, умјетност и обртност
новом годином 1883.

улази у VI. годину својега живота.

Излазиће и надаље у Дубровнику на 1, 11 и 21 сваког месеца у великој четвртини од 16 страна сваки број, на финој хартији са сликама.

Годишња му је цијена за Дубровник 4 фор. а по свој царевини 5 фор. а в. Преко границе у злату: свуда по Европи 15 франака; по осталијем странама свијета 20 франака.

Словинац држећи се слагда свог програма тражи да на књижевном пољу здружи и помири два племена Хрвате и Србе који су се на своју штету завадили и раздијелили. И сам сповиједа колико је трудна та задаћа и да не може за њу настојати него на књижевном пољу, неће пустити ни да га заведе с његове стазе занесењост пријатеља, ни да га попаши мржња и пријетње непријатеља. Јер је у ово вријеме Словинац стекао и пријатеља, а то је наравно да ко тражи мир и слогу буде гледан кривијем оком од онијех што желе само свађу и рат. За такове непријатеље не зна упрво, требали се радовати или жалити. Свакако Словинац не ниели се упуштати с њима у залудне борбе, но ће само одговарати разлозима на разлоге, а муком на псовке и ружења.

Да пак у читању Словинца има приличне науке и забаве, то је већ осудило јавно мнење кроз његов пето годишњи обстанак а особито лако наши ученаци који су нам о томе ласкаве ријечи писали, и да није нечедно, приобћили би та писма. Но никакве рекламе нећемо до самог Словинца у себи. Зато сваком препоручујемо наш лист с ријечима: Читајте га.

С тога молимо најучтивије оне родољубе, који би се хтели нам предплатити да то прије времена учине, те да се накнада првог броја 1883, тачно узмогне напамтити, а старе дужнике позивамо на поштено извршење њихових дужности.

У Дубровнику Децембра 1882.

Уредништво „Словинца.“

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

ЧИТАНКА

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

ОДОБРЕНА

ОД СРПСКО-НАРОДНОГ ЦРКВЕНО ШКОЛСКОГ САВЕТА

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу г. г. школских старатеља и учитеља на ову **нову** књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге нашега ранијега издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено-слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8 „
„ „ „ 4.-ог „ „ „	8 „
„ „ „ 5.-ог „ „ „	10 „
„ „ „ 6.-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катанасија	1.— „
Мала катанасија	20 „
Гимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама, друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

ОД Ј. Н. БУЉА

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијаманат. 2. Златан новац. 3. Чеша што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Виенски катана. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наруџбини и рабате веће давати.

Такође се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н.Саду.

ОГЛАСИ.

ЦИРКУС Ц. КОНРАДИ

на сенској пијаци

СВАКИ ДАН У 7 САТИ У ВЕЧЕ

ВЕЛИКА ПРЕДСТАВА

у вишој јахачкој уметности, вежбању, гимнастици и пантомими.

Недељом и свецем 2 представе: у 4 сата по подне и 7 сати у вече.

Све друго може се дознати из објаве.

РАСПРОДАЈА.

КОД БЕЛОГ ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Свакојаке врсте јесењих и зимских **огртача (јакнова, мантлета), колчака (муфова), капа по моди и шешира од филца, ципела од филца и кожних** за господје и девојке, а осим тога за господу и дечаке елегантних шешира од филца **шубара од перваза и капа од чоје, бунде за пут, чизме за пут и вреће за ноге, корпе за ноге, огртача против кише од каучука, свакојаких кишобрана, путничких торба, кошуља од шифона, оксфордских и од фланела крогнова, кравагли и галантеријског еспапа од коже**

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом израдом.

6—12

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу.

Година V. У Новом Саду, 20 Децембра 1882. Бр. 35

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 36.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Божићни ораси.

I.

„У божића три ножића,“ —
Ма да ј' празник мира.
„У божића три ножића,“
— Ал никог не дира.

Једним можеш лепо сећи
(Ако имаш) печеницу;
Другим можеш кобасицу,
Трећим можеш чесницу.

А та јела (ко их има)
Не праве с' од кожа;
Могу с' јести и прстима,
— То јест и без ножа.

А божићне те ножиће
Нека народ чува, —
За обрану, кад ко хоће
Да га у гроб здува.

II.

„Божић божић, бата,
Носи киту злата,“
С овим златом он путује,
Људима га показује.

„Вите л' ово злато,
Како сија лепо;
С тога многе душе
Залутају слепо.

„Од тог лепог злата
Плету с' ланци страшни.
Запамтите добро,
Који сте попашни!

Боље вам је ићи
Гори у хајдуке,
Него примат злата
Из душманске руке.“

III.

У по дана на мом столу
Гори свећа па ме сећа:
Да на сваком српском столу
Данас гори така свећа.

Кад би нешто сви ти плами
Сјали скупа, — не за себе,
Можда би се огрејало
Много срце, што сад зебе.

IV.

Нисам више дете,
Ал би с' игро јако;
Наметницо сило:
Л и ј о или т а к о?

Дедер пружи руку
Пуну својих ора;
Ко год зна рачунат'
Погодити мора.

Ја ћу т' рећи: Л и ј о!
Л и ј о, јест', да како.
Баш и ако ј' с паром,
И онда је т а̀ к о.

V.

Куцнимо се с чашом вина, —
Да се измиримо!
Куцнимо се с чашом вина,
Али га не пимо!

Лез'мо трезни, ко на сламу,
Ко на голо стење, —
Сутра ваља ући
Рано на јутрење.

VI.

Кад је било још божића
А без мало шале?! —
Неки на ме намигују:
„Реци коју, брале!“

На одличном том намигу
Велика вам хвала; —
Ја ћу рећи, а ви прим'те
Баш ко да је шала.

Божић нам је данас дош'о,
Виш како се бели!
Нашао нас беспослене,
Па послове дели.

Звонарима вели, нека
Дрмају за уже. —
Калуђере и попове
Шиље нека служе
(А не да се отимају о власт)

Гаспоштину опоминье:
Не пушит' цигаре;
Подсећа их на трабукност
И на Темишваре.

Свакој српској кући вели
Од Пеште до Лике,
Нека иде од „Стармаломе“
У полажајнике.

Малу децу закрињује
Кад с вертепом језде;
А велике људе пушта
Нека носе звезде.

Варенике нек кувају
Варатељи стари;
А за сламу нек се брину
Жидски новинари.

А народи, који пате
Гоњени од свију
(Да не засне крај огњишта)
— Нек олово лију.

VII.

Јест', божић је празник мира,
Али друга лека нема, —
Ради мира, баш рад мира,
Треба да се — за бој спрема.

Д. К.

ПОДЛИСТАК.

Харалампије Гагић.

Из живота једног песника.

Родио сам се у петак, 13. априла, гладне године, не знам које. Тада се баш појавила на небу нека репата звезда. Чини ми се, да би боље било, да сам се на тој репатој звезди родио, нег на земљи.

Кад сам се родио, насирао ми највећи малер на свету.

Још на крштењу прорицали ми, да ћу једном бити славан човек и велики. Не знам по чему су они то судили: ил што се нисам бацакао, ил што ми ноге преко пропорције велике биле.

Тек великим сам заиста и постао.

Ако се деца гдегод тукла, ја сам невин највише батина извукао.

Ако смо се играли лопте, па у невиности својој разбили који прозор — сва би се деца разбегла, а ја остао, да се на мени испуни воља божја.

Кад ми је отац умрьо, сетио се моје шесторо браће, а на мене заборавио (у тестаменту)

Ако сам где год на игранци био, највише сам чепао, и највише ме чепали.

Ако сам узео какав лоз, за цело би пао и он и ја, и држава она.

Ако сам се претплатио на какав српски лист, он би за цело престао да излази (за то, што сам се и ја претплатио на њега).

У картама сам био срећан. Највише сам добијао — по носу — кад сно се играли зврцалице.

Ионда какав ми ајдер тек насирао, кад сам се оженио! Ух, кад се тога сетим!

Већ малер је оженити се само, а уз то верна љубовца игра свако вече фриче фире: час би ово, час оно. Па онда мора друга нефајнија половина још и то да дозна, да су му у финије нежније половине зуби „фелишни,“ коса наврбана. А уз све то, донела ми жена у мираз:

„стару кључку са троје пилади,
„крњи ћаган и седам кашика.

Па, па . . . почео сам да пишем и стикове. Узор ми је био Максим Задрин. Срнство ће много изгубити у мени. А што се мојих песама тиче, нека не криви нико мене. што сам тако скроман био и нисам их до сад на свет издао, већ нек криви уреднике, што су моје песме остављали тамо: „где јест число“ . . . А наши издавачи имали су тада и друга посла, да издају отмене светове, рођенданке, и мисирско кинеске-тукуске календаре.

Не жалим ништа. Само ми је жао, што није онда кад сам се рађао изишао какан рођендан. Ја бих тада прочитао мој зао удес, па би нешто врло паметно учинио: не би се никад ни родио на овај свет . . .

*

. . . То је ето дневник песника Харалампија Гагића Господину зубу времена имамо да захвалимо, што нема и сршетка. Ал из оних издераних листића ево ово скуписмо

Шетња по Новом Саду.

CXXXIII.

Читао сам у некој старој граматици, немојте се наћи увређени, ал чини ми се да је била Нинковићева, каква је разлика између облика „оцеви“ и „отци“, на видим да из целога излази, да су „оцеви“ ови наши старци, што нас хране и што нам купују чигре и роштиља, а „отци“ су она господа, што се за нас богу моле и што нас сарањују, и од којих смо некад у школи учили како је прекрасни Јосиф заборавио свој огртач код благородне госпође Потифарове. Ово до душе сада више не учимо, али и није више за нас, јер смо већ велики, него то су нам онда приповедали, кад смо били невина дечица, па да нас чему корисном и моралном поуче, да не останемо слепи код очију.

Дакле сада знамо шта су то „оцеви“ и „отци“, па како баш данас пада дан „оцева“, то неће шкодити да се мало и с њима позабавимо.

Прошле недеље беше дан „матера“, такозване „материце“, а то је дан кад се једу резанци с медом и орасима, — данас су пак „оцеви“, те се једе мед и ораси са резанцима.

Врло је леп обичај остао од старина, да се на тај дан везује. Деца откину пантљику од материне старе кецеље или украду са колевке дизгу, те пођу од куће до куће те гдегод нађу којега „оца“ они га вежу и не дреше дотле, докле не добију ораха, који новчић и т. д.

Ово везивање „оцева“ и „отаца“, док се не исплате, врло је примативно и не показује никаква напретка и усавршења. А како 19. век не трпи ништа што је старо и законо, него корача у духу времена напред, то би врло нужно било, да се и у томе погледу учини који корак напред. Док су се стари наши возали по кальавим путевима, ми данас комотно се башкарамо по пароброднма и железницама; док су стари горели масно иверје зарад осветлења, ми ево имамо лустере и полијеље; док су наши праоци јели корење по пустињама, ми се сладимо бифтецима и тортама; док су они читали само старе црквене књиге, ми већ штудирано „Отмен свет“ и „Говор цвећа“; док су стари носили опанке од биволске коже, наше госпођице носе данас „штифлете“ од белог или ружичастог атласа и т. д. Па тако и наши „народни обичаји“ ваљало би да се развију и усаврше према нашим потребама.

Међу осталим, требало би, да и обичај везивања на оцеве претрпи велике реформе према данашњем укусу и културном развитку.

Нашу децу требало би педагози да науче, да то везивање употребе практично и американски. Као год што се употребљује обична пара да тера железнице, пароброде и госте из новосадске „читаоничке“ ресторације (која је баш до ку јне); као год што се петролеум употребљује да осветљава улице и капље пролазећима на шешир; као год што се рите и крпе употребљују за фабрикацију хартије и карата, тако би и наш леп обичај везивања оцева, ваљало поправити и дотерати према захтевима данашњега културнога доба.

I.

У варошици А., живео је Пера Петровић. Као што је његово име слично презимену, таку су му жена и сестра његове биле слично — опет по имену.

Она се звала Драга а она друга опет Драга.

Ја ни најмање нисам крив, што се оне сбе тако звале, те сад морам да градим хумореску рад њихова имена.

У ту исту варош доселио се и Харалампије Гагић, песник по занату. Био је песник што му је мало равних. Огледао се у свима струкама песништва. Писао је народне песме за Србина Грабовачког; писао је оде некој великој господи; писао је песме љубавне, тужне, веселе, шаљиве, срце парателне неким издавачима српских календара. . .

Па да богме да је песничка душа запела за лепотицу Драгу

Једнога дана стајао је код црквених врата.

Из цркве излазио силан побожан свет, што је дошао да се моли богу, дошао да види лепе шешире, хаљине на и лепе цуре. Међ тим светом биле су и њих две.

Хај, каква је она једна! Ово перо нема доста мастила, да исцрпе ту лепоту. Да се Дунав и Црно море претворе у мастило, не верујем, да би га и онда доста било. Звезда Даница није ништа наспрам ње. Коса јој златна, чело ведро небо, обрве две дуге, очи два сунца, образи две руже румене, руке од слоновс кости . . . уста као у кита, косе као да су змије испреплетане; прстићи њежни као орлове канџе.

То јест ово у оне, а ово у ове. . .

Тога дана написао је Харалампије Гагић сто љубавних песама и послао у све српске листове. Ако их нигде не приме, оставиће их и пришити каквом календару за другу годину.

Целу ту ноћ није могао ока свести.

Узме да чита, а оно, све лебди она лепа слика пред њиме. Остави књигу: опет не може да спава. Побоји се да није лего прво левом ногом у кревет. За то устане на легне прво десном: ал опет не може да заспи. Деникле узме један од најновијих календара српских и засва блажењим сном.

II.

За госпођицу Драгу мора да су заборавили већ сви просиоци. Та она их већ тридесет година (и нешколико преко) чека и плете — не седе, већ офарбане курјуше.

Баш је рђав тај свет!

А она друга Драга је баш друга. Многи и многи завиди Пери Петровићу. И јест некако чудо, да он тако стар човек узме њу тако младу.

И једва једном, post tot discrimina rerum! Заљубио се у њу песник Харалампије Гагић!

Помислите само песник, Харалампије Гагић!

Како је то чудно било и госпођи Драги, што није знала, дал Гагић то из шале чини, ил од збиље. И онда упало јој у очи, како њу радије гледи Гагић, нег њену зовницу.

Примера ради навешћу овде неке прилике, које би згодне и сходне биле за практично поступање и практичну употребу овог нашег народног обичаја.

Деца, која имају оца пијаницу, треба да га вежу код куће и дотле га не дрешe док не заспи, те тако неће моћи отићи у бирцуз да пије, да се карта или да се потуче.

Исто тако било би добро онога оца, који неће да претплати свога сина на „Невен“ и „Голуба“ ваљало би сини да веже, докле се год не искупи предплатном свотом на оба листа.

Ономе оцу, који допушта својој жени да се карта, уместо да гледи децу и кућу, ваљало би најдебљом дизгом попретити и дотле га држати у шкрипу, док не начини реда у својој кући.

Кад који отац хоће сина да поведе у мађарску гимназију или кћер у мађарско-језуитски клостер, треба деца да га вежу код куће и не пуштају га дотле, док се год не сети, да је Србину најбоље Србином бити.

Кад који отац хоће да иде на биралиште и да гласа за каквог дебрецинског кандидата, треба деца одмах да га вежу и не пуштају докле год избор не прође.

Кад каква „отци“ подигну руку и узму перо да потпишу мађарски своје православно име на какву потајну адресу, ваља их добро везати, да се ни мањи не могу.

Ономе оцу (отаџбине), који хоће да потпише какав уговор са Бонтувом, који је због преваре и краће на пет година везан у Париском ариништу, треба без оклевања деца (отаџбине) да вежу руке, докле год му њуд не прође. (Ноге му не треба везати, да би могао устати са столице).

Ако би који смирени отац хтео да буде Џингис-хан и да руши автономију, коју су други крваво стекли, ваља га добро стегнути да су му сиље пропете.

Кад који преподобни отац харчи народно манастирско благо, треба га тако везати, да не може ни да мрдне.

Кад који отац неће да се претплати на „Стармалог,“ него ту жали 1 фор. а на музиканте баца десетице, тога треба . . . тога треба . . . ал да, тога не треба везати, јер онда и не може извадити фориту за претплату, него му треба у тој ствари оставити — одрешене руке.

Аб.

Ђука и Шука.

Ђука. Бог ме је ово усред зиме право пролетње време чујем да по гдекојим крајевима цвета већ врбица.

Шука. Врбица? У Пријој гори богме не цвета.

Ђука. На на шта је осуђен онај, што му је јуче у кр. суду пресуда изречена?

Шука. Осуђен је, да се мора превести на виловачкој скели. Но он је апелирао.

Ђука. Хе, ал, може га више суд још теже осудити: можда ће га осудити, да буде у Тителу за време. Николићевог јубилеума.

А Драга № 2 ужива. У њу се заљубио песник Харалампије Гагић!

А он је толико пута пролазио поред њене куће, толико уздисао!

Тог дана, кад се спустило вече, узео је у руке гитар, па дошао до Драге, т. ј. до њених прозора.

Звуци забрујаше, а кроз тиху ноћцу летела је песма од љубави (наравно његово сочињење):

„О незлобна голубице,
„Невина моја грлице.
„Како тихо ти почиваш
„И кивечно не чувствујеш
„Бол сердца мојега!

„Пробуди се, ако спаваш.
Пробуди се, шта већ чекаш
„Отвор очи сада твоје,
„Да ме видиш близу тебе
„... Ах, ах, ах, ах,
„Љубезнога твојега!“...

Тад се отвори прозор и укажу се обе. Драгиносе лице засјало као јарко сунце и заиста би морао свет мислити, да је већ свануло; јкад ал она друга Драга пом мрача не само то сунце, већ и звезде на небу.

И опет је био мрак.

Ал мрак на земљи, а у души његовој обасјај љубавни.

Како се мило смешила, како је мило саслушала песму његову.

Е, бадава, види он, да њега Драга воли.
Е, бадава види она, да он њу воли.

III.

У један мах пуче глас: жени се песник Харалампије Гагић. Узима Драгу, сестру Петра Петровића!

„Господине!“ рекао је Гагић Петру Петровићу „— ја не могу живети без ваше сестре.“

„Не можете? А ви умрите?

„Само допустите да с њом умрем.“

„Ја баш не браним“ а и она неће бранити.“

„Неће?! То сам ја онда најсрећнији човек на свету.“

„Ал она још срећнија, што ће се већ једном удати“ промрмља Петровић.

„Господине, ја свечано просим руку ваше госпођице сестре.“

„Ено вам и обе руке!“

„Ех ја сам најсретнији човек на свету Ух добродетељу, дико моја; ходите да вас загрлим... ходите!“

„Та доста, доста, угушићете ме.“

„Сад да ми је само да се проразговорим с вашом сестром.“

Та то можете.“

„Кад да дођем?“

„Кад год хоћете.“

Харалампије Гагић зна, шта је у реду. Написао је љубавно писмо, па послао Драги. А Драга не зна, шта ће од милине. Дознала је и Драгу № 1. па пред њом читала писмо:

„Мила пренила, драга, најдражија, најшћернија и најмеденија моја Драга! „Без тебе немогу ни по секунда

СТАРМ. А шта ти ту радиш, српски сине ?

ГЕРМ. Чиним своју проклету дужност. Копам гроб српској автономији.

СТАРМ. Но, — до јако нисам веровао; ал сад и ја видим да си човек на свом месту.

живети „Твој ни те је брат обећао; сад реци још „и ти да хоћеш па онда је цео свет мој, „онда сам најсрећнији човек на свету. „Реци само де ме волеш па ево ме „на љубавни крили анђелче моје.“

— Анђелче моје! Ију! Тај момак не може живети без мене. Драга, Драга, чуј, види, па се диви!

А она дивна Драга се само насмешила. . . .

Мисляла је у себи; ко је гора луда, ил Харалампије Гагић, ил Драга Но. 2.

IV.

Гагић је долетео ко без душе у кућу Петра Петровића. Жена господин Петрова, она дивна Драга склонила се, да буду сами њих двоје; он, песник и она матора вештица (боже прости!)

Харалампије је почео још с врата орацију своју:

„Анђелу, рају мој. . . Охо, ви сте то (иди до врага) А где је ако смем питати. . .“

„Драга? Баш је сад изашла.

Господин Харалампије Гагић није још био на њеним мукама, но сад.

„Ах ви знате за нашу љубав?

„Знам. . .“

„На?

„Е па? Без мене тек не може ништа бити.“

Харалампије Гагић помисли, да је та недрага Драга у стању све и сва учинити, да она управља Драгом.

„Ви сте кадри све учинити? А ви гледајте, прекинем вас молим вас. Од вас зависи моја срећа, мој рај. . . Учините, учините!“

„Да ја ћу учинити.“

„Учинитићете?!“

Харалампије Гагић се залети — да загрли и пољуби госпођу Петровићку.

Хм. Ал се згрози од ње, па устукне. Драга № 2. је видила, што је наумио. Скочила је до њега, загрлила га. . .

. . . А Гагићу смрче пред очима. Стаде је турати од себе.

„Али. . . Ако господин Петровић чује за то — тај ће ме на међдан позвати.

„Не ће ни речи рећи. Ох верујте чим сам вас видела. . ; Заљубила сам се у вас.“

„Ви у мене? Хахаха!“

„Да, ја у вас, и ви у мене.“

„Ја у вас? Боже сачувај!

„Шта?“ цикну Драга. „— А ова ваша писма?

„Па да, ал ја их нисам писао вама, ја вас не љубим.“

„Ју! дрекну Драга и — п а д е у н е с в е с т

V

Како је пала у несвест — пала је баш на столицу где је Гагић оставио свој (т. ј. свог пријатеља) цилиндар. Од цилиндра поста чудним удесом поагча. Кад то виде Гагић, а он груну Драгу, те она други пут паде у н е с в е с т

Уштипци.

△ Закључило се, да се не честитају више имендани, тако исто ни рођендани; осим тога искључују се многи и од честитања новог лета — е па ако нећемо тако, онда најбоље да идемо сви у београдске министре, јер они један другом немају шта да честитају!

* * *

✱ У званичним „Српским новинама“ излази подлистак од А. Н.Спасића „**Енглески устав**“ по Беџхоту, Ерскин-меју, Халаму, Меколеју, Роселу, и Џон Стуарду Милу. Према садашњим околностима при крвој скупштини пређе би било, да нам г. Спасић опише садањи „**Српски устав.**“ по Широ-ћан-хоту, Стојан-меју, Гараш-халаму, Видолеју, Чед-оселу и Џон Аберд Милу.

* * *

□ „Пестер Лојд“ девунцира, како је Книћанинова књига „У Фрушкој гори“ јако раширена и распродата по Новом Саду. — Отуда ваљда и долази, да смо ми за њу тек из „Пестер Лојда“ дознали да је напшла.

* * *

□ „Видело“ је препштампало извештај Павићев, али је изостављено оно место, где је овај рекао како краљ Милан добро говори хрватски и да би могао бити професор хрватског језика. — Па кад се Павић не стиди своја булазњења, што се „Видело“ стиди, а не стиди се препштампати га најкрупнијим словима!

* * *

☽ Из Вел. Кикинде нам по мало враћају лист, што смо се усудили приметити, да се на забави „женске задруге“ могла узети у програм и која српска или бар славенска пијеса. Ал кад они наш лист враћају, ми се надамо, да ће они бар други лист — окренути.

* * *

□ Како је уведена нова сорта палидрваца, која се зове „Крокодилске сигице,“ то ћемо сада, кад нам њезин сумпор буде у очи ишао, дити — крокодилске суве.

* * *

△ Ужасна борба то беше! Људи на узбурканој води, таласи и санте леда љуљају лађу; ни од куда помоћи, корман не хасни; лађа далеко бачена у пучину; пропаст и смрт претила је на најгрозничији начин! — А на коме је леденом мору била та бура? — питаћете. Није на мору, него на виловачкој скели, на главном друму шајкашком!! (Наравно, кад се на кортешовање потроши толики новац, онда за оправљање друмова и насипа не остаје ништа!)—

* * *

△ Министарство наређује, да на виловачкој скели мора од сада увек бити наметен компас. (Ваљда се скела због тога и зове иначе и комна?)

* * *

□ Како би било, кад би се од сада јавна предавања о задатку Српкиња држала у Конрадијевом циркусу, па би бар биде много више Српкиња на окупу, него онамад у „Српској читаоници.“

* * *

△ Да не стоји у календарима, црно на бело да ће на данашњи дан бити „мећава, снег, и ветар“ ја би по овом топлом и благом времену држао да је пролеће! **Аб.**

---

*

У другој соби беше Драга, она дивна Драга.

Гагић је јурио у ту собу. Клекну.. је пред своју драгану:

„Анђеле, рају мој! Без тебе не могу живети.“

„Без мене?! зачуђено га питала Драга.

„Да без тебе! Љубим те више свега. Волим те нег сунце. месец, и звезде; волијем те, него песме моје. . .

„Господине! Шта то значи?“

„То што и писма она, што сам вам писао и ви мени. Ви ми се заклињасте да ћете ме волети, ви ме снажисте, ви ме учинисте срећним. . .

„Ја, вас?

„Да ви, ти анђеле мој. Ох један поглед само, један загрљај. . .“

Ту полети да је загрли.

У собу ступи Петар Петровић.

„Шта, шта, господин Гагићу?“

„Шта хоћу љубав!“

„Љубав, па овде код Драге.“

„Да, она ми је љубав обећала; она ми се заклињала. . .“

„Шта она, моја Драга.“

„Јест она.“

„Господине!“

„Господине!“

„Дакле Драга, моја Драга да ме осрамоти под старост.“

А од куд та срамота, што ћу је ја одвести“

„Што ви њу водите? Мени на очи?“

„На ви ми ју дадосте.“

„Кога?“

Вашу сестру.“

„ал ово је. . .“

„Но, на које?

„Ово је моја жена.“

Шта, ваша жена?! а ово тамо?

„Ово је моја сестра.“

Сестра?! Онда. . . Због ом, због ом због ом?!

*

На врати га дочека она немила Драга. Кад је дошао кући, видео је, шта је све од њега. Цилиндра није имао на глави, па још да је његов. ни по јада, ал сад ће га морати платити. Фрак беше ту — ал само једна половина; оној другој се није знало ни трага ни гласа.

Тако је ето прошао песник и његова презељена љубавако му изађу кад на свет његови списи, биће му и јуначки епос, под наслово: „Харалампије Гагић и његова љубов“

Курјачки.

Ћира. Код нас је сувише календара, а у Црној Гори изгледа, као да су се узвисили над свима календарима и треветницима.

Спира. Како то мислиш?

Ћира. Та ето, — Црногорцима изгледа као да су сад Цвети, па тако и раде, кидају В р б и ц у.

Спира. Па нека. Боље је и то, кад ко у децембру мисли да су цвети него кад би ко на цвети мислио да је децембар.

Ћира. Даклем наш посланик у Паризу убио се.

Спира. То ми је жао. Али јамачно се тек приватно убио, ваља да није то званично урадио. Јер то би била врло хрђава политика, која води самоубијству.

Ћира. Тако и ја држим. Не знам како Бисмарк мисли о тој ствари.

Ћира. Даклем Оберланка обесише.

Спира. Обесише ју̀ !

Ћира. Али то је Талијанске иредентисте јако озлоједило.

Спира. Озлоједило, ју̀ !

Ћира. Држе му свечана опела и певају e t cum L a z a r o — —

Спира. А да није и Гирс штогод о томе говорио c u m L a z a r o (redactore) ?

Ћира. Та то баш и јесте жао неким чивутским вовпварима, што је састанак Г'ирсов cum Lazaro био неколико дана раније, — иначе би то они већ знали на свој начин употребити.

П у с л и ц е.

„Biograd je skroz i skroz sav savcit grad hrvatski“ — тако вели Позоров дописник у 282. броју тога листа. — Бадава ! шта чини бистро око. Дописник је био само 24 сата у Београду, па га је већ „skroz i skroz“ познао, — а наши ученьаци живе у њему по 50 година, па још нису приметили да је хрватски град.

„Маša Vrbica ist der grösste Schlaumeier in den Schwarzen Bergen“ — тако вели бечка „Преса“, доносећи глас да је Маша Врбица пао. — (Чуј Гарашанину и Пироњанче, како ће ваша драга прија и за вама плакати, кад неумитна судбина угаси видело ваше меродавности.)

За пруског цара Вилхелма веле да сваки дан једе супу, у којој се кува 12 фунти говеђа меса, 4 голуба и 2 кокошке. — Али какву супу он (т. ј. његов кувар) другима кува, — о томе новине ћуте.

„Видело“, кад полемизира са политичним противницима, виче полицију у помоћ. — Ваљда су се зажелели опет мало Рабагаса, — та господа са раскреченим гушчијим пером у руци.

Ескулапијаде.

Бележи их Озрен

Л е ч н и к (мужу). Ја вам морам, искрено рећи да ми се ваша госпођа већ више не допада.

М у ж. То имамо ми господини доктори, сасвим једнак укус.

2.

Л е ч н и к (болеснику). Не плашите се ништа, чим dolores престану одмах ће се ваши болови утишати.

3.

П р о ф е с о р Господо моја! Данас ћу почети предавати, о људским болестима. Када је човек болестан онда се природа и болест ухвате у коштац. Лечник дође међу њи ударн штапом по њима; погоди ли болест, онда болник оздрави а погоди ли природу, онда болник умре.

4.

Л е ч н и к (једној брбљавој дами). Молим вас покажите ми језик.

Госпођа (покаже)

Л е ч н и к Тако! Сад тако држите језик, докле год ја не изговорим.

5.

Л е ч н и к (Шателесу). Ја сам вам его преписао медецину али то је врло гадно. Може те ли ви што гадно поднети.

Ш а т е л е с. Морић! Иди доложи своју матер, да је види господин доктор.

6.

Д е ч а к (у апотеци) Молим вас прашка за стенице.

А п о т е к а р. За колико желиш?

Д е ч а к. Ја баш не знам за цело, али ваљда ће их бити од прилике две хиљаде.

7.

Д о к т о р (Сретне једнога човека на соками чију је жену некада лечио). Дакле ваша жена је умрла.

Ч о в е к. Јесте. . . , али по чему ви то познајете.

Д о к т о р. Но, па по вашем веселом лицу.

8.

Л е ч н и к (болеснику). Имате ли апетита?

Б о л е с н и к. Но, ако имате баш што спремљено неби шкодило.

9.

„Иди молим те, како можеш држати тако гадно и маторо псето“?

„То псето сам ја дужан држати, јер је то мој избавитељ. Пре десет година сам ја био опасно болестан. Тада дође к мени лечник и праће моме кревету, али то псето које је поред мене у кревету лежало недаде му приступити. И тако се лечник морао кући повратити. Ето вѝш да је псето мој избавитељ јер да њега тада на моме кревету не беше, ја бих се досада већ у гробу мртав належао“.

10.

„Ко то каже да је дуван шкодљив? Мој деда је четврт часа пред смрт пушио, па му опет није ништа фалило“.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Пред спомеником.

Ви нисте видли; доцне је било:
Поноћ се ирна стала да краде,
Прест'о је пролом свечаних топа,
Престале давно поиште, параде.
А оне речи што Стојан рече
О вечном стубу науке сјајне
Разв'о је ветар . . . та речи пусте
Никада нису ка дела трајне.
Ви нисте видли — доцне је било
Поноћ се ирна прикрада немо,
Пред спомеником никога нема
И сам је стражар био задремо.
Ви нисте видли како се спомен,
К'о жива душа уз'о да креће
А да му поглед метална ока
Ко хитра муња Срнство пролеће.
Ви нисте видли како се стрес'о,
— Појмите л' тугу недаће праве? —
Пред позоришгем још се познају
Од Рабагаса неге крваве.
Ви нисте видли како се стрес'о,
Кад спази подлост осветe вреле,
Учитељи се по ноћи, зими,
Са краја на крај Србије селе.
Ви нисте видли како се стрес'о
Како му туга на усна слеће,
Кад виде мис'о за коју мишља,
Да никад, никад погинут неће.
И рука Кнеза и слика цела
По мало већ се к Дунаву скрену,
А усне гласно ко да му зборе:
Онуд се иде к ослобођењу!
Ви чули нисте, ви видли нисте
— Шта вас се тичу народне наде?
Та ви сте чули пуцњаву топа.
А видли само оне параде.

А—л („Из Ћосе“)

Дописи.

г-ђИз Титела, на 10.000 младенаца 1883. — Из поносне Шајкашке могу вам јавити радосну вест, да се овде велике припреме чине, да се на достојан начин прослави 25 годишњи јубилејум нашега по сриство у Шајкашкој заслужнога г. солгабирова Николића. Велим на достојан начин, а да је заиста достојан, видеће се и из овога примера. У тителској политичној општини донесен је закључак, да се пошљу четири изасланика, који ће општину заступати при тој радосној свечаности. Кад је г. председник предложио четворицу, устаће честити ратар Н., који је такође општинар, те ће рећи: „Господо, ја мислим да за наше изасланике пошљемо на ту светковину г. г. Дајча, Циприса Розенцвајга и Јајтелеса!“ — Кад га запиташе а зашто баш њих, одговори честити општинар: Та они су наши први људи, најодличнији грађани и трговци па“су виријати, даклем треба нашем солги у почаст такве људе да бирамо“, — И у опште се овде код нас држи, да би то било достојно нашег заслужног г. солгабирова. — Могу вамјош и то јавити, да се за ту радосну свечаност, спрема и дилетанска позоришна престава, даваће се комад „Честитам“, па ћу вам у своје време саопштити и рад наших глумаца и глумица, директора, режисера и суфлера, па знам да ћете се јако обрадовати и рећи: „Честитам“!

Иначе је овде код нас све у реду; чујем да ће се скорим славити још један јубилеум, и то 25-годишњи јубилеум, од како су се људи и марва почели давити на вилопачкој скели, јер је 25 година, како се вечито руше насипи а не оправљају.

Може бити да ће се оба ова јубилеума заједно славити.

Одговори уредништва.

У Потисје. Што не можемо примити онако, то не примамо ни под којим другим условом, ма како галантни били.

Коста-Четкаи. Чини нам се да баш заиста некога има на кога се то односи, — иначе цео чланак и нема смисла. А да ли је тај неко, заиста народу или каквом поштеном начелу згрешио и заслужио да се тако у шали продрмуса, то из нашега чланка нигде не видимо. А кога, само због спољашњости његове узети на миндрос, — то није задатак овог листа. Мило ће нам бити ако наш хумор и досетке у ономе листу употребите друкчије, достојније.

Г-ђу у С. Употребићемо под рубриком „Наивности и досетке из дечија света“. Радо ћемо примити ако још што тако имате прибележено.

Новије књиге.

Дела Ђуре Јакшића. књига друга; песме епске. У Београду у краљевско-српској држ. штампарији 1882. осмина стр. 149.

Чича Томина Колеба или црно и бело. Како су живели северноамерикански робови. По енгдеском изворнику, који је написала Beecher-Stowe, за одраслију децу немачки прерадио А. Х. Фоговић. На српски превео А. М. Матић. Са две слике. Издање српске књижаре Браће М. Поповића у Новоме Саду. 1883. Осмина стр. 106. Цена 40 новч.

Октбра роман А. Женевреја. Превео с француског Ј. В. Несторовић. Нови Сад, издање књижаре Луке Јоцића и др. 1883. осмина стр. 196. Цена 50 новч.

О претоварању школске деце. Опомена родитељима, учитељима и свима пријатељима дечијим од дра Фридриха Вилхелма Фрике-а превео Александар Јорговић, проф. више девојач. школи у Н. Саду. У Новом Саду, издање књижаре Луке Јоцића и др. 1883. осмина стр. 76. Цена 30 новч.

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за 1883.

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ

У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА

у Н. Саду.

Година V. У Новом Саду, 31 Децембра 1882. Бр. 36

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази тринут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Песма над песмама.

Могу бити сто табака
И милион реди. —
Без позива на предплату
То ништа не вреди.

На баш нек је пуно шале,
И слатке и горке, —
Без позива на предплату,
Можеш плашит' чворке.

Може бити виц до вица
(Што већ рђе бива), —
Без позива на предплату
Пуст се санак снива.

И сатира може бити
Јеријонска труба, —
Без позива на предплату,
Баба је без зуба.

Можеш смерат' пуно шетња,
Чупавих чланака,
Без позива на предплату
Немаш опанака,

Ђука, Шука; Ћира, Спира,
Могу стат' на главу, —
Без позива на предплату
Лађа им се дави.

Свака песма може бити
Од педесет грама, —
Ипак позив на предплату
Песма ј' над песмама.

Ал и позив може ићи
У запећ да дрема,
Ако зове и призива, —
А одзива нема.

За то браћо, држимо се
Кад смо већ почели;
Јер публика „Стармаломе“
Смрт ил живот дели.

Шетња по Новом Саду.

CXXXIV.

Наше календарџије, који гатају о времену, чешће се преваре, те нам донесу снег и мећаву баш у оне дане, кад се природа најузмањатије смеши и сунце тако жарко и умилно сија, да се до колена у блату искаљамо. То је сасвим обична ствар, па јој се данас више и не чудимо, јер смо на календарске лажи тако већ навикнути, као да све календаре пише и издаје уредништво „Пестер Лојда.“ Али да природа вара и да нас обмањује, то је штогод нечувено, јер смо до сада држали, да су закони природини тако исто необорими и да се тако исто чврсто држе, као „Устав“ Србије при изборима посланика и при држању скупштине. Али где чуда! На Туцин-дан изгледа нам, као да је велики петак, тако је ведро и топло време, те место да поред вруће пећи читамо новине а ово (баш као на велики петак) чујемо све неко клепетање. И иначе нам природа за ово доба године није природна. Уместо да је Карловачки магарчев брег снегом покривен и на Тенгеру лед стао, а оно је брег сув и зелен, на Тенгеру Карловкиње платно беле и ноге перу, а снег се завукао у свој двор, а лед нас бије сасвим са друге неке стране. Па и по целој Немачкој и Аустрији тако је топло време, да господа у тим земљама ни мало нису жељна да окусе

руског чаја. Нема вам сад ни оне уобичајене зимске картаније, кад се многи, који су прави Козаци у томе послу, по цео дан у топлој соби забављају, сада се сви по топлом времену шећу, а Козаке не жели ни да виде. Наше миле Сршкиње, које зими, кад није време за шетњу, купују силне добре књиге да читају, сад на благом овом времену нити купују, нити читају какве књиге и листове, јер је хвала богу лепо време, па се не мора седети у соби као роб, него може се и њи кудгод (на „јаузи“). Нема вам сад ни Штросмајерове окружнице, као што то иначе бива о божићу, кад није овако топло, него кад падне мраз. Исто тако нема ни карловачког сабора, а да је снег и мећава, будите уверени, да би га сазвали. Учитеља се туже, да сад пред божић не добијају прасица, шунке, јаја и т. д. од дечијих родитеља, као што је то било у старо време, кад је мраз и снег о божићу долазио, а не о довпима. Њурчије и дувари такође приповедају, и уверавају нас, да су божићи много веселији, кад је цича зима, него сада, кад је човеку врућина и у хладној соби и кад се го-наг зноји у („дамфбаду.“)

Природа се дакле ове године извртула на налич, те дакле ова зима нема лица. А иначе је јануаров патрон — Јанус — два лица имао, и ако се управо тек за овај сада рећи може да је дволичан, дакле би био сасвим способан и достојан, да му онај карловачки богослов химну напише и где год за време ручка (т. ј док други ручају) отпева.

. . . . . .

Јест! Тако ми и треба!

Хоћу ја да се шалим са природом, Русима и Козацима — и с другим стварима, с којима се не треба шалити!

Таман ја она горња посматрања написао и поред њих тврдо заспао а кад се у јутру пробудих, а оно цича зима; блато од којег су се јуче још могли „Виделови“ чланци месити, скоцало се и окаменило. Реомир на своме термометру показује престом на 10 гради испод ништа, а кад погледах на прозор, а оно никог на улици само два смрзнута пекара и три угрејена ноћна стражара.

Тако ми и треба! Ја сам време урекао! Морам потражити „Вечити календар“ да видим каква је трава добра од урока, те да је до пролећа употребљујем, можда ће урок попустити, те време омекшати.

А дотле ваља седити у топлој соби, те читати Германов „Божићни поздрав“ по чијем језику нортографији најбоље познати можемо, да је Даничић умрло.

Аб.

Уштипци.

☐ У манастиру Гргетегу украдоше шунке од 19 свиња, па се у новинама јавља, да је однето 74 шунке. Ал један математичар је израчунао да од 19 свиња (4 × 19) треба да има 76 шунака! Две су дакле појели калуђери у пост!

* * *

☐ Новине јављају, да су неки разбојници код Руме похарали пошту и убили кочијаша и пратноца.

ПОДЛИСТАК.

Шта учини љубав.

Ја, који вам ово приповедам, ја сам човек путник, путујем непрестано као вечити жид; путујем лети, путујем зими, с пролећа и јесени; путујем у интересу велике бечке фирме Bofeles et Puff, — примам нарудбине за њихов еспап, куним рачуне, пролонгираним менице, ауазлајујем криде или водим егзекуције, — као што видите. све такови послови, којима се не почињу хумореске. Али ја сам инак морао тиме почети, — не тога ради да тиме препоручим фирму Bofelesa et Puffa (која се баш не би радовала „Стармаловој“ препоруци), већ што ће те из мога приповедања видети, да ја ни лане ни ове године на божић нисам био код куће, — па ако вам се у напред не представим као „рајзенцер“ по дужности, могли би ме још држати за каквог простог скитницу и пробисвета.

Еле лане сам божићовао у Н. код мога пријатеља Младена К . . . . који се те јесени оженио. Ту сам провео лепо и красно. Младен је честит и ваљан човек, његова Даница је красно и мило створење. Снега имају доста, а поле се као голуб и голубица. За три дана упознао сам цео њихов брачни живот. Младен је човек на своме месту, чини својој жени све што се чинити може, а она, јасна је, не има више само две жеље, — једна јој је жеља да је муж води у Италију, у Напуљ, — ничега другог ради, већ само да види Везув. А друга јој је жеља, да се Младен окани тога проклетог пушења дувана, јер што истина истина, Младен је страстан дуванџија. Што се тиче прве жеље, сва је прилика била, да ће јој се испунити. Муж јој обећава, да неће жалити трошка, ако не баш на лето које долази, а оно за цело на друго лето. Али, што се тиче друге жеље, што се тиче дувана, то би била велика жртва, ту је велики чвор.

Даница баш не може да подноси дуван, а Младен баш не може да га напусти. Даница мора да бежи у трећу собу, кад Младен цигарету запали; а како је то тешко њој, која би тако радо непрестано седела близу њега! бар само тако близу да може чути куцање срца његова — а то се наравно из треће собе не чује. Младен је покушавао да иде у кафану, да се тамо до миле воље напуши, па да је кад куће миран. Али где је кафана! та она је још много даље него трећа соба, и Даници се овда чинило као да их бескрајна бесконачност или бесконачна бескрајност растављав. На инак, она није могла да подноси дуван, а он није могао да се одучи од пушења, ма да су се силно волели, да би душу своју једно за друго дали. И то је била једина магловита страна њиховог иначе тако ведрог и чистог брачног живота.

Тако су стојале ствари лане на божић.

Ја сам после божића отишао од њих и целе године сећао сам се како сам пријатно код њих провео.

Кад ове године, опет пред божић, пут ме нанесе опет у близину места Н.—И ја удесим тако, да и ове године код њих божићујем. Седесмо на бадњи дан при вече-

Сад се можемо надати, да ће новине скорим јавити да су злочинци ти побегли (као обично) из затвора свог у Вуковару.

* * *

Ч Како никад не чујемо да су лопови похарали из каквог манастира коју центу пустињачког коренља црногалука, него све неке шунке и кобасице, — ал оно ваљда чувају калуђери под сигурнијом бравом!

* * *

Ⓟ Ја држим да је српска слога тако већ готова и утврђена, да је не ради полемика између „Заставе“ и „Српског кола“ са свим и злишна и да јој ништа више допринети неће.

* * *

✱ Сомборци су ревеном саздали ново здање за „Српску читаоницу“ и као што веле, то је здање права палата. А новосадска читаоница? И за њу се може рећи да је — пала та.

* * *

△ Др. Емилијан племенити Радић вели у својој посланици, да ово ништа не ваља што се радило у нашој цркви од год. 1868. — Па зар ни то, што је Герман метнут за патријарха?

Искреност списатељска.

У Београдским новинама има један књижеван оглас у ком неки Ј. Ђ. Авакумовић оглашује своју нову књигу и почиње свој глас овако:

„Моје дело „Продужени злочин“ и т. д.

Нека нам не замери г. Авакумовић, ми не познајемо ни њега, ни дела му, дакле не можемо му дело осудити, али препоручили би многим нашим списатељима, да своје списаније и они тако препоруче. т. ј. Моје дело, продужени злочин и т. д.

Претплата у натури.

Један мађарски лист оглашује, да ће од сада примати претплату не само у новцу, него и у натури. и. пр. у житу, масти, и т. д. И сад ћемо дакле у тоя листу моји читати овакве „Одговоре администрације:

Г. Н. Н. у З. — Од послате претплате Ваше за наш лист остало вам је ¼ киле масти за идућу годину, које смо вам за добро уписали.

Г. Б. С. у Ж. — За текућу четврт имате нам послати још 25 дека сланине.

Г. У. П. у С. — У име рабата урачунавамо вам као скупитељу по метера сламе и један рупљак жита.

Г. С Н. у Б. — У вашем рекомандованом писму нашли смо 1 шунку и 5 кила сочива, кад пошљете још 3 киле грашка онда сте намирили претплату за целу годину и лист ће вам се уредно слати.

Пречасти г. ф. Л. у В. — Послати нам рестлови од рукчала, као батаковци, обарени кобасице, погаче, црвенаја, могу се само у по цене рачунати, јер је уреднишство само половину могло употребити.

Г. З. Г. у Ш — Поједини бројеви нашега листа стају ¼ фунте маруна. И т. д. **Аб.**

ри, сви вољни весели, и расхеретани. После вечере скочи лепа домаћица, донесе сребрну никслу са најфинијим духаном, мету га преда се, направи цигарету, запали је, — а ја разрогачих очи гледајући како пуши као Турчин. Не могох да вервјем очима својим. А домаћица мету дуван преда-ме нудећи ме да и ја запалим. Учинило ми се као да сањам. Направим цигарету, и гурнем дуван пред Младена, да и он прави и запали. Младен се насмеши и рече: Хвала, ја не пушим! — Е онда ми се већ соба окренула натрашке, и ја сам се укочио од чуда и покора.

„Ако бога знате, људи, шта је ово? Разјашњујте ми брзо, или ме пуштајте на поље, да идем, да видим, да се није цео свет тумбе окренуо!“

И Младен и Даница прснуше гротом у смеј.

„Е кад сте тако радознали, драги госте наш, а ви слушајте, ми ћемо вам све испричати!“ Тако рече красна домаћица сиајући мирисави тој у беле порцеланске шоље. „Де Младене, почни ти.“

Младен се накашља и поче овако: „Елем ти знаш како смо ланс стојали рацсто дувана. Као што видиш одношаји се сасвим изменили. Све до јуна месеца трајало је оно стање, као што је било ланс кад сн нас оставно. Даница је желела да ја оставим дулан, а ја нисам могао. Јуна месеца Даница се мало разболи, брзо је оздравила, али лечник ми саветоваше да је пошљем на неколико недеља у Мехадију. Тешко ми је било, јер ја нисам могао кућу оставити да с њоме идем. А њу не пустити, кад се тиче њена здравља, ни то нисам смео учинити. Елем ја њу са кума Тином опремим и пошљем у Мехадију. сам остао сам, а мени терет паде на срце; онда сам тек осећао како је жарко љубим. Сваки дан сам јој по двапут писао; сваке ноћи сам је по сто пута сањао; сваког часа сам име њено спомињуо, — али то је мени све мало било — све бих хтео да какво велико дело, какву велику жртву за њу учиним, и ха — на једаред ми паде на ум: какву жртву! срам те било; та та ти ниси био кадар ни дупан да оставиш њој за љубав. И та помисао паде ми као камен на душу. И ја се одлучим да дуван оставим. Док се она у Мехадији купа, ја ћу се од пушења одучити, па каква ће тек радост, каква изненада бити, кад се Даница кући врати, и паће својег мужа, који више није дуванција. Али, да себи сасвим затворим врата повратку у дуванскн свет, ја сазовем неколико пријатеља на вечеру, и том приликом распоклањам им сав мој дуванциски прибор и пред њима се свечано заверим да дуван за навек остављам. Хуља и нитков сам, рекох, ако реч моју не одржим, и ви, браћо, треба да ме презрете, ако ме кад видите да пушим. И тако се ја одучих од дувана, за љубав мојој драгој Даници. — Хајде, Данице, сад ти продужи!“

Даница се чисто мало застиде и рече: „Добро, али ја нећу умети то тако живо описати. Но што му драго, како знам. Чујте дакле, драги госте! Кад сам дошла у Мехадију, наравна ствар, да су ми мисли све биле код куће. Кад уђем у своју собу а мени нешто необично. Чинило ми се, да би ми та празнина спошљивија била, кад би та соба бар мало на дуван мирисала. Кад добијем од Милана пис-

Ђука и Шука.

Ђука. Јеси л' чуо Шука, да су неки лупежи похарали манастир Грчетек?

Шука. Шта наопако, да нису однели кога калуђера?

Ђука. Не, него су похарали манастирску библиотеку.

Шука. На каква су дела однели?

Ђука. Однели су 74 шуње, 120 пари кобасица, 16 куленова и 6 пола сланине.

Шука. Хо, то су све класична дела! Знаш да је Шилер радо јео шунке.

Ђука. А и шунка воле шилера.

Шука. Па јесу л' била дела та свезана?

Ђука. По старинском обичају била су пре тога увезана у — у свињску кожу.

Гамбета.

Шта ј' Гамбета роду своме био,
Република заборавит' неће.
Што је света на четири стране,
На гроб овај од свуд пада цвеће.

Твоје гране пружале су хлада,
А топлота ишла ј' из твог дебла, —
Република грејала се њоме, —
Ал мало и зебла.

Снага ти је изнемерна била,
Свима страшна с величине њене,
— Могло б' доћи да ту грдну снагу
Слабост људска кресне — — —

Твоја прошлост Француској је дика
(На гробу ти више и не траже).
— Нико незна, нит' ће кад год знати,
Шта ће данас у земљу полаже.

Д.

Чини добро, не кај се.

Банат је негда хранио половину Угарске; сад је дошло време да је он (свега) сит.

* * *

Срби су некада бранили ову домовину од Турака; сад је дошло време да им „Турски Народ“ зајам враћа.

* * *

Манастир Раваница је негда гојио благоутробије игумана Ратковића; сад је дошло да цела Фрушка гора спасава Раваницу од глади.

* * *

Бонту је прекаљане поклањао с а т о в е; сад је дошло време на он добива г о д и н е.

* * *

Босна је негда нама слала сувих шљива; дође вријеме, па сад ми њој враћамо још много суваљу просвету.

* * *

„Видело“ се негда дигло на леђима радикалаца; зато се сада политични морал стоструко диже (или бар треба да се диже) на искуству радикалаца.

мо, омиришем га да ли се осећа на дуван, — и чисто ми неправо кад се превариш, — све мислим: можда је болестан па не може да пуши. Али пођу га сневам како сам по соби шета и пуши: око њега магла од дувана, па не могу добро да га видим, је-ли му кошуља лепо изеглана, је-ли му марама лепо везана, па онда, — баш човек може којешта да снева, — учини ми се као да гутам овај дим око њега. само да га могу боље видети, јели здрав, јели здрав, јели расположен, да није сувише брижан и невесео. Гутам тај дим, а он ни се чини тако пријатан, са свим противно него што бива на јави. У јутру се смејем лудом сну, — али ми не излази из главе. Св.: помишљам: чиме би Милана изненадила, кад кући дођем? Наједаред, као муња севну ми кроз главу: научи се и сама пушити, па ти онда дуван неће бити несносан. Онда нећеш морати искати од Милана ту велику жртву, да теби за љубав дуван остави; а како ће се он томе радовати! Кума Тино, рекох ја мојој кући. знате ли шта, ја хоћу да се научим пушити. Нема ту ништа, немојте ни мене одговарати, што рекох рекох. Ево вам задајем своју поштену реч, ја ћу од сада за будем прави Дуванџија, и ако то не урадим, назовите ме кукавицом; јесте ја вам се свечано заклињем, да ћу од сада дуван пушити. И ја онда купим дувана и одам се на тај до онда мрски занат. Како ми је било с почетка, то не тражите да вам описујем, — живе су то муке научити се пушењу. Али кад се једном прекужи оно најтеже, — онда постане страст. И за време мога баклења у Мехаџи ја се тако научих на дуван, да сад баш и кад ме не би заклетва везивала, не знам како бих се од њега оду чила.“

„Сад би већ даље могао и сам продужити“ рекох ја.

„Па де да чујемо“! рекоше они.

„Ви дођосте из Мехаџије кући са цигаром у усти.“

„Јесте, тако је.“

„А кад то Младен виде, он у место радости пребледе од стра.

„Управо тако.“

„А кад ви чусте, да се Младен међу тим одучио од дувана, и да се заверио никада више не пушити, а ви падосте као из седмог неба,“

„Са свим сте погодили!

„И ни се сад кајете, што се научисте пушењу.“

„Да богме. Али заклетву не смем да погазим.“

„А ти би, Младене, сад волео, да смеш с нама у друштву једну цигаретицу запалити; али си се заверио, па сад мораш да трпиш.“

Младен ми не даде јасна одговора, само рече: „Но сад већ шта је ту је; како је да је. Човеку, који није дуванџија није баш најмилије кад му жена тутун пуши; али кад се сетим да је цео тај презрат, цело то чудо љубав учинила, онда се и у диму женина дувана осећам сретан пресретан.

Но Даница баш није пушила као Турчин, — две три цигаретице на дан, то је било све, та то баш није много, особито кад је од заклетве.

Ђира. Бадава. И сама судбина прави калембуре.

Спира. Како то.

Ђира. Ја сам увек помишљао, који ће од данашњих виделовачких министра први одпирити. И ево канда ће први да одпири Пироћанац.

Ђира. Даклем онај братац вели да нема више народне странке; све је то само шала и игра.

Спира. Угризао се за језик. Оно што је народу кроз тодике године било светиња, тиме се он неће играти, нити ће то изиграти. Него би рекао да се неки други играју на кола кучке.

Пуслице.

Један домишљан рече за Гамбету: док је само отаџбину бранио, он је био Леон. Али кад би дошло преме да би он друге нап'о, — онда би био Наполеон.

Кажу да је на виловачкој скели тако опасно, да би се цео луксуз, који се нашим новцем у Пешти прави, могао онде за тили часак удавити.

У Пешти су бројали и набројали да има 500 женскиња, које живе од свога морала. (Мушки, још нису избројани.

Гарашанин пише начелницима шифрирана писма; пита колико где има људи поуздани. (Поуздани неће баш бити, — него још има само неколико зауздани.)

Све штудирам, како је то баш „напредњацима“ на ум пало, да у Србији треба нарочито министарство за трговину.

У Паризу ими 23.000 жена, које не знају читати („Humor L.“ то не верују, они веле да нема жене која не зна читати, ако ништа друго а оно бар мужу аџикуран).

И ми смо после прешли на други разговор, и били смо весели и расположени као и лане на овај дан. Младен је тако хулаасто гледао кад Даница своје усне напуњи, а из ње покуља прамен сивога дима. Наједаред скочи понесе мало огледало и мету га Даници пред лице, и нешто јој на уво шапну.

Даница се насмеја, веле̂ћи: „знам већ, знам!“

Они су знали, ал ја писам знао; док и мени не рекоше.

Па знате ли шта је то значило?

Милан је то више пута радио. Кад Даница своје лепе усне набрежи и из њих дим пусти, он јој поднесе огледало, и пришапне: „Ето, драга моја, сад си видила Везув, па не морамо ићи чак у Италију, кад га имамо код куће.“

Но Даница је била и тиме задовољна, — кад се већ троши новац на дуван, нека се бар уштеди путни трошак у Италију. *P.*

Ескулапијаде.

Бележи их Озрен.

11.

Лечник (млад и леп). Шта вам фали го спођице?

Госпођица. Ништа, господин докторе.

Лечник. Па што сте ме онда звали?

Госпођица. Док ви нисте ту били, дотле ми је нешто фалило.

12.

Једна стара госпа донесе у апатеку рецепт у коме је и нешто мало арсеника прописано. Апотекар извади врло мало арсеника и тачно га поче мерити да неби дао више него што је прописано. Стара госпа видећи, како тачно мери рече му:

„Али молим вас, драги господине, не будите баш тако велика циција, та то је за једно сирото сироче.“

13.

Госпођица. Молим Вас господине ако Бога знате, ослободите ме од овог бола, па ма што морала платити.

Зубни лечник. (клекне пред госпођицу.) О госпођице! За један пољубац ћу вам извадити ако желите и све зубе бесплатно.

14.

Једне ноћи од прилике око два часа пробуди неки човек богатога лечника Д. и замоли га да отиде ш њиме у неко оближње село, да помогне некој болесној жени. Лечник Д. даде одмах упрегнути своја два коња у кола седне у њих и понуди тога непознатога човека да у кола седне.

Кад су већ близо тога села били, искочи тај непознати човек из лечникови кола и рече:

„Хвала вам, велика вам хвала господине докторе што сте ме довде довезли. Ја сам био врло уморан па писам знао како куће да се докопам. Тада се сетих ваших брзих и добрих коња, који су ми ето сада добро дошли. Ја вам још једном захваљујем на учињеној услузи и желим вам да срећно кући приспете.“

За тим га нестане у помрчини.

15.

Лечник мужу. Јели попила ваша жена ону медицину коју сам јој да преписао?

Муж. Она је није попила јер јој је била здраво горка.

Лечник. Него . . .

Муж. Него сам ја метнуо мало шећера у медицину па сам попио, да неби пропао новац који сам издао апотекару.

16.

Професор (ђаку) Шта би ви прво и прво радили кад би се који болесник са запаљењем плућа на вас обратио.

Ђак. Ја бих га одмах вама послао.

17.

Лечник. Но је ли вам данас штогод боље?

Болесник. Боме није . . .

Лечник. Сигурно се нисте владали по моим налозима.

Болесник. Та знате . .

Лечник. Но шта је шта сте учинили? Ја то морам знати.

Болесник. Ви сте ми наложили, да једем чорбе, зеља и мало печења.

Лечник. Па . . .

Болесник. Печења нисам могао јести.

18.

Тврдица. Ја већ видим господине, мени већ нема никакве помоћи па за то вас молим гледајте да што пре умрем и то ако је могуће још пре нове године.

Лечник. А зашто баш пре нове године.

Тврдица. Јер ћу се тако моћи од силни тринкелта опростити.

19.

Лечник. Драга Софијо, ја сад морам ићи једноме болеснику али за по часа ћу опет бити твој.

Жена. О драги мужићу, пусти сиромака да и даље живи а ти остани код мене.

20.

Професор (предавајући о некој болести). Против те болести употребљују се два средства — али ни једно не помаже.

Вирташима о новој години.

Како ли ћу да завелим,
Вирташима да зажелим?
Ако многу прођњу винца,
Желео бих пијаница;
Зажелим ли мање тога,
Онда по њих ало, до бога,
Али кад се промислимо,
И на ово помислимо:
Пијанаца ј', заиде свако.
Било доста и до јако;
Па и сад је к'о и лане,
Једном с' сиркне, другом сване.
Који „банчи“ док не сване
И пијућа док не пане,
Том помоћи не мож' нико,
А вирташи на толико.
Сваки може вино пити
Ал умерен ваља бити;
Умерит се није лоше
Тако пију и код Тоше.
Отуд види сваки живи,
Да вирташи нису криви.
Ако који јадник падне
Или с тога баш пропадне!
Па кад они нису криви
Нека буду здрави живи!
Породица нека мила
У дому им буде чила.
Још им желим леку срећу,
Па и банку коју нећу,
Не биз откуд срећа дала,
Да с' и добрих сете дела:
И на ово — што сви штују —
Коју пару да жртвују.
Јер вирташи — многи веле —
Милостиње слабо деле;
Племенита дела — кажу —
Најелабије потпомажу,
И кад дају да се кају
Јели тако, они знају.
А мени се тако чини

Ко да неко у тишини,
У тишини распитује:
„На колико“? да жртвује.
Што се тиче тог „колико
Одговарам ма толико:
Колико је оних дана
С вином прође и Јордана.

Г . с . . ћ . . ци

Здравко

Још једна „Slovinca“, па крај.

Међер неће нико да призна своју погрешку, ма му се како пријатељски и штедљиво предочила. На сваку примедбу мора се одговорити. јер даборе, срамота би било кад не би људи били непогрешиви. А над човек нема шта да одговори, он само треба да изврне ствар натрашке, па ни бритеша, — може полемисати десет година.

Ти нас обеди да ми не поштујемо заслуге Даничићеве. Е, баш си момак од негдана! Али, човече божи, ми признајемо као и ти, да је Даничић: „Слово и род разгласио,“ само записмо за реч „разгласио.“ како што у твом епиграфу стоји — а то смо изреком замерили с а м о твом ф и л о л о г у или к о р е к т о р у.

Ми замеримсо твоме епиграфу, што су у њему саме бомбастичне фразе, — али кад си ти баш хотимице написао (или примио) нешто, што није ни проза ни поесија — нека ти је просто; ми се са твојим укусом нећемо вући клинка.

Ти изврну и направи, као да смо ти ми замерили, што си осмртницу Д—њеву штампао ситним словима. Ни је, брате, веруј, — већ погледај добро у свој лист, па ћеш видити, да си ти ту осмртницу донео баш под насловом „Sitnice.“ (Али ми за то не бедисмо тебе злом намером, већ ти само преговорисмо непажњу.)

Бранећи свој епиграф, ти нас упућујеш, да се не пачамо у оно, што не разумемо и напомињеш нам ону изреку: Sutor non ultra crepidam“ (Ципелар нека се држи своје ципеле). Но тај твој савет са сним је излишан; — ми смо се и без њега тако владали. Ципелар се није макао даље од ципеле, — јер твој епиграф није ништа друго, него баш оно, што Немац зове — Stiefel.

Но зато ипак ми можемо остати своји људи, и исправљати један другог. Данас ми тебе — сутра ти нас А прекосутра опет ми тебе, — а наткосутра опет тинас. Јер, драги мој драгошићу, ако нећемо тако, — а ми боље никако.

Једном сајџији.

Сатови се твоји
Међу чуда броје;
Представите само
Себи ово двоје:
Они могу — чујте —
Л е ж е ћ и да — с т о ј е.

Сваки је почетак тежак.

Можда ће кога интересовати да чује како је наш браца Љуба М — први пут јео кревширле. Ево, како он сам приповеда:

Кад сам се опростио шегрчлука и постао трговачким калфом, одем ти ја у пивару, да први пут свога века једем кревширле. Кад сам ушао у пивару, писам хтео да седнем ма где, него изберем лепо место, где су седели још више господара. Па да, — мислио сам — писам више шегрт, кипира ми. Поштo сам новаца таман толико имао, колико треба за пар кобасица, то, наравски, о пиву ни разговора није било. Еле ја наручим пар кревширли, што ми келнер таки и донесе. Не видевши ножа ни виљушке мислио сам да је келнер тај алат заборавио донети, те пречекам док ми и то донесе. Топла кобасица пуши се, а ја седим па гледим, и већ сам се у себи почео љутити, што ми се још никако не доноси нож и виљушка. — После неког времена примети келнер моје чекање и оклевање, па ће ме запитати: „А што ви, млади господине, не једете ваше кревширле, него се хладе?“ Ја му мало попреко одговорим: „А како да једем, ваљда претпим, кад ми нисте донели ножа ни виљушке!“ — Чим сам то изрекао, приметим да се неки, који су ту седели, почеше смешкати и намигивати. А келнер ни пет ни девет, већ ми јасно у брк рече: „Но, и ви сте ми много кревширша јели, кад вам треба нож и виљушка!“ Сви гости прснуше у смеј; зграбим шешир, напустим кревширле, — па беж на поље. Од тога доба знам да се кревширле једу претпим.

Ц

Знак времена

Знате ли ону лепу песму к. Н. што се почиње Онам', онамо, за брда она“? — А што питам кад знам да је сви знате! Али не знате да је та песма ових дана и на немачки преведена и то у уредништву старе бечке „Пресе“. — Ево како гласи прва строфа:

Dahin, dahin! Hinter den Bergen,
Dort, wo der Himmel den Boden streift,
Dies' Stammes Glieder wohnen.
Auf, Brüder! — Alle und alle die Waffen ergreift.

Заиста, — ова је песма и у немачком преводу лепа (кад је оно гр. Андрашија рекао, да се у Босну може ући са батаљоном војника и једном музичном бандом сигурно је мислио, банду која ће ову песму свирати, — и заиста би уз ову песму излипан био и батаљон војника, — само што би се морала песма певати у оригиналу, а не у немачком преводу)

Међу тим бележимо као знак времена, да бечка „Преса“ сада ову песму преводи, — можда ће се кадгод с њоме и опријатељити.

Преч. Господину.

Емилијану племенитом Радићу.

Читао сам вашу посланицу, али ја бих вас лепо молио, да у другој посланици просто и разговетно без оних силних цитата д о к а ж е т е, да је то законито, кад се сазове и з б о р н и с а б о р, па ту од 75 з а в и с н и х и н е з а в и с н и х посланика гласају њих 11 з а в и с н и х за Германа, а остали 64 н е з а в и с н и — п р о т и в њега, па онак мађарски министри израде да он буде патријар, јели он онда з а к о н и т и п а т р и ј а р и одговарали он онда нашој дефиницији а в т о н о м и ј е, где велите, да, је „ц р к в е н а а в т о н о м и ј а односној цркви д р ж а в н и м законом о б е з б е ђ е н о право, да се може у смислу с в о ј с т в е н о г свог ц р к в е н о г у ч е њ а **и својственог свог црквеног права слободно управљати**“

Један члан наставе
на коју сте управили Вашу / чену
посланицу.

Позив на претплату.

„Стармали“ јавља на све четир стране света да ступа у шесту годину свога пуновадежног живота.

Поштo од ове године влада планета Марс, то је и „Стармали“ за добро нашао да се својски оружа (Да би се избегао сваки неспоразум, ваља знати да је његово оружје само морално оружје, али ће ударати и на оне, који се служе неморалним оружјем).

За оне м и т р е (и Фарисеје) који неће да седе с миром, има он велики м и т р о л е з.

За ону погану дечурлију, која ништа од чика субвенције крајцару, има он оштар бич.

За л а ж н е напредњаке има он е с т р а г у ш у, која никад не слаже.

За оне, који воле да п у з е, има он добру т о п у з и н у.

За ц и д и ј е има добрих, јаких ц и д а.

За н е о т е с а н е свађалије, има он оштрих т е с а к а.

За „В и д е л о“ има нове оштре м у - м а к а з е.

За п о л у т а н е има он цело тане и т. д. — јер његово цео арсенал свој да набројимо, — то не раде ни друге велике силе.

И тако нам за идућу годину ништа више не треба, него здравље од бога и верност наших дојакошњих претплатника, који ће сваки још по једног новог донети. И онда ће се моћи од „Стармалог“ искати да запева песму: „Радо иде Србин у војнике.“

Уредништво „Стармалог.“

Од наше стране имамо додати ово:

Кад би се наша публика з б и љ а нашалила, па се одазвала овом „Стармаловом“ позиву боље него лане, ми са своје стране не би жалили и већег трошка, доносећи слике и прилоге из савременог народног живота. Али овако ми се тек таворимо, животаримо, дотежући једва крај с крајем, непрестано изгледамо на те боље дане, на многобројнији и топлији одзив наше п р е т п л а т н и ч к е публике, која би једина кадра била да нас још боље загреје и унапреди ово подузеће у сваком погледу. Кад би се претплатили на „Стармали“ само они, који су имућни и који би то лако могли учинити — овде разумемо само ове који тај лист врло радо читају — „Стармали“ би бројао

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

сваје претплатнике на хиљаде. Али кад један претплатник позајми свој лист на читање многима, често имућнијима од себе, који не држе никаквог листа, него живе мољакајући непрестано час овај, час онај лист да прочитају — онда наравно да „Стармали“ мора тако свесним и родољубивим „читецима“ запевати ону познату песму: „двајест кућа једну краву музу, још се хвале да се добро ране.“

Цена је „Стармалом“ изложена на челу листа.

Издаваљство „Стармалог“.

Молимо за пресуду.

У 28. бр. овога листа расписасмо награду за најбољу оригиналну хумореску и за другу која буде после ове најбоља; а пресуду, која је најбоља остављали смо нашим претплатницима.

Рок је истекао. Сад молимо претплатнике наше да пресуде.

Има 7. оригин. хумореска, које могу добити награду. И то су по реду:

1., Ја као курмахер.
2., Таковски крст.
3., Неколико црта из живота мога пријатеља Стеве.
4., Последњи луперај.
5., Мали узроци.
6., Харалампије Гагић.
7., Шта учини љубав.

Ми молимо претплатнике наше, да се пожуре са пресудом, коју ћемо чекати до св. Саве, и онда ћемо у 3. или 4 броју наступајуће године обзнанити резултат овога suffrage universela. Свако нека јави коју од ових хумореска сматра као релативно најбољу, а коју као другу, — али са пуним потписом свог имена. Гласати могу сви претплатници а и они који „Стармалог“ добивају бесплатно или у замену. — Водели би да нам се то пошље дописном картом, на којој да не буде написано ништа друго, само то. А ако ко ће писму пошље у коме и друго што има, то ипак нека пресуду своју обавезно напише на артији у величини дописне карте, да нам буде олакшано при бројењу гласоса.

Уредништво „Стармалог“.

Књижевни оглас.

Лаз. Наичић као одговорни уредник, а штампарија Ветла и Вероника као издавалац и власник, оглашују да ће од нове год. у Вршцу издавати недељни лист за материјалне и просветне интересе народне, под именом:

СРПСТВО

Они умољавају сва уредништва српских и хрватских листова, да обзнане излазак њихова листа, — што ми овим чинимо.

Програм, који је у огласу опширније изведен, по нашем мнењу пуно одговара суврименим потребама народним.

Цена је листу за Аустро-Угарску годишње 5 фор, на по г. 2 фор. 50 — четврт год. 1 фр. 25. За Србију 12. — 6. — 3 динара.

Издавалац гарантује да ће лист излазити пуну годину дана и у том случају, ако претплата не буде довољна да трошкове покроне.

ПОЗИВ
НА ПРЕДПЛАТУ

Концем ове године истиче претплата већини наших поштованих претплатника, које овим учтиво умољавамо, да своју претплату за времена поновити изволе, како би им се лист без прекидања слати могао.

Исто тако позивамо љубиле и остале сународнике наше, да својом претплатом притеку у помоћ овом подузећу, које једино потпором народа одржати и развити може.

Ко је пратио за ово кратко време наш лист, могао је разабрати и празан и начин, којим идемо за остварењем оних великих начела, која смо у програму своме истакли, и којих ћемо се и отсада верно држати.

Ми смо се од своје стране трудили, да наш лист уздигнемо на висину суврамене дневне књижевности. Брига ће наша бити и на даље да га на тој висини одржимо. Прикладним уводним чланцима расправљаћемо сва политична питања, која на дневни ред долазила буду. Осим тога ћемо у истина нарочиту пажњу обраћати на прилике нашег народа, а као орган српске странке у тројединци, на прилике у овој ужој нам отаџбини. У политичном и новинарском прегледу наћи ће читаоци обавештаја о свакдањем политичном положају у свету. За забавну лектиру у листку нашем спремили смо се посебно и у идућој години почећемо доносити један роман из светске књижевности, који своје опште припознате литерарне вредности имаде, и који ће читалачку публику веома занимати и уједно забавним путем многоме поучити. И иначе ћемо настојати, да у сваком погледу одговоримо свом задатку и да „Српски Глас“ буде вредан потпоре народа нашега, коме ће једино служити љубављу и пожртвованјем.

Мислимо даље, да се можемо поуздано надати леном и свестраном отзиву српског читалачког света.

Претплата, огласи и напдата огласа нека се изволе управити на администрацију листу. а само оно, што се односи на уређење листа, уредништву „Српског Гласа.“

Нарудбине без новаца не могу се уважити.

„Српски Глас“ излазиће и на даље двапут недељно и стаје за аустро-угарску монархију, српске државе и покрајине

на годину	8	фор. или	20 динара
на по год.	4	„ „	10 „
на четврт	2	„ „	5 „

Скупљачима уступамо 10% за њихов труд.

У Руми 16. (28.) децембра 1882.

Уредништво „Српског Гласа.“

Леп дарак за одраслу женску децу!

СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

ОД Ј. М. БУЉА

РЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ми 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке: 1. Лажни дијаманат. 2. Златан новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жица библиотека. 6. Винсенски катана. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампарији, која ће према већој наручбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарија А. Пајевића у Н.Саду.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.